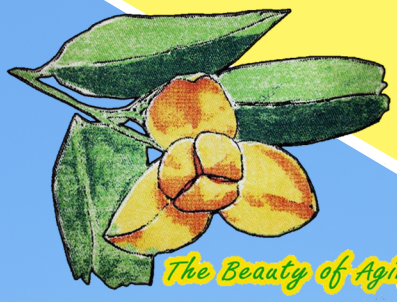

NIDA
WISDOM for Change

วช.
NRCT

รายงานแผนงานวิจัย

ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2
Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2

สำนักวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2559

เมษายน 2561

รายงานฉบับสมบูรณ์

ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2

โดย

ทีมวิจัย: ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์
เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์
พาชิตชนัต ศิริพานิช
ปรีชา วิจิตรธรรมรส
อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์
รติพร ถึงฝั่ง
อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์
ทัศนีย์ สติมานนท์
ทองใหญ่ อัยยะวรากูล
ไพลิน เชื้อหยก
วิภู สังข์สาย
สุพิชชา สุขพวง
ณัฐพนธ์ ราชเจริญกิจ
สุภาวรรณ เปรมชื่น
ณัฐพล ลิขิตลิ้มปรีชา

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2559

เมษายน 2561

ชื่อรายงานวิจัย: รายงานฉบับสมบูรณ์ ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2
รหัสโครงการวิจัย: 184017
รหัสข้อเสนอการวิจัย: 2559A12001001
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2559
ผู้วิจัย: ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ และคณะ

ครั้งที่พิมพ์: พิมพ์ครั้งที่ 27 เมษายน 2561
จำนวน: 100 เล่ม
จัดพิมพ์โดย: ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ออกแบบปก: ณัฐพล ลิขิตลิ้มปรีชา
ภาพถ่าย: ณัฐพนธ์ ราชเจริญกิจ และ ณัฐพล ลิขิตลิ้มปรีชา
จัดรูปเล่ม: สุภาวรรณ เปรมชื่น

กิตติกรรมประกาศ

แผนงานวิจัย เรื่อง *ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 (Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2)* เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูงอายุของประชากรไทยในหลากหลายมิติ โดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Panel Study on Aging in Thailand) รอบสำรวจที่ 2 แผนงานวิจัยนี้สามารถเริ่มต้นการศึกษา (Base-line study) ในปีงบประมาณ 2557 และดำเนินการศึกษาวิจัยต่อเนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำในรอบสำรวจที่ 2 โดยได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2559 ซึ่งคณะผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นอย่างยิ่ง

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ Professor Dr. James P. Smith จาก RAND Labor and Population และ Professor Dr. David Weir จาก Institute for Social Research, University of Michigan ในการให้กำลังใจและการแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการวิจัยเกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำ และ Beth-Ellen Pennel ผู้อำนวยการ International Survey Operations Division of the Survey Research Center, Institute for Social Research, University of Michigan ในการให้ความช่วยเหลือประสานงานจนทำให้การทำ Memorandum of Understanding for Academic and Research Cooperation ระหว่างสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ University of Michigan บรรลุผลในเดือนเมษายน 2559 และแผนงานวิจัยฯได้รับความอนุเคราะห์ในด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Server และ Laptops รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคคอมพิวเตอร์จาก Survey Research Center ทำให้การสำรวจของแผนงานวิจัยฯ สามารถใช้เครื่องมือ CAPI ในการสัมภาษณ์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการงานสำรวจด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำในรอบสำรวจที่ 2 และสำหรับ Nicole Kirgis และ Yu-chieh (Jay) Lin นักวิจัยด้านการสำรวจจาก Survey Research Center หากปราศจากความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในการประสานงานด้านการวิจัยเชิงสำรวจข้ามวัฒนธรรมด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำจากทั้งสองท่านนี้ แผนงานวิจัยฯ คงไม่สามารถก้าวหน้ามาถึงขั้นนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและเวลาในการตอบแบบสอบถามที่ยาวนานนับชั่วโมง แต่มีความหมายในทางวิชาการ รวมทั้งขอบคุณทีมงานสัมภาษณ์ของแผนงานวิจัยฯที่ได้ให้ความร่วมมือและมองเห็นประโยชน์ในการเรียนรู้การใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ในการสำรวจและการสัมภาษณ์ด้วย CAPI นับเป็นการพัฒนาทักษะการสำรวจด้วยเครื่องมือ IT ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกในการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการงานสำรวจและการสัมภาษณ์ด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำตามรอบระยะเวลาของประเทศไทย

นอกจากนั้น ทีมงานในคณะผู้วิจัยที่มาจากต่างคณะ/สำนัก ในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รวมทั้งผู้ช่วยนักวิจัยที่ได้ร่วมกันเรียนรู้การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดทำเครื่องมือสำรวจ การติดตามงานสัมภาษณ์ การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล และงานการเงินที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบงบประมาณแผ่นดินอย่างเคร่งครัด อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยด้วยทัศนคติในทางบวก เป็นพลังสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของแผนงานวิจัยฯนี้ และท้ายสุด คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักวิจัย และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการสนับสนุนและให้ความสำคัญกับแผนงานวิจัยฯนี้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คำนำ: ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่สูงอายุมากขึ้น การเตรียมการดังกล่าวต้องอาศัยผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูงอายุของคนไทยในหลากหลายมิติ ทั้งทางด้านสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดีในอดีตที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยจะเป็นการใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง ทำให้เราไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสูงวัยของผู้สูงอายุไทย แผนงานวิจัยนี้จึงเป็นการสร้างทางเลือกของการศึกษากระบวนการดังกล่าวโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลา (Panel and longitudinal study) ในการสร้างฐานข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจรอบที่ 2 (ระยะเวลาสำรวจทุก 2 ปี) จากประสบการณ์ในการศึกษาในต่างประเทศด้วยข้อมูลจากการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Panel data) ที่มีการสำรวจตามรอบระยะเวลา (Longitudinal data) แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมหรือสถานการณ์ของการสูงวัยจะต้องอาศัยข้อมูลจากการสำรวจไม่ต่ำกว่า 3 รอบระยะเวลา ดังนั้น แผนงานวิจัยนี้ จึงเป็นก้าวสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลในระยะต่อเนื่องที่สามารถนำไปสู่การศึกษาการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของการสูงอายุของประชากรไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์สำคัญของแผนงานวิจัย คือ การดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจต่อเนื่องในรอบที่ 2 เกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรในประเด็น ต่อไปนี้

(1) การสำรวจความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆ ด้วยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 และการปรับปรุงเครื่องมือในการสำรวจ

(2) การศึกษาสถานภาพความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆที่ครอบคลุมด้านโครงสร้างครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ด้วยข้อมูลจากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 ภายใต้โครงการย่อย 4 โครงการ ได้แก่ 1. โครงการวิจัย เรื่อง ครอบครัวและการเกื้อกูลในครอบครัวของผู้สูงอายุไทย 2. โครงการวิจัย เรื่องสุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย 3. โครงการวิจัยเรื่อง การมีงานทำของผู้สูงอายุไทย และ 4. โครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย

(3) การเพิ่มเติมข้อมูลในมิติต่างๆที่ได้จากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 เข้าไปในฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้แล้วจากการสำรวจรอบแรกที่เป็นข้อมูลตั้งต้น (Baseline data) ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2557 และ

(4) การเข้าร่วมเครือข่ายของโครงการ Health and Retirement Study (HRS) ซึ่งเป็นโครงการต้นแบบจาก Institute for Social Research, University of Michigan

ระเบียบวิธีการศึกษา: การศึกษานี้ยังคงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุของ Albert Hermalin (2002) และ พลวัตรหรือการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป ของ Borsch-Supan, Jurges and Lipps (2003) วิธีการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ภายใต้โครงการวิจัยย่อย 4 โครงการ โดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติวิเคราะห์ ข้อมูลได้มาจากการสำรวจภาคสนามจากครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 5,600 ครัวเรือนใน 13 จังหวัดจากทุกภาคทั่วประเทศ เป็นการสัมภาษณ์แบบ Face-to-face กับสมาชิกครัวเรือน 1 คนที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ด้วยเครื่องมือ CAPI และการบริหารจัดการงานสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่รวบรวมได้ จะบันทึกและจัดเก็บไว้ในไฟล์ EXCEL การสำรวจได้เริ่มดำเนินการในช่วงเดือน ธันวาคม 2559 ถึง มิถุนายน 2560

ข้อมูลที่รวบรวมได้ เป็นข้อมูลรอบที่ 2 ซึ่งห่างจากข้อมูลในรอบที่ 1 หรือรอบตั้งต้นเป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-section) ได้ และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลา 2 ปีได้ ซึ่งการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงอาจจะยังมีข้อจำกัดเนื่องจากช่วงระยะเวลาที่จะเปรียบเทียบยังสั้นเพียง 2 ปี สำหรับการสำรวจของแผนงานวิจัยจะใช้รอบสำรวจที่สอดคล้องกับโครงการอื่นในต่างประเทศที่มีการดำเนินการอยู่ คือ รอบการสำรวจทุก 2 ปี

ผลการศึกษาวิจัย:

1) แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นมา ประกอบไปด้วยคำถามนำ และคำถามหลักใน 7 มิติ ได้แก่ มิติ A ด้านคุณลักษณะประชากร มิติ B ด้านครอบครัวและการเกื้อกูล มิติ C ด้านสุขภาพ มิติ D ด้านการทำงาน มิติ E ด้านรายได้ มิติ F ด้านทรัพย์สินและหนี้สิน และมิติ G ด้านความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต การปรับปรุงเนื้อหาข้อคำถามได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับข้อคำถามของโครงการ HRS เพื่อความสอดคล้องกับการบันทึกลงในโปรแกรม Blaise และ โปรแกรม Survey Trak และ Web Trak ของ Survey Research Center, Institute for Social Research, University of Michigan ที่มีข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากรที่จะนำข้อคำถามและการ Preload ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจใส่ไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการปรับปรุงภาษาในโปรแกรมให้ใช้ภาษาไทยได้ ข้อจำกัดนี้เกิดขึ้นทั้งในส่วนของ Survey Research Center และแผนงานวิจัย

2) โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการบันทึกและการจัดการข้อมูล เป็นการออกแบบในลักษณะของ On-line ที่เป็น Web application ซึ่งผู้ใช้สามารถใช้ระบบงานนี้ผ่าน Internet โดยการใช้ Web browser และการให้พื้นที่เก็บข้อมูลการสำรวจใน Server ของ Survey Research Center ซึ่งได้แก่ โปรแกรม Survey Trak สำหรับการบริหารจัดการงานสนามและการสัมภาษณ์ โปรแกรม Web Trak สำหรับการบันทึกและจัดการข้อมูลและพฤติกรรมในการสัมภาษณ์ และโปรแกรม Blaise สำหรับการบันทึกข้อคำถามลงในเครื่อง Laptops ที่เป็นเครื่องมือใช้ในการสัมภาษณ์ CAPI ของพนักงานสัมภาษณ์

3) ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 จาก 5, 616 ครัวเรือนใน 13 จังหวัดตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศนั้น ทีมงานสำรวจสามารถทำการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-face interview) จำนวน 3,824 ตัวอย่าง โดยได้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์หลักคนเดิมจากรอบที่ 1 จำนวน 3,518 คน สัมภาษณ์ผ่านตัวแทน จำนวน 165 คน ผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจที่ 1 ได้เสียชีวิตไป จำนวน 141 คน โดยมีคู่สมรสหรือตัวแทนที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ให้สัมภาษณ์แทน ในการสำรวจรอบที่ 2 นี้ มีผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบที่ 1 จำนวน 1,792 คนที่ทีมงานสำรวจติดต่อไม่ได้ เนื่องจากย้ายที่อยู่หรือปฏิเสธไม่ยอมให้สัมภาษณ์ แผนงานวิจัยได้ให้ทีมงานสำรวจสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนเดียวกันที่เป็นคู่สมรส หรือตัวแทนที่มีตั้งแต่อายุ 45 ปี ที่ยินดีให้สัมภาษณ์ในฐานะของการเป็นตัวอย่างซ้ำในรอบสำรวจต่อไป ซึ่งมีผู้ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่อเป็นตัวอย่างหลักต่อไป จำนวน 205 คน

เมื่อพิจารณาถึงอัตราการตอบ (Response Rate) ที่สัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักได้ตอบข้อคำถามในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจากผู้ให้สัมภาษณ์หลักทั้งหมดในการสำรวจ รอบที่ 2 จะเท่ากับ 0.6809 หรือ ร้อยละ 68.09 ในขณะที่อัตราการไม่ตอบ (Non-response Rate) ที่สัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ติดต่อไม่ได้หรือปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์ เท่ากับ 0.3191 หรือ

ร้อยละ 31.91 รวมทั้งสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ได้เสียชีวิตในรอบสำรวจนี้ เท่ากับ 0.000178 หรือร้อยละ 0.02 และสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่ ซึ่งเป็นคู่สมรสหรือสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปและยินดีให้สัมภาษณ์ในรอบสำรวจที่ 2 นี้ เท่ากับ 0.0365 หรือร้อยละ 3.65 ผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่นี้จะกลายเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจต่อไป เพื่อเป็นการทดแทนผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ไม่สามารถติดต่อได้หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์หรือได้เสียชีวิตไป ซึ่งการสูญเสียผู้ให้สัมภาษณ์หลักเหล่านี้ (Attrition of samples) แผนงานวิจัยจึงได้กำหนดเป็นวิธีการคงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์หลักดังกล่าวสำหรับการสำรวจด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Panel survey) ในรอบที่ 3 ต่อไป สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์หลักจากครัวเรือนตัวอย่างในรอบสำรวจที่ 2 ที่ติดต่อไม่ได้หรือปฏิเสธที่จะตอบนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลักจากครัวเรือนตัวอย่างในเมืองใหญ่โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ขอนแก่น และสงขลา ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 17.02, 16.74 และ 10.77 ตามลำดับ และเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการย้ายครัวเรือนไปในพื้นที่อื่นอันเนื่องจากการพัฒนาเมือง ซึ่งในกรณีของแผนงานวิจัย ไม่ได้กำหนดให้มีเกณฑ์ติดตาม (Following rule) สำหรับติดตามครัวเรือนที่ย้ายออกไปในพื้นที่ใหม่ สำหรับในกรณีที่มีการปฏิเสธไม่ให้สัมภาษณ์นั้น จะเป็นประเด็นที่จะต้องได้รับการติดตามเพื่อจูงใจให้เกิดความร่วมมือในรอบสำรวจต่อไป

4) ฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างในรอบสำรวจที่ 2 นี้ได้จัดเก็บไว้ในไฟล์ EXCEL จำนวน 8 ไฟล์ คือ ไฟล์ Cover Screen ไฟล์มิติ A และ B ไฟล์มิติ C และ G ไฟล์มิติ D ไฟล์มิติ E และ F ณ. ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพิ่มเติมจากไฟล์ข้อมูลในการสำรวจรอบที่ 1 เพื่อให้ผู้สนใจนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป ไฟล์ในมิติต่างๆจะต่อเชื่อมกันได้โดย Household ID และ Personal ID ที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ในแต่ละบรรทัด (Line) และในแต่ละรอบสำรวจได้

5) การสร้างและเข้าร่วมในเครือข่ายกับโครงการ HRS ของ Institute for Social Research, University of Michigan และ Center for the Study of Aging, RAND Labor and Population, RAND Corp. ทั้งนี้ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ร่วมลงนามใน Memorandum of Understanding for Academic and Research กับ University of Michigan ในเดือนเมษายน 2559

6) ผลการศึกษาในรูปของบทความภายใต้โครงการวิจัยทั้ง 4 ของแผนงานวิจัย ได้แก่
   a. **บทความเรื่อง "การเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่: HART WAVE 2"** ได้ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยเรื่อง *ครอบครัวและระบบการเกื้อหนุนของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2* ที่จัดเก็บในช่วงปลายปี พ.ศ. 2559 ถึง กลางปี พ.ศ. 2560 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ของครอบครัวผู้สูงอายุไทย รวมทั้งวิเคราะห์จัดประเภทของการเกื้อกูลกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ โดยใช้เทคนิคสถิติ Latent Class Analysis ในการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ได้มีการจำแนกตัวอย่างจำนวน 2,739 คนออกเป็น 3 กลุ่มวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุระหว่าง 60-69 ปี) มีจำนวน 1,079 คน วัยกลาง (อายุอยู่ระหว่าง 70-79 ปี) จำนวน 897 คน และวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) จำนวน 763 คน

ผลการศึกษาความเป็นปึกแผ่นทั้ง 3 ด้าน พบว่า เมื่อบิดามารดาเข้าสู่วัยชราภาพมากขึ้น ความเป็นปึกแผ่นในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรวัยผู้ใหญ่ในด้านต่างๆก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของการพักอาศัยอยู่กับบุตร ความถี่ในการติดต่อพูดคุยกับบุตร หรือการมีบทบาทเป็น “ผู้รับ” ทรัพยากรความช่วยเหลือจากบุตรอย่างเดียว โดยตัวบ่งชี้ความเป็นปึกแผ่นเหล่านี้มีสัดส่วนที่สูงขึ้นในบิดามารดาสูงอายุวัยปลายเมื่อเปรียบเทียบกับวัยต้นและวัยกลาง ซึ่งก็อาจจะตีความได้ว่าเมื่อบิดามารดามีอายุมากขึ้น ก็จะกลายสภาพจากการที่เคยช่วยเหลือตัวเองได้มาเป็นการที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นโดยเฉพาะจากบุตรทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ เนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจทรุดโทรมลง จึงต้องการการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือมากขึ้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ LCA พบว่ามี 4 ประเภทของการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดาสูงอายุไทยและบุตรวัยผู้ใหญ่ เรียงลำดับตามคุณภาพจากน้อยไปหามากของความสัมพันธ์ข้ามรุ่นระหว่างบิดามารดาและบุตร ซึ่งเป็นการสะท้อนที่ดีถึงคุณภาพของบุตรด้วย ได้แก่ “เหินห่างจากลูก” “เห็นหน้าลูก” “แลกเปลี่ยนด้วยบริการ” และสุดท้าย “มีลูกกตัญญู” โดยแต่ละประเภทมีสัดส่วนของบิดามารดาสูงอายุตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 41 ร้อยละ 6 ร้อยละ 29 และร้อยละ 24 นอกจากนี้การศึกษานี้ยังได้พบเพิ่มเติมว่าประเภทของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดาสูงอายุในแต่ละกลุ่มวัยมีความแตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้เป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าตลอดช่วงชีวิตของเรา (Life course) การปฏิสัมพันธ์ข้ามรุ่นเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต ขึ้นอยู่กับทรัพยากรของบุตรและความต้องการของบิดามารดาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงวัยของคู่ปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งข้อจำกัดจากสภาพแวดล้อมภายนอก

โดยรวมผลของการศึกษานี้ชี้แนะว่าบรรทัดฐานของสังคมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณบิดามารดายังมีอยู่ในสังคมไทย แต่อาจจะเปลี่ยนรูปแบบของพฤติกรรมจากรูปแบบดั้งเดิมในอดีต อันได้แก่ บุตรให้การช่วยเหลือสนับสนุนทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินกับบิดามารดาอย่างเดียว มาเป็นอย่างน้อยมีการติดต่อพูดคุยกับบิดามารดาอย่างสม่ำเสมอ หรือบิดามารดาแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือในด้านที่ไม่ใช่เงิน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป และการเกื้อหนุนผู้สูงอายุจากครอบครัวมีแนวโน้มที่จะเป็นการดูแลที่มีระยะยาวขึ้น ผู้สูงอายุจึงอาจต้องเกี่ยวพันกับสมาชิกในครอบครัวหลายรุ่นด้วยกัน ดังนั้นจึงควรที่จะต้องหาทางป้องกันไม่ให้มีปัญหาช่องว่างระหว่างรุ่นวัย

b. **ชุดบทความเรื่อง “สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2”** จากโครงการวิจัยเรื่อง *สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2* ครอบคลุมบทความใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย 2) การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทย 3) ความจำและความสามารถในการคิดและ 4) ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย ซึ่งมีผลสรุปดังต่อไปนี้

บทความที่ 1) เสนอภาพรวมสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ และพบว่า ผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในการศึกษาครั้งนี้ นับว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่ค่อนข้างแข็งแรงดี มีความบกพร่องทางกาย/ทางจิตไม่มากนัก โดยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานเป็นโรคที่พบมากที่สุดในผู้สูงอายุทุกเพศและทุกภูมิภาค

เมื่อพิจารณารูปร่างของผู้สูงอายุ พบว่ามีค่าดัชนีมวลกายเฉลี่ยอยู่ในระดับที่นับว่า “ปกติ” สำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า ในภาพรวม ผู้สูงอายุที่ให้ข้อมูลเป็นผู้สูงอายุที่มีความรู้สึกทางอารมณ์ค่อนข้างดีและมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เองเกือบทั้งหมด

บทความที่ 2) แสดงภาพรวมการประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุ และพบว่า ผู้สูงอายุมีการตรวจสุขภาพประจำปีประมาณร้อยละ 55 โดยเหตุผลที่ไม่ไปตรวจสุขภาพ คือ คิดว่าตนเองไม่มีปัญหาสุขภาพ ไม่มีเวลา และไม่เห็นความจำเป็น ผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 80 ใช้สิทธิ์จากโครงการสุขภาพถ้วนหน้า หรือสวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ และมีเพียงเล็กน้อยที่มีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพเพิ่มเติม

บทความที่ 3) เป็นการวิเคราะห์ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุในประเทศไทย ที่พบว่า ระดับการศึกษาสูงจะช่วยชะลอความเสื่อมทางปัญญา (ศักยภาพ ความรู้ และความสามารถ) ของผู้สูงอายุ ซึ่งปกติจะลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับสุขภาพจิต (mental health) ยังมีความสัมพันธ์กับ ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุด้วย

บทความที่ 4) ได้วิเคราะห์ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย โดยพบว่า ผู้สูงอายุมีความคาดหวังในทางดี ๆ หลายประการ เช่น ประมาณร้อยละ 49 คาดว่ามีโอกาสอย่างน้อย 50% ที่จะมีมรดกมูลค่าอย่างน้อย 1 ล้านบาทให้ลูกหลาน และมากกว่าร้อยละ 75 คาดว่ามีโอกาสอย่างน้อย 50% ที่จะมีชีวิตยืนยาวไปอีก 10 – 15 ปี ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่อยู่ในภูมิภาคมีสัดส่วนที่คาดหวังดังกล่าวมากกว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และผู้ชายมีสัดส่วนสูงกว่าผู้หญิง

ส่วนด้านความพึงพอใจในชีวิต พบว่า ผู้สูงอายุเกือบทั้งหมด (มากกว่าร้อยละ 90) มีความพึงพอใจต่อสุขภาพกายสุขภาพใจ สภาพเศรษฐกิจ คู่สมรส และคุณภาพชีวิต ที่ระดับอย่างน้อย 50% ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่อยู่ในภูมิภาคมีสัดส่วนที่มีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และผู้ชายมีสัดส่วนสูงกว่าผู้หญิง

c. **บทความ เรื่อง “การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย”** ภายใต้โครงการวิจัย เรื่อง *การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2* พบว่า ในภาพรวมสถานภาพการมีงานทำของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ประมาณร้อยละ 29 มีงานทำ และหากรวมกลุ่มผู้ตอบว่าทำงาน “ดูแลบ้าน” อีกประมาณ ร้อยละ 45 ก็จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีงานทำ (รวมงานดูแลบ้าน) เป็นส่วนใหญ่ คือ ประมาณร้อยละ 74 ผู้มีงานทำส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในทุกภาค ยกเว้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสัดส่วนต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 22 เท่านั้น ในขณะที่สัดส่วนผู้ทำงาน “ดูแลบ้าน” กลับสูงกว่าภาคอื่น คือ ประมาณร้อยละ 57 สำหรับการมีงานทำตามเขตที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชนบทในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่สูง คือ ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมทั้งไม่เคยรับการศึกษาในระบบ

สัดส่วนของผู้ชายที่มีงานทำสูงกว่าสัดส่วนของผู้หญิง ในขณะที่สัดส่วนในการทำงาน “ดูแลบ้าน” ของผู้หญิงจะสูงกว่าของผู้ชาย เมื่อรวมการมีงานทำใน 2 ลักษณะนี้ ก็จะทำให้สัดส่วนการมีงานทำของผู้หญิงสูงกว่า

เมื่อเปรียบเทียบการมีงานทำตามช่วงอายุ จะพบว่า สัดส่วนการมีงานทำจะลดลงไปตามช่วงอายุที่มากขึ้น จากร้อยละ 59 ของกลุ่มอายุ 45 – 59 ปี เป็น ร้อยละ 32, 16, และ 4

ของกลุ่มอายุ 60 – 69, 70 – 79, และ 80 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนในการทำงาน “ดูแลบ้าน” กลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ สัดส่วนนี้จะสูงขึ้นไปตามช่วงอายุ โดยที่ กลุ่มช่วงอายุ 70 – 79 และ 80 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนเท่ากับ ร้อยละ 54 และ 59 ตามลำดับ สัดส่วนในการทำงาน “ดูแลบ้าน” ของกลุ่มผู้สูงอายุสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของผู้สูงอายุไทยในการดูแลครอบครัว

กลุ่มผู้ที่มีงานทำ ประมาณร้อยละ 33 จะทำงานให้กับผู้อื่น (มีนายจ้าง) ส่วนใหญ่ทำงานในกิจการของตนเอง ถึงร้อยละ 58 และทำงานให้กับกิจการครอบครัว ร้อยละ 9 โดยส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเป็น เงินเดือน รองลงมา คือ เงินเดือนประจำและกำไรจากธุรกิจ

ลักษณะงานที่กลุ่มผู้มีงานทำ ทำส่วนใหญ่ เป็นงานที่ต้องใช้สมาธิหรือความใส่ใจสูง งานที่ใช้ทักษะในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และงานที่ทำต้องใช้สายตาที่ดี แต่ไม่ใช่งานที่ทำต้องทำกับคอมพิวเตอร์ หรืองานที่ทำต้องยกของหนัก

ความคิดเห็นต่องานที่ทำอยู่นั้น กลุ่มผู้มีงานทำ ส่วนใหญ่ตอบว่ามีความสุขจริงๆ กับการไปทำงาน ไม่คิดว่า งานที่ทำอยู่ทำให้ต้องทำในสิ่งที่ยากกว่าที่เคยทำ หรืองานที่ทำอยู่ทำให้เกิดความเครียดมาก หรือเป็นงานที่ถูกเลือกปฏิบัติจากนายจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน

ส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้ที่มีงานทำ ไม่มีแผนการเกษียณในปัจจุบัน (ยังคงทำงานต่อไปเรื่อยๆ) สำหรับกลุ่มผู้ที่เกษียณแล้ว ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเกษียณ และคิดว่าชีวิตหลังการเกษียณดีกว่าก่อนการเกษียณหรือไม่ได้ต่างไปจากเดิม

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุยังคงทำงานโดยการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติด้วยโลจิทและโพรบิท พบว่า ปัจจัยที่มีผลเพิ่มโอกาสให้ผู้สูงอายุยังคงทำงาน ได้แก่ การประเมินโอกาสที่สถานะทางการเงินของตนจะแย่ลง ความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจ รายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ รวมทั้งปี และการประเมินตนเองด้านสุขภาพร่างกาย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ มีความน่าจะเป็นในการมีงานทำสูงกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

d. **ชุดบทความจากโครงการวิจัยเรื่อง “ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2”** ประกอบไปด้วย บทความ 2 เรื่อง ได้แก่ 1) สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย และ 2) ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ: ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากข้อมูลตัวอย่างซ้ำจากโครงการ HART โดยมีผลสรุปดังต่อไปนี้

บทความที่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถานการณ์ด้านรายได้ของผู้สูงอายุ พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันออกไปตามช่วงอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัยและเพศ ผู้สูงอายุที่มีอายุในช่วง 60-69 ปี ยังคงมีรายได้จากการทำงาน แต่สัดส่วนของรายได้ส่วนนี้จะลดลงเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น รายได้จากสวัสดิการอื่นๆและการสนับสนุนทางการเงินจากเพื่อนหรือญาติมีสัดส่วนสูงขึ้นเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น

บทความที่ 2) ศึกษารูปแบบการจัดการทรัพย์สินและหนี้ของกลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้ข้อมูลที่จัดเก็บจากตัวอย่างซ้ำในปี 2015 และ 2017 ของโครงการวิจัย (2 รอบสำรวจ) จากการพิจารณาลักษณะการถือครองทรัพย์สินพบว่า ผู้สูงอายุมีการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ กัน คือ ในรูปของบ้านและที่ดิน รถยนต์และยานพาหนะ บัญชีเงินฝากต่างๆ และในรูปแบบอื่นๆ เช่น ทองคำ เครื่องประดับ โดยบ้านและที่อยู่อาศัยเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงที่สุด เมื่อพิจารณาในส่วนของบัญชีเงินฝากพบว่า มีผู้สูงอายุเป็นสัดส่วนเพียงหนึ่งในสามที่มี

บัญชีเงินฝากระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอาจมีผู้สูงอายุจานวนมากที่ไม่มีหลักประกันความมั่นคงในด้านสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง เช่น บัญชีเงินฝากอย่าง เพียงพอ และอาจอยู่ในภาวะต้องพึ่งพิงหลักประกันต่างๆ ที่เป็นทางการจากรัฐ หรือไม่เป็นทางการจากสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เช่น คู่สมรสหรือบุตรหลาน เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารูปแบบการถือครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยเปรียบเทียบกันในแต่ละภาคแล้วพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีปริมาณทรัพย์สินเกือบทุกประเภทมากกว่าผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ตามมาด้วยภาคกลาง ส่วนผู้สูงอายุในเขตภาคเหนือมีการถือครองทรัพย์สินในเกือบทุกประเภทที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุใน ภาคอื่นๆ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการกระจายของมูลค่าของทรัพย์สินรวมที่ผู้สูงอายุถือครองพบว่ามีการกระจายสูงมากที่ระดับค่าสัมประสิทธิ์จีนี่เท่ากับ 0.44 และ 0.90 ในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ

การศึกษาพลวัตเมื่อคำนวณความน่าจะเป็นที่ดุลยภาพระยะยาว พบว่า เกือบ 1 ใน 4 ของผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะต้องพักพิงกับผู้อื่นเนื่องจากไม่มีบ้านเป็นของตนเอง โดยจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติสำหรับข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บซ้ำ พบว่า อายุ สถานภาพการสมรส และการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเป็นเจ้าของบ้าน โดยความน่าจะเป็นของการเป็นเจ้าของบ้านจะลดลงเรื่อยๆ ตามระดับอายุที่มากขึ้น ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้แต่งงานและไม่มีการศึกษามีแนวโน้มจะไม่เป็นผู้ไม่ใช่เจ้าของบ้านสูงที่สุด

จากการพิจารณาเรื่องหนี้ของผู้สูงอายุพบว่ามีผู้สูงอายุประมาณ 500 คนและ 1000 คน หรือคิดเป็น สัดส่วนประมาณ 1 ใน 6 และ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับที่เป็นหนี้ โดยมีมูลค่าหนี้เฉลี่ยของทั้งสองปีประมาณสองแสนบาทต่อคน จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติสำหรับข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บซ้ำ พบว่าระดับหนี้จะขึ้นสูงสุดที่ช่วงอายุประมาณ 51 ปี จากนั้นจึงจะลดลงเรื่อยๆ ในอัตราเร่งตามอายุที่มากขึ้น โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อหนี้ของผู้สูงอายุนอกจากนี้แล้ว ยังได้แก่ สถานภาพการสมรส และการศึกษา โดยผู้สูงอายุที่แต่งงานแล้วและมีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามีแนวโน้มจะมีหนี้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

e. **บทความเรื่อง "Mortality of the Thai Elderly: Preliminary Findings from HART Panel Survey"** ภายใต้แผนงานวิจัย เป็นการศึกษาจากข้อมูลการเสียชีวิตของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Exit interview) ในการสำรวจรอบที่ 2 จำนวน 133 คน หรือร้อยละ 3.5 พบว่า สัดส่วนของผู้เสียชีวิตสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และต่ำสุดในภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามลำดับ ในขณะที่ สัดส่วนของผู้เสียชีวิตที่อาศัยในเขตชนบทจะสูงกว่าในเขตเมือง รวมทั้งสัดส่วนของผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุที่เพิ่มขึ้น และสัดส่วนของเพศชายที่เสียชีวิตสูงกว่าของเพศหญิง

สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างเสียชีวิตนั้น สัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 61) คือ การเสียชีวิตที่บ้าน รองลงมา คือ ที่โรงพยาบาล (ร้อยละ 38) สำหรับการเสียชีวิตที่บ้านพักคนชรา มีสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก (ร้อยละ 0.8) ดังนั้น บ้านหรือครอบครัวจึงเป็นสถานที่สำคัญของผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นสถานที่สุดท้ายการมีชีวิต

สำหรับสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เกิดจากโรคที่ไม่ติดต่อ เช่น โรคที่เกี่ยวกับปอด หัวใจ ระดับน้ำตาล และโรคไม่ติดต่อหลายโรคพร้อมกัน

กลุ่มตัวอย่างก่อนจะเสียชีวิต มีสถานภาพการทำงานที่ส่วนใหญ่มีงานทำ 2 งาน คือ ทำงานรับจ้างพร้อมกับการทำธุรกิจของตนเอง (ร้อยละ 41) รองลงมา คือ การทำธุรกิจของตนเอง และทำงานรับจ้าง (ร้อยละ 11 และ ร้อยละ 10 ตามลำดับ) ประเด็นการมีงานทำก่อนการเสียชีวิตนั้น น่าสนใจที่จะศึกษาต่อเกี่ยวกับการมีงานทำของกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย ว่าเกิดจากสาเหตุหรือแรงจูงใจอะไร เพราะในช่วงอายุที่เกิน 70 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะที่เกิน 80 ปี โอกาสที่สภาพร่างกายจะทรุดโทรมน่าจะมีอยู่สูง

ในประเด็นของการจัดการทางการเงินของกลุ่มผู้เสียชีวิตนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินให้ลูกหลานเป็นภาระ ไม่มีมรดกหรือการทำพินัยกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่มีการประกันชีวิต

ข้อเสนอแนะเน้นไปที่การพัฒนาที่สร้างความเท่าเทียมกันในระดับภูมิภาคและเมือง/ชนบท การส่งเสริมสุขภาพในแนวทางการป้องกันการเกิดโรค และการให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งผู้ที่อยู่ในวัยที่ยังไม่เข้าสู่การสูงอายุ เพื่อเพิ่มความยืนยาวให้แก่การมีชีวิตที่มีสุขภาพดีแก่ประชากรไทย

สารบัญ

		หน้า
กิตติกรรมประกาศ		ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		๑
สารบัญ		
ส่วนที่ 1 แผนงานวิจัย ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย		
บทที่ 1	บทนำ	1-1
บทที่ 2	แนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม	2-1
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	3-1
บทที่ 4	สรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน	4-1
เอกสารอ้างอิง		5-1
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษารายโครงการ		
บทความเรื่อง	การเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่: HART WAVE 2	1 ถึง 27
บทความเรื่อง	สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย	1 - 31
บทความเรื่อง	การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุไทย	32 - 38
บทความเรื่อง	Cognitive decline among elderly in Thailand: Multi-theories perspective	39 - 58
บทความเรื่อง	ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย	59 - 68
บทความเรื่อง	การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย	1 ถึง 35
บทความเรื่อง	สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย	1 ถึง 34
บทความเรื่อง	ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ: ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากข้อมูลตัวอย่างซ้ำจากโครงการ HART	1 ถึง 18
บทความเรื่อง	Mortality of the Thai Elderly: Preliminary Findings from HART Panel Survey	1 ถึง 16

ประวัติและผลงานวิจัยของคณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข รายละเอียดงานสนามและกำหนดการทำงานต่าง ๆ

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	กรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบเกื้อหนุนประเภทต่างๆ	2-2
ตารางที่ 2.2	จำนวนประชากรและอัตราเพิ่มของประชากรไทย ตั้งแต่ปีสำมะโน 2452 ถึง 2553	2-5
ตารางที่ 2.3	จำนวนประชากร โครงสร้างอายุ และอายุมัธยฐานของประชากรไทย จากสำมะโนประชากร 2503–2533 และจากการคาดประมาณ ปี พ.ศ. 2543 2553 2563 และ 2568	2-6
ตารางที่ 3.1	จังหวัดตัวอย่างที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 ในแต่ละภาค	3-14
ตารางที่ 3.2	จำนวนครัวเรือนในประเทศไทย จำนวนครัวเรือนตัวอย่างซึ่งจัดสรรให้กับจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง	3-15
ตารางที่ 4.1	จำนวนครัวเรือนและผู้ให้สัมภาษณ์ตามพื้นที่สำรวจ (จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 5,616 ครัวเรือน)	4-7
ตารางที่ 4.2	ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่เสียชีวิตในการสำรวจรอบที่ 2 (ปี 2560) แยกตามจังหวัดตัวอย่าง	4-9
ตารางที่ 4.3	สาเหตุการเสียชีวิตในการสำรวจรอบที่ 2 (ปี 2560) แยกตามภูมิภาค (ร้อยละ)	4-15
ตารางที่ 4.4	สาเหตุการเสียชีวิตในรอบสำรวจที่ 2 (ปี 2560) แยกตามช่วงอายุ (ร้อยละ)	4-17
ตารางที่ 4.5	สาเหตุการเสียชีวิตในรอบสำรวจที่ 2 (ปี 2560) แยกตามเพศ (ร้อยละ)	4-18
ตารางที่ 4.6	ตัวอย่างการจัดเก็บข้อมูลระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2	4-21

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	2-1
รูปที่ 2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของการสูงอายุเมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป	2-3
รูปที่ 2.3	อัตราส่วนพึ่งพิงสำหรับผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493–2593	2-7
รูปที่ 3.1	การพัฒนาเครื่องมือและการสารวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	3-2
รูปที่ 3.2	ชุดข้อคำถามนำ (Cover Screen)	3-4
รูปที่ 3.3	มิติด้านประชากร	3-5
รูปที่ 3.4	มิติด้านครอบครัวและการเกื้อกูลกัน	3-5
รูปที่ 3.5	มิติด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางสุขภาพ	3-6
รูปที่ 3.5.1	การเคลื่อนไหวร่างกาย การประกันและการบริการด้านสุขภาพ การรับรู้	3-7
รูปที่ 3.6	ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต	3-7
รูปที่ 3.7	มิติด้านการมีงานทำ: สถานภาพในภาพรวม	3-8
รูปที่ 3.7.1	การมีงานทำ: งานหลักที่ทำโดยมีนายจ้างหรือมีธุรกิจของตนเอง	3-9
รูปที่ 3.7.2	การมีงานทำ: คำถามร่วมเกี่ยวกับทัศนคติต่องานหลักที่ทำและแผนการเกษียณ	3-9
รูปที่ 3.7.3	การมีงานทำ: การเกษียณ งานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน	3-10
รูปที่ 3.8	มิติด้านรายได้	3-11
รูปที่ 3.8.1	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน	3-11
รูปที่ 3.9	มิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน	3-12
รูปที่ 4.1	การเลือกครัวเรือนตัวอย่างเพื่อเข้าสู่การสัมภาษณ์	4-2
รูปที่ 4.2	การยืนยันว่าผู้ให้สัมภาษณ์หลักยังมีชีวิตอยู่	4-3
รูปที่ 4.3	การยืนวันว่าผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในครัวเรือนเพื่อให้สัมภาษณ์	4-3
รูปที่ 4.4	การเลือกส่วนใน Cover Screen เพื่อเริ่มต้นการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามมิติ	4-4
รูปที่ 4.5	การเข้าสู่การสัมภาษณ์ข้อคำถามในส่วนที่เลือก	4-4
รูปที่ 4.6	การเริ่มต้นสัมภาษณ์ด้วยการกล่าวถึงความสมัครใจและการเก็บความลับ	4-5
รูปที่ 4.7	การเริ่มสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก	4-5
รูปที่ 4.8	เขตที่อยู่อาศัยของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-10
รูปที่ 4.9	สถานภาพทางเพศของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-11
รูปที่ 4.10	สถานภาพสมรสของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-11
รูปที่ 4.11	สถานที่ที่เสียชีวิตของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-12
รูปที่ 4.12	สถานภาพการทำงานของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-12
รูปที่ 4.13	การมีมรดก/ทำพินัยกรรมของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-13
รูปที่ 4.14	การมีหนี้สินของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-14
รูปที่ 4.15	สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามภูมิภาค รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-15
รูปที่ 4.16	สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามเขตที่อยู่อาศัย รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-16
รูปที่ 4.17	สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามช่วงอายุ รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-16
รูปที่ 4.18	สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามเพศ รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)	4-18

ส่วนที่ 1

แผนงานวิจัย ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ผ่านมา สังคมไทยได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องและกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยโครงสร้างประชากรไทย ได้เปลี่ยนไป ในปี พ.ศ. 2503 ประชากรไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน ประมาณ 1.2 ล้านคน และได้เพิ่มจำนวนเป็น ประมาณ 7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 ซึ่ง เพิ่มขึ้นประมาณ 6 เท่าตัวจากเมื่อประมาณ 45 ปีก่อน จากการฉายภาพประชากรของประเทศไทย จำนวนประชากร วัยสูงอายุไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 12.4 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 1.7 เท่าของ ปี พ.ศ. 2548 สัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุในประชากรทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2548 เท่ากับประมาณร้อยละ 11 และจะกลายเป็น ประมาณร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2563 ประชากรวัยสูงอายุ มิใช่เป็นปัญหาสำหรับประเทศไทยแต่เป็นปัญหาในระดับโลก เมื่อนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรโลกอายุสูงกว่า 65 ปีจะมีจำนวนมากกว่าประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี

การสูงอายุของประชากรในทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทย จะนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บและการดูแลที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุสูงกว่า 85 ปีจากการที่ประชากรมีอายุขัยยืนยาวขึ้น การเพิ่มภาระของสังคมในการรักษาความเจ็บป่วยที่เรื้อรัง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัวที่สมาชิกใน วัยทำงานจะลดลง ภาระในการดูแลสมาชิกผู้สูงอายุมากขึ้น การบริหารจัดการระบบการประกันสังคม การประกัน สุขภาพ และสวัสดิการสังคมที่สามารถรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีมากขึ้น รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลาดแรงงาน การย้ายถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงของประเทศ โดยสรุป การสร้างเสริมศักยภาพและสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจที่ทำให้ผู้สูงอายุอยู่ดีมีสุข ทั้งในด้านความมั่นคงทางรายได้และสุขภาพหลังการเกษียณ จึงเป็นประเด็นหัวใจของการกำหนดนโยบายสาธารณะและการปรับตัวของสถาบันครอบครัวในการรองรับสังคมสูงอายุ

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการ ต่างๆขึ้น แต่การกำหนดนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีข้อมูลและการวิเคราะห์ประเด็น ปัญหาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และสหสาขาวิทยา ในประเทศที่พัฒนาแล้วและได้เข้าสู่สังคมวัยสูงอายุได้มีการศึกษากลุ่มประชากรดังกล่าวโดยมีฐานข้อมูลในมิติต่างๆทางประชากร เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ตลอดจนสุขภาพ ที่ได้จากวิธีการสำรวจโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Panel Survey) และเป็นการสำรวจตามรอบระยะเวลา (Longitudinal Survey) เช่น Health and Retirement Study (HRS) ในสหรัฐอเมริกาดำเนินการโดย Institute for Social Research, University of Michigan (ซึ่งเป็นโครงการแม่แบบของการสำรวจจัดเก็บข้อมูลแบบ Panel/Longitudinal ของการศึกษาการสูงอายุในประเทศต่างๆในปัจจุบัน) English Longitudinal Survey on Aging (ELSA) ในอังกฤษ ดำเนินการโดย Institute for Fiscal Studies, University College London หรือ Panel Survey on Health, Aging and Retirement in Europe (SHARE) ในสหภาพยุโรป ดำเนินการโดย Institute for Economics and Statistics, University of Mannheim และรวมไปถึง Korea Longitudinal Study of Aging (KLoSA) ในเกาหลี ดำเนินการโดย Korea Institute of Labor และในปัจจุบัน ยังมีโครงการที่เริ่มดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่องในประเทศ ญี่ปุ่น

จีน และอินเดีย ได้แก่ โครงการ Japanese Study of Aging and Retirement (JSTAR) ดำเนินการโดย Hitotsubashi University โครงการ Chinese Health and Retirement Longitudinal Study (CHARLS) ดำเนินการโดย The China Center for Economic Research (CCER), Peking University และ โครงการ Longitudinal Aging Survey in India (LASI) ดำเนินการโดย Program on the Global Demography of Aging (PGDA), Harvard University

การสำรวจด้วยวิธีการดังกล่าวนี้มีข้อดีที่สามารถแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ (เช่น โครงสร้างครอบครัว ระบบการเกื้อกูล สุขภาพ การรับรู้ รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน และทัศนคติ) เป็นข้อมูลในระดับครัวเรือนและบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของครัวเรือนและบุคคลซ้ำกันในทุกรอบของการสำรวจ ข้อมูลที่สำรวจได้ในทุกประเทศจะมีการจัดเก็บเป็น User files ไว้ในห้องข้อมูล (Data archive) และใส่ไว้ใน Homepage ของหน่วยงานที่ดำเนินการ เพื่อให้นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาสามารถนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ในระดับลึกได้ รวมทั้งมีการเชื่อมต่อข้อมูลกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำข้อมูลไปกำหนดหรือปรับปรุงนโยบายและมาตรการได้

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา ล้วนเป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional studies) อย่างไรก็ดี ข้อมูลภาคตัดขวางไม่สามารถให้ภาพได้ชัดเจนเท่ากับข้อมูลแบบ Panel ในเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง เช่น กระบวนการเสื่อมวัยของผู้สูงอายุ และที่สำคัญคือ ข้อมูลแบบ Panel ทำให้เราสามารถแยกผลกระทบของเวลา (Period) อายุ (Age) และรุ่น (Cohort) ที่มีต่อผู้สูงอายุออกจากกันได้ นอกจากนั้น ข้อมูลที่มีการจัดเก็บจากการศึกษาเหล่านี้ ยังไม่มีการจัดเก็บที่เป็นระบบฐานข้อมูลที่ให้นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา สามารถเข้าถึงได้ ในกรณีของข้อมูลจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ถึงจะให้เข้าถึงได้ แต่ก็มีตัวแปรที่จำกัดและไม่ได้มีลักษณะเป็น Panel data ที่รวบรวมจากตัวอย่างซ้ำในทุกรอบการสำรวจ ปัจจุบัน สถาบันวิจัยและพัฒนา หรือ RAND Corporation ในสหรัฐอเมริกา ได้จัดทำฐานข้อมูลของโครงการวิจัยการสูงอายุด้วยตัวอย่างซ้ำ (Panel) ที่มีการดำเนินการอยู่ทั่วโลก โดยเรียกโครงการฐานข้อมูลนี้ว่า The Survey Metadata Repository เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากสถาบันวิจัยที่เป็นเครือข่ายอยู่ใน 5 ขอบเขตหลักคือ Health, Health Service, Labor Force, Economic Status, Family Structure and Social Network (https://mmicdata.rand.org/meta/) คณะผู้วิจัยจากสำนักวิจัย คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะสถิติประยุกต์ และคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรไทยและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆที่สำคัญในลักษณะของ “สหวิทยาการ” กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงในส่วนของสุขภาพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และการเข้าถึงและการใช้ระบบเกื้อหนุนต่างๆ ของประชากรไทย โดยการใช้ข้อมูลแบบ Panel ในการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อรองรับ “สังคมสูงอายุ” รวมไปถึงการสร้างโอกาสแก่นักวิจัยไทยได้ศึกษาเปรียบเทียบข้ามประเทศในการสูงอายุของประชากร โดยฐานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลา (Longitudinal Panel Study) ร่วมกันนักวิจัยในต่างประเทศได้

ในปีงบประมาณ 2552 คณะผู้วิจัยได้เริ่มโครงการวิจัยในลักษณะดังกล่าวเป็นโครงการนำร่อง (Pilot project) โดยได้รับงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภายใต้กรอบการวิจัย กลุ่มเรื่องที่ 7 การป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพ (5) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ (ผู้สูงอายุ) ให้การดำเนินการโครงการวิจัยเรื่อง *การสำรวจและศึกษาสุขภาพการสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ* โดยได้ข้อมูลตั้งต้น (Base-line data) จาก

ครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 1,500 ตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งโครงการนี้ได้รับงบสนับสนุนให้ดำเนินการเป็นเวลาหนึ่งปี (3เมษายน 2552 – 2 เมษายน 2553) นับเป็นโครงการสำรวจนำร่องรอบที่ 1 (Pilot Wave 1) และในปีงบประมาณ 2554 ได้รับงบสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาให้ดำเนินโครงการวิจัยนำร่องดังกล่าวอีก 1 ปี ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนและบุคคลซ้ำเป็นรอบที่ 2 (Pilot Wave 2)

คณะผู้วิจัย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปีงบประมาณ 2557 ดำเนินการแผนงานวิจัย “ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย”[1] ซึ่งประกอบไปด้วย 4 โครงการวิจัยด้าน ครอบครัวและระบบเกื้อหนุน ด้านสุขภาพและความพึงพอใจในชีวิต ด้านการมีงานทำ และด้านความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย โดยเป็นแผนงานวิจัยที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลตั้งต้นของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั่วประเทศ (Baseline national survey) ที่จะใช้เป็นตัวอย่างซ้ำในการสำรวจรอบต่อๆไป

สำหรับในปีงบประมาณ 2559 นี้ แผนงานวิจัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณของประชากรสูงอายุไทย ด้วยวิธีการสำรวจโดยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำที่เป็นตัวแทนระดับชาติ (National panel) ต่อไป นับเป็นรอบการสำรวจที่ 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในมิติต่างๆไว้ในฐานข้อมูล และเพื่อการวิเคราะห์ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสานภาพของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆ ต่อไป รวมทั้งการเพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษาการสูงอายุของประเทศไทยในระดับที่เท่าเทียมกับโครงการศึกษาในลักษณะเดียวกันในประเทศอื่นๆดังกล่าวข้างต้น รายงานฉบับนี้จึงเป็นการรายงานผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไป

2.1 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

วัตถุประสงค์สำคัญของแผนงานวิจัย คือ การดำเนินการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรในประเด็น ต่อไปนี้

(1) การสำรวจความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆ ด้วยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 และการปรับปรุงเครื่องมือในการสำรวจ

(2) การศึกษาสถานภาพความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆที่ครอบคลุมด้านโครงสร้างครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ด้วยข้อมูลจากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2

(3) การเพิ่มเติมข้อมูลในมิติต่างๆที่ได้จากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 เข้าไปในฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้แล้วจากการสำรวจรอบแรกที่เป็นข้อมูลตั้งต้น (Baseline data) ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2557

---

[1] แผนงานวิจัยที่ประกอบไปด้วย 4 โครงการวิจัยนี้ มีเนื้อหาและประเด็นในการวิจัย เหมือนกับโครงการวิจัยเรื่อง “สุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทย (Health, Aging, and Retirement in Thailand – HART)” แต่แผนงานวิจัย เป็นการสำรวจเต็มรูปแบบที่จะดำเนินการสำรวจต่อไปทุกๆ 2 ปี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั่วประเทศนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (National panel survey) เช่นเดียวกับโครงการวิจัยที่มีการดำเนินการอยู่ในประเทศต่างๆที่อยู่ในเครือข่ายของ HRS ในขณะที่โครงการ HART เป็นโครงการนำร่องที่ใช้ตัวอย่างซ้ำในสองรอบการสำรวจจากครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 1,500 ครัวเรือนที่ตั้งอยู่ใน กทม.และปริมณฑล (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) และขอนแก่นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการทดลองและสร้างประสบการณ์ในการวิจัยและสำรวจแบบ panel ในระดับประเทศให้แก่คณะผู้วิจัย

3.1 ขอบเขตการศึกษาของแผนงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยนี้ จะครอบคลุมถึง

(1) การปรับปรุงและเพิ่มเติมเครื่องมือในการสำรวจ ซึ่งประกอบไปด้วย

a. แบบสอบถามเพื่อการดำเนินงานสำรวจด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 และรอบสำรวจต่อๆไป ได้แก่

i. แบบคุมยอดครัวเรือน (Household roster) เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างและสมาชิกรายบุคคลในครัวเรือน ที่มีการสำรวจในรอบที่ 1 ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง และสามารถใช้ในการติดต่อหรือติดตามครัวเรือนตัวอย่างและบุคคลผู้ที่ให้สัมภาษณ์ในรอบต่อไปได้

ii. แบบสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual questionnaire) สำหรับสัมภาษณ์สมาชิกที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป และคู่สมรสหรือตัวแทน (Proxy) จากครัวเรือนตัวอย่าง โดยมีคำถามในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัว และการเกื้อกูลกันในระหว่างสมาชิกของครอบครัว สุขภาพ การมีงานทำ รายได้ ทรัพย์สินและหนี้สิน และความคาดหวังในชีวิต

iii. แบบสัมภาษณ์ออก (Exit questionnaire) สำหรับสัมภาษณ์ตัวแทน (Proxy) ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ที่ได้เสียชีวิตไปแล้ว โดยมีคำถามในเรื่องเกี่ยวกับสาเหตุของการเสียชีวิต การดูแลรักษาพยาบาล และการจัดการมรดก

b. การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบริหารงานสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ การจัดการข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจที่ทำให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปได้ง่ายและรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

(2) ขอบเขตของการสำรวจ จะเป็นการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างซ้ำจากทั่วทุกภาคของประเทศ จำนวน 5,600 ครัวเรือน โดยจะทำการสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 1 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Respondent) สำหรับในรอบสำรวจที่ 2 หากมีคู่สมรส (Spouse) ก็จะให้เลือกตอบข้อคำถามในส่วนของครอบครัวและ/หรือในส่วนของการเงินได้ และหากผู้ให้สัมภาษณ์หลักเสียชีวิตไปในรอบการสำรวจนี้ ก็ให้ตัวแทน (Proxy) ซึ่งเป็นสมาชิกในครัวเรือน (ไม่จำกัดอายุ) หรือคู่สมรส (ไม่จำกัดอายุ) เป็นผู้ตอบข้อคำถามออก (Exit interview) และหากตัวแทนหรือคู่สมรส มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ก็จะทำการสัมภาษณ์ในฐานะของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Respondent – R*1) และจะเปลี่ยนสถานะเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก สำหรับในรอบสำรวจต่อไป (รอบสำรวจที่ 3)

(3) สำหรับขอบเขตของระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ ระยะเวลาเตรียมงานสำรวจ ประมาณ 1 ปี คือ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2559 และระยะเวลาสำรวจจนถึงการส่งรายงานผลการศึกษา อีกประมาณ 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 – 30 กันยายน 2560 ทั้งนี้ การขยายระยะเวลาในการสำรวจในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นความจำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับรอบการสำรวจ รวมทั้งการใช้เวลาในการเตรียมเครื่องมือการสำรวจด้วยระบบคอมพิวเตอร์ด้วยความอนุเคราะห์จาก Survey Research Center, Institute for Social Research, University of Michigan ในเดือนเมษายน 2559

หลังจากการเจรจาขอความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมที่มีการดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2558

4.1 ประโยชน์ของแผนงานวิจัย

(1) **ด้านวิชาการ** แผนงานนี้นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรไทยในมิติต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ โดยมีฐานข้อมูลเพิ่มเติมจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างซ้ำที่มีการสำรวจไว้ในปีงบประมาณ 2557 (ข้อมูลพื้นฐาน – Baseline data) ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซ้ำใน 2 รอบการสำรวจ ซึ่งมีระยะเวลาห่างกัน 2 ปี อาจจะสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงของมิติต่างๆของผู้สูงอายุไทยได้ แต่จากประสบการณ์ในการศึกษาในประเทศอื่นๆ จะสามารถวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลง เมื่อมีข้อมูลจากการสำรวจไม่ต่ำกว่า 3 รอบขึ้นไป นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อเวลาผ่านไปไม่น้อยกว่า 5 ปี อย่างไรก็ตาม ผลงานที่ได้จากโครงการทั้ง 4 สามารถพัฒนาไปสู่การเขียนบทความวิชาการเกี่ยวกับการสูงอายุเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติได้ นอกจากนั้น การริเริ่มนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในทุกขั้นตอนของการสำรวจรวบรวมข้อมูล จะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิธีการสำรวจวิจัย (Survey Research Method) และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านการสำรวจวิจัย

(2) **ด้านนโยบาย** ผลการศึกษาที่สามารถเปรียบเทียบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซ้ำ 2 รอบจากโครงการภายใต้แผนงานนี้สามารถช่วยกำหนดนโยบายด้านสวัสดิการ การประกันสุขภาพ การสร้างงาน การสร้างความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทยได้ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(3) **ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์** ผลการศึกษาจากโครงการภายใต้แผนงานนี้อาจจะไม่ได้เน้นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่เน้นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ แต่ก็มีความเป็นไปได้ในการใช้ข้อมูลเพื่อธุรกิจประกันชีวิตหรือการประกันสุขภาพ ธุรกิจการเงินสำหรับการสูงอายุ หรือธุรกิจด้านการแพทย์และเภสัชกรรม

(4) **ด้านสังคมและชุมชน** แผนงานนี้สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สังคมและชุมชนเกี่ยวกับพฤติกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุทั้งในด้านการเกื้อกูลกันในครอบครัว การทำงาน ความคาดหวังหรือความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ นำไปสู่การช่วยเหลือเกื้อกูลหรือดูแลผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีศักดิ์ศรี

(5) **อื่นๆ** แผนงานนี้สามารถสร้างเครือข่ายกับโครงการศึกษาการสูงอายุในต่างประเทศที่มีการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลาได้ (Panel and longitudinal study) ทั้งที่มีอยู่ในอเมริกา ยุโรป และอาเซีย โดยเฉพาะ ในอนาคต เมื่อมีการสร้างฐานข้อมูลเสร็จสิ้น ก็จะนำไปสู่ความร่วมมือในการจัดเก็บฐานข้อมูลไว้ใน The Metadata Repository จาก RAND Corporation และความร่วมมือทางวิชาการด้านการศึกษาวิเคราะห์และวิธีการสำรวจด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลาจาก Institute for Social Research, University of Michigan

5.1 องค์ประกอบของรายงาน

องค์ประกอบของรายงานฉบับนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนแรก เป็นการรายงานผลของแผนงานวิจัย ซึ่งจะประกอบไปด้วย 4 บทหลัก ได้แก่ บทที่ 1 เป็นบทนำถึงความเป็นมาความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และประโยชน์ที่ได้รับจากแผนงานวิจัย ในบทที่ 2 จะเป็นการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยของแผนงาน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด และวิธีการวิจัยในบทที่ 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัยของแผนงาน และในบทที่ 4 จะเป็นการรายงานผลของแผนงานวิจัย โดยเฉพาะในการสัมภาษณ์ออก (Exit interview) ที่เกิดขึ้นจากผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ที่ได้เสียชีวิตในรอบสำรวจที่ 2 และสรุปผลการศึกษาวิจัยจากโครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ สำหรับในส่วนที่ 2 จะเป็นรายงานผลการศึกษาภายใต้โครงการ 4 โครงการด้วยข้อมูลที่รวบรวมได้ในรอบสำรวจที่ 2 ได้แก่ โครงการวิจัย เรื่อง ครอบครัวและการเกื้อกูลในครอบครัวของผู้สูงอายุไทย โครงการวิจัย เรื่องสุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย โครงการวิจัยเรื่อง การมีงานทำของผู้สูงอายุไทย และโครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย

บทที่ 2
แนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม

2.1 กรอบแนวคิดทฤษฎีของแผนงานวิจัย

แผนงานวิจัยนี้ยังคงกรอบแนวคิดสหสาขาวิชาของ Albert Hermalin (2002) ในการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุใน 4 ประเทศในทวีปอาเซีย อันได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ไทย และสิงคโปร์ มาประยุกต์ใช้ ดังแสดงในรูปที่ 2.1

จากรูปที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ทางซ้ายมือสุดของรูป เป็นปัจจัยระดับมหภาค อาทิเช่น ระบบเศรษฐกิจ แนวโน้มทางประชากร โครงสร้างทางการเมือง ระบบสาธารณสุข และการศึกษา เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีผลทางตรงและทางอ้อมต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนในสังคม โดยที่แต่ละคนจะได้รับผลกระทบมากน้อยแตกต่างกัน อย่างไรก็ดีเราสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ผลกระทบที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มอายุอื่นๆ ส่วนปัจจัยในกรอบตรงกลางที่เชื่อมระหว่างปัจจัยด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม กับ ความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม มี 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ คุณลักษณะส่วนตัว อันได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา และอาชีพ นอกจากนี้ยังรวมหมายถึงรุ่นปีที่เกิด (Cohort) ด้วย ส่วนอีก 2 ประเภทที่เหลือ คือ ระบบเกื้อหนุนภายในครอบครัว ซึ่งมักจะเป็นการเกื้อหนุนในลักษณะข้ามรุ่น (Intergenerational Support System) และประเภทสุดท้าย คือ ระบบเกื้อหนุนอย่างเป็นทางการจากสังคม ซึ่งอาจจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน

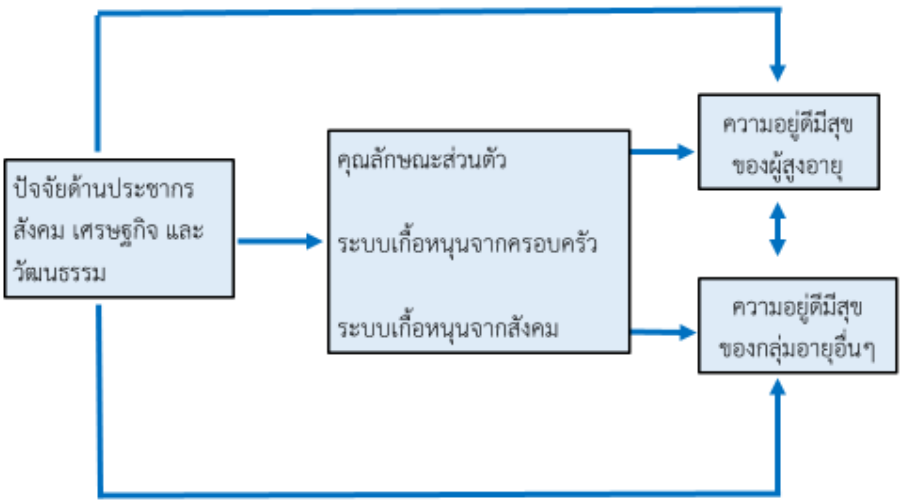

ที่มา: Hermalin (2002: 108)

รูปที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ระบบเกื้อหนุนผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม มีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นหลักประกันในยามชราภาพ Ronald Lee (2000) ได้ใช้ “ผู้รับผิดชอบ” และ “วิธีการทางการเงิน” มาเป็นตัวแปรในการจัดแบ่งประเภทของระบบเกื้อหนุน โดยวิธีนี้ Lee ได้แบ่งระบบเกื้อหนุนออกเป็น 4 ประเภท คือ การถ่ายโอนในครอบครัว การถ่ายโอนจากการประกันสังคม กองทุนการจ้างงานและการออม และกองทุนบำเหน็จบำนาญ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบเกื้อหนุนประเภทต่างๆ

ผู้รับผิดชอบ	วิธีการทางการเงิน	
	การถ่ายโอน (Transfer)	กองทุน (Fund)
ส่วนตัว (Personal)	ครอบครัว	การจ้างงานและการออม
สาธารณะ (Public)	การประกันสังคม	กองทุนบำเหน็จบำนาญ

ที่มา: Ronald Lee, 2000

สำหรับแผนงานวิจัยนี้ ในกรอบแนวคิดของ Hermalin ข้างต้น กล่าวได้ว่า “ระบบเกื้อหนุนภายในครอบครัว” ก็คือ ประเภท “ครอบครัว” ในตารางที่ 2.1 สำหรับ “ระบบเกื้อหนุนอย่างเป็นทางการจากสังคม” หมายรวมถึงประเภท “การประกันสังคม” และ “กองทุนบำเหน็จบำนาญ” ที่ปรากฏในตาราง และสำหรับประเภท “การจ้างงานและการออม” ในตาราง จะถูกจัดอยู่ใน “คุณลักษณะส่วนตัว” โดย “การจ้างงาน” ก็คือ การทำงานหลังเกษียณอายุ ส่วน “การออม” จะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวก่อนการเกษียณ

จากกรอบแนวคิดในรูปที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ศักยภาพและสมรรถภาพทั้งทางกายและใจที่นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ นอกจากจะขึ้นอยู่กับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม คุณลักษณะส่วนตัวของผู้สูงอายุ ระบบเกื้อหนุนต่างๆในสังคมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความอยู่ดีมีสุขของกลุ่มอายุอื่นๆด้วย และในทางกลับกัน ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุก็จะมีผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนในกลุ่มอื่นๆด้วยเช่นกัน ซึ่งความสัมพันธ์นี้เป็นจริงทั้งในระดับครอบครัวและระดับสังคมโดยรวม

การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเพื่อความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของแผนงานวิจัยนี้ จะพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจเพื่อใช้วัดทั้งด้านวัตถุวิสัย (Objective) และจิตวิสัย (Subjective) โดยจะให้ครอบคลุมทั้งมิติของสุขภาพกาย และใจ รวมถึงระดับความพิการหรือข้อจำกัดในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ และความสามารถในการจำ/การรับรู้ สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย โครงสร้างครอบครัว การทำงานและความต้องการในการทำงาน รายได้ ทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆ และความต้องการของผู้สูงอายุด้านต่างๆ เป็นต้น

จากกรอบแนวคิดข้างต้นดังกล่าว แผนงานได้แบ่งการศึกษาวิจัยความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยออกเป็นมิติต่างๆ 7 มิติ ที่แยกออกเป็น 4 โครงการวิจัย โดยใช้วิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่เป็นตัวแทนในระดับประเทศด้วยเครื่องมือสำรวจที่เป็นแบบสอบถามและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่รวบรวมสามารถนำมาศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญดังนี้ คือ ด้านเศรษฐกิจ จะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในรายได้และความมั่งคั่ง (Income security and wealth) ด้านสังคม จะเกี่ยวข้องกับ เครือญาติ เครือข่ายทางสังคม และวิถีชีวิตการอยู่อาศัยในหมู่เครือญาติ (Kinship and social networks, living arrangements) และด้านสุขภาพ จะเกี่ยวข้องกับสุขภาพทางกายภาพ สุขภาพทางจิตใจ ความพิการ และความตาย (Physical and mental health, disability, and

mortality) (Borsch-Supan, Jurges and Lipps, 2003: 7) ตามกรอบความสัมพันธ์ของสถานภาพดังกล่าวทั้งสามมิติ และถ้ามีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซ้ำตามรอบระยะเวลาต่อไป ฐานข้อมูลจากรอบสำรวจตั้งแต่ 3 รอบขึ้นไปจะสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ทั้งสามด้านเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ของสถานภาพใน 3 มิติ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.2

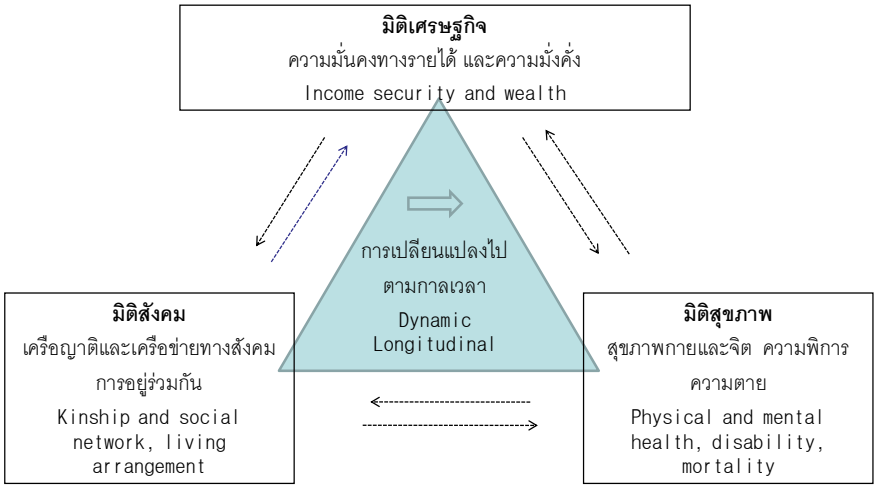

ที่มา: ปรับปรุงจาก Figure 4 ใน Borsch-Supan, Jurges and Lipps, 2003:7

รูปที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของการสูงอายุ
เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป

ดังนั้น การศึกษาความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของแผนงานวิจัยนี้ จะเป็นการศึกษาข้อมูลของผู้สูงอายุที่ได้จากการรวบรวมด้วยเครื่องมือการสำรวจที่จะพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้วัดทั้งด้านวัตถุวิสัย (Objective) และจิตวิสัย (Subjective) โดยจะครอบคลุมปัจจัยในมิติต่างๆทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ตามกรอบแนวคิดของ Hermalin (2002), Lee (2000) และ Borsch-Supan และคณะ (2003) โดยการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการสำรวจรวบรวมข้อมูลในมิติต่างๆ และได้ประยุกต์แนวคิดในการออกแบบแบบสอบถามของโครงการศึกษาการสูงอายุด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลาของประเทศเกาหลี คือ KLoSA ของประเทศจีน คือ CHARLS และของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ HRS ซึ่งเป็นโครงการต้นแบบในการออกแบบข้อคำถามและการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสำรวจ การพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถามของทั้งสามโครงการเกี่ยวข้องกับการสร้างข้อคำถามใน 7 มิติ ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มข้อคำถามใน 7 ส่วน ดังนี้ คือ

มิติ A ลักษณะประชากร (Demographics) เป็นส่วนที่แสดงถึงตัวแปรทางด้านวันเดือนปีเกิด การศึกษา สถานภาพสมรส ศาสนา ความสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมทางสังคม ของผู้ให้สัมภาษณ์ และคู่สมรส

มิติ B ครอบครัวและการเกื้อกูล (Family and Transfers) แสดงถึงตัวแปรเกี่ยวกับบุตร หลาน พี่น้อง พ่อแม่ บุคคลอื่นๆในครอบครัว รวมทั้งการเกื้อกูล การดูแลกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์กับบุตร หลาน พี่น้อง พ่อแม่ ทั้งในส่วนที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ให้และเป็นผู้รับ

มิติ C สุขภาพ (Health) เป็นการสอบถามในเรื่องของ สถานภาพด้านสุขภาพ (Health Status) ปัญหาสุขภาพและการช่วยเหลือ (Functional Limitations and Helpers) การประกันสุขภาพและการบริการด้านสุขภาพ (Health Insurance and Services) และการรับรู้ (Cognition)

มิติ D การทำงาน (Employment) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีงานทำ ทั้งในส่วนที่เป็นการทำงานได้รับเงินเดือน การประกอบการเอง การไม่มีงานทำ และการเกษียณ

มิติ E รายได้ (Income) เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับรายได้ที่มาจากการทำงาน จากการเกษียณ จากทรัพย์สิน จากการช่วยเหลือของรัฐ และรายได้อื่นๆ รวมทั้งคำถามเกี่ยวกับรายจ่ายในครัวเรือนและส่วนบุคคล

มิติ F สินทรัพย์และหนี้สิน (Assets and Debts) จะเป็นคำถามที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินทางการเงิน และทรัพย์สินไม่ใช่ทางการเงิน

มิติ G ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต (Expectation and Life Satisfaction) เป็นการถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในด้านการได้รับมรดกหรือให้มรดก การทำงาน การมีชีวิตที่ยืนยาว ความคาดหวังเกี่ยวกับการประกันสังคม การบริโภค และความพึงพอใจหรือความสุขในชีวิต

จากกรอบแนวคิดหลักที่ได้อธิบายไว้ในรายละเอียดข้างต้นโดยเฉพาะในส่วนของมิติ 7 มิติที่สะท้อนให้เห็นถึงความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม คณะผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยไปตามความสนใจและเชี่ยวชาญของคณะผู้วิจัย เป็น 4 โครงการดังนี้

(1) โครงการวิจัย 1 ครอบครัวและระบบเกื้อกูลของผู้สูงอายุไทย จะเป็นการศึกษาในประเด็นมิติ A และ B

(2) โครงการวิจัย 2 สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย จะเป็นการศึกษาในประเด็นมิติ C และ G

(3) โครงการวิจัย 3 การมีงานทำและการเกษียณของผู้สูงอายุไทย จะเป็นการศึกษาในประเด็นมิติ D

(4) โครงการวิจัย 4 ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย จะเป็นการศึกษาในประเด็นมิติ E และ F

แผนงานวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 โครงการวิจัย นี้ จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลการสูงอายุของประชากรไทย รอบที่ 2 ซึ่งมีระยะเวลาห่างจากการสำรวจรอบที่ 1 ประมาณ 2 ปี กล่าวคือ การสำรวจรอบที่ 1 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปี 2558 และการสำรวจรอบที่ 2 ได้ดำเนินการในปี 2560 โดยสำรวจรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างซ้ำและผู้ให้สัมภาษณ์จากครัวเรือนตัวอย่างที่เป็นบุคคลคนเดียวกัน และเป็นครั้งแรกที่จะดำเนินการสำรวจรวบรวมข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์และการสัมภาษณ์โดยใช้ CAPI โดยได้รับความร่วมมือทางด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์จาก Survey Research Center, Institute for Social Research, University of Michigan

2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 สถานภาพและแนวโน้มการเพิ่มประชากรไทย

จากอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีการทำสำมะโนครัวหรือสำมะโนประชากรมาแล้วทั้งสิ้น 11 ครั้ง จำนวนประชากรและอัตราเพิ่มของประชากรในการทำสำมะโนแต่ละครั้งได้แสดงไว้ในตารางที่ 2.2 จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า นับจากวันที่ 1 เมษายน 2452 ถึงวันที่ 1 กันยายน 2553 เป็นเวลา 101 ปี จำนวนประชากรของประเทศเพิ่มจากประมาณ 8 ล้านคน เป็นประมาณ 66 ล้านคน คิดเป็นจำนวนที่เพิ่มทั้งสิ้น 58 ล้านคน ถ้านำอัตราการเพิ่มของประชากรมาพิจารณาร่วมด้วย ก็จะเห็นได้ว่าประมาณร้อยละ 60 ของจำนวนที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดขึ้นในช่วงระหว่างสำมะโนปี 2480 ถึงปี 2523 ซึ่งในช่วงดังกล่าวนี้มีอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 2.5 ต่อปี ยกเว้นในช่วงระหว่างสงครามโลก โดยเฉพาะในช่วงปีสำมะโน 2503 ซึ่งมีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี ถือว่าอยู่ในระดับที่สูงมาก ที่เรียกกันว่าเกิด “การระเบิดของประชากร” สำหรับจำนวนประชากรในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไรนั้น มีหลายหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศได้ทำการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึง 2568 เอาไว้ ดังแสดงสรุปผลการคาดประมาณของบางปีไว้ในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรและอัตราเพิ่มของประชากรไทย ตั้งแต่ปีสำมะโน 2452 ถึง 2553

ครั้งที่	วันสำมะโน	จำนวนประชากร	อัตราเพิ่ม (ร้อยละต่อปี)
1	1 เม.ย. 2452	8,149,487	–
2	1 เม.ย. 2462	9,207,355	1.22
3	15 ก.ค. 2472	11,506,207	2.23
4	23 พ.ค. 2480	14,464,105	2.86
5	23 พ.ค. 2490	17,442,689	1.87
6	25 เม.ย. 2503	26,257,916	3.15
7	1 เม.ย. 2513	34,397,374	2.70
8	1 เม.ย. 2523	44,824,540	2.65
9	1 เม.ย. 2533	54,548,530	1.96
10	1 เม.ย. 2543	60,916,441	1.05
11	1 ก.ย. 2553	65,981,659	0.80

ที่มา: ปี พ.ศ. 2452–2490 รายงานสำรวจสำมะโนครัว พ.ศ. 2452 2462 2472 2480 และ 2490 ของกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2503–2543 รายงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2503 2513 2523 2533 2543 และ 2553 สำนักงานสถิติ แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักนายกรัฐมนตรี)

ตารางที่ 2.3 จำนวนประชากร โครงสร้างอายุ และอายุมัธยฐานของประชากรไทย จากสำมะโนประชากร 2503–2533 และจากการคาดประมาณปี พ.ศ. 2543 2553 2563 และ 2568

วันที่	จำนวนประชากร	โครงสร้างอายุ (ร้อยละ)			อายุมัธยฐาน
		วัยเด็ก (0–14)	วัยทำงาน (15–59)	วัยสูงอายุ (≥60)	
1 เม.ย. 2503	26,257,916	43.2	52.2	4.6	18.0
1 เม.ย. 2513	34,397,374	45.1	50.0	4.9	17.4
1 เม.ย. 2523	44,824,540	38.3	56.3	5.4	19.6
1 เม.ย. 2533	54,548,530	29.2	63.4	7.4	23.4
1 ก.ค. 2543					
● สภาพัฒนฯ	62,236,000	24.6	66.0	9.4	28.5*
● ก.สาธารณสุข	61,770,200	24.4	66.1	9.5	28.7*
● UN	61,438,000	25.6	65.1	9.3	28.9
1 ก.ค. 2553					
● สภาพัฒนฯ	67,041,000	21.2	67.1	11.7	32.3*
● ก.สาธารณสุข	66,404,600	20.3	67.1	12.6	33.0*
● UN	66,785,000	22.3	65.7	12.0	32.3
1 ก.ค. 2563					
● สภาพัฒนฯ	70,821,000	19.0	64.2	16.8	36.0*
● ก.สาธารณสุข	69,410,400	18.4	63.8	17.8	36.7*
● UN	71,044,000	20.1	63.2	16.7	35.8
1 ก.ค. 2568					
● สภาพัฒนฯ	72,286,000	17.9	62.1	20.0	37.8*
● ก.สาธารณสุข	70,150,100	17.5	61.6	20.9	38.4*
● UN	72,635,000	19.3	61.5	19.2	37.4

หมายเหตุ: * คำนวณโดยผู้วิจัย

ที่มา: สำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักนายกรัฐมนตรี);สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเกื้อ วงศ์บุญสิน และคณะ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย : พ.ศ. 2543–2568. (ชุดข้อสมมติภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลาง) ;สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543–2568.

United Nations Population Division. World Population Prospects: The 2004 Revision, Thailand. (Medium Variant)

การคาดประมาณประชากรของทั้ง 3 ชุด อันได้แก่ ของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขร่วมกับสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และของ United Nations Population Division (The 2004 Revision) ให้ผลที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ จากจำนวนประชากร

61.4–62.2 ล้านคนในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 70.2–72.6 ล้านคนในปี พ.ศ. 2568 ส่วนโครงสร้างอายุของประชากรก็มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ดังนี้ สัดส่วนของเด็กลดลงอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สัดส่วนของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานลดลงเล็กน้อย ส่วนสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2568 มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 2.2 เท่าของปี พ.ศ. 2543 คือ จากจำนวน 5.1–5.9 ล้านคน เป็น 13.2–14.7 ล้านคนโดยประมาณ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประชากรไทยกำลังจะมีอายุมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของอายุมัธยฐานของประชากรไทยเป็นอีกตัวชี้วัดที่จะยืนยันถึงคำกล่าวนี้ โดยในปี พ.ศ. 2503 อายุมัธยฐานของประชากรไทยเท่ากับ 18.0 ปี และหลังจากนั้นก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆถึง 37.4 –38.4 ปี ในปี พ.ศ. 2568 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

เมื่อหันมาพิจารณาอัตราส่วนพึ่งพิงสำหรับผู้สูงอายุ (Old age dependency ratio) ก็จะพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงหลังจากปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นไป ดังแสดงแนวโน้มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 ถึง 2593 ในรูปที่ 2.3

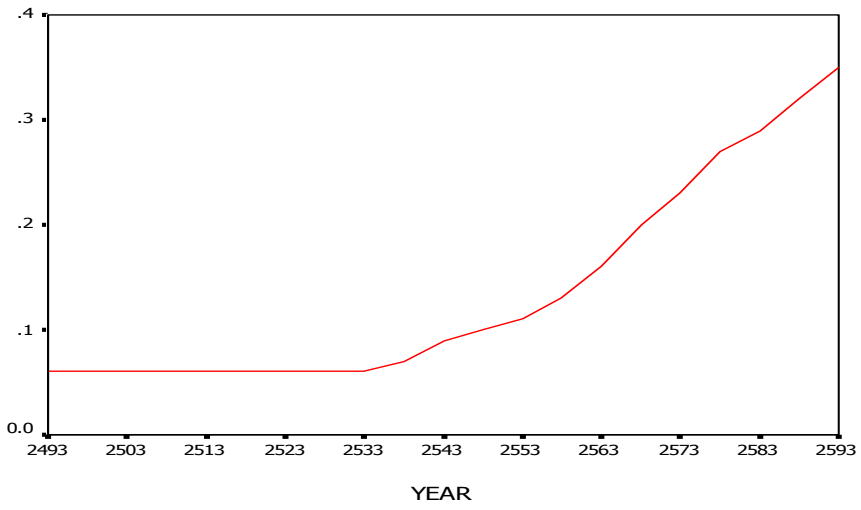

รูปที่ 2.3 อัตราส่วนพึ่งพิงสำหรับผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493–2593
ที่มา: United Nations Population Division (2005)

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยมีการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2546 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีขึ้นมาเพื่อกำหนดนโยบายและวางแนวทางในการดำเนินการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังให้มีการสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนอีกด้วย

2.2.2 ผู้สูงอายุในประเทศไทย

(1) หลากหลายมิติจากการศึกษาการสูงอายุของผู้สูงอายุไทยด้วยข้อมูลภาคตัดขวาง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุไทยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาวิจัยด้วยข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-section data) ในหลากหลายมิติ ดังตัวอย่างผลการศึกษา ต่อไปนี้

ในการสำรวจสุขภาพประชากรอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ปี พ.ศ. 2538 จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2540) ผลการสำรวจพบว่า ผู้ที่อายุ 50 ปีขึ้นไปมีอัตราการเจ็บป่วยเล็กน้อยในระยะ 1 เดือนก่อนการสำรวจ เท่ากับร้อยละ 40.3 อัตราการเจ็บป่วยเรื้อรังที่สูงที่สุดคือ ร้อยละ 16 ด้วยโรคปวดเมื่อยหลัง/บั้นเอว ส่วนพฤติกรรมการแสวงหาบริการทางการแพทย์ทั่วไปนั้น พบว่า ร้อยละ 49.4 ซื้อยารับประทานเอง ไปสถานีอนามัย ร้อยละ 22.0 และไปโรงพยาบาลรัฐ ร้อยละ 9.5 มีอัตราการเจ็บป่วยจนต้องเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ร้อยละ 29.1 มีผู้เข้ารับบริการตรวจสุขภาพน้อย ที่สูงสุดคือ ตรวจความดันโลหิต ซึ่งมีเพียงร้อยละ 43.8 รองลงมาคือ ตรวจเลือด ร้อยละ 16.1 ประมาณร้อยละ 44 ของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจ มีการออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน ต่ำกว่าร้อยละ 10 ที่รู้สึกหงอยเหงา ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ เนื่องจากในหมู่บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีชมรมผู้สูงอายุ สำหรับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุมีกิจกรรมเป็นลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปฏิบัติทางศาสนา (ร้อยละ 66.4) ออกกำลังกาย (ร้อยละ 48.0) เตรียมการอยู่อาศัย (ร้อยละ 41.5) เก็บออมเงิน (ร้อยละ 38.8) และการใช้เวลาว่างเมื่อเกษียณอายุ (ร้อยละ 36)

นอกจากปัญหาด้านสุขภาพแล้ว สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545) พบว่า ปัญหาที่สำคัญอีกประการของผู้สูงอายุไทยคือ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ความยากจน รายได้น้อย หรือไม่มีรายได้ ทั้งนี้เนื่องจากความมีอายุจะเป็นข้อจำกัดของการประกอบอาชีพ อันจะส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการดูแลตนเองทางด้านสุขภาพ และท้ายสุดมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ดีจากการสำรวจสภาวะการทำงานของประชากร พบว่า ประมาณร้อยละ 36 ของผู้สูงอายุไทยเป็นผู้มีงานทำ โดยผู้สูงอายุชายมีงานทำสูงกว่าหญิงเกือบ 2 เท่า จึงน่าจะสันนิษฐานได้ว่าเป็นการทำงานด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าเหตุผลอื่น

จากการศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท ซึ่งเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศ ระพีพรรณ คำหอม และคณะ(2547) พบว่า บริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้มากที่สุดในชุมชนคือ บริการด้านสาธารณสุข (โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และสถานีอนามัย) รองลงมาคือ บริการฌาปนกิจสงเคราะห์ ส่วนบริการที่เข้าถึงได้น้อย ได้แก่ เบี้ยยังชีพ สวนสุขภาพ/ลานออกกำลังกาย ชมรมผู้สูงอายุ และศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านจิตใจและกายภาพ ที่ผู้สูงอายุต้องการมาก ได้แก่ ต้องการคนดูแลยามเจ็บป่วย ต้องการการยอมรับจากครอบครัว และการได้รับอาหารที่เหมาะสม
2. ด้านเศรษฐกิจ ที่ต้องการมาก ได้แก่ การมีงานทำ และการมีรายได้เป็นของตนเอง
3. ด้านสังคม ที่ต้องการมาก ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มีเพื่อน และการทำประโยชน์ต่อชุมชน สำหรับความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในชุมชนที่ผู้สูงอายุชนบทต้องการมากคือ บริการ

เบี้ยยังชีพ หน่วยดูแลสุขภาพเคลื่อนที่ การบริการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ และบริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ส่วนบริการที่ต้องการน้อยคือ การออกกำลังกาย การฝึกอาชีพ การศึกษาเรียนรู้ บ้านพักคนชรา และที่พักชั่วคราว

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสถาบันครอบครัวที่มีต่อผู้สูงอายุนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546) พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 2–3 คน และพบว่ามีผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียวเพียงร้อยละ 6.6 แต่คาดว่าในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สำหรับสถานภาพของผู้สูงอายุในครัวเรือนนั้น โดยรวมนับว่ามีสถานภาพสูง เนื่องจากเป็นหัวหน้าครัวเรือน และประมาณครึ่งหนึ่งของผู้สูงอายุช่วยออกค่าใช้จ่ายในบ้าน รวมทั้งยังเกื้อกูลครอบครัวในการช่วยทำกิจกรรมต่าง ๆ ในบ้านโดยเฉพาะผู้สูงอายุหญิง สำหรับนภาพร ชโยวรรณ และแซกซารี ซิมเมอร์ (2543) และสุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2543) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอยู่หรือไม่อยู่ร่วมบ้านกับบุตรหลานของผู้สูงอายุ พบว่า มีหลายปัจจัยที่มีอิทธิพล และที่สำคัญมากคือ ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีปัญหาในการทำกิจวัตรประจำวันสูง โอกาสที่จะอยู่ร่วมบ้านกับบุตรก็สูงตามไปด้วย

(2) การสำรวจผู้สูงอายุในระดับประชากรในประเทศไทยด้วยข้อมูลภาคตัดขวาง

การสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุในระดับประชากรในประเทศไทย เป็นการสำรวจแบบภาคตัดขวาง การสำรวจครั้งแรกเริ่มในปี 2529 เป็นการสำรวจเกี่ยวกับผลต่อเนื่องทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของการสูงอายุโดยวิทยาลัยประชากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในปี 2538 ได้มีการขยายความร่วมมือกับสถาบันวิจัยระบบสุขภาพ (The Health Systems Research Institute) ดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในประเทศไทย (Knodel and Pothisiri, 2014) ต่อมาสำนักงานสถิติแห่งชาติได้เป็นหน่วยงานหลักในการสำรวจสถานการณ์ประชากรสูงอายุตั้งแต่ปี 2537 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 5 ครั้ง (ครั้งแรกในปี 2537 ครั้งที่ 2 ในปี 2545 ครั้งที่ 3 ในปี 2550 ครั้งที่ 4 ในปี 2554 และครั้งที่ 5 ในปี 2557) ซึ่งเป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลแบบภาคตัดขวาง

สำหรับผลการสำรวจสถานการณ์ประชากรสูงอายุทั้ง 5 ครั้ง (ระหว่างปี 2537 – 2557) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) พบว่า จำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัด โดยในปี 2537 มีผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ ปี 2545 ปี 2550 และปี 2554 เพิ่มเป็น ร้อยละ 9.4, 10.7 และ 12.2 ตามลำดับ และในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.9 ในขณะที่วัยเด็กและวัยแรงงานลดน้อยลง

ผลการสำรวจในปี 2557 เกี่ยวกับสถานการณ์ของประชากรสูงอายุไทย ที่สำคัญมีดังนี้ ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา (ร้อยละ 75.7) และมีผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือไม่เคยเรียนหนังสือ ร้อยละ 11.0

ประมาณหนึ่งในสามของผู้สูงอายุยังคงทำงานอยู่ โดยสัดส่วนของผู้สูงอายุชายที่ทำงานสูงกว่าผู้สูงอายุหญิง (ร้อยละ 49.4 และ ร้อยละ 29.4 ตามลำดับ) สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงานที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีสูงกว่า

ที่อยู่ในเขตเทศบาล (ร้อยละ 42.7 และ ร้อยละ 32.3 ตามลำดับ)ผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง (ร้อยละ 61.4) รองลงมา คือ ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (ร้อยละ 20.8) เป็นลูกจ้างรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างภาคเอกชน (ร้อยละ 13.7) มีเพียงร้อยละ 4 ของผู้สูงอายุที่เป็นนายจ้าง ผู้สูงอายุชายประกอบธุรกิจส่วนตัวสูงกว่าผู้สูงอายุหญิง ในขณะที่ผู้สูงอายุหญิงทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจในครัวเรือนสูงกว่าผู้สูงอายุชาย ในภาพรวมแล้ว ผู้สูงอายุทำงานโดยเฉลี่ย 38 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้สูงอายุชายมีชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้สูงอายุหญิง (39 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และ 37 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ) แหล่งรายได้ที่สำคัญหรือแหล่งรายได้หลักในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับจากบุตร (ร้อยละ 36.7) รองลงมา คือ รายได้จากการทำงานของผู้สูงอายุเอง (ร้อยละ 33.9) จากเบี้ยยังชีพจากการทางราชการ (ร้อยละ 14.8) จากเงินบำเหน็จบำนาญ (ร้อยละ 4.9) จากคู่สมรส (ร้อยละ 4.3) และจากดอกเบี้ยเงินออม การขายทรัพย์สินที่มีอยู่ (ร้อยละ 3.9)

ในการประเมินภาวะสุขภาพร่างกายโดยรวมของตนเอง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประเมินว่าตนเองมีสุขภาพดี (ร้อยละ 42.4) รองลงมา มีสุขภาพปานกลาง (ร้อยละ 38.3) มีสุขภาพดีมาก (ร้อยละ 3.3) และมีสุขภาพไม่ดีและไม่ดีมากๆ (ร้อยละ 13.9 และ ร้อยละ 2.1 ตามลำดับ)สำหรับการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี ผู้สูงอายุไทยได้รับการตรวจสุขภาพ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 35.2 ในปี 2454 เป็นร้อยละ 52.2 ในปี 2557 ผู้สูงอายุร้อยละ 9.5 สูบบุหรี่เป็นประจำ ร้อยละ 2.8 ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ ร้อยละ 1.5 ทั้งสูบบุหรี่และดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ ผู้สูงอายุ ร้อยละ 88.9 ไม่มีผู้ดูแล/ดูแลตนเอง ผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแลปรนนิบัติในการทำกิจวัตรประจำวัน มีร้อยละ 11.1 และผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.1

สำหรับการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุนั้น สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2437 ที่มีผู้สูงอายุอยู่คนเดียว ร้อยละ 3.6 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 6.3 ร้อยละ 7.7 ร้อยละ 8.6 ในปี 2545 ปี 2550 และปี 2554 ตามลำดับ สำหรับในปี 2557 มีผู้สูงอายุอยู่คนเดียวตามลำพัง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.7

ในการประเมินระดับความสุขด้วยตนเองในระหว่าง 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับความสุขอยู่ในช่วง “มีความสุขมาก” ร้อยละ 60.9 รองลงมา มีความสุขในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.3โดยกรุงเทพมหานคร มีผู้สูงอายุที่มีระดับ “มีความสุขมากที่สุด” สูงกว่าภาคอื่น (ร้อยละ 22.8) รองลงมา คือ ภาคกลาง และภาคใต้สำหรับผู้สูงอายุที่เข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.1 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 33.6 ในปี 2557

การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการอยู่อาศัยและการเกื้อกูลข้ามรุ่นของผู้สูงอายุไทย จอห์น โนเดล และวิราภรณ์ โพธิศิริ (Knodel and Pothisiri, 2014) ได้นำข้อมูลจากการสำรวจประชากรสูงอายุไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่มีการเก็บรวบรวมมารวมทั้งในปี 2550 มาศึกษาเปรียบเทียบกับประชากรสูงอายุของเมียนมาร์ (ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจประชากรสูงอายุเป็นครั้งแรกของเมียนมาร์ในปี 2555) ผลการศึกษาเปรียบเทียบภายใต้บริบททางวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างกันอย่างสูงในบริบททางการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ผู้สูงอายุของเมียนมาร์ส่วนใหญ่จะมีลูกที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน และไม่ได้อยู่อาศัยกับคู่สมรส รวมทั้งลูกๆ

จะอยู่อาศัยห่างไกลออกไป ผู้สูงอายุเมียนมาร์ มีโอกาสค่อนข้างน้อยที่จะมีการสื่อสารติดต่อทางโทรศัพท์กับลูกที่อยู่ห่างไกล รวมทั้งโอกาสน้อยที่ลูกๆจะมาเยี่ยมเยียน ในขณะที่ผู้สูงอายุไทยมีโอกาสสูงกว่าที่จะต้องดูแลหลาน (ลูกของลูก) ที่พ่อแม่ต้องไปทำงานในต่างท้องถิ่น และอยู่อาศัยในครัวเรือนข้ามรุ่น (Skip generation households) คือ ครัวเรือนที่มีแต่คนรุ่นปู่ย่า/ตายาย และรุ่นหลาน โดยไม่มีรุ่นลูก อาศัยอยู่ด้วยกัน ผู้สูงอายุไทยยังมีโอกาสสูงกว่าที่จะได้รับเงินเกื้อกูลจากลูกที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกันหรือทำงานต่างท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ในอดีต ผู้สูงอายุไทยมีลักษณะการอยู่อาศัยใกล้เคียงกับของผู้สูงอายุเมียนมาร์ แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีความก้าวหน้ามากกว่า ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านการอพยพย้ายถิ่น ภาวะเจริญพันธุ์ และความตาย ความแตกต่างของสถานการณ์ทางการเมืองและการจัดลำดับความสำคัญทางนโยบายของรัฐบาล ก็มีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาทำให้เห็นถึงนัยยะของการพัฒนาที่ส่งผลต่อผู้สูงอายุและนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่า ถ้ากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการเปิดประเทศยังคงดำเนินการต่อเนื่องไปในเมียนมาร์ การอยู่อาศัยร่วมกันของคนในต่างรุ่นกันในครัวเรือน ก็อาจจะมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

(3) สุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ: โครงการสำรวจนำร่อง

โครงการศึกษาสังคมสูงอายุโดยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำและระยะยาว (Panel and longitudinal study) สำหรับประเทศไทย ในลักษณะของสหปัจจัยและเป็นพลวัตตามกรอบแนวคิดของ เฮอร์มาลิน (Hermalin) และบอร์คสุพัน และคณะ (Borsch-Supan et.al) เป็นการริเริ่มโดยคณะนักวิจัยจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นโครงการนำร่องสำรวจและศึกษาข้อมูลผู้สูงอายุไทยที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป จากครัวเรือนตัวอย่าง 1,500 ครัวเรือน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) และขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2552 เป็นการสำรวจนำร่องรอบที่ 1 และดำเนินการสำรวจนำร่องรอบที่ 2 ในปีงบประมาณ 2554 (ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ และคณะ, 2555 (ก), 2555 (ข)) ฐานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในโครงการนำร่องทั้ง 2 รอบนี้ ได้มีการนำไปศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับมิติต่างๆของผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

คณะนักวิจัยได้นำข้อมูลตั้งต้นจากโครงการนำร่องสำรวจศึกษาด้านสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทย รอบที่ 1 (ปีพ.ศ. 2552) ที่เกี่ยวข้องกับมิติต่างๆ ทางด้านประชากร ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคมดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์และได้ผลการศึกษาที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ในการศึกษาเรื่องครอบครัวและระบบเกื้อกูลกันของผู้สูงอายุไทย เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ (Duanpen Theerawanviwat, 2011) ได้วิเคราะห์ถึงระดับและรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างพ่อแม่และลูก และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างครอบครัวและทิศทางของการเกื้อกูลกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อแม่สูงอายุส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 60 ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเงินจากลูกในวัยผู้ใหญ่แล้ว ขณะที่ ประมาณร้อยละ 14 ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากลูกแต่อย่างใด มูลค่าทางการเงิน (ค่ามัธยฐาน) ที่ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากลูก จะเท่ากับ 22,250 บาทต่อปี ผลการศึกษาไม่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญระหว่างการเกื้อกูลกันระหว่างรุ่นพ่อแม่และลูกที่อยู่ใน

เขตเมืองและเขตชนบท สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญต่อระบบการเกื้อกูลกันในครอบครัวนั้น คือ โครงสร้างครอบครัว ผลการศึกษา ได้ให้ข้อสรุปที่สำคัญทางนโยบาย คือ สิ่งที่สำคัญในการเกื้อกูลกันในครอบครัวของผู้สูงอายุไทยทั้งสองทาง คือ จากพ่อแม่สู่ลูก และจากลูกสู่พ่อแม่ ได้แก่ การเกื้อกูลกันทางการเงิน ดังนั้น บทบาทผู้สูงอายุในฐานะผู้ให้การเกื้อกูลในครอบครัว จึงขึ้นอยู่กับการมีรายได้จากการทำงาน นโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุไทยมีงานทำมีรายได้ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว จึงเป็นประเด็นสำคัญ

อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล (Amornrat Apinanmahakul, 2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุไทยกับสุขภาพทางกายและใจ และวิเคราะห์ว่าทุนทางสังคมหรือทุนทางการเงิน สิ่งไหนจะมีผลต่อสถานภาพของผู้สูงอายุไทย ผลการศึกษา พบว่า การแต่งงาน และการมีการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญต่อความเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างจะตอบว่ามีสุขภาพกายและใจที่ดี และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมส่งผลทางบวกอย่างมีนัยยะสำคัญต่อสุขภาพทางกายและใจของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุไทย ซึ่งผลต่อสุขภาพทางกายสามารถคิดเป็นมูลค่าทางการเงินเท่ากับการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ของรายได้ที่ไม่ได้มาจากการทำงานในตลาดแรงงาน ในขณะที่ผลของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่อสุขภาพทางใจ คิดเทียบเท่ากับมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ของมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดที่ผู้สูงอายุนั้นมีอยู่ในครอบครอง ดังนั้น นโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุไทย จึงเป็นสิ่งที่รัฐและสมาชิกในครัวเรือนต้องให้ความสำคัญในการทำให้เกิดการอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์และอุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ (Anantanasuwong and Seenprachawong, 2011) ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่า ความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทใน 5 ด้าน ได้แก่ สุขภาพทางกาย สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับคู่สมรส ความสัมพันธ์กับบุตร และชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตโดยทั่วไปอย่างมีนัยยะสำคัญ ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ รายได้จากการทำงาน การมีบ้านเป็นทรัพย์สิน และเพศชาย นอกจากนั้นยังรวมถึงปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การพบปะกับเพื่อน และการอาศัยอยู่ในเขตเมือง สุขภาพทางกายมีระดับความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตสูงที่สุด ในขณะที่ความสัมพันธ์กับคู่สมรสมีระดับความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตน้อยที่สุด ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสูงอายุของประชากรไทยอยู่ในขั้นเริ่มต้น ผู้เริ่มเข้าสู่การสูงอายุไทยยังมีทัศนคติในทางบวกหรือทางที่ดีต่อชีวิต อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา ยังพบว่า ยังมีกลุ่มคนในวัยเดียวกันที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่มีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับคู่สมรส ส่งนัยว่า ประเด็นชีวิตสมรสของผู้เข้าสู่วัยสูงอายุในไทยอาจเป็นเรื่องที่นโยบายสาธารณะจะต้องให้ความสำคัญต่อไป รวมทั้งนโยบายที่เกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้สูงอายุไทยในการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การพบปะเพื่อนฝูง การมีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่มั่นคง (เช่น การให้ความรู้ทางด้านการจัดการทางการเงิน การมีงานทำ และการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน) และการสร้างเสริมสุขภาพทางกายให้แข็งแรง

วิทมา ธรรมเจริญ และเดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ (2555) ได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ โดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจและศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และ

การเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำรอบที่ 1 (Pilot HART Wave 1) ด้วยเครื่องมือสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74.20 มีความสุขอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดความสุขเท่ากับ 76.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 21.11 ผลจากการวิเคราะห์เส้นทางพบว่า ปัจจัยภายนอกและภายในสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขของผู้สูงอายุได้ร้อยละ19 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อระดับความสุขของผู้สูงอายุมากที่สุดคือ เขตที่อยู่อาศัย (-0.23) รองลงมาคือ เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจทางสังคมและศาสนา (0.15) และสถานภาพสมรส (0.13) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าอิทธิพลที่มีต่อความสุขของตัวแปรทั้ง 3 นี้ส่วนใหญ่เป็นอิทธิพลทางตรงมากกว่าทางอ้อม ส่วนปัจจัยภายนอกที่เหลือ คือสถานภาพการทำงาน และความถี่ในการพบปะติดต่อกับบุตรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขของผู้สูงอายุโดยผ่านทางภาวะสุขภาพกาย (0.05) และภาวะทางอารมณ์ (0.02) ตามลำดับ

ในการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของครอบครัวในการสนับสนุนทำงานของผู้สูงอายุในสิงคโปร์และไทย นั้น ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ และคณะ (2558) พบว่าครอบครัวในทั้งสองประเทศ เป็นแหล่งเกื้อกูลและสนับสนุนผู้สูงอายุ โดยเป็นแหล่งรายได้ลำดับแรกของผู้สูงอายุจากการเกื้อกูลของบุตรหลาน สำหรับแหล่งรายได้ลำดับสองนั้น มาจากการทำงานของผู้สูงอายุ และลำดับสามจากการออมของผู้สูงอายุ ครอบครัวในทั้งสองประเทศ ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่แสดงถึงความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุ ซึ่งการอยู่ร่วมกันของคนต่างรุ่นหมายถึงการมีเครือข่ายทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งโอกาสในการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างบิดามารดาสูงอายุและบุตรที่เป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงาน สำหรับในกรณีของสิงคโปร์ ครอบครัวของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีขนาดเล็กกว่าครอบครัวของผู้สูงอายุไทยเล็กน้อย

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากโครงการนำร่อง HART แสดงให้เห็นรายละเอียดมากขึ้น เกี่ยวกับประเภทของครัวเรือนหรือครอบครัวของผู้สูงอายุไทย ว่า เป็นครัวเรือนหรือครอบครัวแบบไม่สมบูรณ์ (Fragmentary) ผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนลักษณะนี้มีสูงถึงประมาณ ร้อยละ 75 สำหรับจำนวนรุ่นอายุ ประมาณร้อยละ 62 ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีคนใน 2 รุ่นอายุมาอยู่ร่วมชายคาบ้านเดียวกัน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่กับบุตรมักจะมีบุตรอาศัยอยู่ในละแวกใกล้ๆกันและ/หรือมีการติดต่อกับบุตรที่ไม่ได้อยู่ด้วยเป็นประจำ

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการสูงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในโครงการนำร่องทั้งสองรอบ (ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ และคณะ 2555) ได้ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของสถานภาพการสูงอายุในมิติการทำงานของผู้สูงอายุ รวมทั้งมิติครอบครัวและระบบเกื้อกูล จากครัวเรือนตัวอย่างเดิมในช่วงระยะเวลาที่ห่างกัน 2 ปี (ระหว่างปี 2552 – 2554) นั้นพบว่าในส่วนของมิติของการมีงานทำ ในทั้งสองรอบสำรวจในภาพรวม พบว่า สัดส่วนของกลุ่มผู้สูงอายุช่วงต้น (60 – 69 ปี) และช่วงกลาง (70 – 79 ปี ยังคงการทำงานและมีทิศทางไปในทางที่เพิ่มขึ้น ทั้งที่เป็นผู้สูงอายุชายและหญิง โดยเฉพาะผู้สูงอายุหญิงที่มีสัดส่วนการทำงานสูงกว่าผู้ชายทั้งในเขตเมืองและชนบท ในกรณีของผู้สูงอายุชายสัดส่วนที่อยู่ในชนบทยังคงทำงานมากกว่าผู้ที่อยู่ในเมือง แต่มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการมีงานทำในชนบทที่ลดลง และการทำงานในเมืองเพิ่มขึ้นในช่วงสองปีที่ผ่านไป ในทางตรงกันข้าม สัดส่วนของผู้สูงอายุหญิงที่ทำงาน

ในเมืองจะสูงกว่าผู้ที่ทำงานในชนบท เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุหญิงระหว่างปี 2552 และ 2554 พบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุหญิงที่ทำงานจะสูงขึ้นทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท

การเปลี่ยนแปลงงานหลักที่ผู้สูงอายุทำในระหว่างปี 2552 ถึง2554 คือ ผู้สูงอายุยังคงทำงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการในธุรกิจนอกภาคเกษตร แต่มีจำนวนที่ลดลง ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และการรับจ้างที่ได้รับเงินเดือนมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น และสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ช่วยธุรกิจของครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนโดยทำงานมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีสูงขึ้น ในขณะที่ผู้ที่ช่วยธุรกิจของครอบครัวโดยทำงานน้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นั้น มีสัดส่วนที่ลดลง เหตุผลของการที่ผู้สูงอายุทำงานน้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นั้น เกิดปัญหาสุขภาพ การดูแลเด็กหรือทำงานบ้าน และ การต้องการพักผ่อน

ในส่วนของผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงานนั้น ส่วนใหญ่ในการสำรวจทั้งสองรอบ มีความพร้อมในการทำงานหากมีงานให้ทำในตอนนี้ และมีสัดส่วนที่สูงขึ้นมากในปี 2554 เมื่อเทียบกับปี 2552

ในกรณีที่มีงานทำ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในปี 2552 จะทำงานเป็นพนักงานรายวัน รองลงมา คือ เป็นพนักงานประจำ แต่ในปี 2554 สัดส่วนของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะทำงานเป็นพนักงานประจำ รองลงมาเป็นพนักงานรายวัน สำหรับการทำงานเป็นพนักงานชั่วคราวนั้นในทั้งสองรอบการนำร่องสำรวจเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการทำงานของผู้สูงอายุส่วนใหญ่นั้น เป็นการทำงานเต็มเวลา สำหรับการทำงานไม่เต็มเวลานั้น จะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุ ลดลงในปี 2554

สำหรับจำนวนวันทำงานใน 1 สัปดาห์นั้น ผู้สูงอายุที่ทำงาน ส่วนใหญ่จะทำงานเต็มอาทิตย์ คือ 6 – 7 วัน รองลงมา จะทำงาน 5 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงานหนักทุกวัน คือ 6 - 7 วันต่อสัปดาห์ สูงขึ้นจากปี 2552

ผลตอบแทนในการทำงานของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในทั้งสองรอบสำรวจ คือ ผลตอบแทนรายวัน รองลงมาได้แก่ ค่าตอบแทนเป็นรายเดือน อันดับต่อมา คือ ค่าตอบแทนตามผลการทำงานโดยไม่มีเงินเดือนขั้นพื้นฐาน สำหรับการเปลี่ยนแปลงประเภทของค่าตอบแทนนั้นในปี 2554 สัดส่วนของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนในการทำงานเป็นรายเดือนสูงขึ้น ในขณะที่สัดส่วนของผู้ได้รับค่าตอบแทนในการทำงานที่เป็นรายวันและตามผลงานลดลง

ในกรณีของสิทธิประโยชน์ต่างๆจากการทำงาน พบว่า ในการนำร่องสำรวจทั้งสองรอบ ผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่างที่มีงานทำ ส่วนใหญ่จะไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญใดๆ สำหรับการเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมนั้น มีเพียงผู้สูงอายุร้อยละ 13.3 ในปี 2552 และร้อยละ 13.9 ในปี 2554 ที่ตอบว่าเป็นสมาชิก

ส่วนของการประกันสุขภาพนั้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในทั้งสองรอบสำรวจตอบว่า ไม่มีการประกันสุขภาพอื่นๆ นอกเหนือจากระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30บาท) อย่างไรก็ตาม มีสัดส่วนหนึ่งของผู้สูงอายุที่นายจ้างได้จัดให้มีการประกันสุขภาพให้โดยไม่ต้องเสียค่าเบี้ยประกันเพิ่มเติม และที่ต้องเสียค่าเบี้ยประกันเพิ่มเติม

สำหรับการประกันการว่างงานนั้น ผู้สูงอายุที่ทำงาน ในการนำร่องสำรวจทั้งสองรอบ จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ในเรื่องนี้แต่อย่างใด แต่ในรอบที่สอง (ปี 2554) มีผู้สูงอายุที่ทำงานและยังได้รับสิทธินี้จำนวน 2 ราย ซึ่งเป็นผู้สูงอายุในช่วงต้น (อายุ 60 – 69 ปี)

ในกรณีของสวัสดิการชราภาพจากงานปัจจุบันที่ทำอยู่ ผู้สูงอายุทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างที่ได้นำร่องสำรวจทั้งสองรอบ ไม่ปรากฏว่าได้รับสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการชราภาพแต่อย่างใด

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับตารางการทำงานของงานปัจจุบัน ผู้สูงอายุทั้งหมดในปี 2552 เห็นว่าเหมาะสมดี แต่ในปี 2554 มีร้อยละ 85.7 ที่เห็นว่าเหมาะสม มีเพียงร้อยละ 14.3 ที่มีความเห็นว่าตารางการทำงานนั้นนานเกินไป ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันทั้งสองรอบสำรวจ ดังนั้น แม้การเปลี่ยนแปลงในความคิดเห็นและความพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันจะไปในทางที่สัดส่วนของผู้ตอบลดลง แต่ส่วนใหญ่ก็ยังมีความคิดว่างานที่ทำอยู่นั้นมีตารางการทำงานที่เหมาะสมและพอใจในงานที่ทำอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การมีงานทำ ดีกว่าไม่มีงานทำ

ในส่วนของผลการศึกษาเกี่ยวกับมิติของการเกื้อกูลกันในครอบครัว พบว่า ความช่วยเหลือเกื้อกูลในครอบครัวระหว่างบิดามารดาที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปกับบุตรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในการนำร่องสำรวจทั้งสองรอบในภาพรวม พบว่า มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่วนใหญ่อยู่ในทิศทางจากบุตรสู่บิดามารดา แต่เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างการสำรวจทั้งสองรอบ จะพบว่าสัดส่วนของบิดามารดาที่ได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากบุตรสูงขึ้นเล็กน้อย และเป็นความช่วยเหลือส่วนใหญ่ในรูปของตัวเงิน ซึ่งปริมาณเงินที่ได้รับแตกต่างกันเล็กน้อยไปในทางที่สูงขึ้น (ค่ามัธยฐานของเงินที่บิดามารดาได้รับจากบุตรทุกคนต่อปี เท่ากับ 22,250 บาทและ 24,000 บาทในรอบที่หนึ่งและสอง ตามลำดับ) สำหรับความช่วยเหลือเกื้อกูลในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินนั้น สัดส่วนของบิดามารดาที่ได้รับจากบุตรมีสูงขึ้น ถึงแม้จะไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าเมื่อบิดามารดามีอายุเพิ่มมากขึ้น ความต้องการความช่วยเหลือจากบุตรในรูปที่ไม่ใช่ตัวเงินน่าจะมีเพิ่มมากขึ้นด้วย แต่เนื่องจากการสำรวจ Pilot HART นี้เป็นการศึกษาที่มีข้อมูลจากตัวอย่างซ้ำเพียงแต่ 2 รอบ มีช่วงระยะเวลาระหว่างรอบ 2 ปีเท่านั้น จึงยังไม่สามารถสรุปเป็นประเด็นที่แน่ชัดได้ และเป็นเพียงการตั้งข้อสังเกตเพื่อการศึกษาในอนาคต

เมื่อพิจารณาประกอบกับผลการศึกษาในมิติของรายได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีงานทำและการเกื้อกูลกันในครอบครัวของผู้สูงอายุในครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ผู้ที่กำลังจะเกษียณมีรายได้ค่อนข้างต่ำ อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังวัยเกษียณได้ ทำให้ยังคงต้องทำงานเต็มเวลาหลังอายุ 60 ปีไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์การทำงานของผู้เกษียณ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ที่ยังคงมีรายได้จากการทำงานอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี และผู้เกษียณช่วงกลาง (อายุ 70-79 ปี) ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับรายได้ต่ำกว่า 1 แสนบาทต่อปีแสดงให้เห็นว่าผู้เกษียณมีรายได้จากการทำงานค่อนข้างต่ำ อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพได้สำหรับรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐ ผู้เกษียณมีรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ดังนั้น แนวทางแก้ปัญหานี้อาจทำได้โดยการกำหนดให้มีการออมภาคบังคับในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน เมื่อครบอายุเกษียณแล้วอาจจะทำให้มีเงินออมเพียงพอแก่การดำรงชีพในวัยเกษียณ

ผลการสำรวจในมิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน พบว่า ผู้สูงอายุชายโดยเฉลี่ยมีสินทรัพย์มากกว่าผู้สูงอายุหญิง ผู้สูงอายุหญิงในเขตชนบทที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไปมีความเปราะบางทางการเงินมากที่สุด เนื่องจากสินทรัพย์ทางการเงินของผู้สูงอายุในกลุ่มนี้มีมูลค่าลดลงเกือบร้อยเปอร์เซนต์ในการนำร่องสำรวจรอบที่สอง และผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีจำนวนสมาชิกอื่นในครัวเรือนที่มีสินทรัพย์มูลค่าตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปน้อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ผู้สูงอายุตอนปลายเพศหญิงที่อาศัยในเขตชนบทจึงมีความเสี่ยงทางการเงินมากที่สุด หากระบบเศรษฐกิจไทยเกิดความผันผวนขึ้น เช่นการเกิดวิกฤตซับไพร์มในช่วงปี 2551-52 ที่ผ่านมา การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สูงอายุในอนาคตจึงควรคำนึงถึงปัจจัยในด้านเพศ อายุ และถิ่นที่อยู่ของผู้สูงอายุด้วย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนทางการเงิน การเข้าถึงตลาดทุน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน การจัดฝึกอบรมความรู้ทางการเงินแก่ผู้สูงอายุ จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถบริหารจัดการสินทรัพย์ทางการเงินของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 แต่ได้เสียชีวิตไป ในการสำรวจรอบที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เสียชีวิตนั้นส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดการมรดกก่อนเสียชีวิต และไม่มีมรดกตกทอดให้กับลูกหลาน ส่วนที่มีมรดกเหลือให้ลูกหลานนั้น มีมรดกคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย เท่ากับ 433,000 บาท ในส่วนของหนี้สินนั้น ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่แทบทุกคน ไม่มีหนี้สินทิ้งไว้ให้ลูกหลาน

2.2.2 การสัมภาษณ์บุคคลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Assisted Personal Interviewing – CAPI)

การสัมภาษณ์บุคคลโดยการใช้คอมพิวเตอร์ หรือ Computer Assisted Personal Interviewing – CAPI คือ การสำรวจด้วยข้อคำถามที่พนักงานสัมภาษณ์สามารถบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ Laptop ได้โดยตรงในขณะสัมภาษณ์ แทนการบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กระดาษและดินสอในการสัมภาษณ์ (Paper and Pencil Interview - PAPI) สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วการสำรวจข้อมูลในปัจจุบัน จะเป็นการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เพื่อช่วยในการสัมภาษณ์และการควบคุมคุณภาพงานสำรวจ ซึ่งมีทั้งใช้ในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์(Computer Assisted Telephone Interview – CATI) แต่ในปัจจุบัน จะขยายไปในการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว (Face-to-Face Interviews - FTFI) รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ของการใช้ CAPI ในการสำรวจในส่วนต่อไปนี้ เป็นการสรุปจากข้อเขียนของเซนส์เบอรี ดิทช์และฮัทตัน จากคณะสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยเซอร์เร (Sainsbury, Ditch and Hutton, 1993)

การใช้ CAPI ส่วนใหญ่ในประเทศอังกฤษจะเป็นการสำรวจด้วยตัวอย่างขนาดใหญ่หรือตัวอย่างทีเป็นตัวแทนประชากรระดับประเทศที่มีความต่อเนื่องกันในภาครัฐ หรือภาคธุรกิจ เช่น ในภาครัฐ เป็นการใช้ในการสำรวจกำลังแรงงาน เพื่อสัมภาษณ์ครัวเรือนจำนวน 25,000 ครัวเรือนต่อปี และการสำรวจทรัพยากรในครอบครัว ก็ใช้ CAPI ตั้งแต่การสำรวจครั้งแรกในปี 1992 เช่นกัน สำหรับในภาคธุรกิจ บริษัทบริทิชเทเลคอม ได้มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโดยใช้ CAPI ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการในปี 1990

ในทางตรงกันข้าม การสำรวจทางด้านสังคมที่เป็นครั้งคราวไม่ต่อเนื่อง กลับมีการใช้ CAPI น้อย เหตุผลส่วนใหญ่มาจากการใช้ CAPI ในการวิจัยทางสังคมยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น เนื่องจากต้นทุนในการลงทุนใช้ CAPI ที่สูง

เช่น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แลปท๊อปและการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แก่พนักงานสัมภาษณ์

อย่างไรก็ดี ได้มีการใช้ CAPI ในการสำรวจที่ใช้ตัวอย่างขนาดใหญ่หรือระดับประเทศมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากการใช้ CAPI มีข้อดีมากกว่าในแง่ของคุณภาพของข้อมูล ความรวดเร็วในการได้ผลงาน และต้นทุนเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เทคนิคการสำรวจแบบดั้งเดิมที่ใช้กระดาษและดินสอ

1. คุณภาพของข้อมูล: ข้อดีด้านคุณภาพของการใช้ CAPI ในการรวบรวมข้อมูลภาคสนามในการสำรวจจะเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1) การขจัดปัญหาเส้นทางการตั้งคำถามในแบบสัมภาษณ์ (Routing problems within the questionnaire)
2) การไม่ตกหล่นคำถามหรือถามผิดคำถามโดยพนักงานสัมภาษณ์
3) ความถูกต้องในการกำหนดคำถาม
4) การคำนวณผลตัวเลขในโปรแกรม
5) การตรวจสอบคำตอบผิดหรือไม่สอดคล้องโดยคอมพิวเตอร์
6) การขจัดความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูลที่แยกต่างหาก

1) การขจัดปัญหาเส้นทางการตั้งคำถามในแบบสัมภาษณ์ และการไม่ตกหล่นคำถามหรือถามผิดคำถามโดยพนักงานสัมภาษณ์: วิธีที่ CAPI สามารถจัดการกับเส้นทางการถามคำถาม เช่น การถามข้ามข้อคำถามหรือการถามกระโดดข้ามข้อ (skip questions) การถามคำถามซ้ำ (Loop questions) ได้ คือ แทนที่จะใช้คำสั่งเส้นทางโดยการใช้รหัสในระหว่างการสัมภาษณ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะนำพนักงานสัมภาษณ์ไปยังคำถามต่อไปโดยอัตโนมัติ (เช่น กรณีที่เป็นข้อคำถามกระโดด – skip question) วิธีการนี้เป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะเมื่อแบบสอบถามมีลักษณะของการรวมเส้นทางคำถามที่ซับซ้อน เช่นเดียวกับชุดคำถามที่จะต้องถามเป็นจำนวนหลายครั้ง (เช่น กรณีที่เป็นชุดคำถามเดียวกันที่ใช้ถามกับสมาชิกครัวเรือนทุกคน – loop questions) คอมพิวเตอร์ก็จะส่งคำถามซ้ำโดยอัตโนมัติในจำนวนครั้งที่ถูกต้อง และเมื่อครบพนักงานสัมภาษณ์ก็สามารถถามคำถามข้อต่อไป ความสามารถในการกำหนดเส้นทางคำถามของ CAPI เป็นประโยชน์ที่ดีกว่าเทคนิคที่ใช้กระดาษและดินสอ 2 ประการ คือ ประการแรก โอกาสการเกิดความผิดพลาดจากพนักงานสัมภาษณ์ในการทำตามคำสั่งเส้นทางการถามจะหมดไป พนักงานสัมภาษณ์ไม่สามารถทำผิดเส้นทางหรือถามคำถามที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถข้ามข้อคำถามไปได้ ประการที่สอง การสัมภาษณ์จะลื่นไหลได้ดีกว่าเนื่องจากพนักงานสัมภาษณ์ไม่ต้องคอยอ้างอิงหรือจำคำตอบในตอนก่อนๆในการกำหนดเส้นทางที่ถูกต้อง

2) ความถูกต้องในการกำหนดคำถาม: การใช้ CAPI จะทำให้การสัมภาษณ์มีความง่ายขึ้นโดยการกำหนดคำถามที่ต้องการ (the ‘customizing’ of question) โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถจดจำข้อมูลจากหน่วยความจำ เช่น ชื่อ หรือวันเดือนปี และใส่เข้าไปในสถานที่ที่เหมาะสมในคำถาม เช่น โดยปกติในแบบสอบถามกระดาษ มักจะรวมคำถาม เช่น “บ่อยครั้งแค่ไหนที่ (ท่าน/ชื่อ) ใช้ (ประเภทพาหนะ).” การใช้ CAPI ช่วยให้พนักงานสัมภาษณ์ไม่ต้องคอยตรวจสอบว่าเป็นสมาชิกครัวเรือนคนไหนและพาหนะประเภทไหนที่เขากำลังถามคำถามอยู่ แต่พนักงานสัมภาษณ์จะได้ตัวช่วย

โดยมีคำถามปรากฏขึ้นมา เช่น “บ่อยครั้งแค่ไหนที่ สมศรี ใช้ รถไฟ?” โดยวิธีนี้จะทำให้การถามคำถามถูกต้องและการสัมภาษณ์มีความลื่นไหลสะดวกดีขึ้น

3) การคำนวณผลตัวเลขในโปรแกรม: ข้อมูลที่ได้จากการใช้ CAPI ไม่ใช่เป็นเพียงการบันทึกแค่ตัวอักษรเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นข้อมูลที่เป็นผลจากการคำนวณบนฐานของข้อมูลก่อนๆได้ เช่น การคำนวณตัวเลขรายได้ที่เป็นยอดรวมจากแหล่งรายได้ต่างๆได้

4) การตรวจสอบคำตอบผิดหรือไม่สอดคล้องโดยระบบคอมพิวเตอร์: ประโยชน์สำคัญด้านอื่นของ CAPI คือ ความสามารถในการแสดงให้เห็นถึงคำตอบที่ไม่สอดคล้อง ซึ่งอาจเป็นผลจากความผิดพลาดของผู้ให้สัมภาษณ์หรือพนักงานสัมภาษณ์ได้ เช่น “การตรวจเป็นช่วง” (“range checks”) ก็ทำได้เพื่อให้แน่ใจว่าคำตอบนั้นจะตกอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ ตัวอย่างเช่น ในแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบเกี่ยวกับวันเดือนปีของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงหกเดือนเริ่มจาก 1 สิงหาคม 2012 ถ้าผู้ตอบตอบในวันเดือนปี ก่อนวันที่กำหนดหรือก่อนวันที่กำหนดไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ก็จะแสดงข้อความว่า“ผิดพลาด” เพื่อให้พนักงานสัมภาษณ์หาแหล่งผิดพลาดและแก้ไขใส่คำตอบที่ถูกต้องได้ CAPI ยังสามารถช่วยใน “การตรวจสอบตรรกะ” (“logic checks”) ได้ โดยสามารถตรวจหาคำตอบที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งได้ เช่น ความไม่สอดคล้องในวันที่มีการเพิ่มผลประโยชน์ของบุตรที่มาก่อนวันเกิดของบุตร คอมพิวเตอร์สามารถส่งหรือแสดงข้อความที่ผิดพลาดได้ ทำให้พนักงานสัมภาษณ์สามารถตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดได้ ดังนั้น การตรวจสอบที่เป็นช่วงระยะเวลาหรือตรรกะ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของ CAPI ที่ทำให้คุณภาพข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ไปรวบรวมมาได้ดีขึ้น

5) การป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูลที่แยกต่างหาก: เนื่องจากพนักงานสัมภาษณ์ที่ใช้ CAPI บันทึกข้อมูลโดยตรงเข้าไปในคอมพิวเตอร์ การบันทึกข้อมูลที่แยกต่างหากจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นมักจะทำกันในการสำรวจด้วยกระดาษและดินสอก็ไม่จำเป็น วิธีการบันทึกโดยตรงเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์จึงเป็นการขจัดการเกิดความผิดพลาดและประหยัดเวลาและต้นทุนในการบันทึก คำตอบในคำถามปลายเปิดก็สามารถพิมพ์ลงไปได้โดยตรง ไม่จำเป็นต้องมาพิมพ์ใหม่แยกในภายหลัง

2. เวลาที่ใช้ในการสำรวจ: ผลกระทบของ CAPI ต่อเวลาของการสำรวจมี 2 ประการคือ

1) ประการแรก กระบวนการของการเปลี่ยนแบบสัมภาษณ์ที่พิมพ์บนกระดาษมาเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะต้องใช้เวลา ตารางการทำงานของการสำรวจโดยใช้ CAPI จึงจำเป็นต้องเผื่อเวลาให้มากพอระหว่างการออกแบบแบบสัมภาษณ์และการเริ่มงานสนาม เรื่องนี้สำคัญโดยเฉพาะถ้างานสนามจะต้องดำเนินการในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น ในการสำรวจที่จะดำเนินการ หากเราต้องให้งานสนามเสร็จก่อนการประเมินผลงานในเวลาที่กำหนดในช่วงต้นเดือนเมษายน 2556 การที่มีเวลาประมาณ 8 สัปดาห์สำหรับงานสนาม หมายถึงว่าเราต้องทำให้แบบสัมภาษณ์ในรูปของ CAPI เสร็จใช้งานได้ในตอนต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2556 เพื่อรวบรวมข้อมูลสนามตามตารางทำงานที่กำหนดได้ แต่อาจมีปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงการทดลองโปรแกรมที่กำหนดไว้ก่อนหน้านั้นในเดือนธันวาคม 2555 ได้ ดังนั้น เราจะต้องมีเวลาเผื่อเหลือเผื่อขาดไว้ในการพัฒนาโปรแกรม CAPI ให้ทันกำหนดการทำงาน

2) ประการต่อมา ตามที่ได้กล่าวไว้ก่อนว่า CAPI สามารถทำให้กระบวนการบันทึกข้อมูลเร็วขึ้น โดยพนักงานสัมภาษณ์สามารถบันทึกข้อมูลลงไปในขณะที่ดำเนินการสัมภาษณ์ ไม่ต้องแยกกลับมาบันทึกดังที่ทำโดยแบบกระดาษและดินสอ ผลคือ เวลาระหว่างการเสร็จสิ้นงานสนามและ

การได้ชุดข้อมูลที่ถูกต้อง จะลดลง อย่างไรก็ตาม อาจจะมีความจำเป็นในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้บันทึกบ้าง แต่ก็น้อยกว่าที่ทำในการสำรวจแบบกระดาษและดินสอที่จะต้องนำข้อมูลมาบันทึกใหม่ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เนื่องจากมีความเป็นไปได้ในการเกิดความผิดพลาดในด้านการตรวจเป็นช่วง หรือการตรวจสอบตรรกะได้ ถึงแม้ผู้ออกแบบโปรแกรม CAPI จะมีความตั้งใจอย่างดีที่สุดแล้วก็ตาม ดังนั้น ข้อมูลอาจจะเกิดความไม่สอดคล้องหรือไม่ถูกต้องบ้าง และจำเป็นต้องมีการตรวจสอบในแบบปกติที่ใช้เวลาบ้าง

3) ต้นทุน: เมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจด้วยกระดาษ CAPI ทำให้เกิดทั้งการเพิ่มต้นทุนและการประหยัดต้นทุน ถ้าเราคิดเพียงต้นทุนในการพัฒนาและติดตั้งเครื่องมือเท่านั้นCAPI ก็มักจะมีต้นทุนสูงกว่า เนื่องจากเวลาที่ต้องใช้ในการเปลี่ยนแบบสอบถามจากแบบกระดาษมาเป็นแบบบนจอคอมพิวเตอร์ เวลาหรือต้นทุนที่กล่าวนี้จะมากขึ้นหรือสูงขึ้นไปตามความซับซ้อนของแบบสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้กระดาษจะมีความสัมพันธ์กับต้นทุนการบันทึกข้อมูล ดังนั้น การใช้ CAPI (ซึ่งไม่มีการบันทึกข้อมูลแยกออกไป) จะประหยัดกว่าเมื่อขนาดของประชากรสำรวจมีจำนวนมากขึ้น สำหรับต้นทุนในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสำหรับการสำรวจแบบกระดาษจะสูงเช่นกัน เนื่องจากในการใช้ CAPI ความผิดพลาดของผู้ให้สัมภาษณ์และพนักงานสัมภาษณ์จะมีการแก้ไขในระหว่างการสัมภาษณ์ได้เลย ต้นทุนในการบริหารสำหรับการสำรวจแบบกระดาษ ซึ่งรวมถึงการจัดพิมพ์และการกระจายแบบสัมภาษณ์ ก็จะมีแนวโน้มสูงกว่าการสำรวจที่ใช้ CAPI

โดยสรุป ต้นทุนในการสำรวจแบบใดๆก็ตาม จะเห็นได้ชัดเจนว่าขึ้นอยู่กับความยาวและความซับซ้อนของแบบสัมภาษณ์และขนาดของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถกล่าวได้อย่างชัดเจนว่า CAPI จะถูกกว่าหรือแพงกว่าการสำรวจแบบกระดาษ แต่ก็เห็นได้ว่า โดยทั่วไปแล้ว ต้นทุนในการติดตั้งสำหรับ CAPI จะถูกหักกลบลบไปได้เมื่อประชากรสำรวจมีขนาดใหญ่และแบบสัมภาษณ์มีความซับซ้อน

3. ข้อดีและข้อเสียอื่นๆ:

1) ในการออกแบบแบบสัมภาษณ์นั้น นักวิจัยจำเป็นต้องตัดสินใจว่าจะใช้เวลานานเท่าใดในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะต้องนานเพียงพอที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้ แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีภาระด้านเวลามากเกินไป และการสัมภาษณ์ยิ่งนานเท่าใด ต้นทุนด้านเวลาของผู้สัมภาษณ์ก็สูงมากขึ้นเท่านั้น รวมทั้ง นักวิจัยที่ตั้งใจจะใช้ CAPI จะต้องคำนึงถึง ศักยภาพของหน่วยความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่พนักงานสัมภาษณ์ใช้ด้วย เรื่องนี้จะเป็นข้อจำกัดอีกส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความยาวและความซับซ้อนของแบบสอบถาม ซึ่งเกิดขึ้นในโครงการที่มีการดำเนินการมาก่อน โดยมีประสบการณ์ในการแก้ไขข้อจำกัดของการใช้ CAPI ดังนี้ คือ เมื่อมีการปรับแบบสัมภาษณ์บนกระดาษไปเป็นโปรแกรม CAPI ในตอนแรก จะมีปัญหาด้านการเกินศักยภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์แลปท็อปที่ให้พนักงานสัมภาษณ์ใช้ แนวทางแก้ไข คือ การเลือกลบคำถามบางคำถามทิ้งไปและตัดทิ้งคำถามที่ถามวนซ้ำ (loop questions) กับบางคนไป (เช่น จำกัดการถามคำถามละเอียดกับสมาชิกของครัวเรือน 7 คนแรก แทนที่จะถามกับทุกคน) การกระทำดังกล่าว ผู้วิจัยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในแต่ละคำถามเพื่อประเมินว่า คำถามเหล่านั้นจะถูกตัดทิ้งไปได้หรือไม่อย่างไร นอกจากนั้น ยังอาจต้องยกเลิกการตรวจเป็นช่วง และการตรวจสอบตรรกะ (range and logic checks) ที่ใส่เข้าไปในโปรแกรมด้วย

2) ในขณะที่กระบวนการปรับปรุงแก้ไขยังคงดำเนินการ ยังมีความเสี่ยงสำหรับนักวิจัยที่จะสูญเสียการควบคุมแบบสัมภาษณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงเรื่องดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยจะต้องมีความใกล้ชิดกับผู้เขียนโปรแกรม CAPI และจะต้องมีแบบสัมภาษณ์บนกระดาษที่มีการแก้ไขปรับปรุงหลังสุดหรือถูกต้องที่สุดให้แก่ผู้เขียนโปรแกรมด้วย

3) การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว มักจะไม่ค่อยทำตามขั้นตอนที่นักวิจัยหรือพนักงานสัมภาษณ์ต้องการ ผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะเปลี่ยนใจหรือเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับคำตอบที่ให้ไว้ก่อนได้ หรืออาจจะนึกขึ้นได้อย่างกะทันหันเกี่ยวกับเรื่องที่ให้สัมภาษณ์ไว้ก่อน นอกจากนั้นการตรวจสอบเป็นช่วงๆ และการตรวจสอบตรรกะ (range and logic checks) อาจจะทำให้เห็นความไม่สอดคล้องในคำตอบที่ให้ไว้ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ดังนั้น พนักงานสัมภาษณ์จำเป็นต้องกลับเข้าไปยังข้อคำถามในส่วนนั้นได้ง่ายขึ้น

4) ไม่ว่าเราจะมีการเตรียมแบบสัมภาษณ์ให้ดีอย่างไร ก็จะมีโอกาสที่พนักงานสัมภาษณ์จะต้องพยายามสอบถามเพื่อใส่คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์เข้าไปในแบบสัมภาษณ์ที่มีการวางโครงสร้างไว้แล้ว ในการสำรวจแบบกระดาษและดินสอ พนักงานสัมภาษณ์สามารถที่จะเขียนโน๊ตหรือข้อสังเกตไว้ในแบบสอบถามได้และนักวิจัยจะสามารถตัดสินใจได้ว่าจะใช้ข้อคำตอบเหล่านี้ได้อย่างไรในเวลาต่อมา ตรงข้ามกับการใช้ CAPI พนักงานสัมภาษณ์ไม่สามารถทำดังกล่าวได้ในโปรแกรมที่มีการพัฒนานอกจากจะมีการพัฒนาเรื่องดังกล่าวต่อไป

5) ความห่วงใยในตอนแรกของการใช้ CAPI เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่ผู้ให้สัมภาษณ์อาจจะขอยกเลิกหรือกลัวการสัมภาษณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ แต่จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์โดยทั่วไปไม่มีปัญหาเมื่อเผชิญหน้ากับการใช้เทคโนโลยีใหม่ นอกจากนั้น CAPI ยังเป็นที่ยอมรับในหมู่พนักงานสัมภาษณ์ เนื่องจากความง่ายในการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์และความรู้สึกถึงความเป็นมืออาชีพจากการใช้คอมพิวเตอร์ของพนักงานสัมภาษณ์

4. โปรแกรม CAPI ที่มีการใช้อยู่ในการสำรวจ:

โปรแกรมด้าน CAPI เป็นซอฟแวร์เฉพาะทาง ในอังกฤษมีอยู่หลายโปรแกรม ปัจจุบัน ได้แก่ BLAISE, QUANCEPT, MICROTAB และ BV Solo ซึ่งแต่ละโปรแกรมจะมีข้อดีพิเศษไปตามประเภทการสำรวจที่ต้องการ

5. สรุปการใช้ CAPI:

นักวิจัยที่วางแผนการสำรวจขนาดใหญ่ที่ใช้การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว สามารถทำได้โดยการใช้เทคนิคกระดาษและดินสอ แต่การมี CAPI ทำให้มีทางเลือกในการสำรวจขึ้น จากประสบการณ์ของนักวิจัยในอังกฤษ พบว่าการใช้ CAPI ไม่ทำให้เกิดการเสียเวลาหรือเกิดต้นทุน และข้อมูลที่ได้ก็กล่าวได้ว่ามีคุณภาพ สำหรับการใช้ CAPI ในการวิจัยทางสังคม ยังอยู่ในยุคเริ่มแรกและผลกระทบเชิงปริมาณของคุณภาพของข้อมูลยังไม่เป็นที่ทราบชัด อย่างไรก็ตาม CAPI ยังให้ประโยชน์มากมายในฐานะของการเป็นเครื่องมือสำรวจทางเลือกนอกเหนือจากเทคนิคดั้งเดิมที่ใช้กระดาษและดินสอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่แบบสัมภาษณ์มีความยาวและความซับซ้อน ที่มีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับคุณภาพของข้อมูล ในปัจจุบัน มีการนำCAPIมาใช้ทดแทนแบบสัมภาษณ์บนกระดาษ แต่ความเป็นไปได้ในการใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยด้านกราฟิก ภาพ และเสียงจะนำไปสู่รูปแบบใหม่ของแบบสัมภาษณ์ที่จะเปลี่ยนธรรมชาติและศักยภาพของการสัมภาษณ์ในการทำวิจัยได้

2.2.3 การบริหารจัดการงานสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การบริหารจัดการงานสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นการนำระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในกระบวนการสำรวจตั้งแต่การเตรียมงานสนาม การเตรียมเครื่องมือสัมภาษณ์ การดำเนินงานสนาม การติดตามและควบคุมงานสนาม และการจัดทำฐานข้อมูล Survey Research Center (SRC), Institute for Social Research (ISR), University of Michigan ได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรม Blaise มาใช้ในการสำรวจแบบ Panel and longitudinal ของโครงการวิจัยต่างๆ เช่น โครงการ Panel Survey on Income Dynamics (PSID) ซึ่งเป็นโครงการการสำรวจด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน และโครงการ Health and Retirement Study (HRS) สำหรับสำรวจข้อมูลครัวเรือนของผู้สูงอายุ และยังได้มีการพัฒนาโปรแกรมเหล่านี้ ให้สอดคล้องกับการสำรวจแบบ Panel ในประเทศอื่น ซึ่งเป็นความร่วมมือการสำรวจระหว่างประเทศ เช่น การพัฒนาโปรแกรม Survey Trak และ Web Trak สำหรับโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำของประเทศกานา (Ghana National Socioeconomic Panel Survey – The Panel) ในระหว่างปี ค.ศ. 2003 – 2015 และโครงการ Saudi National Mental Health Survey ของประเทศซาอุดิอาระเบียในปี ค.ศ. 2015 – 2016

ในขั้นตอนกระบวนการสำรวจ SRC, ISR ได้พัฒนาโปรแกรม Survey Trak สำหรับระบบการจัดการด้านตัวอย่าง (Sample management system) และโปรแกรม Web Trak สำหรับเป็นเครื่องมือรายงานผลการสำรวจ

โปรแกรม Survey Trak ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้งานร่วมกับโปรแกรม Blaise ในการบริหารจัดการงานสำรวจ และการสัมภาษณ์ (Cohen-Khani, et.al., 2015) โดยโปรแกรม Blaise เป็นโปรแกรมสำหรับบันทึกข้อคำถามลงในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการสัมภาษณ์ (CAPI) ในขณะที่โปรแกรม Survey Trak เป็นโปรแกรมสำหรับการรวบรวมข้อมูลในทุกระดับ กล่าวคือ ระดับครัวเรือน ระดับบุคคล/สมาชิกครัวเรือน และระดับการประกอบการทางการเกษตรและทางธุรกิจ รวมทั้งการจัดการตัวอย่างแต่ละราย/กรณี (case) ที่สัมภาษณ์ และระบบการส่งข้อมูลจากพื้นที่สำรวจเข้าไปที่ศูนย์เก็บข้อมูลส่วนกลาง (Central server) ข้อมูลที่ส่งกลับมาที่ศูนย์ฯจากโปรแกรม Survey Trak จะทำให้ผู้บริหารโครงการหรือนักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงพฤติกรรมในงานสนามของพนักงานสัมภาษณ์ (Paradata) ในหลากหลายมิติที่เกี่ยวกับ เวลาในการสัมภาษณ์ที่ถูกบันทึกไว้ การเคาะแป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ ข้อมูล GPS และบันทึกรายการการติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อติดตามผลการทำงานและการเคลื่อนไหวของพนักงานสัมภาษณ์ และการทำแผนที่โครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น เพื่อการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานภาคสนามได้

สำหรับโปรแกรม Web Trak เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ โปรแกรม Web Trak นับเป็นเครื่องมือหนึ่งในการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลว่า เป็นข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และได้มาในช่วงเวลาที่กำหนดหรือไม่ โดยโปรแกรม Web Trak สามารถดึงข้อมูลจากระบบการจัดการตัวอย่างที่มีการสัมภาษณ์ในโปรแกรม Survey Trak ที่ได้ส่งข้อมูลสนามมาที่ Central server เพื่อให้ทีมสำรวจติดตามกลุ่มตัวอย่างและเข้าถึงรายละเอียดของข้อมูลจากคำสั่งการค้นหา (Search functions) โดยเฉพาะการเข้าไปดูรายละเอียดของปัญหาอุปสรรคต่างๆจากการสัมภาษณ์หรือจากพนักงานสัมภาษณ์ ที่มีสัญลักษณ์ธง

ปรากฏ รวมทั้งการเข้าไปอ่านหมายเหตุ หรือ “Call notes” ที่พนักงานสัมภาษณ์ได้บันทึก/ระบุไว้ หรือพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆในแต่ละส่วนของข้อคำถามที่มีการสัมภาษณ์ หรือแก้ไขความไม่สอดคล้องในการสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้น โปรแกรม Web Trak สามารถแสดงรายงานเป็นรายวันเพื่อติดตามอัตราการตอบ (Response rates) อัตราความร่วมมือ (Cooperation rates) อัตราการปฏิเสธ (Refusal rates) ระยะเวลาสัมภาษณ์ (Interview length) เป็นต้น ในภาพรวม โปรแกรม Web Trak สามารถแสดงสถานภาพของงานสนาม โดยเฉพาะ Paradata หรือข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของพนักงานสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลสนาม ที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อควบคุมคุณภาพของข้อมูล กล่าวโดยสรุป โปรแกรม Survey Trak และ Web Trak ที่มีการพัฒนาขึ้นมาโดย SRC, ISR ในส่วนของการควบคุมคุณภาพของข้อมูลนั้น สามารถป้องกันความไม่สุจริต/การโกงประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสัมภาษณ์ได้ (เช่น พนักงานสัมภาษณ์สร้างข้อมูลขึ้นมาเอง หรือปลอมการสัมภาษณ์) ถ้าไม่มีการใช้โปรแกรมเหล่านี้ มักมีโอกาสที่พนักงานสัมภาษณ์จะมีพฤติกรรมโกงการทำงาน ทำให้ต้องตัดทิ้งข้อมูลที่เป็นปัญหาไป ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทำงานภาคสนาม (Hyder, et.al., 2017)

ในการดำเนินงานสำรวจของแผนงานวิจัย ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 นี้ ด้วยความร่วมมือทางการวิจัยและวิชาการภายใต้ MOU ระหว่าง University of Michigan และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ SRC, ISR ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการพัฒนาโปรแกรม Survey Trak, Web Trak, Blaise และ Server รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ Laptops จำนวน 100 เครื่อง และนักเทคนิคทางด้านการสำรวจวิจัยและโปรแกรมเมอร์ ให้แก่แผนงานวิจัย

สำหรับวิธีการศึกษาวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัยจะมีการนำเสนอในรายละเอียดไว้ในบทต่อไป

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนงานวิจัย เรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบสำรวจครั้งที่ 2 เป็นแผนงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างฐานข้อมูลระยะยาวเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูงอายุของประชากรไทย โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Longitudinal and panel data base) ในมิติต่างๆทั้งทางด้านครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เป็นความพยายามในการสร้างฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้สูงอายุจากตัวแทนประชากรในระดับประเทศ แผนงานวิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดหลักเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุของ Albert Hermalin (2002: 108) และมิติในการศึกษาพฤติกรรมของการสูงอายุ 7 ด้านของ Borsch-Supan, Jurges and Lipps (2003: 7) มาสร้างเป็นกรอบข้อคำถามและตัวแปรเก็บไว้ในฐานข้อมูล

สำหรับรายละเอียดของเนื้อหาข้อคำถามในรอบสำรวจที่ 2 นี้ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจะมีการเปลี่ยนแปลงจากรอบการสำรวจที่ 1 เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบที่แล้วได้เสียชีวิต หรือ ปฏิเสธไม่ตอบ (Attrition) รวมทั้งการได้รับความร่วมมือและการอนุเคราะห์โปรแกรมคอมพิวเตอร์จากโครงการ Health and Retirement Study (HRS) และ Survey Research Center (SRC), Institute for Social Research (ISR), University of Michigan ในการปรับเปลี่ยนวิธีการสำรวจจากวิธีการ “กระดาษและดินสอ (Paper and Pencil – PAPI) มาใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Assisted Personal Interview – CAPI) ดังนั้น แผนงานวิจัยจึงได้นำข้อคำถามจากโครงการ HRS มาปรับปรุงร่วมกับข้อคำถามในรอบสำรวจที่ 1 ที่ได้ปรับจากโครงการ KLoSA (เกาหลี) และโครงการ CHARLS (จีน) การปรับเปลี่ยนวิธีการในกระบวนการสำรวจรวบรวมข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ตัวต่อตัวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ Laptops (CAPI) นับเป็นประสบการณ์ในการสำรวจข้อมูลครั้งแรกของคณะผู้วิจัยและทีมงานสำรวจ และเป็นสิ่งท้าทายในการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สำหรับหน่วยงานวิจัยในสถาบันการศึกษาของไทย การสำรวจรวบรวมข้อมูลตามกรอบข้อคำถาม 7 มิติด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นการดำเนินการโดยแบ่งงานสำรวจและศึกษาออกเป็น 4 โครงการ ได้แก่ โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง ครอบครัวและระบบเกื้อหนุน โครงการเรื่อง สุขภาพ และความพึงพอใจในชีวิต โครงการ เรื่อง การมีงานทำและการเกษียณ และโครงการเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด เป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

3.1.1 กรอบแนวคิดทางเทคนิค

กรอบแนวคิดทางเทคนิค คือ กรอบในการสร้างฐานข้อมูลของแผนงานวิจัย โดยการสร้างเครื่องมือในการสำรวจที่เป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์บนกระดาษก่อนที่จะบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เครื่องมือในการสำรวจที่เป็นแบบสัมภาษณ์นั้นได้ปรับใช้จากข้อคำถามในโครงการวิจัยเรื่อง การสำรวจและศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Health, Aging, and Retirement in Thailand - HART) ซึ่งได้ประยุกต์ข้อคำถามจากโครงการลักษณะเดียวกันที่มีการดำเนินการในประเทศเกาหลี และจีน ได้แก่โครงการ KLoSA และ CHARLS ตามลำดับ

สำหรับในรอบสำรวจนี้ นับเป็นครั้งแรกที่มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบการจัดการและการสัมภาษณ์ในการสำรวจ แทนระบบการจัดการแบบเดิมที่ใช้กระดาษและดินสอ (Paper and Pencil - PAPI) เช่น การบันทึกรายชื่อและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างเดิมที่สำรวจในรอบที่ 1 (ที่มีการดำเนินการในปี 2558) เพื่อใช้ในการติดต่อนัดหมายในการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ ดังนั้น จึงได้นำชุดข้อคำถามจากโครงการ Health and Retirement Study (HRS) มาประยุกต์ใช้กับชุดข้อคำถามเดิมในรอบที่ 1 ซึ่งข้อคำถามต่างๆของโครงการ HRS ก็เป็นต้นแบบของข้อคำถามของโครงการทั้งในเกาหลีและจีนเช่นกัน ทั้งนี้แผนงานวิจัยได้รับความอนุเคราะห์ Server และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสำรวจรอบนี้ จาก Survey Research Center (SRC) ซึ่งได้แก่ โปรแกรม Survey Trak และ Web Trak รวมทั้งการใช้โปรแกรม Blaise ในการบันทึกข้อคำถามลงในเครื่อง Laptops สำหรับข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูกส่งมาเก็บไว้ ณ Server ที่ SRC และจัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลของศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งฐานข้อมูลนี้สามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการสูงอายุในมิติที่นักวิจัยในแต่ละโครงการสนใจได้ต่อไป รายละเอียดของกรอบแนวคิดได้แสดงไว้ในรูปที่ 3.1

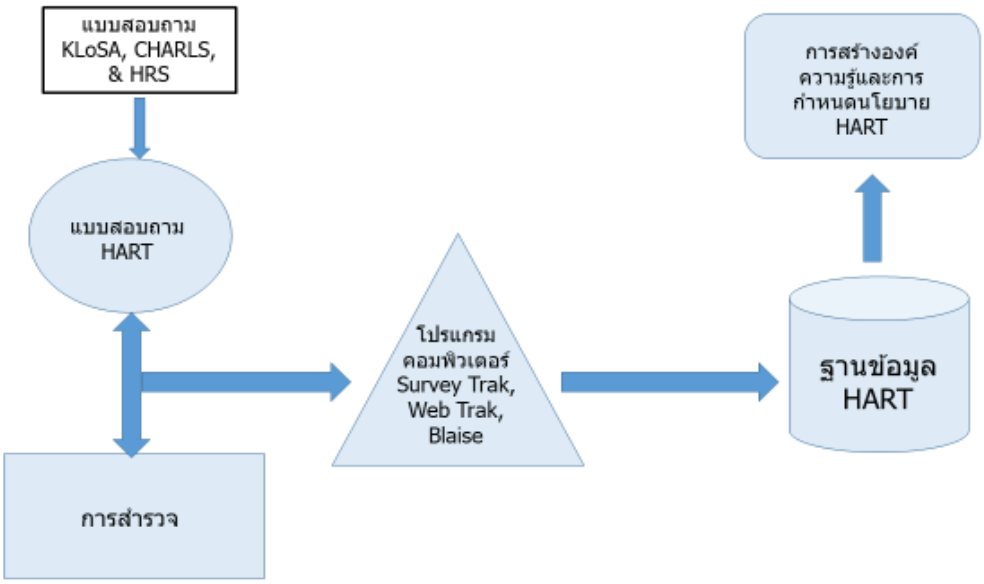

รูปที่ 3.1 การพัฒนาเครื่องมือและการสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.1.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

3.1.2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาใน 7 มิติ

กรอบแนวคิดในการศึกษายังคงอยู่ใน 7 มิติ แต่เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของโครงการ HRS และการเตรียมการสำหรับการสำรวจข้อมูลด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำและใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในรอบที่ 3 และรอบต่อๆไป แผนงานวิจัยได้มีการปรับปรุงใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการปรับเกณฑ์การสัมภาษณ์สมาชิกครัวเรือนตัวอย่างที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ โดยปรับประเภทผู้ให้สัมภาษณ์ (Respondents - R) เป็น 4 ประเภท ได้แก่

(ก) ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (R1) ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบสำรวจที่ 1

(ข) คู่สมรสของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Spouse – R2) ได้แก่ สามี/ภรรยา หรือ หุ้นส่วนชีวิต (Partner) ของ R1

(ค) ตัวแทน (Proxy - P) ได้แก่ ตัวแทนในครอบครัวของ R1 ที่ยินดีให้สัมภาษณ์แทน R1 ในกรณีที่ R1 เสียชีวิต หรือไม่สามารถตอบคำถามด้วยตนเองเนื่องจากเจ็บป่วยหรืออายุมาก และ

(ง) ผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่ (R*1) ในรอบที่ 2 ได้แก่ คู่สมรส (R2) หรือตัวแทน (P) โดยทั้ง R2 และ P ต้องมีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป เพื่อทดแทน R1 ที่ได้เสียชีวิต หรือ ปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์

สำหรับส่วนที่ 2 เป็นการปรับชุดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) ชุดคำถามหลักในการสัมภาษณ์ (Core Interview) ที่ประกอบไปด้วย 7 มิติ เหมือนในรอบที่ 1 แต่เพิ่ม ชุดข้อคำถามนำ (Cover Screen) เพื่อแยกสถานะของผู้ให้สัมภาษณ์ตามประเภทในส่วนที่ 1 และนำไปสู่การตอบคำถามที่แตกต่างกัน คือ

ก. ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (R1) จะตอบข้อคำถามทั้งหมดในชุดข้อคำถามหลักในทุกมิติ ซึ่งมีทั้งข้อคำถามเชิงประจักษ์และข้อคำถามเชิงทัศนคติ

ข. คู่สมรส (R2) จะสามารถตอบข้อคำถามร่วมกับ R1 ในส่วนของข้อคำถามเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและการเกื้อกูล และ/หรือการเงิน

ค. ตัวแทน (P) จะตอบข้อคำถามเกี่ยวกับ R1 ในส่วนของข้อคำถามเชิงประจักษ์ในชุดข้อคำถามหลักในทุกมิติ ยกเว้นข้อคำถามเชิงทัศนคติ

ง. ผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่ (R*1) จะตอบคำถามทั้งหมดในชุดข้อคำถามหลักในทุกมิติ

(2) ชุดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ออก (Exit Interview) ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (R1) ในรอบที่ 1 เสียชีวิต โดยข้อคำถามจะอยู่ในส่วนคำถามนำ และในมิติของครอบครัวและระบบเกื้อกูล มิติของการมีงานทำ และมิติของทรัพย์สินและหนี้สิน

รายละเอียดของการปรับปรุงเกณฑ์ประเภทผู้ให้สัมภาษณ์และประเภทชุดคำถามในการสัมภาษณ์ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 3.2

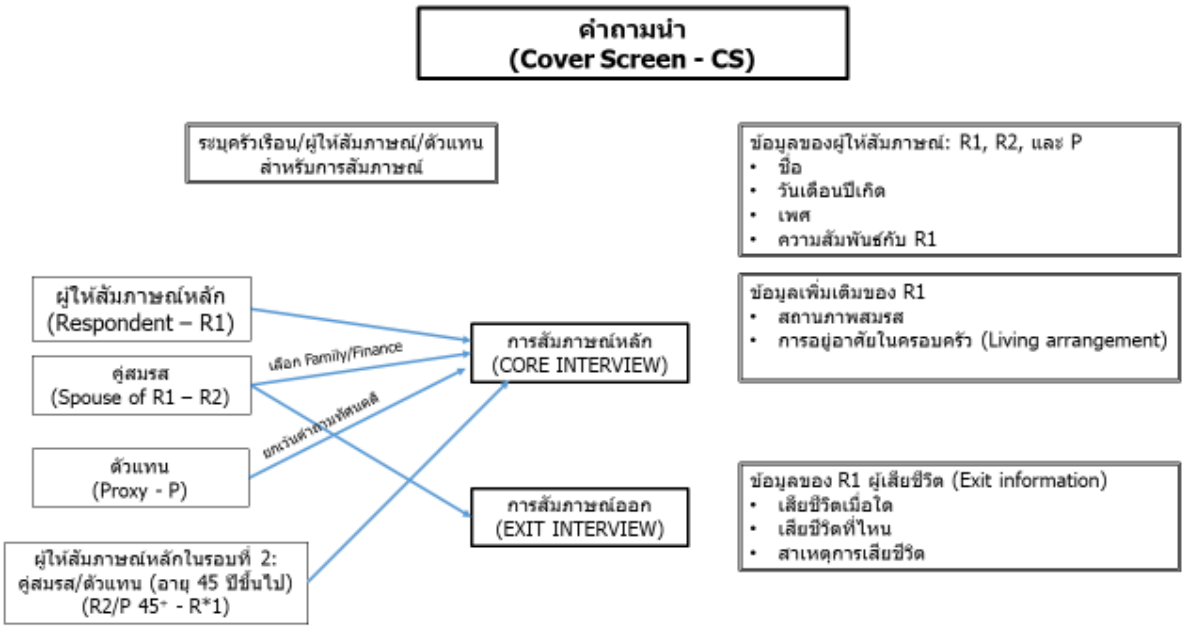

รูปที่ 3.2 ชุดข้อคำถามนำ (Cover Screen)

สำหรับกรอบแนวคิดในการศึกษา 7 มิติตามโครงการทั้ง 4 เป็นชุดข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์หลัก (Core Interview) เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาสถานการณ์ตามมิติต่างๆ ในรอบสำรวจที่ 2 ดังนี้

(1) โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง ครอบครัวและระบบการเกื้อหนุน เป็นการศึกษาสถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากรและครอบครัว และการเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ด้วยข้อมูลที่รวบรวมในมิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มิติด้านประชากร เป็นการสำรวจเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (R1 และ R*1) ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป และประวัติครอบครัว โดยในส่วนข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก จะเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิด การศึกษา และศาสนา ประวัติครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับจำนวนบุตรที่ให้กำเนิด จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งภูมิหลังด้านวันเกิด สถานภาพสมรส และการอยู่อาศัยในครอบครัว จากส่วนคำถามนำ (Cover Screen) ตัวแปรต่างๆที่จะสำรวจและศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างประชากรในครัวเรือนตัวอย่าง ได้แสดงไว้ในรูปที่ 3.3

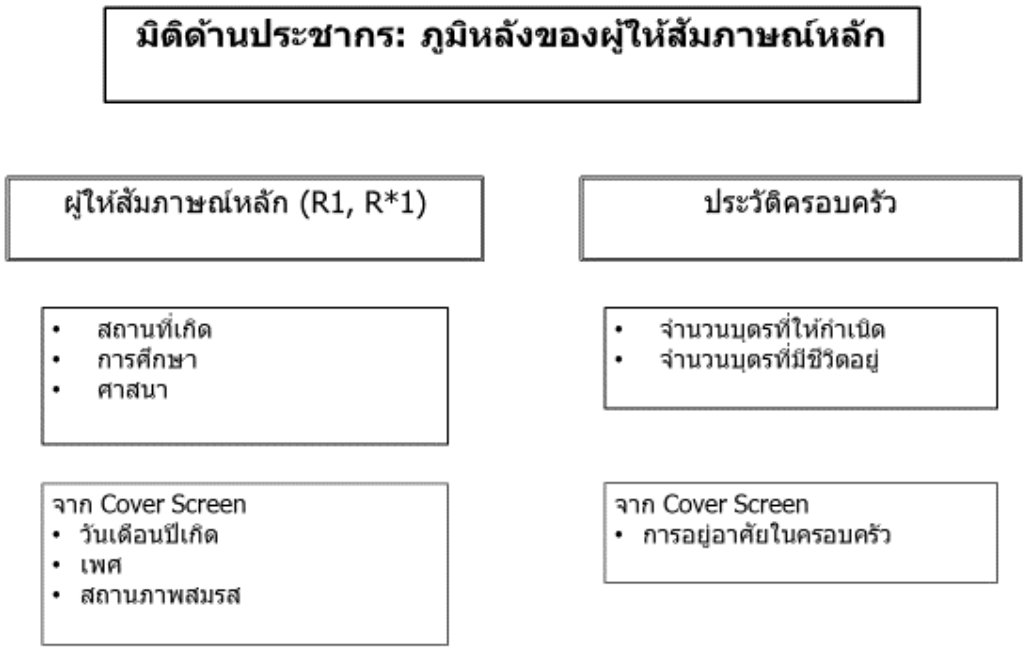

รูปที่ 3.3 มิติด้านประชากร

มิติด้านครอบครัวและการเกื้อกูลกัน เป็นการสำรวจเกี่ยวกับจำนวนบุตรและหลาน พ่อแม่ พี่น้องและญาติที่มีความสัมพันธ์กันของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก การไปมาหาสู่ติดต่อกัน และประเภทของการเกื้อกูลกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์หลักและบุตรและหลาน พ่อแม่ พี่น้องและญาติ ทั้งในฐานะของผู้ให้และผู้รับการเกื้อกูลทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.4

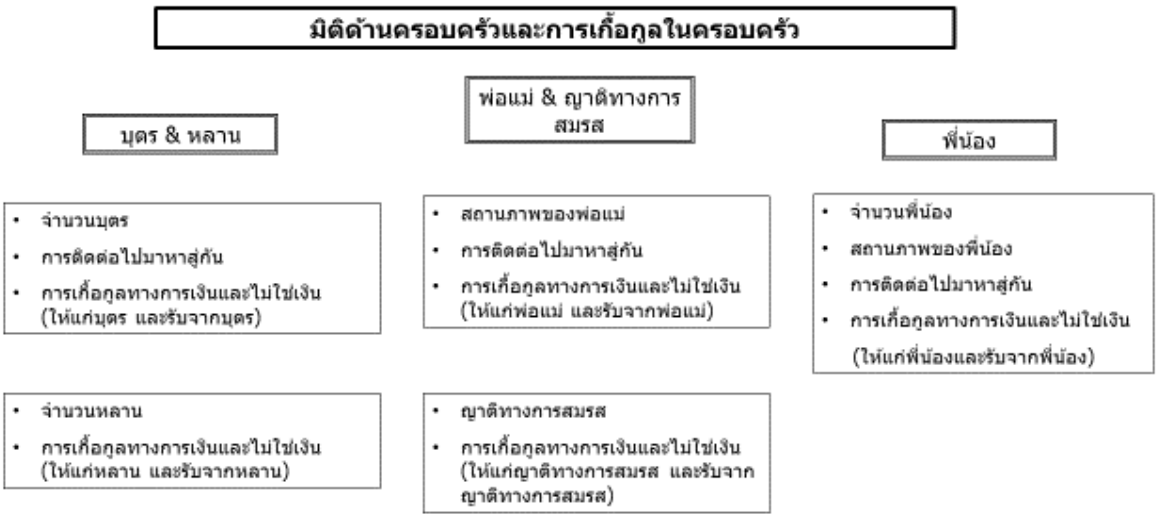

รูปที่ 3.4 มิติด้านครอบครัวและการเกื้อกูลกัน

(2) โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพและความพึงพอใจในชีวิต จะเป็นการศึกษาสถานการณ์จากข้อมูลที่รวบรวมได้จากมิติที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

มิติด้านสุขภาพ เป็นสำรวจผู้ให้สัมภาษณ์หลักเกี่ยวกับสถานภาพทางสุขภาพทางกายและทางจิตใจ พฤติกรรมทางสุขรูปที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ และการดื่มแอลกอฮอล์ การเคลื่อนไหวของร่างกาย การประกันสุขภาพ การใช้บริการด้านสุขภาพ ผู้ดูแลในยามเจ็บป่วย ตลอดจนการสำรวจด้านการรับรู้หรือความจำ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.5 และรูปที่ 3.5.1

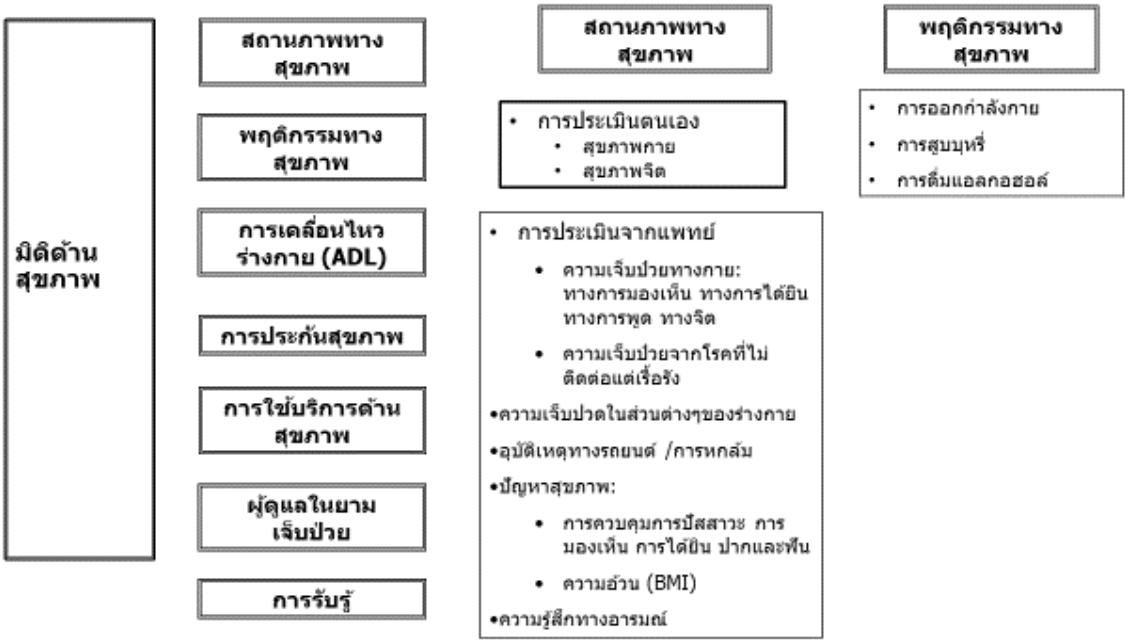

รูปที่ 3.5 มิติด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางสุขภาพ

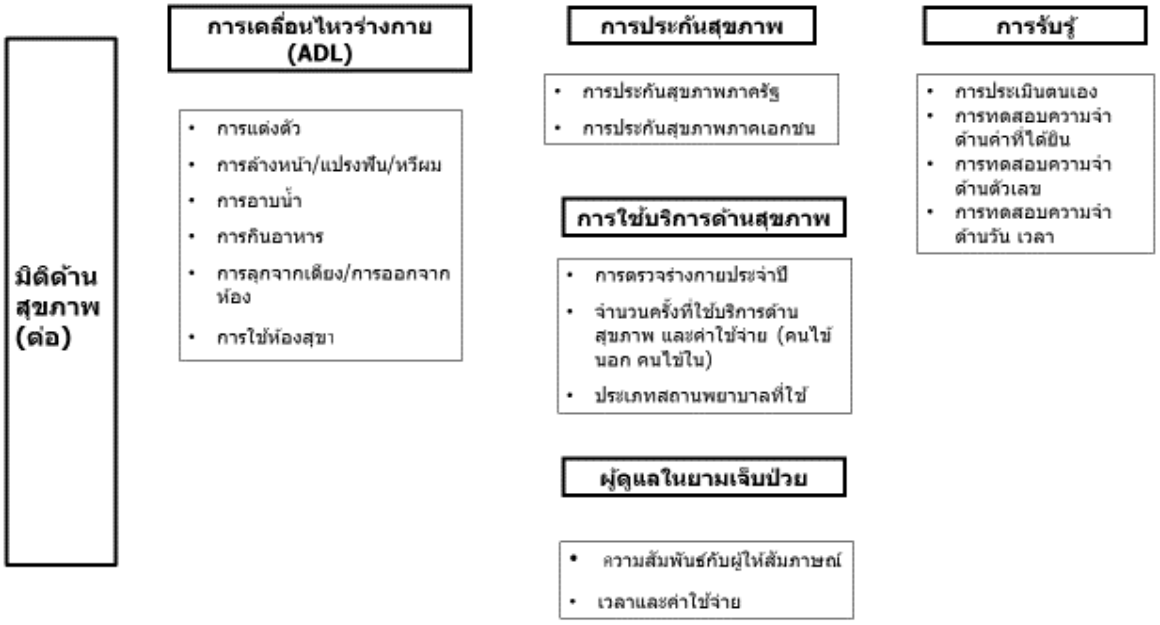

รูปที่ 3.5.1การเคลื่อนไหวร่างกาย การประกันและการบริการด้านสุขภาพ การรับรู้

มิติด้านความคาดหวังและความพึงพอใจ เป็นการสำรวจถึงความคาดหวัง หรือโอกาสความเป็นไปได้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น การได้หรือรับมรดก การทำงานในอนาคต การมีชีวิตยืนยาว สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของลูกหลาน และความพึงพอใจในด้านสุขภาพทางกายทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับคู่สมรสและบุตรหลาน และด้านคุณภาพชีวิต ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.6

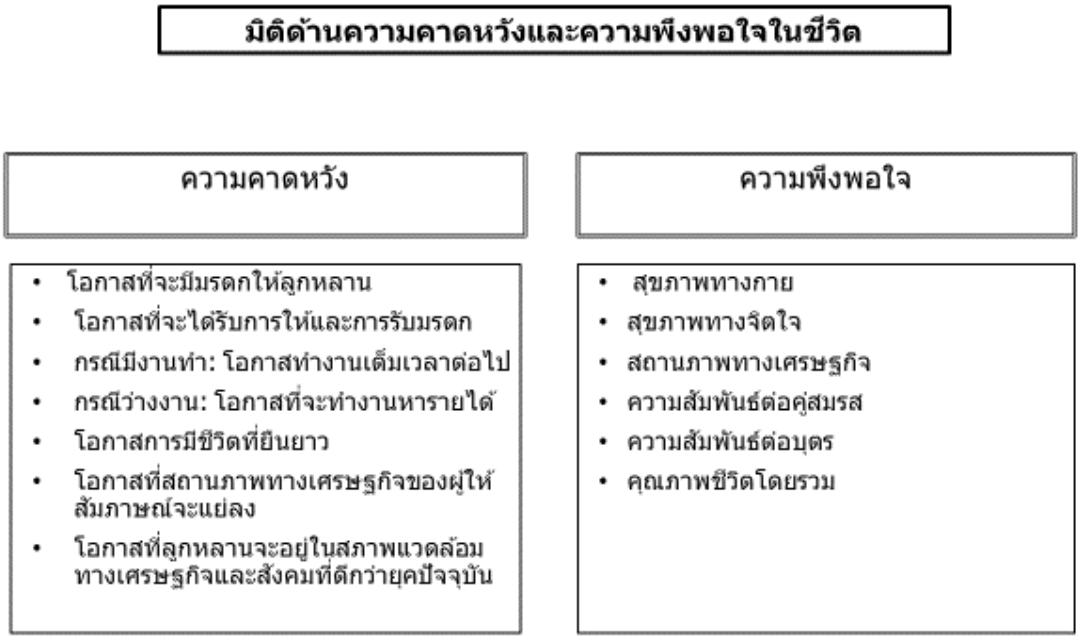

รูปที่ 3.6 ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต

(3) โครงการศึกษาเรื่องการมีงานทำ เป็นศึกษาสถานการณ์ด้านการทำงานและการเกษียณด้วยข้อมูลที่รวบรวมจากมิติที่เกี่ยวข้อง คือ

มิติด้านการมีทำงาน เป็นการสำรวจถึงสถานภาพการมีงานทำในปัจจุบัน การทำงานโดยมีนายจ้างในภาครัฐ หรือเอกชนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร หรือครอบครัว การประกอบการเองหรือธุรกิจของตนเองในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยมีลูกจ้าง หรือไม่มีลูกจ้าง การว่างงาน และการเกษียณ โดยพิจารณาถึงลักษณะของงานที่ทำ สถานที่ทำงาน ชั่วโมงทำงาน ค่าตอบแทนในการทำงาน เหตุผลในการทำงาน เหตุผลในการไม่มีงานทำหรือเกษียณ รวมไปถึงความคาดหวังหรือความพึงพอใจในสถานภาพต่างๆ และสุดท้ายเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.7 โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับงานหลักที่ทำ แสดงไว้ในรูปที่ 3.7.1 คำถามร่วมเกี่ยวกับทัศนคติต่องานหลักที่ทำและแผนการเกษียณในรูปที่ 3.7.2 และรายละเอียดเกี่ยวกับการเกษียณ งานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน แสดงในรูปที่ 3.7.3

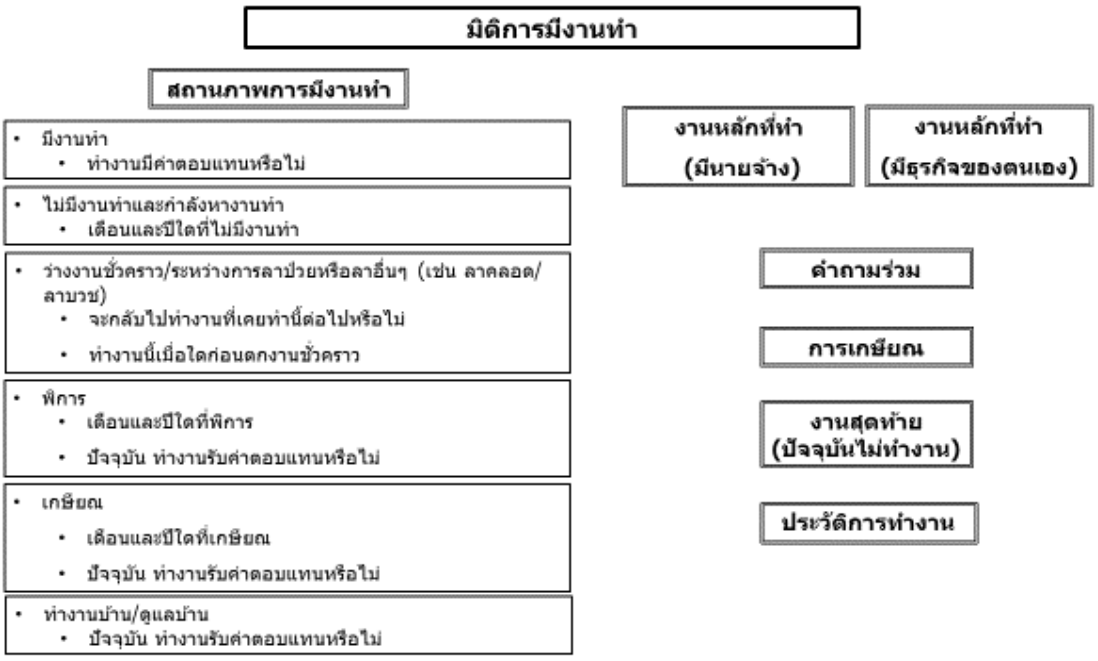

รูปที่ 3.7 มิติด้านการมีงานทำ: สถานภาพในภาพรวม

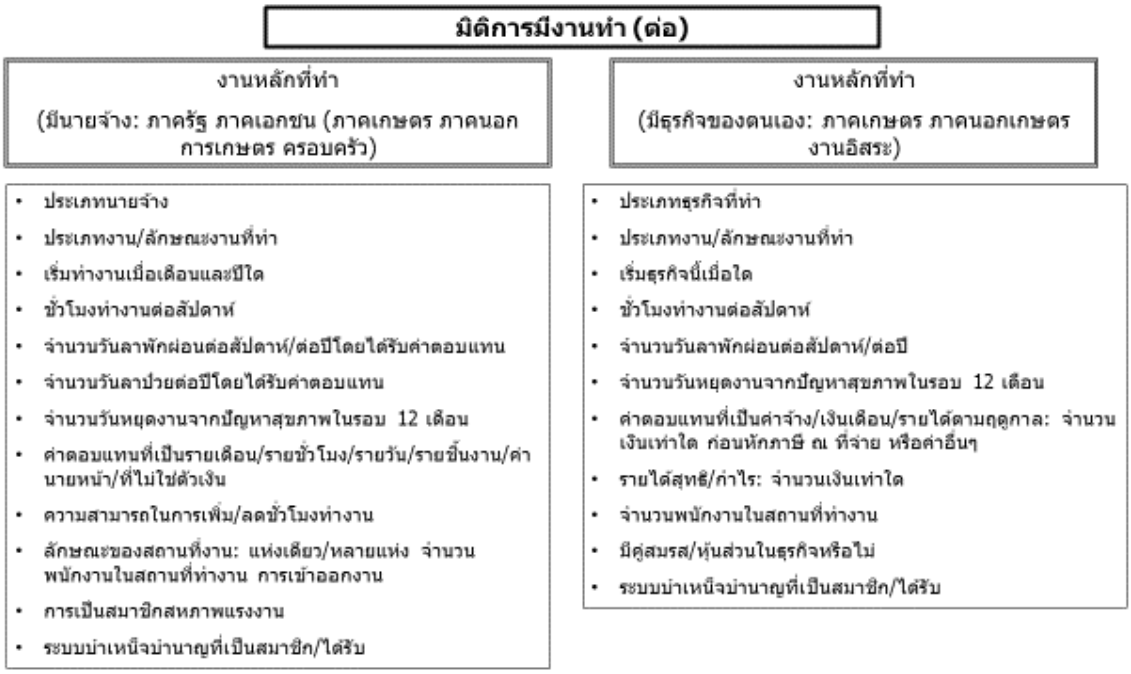

รูปที่ 3.7.1 การมีงานทำ: งานหลักที่ทำโดยมีนายจ้างหรือมีธุรกิจของตนเอง

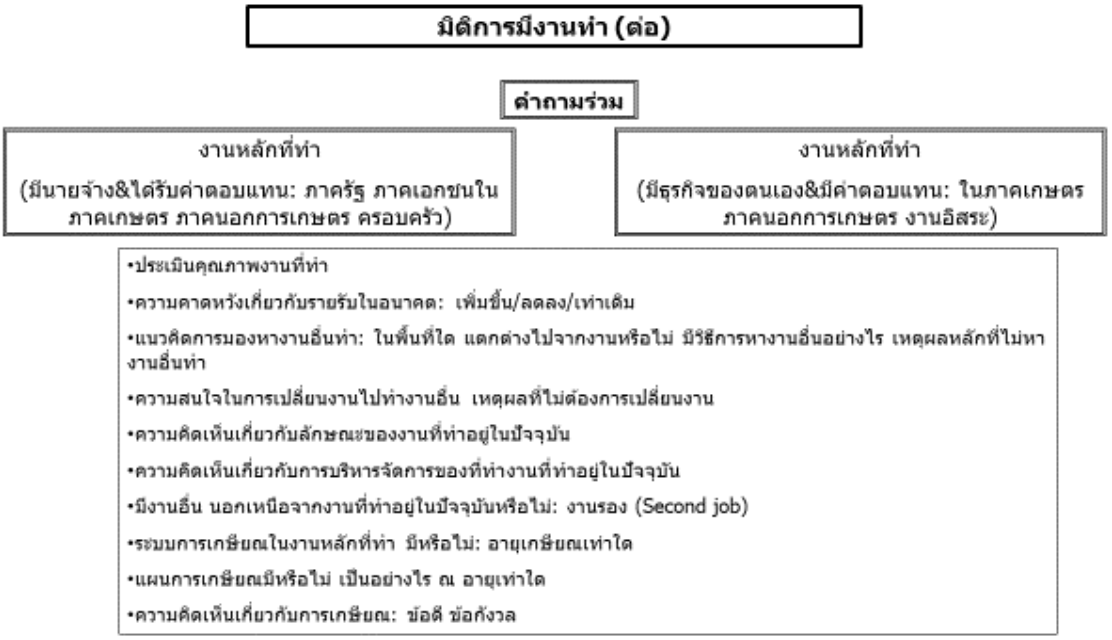

รูปที่ 3.7.2 การมีงานทำ: คำถามร่วมเกี่ยวกับทัศนคติต่องานหลักที่ทำและแผนการเกษียณ

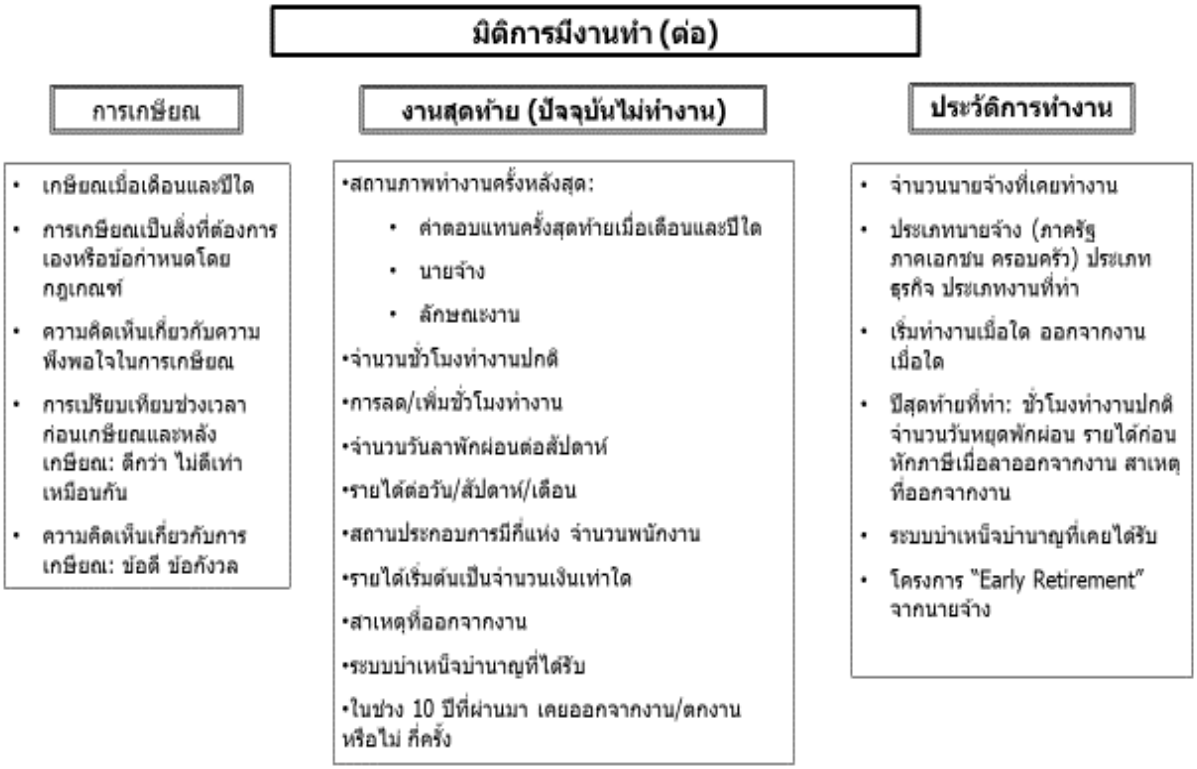

รูปที่ 3.7.3 การมีงานทำ: การเกษียณ งานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน

(4) โครงการศึกษาเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุ เป็นการศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับการเงินด้านรายได้ รายจ่าย และทรัพย์สิน หนี้สิน ด้วยข้อมูลที่รวบรวมภายใต้มิติต่างๆ ดังนี้

มิติด้านรายได้ เป็นการสำรวจรายได้ของผู้ให้สัมภาษณ์ใน 2 ระดับ คือ ระดับครัวเรือน และระดับบุคคล ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก และคู่สมรส (หากมี) โดยสำรวจจากประเภทของรายได้ ได้แก่ รายได้จากการทำงาน จากการเกษียณ รายได้จากการเกื้อกูลหรือสวัสดิการของรัฐ สวัสดิการของภาคเอกชน และอื่นๆ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.8 รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์หลักถึงสถานะทางการเงินในอดีตและการคาดหวังในอนาคต ดังแสดงในรูปที่ 3.8.1

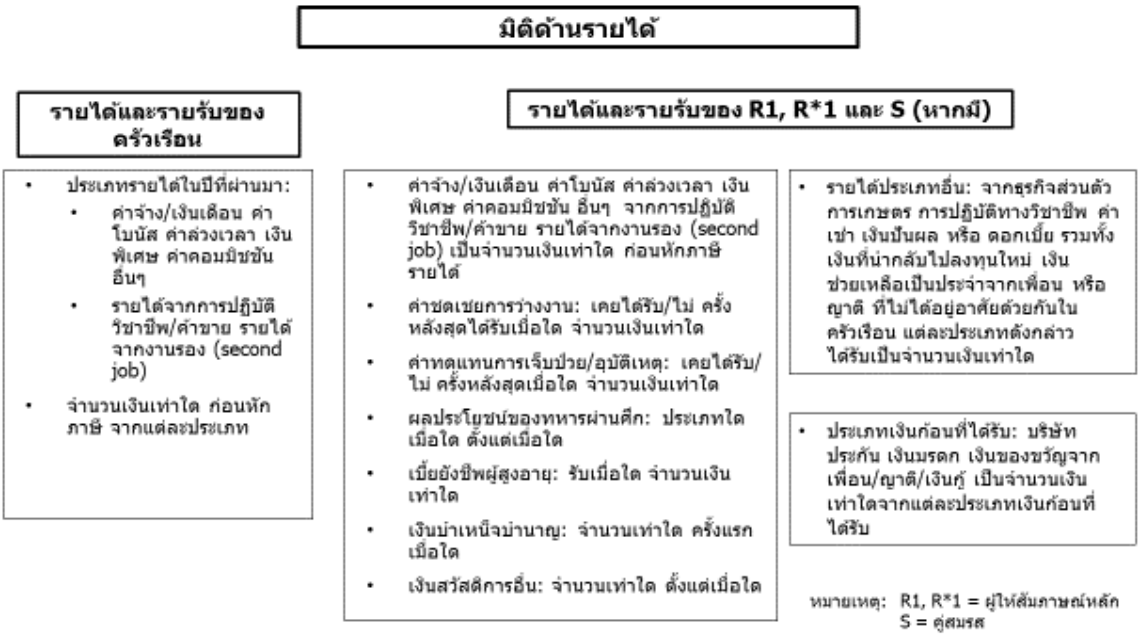

รูปที่ 3.8 มิติด้านรายได้

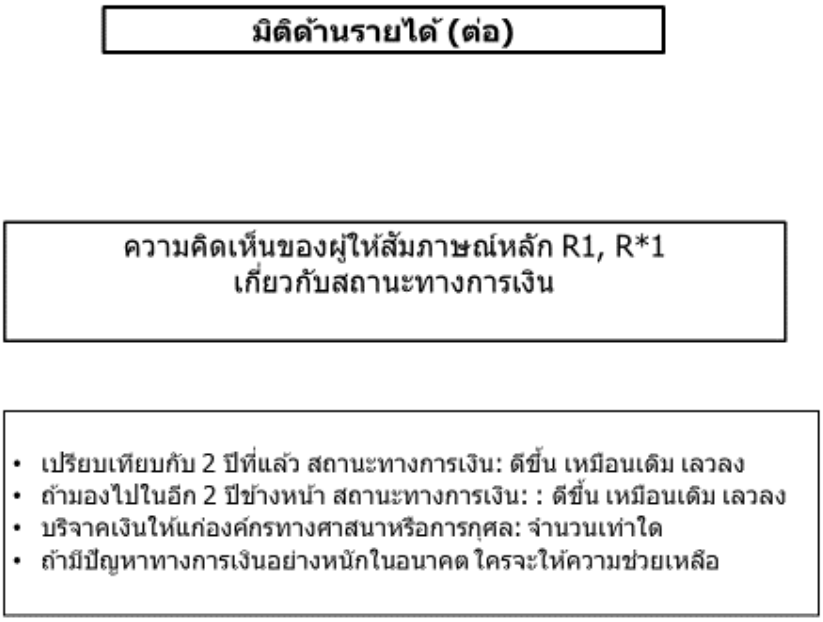

รูปที่ 3.8.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน

มิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นการสำรวจประเภทของทรัพย์สินที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลักถือครองอยู่ ได้แก่ บ้าน/อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินทางการเงินที่เป็นการออมและการลงทุนในตลาดทุนและตลาดเงิน มูลค่าของทรัพย์สินเหล่านี้ ทรัพย์สินที่เป็นเงินก้อน ได้แก่ มรดก เงินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญ เงินประกัน เป็นต้น รวมทั้งสถานภาพด้านหนี้สิน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3.9

รูปที่ 3.9 มิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน

จากการกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับมิติต่างๆในการศึกษาภายใต้โครงการวิจัยทั้ง 4 นั้น แผนงานวิจัยได้นำตัวแปรในกรอบแนวคิดไปปรับเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนคำถามนำ (Cover Screen) ส่วน A คุณลักษณะทางประชากร ส่วน B ครอบครัวและการเกื้อกูล ส่วน C สุขภาพและการรับรู้ ส่วน D การมีงานทำ ส่วน E รายได้ ส่วน F ทรัพย์สินและหนี้สิน และส่วน G ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต แบบสัมภาษณ์ในแต่ละส่วนได้จัดทำเป็น 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แบบสัมภาษณ์ทั้งสองภาษา ได้ส่งไป SRC, ISR เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคได้บันทึกข้อคำถามภาษาอังกฤษในแต่ละส่วนลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Blaise และจัดทำเป็น Production modules 8 modules ด้วยโปรแกรม Survey Trak ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคโปรแกรมเมอร์ของ SRC ได้ฝึกอบรมนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัยถึงวิธีการบันทึกข้อคำถามภาษาไทยด้วยโปรแกรม Blaise ก่อนบันทึกลงในเครื่อง Laptops เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ (CAPI) สำหรับรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงได้แสดงไว้ในภาคผนวก (เอกสารภาคผนวก ก)

3.1.2.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งช่วงอายุของการสูงอายุ

การสูงอายุนั้น หมายถึงการที่ประชากรมีอายุเข้าใกล้หรือเกินจากอายุขัยของมนุษย์ (The life expectancy) จึงเปรียบเสมือนการมีชีวิตอยู่ในบั้นปลายของวงจรชีวิต ประชากรผู้สูงอายุมักจะมีความสามารถทางกายรูปที่เสื่อมถอยลง มีโอกาสในการเผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บสูงกว่าผู้ที่อ่อนเยาว์กว่า และเป็นกลุ่มประชากรที่ต้องเผชิญกับประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณ ความเหงาจากการสูญเสียคู่สมรสหรือการอยู่ด้วยตนเองและการกีดกันทางสังคมจากการสูงอายุ (Ageism) (https://en.wikipedia.org/wiki/Old_age)

ความหมายหรือคำจำกัดความของผู้สูงอายุ มักจะขึ้นกับบริบททางสังคม หรือทางชีววิทยา หรือทางจิตวิทยา ในประเทศที่พัฒนาแล้วที่ประชากรมีการทำงานอย่างเป็นระบบ (ระบบการจ้างงานอย่างเป็นทางการ – Formal employment system) ช่วงอายุ 60 – 65 ปีของประชากร มักจะเป็นช่วงอายุที่เกี่ยวข้องกับอายุเกษียณ จึงถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการสูงอายุ แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนาที่การทำงานของประชากรส่วนใหญ่ยังไม่เป็นระบบอย่างเป็นทางการ อายุจึงไม่ใช่ตัวชี้วัดสำคัญของการสูงอายุ แต่มีตัวชี้วัดของการสูงอายุที่สำคัญกว่า เช่น บทบาททางสังคม (การเป็นปู่ย่า หรือตายาย) ดังนั้น การกำหนดความหมายหรือการให้การจำกัดความของการสูงอายุในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมจากการผู้มีบทบาทในการให้มาเป็นบทบาทของผู้รับ (Gorman, อ้างใน WHO, 2016) สำหรับในประเทศไทยนั้น ในด้านนโยบายสาธารณสุข ได้มีแนวคิดอย่างไม่เป็นทางการในการแบ่งผู้สูงอายุ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม “ติดสังคม” (กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังมีความพลังหรือศักยภาพในการทำกิจกรรมทางสังคมหรือกิจกรรมนอกบ้านด้วยตนเอง) กลุ่ม “ติดบ้าน” (กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องมีการช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัวหรือญาติในการทำกิจกรรมนอกบ้าน แต่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันในบ้านได้) และกลุ่ม “ติดเตียง” (กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันของชีวิต ต้องมีผู้ช่วยเหลือดูแลตลอดเวลา)

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาและการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงอายุนั้น มีการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามตัวชี้วัดอายุเกษียณ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (The young-old) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง (The middle-old) และกลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย (The oldest-old) สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีการกำหนดอายุเกษียณไว้ที่อายุ 65 ปี การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ จะเป็นการแบ่งช่วงอายุตั้งแต่ 65 – 74 ปี เป็นกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น ช่วงอายุตั้งแต่ 75 – 84 ปี เป็นผู้สูงอายุวัยกลาง และ ช่วงอายุตั้งแต่ 85 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุวัยปลาย (Forman, et.al., 1992; Transgenerational.org. Retrieved on September 18, 2016 from (https://en.wikipedia.org/wiki/Old_age)

สำหรับองค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้ให้ความหมายหรือการกำหนดอายุของการสูงอายุไว้ที่ตัวเลขอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยมีการแบ่งกลุ่ม ผู้สูงอายุวัยต้น หมายถึงกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปี ผู้สูงอายุวัยกลาง ระหว่างอายุ 70 – 79 ปี และผู้สูงอายุวัยปลาย คือ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ในการศึกษาของแผนงานวิจัยนี้ เนื่องจากการเกษียณอายุงานอย่างเป็นทางการในประเทศไทย คือ 60 ปี จึงได้นำแนวคิดในการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มขององค์การสหประชาชาติ มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง

3.2. การกำหนดและสุ่มครัวเรือนตัวอย่าง

เนื่องจากแผนงานวิจัยนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 2 ด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำหรือตัวอย่างเดียวกันกับการสำรวจในรอบที่ 1 ในหัวข้อนี้ จึงเป็นการอธิบายวิธีการในการกำหนดและสุ่มตัวอย่างอีกครั้ง ดังนี้ คณะผู้วิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดในการกำหนดและสุ่มครัวเรือนตัวอย่างจากข้อมูลประชากรเป้าหมายของทั้งประเทศ จากนั้นได้กำหนดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นสองขั้น (Two – stage Stratified Random Sampling) และในแต่ละขั้น ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ประเทศไทยออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในแต่ละภูมิภาคก็แบ่งเป็นกลุ่มจังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวนไม่เกิน 250,000 คน) และกลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากรที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปจำนวนตั้งแต่ 250,000 คนขึ้นไป) การสุ่มจังหวัดในแต่ละภูมิภาคในขั้นที่ 1 ดำเนินการสุ่มในแต่ละชั้นดังนี้

ชั้นที่ 1: เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประชากรอยู่จำนวนมากและเป็นภูมิภาคที่สำคัญเพราะเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินการเป็นโครงการนำร่องในปี พ.ศ. 2552 และ 2554 ดังนั้น จึงพิจารณาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 4 จังหวัดที่ดำเนินการมาก่อน คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ชั้นที่ 2: ภาคตะวันออกประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ เพียง 7 จังหวัดและมีประชากรอยู่อาศัยไม่มากนักเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ดังนั้นจึงพิจารณาสุ่มมาเพียง 1 จังหวัดเท่านั้น คือ จันทบุรี

ชั้นที่ 3 – 6: สุ่มจังหวัดมาภูมิภาคละ 2 จังหวัดโดยเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ 1 จังหวัดและจังหวัดขนาดกลาง – เล็ก 1 จังหวัด

จังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จังหวัดตัวอย่างที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1ในแต่ละภาค

ภูมิภาค	จังหวัดตัวอย่างในขั้นที่ 1	
	จังหวัดขนาดใหญ่	จังหวัดขนาดเล็ก
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี	-
ภาคตะวันออก	-	จันทบุรี
ภาคกลาง	เพชรบูรณ์	สิงห์บุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	สุรินทร์
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	อุตรดิตถ์
ภาคใต้	สงขลา	กระบี่

ขั้นที่ 2 แบ่งพื้นที่จังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 ออกเป็น 2 เขต คือ ในเขตเทศบาล (ในเมือง) และนอกเขตเทศบาล (นอกเมือง/ชนบท) เขตพื้นที่ดังกล่าวถือตามนิยามการแบ่งเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย การสุ่มในชั้นที่ 2 เป็นดังนี้

ในเขตเทศบาล : สุ่มชุมรุมอาคาร (Block) มาจำนวนหนึ่ง

นอกเขตเทศบาล : สุ่มหมู่บ้านมาจำนวนหนึ่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มครัวเรือนจากชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 ให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด และสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนที่มีสมาชิกเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษา (อายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป) และคู่สมรส (ไม่จำกัดอายุ)

สำหรับขนาดตัวอย่างอาศัยสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างตามระเบียบวิธีสถิติ กล่าวคือ ขนาดตัวอย่าง n ที่ทำให้ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าสัดส่วนในประชากรมีค่าไม่เกิน e= 0.0156 ด้วยความเชื่อมั่น $1 - \alpha = 0.99$ คำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{p^*(1-p^*)NZ^2_{\alpha/2}}{Ne^2 + p^*(1-p^*)Z^2_{\alpha/2}} = \frac{0.5(1-0.5)(21143975)(2.326)^2}{(21143975)(0.0156)^2 + 0.5(1-0.5)(2.326)^2}$$

$$= 5556.4$$

เมื่อพิจารณาค่าของตัวแปร n ข้างต้นประกอบกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรต่าง ๆ แล้ว คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่าง ที่จะใช้ในการสำรวจครั้งนี้เป็น 5,600 ครัวเรือน เนื่องจากจำนวนครัวเรือนในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างมีความแตกต่างกันพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จำนวนครัวเรือนในกรุงเทพมหานครมีค่ามากกว่าจำนวนครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ อยู่มาก ดังนั้น ถ้าใช้วิธีจัดสรรขนาดตัวอย่างไปตามจังหวัดต่าง ๆ แบบเป็นสัดส่วนกับขนาด (Allocation with proportional to size) จะทำให้บางจังหวัดมีขนาดตัวอย่างน้อยมากและขนาดตัวอย่าง (จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง) ในกรุงเทพมหานครมีค่ามากเกินไป ดังนั้น จึงกำหนดขนาดตัวอย่างในจังหวัดขนาดใหญ่ ให้เป็น 600 ครัวเรือนต่อจังหวัด และขนาดตัวอย่างในจังหวัดขนาดเล็ก เป็น 400 ครัวเรือนต่อจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ขนาดตัวอย่างรวมเท่ากับ1,200 ครัวเรือน โดยจัดสรรให้กรุงเทพมหานครครึ่งหนึ่ง คือ 600 ครัวเรือนและจังหวัดอื่น ๆในเขตปริมณฑล ให้สุ่มมาจังหวัดละ 200 ครัวเรือน รายละเอียดเกี่ยวกับขนาดตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนครัวเรือนในประเทศไทยจำนวนครัวเรือนตัวอย่างซึ่งจัดสรรให้กับจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	
		ในประชากร	ในตัวอย่าง
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร	2,334,126	600
	นนทบุรี	506,548	200
	สมุทรปราการ	497,386	200
	ปทุมธานี	446,121	200
	รวม	**3,784,181**	**1,200**
ภาคตะวันออก	จันทบุรี	193,307	400
ภาคกลาง	เพชรบูรณ์	302,742	600
	สิงห์บุรี	67,911	400
	รวม	**370,653**	**1,000**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขอนแก่น	510,219	600
	สุรินทร์	334,461	400
	รวม	**844,680**	**1,000**

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ภูมิภาค	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	
		ในประชากร	ในตัวอย่าง
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	650,667	600
	อุตรดิตถ์	231,227	400
	รวม	**881,894**	**1,000**
ภาคใต้	สงขลา	421,177	600
	กระบี่	141,027	400
	รวม	**562,204**	**1,000**
รวมทุกภาค		**6, 636,919**	**5,600**

หมายเหตุ: *กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยค้นจากhttp://203.113.86.149/xstat/pop52_3.html ผ่าน http://www.dopa.go.thวันที่ 29 กรกฎาคม 2553

ในการสำรวจรอบที่ 1 ของแผนงานวิจัย จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ได้มีการสัมภาษณ์ รวมทั้งสิ้น 5,616 ครัวเรือน ดังนั้น ในการสำรวจรอบที่ 2 จึงได้ใช้ครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 5,616 ครัวเรือน โดยมีสมาชิกครัวเรือนที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก จำนวน 5,616 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์ซ้ำ หรือเป็นกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Panel) ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ ที่ได้เก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ส่งไปให้กับ SCR เพื่อบันทึกไว้ในโปรแกรม Survey Trak ก่อนการเริ่มงานสำรวจ (Preload) เพื่อใช้ในการติดตามและติดต่อนัดหมายครัวเรือนตัวอย่างและผู้ให้สัมภาษณ์หลักต่อไป

3.3 แนวทางและขั้นตอนในการสำรวจในแต่ละโครงการ

แนวทางและขั้นตอนในการสำรวจแต่ละโครงการ ได้ดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกันไปพร้อมกันภายใต้แผนงานวิจัย ดังต่อไปนี้

(1) การเตรียมการก่อนการสำรวจ: สืบเนื่องจากติดต่อร่วมมือกันทางด้านการสำรวจด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำอย่างไม่เป็นทางการระหว่างผู้อำนวยการแผนงานวิจัยและผู้อำนวยการโครงการ HRS มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550[1] รวมทั้งการบริหารจัดการการสำรวจแบบกลุ่มตัวอย่างซ้ำระดับประเทศ (National panel) ที่

[1] ความร่วมมือทางวิชาการอย่างไม่เป็นทางการระหว่างแผนงานวิจัย ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยและโครงการ HRS ได้เริ่มต้นมายาวนาน ตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่แผนงานวิจัยจะมีการดำเนินการภายใต้ชื่อ โครงการวิจัยสำรวจศึกษาเรื่อง *สุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทย (Health, Aging, and Retirement Study in Thailand – HART)* ซึ่งเป็นโครงการนำร่องในปี 2552 เป็นต้นมา โดยโครงการ HRS ได้ให้ความร่วมมือแก่คณะนักวิจัยของแผนงานวิจัยในการศึกษาดูงานการสำรวจข้อมูลโครงการ HRS ที่ ISR และการจัดการปฏิบัติการ (Workshop) เกี่ยวกับวิธีการสำรวจวิจัยด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำโดยนักวิจัยและเจ้าหน้าที่เทคนิคการสำรวจวิจัย ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โครงการ HART เป็นชื่อโครงการที่เป็นที่รับรู้ของโครงการ HRS และโครงการพันธมิตรในประเทศอื่นๆ ในปัจจุบัน สำหรับการใช้ชื่อ

เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และจำนวน Observations ขยายมากขึ้นไปตามรอบสำรวจทุกๆ 2 ปี ทำให้แผนงานวิจัยได้เห็นโอกาสและตัดสินใจในที่สุดในการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสำรวจแบบ Panel ในการสำรวจรอบที่ 2 (ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยในปีงบประมาณ 2559) ดังที่โครงการในทุกประเทศได้ดำเนินการ โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านเทคนิคจากโครงการ HRS และ SRC, ISR รวมทั้งความล่าช้าในการสำรวจรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ที่เกิดจากการใช้วิธีการสำรวจด้วย PAPI (ถึงแม้จะมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ก็พัฒนาได้เพียงเป็นโปรแกรมบันทึกข้อมูลและยังมีความไม่สมบูรณ์ของระบบ) ทำให้แผนงานวิจัยในรอบที่ 1 ไม่สามารถส่งผลการศึกษาได้ทันตามกำหนดเนื่องจากต้องเลื่อนการสำรวจงานสนามไปในปี 2558 ผลการล่าช้าในการสำรวจเก็บข้อมูลดังกล่าว ทำให้กำหนดการสำรวจรอบที่ 2 ที่จะดำเนินการในทุก2 ปี ต้องดำเนินการในปี 2560

ความร่วมมือทางเทคนิคคอมพิวเตอร์อย่างเป็นทางการที่ได้รับในปี 2559 และกำหนดการในการสำรวจรอบที่ 2 จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้แผนงานวิจัยในการสำรวจรอบที่ 2 ต้องล่าช้าไป 1 ปีงบประมาณ รวมทั้งการส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์[2] อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญ คือ การที่แผนงานวิจัยได้เข้าร่วมในโครงการเครือข่ายของโครงการ HRS และได้รับความร่วมมือทางการวิจัยและอนุเคราะห์โปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างเป็นทางการ ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีในการได้เรียนรู้และพัฒนาวิธีการสำรวจวิจัยด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในสำหรับกลุ่มตัวอย่างซ้ำ

คณะนักวิจัยในแผนงานวิจัยและนักวิจัย เจ้าหน้าที่เทคนิคจากโครงการ HRS และ SRC, ISR ได้ทำงานประสานงานกันในงานต่อไปนี้ เพื่อดำเนินงานสำรวจในรอบที่ 2

a. นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจากแผนงานวิจัยได้เดินทางไปร่วมสังเกตการณ์การฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์ของโครงการ HRS ที่เมือง Detroit และ Ann Arbor, Michigan ในระหว่างวันที่ 16 – 25 เมษายน, 2559 และได้บรรลุข้อตกลงในความร่วมมือทางวิชาการด้านการสำรวจด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Panel survey) จาก SRC, ISR ในการให้ความร่วมมือด้านระบบคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Survey Trak, Web Trak, Blaise และServer รวมทั้งมอบเครื่อง Laptops จำนวน 100 เครื่องให้แก่แผนงานวิจัยเพื่อทดลองใช้ในการสัมภาษณ์[3]
b. เจ้าหน้าที่ประสานงานทางเทคนิคการสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้วางกำหนดการในการทำงานด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อดำเนินงานสำรวจรวบรวมข้อมูลในเดือนธันวาคม

แผนงานวิจัยเรื่อง *ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย* เป็นการตั้งชื่อแทนโครงการ HART ไปตามความจำเป็นและความเหมาะสมกับบริบทของการให้ทุนสนับสนุนของหน่วยงานให้ทุนในประเทศไทย

[2] คณะผู้วิจัยมิได้ประสงค์จะเสนอข้ออ้างในความล่าช้าของการดำเนินงานแผนงานวิจัย ที่ได้งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 แต่มีความประสงค์จะอธิบายให้เห็นถึงประเด็นของโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานทางเทคนิคด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ต้องพึ่งพาและการขาดแคลน/ความไม่ต่อเนื่อง/ข้อจำกัดบุคลากรทางเทคนิคของการสำรวจวิจัยด้วย Panel data

[3] Memorandum of Understanding for Academic and Research Cooperation between the National Institute for Development Administration and the Regents of the University of Michigan on Behalf of Its Institute for Social Research, Survey Research Center (MOU-NIDA-UM) ได้มีการลงนามโดยผู้บริหารระหว่าง 2 มหาวิทยาลัยในปลายเดือนเมษายน 2559

2559 ในขณะที่คณะวิจัยของแผนงานวิจัยได้เตรียมกำหนดการทำงานในด้านต่างๆเพื่อให้ทันการเริ่มงานสำรวจตามกำหนดการที่ได้ประสานกับทาง SRC ซึ่งจะต้องเปิด Server เพื่อให้งานสำรวจของแผนงานวิจัยได้เข้าถึงใช้งาน (เอกสารในภาคผนวก ข)

c. นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้เดินทางไปฝึกอบรมปฏิบัติการทางเทคนิคการจัดการงานสนามและการใช้โปรแกรม Survey Trak – Blaise ที่ SRC, ISR ระหว่างวันที่ 19 – 22 กันยายน 2559
d. การส่งข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างและผู้ให้สัมภาษณ์หลัก จากแฟ้มข้อมูลการสำรวจในรอบที่ 1 ให้แก่เจ้าหน้าที่เทคนิค/โปรแกรมเมอร์ของ SRC เพื่อการ Preload ด้วยโปรแกรม Survey Trak
e. คณะวิจัยของแผนงานวิจัยในแต่ละโครงการได้ดำเนินการการปรับปรุงข้อคำถามในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับแนวการสร้างข้อคำถามของโครงการ HRS เพื่อการบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ SRC ให้ทันตามกำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่เทคนิคจาก SRC ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ สำหรับการปรับปรุงข้อคำถามเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว นักวิจัยได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเจ้าหน้าที่เทคนิคสามารถบันทึกด้วยโปรแกรม Survey Trak – Blaise ก่อน จากนั้นได้มีการปรับโปรแกรม Blaise ให้สามารถบันทึกข้อคำถามเป็นภาษาไทย นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่ได้รับการฝึกอบรมจึงสามารถบันทึกข้อคำถามเป็นภาษาไทย การบันทึกข้อมูลเหล่านี้ได้รวบรวมไว้ในโปรแกรมการใช้งานในลักษณะของ Production modules ที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามในส่วนต่างๆ ตั้งแต่ส่วนของการ Preload เพื่อการติดตามและติดต่อนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง และการสัมภาษณ์ด้วยข้อคำถามในมิติต่างๆ 7 มิติ และส่วนคำถามนำ (Cover screen)
f. การทดสอบการทำงานของระบบการสำรวจและการสัมภาษณ์ด้วย CAPI โดยนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจากเครื่อง Laptops เพื่อทดสอบการทำงานในการติดต่อระหว่างแผนงานวิจัยและ SRC ผ่าน Server ที่ ISR รวมทั้งความถูกต้องของข้อคำถาม การวนข้อคำถาม (Loop questions) และการข้ามข้อคำถาม (Skip questions) ในการทดสอบการทำงานของระบบต่างๆนั้น นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่รับผิดชอบทางเทคนิคและเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคจาก SRC ได้ติดต่อผ่านทางสื่อ on-line ทั้ง email, line, skype, และ โปรแกรมการสื่อสารทางไกล (Tele Conference) blue jean เพื่อแก้ไขปัญหาทางเทคนิคที่เกิดขึ้นในช่วงการทดสอบและการสำรวจภาคสนาม

   การทดสอบการทำงานของระบบและการสัมภาษณ์ทำให้ต้องใช้เวลาในการปรับปรุงทั้งในส่วนของโปรแกรมและข้อคำถาม การวนข้อคำถาม และการข้ามข้อคำถาม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ SRC ได้แก้ไขโปรแกรม ก่อนที่นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัยนำกลับมาปรับในส่วนของภาษาไทย การแก้ไข Production modules ต้องดำเนินการถึง 3 ครั้ง เพื่อได้ modules สุดท้าย ดังนั้น การสำรวจและการสัมภาษณ์ จึงต้องล่าช้าจากกำหนดในเดือนธันวาคม โดยเริ่มดำเนินการสำรวจและสัมภาษณ์ได้ในปลายเดือนมกราคม 2560
g. การฝึกอบรมปฏิบัติการงานสำรวจ 2 ครั้งโดย ครั้งแรกระหว่างวันที่ 14 - 18 พฤศจิกายน 2559 โดยเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านเทคนิคและผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคคอมพิวเตอร์ จาก SRC, ISR ได้มาฝึกอบรมปฏิบัติการแก่นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัยเกี่ยวกับ

ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสำรวจและการควบคุมงานสนามผ่านทางโปรแกรม Survey Trak และ Help Desk ครั้งที่ 2 เป็นการฝึกอบรมปฏิบัติการแก่หัวหน้าทีมงานสำรวจจำนวน 8 ทีมๆละ 2-3 คน โดยมีหัวหน้าทีมงานสนาม 1 คนและผู้ช่วยงานสนาม 1 - 2 คน การฝึกอบรมปฏิบัติการใช้เวลา 3 วันระหว่างวันที่ 19 – 21 พฤศจิกายน 2560 โดยนักวิจัยจากแผนงานวิจัยและเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านเทคนิคและผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคคอมพิวเตอร์จาก SRC, ISR เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Survey Trak ในการติดต่อนัดหมายในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง การติดตาม/ควบคุมงานสัมภาษณ์ของพนักงานสัมภาษณ์ การรับส่ง cases สำหรับสัมภาษณ์และเมื่อสัมภาษณ์เสร็จให้กับ Central Server และการใช้ CAPI ในการสัมภาษณ์ เพื่อไปถ่ายทอดและฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์ในทีม การฝึกอบรมปฏิบัติการทั้ง 2 ครั้งได้จัดขึ้น ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์[4]

(2) การสำรวจรวบรวมข้อมูลโดยใช้ CAPI: หลังจากการฝึกอบรมและการปรับปรุง Production modules เรียบร้อย ก็ได้เริ่มงานเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทีมงานสำรวจในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้เครื่อง laptops ที่มีการลงรหัสเฉพาะของพนักงานสัมภาษณ์เฉพาะทีมสำรวจ

a. หัวหน้าทีมสำรวจเมื่อได้รับมอบ Cases ในพื้นที่ความรับผิดชอบจากแผนงานวิจัยที่ได้ Preload ผ่านแฟ้มราย Case จาก Survey Trak แล้วในเครื่อง Laptops ก็จะจ่าย cases ให้แก่พนักงานสัมภาษณ์เข้าพื้นที่ติดต่อนัดสัมภาษณ์
b. เมื่อถึงเวลาเข้าครัวเรือนตัวอย่างในพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ พนักงานสัมภาษณ์จะตรวจสอบความถูกต้องของชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ และแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องหากมีการเปลี่ยนแปลงและบันทึกลงในโปรแกรม
c. จากนั้นเป็นการสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจาก Cover Screen และข้อคำถามในมิติ 7 มิติ คำตอบที่ได้จะบันทึกไว้ในโปรแกรม รวมทั้งข้อสังเกต เมื่อสัมภาษณ์เสร็จสมบูรณ์ ก็จะลงรหัสสถานะของการสัมภาษณ์ตามรหัสที่กำหนด ซึ่งข้อมูลที่บันทึกนี้เหล่านี้เมื่อได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จากสนามแล้ว ก็จะส่งให้หัวหน้าทีมสำรวจ
d. หัวหน้าทีมสำรวจจะตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของ cases ต่างๆที่พนักงานสัมภาษณ์ได้ส่งกลับมา เมื่อรวบรวม cases ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นระยะเวลา 1 อาทิตย์หรือ 2 อาทิตย์ ก็จะส่งไปยัง Central Server โดยส่งทาง on-line หรือ off-line
e. ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคที่ SRC, ISR ที่รับผิดชอบก็จะ download cases ที่ได้บันทึกส่งไปที่ Central Server เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางเทคนิคว่าเป็น case สัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ หรือไม่สมบูรณ์ และส่งเป็นรายงานผลกลับมาที่แผนงานวิจัย ซึ่งนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจะติดตามงานสัมภาษณ์ที่ต้องแก้ไขต่อไป การติดตามผลการสัมภาษณ์ cases ต่างๆนี้ได้มีการดำเนินการทุกๆ 2 อาทิตย์ ในช่วงระหว่างการสำรวจในเดือนมกราคม – มิถุนายน

[4] ประสบการณ์ในการฝึกอบรมปฏิบัติการทั้งสองครั้ง พบว่า จำนวนวันในการฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป และไม่ได้มีการฝึกปฏิบัติโดยตรงแก่พนักงานสัมภาษณ์ เป็นการฝึกปฏิบัติแบบ Training the trainers เท่านั้น นอกจากนั้น ยังไม่มีเวลาพอที่จะฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดและความหมายของข้อคำถามในแต่ละส่วน ทำให้การดำเนินงานภาคสนามและการรวบรวมข้อมูลไม่สามารถทำได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ด้วยข้อจำกัดของประสบการณ์ในการเรียนรู้ เวลาในฝึกอบรม และงบประมาณในการฝึกอบรม

2560 และทีมงานทั้งแผนงานวิจัยและเจ้าหน้าที่เทคนิคที่ SRC, ISR ก็ได้มีการติดตามและติดต่อทุกอาทิตย์ทาง Line และทาง Blue Jean โดยการนัดหมายเมื่อมีความจำเป็นที่ต้องสื่อสารอธิบายประเด็น

f. Cases สัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ก็จะถูก download เก็บไว้ในแฟ้ม EXCEL เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

(3) สำหรับการตรวจสอบการดำเนินงานสนามและคุณภาพข้อมูล แผนงานวิจัยได้มีการสุ่มตรวจกับผู้ให้สัมภาษณ์ในพื้นที่เมื่อใกล้ปิดงานภาคสนามในช่วงปลายเดือนมิถุนายน 2560 โดยได้มอบหมายให้นิด้าโพลได้สุ่มตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่างซ้ำ ร้อยละ 10 ในแต่ละพื้นที่ว่ามีการเข้าไปสัมภาษณ์จริง ด้วยคอมพิวเตอร์ และได้รับค่าตอบแทน 100 บาท หรือไม่ โดยการโทรศัพท์ตรวจสอบ ซึ่งในเบื้องต้นพบว่า มีผู้ตอบประมาณร้อยละ 11 ตอบว่าไม่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการสัมภาษณ์ และมีประมาณร้อยละ 9 ตอบว่าไม่ได้รับค่าตอบแทน

ในขณะเดียวกัน นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานจะ export แฟ้มรายงานผลการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่เทคนิคที่ SRC ที่ส่งมาทุก 2 อาทิตย์ เพื่อติดตามผลการสัมภาษณ์และส่งให้หัวหน้าทีมงานสำรวจเพื่อแก้ไขความไม่สมบูรณ์ในการสัมภาษณ์ต่อไป การติดตามรายงานและการพิจารณาถึงปัญหาการสัมภาษณ์นั้น นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจะมีการติดต่อและติดตามงานกับเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคทั้งทาง line, email, และ Conference ผ่านโปรแกรม Blue Jean ภายใต้ความแตกต่างของเขตเวลา (Time zone) ระหว่างประเทศไทย (Bangkok Time Zone) และสหรัฐ (Michigan Time Zone) ประมาณ 24 ชั่วโมง ในส่วนของการติดตามงานสนาม นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยก็ได้ใช้ line กลุ่ม และ email ในการติดต่อและติดตามงานด้วยเช่นกัน

(4) ผลการสำรวจรวบรวมข้อมูลเพื่อมีการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ตามรหัสการปิด cases ที่ส่งไปที่ Central Server ที่ SRC, ISR นั้น นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้ Export เป็นแฟ้มข้อมูลในโปรแกรม EXCEL เก็บอยู่ที่ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งผู้ช่วยนักวิจัยกำลังจัดทำ Data Dic เพื่อใช้งานต่อไป อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกำหนดการปิด Central Server ในเดือนกลางเดือนกรกฎาคม 2560 ตามกำหนดเวลาการให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าถึง Server และเจ้าหน้าที่เทคนิคที่รับผิดชอบงานสำรวจของแผนงานวิจัย ทำให้ปัจจุบัน ยังมีข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ไม่สมบูรณ์ (มีการติดต่อ/สัมภาษณ์ไปบางส่วน/มีปัญหาในการส่งข้อมูลเข้า Server) จำนวน 489 cases

(5) จากแฟ้มข้อมูลที่สำรวจได้ในรอบที่ 2 ที่จัดเก็บไว้ในโปรแกรม EXCEL นักวิจัยประจำโครงการได้นำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ ดังปรากฏในรายงานผลการศึกษารายโครงการที่ได้จัดทำเป็นบทความวิจัยในส่วนที่ 2 ของรายงานการวิจัยของแผนงานวิจัย

สำหรับ ผลการสำรวจและการดำเนินงานตามแผนงานวิจัย จะได้นำเสนอในรายละเอียดในบทและส่วนต่อไป

บทที่ 4
สรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานวิจัย

แผนงานวิจัยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การดำเนินการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการสูงอายุของประชากร โดยการสำรวจความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆ ด้วยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำ เป็นรอบที่ 2 ซึ่งต้องมีการปรับปรุงเครื่องมือในการสำรวจและการเริ่มใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการการสำรวจในทุกขั้นตอนของการสำรวจ และการนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในรอบที่ 2 นี้ มาเพิ่มเติมเข้าไปในฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้แล้วจากการสำรวจรอบแรกที่เป็นข้อมูลตั้งต้น (Baseline data) ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2557 รวมทั้งนำมาศึกษาสถานภาพความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆภายใต้โครงการวิจัย 4 โครงการ

ผลการศึกษาของแผนงานวิจัยภายใต้วัตถุประสงค์สำคัญข้างต้น ที่นำเสนอในบทนี้ จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ผลการดำเนินงานในการพัฒนาเครื่องมือสำรวจและสัมภาษณ์ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ผลการสำรวจข้อมูลที่รวบรวมได้ในรอบที่ 2 การจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล และผลการศึกษาเกี่ยวกับการเสียชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับผลการศึกษาในแต่ละโครงการวิจัย 4 โครงการ จะนำเสนอแยกเป็นส่วนรายงานอีกส่วนหนึ่งของรายงานของแผนงานวิจัยต่อไป

4.1 ผลการดำเนินงานในการพัฒนาเครื่องมือสำรวจและสัมภาษณ์

เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่แผนงานวิจัยได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก Survey Research Center (SRC), Institute for Social Research (ISR), University of Michigan คณะผู้วิจัยได้ปรับข้อมูลสำหรับการติดต่อของกลุ่มตัวอย่างในรอบที่ 1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคของ SRC, ISR ได้ Preload เข้าไปในโปรแกรม Survey Trak และ ได้พัฒนาเครื่องมือแบบสำรวจสำหรับการสำรวจใน 4 โครงการ ใน 7 มิติ (ดังรายละเอียดในบทที่ 3 สำหรับรายละเอียดข้อคำถามในแบบสำรวจที่ได้ปรับปรุงเป็นภาษาไทย และแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อบันทึกไว้ในโปรแกรม Blaise ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก) เครื่องมือที่ได้ปรับปรุงและส่งไป SRC, ISR เพื่อบันทึกไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างในรอบที่ 1 เพื่อ Preload สำหรับใช้ในการบริหารจัดการงานสำรวจและการติดต่อและนัดหมายสัมภาษณ์
(2) แบบคำถามนำ (Cover Screen) ซึ่งเป็นแบบสำรวจข้อมูลสถานะของการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อโยงไปสู่ข้อคำถามในส่วนแบบสำรวจที่เกี่ยวข้องต่อไป
(3) แบบสำรวจครอบครัวและการเกื้อหนุน ที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามในส่วนของมิติ B
(4) แบบสำรวจสุขภาพ การรับรู้ และความคาดหวัง ความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งเป็นข้อคำถามในส่วนของมิติ C และมิติ G
(5) แบบสำรวจการมีงานทำและการเกษียณงาน ที่เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับ มิติ D
(6) แบบสำรวจเกี่ยวกับความมั่นคงทางการเงิน เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับ มิติ E และ F

สำหรับการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น เป็นการอนุเคราะห์จากโครงการ HRS และ SRC, ISR ในการจัดสรรงบประมาณของโครงการ HRS ในรูปของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเวลาและบุคลากรทางเทคนิคการสำรวจด้วยระบบคอมพิวเตอร์และโปรแกรมเมอร์ รวมทั้ง Server จาก SRC, ISR มาช่วยพัฒนา

โปรแกรม Survey Trak, Web Trak และ Blaise แก่แผนงานวิจัย ซึ่งภายใต้ข้อจำกัดของเวลาในการดำเนินการแผนงานวิจัย จึงเป็นการปรับปรุงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งในด้านระบบการใช้งานสำรวจและแปลงระบบการพิมพ์เป็นภาษาไทย โดยอาศัยโปรแกรมที่ได้พัฒนาปรับใช้กับโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำของประเทศกานา (Ghana National Socioeconomic Panel Survey – The Panel) ในระหว่างปี ค.ศ. 2003 – 2015 และโครงการ Saudi National Mental Health Survey ของประเทศซาอุดิอาระเบียในปี ค.ศ. 2015 – 2016 ซึ่งโครงการทั้งสองเป็นการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรระดับประเทศและเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบ Panel สำหรับในกรณีของแผนงานวิจัยความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย เป็นโปรแกรมที่ได้พัฒนาเพื่อการสำรวจในรอบที่ 2 โดยใช้ชื่อโปรแกรม Production Modules: HART 2016 ดังตัวอย่างหน้าต่างที่ปรากฏในเครื่อง Laptops ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.1 – 4.7

รูปที่4.1 เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงรายการครัวเรือนตัวอย่างที่พนักงานสัมภาษณ์จะเลือกเพื่อเริ่มสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จากครัวเรือนตัวอย่างที่เลือก เป็นการเช็คความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน รูปที่ 4.2 และรูปที่ 4.3 เป็นภาพแสดงถึงการยืนยันตัวตนของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก และรูปที่ 4.4 เป็นการเลือกส่วนข้อคำถามตามมิติรวมทั้งหมด 8 ส่วนเพื่อเริ่มต้นการสัมภาษณ์ รูปที่ 4.5 และ 4.6 เป็นการเกริ่นนำเข้าสู่การสัมภาษณ์ และรูปที่ 4.7 เป็นการเข้าสู่การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ข้อคำถามที่สัมภาษณ์จะปรากฏในหน้าต่างแต่ละหน้าของเครื่อง คำตอบที่ได้บันทึกก็จะถูกเก็บไว้เพื่อตรวจสอบโดยหัวหน้าทีมก่อนจะส่งต่อไปยัง Server ในทุก 2 อาทิตย์ และทาง SRC จะตรวจสอบผลการสัมภาษณ์แต่ละ case ส่งกลับมาที่แผนงานวิจัย เพื่อติดต่อกับทีมงานสนามแก้ไขต่อไป หากเป็น case ที่สมบูรณ์ก็จะจัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลให้กับแผนงานวิจัยต่อไป

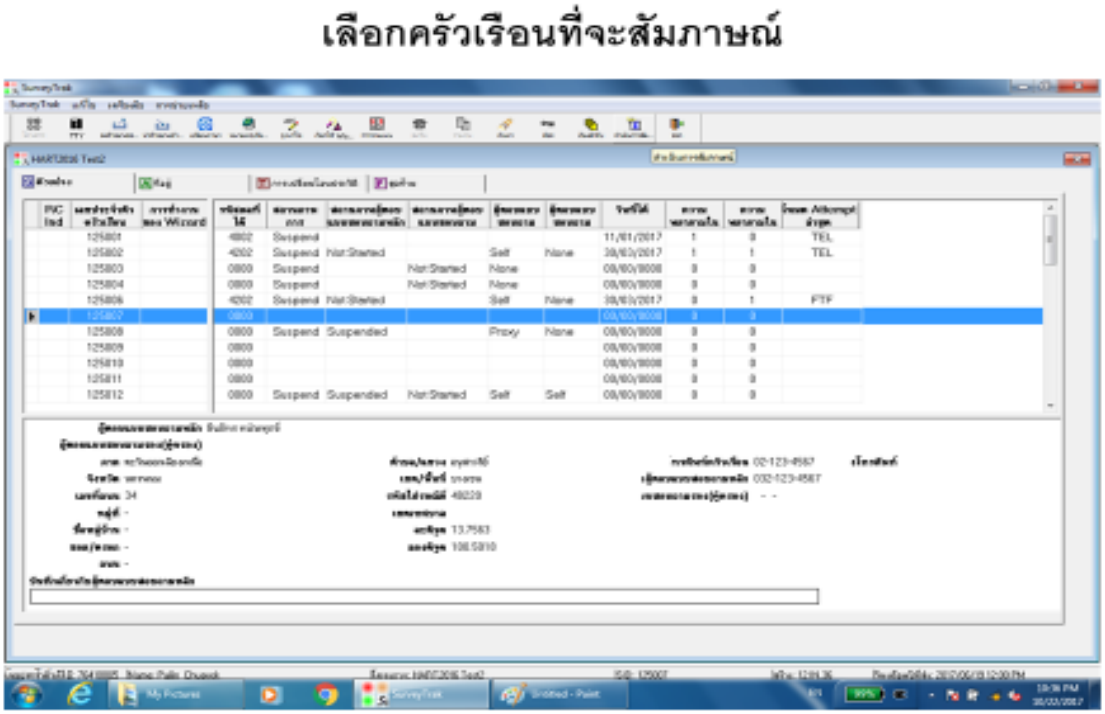

รูปที่ 4.1 การเลือกครัวเรือนตัวอย่างเพื่อเข้าสู่การสัมภาษณ์

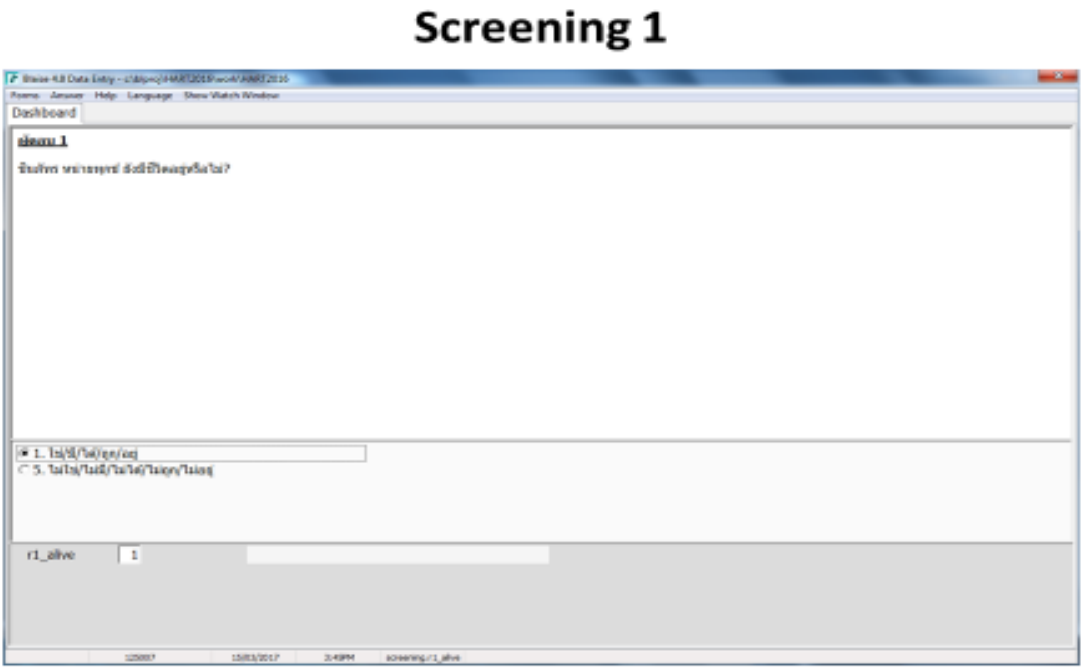

รูปที่ 4.2 การยืนยันว่าผู้ให้สัมภาษณ์หลักยังมีชีวิตอยู่

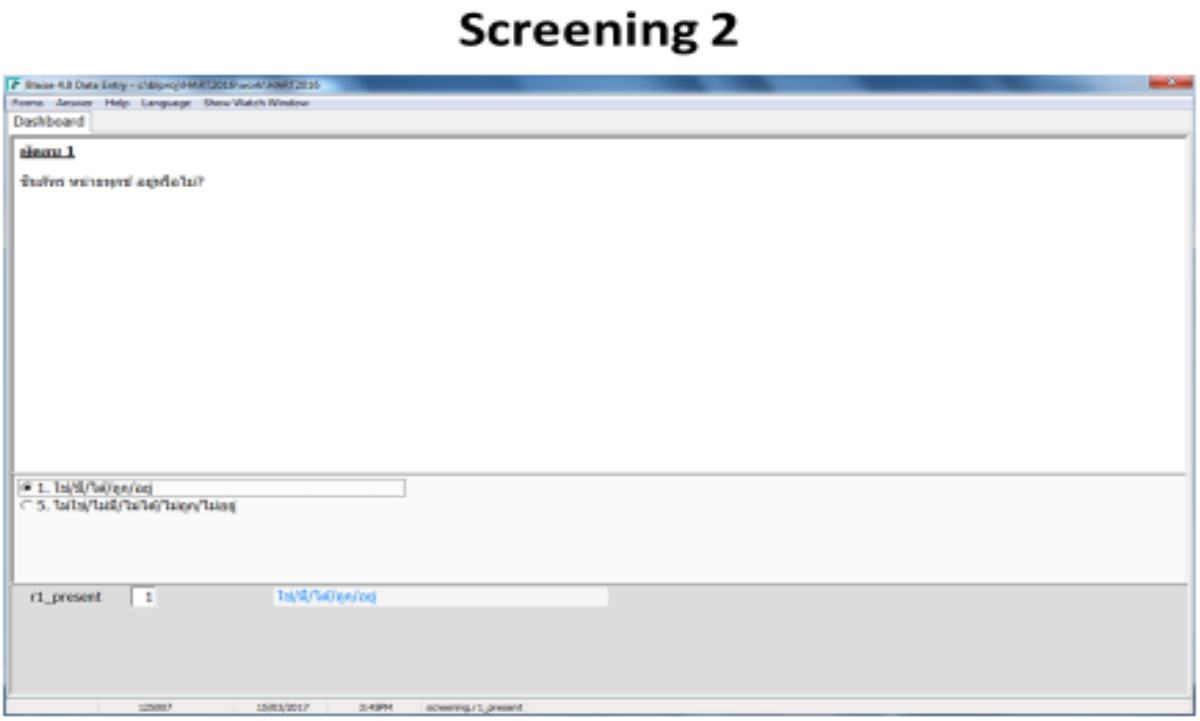

รูปที่ 4.3 การยืนวันว่าผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในครัวเรือนเพื่อให้สัมภาษณ์

เลือก Section ที่ต้องการสัมภาษณ์ (เลือก Cover Screen)

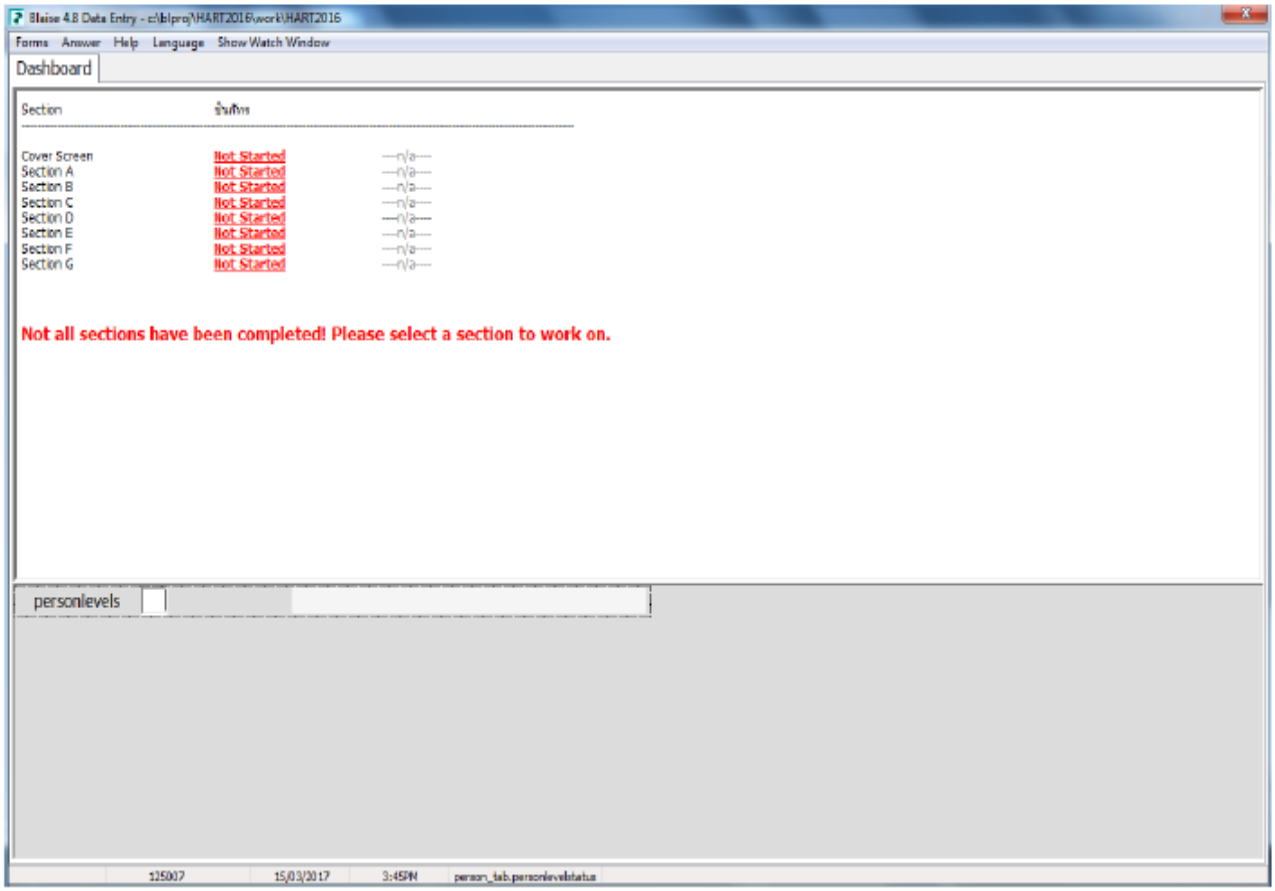

รูปที่ 4.4 การเลือกส่วนใน Cover Screen เพื่อเริ่มต้นการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามมิติ

Cover Screen 1

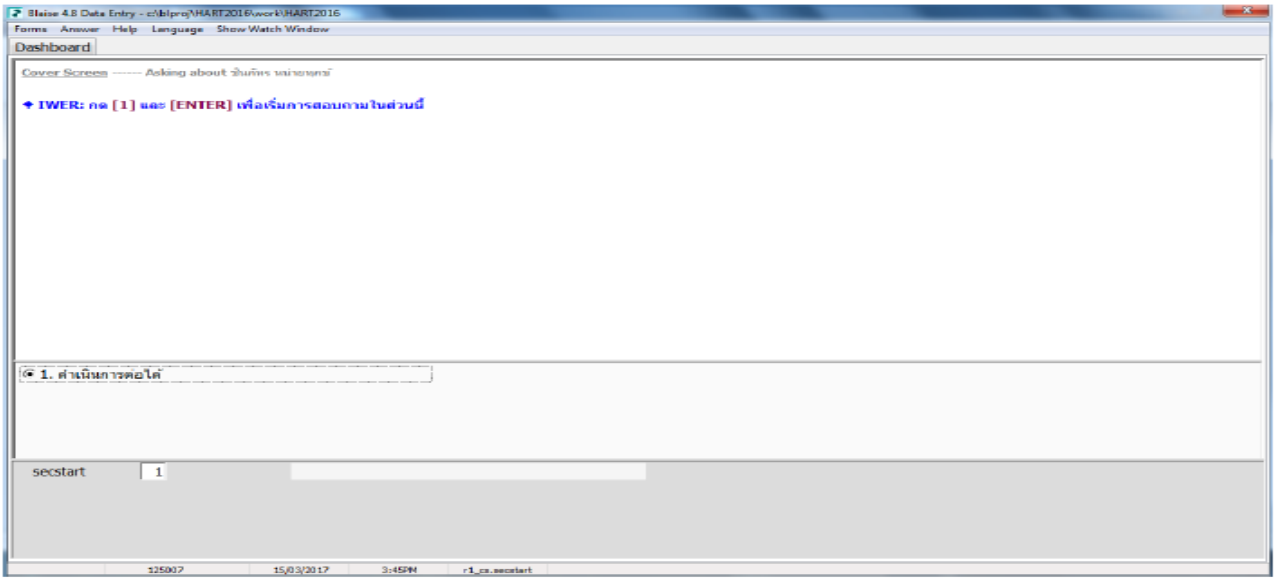

รูปที่ 4.5 การเข้าสู่การสัมภาษณ์ข้อคำถามในส่วนที่เลือก

Cover Screen 2

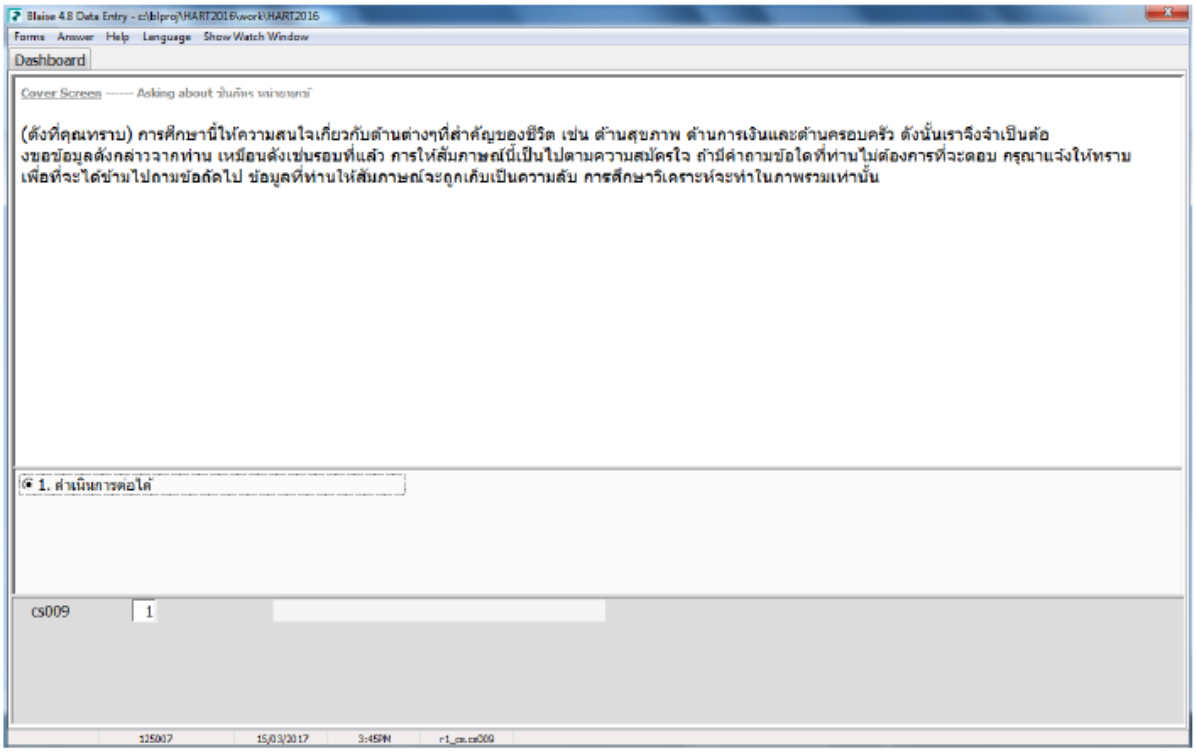

รูปที่ 4.6 การเริ่มต้นสัมภาษณ์ด้วยการกล่าวถึงความสมัครใจและการเก็บความลับ

Cover Screen 3

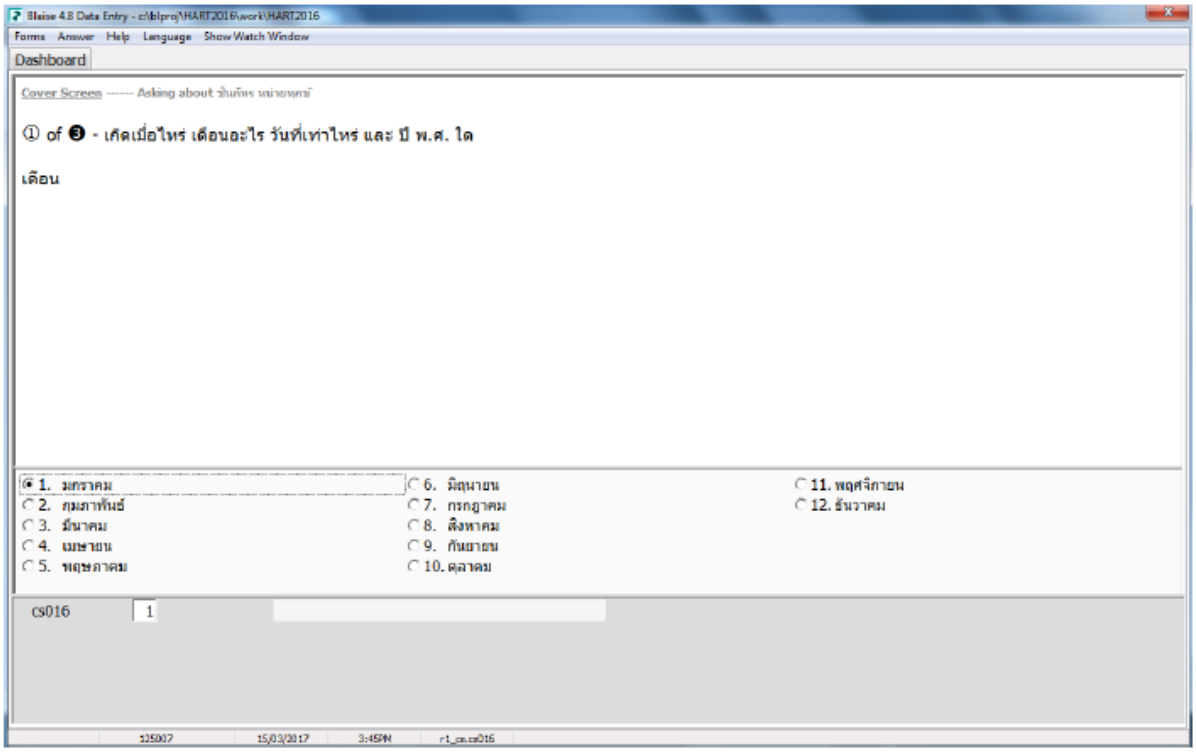

รูปที่ 4.7 การเริ่มสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก

4.2. ผลการดำเนินงานสำรวจภาคสนาม รอบที่ 2

4.2.1 จำนวนครัวเรือนตัวอย่างและผู้ให้สัมภาษณ์

การสำรวจงานภาคสนาม ได้ดำเนินเริ่มดำเนินการในเดือน มกราคม 2560 หลังจากการฝึกอบรมหัวหน้าทีมงานสำรวจ 8 ทีมในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบริหารงานภาคสนามและการใช้เครื่อง CAPI ในเดือนพฤศจิกายน 2559 ด้วยข้อจำกัดในด้านการปรับ Production modules และเวลาฝึกอบรมที่ไม่สามารถฝึกปฏิบัติการถึงระดับพนักงานสัมภาษณ์ ทำให้การสัมภาษณ์ในระยะแรก มีปัญหาทางด้านเทคนิค แต่ด้วยการประสานงานและการติดตามงานอย่างใกล้ชิดระหว่างนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัยและทีมงานสำรวจผ่าน Group Line และระหว่างนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยและเจ้าหน้าที่ประสานงานและเทคนิคจาก SRC, ISR ผ่านทาง Group Line, Email, Tele-conference ด้วยโปรแกรม Blue Jean ทำให้งานสำรวจและสัมภาษณ์ สามารถดำเนินการจนสำเร็จในเดือนมิถุนายน 2560 และ SRC, ISR ได้ปิดการเข้าถึง Server ในกลางเดือนกรกฎาคม 2560 ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 มีรายละเอียดแสดงไว้ใน ตารางที่ 4.1 และผลการสำรวจนี้ จะใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สำหรับโครงการวิจัยทั้ง 4 โครงการ

จากตารางที่ 4.1 ซึ่งเป็นการสรุปผลการสำรวจในระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน 2560 ทีมงานสำรวจได้สำรวจครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 5,616 ครัวเรือนจาก 13 จังหวัดตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์หลักแบบตัวต่อตัว (Face-to-face interview) จากรอบสำรวจที่ 1 จำนวน 3,518 คน สัมภาษณ์ผ่านตัวแทน จำนวน 165 คน ผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจที่ 1 ได้เสียชีวิตไปจำนวน 141 คน โดยมีคู่สมรสหรือตัวแทนที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ให้สัมภาษณ์แทน รวมเป็นการสัมภาษณ์ทั้งหมด 3,824 ตัวอย่าง ทำให้ในรอบที่ 2 นี้มีครัวเรือนตัวอย่างที่ทีมงานสำรวจไม่สามารถสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก จำนวน 1,792 ครัวเรือน เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์หลักได้ย้ายที่อยู่หรือปฏิเสธไม่ยอมให้สัมภาษณ์ แผนงานวิจัยจึงได้กำหนดให้ทีมงานสำรวจสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนเดียวกันที่เป็นคู่สมรส หรือตัวแทนที่มีตั้งแต่อายุ 45 ปี ที่ยินดีให้สัมภาษณ์ในฐานะของการเป็นตัวอย่างซ้ำหรือผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจต่อไป ซึ่งมีผู้ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่อเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลักต่อไป จำนวน 205 คน

เมื่อพิจารณาถึงอัตราการตอบ (Response Rate)[1] ที่สัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักได้ตอบข้อคำถามในทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจากผู้ให้สัมภาษณ์หลักทั้งหมดในการสำรวจ รอบที่ 2 จะเท่ากับ 0.6809 หรือร้อยละ 68.09 (ตารางที่ 4.1) ในขณะที่อัตราการไม่ตอบ (Non-response Rate) ที่สัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ติดต่อไม่ได้หรือปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์ เท่ากับ 0.3191 หรือร้อยละ 31.91 รวมทั้งสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ได้เสียชีวิตในรอบสำรวจนี้ เท่ากับ 0.000178 หรือร้อยละ 0.02 และสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่ ซึ่งเป็นคู่สมรสหรือสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปและยินดีให้สัมภาษณ์ในรอบสำรวจที่ 2 นี้ เท่ากับ 0.0365 หรือร้อยละ 3.65 ผู้ให้สัมภาษณ์ใหม่นี้จะกลายเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจต่อไป เพื่อเป็นการทดแทนผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่ไม่สามารถติดต่อได้หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์หรือได้เสียชีวิตไป ซึ่งการสูญเสียผู้ให้สัมภาษณ์หลักเหล่านี้ (Attrition of samples) แผนงานวิจัย

[1] อัตราการตอบ (Response rate) = จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วน/จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดที่กำหนด x 100

ตารางที่ 4.1 จำนวนครัวเรือนและผู้ให้สัมภาษณ์ตามพื้นที่สำรวจ (จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 5,616 ครัวเรือน)

จังหวัด	ครัวเรือนตัวอย่าง	ผู้ตอบหลัก (R1)		ตัวแทน (Proxy)		ผู้ตอบหลักที่เสียชีวิต (Exit)		ติดต่อไม่ได้/ปฏิเสธการสัมภาษณ์		ผู้ตอบใหม่ (R*1)		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	598	273	7.76	16	9.70	4	2.84	305	17.02	6	2.93	604	10.38
สมุทรปราการ	198	98	2.79	15	9.09	2	1.42	83	4.63	2	0.98	200	3.44
นนทบุรี	207	70	1.99	6	3.64	3	2.13	128	7.14	3	1.46	210	3.61
ปทุมธานี	198	93	2.64	4	2.42	0	0.00	101	5.64	1	0.49	199	3.42
เพชรบูรณ์	646	341	9.69	0	0.00	11	7.80	45	2.51	11	5.37	408	7.01
สิงห์บุรี	397	245	6.96	11	6.67	12	8.51	131	7.31	12	5.85	411	7.06
จันทบุรี	399	186	5.29	18	10.91	10	7.09	179	9.99	6	2.93	399	6.85
เชียงใหม่	573	424	12.05	26	15.76	29	20.57	144	8.04	22	10.73	645	11.08
อุตรดิตถ์	403	464	13.19	21	12.73	20	14.18	68	3.79	51	24.88	624	10.72
ขอนแก่น	623	101	2.87	1	0.61	1	0.71	300	16.74	4	1.95	407	6.99
สุรินทร์	393	516	14.67	22	13.33	20	14.18	88	4.91	15	7.32	661	11.36
กระบี่	408	347	9.86	18	10.91	16	11.35	27	1.51	41	20.00	449	7.71
สงขลา	573	360	10.23	7	4.24	13	9.22	193	10.77	31	15.12	604	10.38
รวม	**5,616**	**3,518**	**100.00**	**165**	**100.00**	**141**	**100.00**	**1,792**	**100.00**	**205**	**100.00**	**5,821**	**100.00**
อัตราการตอบ (Response Rate) (ร้อยละ)			65.58										
อัตราการไม่ตอบ (Non-response Rate) (ร้อยละ)									31.91				

จึงได้กำหนดเป็นวิธีการคงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์หลักดังกล่าวสำหรับการสำรวจด้วยกลุ่มตัวอย่างซ้ำ (Panel survey) ในรอบที่ 3 ต่อไป

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์หลักจากครัวเรือนตัวอย่างในรอบสำรวจที่ 2 ที่ติดต่อไม่ได้หรือปฏิเสธที่จะตอบนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลักจากครัวเรือนตัวอย่างในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ขอนแก่น และสงขลา ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 17.02, 16.74 และ 10.77 ตามลำดับ และเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการย้ายครัวเรือนไปในพื้นที่อื่นอันเนื่องจากการพัฒนาเมือง ซึ่งในกรณีของแผนงานวิจัย ไม่ได้กำหนดให้มีเกณฑ์ติดตาม (Following rule) สำหรับติดตามครัวเรือนที่ย้ายออกไปในพื้นที่ใหม่ สำหรับในกรณีที่มีการปฏิเสธไม่ให้สัมภาษณ์นั้น จะเป็นประเด็นที่จะต้องได้รับการติดตามเพื่อจูงใจให้เกิดความร่วมมือในรอบสำรวจต่อไป

ฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จากครัวเรือนตัวอย่างในรอบสำรวจที่ 2 นี้ ได้จัดเก็บไว้ในไฟล์ EXCEL จำนวน 8 ไฟล์ คือ ไฟล์ Cover Screen ไฟล์มิติ A และ B ไฟล์มิติ C และ G ไฟล์มิติ D ไฟล์มิติ E และ F ณ. ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพิ่มเติมจากไฟล์ข้อมูลในการสำรวจรอบที่ 1 เพื่อให้ผู้สนใจนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป ไฟล์ในมิติต่างๆจะต่อเชื่อมกันได้โดย Household ID และ Personal ID ที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ในแต่ละบรรทัด (Line) และในแต่ละรอบสำรวจได้

4.2.2 การเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Exit Interview)

ในการสำรวจรอบที่ 2 นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบที่ 1 ได้เสียชีวิตไปจำนวน 133 คน มีรายละเอียดข้อค้นพบเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

1) การเสียชีวิตแยกตามพื้นที่และเขตที่อยู่อาศัย:

ในการสำรวจรอบที่ 2 ของแผนงานวิจัย พบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจที่ 1 เมื่อประมาณ 2 ปีที่แล้ว ได้เสียชีวิตไป จำนวน 133 คน โดยผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 27.82) รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง และภาคใต้ (ร้อยละ 21.81 และ 21.80 ตามลำดับ) สำหรับภาคเหนือ ภาคตะวันออก และกรุงเทพและปริมณฑล จะมีผู้เสียชีวิต ร้อยละ 13.53, 9.02 และ 6.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่เสียชีวิตในการสำรวจรอบที่ 2 (ปี 2560) แยกตามจังหวัดตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	**8**	**6.02**
กรุงเทพมหานคร	4	3.01
สมุทรปราการ	2	1.50
นนทบุรี	2	1.50
ปทุมธานี	0	0.00
ภาคกลาง	**29**	**21.81**
สิงห์บุรี	9	6.77
เพชรบูรณ์	20	15.04
ภาคตะวันออก	**12**	**9.02**
จันทบุรี	12	9.02
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	**37**	**27.82**
สุรินทร์	10	7.52
ขอนแก่น	27	20.30
ภาคเหนือ	**18**	**13.53**
เชียงใหม่	17	12.78
อุตรดิตถ์	1	0.75
ภาคใต้	**29**	**21.80**
กระบี่	16	12.03
สงขลา	13	9.77
รวม	**133***	**100.00**

หมายเหตุ: * จำนวนผู้เสียชีวิตแตกต่างจากตารางที่ 4.1 เท่ากับ 8 คน เนื่องจากปัญหาทางเทคนิคคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถดึงออกจาก Server ที่ SRC, ISR เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาในการให้ความอนุเคราะห์

หากพิจารณาจากเขตที่อยู่อาศัยในเมือง (ในเขตเทศบาล) และชนบท (นอกเขตเทศบาล) จะพบว่าผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และเมื่ออายุสูงขึ้นอัตราการเสียชีวิตก็สูงขึ้นไปด้วย (รูปที่ 4.8) แต่ในเขตเทศบาล สัดส่วนผู้เสียชีวิตที่สูงกลับอยู่ในกลุ่มอายุที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ คือกลุ่มอายุ 45 – 50 ปี ซึ่งอาจจะมากจากสาเหตุของสุขภาพของผู้อาศัยอยู่ในเขตเมืองที่เกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อ (Non-communicative diseases – NCD) รวมทั้งอุบัติเหตุ

2) การเสียชีวิตตามเพศ และสถานภาพสมรส

การเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลักในการสำรวจรอบที่ 2 พบว่า ในกลุ่มผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ สัดส่วนของผู้หญิงสูงกว่าผู้ชาย (ร้อยละ 60 และร้อยละ 40 ตามลำดับ) สำหรับในกลุ่มผู้สูงอายุ ช่วงอายุ 60 – 69 ปี สัดส่วนของผู้ชายที่เสียชีวิตจะสูงกว่าผู้หญิงอย่างมาก (ร้อยละ 84.21 และร้อยละ 15.79 ตามลำดับ) ผู้ชายจะมีสัดส่วนการเสียชีวิตสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อยในกลุ่มช่วงอายุ 70 -79 ปี (ร้อยละ 52 และ 48 ตามลำดับ) (รูปที่ 4.9) และในกลุ่มอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป สัดส่วนของผู้ชายที่เสียอายุกลับมากกว่าผู้หญิง (ร้อยละ 55.93 และ 44.07 ตามลำดับ)

ในกรณีของสถานภาพสมรสของผู้เสียชีวิต รูปที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า ในทุกช่วงอายุผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่สมรสแล้วทั้งที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียน ผู้สูงอายุโสด มีสัดส่วนเสียชีวิตต่ำกว่า (ประมาณร้อยละ 50 ขึ้นไป และประมาณร้อยละ 5 ตามลำดับ)

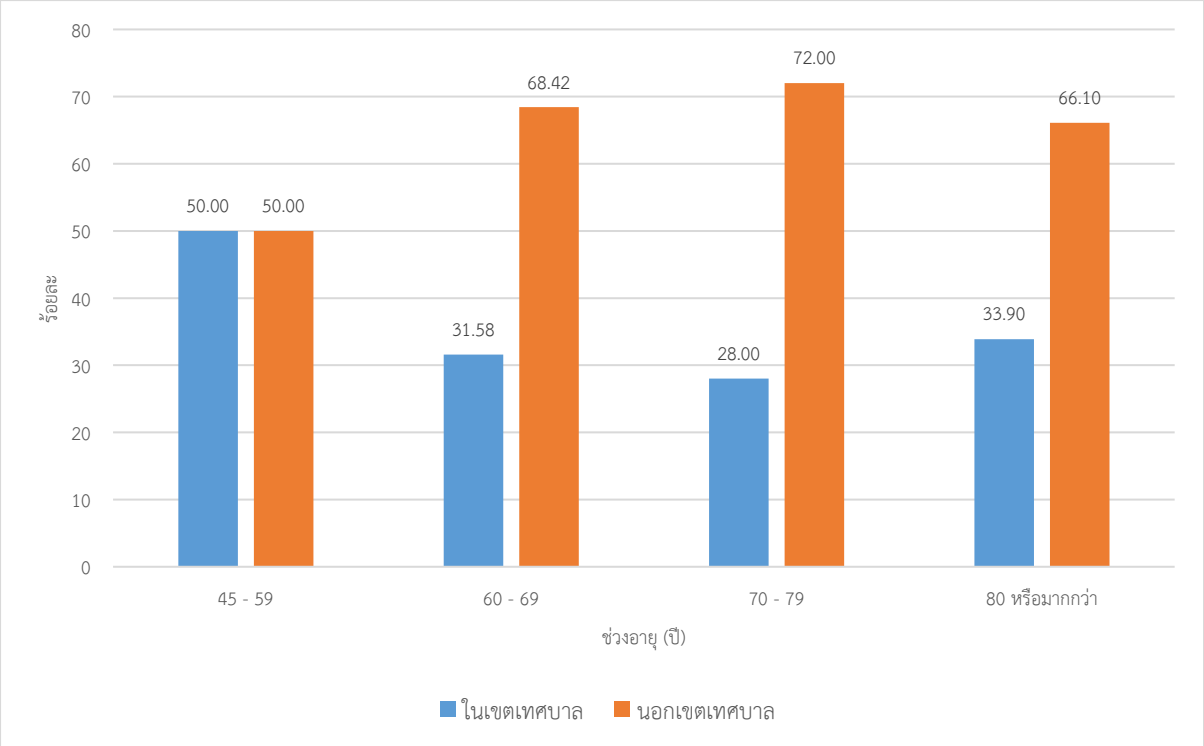

รูปที่ 4.8 เขตที่อยู่อาศัยของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

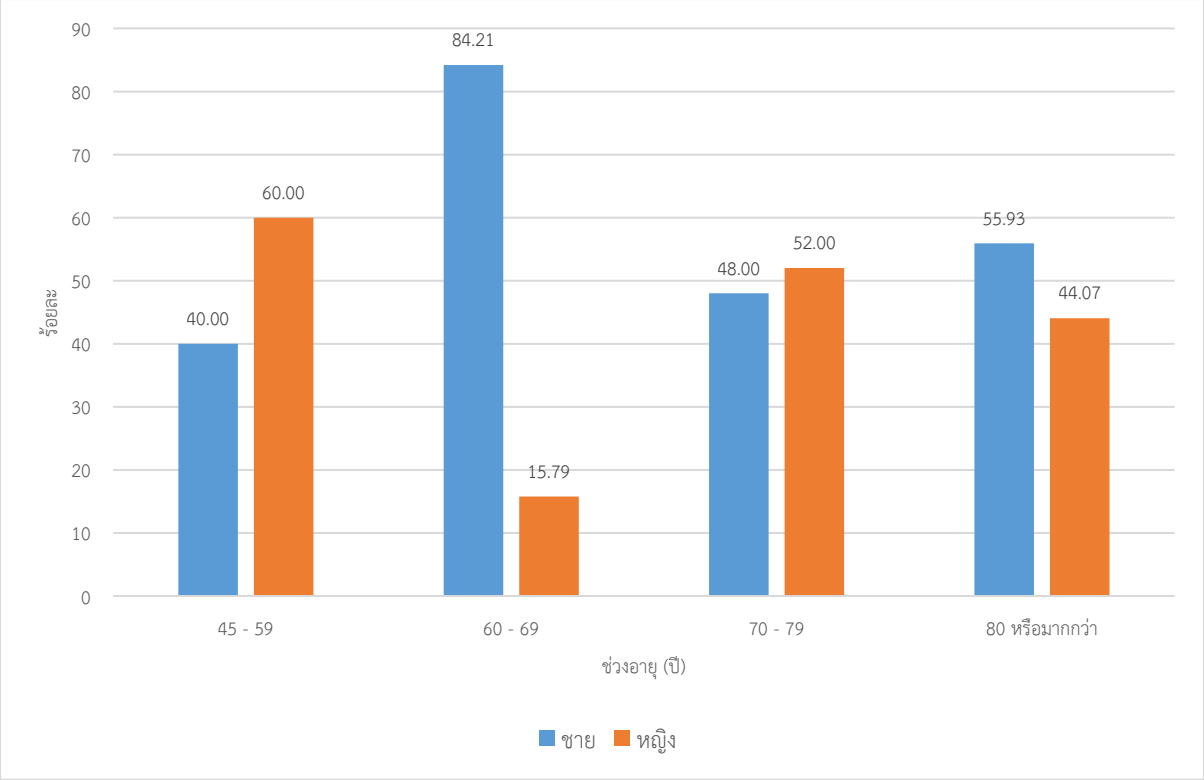

รูปที่ 4.9 สถานภาพทางเพศของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

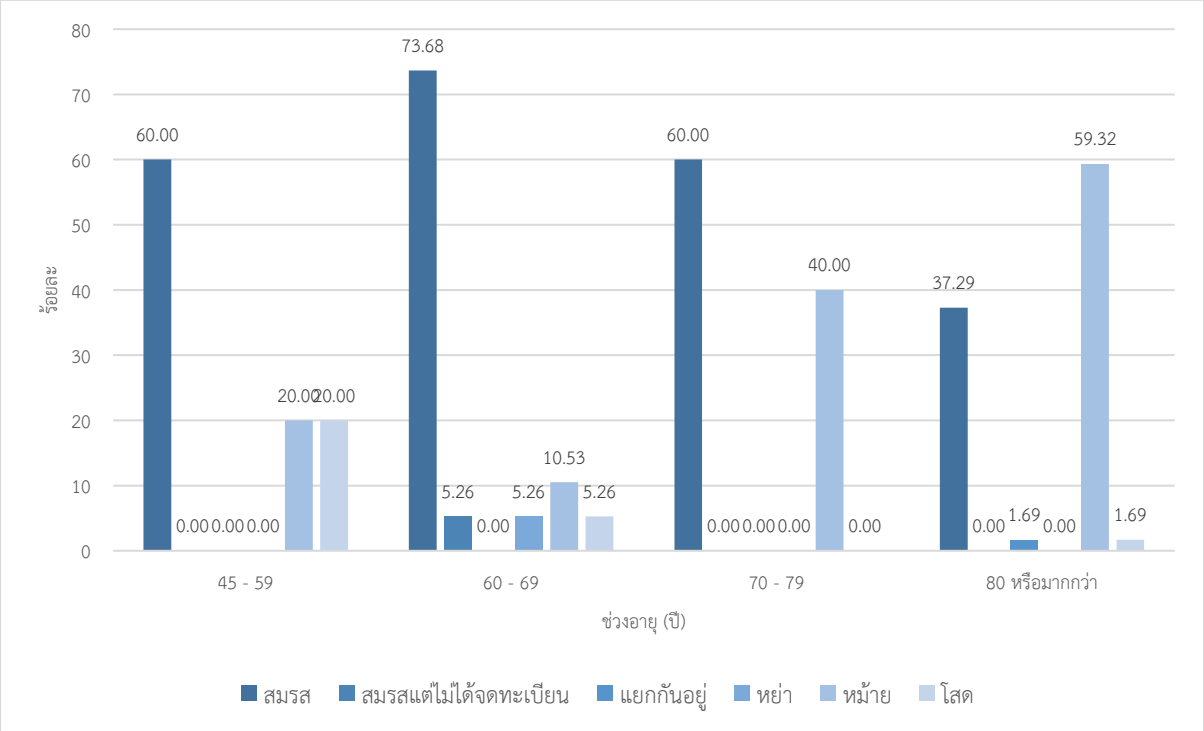

รูปที่ 4.10 สถานภาพสมรสของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

3) การเสียชีวิตแยกตามสถานที่ และสถานภาพการทำงาน

ผู้เสียชีวิตในช่วงอายุก่อนวัยสูงอายุ (อายุ 45 -59 ปี) และในวัยต้น (60 -69 ปี) ส่วนใหญ่เสียชีวิตที่โรงพยาบาล (ร้อยละ 60 และ 47.37 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้สูงอายุในวัยกลาง (70 – 79 ปี) และในวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตในบ้าน (ร้อยละ 52 และ ร้อยละ 72.88 ตามลำดับ) ที่น่าสนใจ คือ มีผู้สูงอายุในกลุ่มอายุวัยกลาง ที่เสียชีวิตที่บ้านพักคนชราอยู่ร้อยละ 4 (รูปที่ 4.11)

ในกรณีสถานภาพการทำงานของผู้เสียชีวิต รูปที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า ในทุกกลุ่มอายุ ผู้เสียชีวิตที่มีงานทำจะทำงานทั้งที่เป็นงานรับจ้าง (มีนายจ้าง) และทำธุรกิจของตนเอง (มากกว่าร้อยละ 30, 26.32, 20 และ 22.03 ตามลำดับ) ในขณะเดียวกับ ผู้เสียชีวิตที่ว่างงานหรือไม่มีงานทำ จะมีสัดส่วนที่สูงในกลุ่มช่วงอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป (ประมาณร้อยละ 19 – 36)

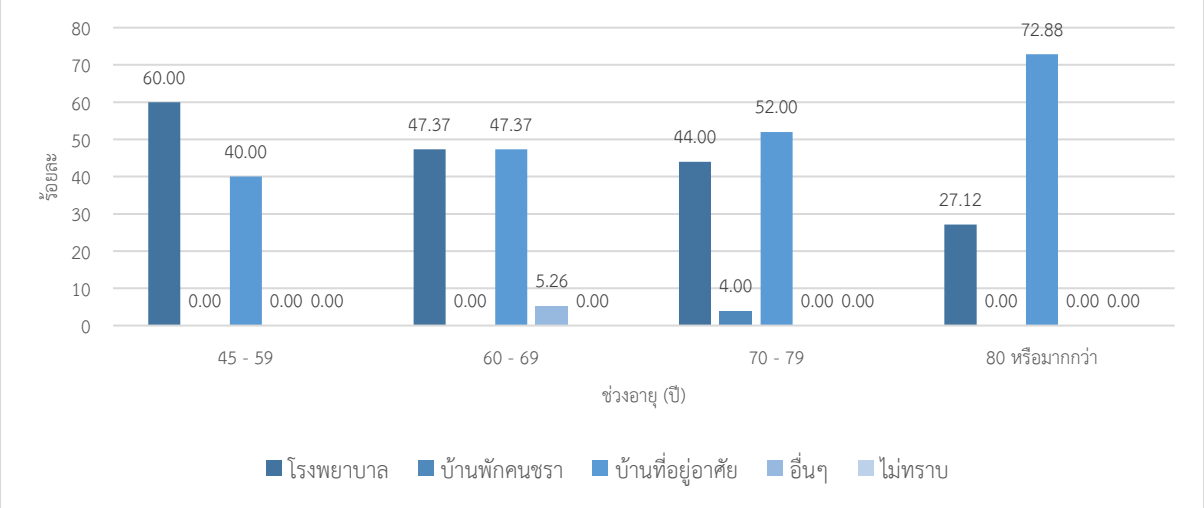

รูปที่ 4.11 สถานที่ที่เสียชีวิตของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

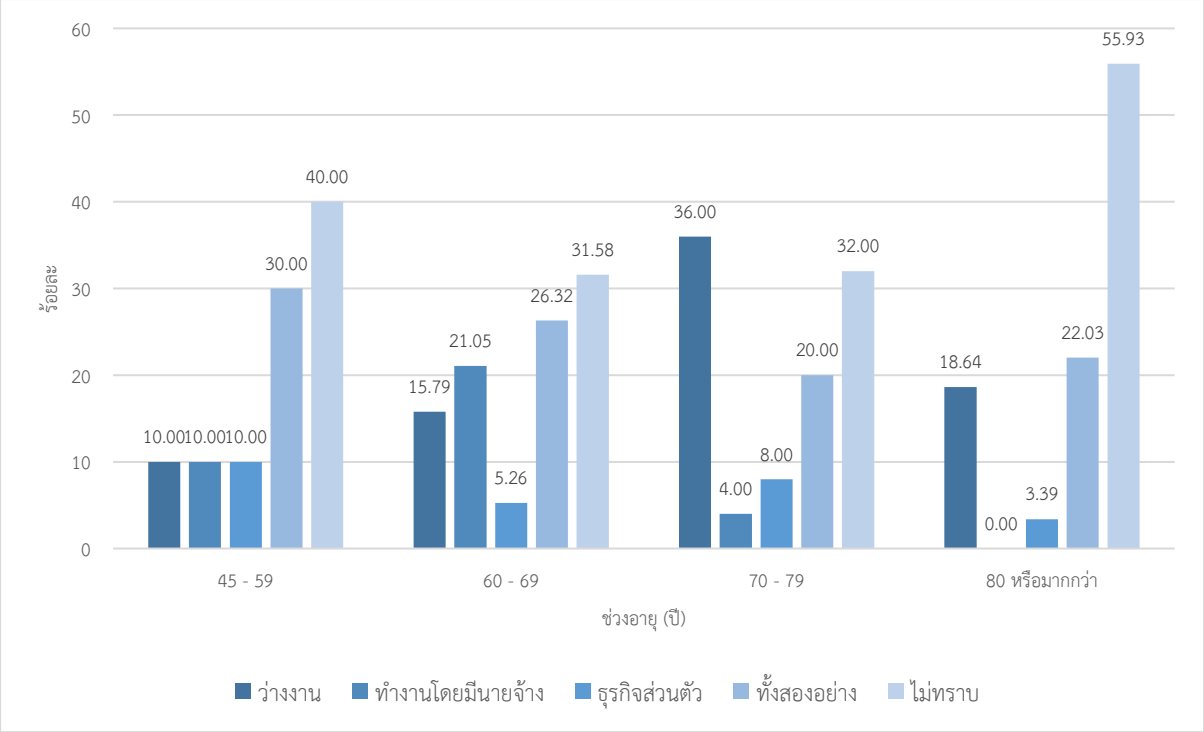

รูปที่ 4.12 สถานภาพการทำงานของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

4) การเสียชีวิตและการมีมรดก/ทำพินัยกรรม

ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มอายุ (ร้อยละ 66.67 – 100) จะมีมรดกหรือมีการทำพินัยกรรมให้แก่คู่สมรสหรือลูกหลาน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ และวัยต้น ที่ตัวแทนได้ให้ข้อมูลไว้ (รูปที่ 4.13) อย่างไรก็ตาม มีสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย ที่ไม่มีมรดกหรือทำพินัยกรรมไว้ประมาณ ร้อยละ 16 - 33

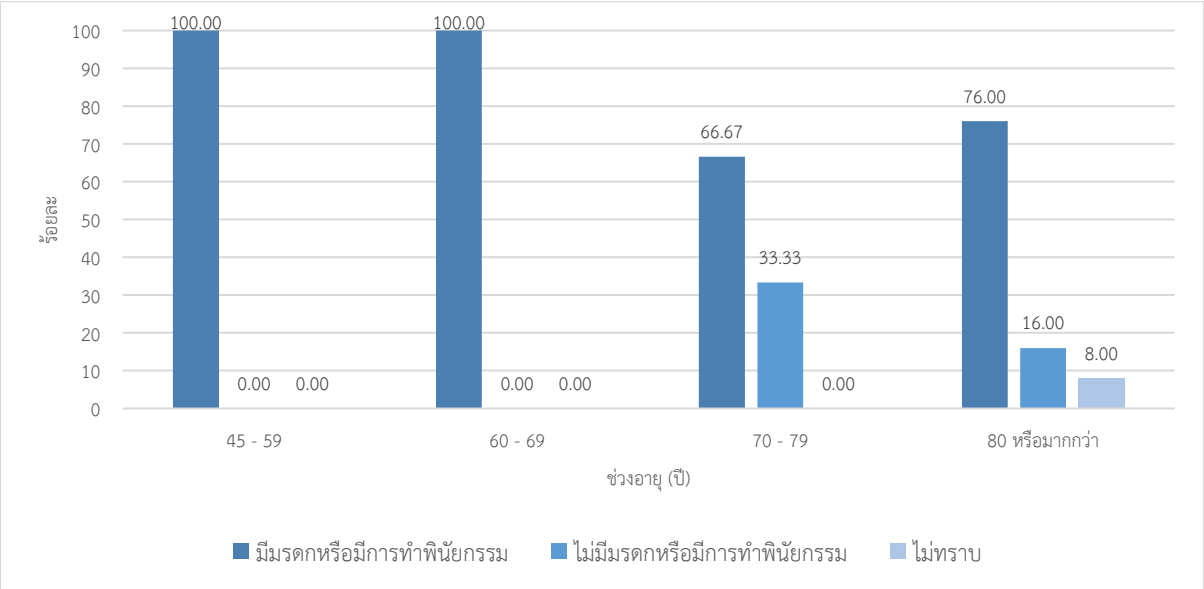

รูปที่ 4.13 การมีมรดก/ทำพินัยกรรมของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

5) การเสียชีวิตและภาระหนี้สิน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินของผู้เสียชีวิต จากรูปที่ 4.14 พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้เสียชีวิตในทุกกลุ่มอายุไม่มีภาระหนี้สิน (ร้อยละ 60 – 91.53) มีเพียงส่วนน้อยของผู้เสียชีวิตที่มีภาระหนี้สิน และส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ และวัยสูงอายุตอนต้น

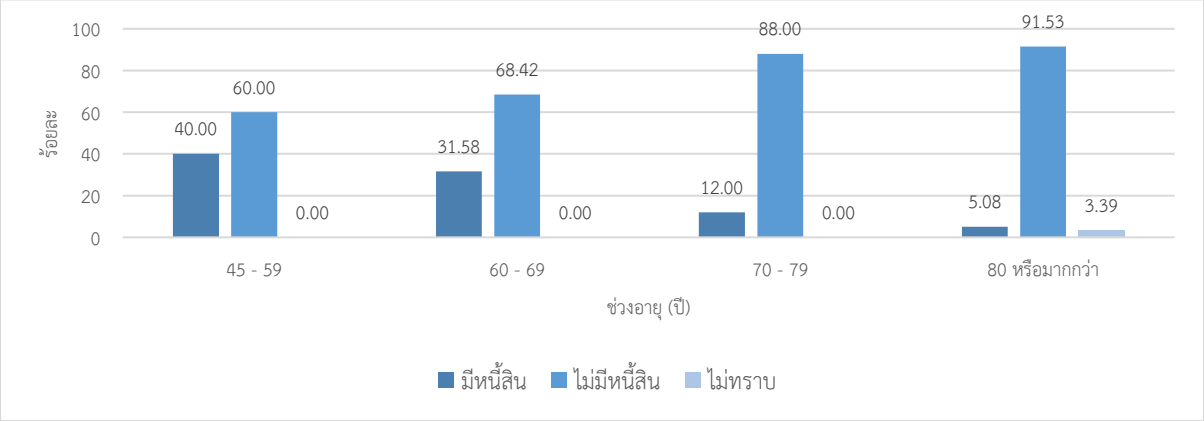

รูปที่ 4.14 การมีหนี้สินของผู้เสียชีวิต รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

6) การเสียชีวิตและสาเหตุของการเสียชีวิต

(1) สาเหตุการเสียชีวิตในแต่ละภูมิภาคและเขตที่อยู่อาศัย

สำหรับสาเหตุของการเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจที่ 2 นี้ เมื่อพิจาณาจากภูมิภาค (รูปที่ 4.15) จะพบว่าในทุกภูมิภาคในภาพรวม สาเหตุของการเสียชีวิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.42 จะมาจากโรคไม่ติดต่อ (Non-communicative diseases – NDC) ซึ่งได้แก่ โรคมะเร็ง/เนื้องอกชนิดร้ายแรง โรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง โรคเกี่ยวกับกระดูก / กระดูกพรุน โรคเกี่ยวกับความดันโลหิต โรคติดเชื้อ โรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ โรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว และโรคไม่ติดต่อหลายโรค สำหรับการเสียชีวิตด้วยโรคชรา เป็นสาเหตุรองลงมา (ร้อยละ 27.82) ส่วนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ (ร้อยละ 1.50) เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นในภาคกลางและภาคเหนือ (ร้อยละ 4.76 และ 2.63 ตามลำดับ)

หากพิจารณาในรายละเอียดของสาเหตุหลักของการเสียชีวิตในแต่ละภูมิภาค (ตารางที่ 4.3) พบว่าสัดส่วนที่สูงที่สุดอยู่ในภาคกลาง (ร้อยละ 80.95) เป็นการเสียชีวิตจากโรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 19.05) รองลงมา คือในภาคเหนือ (ร้อยละ 71.05) ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตมาจากโรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 15.79) เช่นเดียวกัน สำหรับในภูมิภาคที่มีการเสียชีวิตด้วยโรค NDC รองลงมาจากภาคกลางและภาคเหนือนั้น ได้แก่ภาคใต้ (ร้อยละ 65.52) และกรุงเทพและปริมณฑล ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 65.52 และ 65.50 ตามลำดับ โดยโรคที่เป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในสัดส่วนที่สูงที่สุดในทั้งสองภูมิภาคที่เหมือนกัน คือ โรคติดเชื้อ โรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย ในขณะที่ภาคใต้ โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 13.79) เป็นสาเหตุสำคัญอีกโรคหนึ่ง

ส่วนกรุงเทพและปริมณฑล โรคที่เป็นสาเหตุสำคัญอีก 2 โรค คือ โรคมะเร็งมะเร็ง / เนื้องอกชนิดร้ายแรง และโรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว (ร้อยละ 12.50) สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น สัดส่วนของการเสียชีวิตจากโรค NCD โดยรวม อยู่ที่ร้อยละ 62.16 โดยสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิต ได้แก่ โรคมะเร็ง/ เนื้องอกชนิดร้ายแรง (ร้อยละ 18.92) ในขณะที่ สาเหตุจากโรคไม่ติดต่อหลายโรค นั้นมีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 24.32

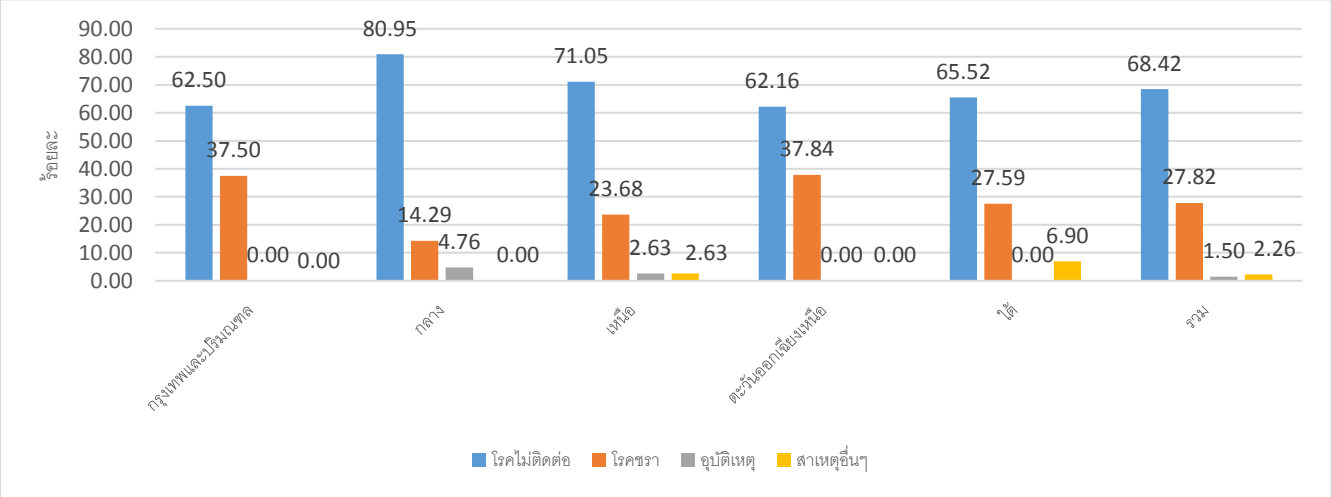

รูปที่ 4.15 สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามภูมิภาค รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

ตารางที่ 4.3 สาเหตุการเสียชีวิตในการสำรวจรอบที่ 2 (ปี 2560) แยกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

สาเหตุการเสียชีวิต	ภูมิภาค				
	กรุงเทพและปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้
โรคไม่ติดต่อ	62.50	80.95	71.05	62.16	65.52
โรคมะเร็ง / เนื้องอกชนิดร้ายแรง	12.50	9.52	10.53	18.92	3.45
โรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง	0.00	4.76	0.00	0.00	3.45
โรคเกี่ยวกับกระดูก / กระดูกพรุน	0.00	0.00	2.63	0.00	0.00
โรคเกี่ยวกับความดันโลหิต	0.00	4.76	0.00	5.41	0.00
โรคติดเชื้อ	12.50	0.00	10.53	0.00	13.79
โรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย	12.50	14.29	7.89	5.41	13.79
โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ	0.00	19.05	15.79	5.41	13.79
โรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว	12.50	14.29	13.16	2.70	6.90
โรคไม่ติดต่อหลายโรค	12.50	14.29	10.53	24.32	10.34
โรคชรา	37.50	14.29	23.68	37.84	27.59
อุบัติเหตุ	0.00	4.76	2.63	0.00	0.00
สาเหตุอื่นๆ	0.00	0.00	2.63	0.00	6.90
รวม (n = 133)	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**

สำหรับสาเหตุการเสียชีวิตเมื่อพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัยในเมือง (เขตเทศบาล) และนอกเมือง/ชนบท (นอกเขตเทศบาล) จากรูปที่ 4.16 จะพบว่า สาเหตุของการเสียชีวิตหลัก คือ โรค NCD ทั้งในเขตเมืองและชนบท โดยมีสัดส่วนผู้เสียชีวิตร้อยละ 74.47 และ 65.12 ตามลำดับ ในขณะที่การเสียชีวิตด้วยโรคชรา สัดส่วนของผู้เสียชีวิตในชนบทจะสูงกว่าในเมือง (ร้อยละ 30.23 และ 23.40 ตามลำดับ) สัดส่วนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ยังไม่สูงมาก แต่ในเมืองจะสูงกว่าในชนบทเล็กน้อย (ร้อยละ 2.13 และ 1.16 ตามลำดับ)

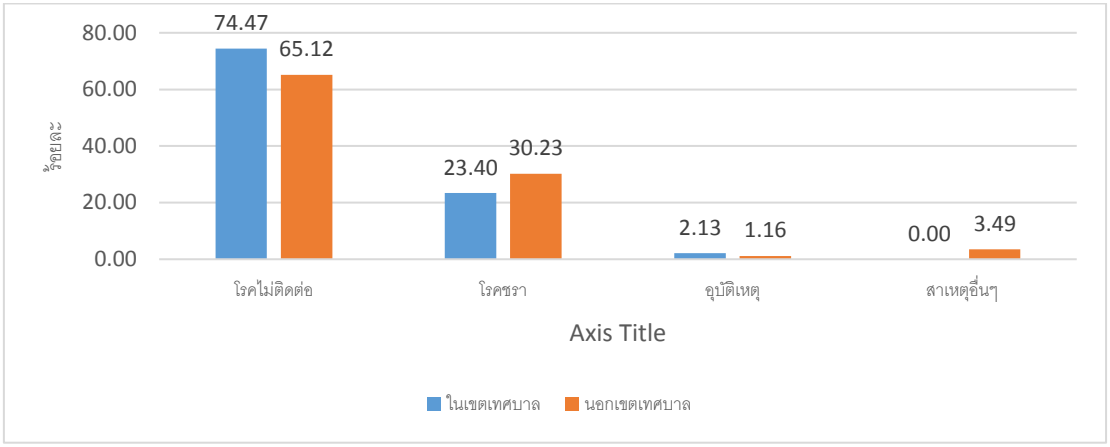

รูปที่ 4.16 สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามเขตที่อยู่อาศัย รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

(2) สาเหตุการเสียชีวิตตามกลุ่มอายุ

โรค NCD ยังเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลักในรอบสำรวจที่ 2 ในทุกกลุ่มอายุ จากรูปที่ 4.17 กลุ่มผู้กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 - 59 ปี) มีสัดส่วนการเสียชีวิตจากโรค NCD เท่ากับร้อยละ 60 ของผู้เสียชีวิตในกลุ่ม ในขณะที่ สัดส่วนการเสียชีวิตในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้นจะสูงที่สุด (ร้อยละ 89.47) และลดต่ำลงเมื่ออายุของแต่ละกลุ่มสูงขึ้น (ร้อยละ 76 สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง และร้อยละ 50.85 สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย) สำหรับการเสียชีวิตจากโรคชรา จะอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น ในขณะที่ การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จะเกิดกับกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย (ร้อยละ 24 และ 38.98 ตามลำดับ)

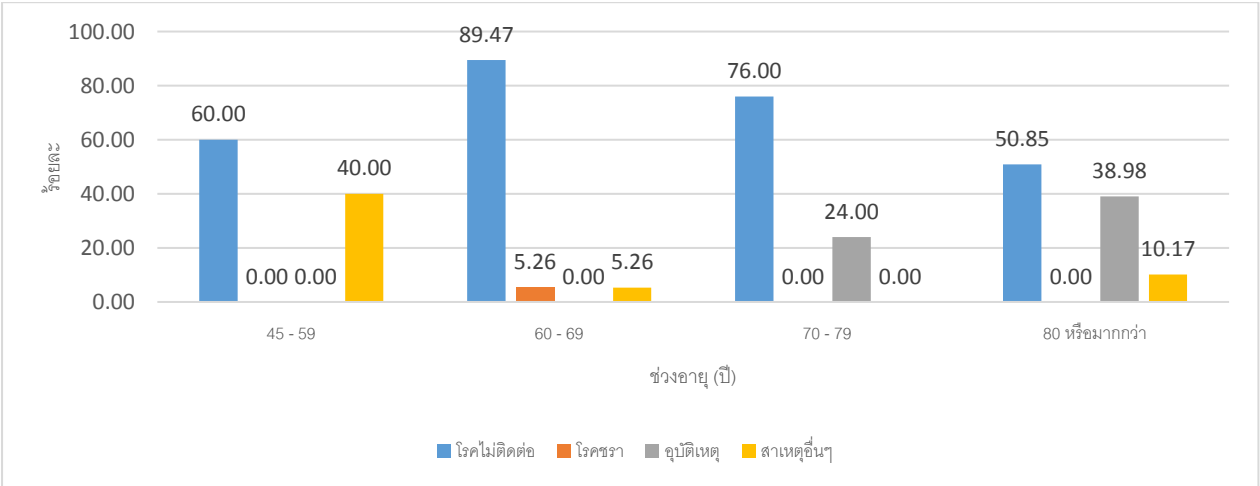

รูปที่ 4.17 สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามช่วงอายุ รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

โรค NCD ที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ตามกลุ่มช่วงอายุนั้น ในกลุ่มผู้กำลังเข้าวัยสูงอายุ (45 – 59 ปี) ได้แก่ โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ และโรคไม่ติดต่อหลายโรค (ร้อยละ 20.00) สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น จะเป็นโรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง (ร้อยละ 26.32) สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง จะเป็นโรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง และโรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว (ร้อยละ 20.00) ในขณะที่ กลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย จะมีการเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อหลายโรค (ร้อยละ 15.25)

ตารางที่ 4.4 สาเหตุการเสียชีวิตในรอบสำรวจที่ 2 (ปี 2560) แยกตามช่วงอายุ (ร้อยละ)

สาเหตุของการเสียชีวิต	ช่วงอายุ (ปี)			
	45 - 59	60 - 69	70 - 79	80 หรือมากกว่า
โรคไม่ติดต่อ	60.00	89.47	76.00	50.85
โรคมะเร็งมะเร็ง / เนื้องอกชนิดร้ายแรง	0.00	5.26	0.00	1.69
โรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง	0.00	26.32	20.00	5.08
โรคเกี่ยวกับกระดูก / กระดูกพรุน	0.00	5.26	0.00	1.69
โรคเกี่ยวกับความดันโลหิต	0.00	0.00	4.00	0.00
โรคติดเชื้อ	10.00	5.26	4.00	0.00
โรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย	10.00	10.53	8.00	1.69
โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ	20.00	5.26	8.00	11.86
โรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว	0.00	10.53	20.00	13.56
โรคไม่ติดต่อหลายโรค	20.00	21.05	12.00	15.25
โรคชรา	0.00	5.26	0.00	0.00
อุบัติเหตุ	0.00	0.00	24.00	38.98
สาเหตุอื่นๆ	40.00	5.26	0.00	10.17
รวม (n = 133)	100.00	100.00	100.00	100.00

(3) สาเหตุการเสียชีวิตตามเพศ

สำหรับสาเหตุการเสียชีวิตแยกตามเพศ (รูปที่ 4.18) โรค NCD ก็ยังเป็นสาเหตุหลักเช่นกัน โดยที่ผู้เสียชีวิตเพศชายจะมีสัดส่วนสูงกว่าผู้เสียชีวิตเพศหญิง (ร้อยละ 71.43 และ 64.29 ตามลำดับ)

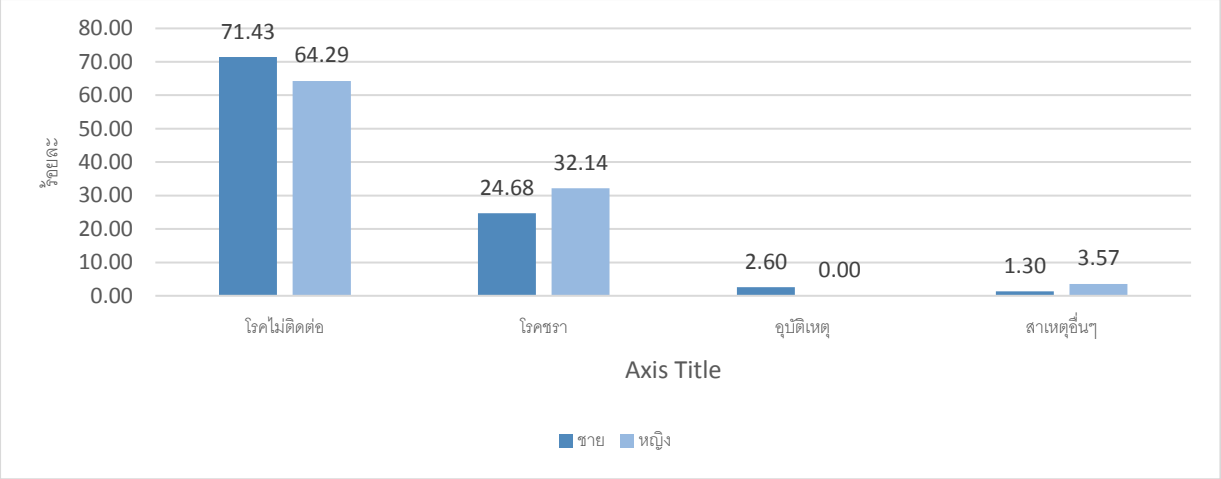

รูปที่ 4.18 สาเหตุการเสียชีวิตแยกตามเพศ รอบสำรวจที่ 2 (2560) (ร้อยละ)

จากตารางที่ 4.5 สาเหตุสำคัญในการเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลักเพศชาย ได้แก่ โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ และโรคไม่ติดต่อหลายโรค (ร้อยละ 15.58) ในขณะที่ การเสียชีวิตของเพศหญิง เกิดจากโรคสำคัญ คือ โรคไม่ติดต่อหลายโรค (ร้อยละ 14.29) อย่างไรก็ตาม สำหรับโรคที่ทำให้เกิดการเสียชีวิตในเพศชาย ยังเกิดจากโรคมะเร็งมะเร็ง / เนื้องอกชนิดร้ายแรง (ร้อยละ 14.29) และในเพศหญิงเกิดจากโรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย (ร้อยละ 10.71) ซึ่งเป็นโรค NCD อันดับสองที่เป็นสาเหตุของการเสียชีวิต

ตารางที่ 4.5 สาเหตุการเสียชีวิตในรอบสำรวจที่ 2 (ปี 2560) แยกตามเพศ (ร้อยละ)

สาเหตุการเสียชีวิต	ชาย	หญิง
โรคไม่ติดต่อ	71.43	64.29
โรคมะเร็งมะเร็ง / เนื้องอกชนิดร้ายแรง	14.29	7.14
โรคเบาหวาน / น้ำตาลในเลือดสูง	2.60	0.00
โรคเกี่ยวกับกระดูก / กระดูกพรุน	0.00	1.79
โรคเกี่ยวกับความดันโลหิต	0.00	5.36
โรคติดเชื้อ	5.19	8.93
โรคเกี่ยวกับไต / ไตวาย	9.09	10.71
โรคเกี่ยวกับปอด / ถุงลมโป่งพอง / ระบบทางเดินหายใจ	15.58	7.14
โรคเกี่ยวกับหลอดเลือด / โรคหัวใจ / หัวใจล้มเหลว	9.09	8.93
โรคไม่ติดต่อหลายโรค	15.58	14.29
โรคชรา	24.68	32.14
อุบัติเหตุ	2.60	0.00
สาเหตุอื่นๆ	1.30	3.57
รวม (n = 133)	100.00	100.00

สาเหตุของการเสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 2 ที่นำเสนอข้างต้นนั้น เป็นการค้นพบเบื้องต้นที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเสียชีวิตและสาเหตุของการเสียชีวิต ที่ทำให้เกิดความสนใจใคร่รู้ต่อไปว่าปัจจัย

อะไรที่กำหนดของการเสียชีวิตของผู้สูงอายุไทย เป็นพฤติกรรมประเภทไหนในด้านอาหาร ด้านสุขอนามัย หรือด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ในครัวเรือน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมใดที่จะทำให้ผู้สูงอายุไทยมีชีวิตที่ยืนยาวขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาในลักษณะนี้จะสามารถทำต่อไปได้ เมื่อมีการสร้างฐานข้อมูลด้วยการใช้ตัวอย่างต่อไปในอีกหลายรอบสำรวจ ผลการสำรวจข้อมูลการเสียชีวิตของผู้สูงอายุไทยในรอบสำรวจที่ 2 นี้ เป็นเพียงฐานข้อมูลตั้งต้น (Base-line data) ในส่วนของการเสียชีวิต (Exit interviewed data) ที่ได้สร้างขึ้นเป็นครั้งแรกเท่านั้น

4.3 ข้อจำกัดของแผนงานวิจัย

แผนงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยสำรวจเพื่อสร้างฐานข้อมูลในระดับครัวเรือนและบุคคลโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลา (Panel and longitudinal data base) ในระดับประเทศ รอบสำรวจที่ 2 เพื่อศึกษาวิจัยการสูงอายุของประชากรไทย โดยครอบคลุมพื้นที่การสำรวจ 13 จังหวัดตัวแทนในแต่ละภูมิภาค ถึงแม้จะเป็นการสำรวจที่ 2 แต่ก็ยังเกิดข้อจำกัดของแผนงานวิจัยหลายประการ สืบเนื่องจากการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการสำรวจภาคสนามในทุกขั้นตอนเป็นครั้งแรก ในประเด็นต่อไปนี้

(1) จากการกำหนดรอบระยะเวลาสำรวจกลุ่มตัวอย่างซ้ำทุกๆ 2 ปี แผนงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนให้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2559 ในขณะที่การดำเนินการสำรวจของแผนงานวิจัยในรอบที่ 1 ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนในปีงบประมาณ 2557 และเกิดปัญหาล่าช้าจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ทำให้การสำรวจในรอบที่ 1 ต้องล่าช้าไป 1 ปีงบประมาณ และดำเนินการสำรวจในปี 2558 ความล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามไปเป็นปี 2558 จึงทำให้การดำเนินการสำรวจในรอบที่ 2 ต้องจัดทำในปี 2560 ซึ่งเป็นความล่าช้าที่จำเป็นสำหรับแผนงานวิจัยที่ได้รับงบประมาณในปีงบประมาณ 2559 ในการทำให้เกิดความสอดคล้องกับการกำหนดรอบระยะเวลาการสำรวจไว้ที่ 2 ปี ความล่าช้าด้วยความจำเป็นทำให้ส่งรายงานผลการดำเนินการศึกษาด้วยข้อมูลที่สำรวจต้องล่าช้าไปด้วย

(2) ความล่าช้าที่จำเป็นที่เกิดขึ้น ทำให้แผนงานวิจัยได้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้เครื่องมือในการสำรวจด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ประกอบกับการติดต่อสัมพันธ์ทางด้านวิชาการกับโครงการ HRS มาเป็นเวลานาน ทำให้ผู้บริหารโครงการ Health and Retirement Study (HRS) และศูนย์สำรวจวิจัย (Survey Research Center) ของ Institute for Social Research, University of Michigan ได้เห็นความตั้งใจและความพยายามในการยกระดับเทคนิคทางการสำรวจวิจัยของแผนงานวิจัยนี้ จึงได้ให้ความร่วมมือทางเทคนิคการสำรวจด้วยระบบคอมพิวเตอร์ด้วยการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคการสำรวจวิจัย โปรแกรมเมอร์ เครื่อง Laptops และ Server แก่แผนงานวิจัย รวมทั้งการฝึกอบรมปฏิบัติการด้านการบริหารการสำรวจและการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Blaise ซึ่งความร่วมมือเหล่านี้ได้เริ่มอย่างเป็นทางการภายใต้ MOU ทางการวิจัยและวิชาการระหว่างสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์และ The University of Michigan ในปี 2559 ความร่วมมือต่างๆเหล่านี้ทำให้แผนงานวิจัยสามารถเริ่มงานสำรวจในรอบที่ 2 ได้ในเดือนมกราคม 2560 และด้วยข้อจำกัดของเวลาการฝึกปฏิบัติของนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัย และเวลาในการฝึกอบรมปฏิบัติการด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการงานสนามและสัมภาษณ์ และการใช้เครื่อง Laptop เพื่อการสัมภาษณ์ เนื้อหาของแบบสอบถาม และการบันทึกผลการสัมภาษณ์ แก่หัวหน้าทีมงานสำรวจ 8 ชุด โดยไม่มีเวลาในการฝึกอบรมปฏิบัติการแก่พนักงานสัมภาษณ์ ทำให้การบริหารงานสนามยังไม่ประสบความสมบูรณ์แบบตามที่ต้องการ รวมทั้งเวลาในการสำรวจงานสนามต้องให้เสร็จทันการให้การ

สนับสนุนจากทาง SRC คือ ภายใน 6 เดือน (มกราคม – มิถุนายน 2560) ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาของการให้พื้นที่ใน Server ที่ทางเจ้าหน้าที่เทคนิคจะสามารถส่งต่อข้อมูลที่ได้จากสำรวจกลับมาให้แผนงานวิจัยเพื่อดำเนินการต่อในการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ระยะเวลาการเข้าถึง Server และการส่งต่อข้อมูลภายใต้ข้อจำกัดของเวลา ประกอบกับการขาดประสบการณ์ในการวิเคราะห์ Paradata (พฤติกรรมของการได้มาซึ่งข้อมูลสำรวจ) ทำให้ต้องใช้เวลาในการติดต่อและติดตามงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของ SRC และนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยของแผนงานวิจัย รวมทั้งระหว่างแผนงานวิจัยกับทีมงานสำรวจภาคสนามด้วย ในส่วนของการติดต่อและติดตามงานระหว่าง SRC และแผนงานวิจัย ยังเป็นประเด็นทางด้านความแตกต่างของเวลาระหว่างกรุงเทพ และ Michigan ที่ทำให้การสื่อสารจะต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของเวลาให้ถูกต้อง รวมทั้งด้านภาษาที่ผู้ช่วยนักวิจัยจะต้องมีความชำนาญพอสมควรในการติดต่อและติดตามด้านเทคนิคการสำรวจและโปรแกรมคอมพิวเตอร์

โดยสรุป ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการดำเนินการแผนงานวิจัย รอบสำรวจที่ 2 นี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ (1) ความล่าช้าในการสำรวจที่เป็นความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดรอบสำรวจต่อจากรอบสำรวจที่ 1 ที่ได้ดำเนินการสำรวจในปี 2558 และ (2) การกำหนดกรอบระยะเวลาจาก SRC ในการสนับสนุนทางเทคนิคการวิจัยสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Survey Trak, Web Trak, Blaise, Server, Laptops, เจ้าหน้าที่ทางเทคนิค, และการฝึกอบรมปฏิบัติการ ถึงแม้จะเป็นสิ่งจำเป็นแต่ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้นักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัยจากแผนงานวิจัยสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการด้วยตนเองในรอบสำรวจที่ 3[2]

ข้อจำกัดต่างๆดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยในแผนงานวิจัยถือว่าเป็นประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์ที่ได้เรียนรู้จากการสนับสนุนของโครงการ HRS และ SRC ทำให้เข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของแผนงานวิจัย และสามารถนำมาเป็นบทเรียนเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานแผนงานวิจัยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 3 ต่อไป ซึ่งเป็นรอบสำรวจที่สำคัญในการศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูงอายุของประชากรไทยได้ เนื่องจากข้อมูลจะมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 6 ปีจากฐานข้อมูลในรอบที่ 1

4.4 ผลการศึกษาวิจัย

แผนงานวิจัย เรื่องความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 มีวัตถุประสงค์หลัก คือ (1) การสำรวจความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆ ด้วยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 และการปรับปรุงเครื่องมือในการสำรวจ (2) การเพิ่มเติมข้อมูลในมิติต่างๆที่ได้จากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 เข้าไปในฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้แล้วจากการสำรวจรอบแรกที่เป็นข้อมูลตั้งต้น (Baseline data) ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ 2557 และ (3) การศึกษาสถานภาพความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆที่ครอบคลุมด้านโครงสร้างครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ด้วยข้อมูลจากการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 ผลการศึกษาสำรวจของแผนงานวิจัย สามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

[2] ข้อเสนอแผนงานวิจัย เรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 3 ได้รับการพิจารณาเบื้องต้นและมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไปในปีงบประมาณ 2562 ภายใต้แผนงานวิจัยบูรณาการที่กรมกิจกรรมผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ

(1) ได้มีการสำรวจความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำในรอบที่ 2 เรียบร้อยโดยการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และการสัมภาษณ์ด้วยการใช้ CAPI ดังรายละเอียดผลการดำเนินงานในหัวข้อ 4.1

(2) ได้มีการเพิ่มเติมข้อมูลในมิติต่างๆ 7 มิติเข้าไปในฐานข้อมูลของรอบสำรวจที่ 1 รวมทั้งการ Preload ข้อมูลครัวเรือนตัวอย่างและผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Respondents) ใน Cover Screen เรียบร้อย ที่ได้ใช้ในการติดต่อนัดหมายสัมภาษณ์ในรอบที่ 2 ซึ่งการเพิ่มเติมข้อมูลได้จัดแยกไว้เป็นไฟล์ใน EXCEL ทั้งหมด 7 ไฟล์ ได้แก่ ไฟล์ข้อมูลส่วน A ซึ่งเป็นฐานข้อมูลด้านคุณลักษณะประชากรของผู้ให้สัมภาษณ์ ไฟล์ข้อมูลส่วน B ด้านครอบครัวและการเกื้อกูลกัน ไฟล์ข้อมูลส่วน C ด้านสุขภาพและการใช้บริการด้านสุขภาพ ไฟล์ข้อมูลส่วน D ด้านการมีงานทำ ไฟล์ข้อมูลส่วน E ด้านรายได้ ไฟล์ข้อมูลส่วน F ด้านทรัพย์สินและหนี้สิน และไฟล์ข้อมูลส่วน G ด้านความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต โดยมีรหัสหมายเลขครัวเรือนตัวอย่าง (Household ID – HHID) และรหัสหมายเลขผู้ให้สัมภาษณ์ (Person ID – PID) เป็นตัวเชื่อมในไฟล์ทั้ง 7 มิติ และรอบสำรวจ (Wave) รวมทั้งตัวแปร (Variable – VAR) จากข้อคำถามในแต่ละส่วนนำเสนอไว้ ตัวอย่างของไฟล์ข้อมูล แสดงอยู่ในตารางที่ 4.6 ผู้ที่ต้องการนำตัวแปรในส่วนมิติต่างๆไปใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ จะสามารถนำตัวแปรที่ต้องการใน Waves ต่างๆโดยใช้ HHID และ PID เป็นตัวแปรเชื่อมได้ ไฟล์ข้อมูลในส่วนมิติต่างๆได้จัดเก็บไว้ที่ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุก่อนที่จะส่งให้ศูนย์คลังปัญญาและสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อไป

ตารางที่ 4.6 ตัวอย่างการจัดเก็บข้อมูลระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2

HHID	PID	Wave	VAR 1	VAR 2	VAR 3	VAR 4	.....
XXX1	YYY1	1	a1	f1	k1	.....	.....
XXX1	YYY1	2	a2	f2	k2	.....	.....
XXX2	YYY2	1	b1	g1	l1	.....	.....
XXX2	YYY2	2	b2	g2	l2	.....	.....
XXX3	YYY3	1	c1	h1	m1	.....	.....
XXX3	YYY3	2	c2	h2	m2	.....	.....
XXX4	YYY4	1	d1	i1	n1	.....	.....
XXX4	YYY4	2	d2	i2	n2	.....	.....
XXX5	YYY5	1	e1	j1	o1	.....	.....
XXX5	YYY5	2	e2	j2	o2	.....	.....

(3) การศึกษาสถานภาพความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทยในมิติต่างๆนั้น ประกอบไปด้วย 4 โครงการวิจัย ได้แก่ โครงการวิจัย 1 เรื่อง “ครอบครัวและระบบเกื้อหนุนของผู้สูงอายุไทย” โครงการที่ 2 เรื่อง “สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย” โครงการที่ 3 เรื่อง “การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย” และโครงการที่ 4 เรื่อง “ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย” ซึ่งรายละเอียดได้แสดงไว้ในส่วนที่ 2 ของรายงานฉบับนี้ รวมทั้งบทความเกี่ยวกับสถานภาพของการ

เสียชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์หลักจากการสำรวจรอบที่ 2 (บนฐานของข้อมูลที่ได้เขียนบรรยายไว้ในหัวข้อ 4.2.2) ซึ่งได้นำเสนอในการประชุมวิชาการระหว่างประเทศ ณ. เมืองกวางเจา ประเทศจีน[3]

4.5 สรุป

การดำเนินงานแผนงานวิจัยเรื่องความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 ได้สำเร็จงานตามวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) การมีการสำรวจด้วยระบบคอมพิวเตอร์และการใช้ CAPI ในการสัมภาษณ์เป็นครั้งแรก (2) การเพิ่มข้อมูลรอบสำรวจที่ 2 เกี่ยวกับผู้สูงอายุไทยใน 7 มิติ ได้แก่ คุณลักษณะประชากรในครัวเรือน ครอบครัวและการเกื้อกูลกัน สุขภาพ การมีงานทำ รายได้ ทรัพย์สินและหนี้สิน และความคาดหวังในชีวิตในฐานข้อมูลในรูปของไฟล์ EXCEL และ (3) รายงานการศึกษาจากข้อมูลที่รวบรวมได้ในรายโครงการ 4 โครงการภายใต้แผนงานวิจัย ในภาพรวมของแผนงานวิจัยนี้ ถึงแม้จะมีความล่าช้าเกิดขึ้น แต่ปัญหาอุปสรรคต่างๆก็ได้รับการแก้ไขไปด้วยดี และเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับการดำเนินงานแผนงานวิจัยในรอบสำรวจที่ 3 ต่อไปในปี 2562

[3] บทความเรื่อง “Mortality of the Thai Elderly: Preliminary Findings from HART Panel Survey,” in the Proceedings of the 12th International Conference on the Regional Innovation and Cooperation in Asia (RICA), November 23 – 24, 2017. Guangzhou, China.

เอกสารอ้างอิง

เกื้อ วงศ์บุญสิน และคณะ 2546 *การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย : พ.ศ. 2543–2568*. กรุงเทพ : สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ มงคล ณ สงขลา อรุณ จิรวัฒน์กุล และนภาพร ชโยวรรณ2540 “การศึกษาสุขภาพประชากร อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2538” *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*ปีที่ 20 ฉบับที่ 2(เมษายน–มิถุนายน) หน้า 16–35.

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัตศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ อนงค์นุช เทียนทองอมรรัตน์ อภินันท์มหกุล บุญสม เลิศลัทธภรณ์ และมนตรี เกิดมีมูล 2555*การศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ2552มีนาคม

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัตศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล ปรีชา วิจิตรธรรมรส อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล ปังปอนด์ รักอำนวยกิจบุญสม เลิศลัทธภรณ์ และมนตรี เกิดมีมูล 2555*การศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ: การนำร่องรอบที่สอง*สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ2554โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากันยายน

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัตศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล ปรีชา วิจิตรธรรมรส อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล บุญสม เลิศลัทธภรณ์ และมนตรี เกิดมีมูล 2555 *การกำหนดตัวอย่างหลักเพื่อการสำรวจระดับชาติ ด้านสุขภาพ การสูงอายุและการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ 2555 โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ธันวาคม

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัตศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล มนตรี เกิดมีมูล 2556 *การสร้างศักยภาพเพื่อการศึกษาวิจัยแบบการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลา* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ 2556 โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กันยายน

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ นิตินัย รุ่งจินดารัตน์ 2558 *นโยบายการมีงานทำของผู้สูงอายุในอาเซียน: กรณีศึกษา สิงคโปร์และไทย* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ 2557 โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พฤษภาคม

ปราโมทย์ ประสาทกุล และปัทมาว่าพัฒนวงศ์ 2548 “ประชากรของประเทศไทย ณ พ.ศ.2548” ใน *ประชากรและสังคม 2548* บรรณาธิการโดย กฤตยา อาชวนจกุล และปราโมทย์ ประสาทกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

นภาพร ชโยวรรณ และแซกซารี ซิมเมอร์2543 “สุขภาพกับการจัดการทางสังคมของบิดามารดาสูงอายุ

ในประเทศไทย : บุตรอยู่ที่ไหนและทำอะไรอยู่". *วารสารพฤฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน) หน้า 24–41.

รศรินทร์เกรย์ 2548 "การอยู่อาศัยร่วมกับบุตรของผู้สูงอายุไทย" ใน *ประชากรและสังคม 2548* บรรณาธิการโดย กฤตยา อาชวนจกุล และปราโมทย์ ประสาทกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ 2547 *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทของภาครัฐ*. รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

วิทมา ธรรมเจริญ และเดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ 2555 "อิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ" บทความนำเสนอในการประชุมวิชาการสถิติและสถิติประยุกต์ระดับชาติ ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 17 – 18 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมสีดา รีสอร์ท

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2543 *การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543–2568*. กรุงเทพ:อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล 2543 "ใครจะดูแลผู้สูงอายุในอนาคต". *วารสารพฤฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน) หน้า 3–4.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร *รายงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2503 2513 2523 2533 และ 2543*. กรุงเทพ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร *การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2545*. กรุงเทพ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร *การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2546*. กรุงเทพ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร *การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2557*. กรุงเทพ.

Anantanasuwong, Dararatt and UdomsakSeenprachawong, 2012. "Life Satisfaction of the Older Thai: Findings from the Pilot HART," in Aging in Asia: Findings from New and Emerging Data Initiatives. J.P. Smith and M. Majmundar, Eds. Committee on Population, Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press.

Apinunmahakul, Amornrat. 2012. "Financial and Social Capitals of Elderly People in Thailand" *Asian Social Science*. Vol. 8, No. 15

Borsch-Supan, Axel, Hendrik Jurges and Oliver Lipps. 2003. "SHARE: Building a Panel Survey on Health, Aging and Retirement in Europe." Mannheim Research Institute for the Economics of Aging (MEA), University of Mannheim, Germany. July.

Forman, D. E.; Berman, A. D.; McCabe, C. H.; Baim, D. S.; Wei, J. Y.. 1992. "PTCA in the elderly: The "young-old" versus the "old-old"". *Journal of the American Geriatrics Society*. 40 (1): 19–22. Retrieved on September 18, 2016 from (https://en.wikipedia.org/wiki/Old_age

Gorman M. 1999.“Development and the rights of older people”. In: Randel J, et al., Eds. The ageing and development report: poverty, independence and the world's older people. London, Earthscan Publications Ltd., pages 3-21.Retrieved on September 18, 2016 from (https://en.wikipedia.org/wiki/Old_age

Hermalin, Albert I. 2002. “Theoretical Perspectives, Measurement Issues, and Related Research,” in *The Well-Being of the Elderly in Asia: A Four-Country Comparative Study*, edited by Albert I. Hermalin. Ann Arbor: the University of Michigan Press.

Institute of Social Research. 2005. “The Health and Retirement Study,” Documents from University of Michigan. Ann Arbor. http://hrsonline.isr.umich.edu

Lee, Ronald. 2000. "Long-Term Population Projections and the US Social Security System," *Population and Development Review*. The Population Council, Inc., vol. 26(1), pages 137-1

Sainsbury, Roy; John Ditch; and Sandra Hutton. 1993. “Computer Assisted Personal Interviewing – CAPI,” edited by Nigel Gilbert in Social Research Update. Department of Sociology, University of Surrey. March. Retrieved on December 30, 2011from http://sru.soc.surrey.ac.uk/SRU3.html

Theerawanviwat, Duanpen. 2014 “Intergenerational Transfers and Family Structure: Evidence From Thailand,” *Ageing Int*. DOI 10.1007/s12126-014-9199-6. Springer Science+ Business Media New York

Transgenerational Organization, 2016. .Demographics of Aging". Retrieved 2016-04-04.

The United Nations Population Division. 2005. *World Population Prospects: The 2004 Revision*. New York.

WHO 2016, “Definition of an older or elderly person”. Retrieved on September 18, 2016 From http://www.who.int/healthinfo/survey/ageingdefnolder/en/

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ มงคล ณ สงขลา อรุณ จิรวัฒน์กุล และนภาพร ชโยวรรณ 2540 “การศึกษาสุขภาพประชากร อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2538” วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน) หน้า 16–35.

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัต ศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ อนงค์นุช เทียนทอง อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล บุญสม เลิศลัทธภรณ์ และมนตรี เกิดมีมูล 2555 (ก) *การศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2552 มีนาคม

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ พาชิตชนัต ศิริพานิช ระวีวรรณ เอื้อพันธ์วิริยะกุล ปรีชา วิจิตรธรรมรส อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ บุญสม เลิศลัทธภรณ์ และมนตรี เกิดมีมูล 2555 (ข) *การศึกษาสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ: การนำร่องรอบที่สอง* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ 2554 โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กันยายน

ดารารัตน์ อานันทนะสุวงศ์ เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ นิตินัย รุ่งจินดารัตน์ 2558 *นโยบายการมีงานทำของผู้สูงอายุในอาเซียน: กรณีศึกษา สิงคโปร์และไทย* สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนในปีงบประมาณ 2557 โดยสานักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พฤษภาคม

นภาพร ชโยวรรณ และแซกซารี ซิมเมอร์ 2543 “สุขภาพกับการจัดการทางสังคมของบิดามารดาสูงอายุในประเทศไทย : บุตรอยู่ที่ไหนและทำอะไรอยู่” วารสารพฤฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน) หน้า 24–41.

ระพีพรรณ คำหอม อภิญญา เวชยชัย อัญมณี บูรณกานนท์ ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล ณัฏฐษา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ปิยะฉัตร ชื่นตระกูล สดใส คุ้มทรัพย์อนันต์ สายใจ สินสมบูรณ์ และ วีระพันธ์ ไชยคีรี 2547 *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบทของภาครัฐ* รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วิทมา ธรรมเจริญ และเดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์ 2555 “อิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ” นำเสนอในการประชุมวิชาการสถิติและสถิติประยุกต์ระดับชาติ ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 17 – 18 พฤษภาคม 2555 ณ โรงแรมสีดา รีสอร์ท

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล 2543 “ใครจะดูแลผู้สูงอายุในอนาคต”. วารสารพฤฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน) หน้า 3–4.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2545. กรุงเทพ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2546. กรุงเทพ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย 2557. กรุงเทพ.

ภาษาอังกฤษ

Anantanasuwong, Dararatt and Udomsak Seenprachawong, 2012. "Life Satisfaction of the Older Thai: Findings from the Pilot HART," in Aging in Asia: Findings from New and Emerging Data Initiatives. J.P. Smith and M. Majmundar, Eds. Committee on Population, Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press.

Apinunmahakul, Amornrat. 2012. "Financial and Social Capitals of Elderly People in Thailand" Asian Social Science. Vol. 8, No. 15

Borsch-Supan, Axel, Hendrik Jurges and Oliver Lipps. 2003. "SHARE: Building a Panel Survey on Health, Aging and Retirement in Europe." Mannheim Research Institute for the Economics of Aging (MEA), University of Mannheim, Germany. July.

Cohen-Khani, Elana; Yu-Chieh Lin, Beth-Ellen Pennell, Gina-Qian Cheung. 2015. "Adapting Blaise and SurveyTrak for the developing world: Case study in Ghana." www.blaiseusers.org/2015/papers/01_C%20conference%20paper.pdf Retrieved on October 16, 2017

Hermalin, Albert I. 2002. "Theroetical Perspectives, Measurement Issues, and Related Research," in The Well-Being of the Elderly in Asia: A Four-Country Comparative Study, edited by Albert I. Hermalin. Ann Arbor: the University of Michigan Press.

Hyder, Sanaa; Lisa Bilal, Luma Akkad, Yu-chieh Lin, Abdul Hameed Al-Habeeb, Abdullah Al-Subaie, Mona Shahab, Abdulrahman Binmuammar, Feda Al-Tuwaiir, Noha Kattan, and Yasmin Altwaiiri. 2017. "Evidence-based guideline implementation of quality assurance and quality control procedures in the Saudi National Mental Health Survey," *Int. J. Ment Health Syst,* 2017:11:60. Published online 2017 Sept. doi: *10.1186.s 133033-017-0164-0* Retrieved on October 16, 2017

Knodel and Pothisiri, 2014 "Intergenerational Living Arrangements in Myanmar and Thailand A Comparative Analysis," Journal of Cross-Cultural Gerontology DOI 10.1007/s10823-014-9254-5 Springer Science+Business Media New York

Lee, Ronald. 2000. "Long-Term Population Projections and the US Social Security System," Population and Development Review. The Population Council, Inc., vol. 26(1), pages 137-1

Sainsbury, Roy; John Ditch; and Sandra Hutton. 1993. “Computer Assisted Personal Interviewing – CAPI,” edited by Nigel Gilbert in Social Research Update. Department of Sociology, University of Surrey. March. Retrieved from http://sru.soc.surrey.ac.uk/SRU3.html on December 30, 2011

Theerawanviwat, Duanpen. 2014 “Intergenerational Transfers and Family Structure: Evidence from Thailand,” Ageing Int. DOI 10.1007/s12126-014-9199-6. Springer Science+Business Media New York

The United Nations Population Division. 2005. World Population Prospects: The 2004 Revision. New York.

เวปไซท์

https://mmicdata.rand.org/meta/

ส่วนที่ 2

ผลการศึกษารายโครงการ

โครงการวิจัยเรื่อง ครอบครัวและระบบการเกื้อหนุนของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

- การเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่: HART WAVE 2

โครงการวิจัยเรื่อง สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

- สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย
- การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุไทย
- Cognitive decline among elderly in Thailand: Multi-theories perspective (ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุในประเทศไทย: มุมมองหลากทฤษฎี)
- ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย

โครงการวิจัยเรื่อง การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

- การทำงานและการเกษียณของผู้สูงอายุไทย

โครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

- สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย

โครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

- ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ: ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากข้อมูลตัวอย่างซ้ำจากโครงการ HART

Mortality of the Thai Elderly: Preliminary Findings from HART Panel Survey1

การเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่: HART WAVE 2

1. บทนำ

องค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุไปแล้ว 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จัดขึ้นในปี ค.ศ. 1982 ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ซึ่งในขณะนั้นประเทศที่เผชิญกับปัญหาการสูงวัยของประชากรเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส สวีเดน และญี่ปุ่น เป็นต้น ดังนั้นแผนปฏิบัติการนานาชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ออกมา ที่มีชื่อเรียกว่า “Vienna International Plan of Action on Ageing” จึงเน้นเกี่ยวกับเรื่องของสวัสดิการผู้สูงอายุ ใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นด้านมนุษยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสนองความจำเป็นที่เฉพาะของผู้สูงอายุ และประเด็นด้านเศรษฐศาสตร์-ประชากรมหภาคที่เน้นในภาพรวมทั่วๆไปว่านโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุจะต้องไม่ทำให้เป็นภาระของประเทศมากจนถึงขนาดดูดซับทรัพยากรของชาติไปจนหมดหรือเกือบหมด

ต่อมาอีก 20 ปี คือ ปี ค.ศ. 2002 ได้มีการจัดประชุมสมัชชาโลกขึ้นอีกครั้งเป็นครั้งที่ 2 ที่กรุงแมดริด ประเทศสเปน ในครั้งนี้ประเทศที่กำลังพัฒนากำลังประสบกับปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุจนมีผู้กล่าวว่าเหตุการณ์นี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญยิ่งของศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องถูกจารึกไว้ เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีจำนวนประชากรรวมกันมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก และมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วภายในครึ่งแรกของศตวรรษนี้ ซึ่งรวดเร็วกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างมาก ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1 ตัวอย่างประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ฝรั่งเศส ใช้เวลา 145 ปี ในการที่สัดส่วนประชากรสูงอายุ (ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป) เพิ่มจากร้อยละ 10 ในปี ค.ศ. 1850 เป็นร้อยละ 20 ในปี ค.ศ. 1995สหรัฐอเมริกาใช้เวลา 75 ปีจากปี ค.ศ. 1940 ถึงปี ค.ศ. 2015 ในการที่สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 20 ในขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนาใช้เวลาสั้นกว่ามากในการที่จะเพิ่มสัดส่วนดังกล่าวนี้เป็น 2 เท่า เช่น จีน ใช้เวลา 25 ปีจากปี ค.ศ. 2000 ถึงปี ค.ศ. 2025 สำหรับประเทศไทยข้อมูลจากการคาดประมาณประชากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) พบว่าในการเพิ่มสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 20 จะใช้เวลาแค่ 22 ปี คือจากปี ค.ศ. 2002 ถึง ปี ค.ศ. 2024 เป็นต้น

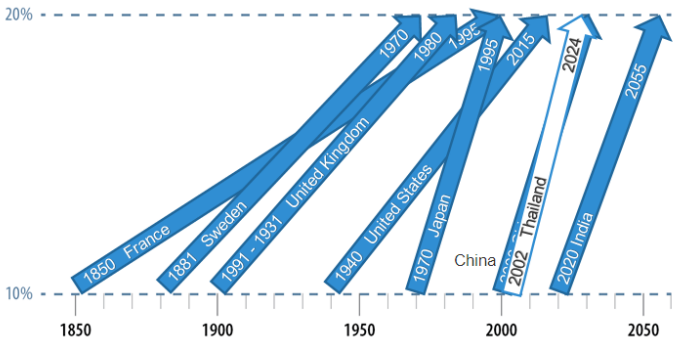

รูปที่ 1 การเพิ่มสัดส่วนประชากรสูงอายุเป็น 2 เท่าของประเทศต่างๆ
หมายเหตุ ปรับมาจากWHO

จากการประชุมสมัชชาโลกครั้งที่ 2 นี้องค์การสหประชาชาติได้ออกแผนปฏิบัติการนานาชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ที่มีชื่อเรียกว่า “Madrid International Plan of Action on Ageing” (MIPAA) ที่ชัดเจนและเข้มข้นมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ 200 ข้อ (จากเดิมใน Vienna International Plan of Action on Ageing ซึ่งมีแค่ 62 ข้อ) แบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ การทำให้เรื่องของผู้สูงอายุเป็นประเด็นหลักในงานพัฒนา การสูงวัยอย่างมีสุขภาพดีและมีสุขภาวะที่ดี และ การสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกที่มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างนานาประเทศในการผนวกผู้สูงอายุเข้าไปกับเรื่องของการพัฒนา โดยได้มีการบรรจุลงในแผนปฏิบัติการนานาชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุแมดริดว่าผู้สูงอายุต้องมีส่วนร่วมในงานพัฒนาและได้รับประโยชน์จากงานพัฒนาอย่างเต็มที่ ผู้สูงอายุสามารถมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน และประเทศ และภายใต้บทบาทของผู้สูงอายุกับการพัฒนา MIPAA มีข้อเสนอแนะที่สำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการเกื้อกูลกันและความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) ของคนต่างรุ่นต่างวัยในทุกระดับ อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการนำไปสู่สังคมสำหรับทุกวัย และก่อให้เกิดความยึดเหนี่ยวทางสังคมที่แน่นแฟ้น (Social cohesion) ต่อกัน ซึ่งนักวิชาการทั้งหลายเชื่อว่าจะมีผลกระทบในเชิงบวกทั้งต่อระบบการดูแลอย่างเป็นทางการ อันได้แก่สวัสดิการของภาครัฐ และระบบการดูแลอย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะจากครอบครัว ต่อมาในปี 2009 ได้มีความพยายามที่จะเรียกร้องให้ประเทศต่างๆส่งเสริมโดยการเพิ่มโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนรุ่นหนุ่มสาวและรุ่นสูงอายุในครอบครัว ในที่ทำงาน และในสังคมให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามเป็นที่เห็นพ้องต้องกันว่าการมีปฏิสัมพันธ์และการเกื้อกูลกันระหว่างคนต่างรุ่นกันนั้นจะต้องเริ่มที่ระดับครอบครัวก่อน

ในขณะเดียวกันองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ก็ได้ตั้งเป้าให้ปี พ.ศ. 2563 ถึง 2573 (ค.ศ. 2020 ถึง 2030) เป็นทศวรรษแห่ง**การสูงวัยอย่างสมบูรณ์** (Decade of Healthy Ageing) เช่นเดียวกับ MIPAA ขององค์การสหประชาชาติ องค์การอนามัยโลกเห็นว่าความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกับบุคคลรอบข้างเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการสูงวัย ความสามารถที่จะสร้างและรักษาความสัมพันธ์ (ทางสังคม) กับบุคคลอื่นทั้งความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดหรืออย่างไม่เป็นทางการนอกเหนือจากบุตรและสมาชิกในครอบครัว อันได้แก่ เพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น และความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ เช่น กับผู้ให้บริการในชุมชน มักจะถูกระบุจากผู้สูงอายุว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขของตน และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่ายิ่งอายุมากขึ้น ยิ่งต้องให้ความสำคัญกับความสามารถด้านนี้มากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากผลเชิงบวกของความสัมพันธ์ทั้งอย่างไม่เป็นทางการโดยเฉพาะจากครอบครัว และอย่างเป็นทางการจะก่อให้เกิดความไว้วางใจ และการสนับสนุนทางสังคมอันจะนำมาสู่สุขภาวะที่ดี ปกป้องผู้สูงอายุจากการเสื่อมถอยทางร่างกายและจิตใจทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ยืนยาวอย่างมีคุณภาพ

จากการศึกษาข้อมูลในระดับมหภาคเรื่องการสูงอายุกับเศรษฐกิจระหว่างรุ่นคน (Aging Population and Generational Economy) ของ 17 ประเทศ ใน 3 กลุ่มระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ กลุ่มระบบเศรษฐกิจอาเซียน (ประเทศญี่ปุ่น-JP เกาหลีใต้-KR ฟิลิปปินส์-PH ไทย-TH และ ไต้หวัน-TW) กลุ่มระบบเศรษฐกิจยุโรปและสหรัฐอเมริกา (ประเทศออสเตรีย-AT เยอรมันนี-DE สเปน-ES ฮังการี-HU สวีเดน-SE สโลเวเนีย-SI และสหรัฐอเมริกา-US) และกลุ่มระบบเศรษฐกิจลาตินอเมริกา (ประเทศบราซิล-BR ชิลี-CL คอสตาริกา-CR เมกซิโก-MX และอุรุกวัย-UY) Lee and Mason (2011) ระบุว่าเงินทุนที่ใช้จ่ายในการสนับสนุนผู้สูงอายุ (อายุ 65 ปีขึ้นไป) มาจาก 3 แหล่งด้วยกัน คือ การถ่ายโอนทรัพยากรจากภาครัฐบาล (Public transfers) จากภาคเอกชน

(Private transfers) ซึ่งหมายถึงจากครอบครัวเป็นหลัก และ จากสินทรัพย์รวมทั้งการออมของตัวผู้สูงอายุเอง (Asset-based allocations) ประเทศต่างๆเหล่านี้มีความแตกต่างกันในเรื่องของสัดส่วนของแหล่งเงินทุนที่เกื้อหนุนผู้สูงอายุ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 2 และจะเห็นได้ว่าสำหรับประเทศไทย แหล่งทรัพยากรหลักในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุมาจากครอบครัว รองลงมาคือจากสินทรัพย์และเงินออมของผู้สูงอายุ ส่วนการสนับสนุนที่ได้รับจากภาครัฐน้อยมาก

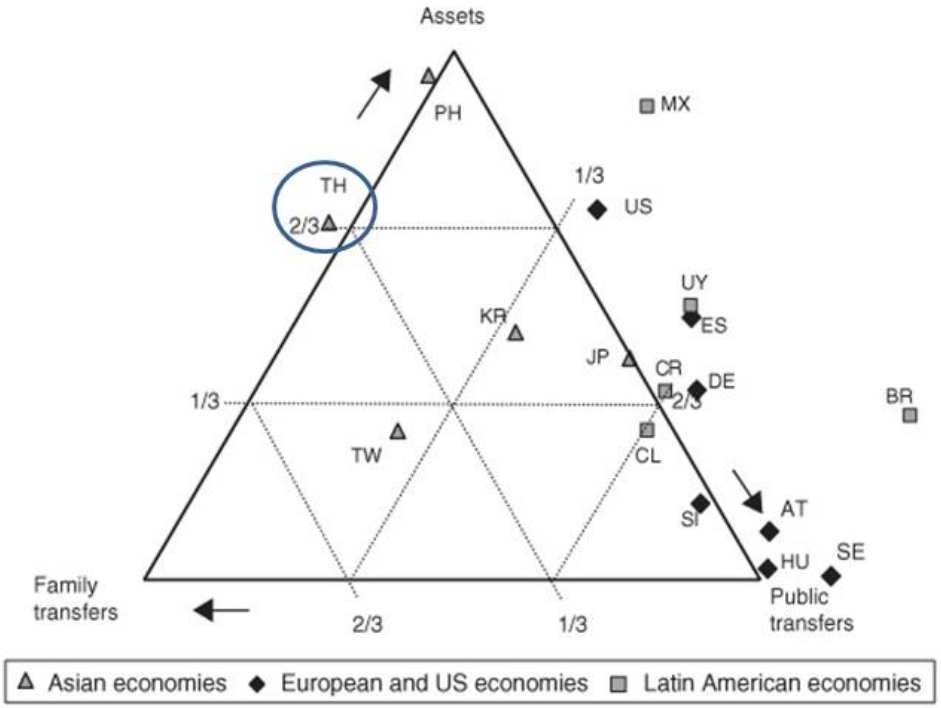

รูปที่ 2 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศต่างๆ

แหล่งที่มา Lee and Mason (2011)

ด้วยเหตุดังกล่าวงานวิจัยนี้จึงเน้นศึกษาระบบการเกื้อหนุนผู้สูงอายุจากครอบครัว ความเข้มแข็งของระบบเกื้อหนุนประเภทนี้อยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นหรือความเป็นปึกแผ่นระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งมักอยู่ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกต่างรุ่นกัน ความสัมพันธ์ข้ามรุ่นโดยเฉพาะระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่นั้นมีความซับซ้อนมองได้หลายแง่มุม ดังจะเห็นได้จากหลากหลายทฤษฎีที่มีผู้นำมาใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์นี้ ถ้ามองอย่างผิวเผินก็จะเห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุตรวัยผู้ใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูรู้คุณซึ่งยังมีอยู่มากในสังคมตะวันออก อย่างไรก็ดีถ้าพิจารณาให้ลึกลงไปก็จะพบว่าผู้สูงอายุไม่ได้เป็นเพียง “ผู้รับ” อย่างเดียว แต่ยังแสดงบทบาทของการเป็น “ผู้ให้” ด้วย โดยพบว่ามีผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ช่วยเหลือเกื้อกูลบุตรวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้จึงมี 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม อันได้แก่ ด้านโครงสร้างของครอบครัว ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ และ (2) เพื่อวิเคราะห์จัดประเภท (Typology) ของการเกื้อกูลกันระหว่างผู้สูงอายุไทยกับบุตรวัยผู้ใหญ่

ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) วัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) และวัยปลาย (อายุ 80 ปีหรือสูงกว่า) ด้วย เพราะต้องการที่จะศึกษาว่าความสัมพันธ์กับบุตรของผู้สูงอายุที่เกิดในช่วง Baby boom (ช่วงปีพ.ศ. 2489 ถึง 2506 ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาเกิดของผู้สูงอายุวัยต้น (เกิดช่วง พ.ศ. 2490-2500)) แตกต่างจากผู้สูงอายุที่เกิดก่อนหน้านั้นหรือไม่เนื่องจากในระยะหลังมีการหย่าร้างและการกลับมาสมรสใหม่มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้สายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวของรุ่น Baby boomers อ่อนแอลงเมื่อเทียบกับรุ่นก่อนหน้า แต่ในขณะที่นักวิชาการบางท่านเชื่อว่าบิดามารดารุ่น Baby boom น่าจะมีความใกล้ชิดกับบุตรมากกว่าบิดามารดารุ่นก่อนหน้าเนื่องจากคนในรุ่น Baby boom มีการศึกษาสูงกว่าและมีบุตรน้อยกว่า

2. โมเดลความเป็นปึกแผ่นระหว่างสมาชิกข้ามรุ่นในครอบครัว

ความเป็นปึกแผ่นระหว่างสมาชิกข้ามรุ่นขึ้นอยู่กับความแน่นแฟ้นของความสัมพันธ์ในด้านต่างๆระหว่างสมาชิกข้ามรุ่น(Intergenerational relationships) ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดกับเรื่องของการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกันระหว่างสมาชิกครอบครัวในรุ่นที่เด็กกว่ากับสมาชิกในรุ่นที่อายุมากกว่า ซึ่งในงานวิจัยนี้จะหมายถึงระหว่างบุตรวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18 ปีหรือมากกว่า) กับบิดามารดาสูงอายุ (อายุ 60 ปีหรือมากกว่า)

ในมุมมองของการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต (Life-span developmental perspective) การแลกเปลี่ยนทรัพยากรหรือการเกื้อกูลกันระหว่างคู่ของบุตรวัยผู้ใหญ่และบิดามารดาสูงอายุ (Adult-elderly parent dyads) สมาชิกรุ่นที่เด็กกว่า - บุตรวัยผู้ใหญ่ และ สมาชิกรุ่นที่อายุมากกว่า - บิดามารดาสูงอายุเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ นั่นหมายความว่าเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบที่เรียกว่า 2 ทิศทางและซึ่งกันและกัน (Bi-directionality and reciprocity)

McChesney และ Bengtson (1988) ได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกข้ามรุ่นในครอบครัวออกเป็น 6 มิติ แต่ละมิติจะเกี่ยวข้องกับด้านต่างๆของชีวิตครอบครัว ดังนี้

1. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านความรัก** (Affectual solidarity) เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสมาชิกครอบครัวที่ข้ามรุ่นกัน จึงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ที่อยู่ระหว่าง 2 ขั้ว คือ ความรู้สึกใกล้ชิดกับความรู้สึกที่ห่างเหินต่อกัน
2. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านความเห็นร่วมกัน** (Consensual solidarity) เป็นความคิดเห็น ค่านิยม และความเชื่อระหว่างสมาชิกครอบครัวที่ข้ามรุ่นกันว่าสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ซึ่งสามารถแบ่งออกมาได้อย่างคร่าวๆเป็น 2 ขั้ว คือเห็นพ้องต้องกัน กับ เห็นไม่เหมือนกัน
3. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านบรรทัดฐานของสังคม** (Normative solidarity) เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากกฎเกณฑ์หรือความคาดหวังของสังคม เช่น ความกตัญญูต่อบิดามารดา และพันธะ/หน้าที่ที่บิดามารดามีต่อบุตรเป็นต้นแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้ว คือความเป็นครอบครัว กับความเป็นปัจเจกบุคคล
4. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านโครงสร้าง** (Structural solidarity) เป็นความใกล้ชิดกันทางกายภาพ อันหมายถึงลักษณะการอยู่อาศัยของสมาชิกครอบครัวที่ต่างรุ่นกัน ซึ่งมีผลต่อโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวที่ต่างรุ่นกันดังนั้นจึงเป็นเรื่องของโอกาส กับอุปสรรค

5. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน** (Associational solidarity) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและความถี่ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกครอบครัวที่ข้ามรุ่นกันซึ่งสามารถมองได้อย่างคร่าวๆ คือ ติดต่อ กับ ไม่ได้ติดต่อ
6. ความเป็นปึกแผ่น**ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่** (Functional solidarity) เป็นการช่วยเหลือกัน ทั้งเป็นผู้ให้และผู้รับระหว่างสมาชิกครอบครัวที่ข้ามรุ่นกันการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือนี้ครอบคลุมทั้งการช่วยเหลือด้านเงินทอง สิ่งของ การดูแลช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวัน และการช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านจิตใจด้วยซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้ว คือมีความเป็นอยู่อย่างอิสระ กับต้องพึ่งพา/ขึ้นอยู่กับผู้อื่น

ต่อมา Silverstein และ Bengtson (1997) ได้จัดแบ่งทั้ง 6 มิติของความสัมพันธ์ข้ามรุ่นระหว่างสมาชิกในครอบครัวออกมาเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบแรกเป็นความเป็นปึกแผ่นแบบแฝง (latent solidarity) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นด้านความรัก ด้านความเห็นร่วมกัน และด้านบรรทัดฐานของสังคม และอีกรูปแบบ คือ แบบที่ปรากฏให้เห็นได้เป็นรูปธรรม (manifest solidarity) เป็นส่วนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวที่ต่างรุ่นกัน ได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ และด้านโครงสร้างดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษานี้จะเน้นเฉพาะรูปแบบหลังที่เห็นได้เป็นรูปธรรมโดยรูปที่ 3 แสดงถึงความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันของทั้ง 3 ด้านดังกล่าว (Rossi and Rossi, 1990)

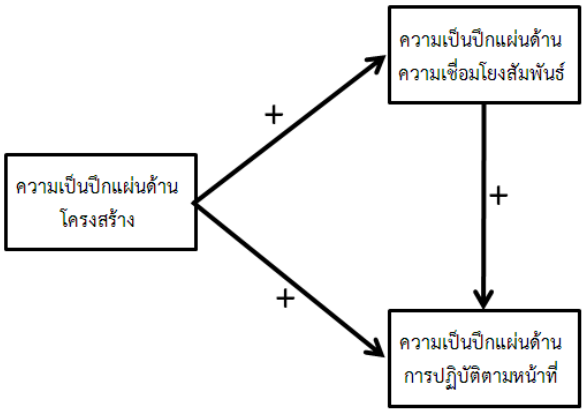

รูปที่ 3 ความสัมพันธ์กันระหว่าง 3 ด้านของความเป็นปึกแผ่นแบบที่เป็นรูปธรรม

แหล่งที่มา ปรับปรุงจาก Rossi and Rossi, 1990

3. แหล่งข้อมูล

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัย **ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2**หรือที่เรียกว่าการสำรวจ “สุขภาพ การเกษียณ และการสูงอายุในประเทศไทย” (Health, Aging, and Retirement in Thailand - HART)ซึ่งในรอบที่ 2 นี้ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (ตัวอย่างซ้ำ) ตัวต่อตัวแบบมีคอมพิวเตอร์ช่วย (Computer-assisted personal interview: CAPI) ในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนมิถุนายน 2560 ห่างจากรอบที่ 1 ประมาณ 2 ปีในรอบที่ 1 ได้ทำการสำรวจบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คนจากครัวเรือนตัวอย่างทั่วประเทศจำนวน 5,616 ครัวเรือนมีครัวเรือนตัวอย่างที่การสำรวจรอบที่ 2 สามารถติดตามเก็บข้อมูลซ้ำได้ 3,708 ครัวเรือน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในรายงานฉบับนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากโครงการย่อย “ครอบครัวและระบบการเกื้อหนุนของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2” โดยใช้ข้อมูลจากส่วน B “Family and Resource Transfers” เป็นหลัก และข้อมูลบางส่วนจากส่วน “Coverscreen”อย่างไรก็ตามในรายงานฉบับนี้จะเน้นศึกษาเฉพาะผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและมีบุตรวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18 ปีขึ้นไป) อย่างน้อย 1 คนดังนั้นจึงเหลือหน่วยตัวอย่าง 2,739 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) 1,079 คน ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) 897 คน และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) 763 คน

4. ผลการศึกษา

ลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญอันได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษา สถานภาพการทำงานและลักษณะงานที่ทำ ของตัวอย่างของการศึกษานี้แสดงไว้ในตารางที่ 1โดยในการนำเสนอได้มีการจำแนกตามกลุ่มอายุ เป็นผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลายด้วยจากตารางนี้พบว่าทั้ง 3 กลุ่มอายุมีเพศหญิงเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย เฉลี่ยประมาณร้อยละ 9 ทั้ง 3 ในขณะที่ทำการสำรวจ (ปี พ.ศ. 2560) ผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังมีสถานภาพสมรสอยู่ในขณะนั้น ลดลงจากร้อยละ 64.2 ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น เป็นร้อยละ52.8 และ 32.6 ในกลุ่มอายุวัยกลางและวัยปลายตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามที่มีสถานภาพหม้ายเพิ่มขึ้นตามลำดับของกลุ่มอายุ คือ ร้อยละ 19.7 35.3 และ 59.8 สำหรับจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่พบว่า ผู้สูงอายุรุ่น Baby boom มีบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่โดยเฉลี่ย 2.23 คน ส่วนผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีบุตรเฉลี่ย 2.85 คน และ 3.55 คนตามลำดับ มีข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับสถานภาพสมรส โดยพบว่าสัดส่วนของผู้ที่อยู่เป็นโสด อยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส และหย่าหรือแยกกันอยู่ ลดลงตามกลุ่มอายุ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสถาบันครอบครัวมีแนวโน้มที่จะลดความสำคัญลงอีกทั้งขนาดของครอบครัวก็มีแนวโน้มที่ลดลง

สำหรับลักษณะทางสังคมนั้นพบว่าโดยรวมมากกว่าร้อยละ 90 เล็กน้อยนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาที่นับถือเป็นอันดับรองลงมา คือ อิสลาม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 8.7 6.8 และ 8.8 ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลางและวัยปลายตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษาที่ได้รับ พบว่าส่วนใหญ่ของทั้ง 3 กลุ่มอายุได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาคิดเป็นสัดส่วนได้ดังนี้ ร้อยละ 77.1 ของผู้สูงอายุวัยต้น ร้อยละ 80.7 ของผู้สูงอายุวัยกลาง และ ร้อยละ 78.7 ของผู้สูงอายุวัยปลาย อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าการศึกษาของคนไทยสูงขึ้น เนื่องสัดส่วนของผู้ที่จบในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบผู้สูงอายุรุ่น Baby boom กับผู้สูงอายุวัยปลาย

ในส่วนของลักษณะสำคัญทางเศรษฐกิจอันประกอบด้วยสถานภาพการทำงานและลักษณะงานที่ทำ พบว่าร้อยละ 31.6 หรือประมาณ 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุวัยต้นยังคงทำงานอยู่ และสัดส่วนการทำงานลดลงอย่างรวดเร็วในผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย เป็นร้อยละ 15.9 และ 4.5 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ที่ยังคงทำงานอยู่นั้นแบบแผนของลักษณะงานที่ทำจะคล้ายคลึงกันทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ เป็นพนักงานบริษัท/รับจ้าง : เจ้าของธุรกิจ : ช่วยธุรกิจครอบครัว เท่ากับ 3 : 6 : 1

4.1 ความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง (Structural solidarity)

ความเป็นปึกแผ่นข้ามรุ่นในมิตินี้หมายถึงความใกล้ชิดกันทางด้านกายภาพ หรือการพักอาศัยอยู่ด้วย กันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่การพักอาศัยอยู่ด้วยกันหรือไม่นั้นย่อมส่งผลต่อโอกาสในการมี

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญและกลุ่มอายุของบิดามารดา (n =2,739 คน)

ลักษณะส่วนบุคคล	วัยต้น (60 – 69 ปี)		วัยกลาง (70 – 79 ปี)		วัยปลาย (80 ปีหรือมากกว่า)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	487	45.1	426	47.5	337	44.2
หญิง	592	54.9	471	52.5	426	55.8
สถานภาพสมรส						
สมรส	693	64.2	474	52.8	249	32.6
อยู่ด้วยกันโดยไม่สมรส	46	4.3	24	2.7	16	2.1
หย่า แยกกันอยู่	58	5.4	38	4.2	13	1.7
หม้าย	213	19.7	317	35.3	456	59.8
โสด	69	6.4	44	4.9	29	3.8
จำนวนบุตรที่มีชีวิต						
1	185	51.2	110	30.5	66	18.3
2	372	53.4	213	30.6	112	16.1
3	241	44.1	179	32.8	126	23.1
4	96	27.3	144	40.9	112	31.8
5	43	18.5	82	35.3	107	46.1
มากกว่า 5	25	8.8	83	29.2	176	62.0
จำนวนบุตรโดยเฉลี่ย	2.23		2.85		3.55	
ศาสนา						
พุทธ	975	90.9	827	92.8	684	90.2
คริสต์	5	0.5	3	0.3	6	0.8
อิสลาม	93	8.7	61	6.8	67	8.8
อื่นๆ	0	0.0	0	0.0	1	0.1
การศึกษา						
ไม่ได้เรียน	41	3.8	67	7.5	120	15.9
ประถมศึกษา	826	77.1	718	80.7	594	78.7
มัธยม, ปวช., ปวส.	174	16.2	80	9.0	28	3.7
ป.ตรีหรือสูงกว่า	29	2.7	22	2.5	11	1.5
อื่นๆ	1	0.1	3	0.3	2	0.3
สถานภาพการทำงาน						
ไม่ได้ทำงาน	738	68.4	754	84.1	729	95.5
ทำงาน	341	31.6	143	15.9	34	4.5
ลักษณะงานที่ทำ						
พนักงานบริษัท/รับจ้าง	96	28.2	38	26.6	8	23.5
เจ้าของธุรกิจ	216	63.3	92	64.3	22	64.7
ช่วยธุรกิจครอบครัว	29	8.5	12	8.4	3	8.8
อื่นๆ	0	0.0	1	0.7	1	2.9

ปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์ทั้งรุ่นบิดามารดาสูงอายุและรุ่นบุตร

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่ากว่าครึ่งของผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่กับบุตร สอดคล้องกับผลการสำรวจผู้สูงอายุ (Survey of Older Persons) ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่จากการสำรวจดังกล่าวซึ่งดำเนินการมาแล้ว 5 รอบ พบว่าสัดส่วนดังกล่าวนี้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (Knodel and Others, 2013) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆในแถบเอเชียด้วยกันก็จะพบแนวโน้มดังกล่าวและอาจจะรุนแรงยิ่งกว่าของประเทศไทย เช่นพบว่าในปี 1998 มีร้อยละ 46.6 ของผู้สูงอายุในประเทศเกาหลีที่อาศัยอยู่กับบุตร (Park, et. al, 2005) ในปี 2006 มีร้อยละ 48 ของผู้สูงอายุในประเทศไต้หวันที่อาศัยอยู่กับบุตร (Yi and Lin, 2009) และข้อมูลจาก Survey of the China Health and Retirement Longitudinal Study (CHARLS) ที่จัดเก็บในปี 2011-12 ซึ่งเป็นBaselineระบุว่าร้อยละ 37.8 ของผู้สูงอายุในประเทศจีนที่อาศัยอยู่กับบุตร (Zhao et.al.,2013)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้จากตารางที่ 2 ว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่กับบุตรเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นโดยร้อยละ 58 ของผู้สูงอายุวัยต้นอาศัยอยู่กับบุตร ในขณะที่ร้อยละ 59.8 และ 64.7 ของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายตามลำดับที่อาศัยอยู่กับบุตรเนื่องจากผู้สูงอายุโดยเฉพาะวัยปลายมักมีข้อจำกัดหรือปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการมองเห็น-การได้ยิน และด้านการเคลื่อนไหว จึงต้องการความช่วยเหลือจากบุตรหลานหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดในการดำเนินชีวิตซึ่งสอดคล้องกับลักษณะครอบครัวของผู้สูงอายุโดยพบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขยายเพิ่มขึ้นตามกลุ่มอายุ ในขณะที่สัดส่วนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยวลดลงทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการเสียชีวิตของคู่สมรส ทำให้ต้องเปลี่ยนมาพักอาศัยอยู่กับบุตรหลานแทนสำหรับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นกลุ่มวัยใดก็ตาม พบว่ามีสมาชิกโดยเฉลี่ยประมาณ 3.5 คน แต่เนื่องจากพบว่าลักษณะครอบครัวมีแนวโน้มที่จะเป็นครอบครัวขยายมากขึ้นเมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นถึงแม้จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะค่อนข้างคงที่ แต่องค์ประกอบหรือประเภทของสมาชิกครัวเรือนจะแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจผู้สูงอายุในปี 2014 (Knodel and Others, 2015)

ตารางที่ 2 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัยและกลุ่มอายุ

ลักษณะการอยู่อาศัย	วัยต้น (60 – 69 ปี)	วัยกลาง (70 – 79 ปี)	วัยปลาย (80 ปีหรือมากกว่า)
การพักอาศัยอยู่กับบุตร			
อาศัยอยู่กับบุตร	58.0	59.8	64.7
ไม่ได้อาศัยอยู่กับบุตร	42.0	40.2	35.3
ลักษณะครอบครัว			
ครอบครัวเดี่ยว	55.0	50.5	45.1
ครอบครัวขยาย	39.9	44.0	51.0
ไม่มีครอบครัว/ญาติ	5.2	5.5	3.9
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
1	8.3	12.7	13.2
2	26.0	26.0	24.0
3	20.3	19.1	19.3
4	16.3	17.3	17.4
5	12.5	10.7	12.7
มากกว่า 5	16.6	14.2	13.3
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	3.7	3.4	3.5

4.2 ความเป็นปึกแผ่นด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Associational solidarity)

คำถามแรกๆที่ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ข้ามรุ่นระหว่างสมาชิกในครอบครัวมักจะถาม ก็คือมีการเยี่ยมเยียนกัน หรือมีการติดต่อพูดคุยกันมากน้อยเพียงใดระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยกัน

การศึกษานี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยกันด้วยตัวชี้วัดความถี่ในการติดต่อสื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็นการพบปะเยี่ยมเยียน ติดต่อพูดคุยกันทางโทรศัพท์ จดหมาย จดหมายอิเลคโทรนิคส์ หรืออื่นๆจากการสำรวจของโครงการ HART ใน Wave 2 นี้ พบว่าตลอด 1 ปีก่อนการสำรวจประมาณเกือบครึ่งของผู้สูงอายุ คือ ร้อยละ 41.9 42.5 และ 45.9 ของผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลายตามลำดับ ที่มีการพบปะพูดคุยกับบุตรอย่างน้อย1 คนที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกันทุกวันหรือเกือบทุกวัน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 และ รูปที่ 4 เป็นกราฟแท่งเปรียบเทียบความถี่ในการติดต่อสื่อสารกับบุตรของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มวัย โดยกำหนดให้ความถี่ในระดับ “บ่อย” คือ การพบปะพูดคุยกันกับบุตรอย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง ในระดับ “ปานกลาง” คือ การพบปะพูดคุยกันกับบุตรอย่างน้อยเดือนละครั้ง และในระดับ “นานๆครั้งหรือไม่เคยเลย” คือ การพบปะพูดคุยกันกับบุตรน้อยกว่า

ตารางที่ 3 ร้อยละของบิดามารดาวัยต้น วัยกลางและวัยปลายที่มีบุตรอย่างน้อย 1 คนที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยกัน จำแนกตามความถี่ของการเยี่ยมเยียนติดต่อและทำเลที่พัก

การเยี่ยมเยียนติดต่อกัน	วัยต้น (60 – 69 ปี)	วัยกลาง (70 – 79 ปี)	วัยปลาย (80 ปีหรือมากกว่า)
จำนวนครั้งต่อปีในการติดต่อกับบุตร			
เกือบทุกวัน/ทุกวัน	41.9	42.5	45.9
2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์	11.2	10.2	8.8
สัปดาห์ละครั้ง	12.2	10.1	9.9
13 - 51 ครั้ง	8.1	6.3	6.5
เดือนละครั้ง	10.3	9.7	8.5
< 12 ครั้ง	12.2	14.5	12.3
ไม่ได้พบกันเลย	4.1	6.8	8.1
ทำเลที่พักของบุตร(เมื่อเปรียบเทียบกับที่พักของบิดามารดา)			
อยู่ตำบลเดียวกัน	12.1	17.4	22.8
อยู่อำเภอเดียวกัน	8.9	13.2	12.8
อยู่จังหวัดเดียวกันต่างอำเภอ	15.5	16.2	19.1
อยู่คนละจังหวัด	56.8	48.4	42.4
อื่นๆ	6.9	4.8	3.0

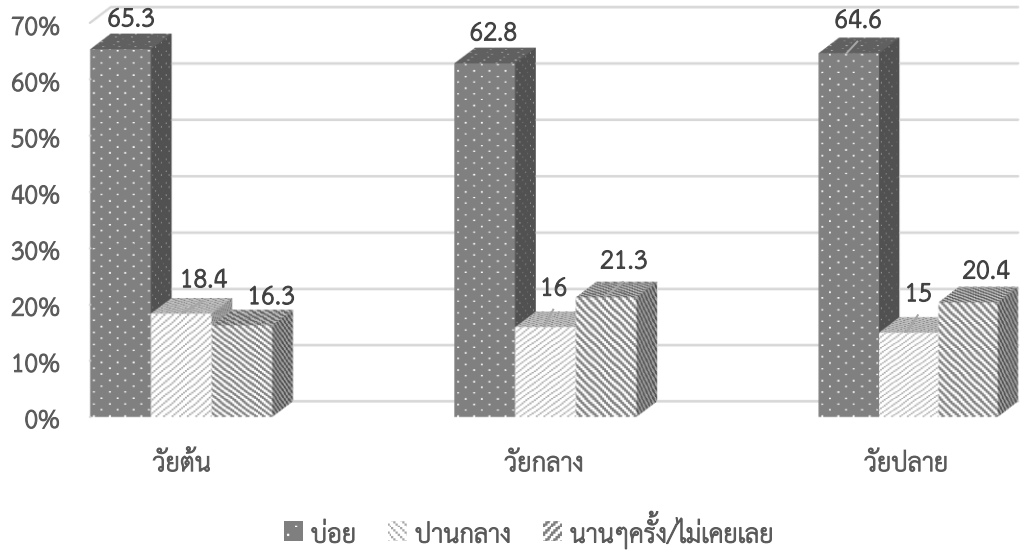

รูปที่ 4 การติดต่อกับบุตรที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยของผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย

เดือนละครั้งหรือไม่ได้พบกันเลย จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการติดต่อกับบุตรอย่างน้อย 1 คนที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกันในระดับมากและปานกลาง

ประเด็นเกี่ยวกับความใกล้ไกลจากที่พักของบิดามารดาของบุตรที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยนั้น จากตารางที่ 3 เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าร้อยละของบิดามารดาสูงอายุที่มีบุตรอย่างน้อย 1 คน ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในตำบลเดียวกันเพิ่มขึ้นเมื่อบิดามารดามีอายุมากขึ้น กล่าวคือ ร้อยละ 12.1 ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น ร้อยละ 17.4 ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง และร้อยละ 22.8 ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย ถ้าพิจารณาในภาพรวมในระดับจังหวัดก็จะพบแบบแผนที่คล้ายคลึงกันดังนี้ ร้อยละ 36.5 46.8 และ 54.7 ของผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลางและวัยปลายตามลำดับที่มีบุตรอย่างน้อย 1 คนพักอาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกัน

4.3 ความเป็นปึกแผ่นด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ (Functional solidarity)

ความเป็นปึกแผ่นด้านนี้มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับอีก 2 ด้านดังกล่าวไปแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างและลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีผลต่อความเป็นปึกแผ่นด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านความเป็นปึกแผ่นด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับสมาชิกอื่นๆในครอบครัว (รูปที่ 3)

ในความหมายที่กว้าง “ความเป็นปึกแผ่นด้านการปฏิบัติตามหน้าที่” หมายถึง ระดับของการแลกเปลี่ยน (Exchange) การบริการหรือการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน (Robert, Richard and Bengtson, 1991) สำหรับการศึกษานี้จะนำมาใช้ในบริบทที่เฉพาะเจาะจง กล่าวคือเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกครอบครัวที่ข้ามรุ่นกันจึงศึกษาทั้งการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับส่วนการช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะครอบคลุมทั้งด้านเงินทอง สิ่งของ การดูแลช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวัน และการช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านจิตใจ

นอกจากนี้การศึกษานี้ยังมองในมุมของวงจรชีวิต (Life cycle) ที่เน้นที่ช่วงอายุวัยปลายของบิดามารดาซึ่งเป็นวัยที่ควรจะต้องเป็น “ผู้รับ” หลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของการเป็น “ผู้ให้” มาแล้ว

จากตารางที่ 4 และรูปที่ 5 จะเห็นได้ว่าประมาณร้อยละ 20 ของบิดามารดาสูงอายุที่ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเลยกับบุตรวัยผู้ใหญ่ในช่วงระยะเวลา 1 ปีก่อนการสำรวจ ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 43-53 ของบิดามารดาสูงอายุมีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันกับบุตรวัยผู้ใหญ่ โดยสัดส่วนดังกล่าวลดลงเมื่ออายุของบิดามารดาเพิ่มมากขึ้นทำนองเดียวกันกับการทำหน้าที่เป็น “ผู้ให้” อย่างเดียวของบิดามารดาในช่วงปั้นปลายของชีวิตซึ่งคิดเป็นร้อยละ 8 ร้อยละ 5 และประมาณร้อยละ 4 ของบิดามารดาที่มีอายุ 60-69 ปี 70-79 ปี และ 80 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ในทางตรงกันข้ามบิดามารดาที่เป็น “ผู้รับ” อย่างเดียวมีอยู่ประมาณร้อยละ 18 ร้อยละ 25 และประมาณร้อยละ 30 ของบิดามารดาที่มีอายุ 60-69 ปี 70-79 ปี และ 80 ปีขึ้นไป ตามลำดับกล่าวคือ สัดส่วนของการเป็น “ผู้รับ” อย่างเดียวเพิ่มขึ้นเมื่อบิดามารดามีอายุเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 4 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุ จำแนกตามกลุ่มวัยสูงอายุและทิศทางของการเกื้อกูลกับบุตร

ทิศทางการเกื้อกูล/การถ่ายโอน	วัยต้น 60 – 69 ปี	วัยกลาง 70 – 79 ปี	วัยปลาย 80 ปีหรือมากกว่า
ทิศทางเดียว	25.5	30.0	34.2
1. บิดามารดาเป็นผู้รับอย่างเดียว	17.5	25.0	30.4
2. บิดามารดาเป็นผู้ให้อย่างเดียว	8.0	5.0	3.9
สองทิศทาง บิดามารดาเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้	53.4	49.0	42.8
ไม่มีการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดากับบุตร	21.2	20.9	23.0
รวม	100.0	100.0	100.0

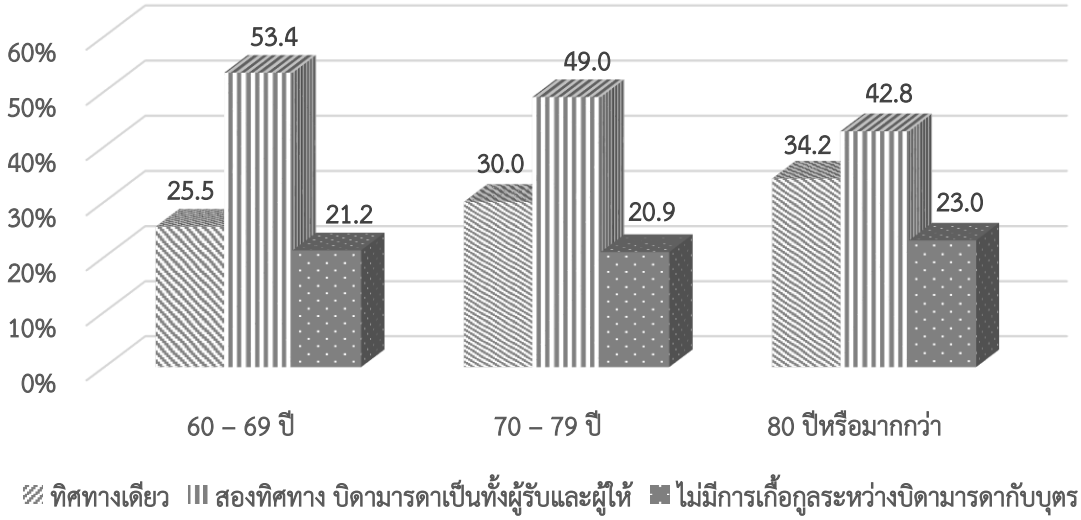

รูปที่ 5 การเกื้อกูลกันระหว่างบุตรวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย

เมื่อพิจารณาทิศทางของการเกื้อกูลกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่จำแนกตามตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 5– 7 สำหรับบิดามารดาสูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย ตามลำดับโดยทิศทางของการเกื้อกูลในทิศทางเดียวนั้น จะมองในมุมของบิดามารดาสูงอายุ เช่น “ผู้รับอย่างเดียว” หมายถึงการที่บิดามารดาเป็นผู้รับจากบุตรวัยผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีการให้อะไรกับบุตร (ตลอดช่วง 1 ปีก่อนการสำรวจ) ส่วนตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้างประกอบด้วย การพักอาศัยอยู่กับบุตร ลักษณะครอบครัว รวมทั้งจำนวนบุตรที่มีชีวิตด้วย

ในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (ตารางที่ 5) เมื่อพิจารณาทิศทางของการเกื้อกูลจำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต พบว่าการเกื้อกูลกันแบบ “สองทิศทาง” ระหว่างบิดามารดากับบุตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 51 (บุตร 1 คน) เป็นประมาณร้อยละ 58 (บุตรมากกว่า 5 คน) ยกเว้นกรณีที่มีบุตร 4 คน สำหรับกรณีที่ “ไม่มีการเกื้อกูล” พบว่าที่มีสัดส่วนต่ำสุด คือบิดามารดาที่มีบุตรที่มีชีวิต 2 คน โดยเท่ากับร้อยละ 16.6 เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 20 ในกรณีที่มีบุตร 3 คน และเพิ่มเป็นประมาณร้อยละ 30 ของบิดามารดาที่มีบุตรที่มีชีวิต 4 คนหรือมากกว่าแบบแผนการเกื้อกูลกันระหว่างผู้สูงอายุวัยต้นกับบุตรไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักระหว่างผู้ที่พักอาศัยอยู่กับบุตรกับผู้ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบุตร สุดท้ายเมื่อจำแนกตามลักษณะครอบครัวที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่พบว่าสัดส่วนของผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย (ร้อยละ 55.8) มีการเกื้อกูลกันแบบ “สองทิศทาง” กับบุตรสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 50.9)

ตารางที่ 5 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) จำแนกตามทิศทางของการเกื้อกูลและความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง

ตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง	ทิศทางเดียว		สองทิศทาง	ไม่มีการเกื้อกูล	รวม
	ผู้รับอย่างเดียว	ผู้ให้อย่างเดียว			
จำนวนบุตรที่มีชีวิต					
1 คน	14.4	10.6	51.0	24.0	100.0
2 คน	19.6	10.1	53.7	16.6	100.0
3 คน	17.2	6.4	56.4	20.1	100.0
4 คน	21.0	3.7	45.7	29.6	100.0
5 คน	7.9	5.3	55.3	31.6	100.0
มากกว่า 5 คน	10.5	0.0	57.9	31.6	100.0
การพักอาศัยอยู่กับบุตร					
พักอยู่ด้วยกัน	17.4	7.8	54.9	19.9	100.0
ไม่ได้พักอยู่ด้วยกัน	17.7	8.3	50.6	23.4	100.0
ลักษณะครอบครัว					
ครอบครัวเดี่ยว	18.2	8.6	50.9	22.3	100.0
ครอบครัวขยาย	16.8	7.3	55.8	20.1	100.0
รวม	17.5	8.0	53.4	21.2	100.0

สำหรับตารางที่ 6 นำเสนอรายละเอียดของการจำแนกทิศทางของการเกื้อกูลตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต การพักอาศัยอยู่กับบุตร และลักษณะครอบครัวของกลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง เมื่อพิจารณาการจำแนกดังกล่าวตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตพบว่าการเกื้อกูลกันแบบ “สองทิศทาง” ระหว่างบิดามารดากับบุตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตคล้ายคลึงกับผู้สูงอายุวัยต้นแต่เพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 42 (บุตร 1 คน) เป็นประมาณร้อยละ 54 (บุตร 3 คน และมากกว่า 5 คน) ยกเว้นกรณีที่มีบุตร 4 และ 5 คน สำหรับการเป็น “ผู้รับอย่างเดียว” ของบิดามารดากลุ่มวัยนี้ นอกจากในภาพรวมจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุวัยต้นแล้ว ยังมีการแปรเปลี่ยนไปตามจำนวนบุตรที่เป็นระบบมากกว่า กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 27 และร้อยละ 30 ของผู้สูงอายุวัยกลางที่มีบุตร 1 คน และ 2 คนตามลำดับที่เป็นผู้รับอย่างเดียว และประมาณร้อยละ 21-25 ของผู้ที่มีบุตร 3 คนหรือมากกว่าที่เป็นผู้รับอย่างเดียว ส่วนกรณีที่ “ไม่มีการเกื้อกูล” พบว่ามีแบบแผนคล้ายคลึงกับผู้สูงอายุวัยต้นเช่นกัน ประมาณ 1 ใน 4 ของผู้สูงอายุทั้ง 2 กลุ่มวัยไม่มีการเกื้อกูลกับบุตร ที่มีสัดส่วนต่ำสุด คือบิดามารดาที่มีบุตรที่มีชีวิต 2 คน โดยเท่ากับร้อยละ 17.2 เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 21 ในกรณีที่มีบุตร 3 และ 4 คน อย่างไรก็ตามจากตารางจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุวัยกลางที่มีบุตร 1 คน มีสัดส่วนที่ไม่มีการเกื้อกูลกับบุตรสูงสุด คือ ร้อยละ 26 สำหรับการพักอาศัยอยู่กับบุตรนั้นพบว่าร้อยละ 23.5 ของผู้สูงอายุวัยกลางที่อาศัยอยู่กับบุตรจะเป็นผู้รับอย่างเดียว ในขณะที่ประมาณร้อยละ 28 ของผู้ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบุตรเป็นผู้รับอย่างเดียว สุดท้ายเมื่อจำแนกตามลักษณะครอบครัวที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่พบว่าสัดส่วนของผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย (ร้อยละ 50.6) มีการเกื้อกูลกันแบบ “สองทิศทาง” กับบุตรสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 47.3)ในทางตรงกันข้ามผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขยายจะมีสัดส่วนของการเป็นผู้รับอย่างเดียวต่ำกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 23.6 และร้อยละ 26.6 ตามลำดับ)

ตารางที่ 6 ร้อยละของผู้สูงอายุวัยกลางจำแนกตามทิศทางของการเกื้อกูลและความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง

ตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง	ทิศทางเดียว		สองทิศทาง	ไม่มีการเกื้อกูล	รวม
	ผู้รับอย่างเดียว	ผู้ให้อย่างเดียว			
จำนวนบุตรที่มีชีวิต					
1 คน	27.4	4.1	42.5	26.0	100.0
2 คน	29.9	6.3	46.6	17.2	100.0
3 คน	20.6	4.2	53.9	21.2	100.0
4 คน	23.8	6.3	48.4	21.4	100.0
5 คน	23.7	5.3	47.4	23.7	100.0
มากกว่า 5 คน	24.6	1.5	53.8	20.0	100.0
การพักอาศัยอยู่กับบุตร					
พักอยู่ด้วยกัน	23.5	4.8	49.9	21.8	100.0
ไม่ได้พักอยู่ด้วยกัน	28.1	5.4	47.3	19.2	100.0
ลักษณะครอบครัว					
ครอบครัวเดี่ยว	26.6	4.7	47.3	21.3	100.0
ครอบครัวขยาย	23.6	5.3	50.6	20.6	100.0
รวม	25.0	5.0	49.0	20.9	100.0

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาทิศทางของการเกื้อกูลจำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตของผู้สูงอายุวัยปลาย พบว่าแนวโน้มของการเกื้อกูลแบบ “สองทิศทาง” ระหว่างบิดามารดากับบุตรลดลงตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้สูงอายุวัยต้นและวัยกลาง โดยมีข้อที่น่าสังเกตสำคัญประการหนึ่ง คือ มีอยู่ร้อยละ 26.5 ของผู้สูงอายุวัยปลายที่มีบุตร 1 คนมีการเกื้อกูลแบบสองทิศทางกับบุตรถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำมาก ไม่ว่าจะเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุวัยปลายด้วยกันที่มีบุตรมากกว่า 1 คน หรือเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุวัยต้นและวัยกลางที่มีบุตร 1 คนเหมือนกัน (ร้อยละ 51 และร้อยละ 42.5 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าสำหรับผู้ที่มีบุตรเพียง 1 คน การที่ “ไม่มีการเกื้อกูล” กันกับบุตรจะชัดเจนมากเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุวัยปลาย กล่าวคือมีประมาณร้อยละ 37 ในผู้สูงอายุวัยปลาย เมื่อเทียบกับร้อยละ 24 ในผู้สูงอายุวัยต้น และร้อยละ 26 ในผู้สูงอายุวัยกลาง สำหรับการเป็น “ผู้รับอย่างเดียว” ของบิดามารดาสูงอายุวัยปลายก็พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตยกเว้นกรณีที่มีบุตร 2 คน และประเด็นสุดท้ายพบว่าการเกื้อกูลกันกับบุตรของผู้สูงอายุวัยปลายไม่ขึ้นอยู่กับการที่ผู้สูงอายุพักหรือไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบุตรและลักษณะครอบครัวของผู้สูงอายุเองเนื่องจากสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายที่ไม่มีการเกื้อกูลกันกับบุตร หรือมีการเกื้อกูลแบบทิศทางเดียว และสองทิศทาง ไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างผู้ที่พักและไม่ได้พักกับบุตร และผู้ที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย

ตารางที่ 7 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีหรือมากกว่า) จำแนกตามทิศทางของการเกื้อกูลและความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง

ตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง	ทิศทางเดียว		สองทิศทาง	ไม่มีการเกื้อกูล	รวม
	ผู้รับอย่างเดียว	ผู้ให้อย่างเดียว			
จำนวนบุตรที่มีชีวิต					
1 คน	28.6	8.2	26.5	36.7	100.0
2 คน	21.9	3.1	50.0	25.0	100.0
3 คน	28.6	4.5	46.4	20.5	100.0
4 คน	39.0	4.0	41.0	16.0	100.0
5 คน	33.0	4.3	41.5	21.3	100.0
มากกว่า 5 คน	30.3	2.1	42.8	24.8	100.0
การพักอาศัยอยู่กับบุตร					
พักอยู่ด้วยกัน	31.4	3.5	42.3	22.9	100.0
ไม่ได้พักอยู่ด้วยกัน	27.6	4.9	44.2	23.3	100.0
ลักษณะครอบครัว					
ครอบครัวเดี่ยว	28.3	4.7	43.7	23.2	100.0
ครอบครัวขยาย	31.9	3.2	42.1	22.8	100.0
รวม	30.4	3.9	42.8	23.0	100.0

ถ้าพิจารณาประเภทของความช่วยเหลือที่บิดามารดาสูงอายุได้รับและให้กับบุตรวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 8 ก็จะพบว่าสิ่งที่บิดามารดาไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง หรือวัยปลาย เกือบครึ่ง คือ ร้อยละ 45.0 ร้อยละ 45.1 และ ร้อยละ 46.5 ตามลำดับ ได้รับจากบุตรมีทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงิน

รูปแบบของการช่วยเหลือที่ได้รับเป็นสัดส่วนรองลงมา (ร้อยละ 14.2 - 16.9) คือ ประเภทที่ไม่ใช่เงินเท่านั้นเช่น การดูแลทำความสะอาดบ้าน การทำอาหาร หรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจ เป็นต้น และที่ได้รับเป็นสัดส่วนในลำดับสุดท้าย (ร้อยละ 7.7 - 10.5) คือ ในรูปของเงินอย่างเดียว นอกจากนี้ยังพบว่าในรอบ 1 ปีก่อนการสำรวจ มีประมาณ 1 ใน 3 ของบิดามารดาสูงอายุที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุตรวัยผู้ใหญ่เลย

สำหรับในส่วนของความช่วยเหลือที่บิดามารดาสูงอายุให้กับบุตรวัยผู้ใหญ่นั้น พบว่า ในรอบ 1 ปีก่อนการสำรวจมีประมาณร้อยละ 40 ของบิดามารดาสูงอายุวัยต้นไม่ได้ให้ความช่วยเหลือบุตรวัยผู้ใหญ่ และสัดส่วนนี้สูงขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 47 ในผู้สูงอายุวัยกลาง และประมาณร้อยละ 55 ในผู้สูงอายุวัยปลาย ในส่วนที่ให้ความช่วยเหลือบุตรนั้น บิดามารดาทั้ง 3 กลุ่มวัยในสัดส่วนที่พอๆกัน คือ ประมาณร้อยละ 35 - 36 ช่วยเหลือบุตรวัยผู้ใหญ่ประเภทที่ไม่ใช่เงินเพียงอย่างเดียว ที่ให้ความช่วยเหลือบุตรในรูปของเงินอย่างเดียวมีเพียงประมาณร้อยละ 4 – 6 ส่วนที่เหลือเป็นการให้ความช่วยเหลือบุตรทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินและมีสัดส่วนที่ลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อบิดามารดามีอายุสูงขึ้น ดังนี้ ประมาณร้อยละ 20 ในผู้สูงอายุวัยต้น ร้อยละ 12.5 ในผู้สูงอายุวัยกลาง และร้อยละ 5.4 ในผู้สูงอายุวัยปลาย

ตารางที่ 8 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุที่เป็น “ผู้รับ” และ “ผู้ให้” จำแนกตามกลุ่มอายุและประเภทของความช่วยเหลือ

ประเภทของความช่วยเหลือ	60 – 69 ปี	70 – 79 ปี	80 ปีหรือมากกว่า
บิดามารดาเป็น **“ผู้รับ”**ความช่วยเหลือ			
เงิน	10.5	9.9	7.7
ไม่ใช่เงิน	14.2	16.9	16.4
ทั้งเงินและไม่ใช่เงิน	45.0	45.1	46.5
ไม่ได้รับความช่วยเหลือ	30.3	28.1	29.4
รวม	100.0	100.0	100.0
บิดามารดาเป็น **“ผู้ให้”**ความช่วยเหลือ			
เงิน	4.3	5.7	3.7
ไม่ใช่เงิน	36.0	35.1	36.1
ทั้งเงินและไม่ใช่เงิน	19.8	12.5	5.4
ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ	39.9	46.7	54.9
รวม	100.0	100.0	100.0

4.4 ประเภทของการเกื้อกูลกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุและบุตรวัยผู้ใหญ่

การศึกษานี้นำ 5 ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวผู้สูงอายุใน 2 มิติ ได้แก่ ความเป็นปึกแผ่นด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (ความถี่ในการพบปะพูดคุยกันกับบุตรไม่ว่าจะเป็นการพบปะกัน หรือพูดคุยกันทางโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นๆ) และด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ (การแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับบุตรทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงิน และทั้งบิดามารดาสูงอายุเป็น “ผู้รับ” และ “ผู้ให้”) มาวิเคราะห์จัดประเภท (Typology) การเกื้อกูลกันระหว่างผู้สูงอายุไทยกับบุตรวัยผู้ใหญ่โดยใช้เทคนิค Latent Class Analysis โดยที่ทั้ง 5 ตัวบ่งชี้นี้มีการวัดเป็นแบบ dichotomous ดังนั้นจึงมีทั้งหมด 32 response pattern และนอกจากศึกษาประเภทของการ

เกื้อกูลในภาพรวมแล้ว ยังจะทำการวิเคราะห์จัดประเภทของการเกื้อกูลในผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลายด้วย

ตารางที่ 9 นำเสนอค่าสถิติที่วัดความเหมาะสม (Goodness-of-fit statistics) ของตัวแบบอันได้แก่ค่า χ^2 และ Baysian information criterion (BIC) ผลการวิเคราะห์ในตารางนี้เป็นการจัดประเภทของการเกื้อกูลของผู้สูงอายุไทยในภาพรวม (n = 2739) โดยที่แถวแรกเป็นตัวแบบที่มีจำนวน 2 ประเภทหรือ class แถวถัดๆไปเป็นค่า χ^2 และ BIC ของตัวแบบที่จัดแบ่งการเกื้อกูลออกเป็น3, 4 และ 5ประเภทตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่วัดความเหมาะสมทั้งสองแล้ว จะเห็นได้ว่าตัวแบบที่มีจำนวน 4 ประเภทfit กับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด เนื่องจากมีค่า χ^2 = 13.06, df.= 8, p-value = 0.11 และ BIC = 12695.54 ซึ่งมีค่าต่ำสุด

ตารางที่ 10 แสดงค่าความน่าจะเป็นในแต่ละประเภท (Latent class probability) และ ความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไข (Conditional probability) ของตัวแบบ Latent class ที่จัดจำแนกการเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ออกเป็น 4 ประเภทสำหรับ “ความน่าจะเป็นในแต่ละประเภท” มีลักษณะคล้ายprevalence คือเป็นสัดส่วนของผู้สูงอายุที่กระจายอยู่ในแต่ละประเภทของการเกื้อกูล (Distribution across types/classes) เช่น มีร้อยละ 24 ของผู้สูงอายุทั้งหมด 2739 คนที่มีการเกื้อกูลอยู่ในประเภทที่ 1เป็นต้น ส่วน “ความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไข” สะท้อนให้เห็นถึงการกระจายของตัวบ่งชี้สำหรับการเป็นสมาชิกในแต่ละประเภท (Distribution within each class) เปรียบเสมือนกับค่า factor loading ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวแปรสังเกต(Manifest indicator) กับประเภทของการเกื้อกูลที่เป็นตัวแปรแฝง(Latent class)ซึ่งจะมีการให้ “ชื่อ” (Label) การเกื้อกูลในแต่ละประเภทบนพื้นฐานของความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไขนี้ โดยจะพิจารณาตีความเฉพาะค่าความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไขที่เกิน 0.6

จากความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไขของตัวบ่งชี้ในแต่ละประเภทของการเกื้อกูลที่แสดงไว้ในตารางที่ 10 สะท้อนให้เห็นถึง 4 รูปแบบหรือประเภทของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ ดังสรุปไว้ในตารางที่ 11 โดยประเภทที่ 1 “**เห็นห่างจากลูก**” มีผู้สูงอายุในประเภทนี้สูงสุด คือ ร้อยละ 41บิดามารดาที่อยู่ในประเภทนี้จะมีลักษณะที่สำคัญ คือ ไม่ค่อยจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรวัยผู้ใหญ่เท่าใดนัก ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุย การถ่ายโอนหรือการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับบุตรวัยผู้ใหญ่ประเภทที่ 2 “**เห็นหน้าลูก**” มีอยู่ร้อยละ 6 ของบิดามารดาสูงอายุที่มีบุตรวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำที่สุด บิดามารดาที่ถูกจัดให้อยู่ในประเภทนี้จะไม่ได้รับความช่วยเหลือทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินจากบุตร แต่ในทางตรงกันข้ามมีโอกาสที่จะต้องให้เงินบุตรวัยผู้ใหญ่สูงกว่าบิดามารดาผู้สูงอายุที่อยู่ในประเภทอื่น ประเภทที่ 3 “**แลกเปลี่ยนด้วยบริการ**” ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 29 ของบิดามารดาสูงอายุที่มีบุตรวัยผู้ใหญ่ ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นดังนี้ บิดามารดาสูงอายุรับความช่วยเหลือทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินจากบุตร และในขณะเดียวกันให้ความช่วยเหลือในด้านที่ไม่ใช่เงินกับบุตร และสุดท้ายประเภทที่ 4 “**มีลูกกตัญญู**” มีลักษณะของการถ่ายโอนทรัพยากรจากรุ่นลูกขึ้นสู่รุ่นบิดามารดา (Upward) ที่ลูกเป็นหลักประกันยามชราภาพ ประเภทนี้มีอยู่ร้อยละ 24

นอกจากวิเคราะห์ประเภทของการเกื้อกูลระหว่างผู้สูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ในภาพรวมแล้ว ยังได้แยกวิเคราะห์ประเภทของการเกื้อกูลในผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลายด้วย โดยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรายละเอียดเป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 9 ค่าสถิติวัดความเหมาะสมของ Latent Class Models ที่มีจำนวน Class ต่างๆ กัน: ภาพรวม

จำนวนของ Latent Classes	χ^2	df	p-value	BIC
1	4224.80	26	0.000	15616.01
2	187.47	20	0.000	12762.90
3	71.68	14	0.000	12706.55
4	13.06	8	0.110	12695.54
5	8.67	2	0.013	12738.04

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ Latent Class Models ที่มีจำนวน 4 Classes: ภาพรวม

ตัวบ่งชี้	ประเภทที่			
	1 n = 1115 41%	2 n = 170 6%	3 n = 792 29%	4 n = 663 24%
การพบปะพูดคุย				
ไม่เคยพบเจอ/นานๆ ครั้ง	0.322	0.060	0.037	0.036
บ่อยๆ	***0.678***	***0.940***	***0.963***	***0.965***
บิดามารดาให้บุตร: เงิน				
ใช่	0	0.459	0.272	0.101
ไม่ใช่	***1***	0.541	***0.728***	***0.899***
บิดามารดาให้บุตร: ไม่ใช่เงิน				
ใช่	0	0.483	***1***	0.186
ไม่ใช่	***1***	0.517	0	***0.814***
บิดามารดารับจากบุตร: เงิน				
ใช่	0.022	0.279	***0.784***	***0.670***
ไม่ใช่	***0.978***	***0.721***	0.216	0.330
บิดามารดารับจากบุตร: ไม่ใช่เงิน				
ใช่	0	0	***1***	***0.716***
ไม่ใช่	***1***	***1***	0	0.284

ตารางที่ 11 ประเภทและนิยามการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดาสูงอายุไทยกับบุตรวัยผู้ใหญ่

ประเภทการเกื้อกูล	ร้อยละ	นิยาม (จากมุมมองของบิดามารดาสูงอายุ)
1. เหินห่างจากลูก	41	มีการพบปะพูดคุยกับบุตร แต่ไม่บ่อยเท่ากับอีก 3 ประเภทที่เหลือ ไม่มีการเกื้อกูลทรัพยากรทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินกันกับบุตร กล่าวคือบิดามารดาสูงอายุไม่ได้เป็นทั้ง “ผู้ให้” หรือ “ผู้รับ” แต่อย่างใด
2. เห็นหน้าลูก	6	มีการพบปะพูดคุยกับบุตรบ่อยๆ บิดามารดาสูงอายุไม่ได้รับเงินหรือความช่วยเหลือเกื้อกูลด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินจากบุตรวัยผู้ใหญ่ แต่ในทางตรงกันข้ามมีแนวโน้มที่จะเป็น “ผู้ให้” ความช่วยเหลือบุตร
3. แลกเปลี่ยนด้วยบริการ	29	มีการพบปะพูดคุยกับบุตรบ่อยๆ มีบทบาทในการเป็น “ผู้รับ” การเกื้อกูลจากบุตรทั้งที่เป็นเงินและความช่วยเหลืออื่นๆที่ไม่ใช่เงิน สำหรับบทบาทในการเป็น “ผู้ให้” นั้นเฉพาะความช่วยเหลือที่ไม่ใช่เงินเท่านั้น
4. มีลูกกตัญญู	24	มีการพบปะพูดคุยกับบุตรบ่อยๆ มีบทบาทในการเป็น “ผู้รับ” การเกื้อกูลจากบุตรทั้งที่เป็นเงินและความช่วยเหลืออื่นๆที่ไม่ใช่เงิน บิดามารดาสูงอายุเป็นผู้รับอย่างเดียว ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับบุตร

ผลการวิเคราะห์ Latent Class Analysis สำหรับประเภทของการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดาสูงอายุวัยต้นกับบุตรวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 12 และ ตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า model การเกื้อกูลแบบ 4 ประเภท fit กับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุดและลักษณะสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาสูงอายุวัยต้นกับบุตรวัยผู้ใหญ่ทั้ง 4 ประเภทคล้ายคลึงกับที่พบในภาพรวม ยกเว้นประเภท “**เห็นหน้าลูก**” ในผู้สูงอายุวัยต้นจะเห็นได้ชัดเจนจาก Conditional probability ในตารางที่ 13 ว่านอกจากบิดามารดาสูงอายุจะไม่ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลใดๆจากบุตรวัยผู้ใหญ่แล้ว ยังต้องให้ความช่วยเหลือทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินกับบุตร ถึงแม้บุตรจะโตเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตามจึงตั้งชื่อประเภทของการเกื้อกูลนี้ว่า “**ลูกเลี้ยงไม่โต**”

ผลการวิเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุวัยกลางดังแสดงไว้ในตารางที่ 14 นั้น พบว่า model ที่มีจำนวน class 3 class มีค่า χ^2 = 26.70, df.= 14, p-value = 0.021 และ BIC = 4272.79 ซึ่งมีค่าต่ำสุด ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ส่วนค่า Conditional probability ในตารางที่ 15 ที่แสดงถึงลักษณะสำคัญของการเกื้อกูลทั้ง 3 ประเภท อันประกอบด้วยการเกื้อกูลประเภท “**เหินห่างจากลูก**” ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 31 “**เห็นหน้าลูก**” ในสัดส่วนร้อยละ 27 และ “**แลกเปลี่ยนด้วยบริการ**” ร้อยละ 42 สำหรับประเภทแรกและประเภทสุดท้ายคล้ายคลึงกับที่พบในภาพรวมและในบิดามารดาสูงอายุวัยต้น ส่วนประเภท “**เห็นหน้าลูก**” ในบิดามารดาสูงอายุวัยกลางนั้น บิดามารดาจะไม่ได้รับความช่วยเหลือทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินจากบุตรเหมือนกับที่พบในภาพรวมและในบิดามารดาสูงอายุวัยต้น แต่แตกต่างกันในส่วนของการเป็น “ผู้ให้” โดยมีบิดามารดาสูงอายุวัยกลางที่ไม่ได้ให้เงินหรือความช่วยเหลืออื่นใดกับบุตรวัยผู้ใหญ่ในสัดส่วนที่สูงกว่าที่พบในภาพรวม

ตารางที่ 12 ค่าสถิติวัดความเหมาะสมของ Latent Class Models ที่มีจำนวน Class ต่างๆ กัน: ผู้สูงอายุวัยต้น (N = 1079)

จำนวนของ Latent Classes	χ^2	df	p-value	BIC
1	1959.86	26	0.000	6326.85
2	123.89	20	0.000	5063.73
3	40.06	14	0.000	5046.44
4	18.64	8	0.017	5061.30
5	8.42	2	0.015	5094.58

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ Latent Class Models ที่มีจำนวน 4 Classes: ผู้สูงอายุวัยต้น (N = 1079)

ตัวบ่งชี้	ประเภท			
	เหินห่างจากลูก n = 497 46%	ลูกเลี้ยงไม่โต n = 55 5%	แลกเปลี่ยนด้วยบริการ n = 303 28%	ลูกกตัญญู n = 225 21%
การพบปะพูดคุย				
ไม่เคยพบเจอ/นานๆ ครั้ง	0.312	0.078	0.048	0.038
บ่อยๆ	***0.688***	***0.922***	***0.952***	***0.962***
บิดามารดาให้บุตร: เงิน				
ใช่	0	***0.701***	0.357	0.150
ไม่ใช่	***1***	0.230	***0.643***	***0.850***
บิดามารดาให้บุตร: ไม่ใช่เงิน				
ใช่	0	***0.745***	***1***	0.321
ไม่ใช่	***1***	0.255	0	***0.679***
บิดามารดารับจากบุตร: เงิน				
ใช่	0.026	0.162	***0.786***	***0.691***
ไม่ใช่	***0.974***	***0.838***	0.214	0.309
บิดามารดารับจากบุตร: ไม่ใช่เงิน				
ใช่	0	0	***1***	***0.636***
ไม่ใช่	***1***	***1***	0	0.364

ตารางที่ 14 ค่าสถิติวัดความเหมาะสมของ Latent Class Models ที่มีจำนวน Class ต่างๆ กัน: ผู้สูงอายุวัยกลาง (N = 897)

จำนวนของ Latent Classes	χ^2	df	p-value	BIC
1	1458.23	26	0.000	5198.56
2	61.74	20	0.000	4282.30
3	26.70	14	0.021	4272.79
4	19.63	8	0.012	4303.58
5	7.40	2	0.025	4339.66

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ Latent Class Models ที่มีจำนวน 3 Classes: ผู้สูงอายุวัยกลาง (N = 897)

ตัวบ่งชี้	ประเภท		
	เหินห่างจากลูก n = 281 31%	เห็นหน้าลูก n = 244 27%	ลกเปลี่ยนด้วยบริการ n = 372 42%
การพบปะพูดคุย			
ไม่เคยพบเจอ/นานๆ ครั้ง	0.424	0.022	0.040
บ่อยๆ	***0.556***	***0.978***	***0.960***
บิดามารดาให้บุตร: เงิน			
ใช่	0.006	0.132	0.247
ไม่ใช่	***0.994***	***0.868***	***0.753***
บิดามารดาให้บุตร: ไม่ใช่เงิน			
ใช่	0	0.131	***0.796***
ไม่ใช่	***1***	***0.869***	0.204
บิดามารดารับจากบุตร: เงิน			
ใช่	0.015	0.332	***0.794***
ไม่ใช่	***0.985***	***0.668***	0.206
บิดามารดารับจากบุตร: ไม่ใช่เงิน			
ใช่	0	0.261	***0.982***
ไม่ใช่	***1***	***0.739***	0.018

สุดท้ายตารางที่ 16 และตารางที่ 17 นำเสนอผลการวิเคราะห์ Latent Class Analysis ในผู้สูงอายุวัยปลาย ซึ่งพบว่า model ที่มีจำนวน class เท่ากับ 2 มีค่า χ^2 = 24.61, df.= 20, p-value = 0.217 และ BIC = 3411.66 มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่า Conditional probability ที่บ่งบอกถึงลักษณะสำคัญของการเกื้อกูลแล้ว พบว่าการเกื้อกูลทั้ง 2 ประเภทนี้ได้แก่ การเกื้อกูลประเภท "**เห็นหน้าลูก**" ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 46 และ ประเภท "**แลกเปลี่ยนด้วยบริการ**" มีอยู่ร้อยละ 54 สูงกว่าประเภทแรกเล็กน้อย

จากผลการวิเคราะห์ Latent Class Analysis เพื่อศึกษาประเภทของการเกื้อกูลในภาพรวม และจำแนกตามกลุ่มของบิดามารดาสูงอายุวัยต้ย วัยกลาง และวัยปลาย สรุปผลที่ได้ในตารางที่ 18 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อบิดามารดามีอายุมากขึ้นประเภทของการเกื้อกูลก็จะลดลง จาก 4 ประเภทในบิดามารดาสูงอายุวัยต้น มาเป็น 3 ประเภทในบิดามารดาสูงอายุวัยกลาง โดยประเภทที่ลดลงไปจากวัยต้น คือ "**มีลูกกตัญญู**" และ 2 ประเภทในบิดามารดาสูงอายุวัยปลาย โดยประเภทที่ลดลงไปจากวัยกลาง คือ "**เห็นห่างจากลูก**" มีประเด็นที่น่าสังเกต 2 ประการดังนี้ ประการแรก คือ การเกื้อกูลประเภท "**มีลูกกตัญญู**" ซึ่งบิดามารดาสูงอายุเป็น "**ผู้รับ**" อย่างเดียว ปรากฏอยู่เฉพาะในกลุ่มบิดามารดาวัยต้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีอยู่เพียงร้อยละ 21 ก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับวัยกลางและวัยปลายแล้ว ผู้สูงอายุวัยต้นน่าจะมีความจำเป็นน้อยกว่าวัยอื่นๆ และประการสุดท้าย ความสัมพันธ์ประเภท "**เห็นห่างจากลูก**" ซึ่งเป็นประเภทที่ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่นั้น มีอยู่ไม่น้อยในสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมีอยู่ประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของบิดามารดาสูงอายุวัยต้น และมีอยู่ประมาณ 1 ใน 3 ของบิดามารดาสูงอายุวัยกลาง สำหรับในผู้สูงอายุวัยปลาย ถึงแม้จะไม่มีประเภท "**เห็นห่างจากลูก**" แต่ประเภท "**เห็นหน้าลูก**" ก็มีความใกล้เคียงกัน เพียงแต่ประเภทหลังมีความน่าจะเป็นที่จะได้พบปะพูดคุยกันกับบุตรบ่อยกว่าเท่านั้น

5. สรุป และอภิปรายผล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากโครงการ HART ที่จัดเก็บในช่วงปลายปี พ.ศ. 2559 ถึง กลางปี พ.ศ. 2560 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นปึกแผ่นด้านโครงสร้าง ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ของครอบครัวผู้สูงอายุไทย รวมทั้งวิเคราะห์จัดประเภทของการเกื้อกูลกันระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ โดยใช้เทคนิคสถิติ Latent Class Analysis ในการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ได้มีการจำแนกตัวอย่างจำนวน 2,739 คน ออกเป็น 3 กลุ่มวัย ได้แก่ ผู้สูงอายุวัยต้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี มีจำนวน 1,079 คน วัยกลาง มีอายุอยู่ระหว่าง 70-79 ปี จำนวน 897 คน และวัยปลาย มีอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 763 คน

จากผลการศึกษาความเป็นปึกแผ่นทั้ง 3 ด้านดังกล่าวข้างต้น พบว่าเมื่อบิดามารดาเข้าสู่วัยชราภาพมากขึ้น ความเป็นปึกแผ่นในแต่ละด้านที่ศึกษาอันหมายถึงความสัมพันธ์หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรวัยผู้ใหญ่ในด้านต่างๆก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นของการพักอาศัยอยู่กับบุตร ความถี่ในการติดต่อพูดคุยกับบุตร หรือการมีบทบาทเป็น "**ผู้รับ**" ทรัพยากรความช่วยเหลือจากบุตรอย่างเดียว โดยจะเห็นได้ว่าตัวบ่งชี้ความเป็นปึกแผ่นเหล่านี้มีสัดส่วนที่สูงขึ้นในบิดามารดาสูงอายุวัยปลาย เมื่อเปรียบเทียบกับวัยต้นและวัยกลาง ซึ่งก็อาจจะตีความได้ว่าเมื่อบิดามารดามีอายุมากขึ้น ก็จะกลายสภาพจากการที่เคยช่วยเหลือตัวเองได้มาเป็นการที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นโดยเฉพาะจากบุตรทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ เนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจทรุดโทรมลง จึงต้องการการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือมากขึ้น

ตารางที่ 16 ค่าสถิติวัดความเหมาะสมของ Latent Class Models ที่มีจำนวน Class ต่างๆ กัน: ผู้สูงอายุวัยปลาย (N = 763)

จำนวนของ Latent Classes	χ^2	df	p-value	BIC
1	920.73	26	0.000	4072.63
2	24.61	20	0.217	3411.66
3	14.89	14	0.386	3437.22
4	6.42	8	0.600	3469.81
5	2.69	2	0.261	3506.67

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ Latent Class Models ที่มีจำนวน 2Classes: ผู้สูงอายุวัยปลาย (N = 763)

ตัวบ่งชี้	ประเภท	
	เห็นหน้า n = 351 46%	แลกเปลี่ยนด้วยบริการ n = 412 54%
การพบปะพูดคุย		
ไม่เคยพบเจอ/นานๆ ครั้ง	0.242	0.022
บ่อยๆ	***0.758***	***0.978***
บิดามารดาให้บุตร: เงิน		
ใช่	0.026	0.109
ไม่ใช่	***0.974***	***0.891***
บิดามารดาให้บุตร: ไม่ใช่เงิน		
ใช่	0.016	***0.605***
ไม่ใช่	***0.984***	0.395
บิดามารดารับจากบุตร: เงิน		
ใช่	0.088	***0.758***
ไม่ใช่	***0.912***	0.242
บิดามารดารับจากบุตร: ไม่ใช่เงิน		
ใช่	0.034	***0.927***
ไม่ใช่	***0.966***	0.073

ตารางที่ 18 ร้อยละของผู้สูงอายุในภาพรวมและในแต่ละกลุ่มวัยจำแนกตามประเภทของการเกื้อกูลกับบุตรวัยผู้ใหญ่

กลุ่มผู้สูงอายุ	ประเภทการเกื้อกูล			
	เหินห่างจากลูก	เห็นหน้าลูก/ลูกเลี้ยงไม่โต	แลกเปลี่ยนด้วยบริการ	มีลูกกตัญญู
วัยต้น	46	5	28	21
วัยกลาง	31	27	42	
วัยปลาย		46	54	
ภาพรวม	41	6	29	24

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาของนักประชากร พบว่าระดับภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว หลังจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการคุมกำเนิดในปี พ.ศ. 2513 จึงอาจมีข้อถกเถียงว่าบิดามารดาสูงอายุวัยปลายอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ในช่วงเวลาก่อนที่ระดับภาวะเจริญพันธ์จะลดลง ดังนั้นจึงมีอัตราเจริญพันธุ์รวม (Total Fertility Rate (TFR) หมายถึง จำนวนบุตรที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะมีตลอดวัยเจริญพันธุ์ของตน) (TFR $\geq$6 คน) สูงกว่าวัยต้น (TFR $\leq$3 คน) และวัยกลาง (TFR $\cong$4-6 คน) (ปราโมทย์ และ ปัทมา, 2548) ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้มีโอกาสที่จะมีปฏิสัมพันธ์หรือการเกื้อกูลกันกับบุตรสูงกว่า เนื่องจากมีจำนวนบุตรที่จะหมุนเวียนหรือผลัดเปลี่ยนกันมากกว่า แต่เมื่อพิจารณาทิศทางการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ อันได้แก่ ทิศทางเดียว สองทิศทาง และไม่มีการเกื้อกูล โดยเปรียบเทียบระหว่างบิดามารดาสูงอายุทั้ง 3 กลุ่มวัยที่มีบุตรวัยผู้ใหญ่ที่ยังมีชีวิตอยู่ในจำนวนที่เท่ากัน (ดูตารางที่ 19) พบว่า (1) ในจำนวนบุตรที่มีชีวิตที่เท่ากัน เมื่อบิดามารดามีอายุมากขึ้น การเป็น “**ผู้รับ**” อย่างเดียวของบิดามารดามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มลดลงสำหรับการเกื้อกูลแบบ “**สองทิศทาง**” (2) ในภาพรวมของบิดามารดาสูงอายุทุกกลุ่มวัย การเป็น “**ผู้รับ**” อย่างเดียวของบิดามารดาไม่ได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต โดยมีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการเป็น “**ผู้รับ**” อย่างเดียว อยู่ระหว่างประมาณร้อยละ 22–24 ยกเว้นกรณีที่มีบุตรที่มีชีวิต 4 คน เช่นเดียวกับการเกื้อกูลแบบ “**สองทิศทาง**” ก็ไม่ได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต โดยมีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนแกว่งอยู่ในกรอบแคบๆ ระหว่างร้อยละ 48-52 ยกเว้นกรณีที่มีบุตรที่มีชีวิต 1 คน (ร้อยละ 40 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำที่สุด) และ 4 คน (ร้อยละ 45 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำรองลงมาจากที่มีบุตรที่มีชีวิต 1 คน) (3) สำหรับกรณีที่ “**ไม่มีการเกื้อกูล**” ระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่นั้น ถ้ามีบุตรที่มีชีวิตเพียง 1 คน สัดส่วนของบิดามารดาที่ไม่มีการเกื้อกูลกับบุตรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีอายุสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าบิดามารดาสูงอายุที่มีบุตรวัยผู้ใหญ่ที่มีชีวิตเพียง 1 คน มีความเสี่ยงที่จะไม่มีการเกื้อกูลกันกับบุตรสูงกว่าบิดามารดาสูงอายุที่มีบุตรวัยผู้ใหญ่ที่มีชีวิตมากกว่า 1 คน และ (4) ประการสุดท้ายนี้เกี่ยวข้องกับกรณี “**ไม่มีการเกื้อกูล**” เช่นเดียวกับข้อ (3) แต่สำหรับกรณีที่ผู้สูงอายุมีบุตรวัยผู้ใหญ่ที่มีชีวิตมากกว่า 1 คน โดยพบเพิ่มเติมว่าสัดส่วนของบิดามารดาสูงอายุที่ “**ไม่มีการเกื้อกูล**” กับบุตรวัยผู้ใหญ่เพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการที่บิดามารดามีปฏิสัมพันธ์กับบุตรวัยผู้ใหญ่มากขึ้นเมื่อมีอายุสูงขึ้นนั้น หลักใหญ่น่าจะเนื่องมาจากความจำเป็นในด้านสุขภาพร่างกาย และ/หรือเศรษฐกิจของบิดามารดา มากกว่าที่จะเป็นเรื่องของการที่ผู้สูงอายุวัยปลายมีจำนวนบุตรมากกว่าผู้สูงอายุวัยกลาง หรือผู้สูงอายุวัยกลางมีจำนวนบุตรมากกว่าผู้สูงอายุวัยต้น นอกจากนี้ข้อมูลจาก HART รอบที่ 2 ยังชี้แนะว่าถ้าพิจารณาการเกื้อกูลที่บิดามารดาเป็น “**ผู้รับ**” อย่างเดียวหรือแม้แต่รวมกรณีการเป็นทั้งผู้รับและผู้ให้แบบ “**สองทิศทาง**” ด้วย การมีจำนวนบุตรที่มี

ตารางที่ 19 ร้อยละของบิดามารดาสูงอายุวัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย จำแนกตามทิศทางของการเกื้อกูลและจำนวนบุตรที่มีชีวิต

จำนวนบุตรที่มีชีวิต	ทิศทางเดียว		สองทิศทาง	ไม่มีการเกื้อกูล	รวม
	ผู้รับอย่างเดียว	ผู้ให้อย่างเดียว			
	14.4	10.6	51.0	24.0	
1 คน	27.4	4.1	42.5	26.0	100.0
	28.6	8.2	26.5	36.7	
	19.6	10.1	53.7	16.6	
2 คน	29.9	6.3	46.6	17.2	100.0
	21.9	3.1	50.0	25.0	
	17.2	6.4	56.4	20.1	
3 คน	20.6	4.2	53.9	21.2	100.0
	28.6	4.5	46.4	20.5	
	21.0	3.7	45.7	29.6	
4 คน	23.8	6.3	48.4	21.4	100.0
	39.0	4.0	41.0	16.0	
	7.9	5.3	55.3	31.6	
5 คน	23.7	5.3	47.4	23.7	100.0
	33.0	4.3	41.5	21.3	
	10.5	0.0	57.9	31.6	
มากกว่า 5 คน	24.6	1.5	53.8	20.0	100.0
	30.3	2.1	42.8	24.8	
	17.5	8.0	53.4	21.2	
รวม	25.0	5.0	49.0	20.9	100.0
	30.4	3.9	42.8	23.0	

หมายเหตุ: ในแต่ละ cell ตัวเลขแถวบนเป็นของกลุ่มบิดามารดาสูงอายุวัยต้น แถวถัดมาเป็นของกลุ่มบิดามารดาสูงอายุวัยกลาง และแถวสุดท้ายเป็นของกลุ่มบิดามารดาสูงอายุวัยปลาย

ชีวิต 2 คนหรือมากกว่า ไม่ได้ทำให้ความเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับบิดามารดาในยามชราภาพแตกต่างกัน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ามีบุตรที่มีชีวิตเพียง 1 คน หลักประกันความมั่นคงในยามชราภาพจะลดลง อีกทั้งความเสี่ยงที่จะไม่มีการเกื้อกูลกันกับบุตรสูงกว่าผู้ที่มีบุตรมากกว่า 1 คน อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ครอบคลุมความเป็นปึกแผ่นในครอบครัวเฉพาะในด้านกายภาพที่เห็นเป็นรูปธรรม 2 ด้านได้แก่ ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และด้านการปฏิบัติตามหน้าที่เท่านั้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ LCA พบว่ามี 4 ประเภทของการเกื้อกูลระหว่างบิดามารดาสูงอายุไทยและบุตรวัยผู้ใหญ่ เรียงลำดับตามคุณภาพจากน้อยไปหามากของความสัมพันธ์ข้ามรุ่นระหว่างบิดามารดาและบุตร ซึ่งเป็นการสะท้อนที่ดีถึงคุณภาพของบุตรด้วย ได้แก่ “**เห็นห่างจากลูก**” “**เห็นหน้าลูก**” “**แลกเปลี่ยนด้วยบริการ**” และสุดท้าย “**มีลูกกตัญญู**” โดยแต่ละประเภทมีสัดส่วนของบิดามารดาสูงอายุตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 41 ร้อยละ 6 ร้อยละ 29 และร้อยละ 24 เมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลบุตรวัยผู้ใหญ่ที่บิดาและ/หรือมารดา

ยังมีชีวิตอยู่ ใน 48 รัฐในสหรัฐอเมริกาของ Silverstein and Bengtson (1997) โดยใช้ตัวบ่งชี้ความเป็นปึกแผ่นข้ามรุ่นระหว่างบิดามารดาและบุตรวัยผู้ใหญ่ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความเชื่อมโยงสัมพันธ์ ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ (เป็นความช่วยเหลือเฉพาะในส่วนที่ไม่ใช่เงิน) ด้านโครงสร้าง ด้านความรักความรู้สึก และด้านความเห็นร่วมกัน พบว่ามี 5 ประเภท คือ (1) Tight-knit บุตรวัยผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในทุกด้านที่ศึกษากับบิดามารดา (2) Sociable เช่นเดียวกับประเภทแรก ยกเว้นด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ กล่าวคือไม่มีการทั้งให้และรับความช่วยเหลือที่ไม่ใช่เงินกับบิดามารดา (3) Obligatory บุตรวัยผู้ใหญ่มีการพบปะพูดคุยกับบิดามารดาบ่อยๆ แต่ไม่ค่อยมีความใกล้ชิดด้านอารมณ์ความรู้สึก ส่วนด้านการปฏิบัติตามหน้าที่นั้น ประมาณ 1 ใน 3 ของบุตรวัยผู้ใหญ่มีการให้และรับความช่วยเหลือจากบิดามารดา (4) Intimate but distant บุตรวัยผู้ใหญ่มีความรู้สึกใกล้ชิดด้านจิตใจเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ด้านอื่นๆค่อนข้างน้อย และ (5) Detached ตรงข้ามกับประเภทแรก กล่าวคือมีความสัมพันธ์ต่ำในทุกด้านที่ศึกษา ส่วนการศึกษาของ Yi and Lin (2009) ซึ่งทำการศึกษาในประเทศไต้หวัน ก็ได้ผลในการจัดแบ่งประเภทของการเกื้อกูลออกเป็น 5 ประเภทเหมือนกันกับของ Silverstein and Bengtson แต่เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่นำมาวิเคราะห์ LCA ของการศึกษาในประเทศไต้หวันมีความแตกต่างไปบ้าง ดังนี้ ประการแรกมีตัวบ่งชี้ความเป็นปึกแผ่นด้านบรรทัดฐานของสังคมเพิ่มขึ้นมา และอีกประการ คือด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ครอบคลุมทั้งด้านการเงินและไม่ใช่เงิน ดังนั้นจึงเรียกชื่อประเภทที่ 3 ใหม่ว่า Normative แทนที่จะเป็น Obligatory ส่วนประเภทอื่นๆที่เหลือมีชื่อเรียกเหมือนกันเพราะมีลักษณะที่สำคัญคล้ายคลึงกัน

มีข้อแตกต่างอยู่ 2 ประการระหว่างการศึกษานี้กับสองการศึกษาที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ประการแรก การศึกษานี้ใช้ตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมจำนวนด้านของความเป็นปึกแผ่นน้อยกว่า แต่ 2 ด้านที่การศึกษานี้ครอบคลุมเป็นด้านที่สำคัญและเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ในเชิงวัตถุวิสัย และประการที่สอง การจัดจำแนกประเภทการเกื้อกูลของศึกษานี้กระทำในมุมมองของบิดามารดาสูงอายุ แต่ทั้งสองการศึกษาข้างต้นทำในมุมมองของบุตรวัยผู้ใหญ่ แม้กระนั้นก็ตามเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเภทของความสัมพันธ์หรือการเกื้อกูลภายในครอบครัวระหว่างบิดามารดาสูงอายุกับบุตรวัยผู้ใหญ่ จะเห็นได้ว่าคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะกับประเทศไต้หวัน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้ Tight-knit ⟶ แลกเปลี่ยนด้วยบริการ, Sociable ⟶ เห็นหน้าลูก, Normative ⟶ มีลูกกตัญญู และ Detached ⟶ เหินห่างจากลูก ส่วนประเภท Intimate but distant มีลักษณะสำคัญ คือความรู้สึกใกล้ชิดด้านจิตใจ ซึ่งการศึกษานี้ไม่มีตัวบ่งชี้ด้านนี้

นอกจากนี้การศึกษานี้ยังได้พบเพิ่มเติมว่าประเภทของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดาสูงอายุในแต่ละกลุ่มวัยมีความแตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้เป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าตลอดช่วงชีวิตของเรา (Life course) การปฏิสัมพันธ์ข้ามรุ่นเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต ขึ้นอยู่กับทรัพยากรของบุตรและความต้องการของบิดามารดาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงวัยของคู่ปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งข้อจำกัดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้เป็นตัวกำหนดการถ่ายโอนทรัพยากรระหว่างกัน เช่น เมื่อบิดามารดาเข้าสู่ผู้สูงอายุวัยต้น บุตรยังอยู่ในวัยทำงาน ยังมีรายได้อยู่ ในขณะที่ความต้องการของบิดามารดายังไม่มากเท่าใดเพราะยังช่วยเหลือตนเองได้ อีกทั้งคู่สมรสยังมีชีวิตอยู่สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นประเภทของการปฏิสัมพันธ์หรือการเกื้อกูลข้ามรุ่นจึงมีได้หลากหลาย แต่เมื่อบิดามารดาเป็นผู้สูงอายุวัยปลาย บุตรเข้าสู่ผู้สูงอายุวัยต้น ซึ่งส่วนใหญ่พ้นวัยทำงานแล้ว ไม่มีรายได้และต้องพึ่งพาบุตรหลานเช่นกัน จึงขาดศักยภาพ (ทรัพยากร) ที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลบิดามารดาของตน ในขณะที่บิดามารดามีความต้องการมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่เข้าสู่สภาพต้องพึ่งพาบุคคลอื่นอย่างสมบูรณ์ จากเงื่อนไขทั้งในส่วนของทรัพยากรของบุตรและความต้องการของบิดามารดาดังกล่าว ความสัมพันธ์ข้ามรุ่นระหว่างผู้สูงอายุวัยปลายกับบุตร (ผู้สูงอายุวัยต้น) จึงถูกจำกัดอยู่แค่ 2 ประเภทเท่านั้น คือ “เห็นหน้าลูก” และ “แลกเปลี่ยนด้วยบริการ” ประเด็นที่น่าสังเกต คือ การเกื้อกูลในผู้สูงอายุวัย

ปลายไม่มีประเภท “เหินห่างจากลูก” ทั้งนี้น่าจะเนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุวัยปลายส่วนใหญ่เป็นหม้ายและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ จึงมักต้องอาศัยอยู่กับบุตรหลาน ส่งผลให้ภาระหนักอาจจะไปตกอยู่กับหลาน (บุตรของบุตร) เพราะต้องดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย 2 คน 2 รุ่น เป็นรุ่นบิดามารดา และรุ่นปู่ย่าตายาย และในอนาคตครอบครัวไทยจะมีลักษณะเป็น Bean pole (คือมีหลายรุ่นอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เป็นครอบครัวที่มีการขยายในแนวดิ่งมากกว่าแนวราบ) มากขึ้น เนื่องจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 ระบุว่าจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายต่อผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจะเพิ่มสูงขึ้น จากประมาณ 1 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 13 ของประชากรสูงอายุทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2553 เป็นเกือบ 4 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 19 ในปี พ.ศ. 2583 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ประกอบกับคนไทยจะมีอายุยืนยาวขึ้น นั่นย่อมหมายถึงการขยายเวลา (ระดับบุคคล) และการเพิ่มปริมาณ (ระดับมหภาค) ภาวะการพึ่งพา ส่งผลให้เกิดความต้องการในการดูแลระยะยาว ดังนั้นความสัมพันธ์หรือการเกื้อกูลข้ามรุ่นในครอบครัวควรที่จะต้องพิจารณาในมุมมองที่กว้างขึ้น ไม่เฉพาะระหว่างบิดามารดาและบุตรเท่านั้น แต่ควรรวมถึงการเกื้อกูลระหว่างรุ่นปู่ย่าตายายและรุ่นหลานด้วย

โดยรวมผลของการศึกษานี้ชี้แนะว่าบรรทัดฐานของสังคมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณบิดามารดายังมีอยู่ในสังคมไทย แต่อาจจะเปลี่ยนรูปแบบของพฤติกรรมจากรูปแบบดั้งเดิมในอดีต อันได้แก่ บุตรให้การช่วยเหลือสนับสนุนทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินกับบิดามารดาอย่างเดียว มาเป็นอย่างน้อยมีการติดต่อพูดคุยกับบิดามารดาอย่างสม่ำเสมอ หรือบิดามารดาแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือในด้านที่ไม่ใช่เงิน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป และการเกื้อหนุนผู้สูงอายุจากครอบครัวมีแนวโน้มที่จะเป็นการดูแลที่มีระยะยาวขึ้น ผู้สูงอายุจึงอาจต้องเกี่ยวพันกับสมาชิกในครอบครัวหลายรุ่นด้วยกัน ดังนั้นจึงควรที่จะต้องหาทางป้องกันไม่ให้มีปัญหาช่องว่างระหว่างรุ่นวัย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ปราโมทย์ ประสาทกุล และ ปัทมา ว่าพัฒนวงศ์ (2548) สถานการณ์ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2548. ใน กฤตยา อาชวนิจกุล และ ปราโมทย์ ประสาทกุล (บรรณาธิการ), *ประชากรและสังคม 2548 : ประชากรของประเทศไทย ณ พ.ศ. 2548*. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558) ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม สถิติด้านประชากร จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=1

ภาษาอังกฤษ

Bengtson, V.L. (2001). Beyond the nuclear family: The increasing importance of multigenerational bonds. *Journal of Marriage and Family*, 63, 1-16.

Bengtson, V.L. and Roberts, R.L. (1991). Intergenerational solidarity in aging families: An example of formal theory construction. *Journal of Marriage and Family*, 53, 856-870.

Knodel, J., Prachuabmoh, V. and Chayovan, N. (2013). *The Changing Well-being of Thai Elderly: An Update from the 2011 Survey of Older Persons in Thailand*. Report 13-793. University of Michigan, Institute for Social Research, Population Studies Center.

Knodel, J.,Teerawichitchainan, Bussarawan, Prachuabmoh, V. and Pothisiri, Wiraporn. (2015). *The Situation of Thailand's Older Population: An Update based on the2014 Survey of Older Persons in Thailand*. Report 15-847. University of Michigan, Institute for Social Research, Population Studies Center.

Lee, Ronald and Mason, Andrew. (2011). *Population Aging and the Generational Economy: A Global Perspective*. International Development Research Centre. Ottawa, Canada.

McChesney, K. Y., & Bengtson, V. L. (1988). Solidarity, integration, and cohesion in families: Concepts and theories. In D. J. Mangen, V. L. Bengtson, & P. H. Landry, Jr. (Eds.), Sage focus editions, Vol. 92. Measurement of intergenerational relations (pp. 15-30). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

Park, Keong-Suk, Phua, Voonchin, McNally, James and Sun, Rongjun. (2005). Diversity and Structure of Intergenerational Relationships: Elderly Parent-Adult Child Relations in Korea. *Journal Cross Cultural Gerontology.*20:285-305.

Roberts, Robert E.L., Richards, Leslie, and Bengtson, Vern L. (1991). "Intergenerational Solidarity in Families: Untangling the ties That Bind." Pp. 11-46. In Families: Intergenerational and Generational Connections. Susan P. Pfeifer and Marvin B. Sussman eds. New York: The Haworth Press.

Rossi, Alice S. and Peter H. Rossi (1990) *Of Human Bonding: Parent-Child Relations Across the Life Course*. Aldine de Gruyter. New York

Silverstein, M. and Bengtson, V.L. (1997). Intergenerational Solidarity and the Structure of Adult Child–Parent Relationships in American Families. *American Journal of Sociology,*103, No. 2, 429-460.

Yi, Chin-chun and Lin, Ju-ping. (2009). Types of Relations between Adult Children and Elderly Parents in Taiwan: Mechanisms Accounting for Various Relational Types. *Journal of Comparative Family Studies.*40: 305-324.

Zhao, Yaohui et. al. (2013). Challenges of Population Aging in China. Beijing: National School of Development, Peking University.

ผลการศึกษา

สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

ความนำ/ความเป็นมาของโครงการ

สุขภาพและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และเป็นมิติหนึ่งที่สอดคล้องกับโครงการ Health and Retirement Study (HRS) ซึ่งเป็นโครงการต้นแบบจาก Institute for Social Research, University of Michigan รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ของการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุก็สอดคล้องกับ HRS เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสำรวจผู้สูงอายุไทย เรื่อง สถานภาพด้านสุขภาพ (Health Status)ที่ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (NSO)อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าในการสำรวจรอบที่ 2 นี้มีข้อถามเพิ่มเติมมากกว่าการศึกษาที่ดำเนินการโดย NSO (Knodel, et. al., 2015, Chapter 6[1]) ได้แก่ การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพ (Health Insurance) ความจำและความสามารถในการคิด (Cognition) และความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต (Expectation and Life Satisfaction)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

การสำรวจในรอบที่ 2 นี้มีการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจเล็กน้อย ดังนี้

ส่วน C: สถานภาพสุขภาพ (Section C: Health Status)แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วน Ca: สุขภาพ

ข้อคำถามในส่วนนี้ เป็นข้อถามเกี่ยวกับการประเมินตนเองด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่นเดียวกับการสำรวจในรอบที่ 1 แต่ในส่วนของปัญหาสุขภาพการเป็นโรค และสถานะความบกพร่องทางกาย/ทางจิตนั้นเป็นการสำรวจการเป็นโรคหรือมีปัญหา และระดับอุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้หรือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ซึ่งต่างจากการสำรวจในรอบที่ 1 ที่การเป็นโรคการมีปัญหา หรือการมีความบกพร่องต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์

นอกจากนี้ยังมีการสำรวจในเรื่องอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพสุขภาพนั้น ได้แก่ การประสบอุบัติเหตุและระดับอุปสรรคของอุบัติเหตุต่อการทำงาน การออกกำลังกายและความอ้วน (น้ำหนักตัว) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และความรู้สึกทางอารมณ์ และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

ส่วน Cb: การประกันสุขภาพและการรับบริการทางสุขภาพ

ข้อคำถามในส่วนนี้ เป็นข้อถามเกี่ยวกับความคุ้มครองด้านสุขภาพ การมีกรมธรรม์ประกันชีวิต การรับบริการทางสุขภาพและผู้ดูแล ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจในรอบที่ 1

[1] Knodel, John; Bussarawan Teerawichitchainan, Vipan Prachuabmoh, and Wiraporn Pothisiti, 2015. The Situation of Thailand's Older Population: An update based on the 2014 Survry of Older Persons in Thailand. Report 15-847. Population Studies Center, Institute for Social Research, University of Michigan. October.

ส่วน Cc: การรับรู้

ข้อคำถามในส่วนนี้ เป็นข้อถามสำหรับทดสอบความจำ และทดสอบความสามารถในการคิดในการสำรวจรอบที่ 2 นี้มีการปรับคำในชุดทดสอบความจำให้เหมาะสมและถูกตามหลักเกณฑ์การทดสอบมากขึ้น

ส่วน G: ความคิดเห็น ความคาดหวังและความพึงพอใจ/ความสุขในชีวิตความเป็นอยู่ (Section G: Expectation and Life Satisfaction)

ข้อคำถามในส่วนนี้ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความถี่ในการทำกิจกรรมทางศาสนาความคาดหวัง/โอกาสที่จะได้รับหรือจะมีมรดกให้ลูกหลาน ระยะเวลาในการทำงานต่อไปในอนาคตการมีชีวิตยืนยาวไปในอนาคต สถานะทางการเงินในอนาคต สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของลูกหลานในอนาคต ความพึงพอใจในชีวิตด้านสุภาพทางกาย ด้านสุขภาพทางจิตใจ ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับคู่สมรส ความสัมพันธ์กับบุตรและความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตข้อถามทั้งหมดใกล้เคียงกับข้อถามของส่วนนี้สำหรับการสำรวจรอบที่ 1

2. ทบทวนผลการศึกษาในการสำรวจรอบที่ 1

ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาสุขภาพและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ คือการสร้างฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่สามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลผู้สูงอายุของโครงการต้นแบบ HRS และโครงการในทำนองเดียวกันในประเทศต่าง ๆ หลายแห่ง แต่คณะผู้วิจัยได้นำผลการสำรวจรอบที่ 1 มานำเสนอในรูปของบทความซึ่งสรุปได้โดยสังเขป ดังนี้

1. ผลการประเมินสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พบว่า อยู่ในระดับดี
2. ผู้สูงอายุมีความคาดหวังเชิงบวกต่อชีวิต
3. ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์กับคู่สมรส ในระดับสูง
4. ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับบุตรในระดับสูงมาก
5. ปัญหาสุขรูปที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการกลั้นปัสสาวะ/การมีปัสสาวะเล็ด และผู้สูงอายุมากกว่าครึ่งยังละเลยการออกกำลังกาย
6. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้บริการด้านสุขภาพแบบผู้ป่วยนอก และมีเพียงส่วนน้อยที่มีการไปใช้บริการด้านสุขภาพแบบผู้ป่วยใน โดยการไปใช้บริการด้านสุขภาพส่วนใหญ่ เป็นการใช้สวัสดิการความคุ้มครองด้านสุขภาพของภาครัฐเป็นหลัก

3.องค์ประกอบของการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในการสำรวจรอบที่ 2 เป็นการศึกษาใน PartC และ Part G ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. สุขภาพกายและจิต
2. การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพ
3.การรับรู้
4. ความคาดหวังและความพึงพอใจ/ความสุขในชีวิต

ส่วนประกอบของการศึกษาในส่วนที่ 1 – 3 แสดงรายละเอียดเป็นแผนภูมิไว้ในรูปที่ 1และ 2 และส่วนประกอบของการศึกษาในส่วนที่ 4 แสดงรายละเอียดเป็นแผนภูมิไว้ในรูปที่ 3

รูปที่ 1ส่วนประกอบของการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพทางสุขภาพและพฤติกรรมทางสุขภาพ

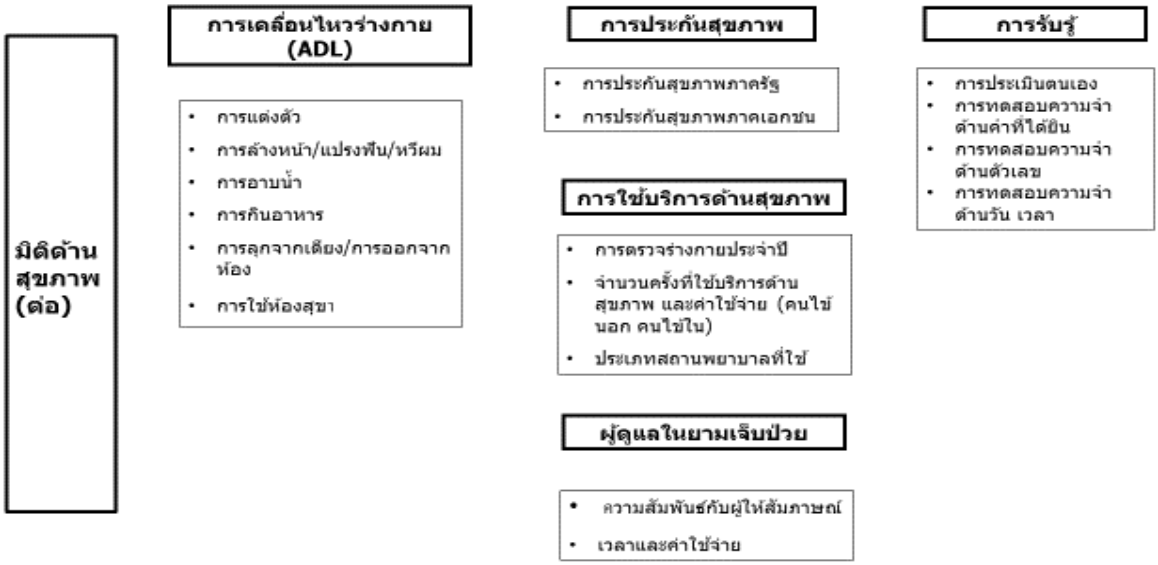

รูปที่ 2 ส่วนประกอบของการศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การประกันสุขภาพ การรับบริการด้านสุขภาพ และการรับรู้

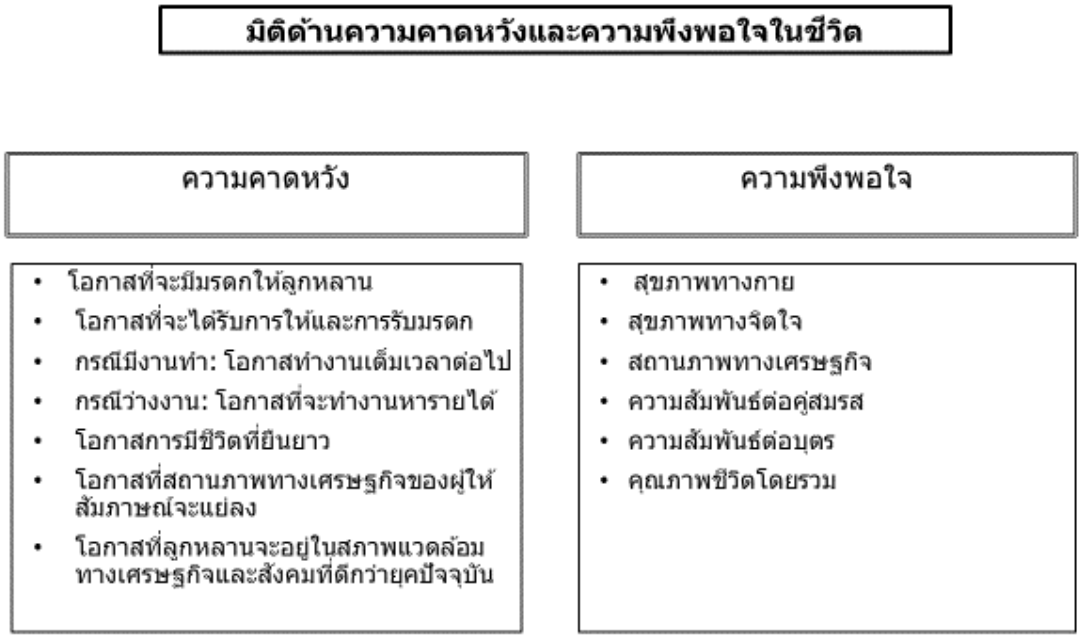

รูปที่ 3 ส่วนประกอบของการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวัง และความพึงพอใจในชีวิต

4. ลำดับของการนำเสนอ

การศึกษาครั้งนี้ แม้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ แต่กลุ่มเป้าหมายของการสำรวจ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของโครงการต้นแบบ ซึ่งได้แก่ โครงการ HRS ของ Institute for Social Research, University of Michigan ซึ่งสำรวจผู้สูงอายุที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี โดยสำรวจผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ดังนั้น ในที่นี้ ผู้สูงอายุจึงหมายถึงกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป

รายงานนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปของบทความ 4 บทความดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ชื่อบทความ	ผู้เขียน
1. สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย	
2. การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุไทย	
3. Cognitive decline among elderly in Thailand: Multi-theories perspective (ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุในประเทศไทย: มุมมองหลากทฤษฎี)	
4. ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย	

ส่วนสุดท้ายของรายงานนี้ คือ บทสรุปของ*สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย*ซึ่งเป็นผลการศึกษา Part C และ Part G ของแผนงานวิจัยเรื่อง ***ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่2***

บทความที่ 1

สุขภาพกายและสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุไทย

[2]

บทความนี้เป็นผลการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลการศึกษาส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัยเรื่อง *ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาสุขภาพของผู้สูงอายุที่สำคัญ จำแนกตามภูมิภาคและเพศของผู้สูงอายุ โดยเรื่องที่พิจารณานำเสนอ ได้แก่

1. การประเมินตนเองด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ
2. สถานะความบกพร่องทางกาย/ทางจิต
3. การเป็นโรค/มีอาการ
4. สัดส่วนร่างกายและดัชนีมวลกาย
5. ความรู้สึกทางอารมณ์
6. ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

การศึกษาครั้งนี้ แม้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ แต่กลุ่มเป้าหมายของการสำรวจ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการเครือข่ายในกลุ่มประเทศอาเซีย เช่น โครงการ KLoSA ซึ่งขยายช่วงอายุเริ่มต้นในการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุก่อนวัยเกษียณได้มากขึ้น ทำให้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูงอายุได้หลากหลายกลุ่มอายุ แม้ว่าโครงการต้นแบบ ซึ่งได้แก่ โครงการ HRS ของ Institute for Social Research, University of Michigan ได้ใช้กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ในที่นี้ ผู้สูงอายุจึงหมายถึงกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีอายุตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไป

1. ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

แผนการเลือกตัวอย่างในการศึกษาโครงการความอยู่ดีมีสุขนี้ เป็นการสำรวจแบบใช้ตัวอย่างซ้ำ รอบที่ 2 (Panel Survey Wave II) เนื่องจากในรอบที่ 1 ที่ดำเนินการเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบเดิม ๆ กล่าวคือ พิมพ์แบบสอบถามเป็นกระดาษและเย็บเล่มให้พนักงานสัมภาษณ์กรอกข้อมูลด้วยมือ รวมทั้งให้พนักงานสัมภาษณ์เขียนแผนที่บ้านของหน่วยตัวอย่างลงบนปกของแบบสอบถาม โดยไม่ได้ใช้เครื่องมือ เช่น Tablet ช่วยในการเก็บข้อมูล ดังนั้น จึงเกิดความคลาดเคลื่อนหลายประการรวมทั้งตำแหน่งที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของหน่วยตัวอย่าง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น การย้ายที่อยู่ การเสียชีวิต ตลอดจนความไม่พร้อมในการให้ข้อมูล ทำให้หน่วยตัวอย่างทั้งหมดที่เก็บรวบรวมมาได้ในรอบที่ 2 นี้ มีจำนวน 3,708 คน โดยเป็นตัวอย่างที่มีอายุ 45 – 59 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุ จำนวน 969 คนคิดเป็นร้อยละ 26.13 ที่เหลือเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) 1,079 คน ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) 897 คน และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) 763 คน คือ เป็นร้อยละ 29.10, 24.19 และ 20.58 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ตัวอย่างอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 573 คน (ร้อยละ 15.45)

[2]

ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑล) 616 คน (ร้อยละ 16.61) ภาคเหนือ 1,129 คน (ร้อยละ 30.45) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 662 คน (ร้อยละ 17.85) และภาคใต้ 728 คน (ร้อยละ 19.63) และตัวอย่างทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้ เป็นเพศชาย 1,372 คนและเพศหญิง 2,031 คนคิดเป็นร้อยละ 45.15 และ 54.85 ตามลำดับ ดูรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างในแต่ละภูมิภาค จำแนกตามเพศและอายุ

เพศ/อายุ (ปี)	กทม./ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		รวมทุกภูมิภาค	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	**272**	**(47.47)**	**249**	**(40.42)**	**517**	**(45.79)**	**293**	**(44.26)**	**344**	**(47.25)**	**1675**	**(45.17)**
45 – 59	66	(24.26)	64	(25.70)	127	(24.56)	87	(29.69)	81	(23.55)	425	(25.37)
60 – 69	79	(29.04)	67	(26.91)	144	(27.85)	95	(32.42)	102	(29.65)	487	(29.07)
70 – 79	73	(26.84)	67	(26.91)	129	(24.95)	74	(25.26)	83	(24.13)	426	(25.43)
≥ 80	54	(19.85)	51	(20.48)	117	(22.63)	37	(12.63)	78	(22.67)	337	(20.12)
เพศหญิง	**301**	**(52.53)**	**367**	**(59.58)**	**612**	**(54.21)**	**369**	**(55.74)**	**384**	**(52.75)**	**2033**	**(54.83)**
45 – 59	72	(23.92)	107	(29.16)	150	(24.51)	130	(35.23)	85	(22.14)	544	(26.76)
60 – 69	93	(30.90)	100	(27.25)	174	(28.43)	105	(28.46)	120	(31.25)	592	(29.12)
70 – 79	72	(23.92)	88	(23.98)	133	(21.73)	81	(21.95)	97	(25.26)	471	(23.17)
≥ 80	64	(21.26)	72	(19.62)	155	(25.33)	53	(14.36)	82	(21.35)	426	(20.95)
รวม	**573**	**(15.45)**	**616**	**(16.61)**	**1129**	**(30.45)**	**662**	**(17.85)**	**728**	**(19.63)**	**3708**	**(100.00)**
45 – 59	138	(24.08)	171	(27.76)	277	(24.53)	217	(32.78)	166	(22.80)	969	(26.13)
60 – 69	172	(30.02)	167	(27.11)	318	(28.17)	200	(30.21)	222	(30.49)	1079	(29.10)
70 – 79	145	(25.31)	155	(25.16)	262	(23.21)	155	(23.41)	180	(24.73)	897	(24.19)
≥ 80	118	(20.59)	123	(19.97)	272	(24.09)	90	(13.60)	160	(21.98)	763	(20.58)

2. การประเมินตนเองด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ

ข้อมูลที่นำมาพิจารณาในส่วนนี้ เป็นคะแนนการประเมินตนเองของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ โดยคะแนนดังกล่าวมีค่าระหว่าง 0 – 100 คะแนน ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินตนเองด้านสุขภาพกาย แม้จะมีค่าถึง 71.10คะแนน แต่ยังมีค่าน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขภาพจิตใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.77คะแนน) อยู่พอสมควร โดยมีผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 43.85 ที่ประเมินตนเองว่ามีคะแนนสุขภาพจิตใจตั้งแต่ 85 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคจำแนกตามช่วงคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ

ด้าน	คะแนนประเมินตนเอง					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	0 – 24	25 – 44	45 – 64	65 – 84	85 – 100		
สุขภาพกาย	1.29	5.83	27.35	46.98	18.55	71.10	38.61
สุขภาพจิตใจ	0.59	1.27	13.30	40.99	43.85	82.77	40.67

(1) การประเมินตนเองด้านสุขภาพกาย

เมื่อพิจารณาคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายของผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายของผู้สูงอายุ มีค่าน้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง และภาคใต้ก็มีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายลดลงตามลำดับเมื่อมีอายุมากขึ้น ในภาคเหนือก็มีลักษณะดังกล่าวยกเว้นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) มีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายน้อยกว่าผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) เพียงเล็กน้อย (ดูตารางที่ 3) ในทางตรงกันข้ามกับผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายกลับมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในวงเล็บ) ของคะแนนประเมินตนเอง[1] ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามอายุและภูมิภาค

อายุ (ปี)	กทม.และปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	รวม
45 – 59	77.03 (16.85)	74.97 (15.20)	76.61 (15.70)	75.21 (17.95)	77.53 (13.95)	76.22 (16.03)
60 – 69	71.57 (17.42)	68.08 (16.05)	73.77 (17.17)	70.70 (19.22)	70.90 (16.06)	71.38 (17.29)
70 – 79	64.00 (17.65)	64.97 (16.29)	74.42 (59.87)	71.41 (78.04)	69.56 (16.30)	69.61 (47.50)
≥ 80	60.85 (16.82)	57.56 (19.01)	68.31 (59.44)	80.53 (141.11)	64.00 (17.13)	65.96 (61.55)
รวม	68.76 (18.24)	67.11 (17.56)	73.30 (42.79)	73.68 (65.79)	70.56 (16.52)	71.10 (38.61)

[1]กำหนดคะแนนประเมินตนเองให้มีค่าอยู่ระหว่าง0 – 100 คะแนน

ในภาพรวม ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.68) และมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยดังกล่าวของผู้สูงอายุในภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.30) ส่วนผู้สูงอายุในภาคกลาง และในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.11 และ 68.76 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพกายของผู้สูงอายุเพศหญิงมีค่าน้อยกว่าผู้สูงอายุเพศชายทั้งในภาพรวมและทุกช่วงอายุ นอกจากนี้พบว่า ผู้สูงอายุเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินฯ น้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น ส่วนผู้สูงอายุเพศชายก็มีลกษณะคล้ายกัน ยกเว้น ค่าเฉลี่ยดังกล่าวของผู้สูงอายุชายวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) มีค่าน้อยกว่าผู้สูงอายุชายวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) เล็กน้อย (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(ในวงเล็บ) ของคะแนนประเมินตนเอง[1]ด้านสุขภาพกาย จำแนกตามอายุและเพศ

อายุ (ปี)	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
45 – 59	77.69 (15.35)	75.07 (16.46)	76.22 (16.03)
60 – 69	71.62 (16.46)	71.18 (17.97)	71.38 (17.29)
70 – 79	73.00 (66.12)	66.54 (18.10)	69.61 (47.50)
≥ 80	67.00 (54.24)	65.14 (66.82)	65.96 (61.55)
รวม	72.58 (43.03)	69.88 (34.51)	71.10 (38.61)

[1]กำหนดคะแนนประเมินตนเองให้มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 100 คะแนน

(2) การประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจ

ผลการสำรวจ พบว่า คะแนนการประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุทุกช่วงอายุ ประเมินว่าตนเองมีสุขภาพจิตใจสูง โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมสูงกว่า 80 คะแนนทุกช่วงอายุและทุกภูมิภาค แม้ว่า คะแนนประเมินดังกล่าวของผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) จะมีค่าน้อยกว่าคะแนนดังกล่าวของผู้สูงอายุในช่วงอายุอื่น ๆ แต่คะแนนประเมินของทุกช่วงอายุก็ไม่แตกต่างกันมากนัก รวมทั้งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีคะแนนการประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจสูงถึง 85.78 และ 84.40 คะแนนตามลำดับซึ่งนับว่าสูงที่สุด 2 ลำดับแรก ในทางตรงข้าม ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลางมีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินฯ เท่ากับ 80.16 และ 80.84 คะแนนตามลำดับซึ่งต่ำที่สุด แต่นับว่าไม่แตกต่างจากคะแนนฯ สูงที่สุดมากนัก (ตารางที่5)

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจ พบว่า มีข้อน่าสังเกต 2 ประการ คือ (1) กรณีผู้สูงอายุวัยกลาง ค่าเฉลี่ยฯ ของผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยฯ ของผู้สูงอายุในภาคใต้อยู่พอสมควร (2) กรณีผู้สูงอายุวัยปลาย ค่าเฉลี่ยฯ ของผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยฯ ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(ในวงเล็บ) ของคะแนนประเมินตนเอง[1]ด้านสุขภาพจิตใจ จำแนกตามอายุและภูมิภาค

อายุ (ปี)	กทม.และปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	รวม
45 – 59	82.90	84.85	85.16	84.75	85.60	84.77
	(15.00)	(15.43)	(14.16)	(16.83)	(14.87)	(15.24)
60 – 69	80.47	80.54	84.47	83.30	80.63	82.22
	(14.01)	(16.25)	(15.12)	(18.32)	(17.35)	(16.31)
70 – 79	81.30	80.39	85.53	88.50	78.50	83.06
	(78.36)	(17.87)	(59.06)	(76.42)	(18.08)	(56.03)
≥ 80	75.08	76.26	82.46	89.10	80.49	80.69
	(17.53)	(19.43)	(58.36)	(99.13)	(75.52)	(60.61)
รวม	80.16	80.84	84.40	85.78	81.21	82.77
	(41.58)	(17.34)	(41.71)	(53.69)	(38.42)	(40.67)

[1]กำหนดคะแนนประเมินตนเองให้มีค่าอยู่ระหว่าง0 – 100 คะแนน

ทำนองเดียวกับด้านสุขภาพกาย ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเพศหญิงมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยฯ ของเพศชายทุกช่วงอายุ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินดังกล่าวของเพศหญิงจะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น และมีค่าไม่ต่างจากค่าเฉลี่ยดังกล่าวของเพศชายไม่มากนัก ยกเว้น ผู้สูงอายุวัยกลางเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยฯ เท่ากับ 78.87 คะแนนซึ่งนับว่ามีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของเพศชาย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.69 คะแนน)ในช่วงวัยเดียวกันอยู่พอสมควรดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(ในวงเล็บ) ของคะแนนประเมินตนเอง[1]ด้านสุขภาพจิตใจ จำแนกตามอายุและเพศ

อายุ (ปี)	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
45 – 59	85.81	83.95	84.77
	(14.29)	(15.92)	(15.24)
60 – 69	83.02	81.55	82.22
	(16.19)	(16.38)	(16.31)
70 – 79	87.69	78.87	83.06
	(78.78)	(18.35)	(56.03)
≥ 80	81.21	80.28	80.69
	(53.48)	(65.77)	(60.61)
รวม	84.55	81.31	82.77
	(47.78)	(33.64)	(40.67)

[1]กำหนดคะแนนประเมินตนเองให้มีค่าอยู่ระหว่าง0 – 100 คะแนน

3.สถานะความบกพร่องทางกาย/ทางจิตใจ

ความบกพร่องทางกายและจิตใจเป็นสิ่งที่เกิดกับผู้สูงอายุไม่มากก็น้อย แม้สิ่งนี้จะดูเหมือนไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต แต่ก็เป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ หรืออาจทำให้เกิดปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันแก่ผู้สูงอายุไม่น้อยกว่าโรคภัยไข้เจ็บ และอาจเป็นสาเหตุทางอ้อมต่อสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ เป็นที่ทราบกันดีว่า ความบกพร่องของผู้สูงอายุในด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย การมองเห็น และการได้ยินเป็นสาเหตุหนึ่งที่นอกจากจะอุปสรรคต่อการออกกำลังกายแล้ว ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุประสบอุบัติเหตุ (เช่น http://www.si.mahidol.ac.th/project/geriatrics/knowledge_article/knowledge_healthy_9_003.html)**"**ในแต่ละปี 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุมักประสบการลื่นล้มและครึ่งหนึ่งลื่นล้มมากกว่า 1 ครั้ง ร้อยละ40 ของการลื่นล้มทำให้กระดูกตะโพกหัก ร้อยละ 20 ของการบาดเจ็บเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิต การลื่นล้มมักเกิดขึ้นในที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในห้องน้ำ/บันได" (http://www.med.cmu.ac.th/hospital/northo/2012/16-kmorthopedics/33-falling-lelderly.html)

รูปที่ 1 การพลัดตกหกล้มในผู้สูงอายุ

ที่มา: http://www.thaincd.com/2016/media-detail.php?id=12648&tid=39&gid=1-015-001
ค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2560

(1) การมีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ

ความบกพร่องทางกายและจิตที่ครอบคลุมในการศึกษาครั้งนี้มี 6 ด้าน ได้แก่ (1) ความพิการทางร่างกาย หมายถึงความบกพร่องในการเคลื่อนไหวแขน หรือขา (2) ความพิการหรือความบกพร่องในการมองเห็น (3) ความพิการหรือความบกพร่องในการได้ยิน (4) ความพิการหรือความบกพร่องในการพูดหรือการออกเสียง (5) ความพิการหรือความบกพร่องในการขับถ่าย และ (6) ปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจ ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 7 และ ตารางที่ 8

ในบรรดาความบกพร่องของร่างกายและจิตใจทั้ง 6 ด้าน พบว่าในภาพรวม ความพิการหรือความบกพร่องในการมองเห็นเป็นสิ่งที่พบในผู้สูงอายุร้อยละ 14.05 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด โดยสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องด้านนี้จะเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ เช่นเดียวกับความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว (ความพิการแขน – ขา) และด้านการได้ยิน ซึ่งมีผู้สูงอายุร้อยละ 8.71 และ 6.07 ที่มีความบกพร่องด้านนี้และเป็นด้านของความบกพร่องที่พบในผู้สูงอายุมากเป็นอันดับสองและสาม ตามลำดับ รองจากด้านการมองเห็น

การศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีผู้สูงอายุไม่มากนัก (ร้อยละ 0.70) ที่มีปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจ ดูเหมือนจะมีสัดส่วนน้อย แต่มีข้อสังเกตว่า เป็นธรรมดาที่ญาติหรือผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านนี้จำนวนหนึ่งน่าจะปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ ข้อสังเกตประการที่สอง คือ กลุ่มผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 – 59 ปี) ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี)และผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี)มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 0.52 0.46 และ 0.56 ตามลำดับ) แต่ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) มีร้อยละ 1.44 มีปัญหาทางจิตใจ แม้จะมีค่าไม่มากนัก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า พบว่า สัดส่วนนี้เพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า ซึ่งแสดงว่าปัญหาทางด้านจิตใจนี้มีอัตราเพิ่มแบบก้าวกระโดดสำหรับผู้สูงอายุวัยปลาย รายละเอียดในส่วนนี้ พิจารณาได้จากตารางที่ 7

ตารางที่ 7ร้อยละของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุ ที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ

ภูมิภาค / อายุ (ปี)	ความพิการแขน-ขา	การมองเห็น	การได้ยิน	การพูด/ออกเสียง	การขับถ่าย	ปัญหาทางจิต
กทม.&ปริมณฑล	**12.04**	**18.50**	**7.16**	**2.79**	**2.79**	**0.70**
45 – 59	5.07	11.59	1.45	0.72	0.00	0.00
60 – 69	11.63	17.44	2.91	0.58	1.16	0.58
70 – 79	16.55	17.93	8.28	2.76	4.14	0.00
≥ 80	15.25	28.81	18.64	8.47	6.78	2.54
ภาคกลาง	**8.44**	**11.04**	**5.68**	**0.65**	**5.03**	**0.81**
45 – 59	3.51	7.60	1.75	0.58	1.17	2.34
60 – 69	7.78	13.77	4.79	1.80	5.99	0.00
70 – 79	9.68	13.55	6.45	0.00	4.52	0.65
≥ 80	14.63	8.94	11.38	0.00	9.76	0.00
ภาคเหนือ	**4.87**	**7.71**	**4.25**	**0.80**	**1.68**	**0.53**
45 – 59	3.25	5.05	1.44	0.00	1.44	0.36
60 – 69	4.09	6.92	2.20	0.00	0.63	0.63
70 – 79	4.20	9.16	3.82	1.53	2.29	0.38
≥ 80	8.09	9.93	9.93	1.84	2.57	0.74
ตะวันออกเฉียงเหนือ	**11.93**	**19.94**	**6.65**	**2.11**	**5.14**	**0.91**
45 – 59	6.91	12.90	2.30	0.00	1.38	0.00
60 – 69	12.00	18.00	3.50	2.50	4.50	0.50
70 – 79	14.19	27.74	10.97	4.52	9.03	1.29
≥ 80	20.00	27.78	16.67	2.22	8.89	3.33

ภาคใต้	**9.35**	**17.61**	**7.84**	**2.06**	**8.80**	**0.69**
45 – 59	4.22	8.43	2.41	1.81	4.22	0.00
60 – 69	9.05	16.74	2.71	0.90	6.79	0.45
70 – 79	10.00	19.44	8.89	1.11	8.89	0.56
≥ 80	14.38	26.25	19.38	5.00	16.25	1.88
รวมทุกภาค	**8.71**	**14.05**	**6.07**	**1.56**	**4.42**	**0.70**
45 – 59	4.54	8.77	1.86	0.52	1.65	0.52
60 – 69	8.35	13.73	3.06	1.02	3.53	0.46
70 – 79	10.03	16.61	7.25	1.90	5.46	0.56
≥ 80	12.98	18.22	14.29	3.28	7.99	1.44

ในภาพรวมพบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องแต่ละด้านจะเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ และเป็นเช่นนี้ทุกด้าน นอกจากปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจแล้ว ความบกพร่องในการได้ยิน และความบกพร่องในการพูดหรือการออกเสียง เป็นด้านที่อัตราการเป็นของผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ความพิการหรือความบกพร่องในการมองเห็นเป็นสิ่งที่พบในผู้สูงอายุในทุกภูมิภาค มีสัดส่วนที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความบกพร่องด้านอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า ในแทบทุกภูมิภาค สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องในแต่ละด้าน มีค่าเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ และเป็นเช่นนี้ในแทบทุกด้านของความบกพร่อง ยกเว้นเพียงบางด้านในบางภูมิภาค (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 8ร้อยละของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในแต่ละช่วงอายุ ที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ

เพศ / อายุ (ปี)	ความพิการแขน-ขา	การมองเห็น	การได้ยิน	การพูด/ออกเสียง	การขับถ่าย	ปัญหาทางจิต
ชาย	**9.07**	**12.96**	**6.09**	**1.73**	**4.24**	**0.66**
45 – 59	5.18	7.53	0.71	0.24	1.65	0.47
60 – 69	9.03	13.55	2.67	1.64	4.11	0.21
70 – 79	10.09	15.02	7.75	1.88	4.93	0.70
≥ 80	12.76	16.32	15.73	3.56	6.82	1.48
หญิง	**8.42**	**14.96**	**6.05**	**1.43**	**4.58**	**0.74**
45 – 59	4.04	9.74	2.76	0.74	1.65	0.55
60 – 69	7.78	13.87	3.38	0.51	3.05	0.68
70 – 79	9.98	18.05	6.79	1.91	5.94	0.42
≥ 80	13.15	19.72	13.15	3.05	8.92	1.41
รวม	**8.71**	**14.05**	**6.07**	**1.56**	**4.42**	**0.70**
45 – 59	4.54	8.77	1.86	0.52	1.65	0.52
60 – 69	8.35	13.73	3.06	1.02	3.53	0.46
70 – 79	10.03	16.61	7.25	1.90	5.46	0.56
≥ 80	12.98	18.22	14.29	3.28	7.99	1.44

ความบกพร่องของร่างกายและจิตใจที่พบในผู้สูงอายุเพศชายและผู้สูงอายุเพศหญิง มีลำดับของสัดส่วนผู้สูงอายุที่เป็น เรียงจากมากไปหาน้อยเหมือนกันทั้งชายและหญิง ดังนี้ ความพิการหรือความบกพร่องในการมองเห็น ความพิการทางร่างกาย (แขน – ขา) การได้ยิน การขับถ่าย การพูดหรือการออกเสียง และปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจ นอกจากนี้ยังพบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุเพศชายที่มีความบกพร่องในแต่ละด้าน ทุกด้าน มีค่าเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ ส่วนสัดส่วนของผู้สูงอายุเพศหญิงที่มีความบกพร่องในแต่ละด้าน แทบทุกด้าน มีค่าเพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ ยกเว้นเพียง 2 กรณี คือ (1) กลุ่มผู้หญิงที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 – 59 ปี) มีสัดส่วนของที่มีความบกพร่องด้านการพูด/ออกเสียง สูงกว่าผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) และ (2) กลุ่มผู้หญิงสูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) มีสัดส่วนของที่มีปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจสูงกว่าผู้หญิงสูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) แต่ความแตกต่างทั้ง ทั้ง 2 กรณีมีค่าไม่สูงมากนัก (ดูตารางที่ 8)

(2) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ซึ่งเกิดจากความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ

ระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้แบ่งเป็น4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึงไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเลย

ระดับ 2 หมายถึงมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคปานกลาง และ

ระดับ 4 หมายถึงมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคอย่างมาก

ดังนั้น จึงขอกำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย1.00 – 1.74 หมายถึงไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรค

ค่าเฉลี่ย1.75 – 2.49 หมายถึงมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคน้อย

ค่าเฉลี่ย2.50 – 3.24 หมายถึงมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคปานกลาง

ค่าเฉลี่ย3.25 – 4.00 หมายถึงมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคมาก

ผลการสำรวจ พบว่า ผู้สูงอายุทุกช่วงวัย (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป)ที่มีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้นผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) ที่มีปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจ เท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ อยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มผู้ทีจะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 – 59 ปี) ที่มีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่ง พบว่า มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ผู้กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหวแขนหรือขา ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับปานกลางรายละเอียดของผลการสำรวจ แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(ในวงเล็บ) ของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุ ที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ

ภูมิภาค / อายุ (ปี)	ความพิการแขน-ขา		การมองเห็น		การได้ยิน		การพูด/ออกเสียง		การขับถ่าย		ปัญหาทางจิต	
กทม.&ปริมณฑล	**3.28**	(0.70)	**2.61**	(0.82)	**2.80**	(0.95)	**2.56**	(1.15)	**3.19**	(0.83)	**2.50**	(0.58)
45 – 59	3.43	(0.53)	2.69	(0.87)	2.50	(0.71)	3.00	✸	-	-	-	-
60 – 69	3.05	(0.83)	2.63	(0.76)	2.80	(0.45)	2.00	✸	3.50	(0.71)	3.00	✸
70 – 79	3.38	(0.65)	2.54	(0.81)	2.42	(1.08)	3.25	(0.96)	3.00	(0.63)		
≥ 80	3.33	(0.69)	2.62	(0.89)	3.05	(0.95)	2.30	(1.25)	3.25	(1.04)	2.33	(0.58)
ภาคกลาง	**2.77**	(1.10)	**2.59**	(1.03)	**2.86**	(0.94)	**2.25**	(1.50)	**2.45**	(1.03)	**2.40**	(0.89)
45 – 59	2.17	(1.17)	2.00	(0.91)	1.67	(1.15)	1.00	✸	1.50	(0.71)	2.25	(0.96)
60 – 69	2.85	(1.07)	2.70	(1.18)	3.50	(0.76)	2.67	(1.53)	2.50	(0.97)		
70 – 79	2.67	(1.05)	2.62	(0.97)	2.60	(1.17)	-	-	2.43	(1.27)	3.00	✸
≥ 80	3.00	(1.14)	3.00	(0.63)	2.93	(0.47)	-	-	2.58	(1.00)	-	-
ภาคเหนือ	**3.29**	(0.83)	**2.57**	(1.04)	**3.17**	(0.81)	**3.22**	(0.97)	**2.74**	(0.87)	**2.83**	(0.75)
45 – 59	3.11	(0.33)	2.21	(1.25)	2.25	(0.96)	-	-	2.75	(0.50)	3.00	✸
60 – 69	3.00	(1.00)	2.68	(0.95)	2.86	(0.90)	-	-	3.00	✸	2.50	(0.71)
70 – 79	3.27	(0.79)	2.63	(1.10)	3.20	(0.63)	3.00	(1.41)	2.67	(1.03)	4.00	
≥ 80	3.55	(0.86)	2.63	(0.97)	3.37	(0.74)	3.40	(0.55)	2.71	(1.11)	2.50	(0.71)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	**2.91**	(1.06)	**2.71**	(0.98)	**2.84**	(1.08)	**3.21**	(0.97)	**2.82**	(0.90)	**2.33**	(1.51)
45 – 59	2.73	(1.10)	2.71	(0.85)	2.20	(1.30)	-	-	3.33	(0.58)	-	-
60 – 69	2.96	(1.08)	2.58	(0.94)	2.71	(0.95)	3.00	(1.00)	2.67	(0.87)	4.00	✸
70 – 79	2.95	(1.05)	2.74	(1.07)	2.59	(1.12)	3.29	(1.11)	2.93	(1.00)	2.50	(2.12)
≥ 80	2.94	(1.11)	2.84	(1.03)	3.40	(0.83)	3.50	(0.71)	2.63	(0.92)	1.67	(1.15)
ภาคใต้	**3.12**	(0.92)	**2.62**	(0.88)	**2.74**	(0.94)	**2.87**	(0.83)	**2.42**	(0.69)	**3.20**	(0.84)
45 – 59	2.57	(1.13)	2.36	(0.93)	2.25	(1.50)	2.00	(1.00)	2.00	(0.58)	-	-
60 – 69	3.25	(0.85)	2.68	(0.88)	2.50	(0.55)	3.00	✸	2.33	(0.72)	4.00	✸
70 – 79	3.00	(0.97)	2.60	(0.81)	2.63	(1.02)	2.50	(0.71)	2.50	(0.73)	3.00	✸
≥ 80	3.26	(0.86)	2.67	(0.93)	2.90	(0.87)	3.25	(0.71)	2.54	(0.65)	3.00	(1.00)
รวมทุกภาค	**3.07**	(0.95)	**2.63**	(0.94)	**2.88**	(0.95)	**2.88**	(1.04)	**2.62**	(0.87)	**2.65**	(0.98)
45 – 59	2.82	(0.97)	2.46	(0.97)	2.17	(1.10)	2.00	(1.00)	2.38	(0.81)	2.40	(0.89)
60 – 69	3.03	(0.95)	2.65	(0.92)	2.91	(0.80)	2.82	(0.98)	2.55	(0.83)	3.20	(0.84)
70 – 79	3.07	(0.92)	2.64	(0.95)	2.66	(1.03)	3.12	(1.05)	2.69	(0.92)	3.00	(1.22)
≥ 80	3.23	(0.95)	2.71	(0.92)	3.12	(0.82)	2.92	(1.04)	2.67	(0.87)	2.36	(0.92)

หมายเหตุ 1. สัญลักษณ์: ✸ หมายถึง ขนาดตัวอย่าง (n) = 1 (คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่ได้) และ
– หมายถึง ขนาดตัวอย่าง (n) = 0 (ไม่มีผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องในกรณีนั้น ๆ)

2. นิยามของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้:
1 = ไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเลย 2 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคน้อย
3 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคปานกลาง และ 4 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคอย่างมาก

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ผู้สูงอายุแทบทุกภูมิภาคที่มีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่ง แทบทุกกรณี มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น (1) ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และในภาคเหนือ ที่มีความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหวแขนหรือขา มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับมาก (2) ผู้สูงอายุในภาคใต้ ที่มีความบกพร่องด้านการขับถ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับน้อย และ (3) ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีปัญหาหรือความบกพร่องทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดอยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุเพศหญิงที่มีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ อยู่ในระดับปานกลางทุกกรณี ส่วนผู้สูงอายุเพศชายที่มีความบกพร่องของร่างกายและจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับปานกลางแทบทุกกรณี ยกเว้น ผู้สูงอายุเพศชายที่มีความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหวแขนหรือขา มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับมาก และผู้สูงอายุเพศชายที่มีความบกพร่องด้านการขับถ่าย มีค่าเฉลี่ยของระดับข้อจำกัดฯ อยู่ในระดับน้อย (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ในวงเล็บ) ของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้ของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง ในแต่ละช่วงอายุที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ

เพศ / อายุ (ปี)	ความพิการแขน-ขา		การมองเห็น		การได้ยิน		การพูด/ออกเสียง		การขับถ่าย		ปัญหาทางจิต	
ชาย	**3.05**	(0.98)	**2.53**	(1.00)	**2.99**	(0.94)	**2.93**	(1.00)	**2.49**	(0.79)	**2.55**	(1.13)
45 – 59	3.00	(0.93)	2.38	(1.07)	2.33	(1.53)	3.00	✸	2.14	(0.38)	2.50	(0.71)
60 – 69	3.20	(0.95)	2.41	(0.94)	3.00	(0.91)	3.00	(1.07)	2.60	(0.82)	4.00	✸
70 – 79	2.95	(0.97)	2.63	(0.98)	2.76	(1.09)	3.63	(0.52)	2.52	(0.98)	3.00	(1.73)
≥ 80	3.02	(1.03)	2.64	(1.02)	3.13	(0.83)	2.42	(1.00)	2.48	(0.67)	2.00	(0.71)
หญิง	**3.09**	(0.93)	**2.70**	(0.89)	**2.80**	(0.94)	**2.83**	(1.10)	**2.72**	(0.91)	**2.73**	(0.88)
45 – 59	2.64	(1.00)	2.51	(0.91)	2.13	(1.06)	1.75	(0.96)	2.56	(1.01)	2.33	(1.15)
60 – 69	2.87	(0.93)	2.84	(0.87)	2.85	(0.75)	2.33	(0.58)	2.50	(0.86)	3.00	(0.82)
70 – 79	3.17	(0.87)	2.65	(0.93)	2.56	(0.98)	2.67	(1.22)	2.82	(0.86)	3.00	✸
≥ 80	3.39	(0.85)	2.75	(0.85)	3.11	(0.82)	3.38	(0.87)	2.79	(0.96)	2.67	(1.03)
รวมทุกเพศ	**3.07**	(0.95)	**2.63**	(0.94)	**2.88**	(0.95)	**2.88**	(1.04)	**2.62**	(0.87)	**2.65**	(0.98)
45 – 59	2.82	(0.97)	2.46	(0.97)	2.17	(1.10)	2.00	(1.00)	2.38	(0.81)	2.40	(0.89)
60 – 69	3.03	(0.95)	2.65	(0.92)	2.91	(0.80)	2.82	(0.98)	2.55	(0.83)	3.20	(0.84)
70 – 79	3.07	(0.92)	2.64	(0.95)	2.66	(1.03)	3.12	(1.05)	2.69	(0.92)	3.00	(1.22)
≥ 80	3.23	(0.95)	2.71	(0.92)	3.12	(0.82)	2.92	(1.04)	2.67	(0.87)	2.36	(0.92)

หมายเหตุ 1. สัญลักษณ์: ✸ หมายถึง ขนาดตัวอย่าง (n) = 1 (คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่ได้)
2. นิยามของระดับข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้:
1 = ไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเลย 2 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคน้อย
3 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคปานกลาง และ 4 = มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคอย่างมาก

4.การเป็นโรค/มีอาการ

โรคหรืออาการที่พิจารณาในที่นี้ได้แก่

(1) ความดันโลหิตสูง
(2) โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูง
(3) มะเร็ง/เนื้องอกแบ่งเป็น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
(3.1) มะเร็ง/เนื้องอกในสมองชนิดร้ายแรง
(3.2) มะเร็งที่อื่น
(4) โรคปอดเรื้อรัง/ถุงลมโป่งพอง
(5) โรคเกี่ยวกับตับ
(6) โรคเกี่ยวกับไต
(7) โรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว
(8) โรคเกี่ยวกับสมอง/สมองเสื่อม
(9) ปัญหาทางอารมณ์/ประสาท/จิตเวช

(10) โรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก

(11) โรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน

(12) โรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศ

(12.1) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (ผู้ชายเท่านั้น)

(12.2) โรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่ (ผู้หญิงเท่านั้น)

ประเด็นที่ศึกษาในส่วนนี้มี 2 ประเด็น คือ การเป็นโรค และอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมประจำวัน ผลการสำรวจแสดงไว้ในตารางที่ 11 – 12

(1) การเป็นโรค/มีอาการ

ในบรรดาโรคหรืออาการที่พิจารณา พบว่า ในภาพรวม มีผู้สูงอายุ (อายุ 45 ปีขึ้นไป) มากถึงร้อยละ 40.53 มีอาการความดันโลหิตสูง ซึ่งนับว่ามากว่าโรค/อาการอื่น ๆทั้งหมด โรค/อาการอื่น ๆที่พบมากรองลงมาได้แก่ โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูง (มีร้อยละ 15.87) โรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว (มีร้อยละ 6.01) โรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก (มีร้อยละ 5.78) โรค/อาการอื่น ๆนอกจากนี้ (ไม่รวมโรคเกี่ยวกับอวัยวะเพศ) มีผู้สูงอายุเป็นไม่ถึง 5% ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11ร้อยละของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุ ที่เป็นโรคต่าง ๆ

ภูมิภาค/อายุ (ปี)	โรค/อาการเจ็บป่วย													
	1	2	3.1	3.2	4	5	6	7	8	9	10	11	12.1	12.2
กทม.&ปริมณฑล	**51.40**	**23.08**	**0.17**	**1.57**	**1.05**	**1.57**	**2.62**	**8.20**	**1.57**	**0.35**	**7.50**	**4.37**	**4.85**	**1.66**
45 - 59	29.93	14.60	0.00	0.73	0.73	2.17	1.45	3.62	0.72	0.00	2.90	3.65	0.00	0.00
60 - 69	55.23	22.09	0.58	2.91	1.74	1.16	2.33	8.14	0.00	0.00	7.56	2.33	3.80	2.15
70 - 79	60.00	31.03	0.00	2.07	0.00	2.07	2.76	6.90	4.83	0.69	8.28	4.14	8.33	4.17
≥ 80	60.17	24.58	0.00	0.00	1.69	0.85	4.24	15.25	0.85	0.85	11.86	8.47	7.41	0.00
ภาคกลาง	**49.35**	**17.69**	**0.32**	**0.65**	**1.62**	**0.97**	**3.73**	**7.63**	**0.97**	**0.16**	**4.22**	**2.60**	**8.43**	**0.82**
45 - 59	31.58	9.94	0.58	0.58	0.58	2.34	1.75	3.51	0.00	0.58	1.75	1.75	3.13	1.87
60 - 69	56.29	22.16	0.00	0.00	2.40	0.60	4.19	7.78	1.20	0.00	5.99	2.40	1.49	1.00
70 - 79	54.84	24.52	0.65	1.29	0.65	0.65	4.52	9.68	1.29	0.00	3.87	3.23	7.46	0.00
≥ 80	57.72	13.82	0.00	0.81	3.25	0.00	4.88	10.57	1.63	0.00	5.69	3.25	25.49	0.00
ภาคเหนือ	**39.86**	**14.70**	**0.18**	**0.97**	**2.30**	**0.97**	**2.75**	**4.69**	**1.42**	**0.53**	**5.58**	**5.23**	**5.37**	**0.82**
45 - 59	26.35	13.72	0.36	1.44	0.36	2.17	0.72	3.61	0.72	0.36	3.61	3.25	0.00	1.33
60 - 69	40.57	14.78	0.00	0.63	0.31	0.63	2.20	3.46	0.63	0.31	4.72	4.72	2.84	0.58
70 - 79	44.66	17.56	0.38	0.76	3.82	0.76	5.34	6.49	0.76	0.38	6.49	6.87	7.14	0.76
≥ 80	48.16	12.87	0.00	1.10	5.15	0.37	2.94	5.51	3.68	1.10	7.72	6.25	12.39	0.65
ตะวันออก/เหนือ	**30.36**	**13.60**	**0.30**	**0.91**	**2.27**	**0.15**	**4.68**	**5.14**	**1.36**	**0.45**	**6.95**	**2.87**	**4.10**	**3.79**
45 - 59	16.59	6.91	0.92	0.46	0.46	0.46	1.38	1.84	0.00	0.00	6.91	2.76	0.00	3.85
60 - 69	29.50	15.50	0.00	1.00	4.00	0.00	5.00	4.50	1.00	0.00	8.00	1.50	2.11	1.90
70 - 79	47.74	20.65	0.00	1.29	2.58	0.00	5.16	7.10	1.94	1.29	5.16	3.23	9.46	6.17
≥ 80	35.56	13.33	0.00	1.11	2.22	0.00	11.11	11.11	4.44	1.11	7.78	5.56	8.11	3.77
ภาคใต้	**34.80**	**12.52**	**0.55**	**0.96**	**0.41**	**0.27**	**3.57**	**5.77**	**1.79**	**0.14**	**4.81**	**2.20**	**5.65**	**0.78**
45 - 59	18.07	9.04	1.20	1.81	0.00	0.00	0.60	1.20	0.60	0.00	4.82	1.20	0.00	2.35
60 - 69	29.86	10.86	0.00	0.90	0.00	0.45	3.15	6.31	1.35	0.00	3.15	1.81	4.00	0.84
70 - 79	41.11	15.00	0.56	0.00	0.56	0.00	2.78	7.78	1.67	0.56	5.56	2.78	6.17	0.00
≥ 80	51.88	15.63	0.63	1.25	1.25	0.63	8.13	7.50	3.75	0.00	6.25	3.13	13.33	0.00
รวมทุกภาค	**40.53**	**15.87**	**0.30**	**1.00**	**1.62**	**0.78**	**3.40**	**6.01**	**1.43**	**0.35**	**5.74**	**3.64**	**5.58**	**1.48**
45 - 59	24.17	10.85	0.62	1.03	0.41	1.44	1.14	2.79	0.41	0.21	4.13	2.58	0.48	2.02
60 - 69	41.09	16.42	0.09	1.02	1.48	0.56	3.24	5.65	0.83	0.09	5.65	2.78	2.90	1.19
70 - 79	48.72	20.96	0.33	1.00	1.78	0.67	4.24	7.47	1.90	0.56	5.91	4.35	7.62	1.91
≥ 80	50.85	15.47	0.13	0.92	3.15	0.39	5.50	8.91	3.01	0.66	7.73	5.37	13.33	0.71

หมายเหตุ โรคที่พิจารณาในที่นี้ ได้แก่ (1) ความดันโลหิตสูง (2) โรคเบาหวาน (3.1) มะเร็งสมองชนิดร้ายแรง (3.2) มะเร็งที่อื่น (4) โรคเกี่ยวกับปอด (5) โรคเกี่ยวกับตับ (6) โรคเกี่ยวกับไต (7) โรคเกี่ยวกับหัวใจ (8) โรคเกี่ยวกับสมอง (9) ปัญหาทางจิตเวช (10) โรคเกี่ยวกับไขข้อ (11) โรคเกี่ยวกับกระดูก (12.1) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (12.2) โรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าภูมิภาคแล้ว พบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และในภาคกลาง มากถึงร้อยละ 51.40 และ 49.35 ตามลำดับ ที่มีอาการความดันโลหิตสูง ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ อยู่พอสมควร โรค/อาการที่พบมากเป็นที่สองในภูมิภาคต่าง ๆ คือ โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูง ซึ่งกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง ก็ยังเป็นภูมิภาคที่พบสัดส่วนของโรคนี้ในผู้สูงอายุ มากกว่ามากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ กล่าวคือ มีร้อยละ 23.08 และ 17.69 ตามลำดับ โรค/อาการที่พบมากรองลงมาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง และภาคใต้ คือ โรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว ซึ่งมีร้อยละ 8.20 7.63 5.77 และ 5.14ตามลำดับ ส่วนภาคเหนือพบว่าโรค/อาการที่พบมากรองลงมา ได้แก่ โรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก และโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน (มีร้อยละ 5.58 และ 5.23 ตามลำดับ) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าโรค/อาการที่พบมากรองลงมา ได้แก่ โรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก และโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว (มีร้อยละ 6.95 และ 5.14 ตามลำดับ)

ในบรรดาโรค/อาการต่าง ๆ ที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุเป็น/มีอาการมากดังกล่าว พบว่า ในภาพรวมสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นโรคหรือมีอาการความดันโลหิตสูงโรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูงโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลวโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก หรือแม้กระทั่งโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน พบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุเป็น/มีอาการมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ยกเว้นเพียงผู้ที่มีอายุมากกว่า 80 ปีที่พบว่าสัดส่วนผู้เป็นโรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูงมีน้อยกว่าผู้มีอายุ 60 – 79 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคแล้ว ก็พบว่า ในแทบทุกภูมิภาค สัดส่วนของผู้สูงอายุเป็น/มีอาการของโรคต่าง ๆ ดังกล่าว มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุเช่นกัน (ตารางที่ 11)

เมื่อพิจารณาการเป็นโรค/มีอาการต่าง ๆ ของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า โรค/อาการที่พบมากในผู้ชายมากกว่าร้อยละ 5 ได้แก่ ความดันโลหิตสูง (มีร้อยละ 36.22) โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูง (มีร้อยละ 14.47) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (มีร้อยละ 5.58)โรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว (มีร้อยละ 5.49) และโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก (มีร้อยละ 5.31) ส่วนโรค/อาการต่าง ๆ ที่พบมากในผู้สูงอายุเพศหญิงมากกว่าร้อยละ 5 ได้แก่ความดันโลหิตสูง (มีร้อยละ 44.07)โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูง (มีร้อยละ 17.02) โรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว (มีร้อยละ 6.44) และโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก (มีร้อยละ 6.10) ทั้งนี้ ทุกโรคที่กล่าวมาแทบทั้งหมด ทั้งของเพศชายและเพศหญิงพบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุเป็น/มีอาการของโรคต่าง ๆ ดังกล่าว มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12ร้อยละของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในแต่ละช่วงอายุ ที่เป็นโรคต่าง ๆ

เพศ/อายุ (ปี)	โรค/อาการเจ็บปวด													
	1	2	3.1	3.2	4	5	6	7	8	9	10	11	12.1	12.2
ชาย	**36.22**	**14.47**	**0.12**	**0.66**	**2.63**	**1.07**	**3.94**	**5.49**	**1.31**	**0.42**	**5.31**	**2.33**	**5.58**	**–**
45 – 59	20.05	10.61	0.00	0.24	0.47	2.35	1.65	1.88	0.47	0.24	3.53	1.89	0.48	–
60 – 69	37.65	15.02	0.00	0.41	2.67	0.41	4.11	5.54	0.82	0.21	4.72	1.44	2.90	–
70 – 79	43.19	18.78	0.47	0.94	2.82	0.70	4.93	6.57	1.64	0.94	5.40	2.35	7.62	–
≥ 80	45.70	13.06	0.00	1.19	5.04	0.89	5.34	8.61	2.67	0.30	8.31	4.15	13.33	–
หญิง	**44.07**	**17.02**	**0.44**	**1.28**	**0.79**	**0.54**	**2.95**	**6.44**	**1.52**	**0.30**	**6.10**	**4.72**	**–**	**1.48**
45 – 59	27.39	11.03	1.10	1.65	0.37	0.74	0.74	3.49	0.37	0.18	4.60	3.13	–	2.02
60 – 69	43.92	17.57	0.17	1.52	0.51	0.68	2.53	5.74	0.84	0.00	6.42	3.89	–	1.19
70 – 79	53.72	22.93	0.21	1.06	0.85	0.64	3.61	8.28	2.12	0.21	6.37	6.16	–	1.91
≥ 80	54.93	17.37	0.23	0.70	1.64	0.00	5.63	9.15	3.29	0.94	7.28	6.34	–	0.71
รวมทุกเพศ	**40.53**	**15.87**	**0.30**	**1.00**	**1.62**	**0.78**	**3.40**	**6.01**	**1.43**	**0.35**	**5.74**	**3.64**	**5.58**	**1.48**
45 – 59	24.17	10.85	0.62	1.03	0.41	1.44	1.14	2.79	0.41	0.21	4.13	2.58	0.48	2.02
60 – 69	41.09	16.42	0.09	1.02	1.48	0.56	3.24	5.65	0.83	0.09	5.65	2.78	2.90	1.19
70 – 79	48.72	20.96	0.33	1.00	1.78	0.67	4.24	7.47	1.90	0.56	5.91	4.35	7.62	1.91
≥ 80	50.85	15.47	0.13	0.92	3.15	0.39	5.50	8.91	3.01	0.66	7.73	5.37	13.33	0.71

หมายเหตุ โรคที่พิจารณาในที่นี้ ได้แก่ (1) ความดันโลหิตสูง (2) โรคเบาหวาน (3.1) มะเร็งสมองชนิดร้ายแรง (3.2) มะเร็งที่อื่น (4) โรคเกี่ยวกับปอด (5) โรคเกี่ยวกับตับ (6) โรคเกี่ยวกับไต (7) โรคเกี่ยวกับหัวใจ (8) โรคเกี่ยวกับสมอง (9) ปัญหาทางจิตเวช (10) โรคเกี่ยวกับไขข้อ (11) โรคเกี่ยวกับกระดูก (12.1) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (12.2) โรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่

(2) อุปสรรคต่อการทำกิจกรรมประจำวันซึ่งเป็นผลจากการเป็นโรค/มีอาการ

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผลจากการเป็นโรค/มีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวในหัวข้อ (1) นั้น เป็นข้อมูลแบบทวินาม กล่าวคือ การเป็นโรคหรือมีอาการแต่ละรายการดังกล่าวเป็นหรือไม่เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวันหรือไม่ และผลการศึกษาพบว่าแม้ว่าผู้สูงอายุเป็นโรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูงในสัดส่วนสูงกว่าโรคอื่น ๆ อยู่พอสมควร ดังกล่าวแล้วในหัวข้อ (1) ข้างต้นแต่พบว่าโรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวันกับผู้สูงอายุที่เป็นโรคหรือมีอาการดังกล่าวประมาณร้อยละ 29.29 และ 34.86 ตามลำดับส่วนโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว และโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก ที่มีผู้สูงอายุร้อยละ 6.01 และ 5.74 เป็นนั้น พบว่า ร้อยละ 46.64 และ 57.75 ที่เป็นโรคดังกล่าวตามลำดับ เห็นว่าโรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า ในบรรดาโรคดังกล่าวข้างต้น ผู้สูงอายุที่เป็นโรคดังกล่าวที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เห็นว่าโรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวันมีสัดส่วนสูงกว่าภูมิภาคอื่นอย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า ในภาพรวมและจำแนกตามภูมิภาค ผู้สูงอายุช่วงวัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 – 59 ปี) ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70 – 79 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) ดูจะคิดเห็นแตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ร้อยละของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุ ที่โรคต่าง ๆที่เป็น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมประจำวัน

ภูมิภาค/อายุ (ปี)	โรค/อาการเจ็บปวด													
	1	2	3.1	3.2	4	5	6	7	8	9	10	11	12.1	12.2
กทม.&ปริมณฑล	**45.58**	**50.00**	**100.00**	**66.67**	**50.00**	**33.33**	**53.33**	**63.83**	**66.67**	**0.00**	**69.77**	**76.00**	**30.77**	**40.00**
45 - 59	39.02	55.00	-	100.00	100.00	33.33	0.00	60.00	100.00	-	50.00	60.00	-	-
60 - 69	51.58	47.37	100.00	80.00	66.67	100.00	75.00	42.86	-	-	69.23	50.00	0.00	0.00
70 - 79	45.98	55.56	-	33.33	-	0.00	75.00	90.00	71.43	0.00	83.33	100.00	50.00	66.67
≥ 80	40.85	41.38	-	-	0.00	0.00	40.00	66.67	0.00	0.00	64.29	80.00	25.00	-
ภาคกลาง	**22.70**	**26.61**	**0.00**	**75.00**	**50.00**	**16.67**	**21.74**	**46.81**	**33.33**	**0.00**	**38.46**	**43.75**	**47.62**	**0.00**
45 - 59	9.26	11.76	0.00	0.00	0.00	25.00	0.00	0.00	-	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00
60 - 69	20.21	37.84	-	-	50.00	0.00	42.86	61.54	0.00	-	50.00	0.00	0.00	0.00
70 - 79	28.24	23.68	0.00	100.00	0.00	0.00	14.29	46.67	50.00	-	16.67	40.00	0.00	-
≥ 80	29.58	23.53	-	100.00	75.00	-	16.67	53.85	50.00	-	57.14	50.00	76.92	-
ภาคเหนือ	**32.44**	**35.54**	**50.00**	**27.27**	**46.15**	**45.45**	**45.16**	**45.28**	**56.25**	**50.00**	**60.32**	**55.93**	**44.44**	**0.00**
45 - 59	32.88	36.84	0.00	50.00	0.00	50.00	50.00	60.00	50.00	0.00	60.00	66.67	-	0.00
60 - 69	34.11	38.30	-	0.00	100.00	50.00	14.29	18.18	100.00	0.00	73.33	33.33	25.00	0.00
70 - 79	32.48	32.61	100.00	50.00	50.00	50.00	64.29	41.18	50.00	100.00	70.59	66.67	44.44	0.00
≥ 80	30.53	34.29	-	0.00	42.86	0.00	37.50	60.00	50.00	66.67	42.86	58.82	50.00	0.00
ตะวันออก/เหนือ	**27.36**	**37.78**	**50.00**	**33.33**	**20.00**	**0.00**	**32.26**	**29.41**	**77.78**	**66.67**	**47.83**	**47.37**	**33.33**	**42.86**
45 - 59	19.44	26.67	50.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-	-	40.00	33.33	-	40.00
60 - 69	28.81	45.16	-	50.00	25.00	-	60.00	33.33	50.00	-	50.00	66.67	0.00	50.00
70 - 79	27.03	34.38	-	0.00	0.00	-	0.00	18.18	100.00	50.00	50.00	20.00	42.86	40.00
≥ 80	34.38	41.67	-	100.00	50.00	-	40.00	50.00	75.00	100.00	57.14	80.00	33.33	50.00
ภาคใต้	**14.23**	**18.68**	**75.00**	**42.86**	**66.67**	**50.00**	**34.62**	**42.86**	**76.92**	**0.00**	**65.71**	**56.25**	**52.63**	**33.33**
45 - 59	3.33	0.00	100.00	66.67	-	-	0.00	0.00	0.00	-	25.00	0.00	-	50.00
60 - 69	15.15	20.83	-	50.00	-	0.00	42.86	42.86	100.00	-	85.71	75.00	75.00	0.00
70 - 79	17.57	33.33	100.00	-	0.00	-	40.00	50.00	66.67	0.00	70.00	80.00	40.00	-
≥ 80	14.46	12.00	0.00	0.00	100.00	100.00	30.77	41.67	83.33	-	80.00	40.00	50.00	-
รวมทุกภาค	**29.29**	**34.86**	**54.55**	**45.95**	**41.67**	**34.48**	**36.51**	**46.64**	**64.15**	**38.46**	**57.75**	**57.04**	**43.48**	**30.00**
45 - 59	22.65	29.52	50.00	50.00	25.00	35.71	9.09	33.33	50.00	0.00	40.00	56.00	0.00	27.27
60 - 69	31.38	38.98	100.00	54.55	43.75	50.00	45.71	40.98	66.67	0.00	63.93	40.00	28.57	14.29
70 - 79	30.89	36.70	66.67	44.44	31.25	16.67	39.47	47.76	70.59	40.00	64.15	64.10	37.50	44.44
≥ 80	29.12	30.51	0.00	28.57	50.00	33.33	33.33	55.88	60.87	60.00	57.63	63.41	54.55	33.33

หมายเหตุ 1.โรคที่พิจารณาในที่นี้ ได้แก่ (1) ความดันโลหิตสูง (2) โรคเบาหวาน (3.1) มะเร็งสมองชนิดร้ายแรง (3.2) มะเร็งที่อื่น (4) โรคเกี่ยวกับปอด (5) โรคเกี่ยวกับตับ (6) โรคเกี่ยวกับไต (7) โรคเกี่ยวกับหัวใจ (8) โรคเกี่ยวกับสมอง (9) ปัญหาทางจิตเวช (10) โรคเกี่ยวกับไขข้อ (11) โรคเกี่ยวกับกระดูก (12.1) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (12.2) โรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่

2. สัญลักษณ์"– "หมายถึง ไม่มีผู้สูงอายุที่เป็นโรค/มีอาการดังกล่าว

ผู้สูงอายุเพศหญิงที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน/น้ำตาลในเลือดสูงและโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก มีสัดส่วนที่ที่เห็นว่าโรคดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวันสูงกว่าผู้สูงอายุเพศชายที่เป็นโรคดังกล่าว ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ร้อยละของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในแต่ละช่วงอายุ ที่โรคต่าง ๆที่เป็นทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมประจำวัน

เพศ/อายุ (ปี)	โรค/อาการเจ็บปวด													
	1	2	3.1	3.2	4	5	6	7	8	9	10	11	12.1	12.2
ชาย	**26.57**	**34.30**	**100.00**	**63.64**	**45.45**	**38.89**	**39.39**	**46.74**	**59.09**	**42.86**	**53.93**	**53.85**	**43.48**	**-**
45 - 59	25.88	28.89	-	100.00	50.00	40.00	14.29	37.50	0.00	0.00	46.67	37.50	0.00	-
60 - 69	24.59	36.99	-	100.00	46.15	100.00	50.00	44.44	75.00	0.00	47.83	28.57	28.57	-
70 - 79	25.54	32.50	100.00	75.00	25.00	0.00	38.10	39.29	57.14	50.00	73.91	60.00	37.50	-
≥ 80	30.52	38.64	-	25.00	58.82	33.33	38.89	58.62	66.67	100.00	46.43	71.43	54.55	-
หญิง	**31.14**	**35.26**	**44.44**	**38.46**	**31.25**	**27.27**	**33.33**	**46.56**	**67.74**	**33.33**	**60.48**	**58.33**	**-**	**30.00**
45 - 59	20.81	30.00	50.00	44.44	0.00	25.00	0.00	31.58	100.00	0.00	36.00	64.71	-	27.27
60 - 69	36.15	40.38	100.00	44.44	33.33	25.00	40.00	38.24	60.00	-	73.68	43.48	-	14.29
70 - 79	34.78	39.81	0.00	20.00	50.00	33.33	41.18	53.85	80.00	0.00	56.67	65.52	-	44.44
≥ 80	28.21	25.68	0.00	33.33	28.57	-	29.17	53.85	57.14	50.00	67.74	59.26	-	33.33
รวมทุกเพศ	**29.29**	**34.86**	**54.55**	**45.95**	**41.67**	**34.48**	**36.51**	**46.64**	**64.15**	**38.46**	**57.75**	**57.04**	**43.48**	**30.00**
45 - 59	22.65	29.52	50.00	50.00	25.00	35.71	9.09	33.33	50.00	0.00	40.00	56.00	0.00	27.27
60 - 69	31.38	38.98	100.00	54.55	43.75	50.00	45.71	40.98	66.67	0.00	63.93	40.00	28.57	14.29
70 - 79	30.89	36.70	66.67	44.44	31.25	16.67	39.47	47.76	70.59	40.00	64.15	64.10	37.50	44.44
≥ 80	29.12	30.51	0.00	28.57	50.00	33.33	33.33	55.88	60.87	60.00	57.63	63.41	54.55	33.33

หมายเหตุ 1.โรคที่พิจารณาในที่นี้ ได้แก่ (1) ความดันโลหิตสูง (2) โรคเบาหวาน (3.1) มะเร็งสมองชนิดร้ายแรง (3.2) มะเร็งที่อื่น (4) โรคเกี่ยวกับปอด (5) โรคเกี่ยวกับตับ (6) โรคเกี่ยวกับไต (7) โรคเกี่ยวกับหัวใจ (8) โรคเกี่ยวกับสมอง (9) ปัญหาทางจิตเวช (10) โรคเกี่ยวกับไขข้อ (11) โรคเกี่ยวกับกระดูก (12.1) โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก (12.2) โรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่

2. สัญลักษณ์"– "หมายถึง ไม่มีผู้สูงอายุที่เป็นโรค/มีอาการดังกล่าว

5. สัดส่วนร่างกายและดัชนีมวลกาย

การศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่แสดงความอ้วนผอมของผู้สูงอายุ ดังนี้

(1) ค่าวัดเชิงวัตถุวิสัย ได้แก่ น้ำหนัก (กิโลกรัม) รอบพุง (นิ้ว) และความสูง (เซนติเมตร)

(2) ดัชนีมวลกาย (BMI) โดยที่ ดัชนีมวลกาย (BMI) คำนวณจากสูตร: $\text{BMI} = \frac{W}{H^2}$

โดยที่ W= น้ำหนัก (กิโลกรัม) และ H = ความสูง (เมตร)

(3) ค่าวัดเชิงอัตตวิสัย หมายถึงคะแนนการประเมินตนเองตามความคิด/ความรู้สึกของผู้สูงอายุว่าตนเองอ้วน-ผอมเพียงใด ณ ขณะปัจจุบัน โดยคะแนนประเมินมีค่าตั้งแต่ 0 คะแนนซึ่งหมายถึงผอมมาก และเพิ่มคะแนนเพิ่มเป็นลำดับจนถึง 100 คะแนนซึ่งหมายถึง อ้วนมาก

ผลการศึกษาแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 15 – 16

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของน้ำหนักรอบพุง ความสูงดัชนีมวลกาย (BMI) และคะแนนประเมินรูปร่างของตนเองของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุต่าง ๆ

ภูมิภาค/อายุ (ปี)	น้ำหนัก (กก.)		รอบพุง (นิ้ว)[1]		ความสูง (ซม.)		ดัชนีมวลกาย[2]		รูปร่างของตนเอง[3]	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
กทม.&ปริมณฑล	62.42	(14.57)	33.70	(5.08)	158.98	(9.92)	24.60	(5.26)	**57.86**	**(13.85)**
45 – 59	66.46	(15.97)	33.80	(4.03)	160.55	(12.42)	25.31	(4.80)	59.64	(12.97)
60 – 69	63.33	(14.09)	34.10	(4.39)	158.92	(8.46)	25.12	(5.71)	59.30	(12.45)
70 – 79	61.61	(13.96)	33.94	(5.58)	159.00	(9.24)	24.41	(5.02)	58.13	(13.27)
≥ 80	57.11	(12.60)	32.67	(6.33)	157.13	(9.19)	23.14	(5.14)	53.39	(16.45)
ภาคกลาง	58.72	(11.25)	33.82	(4.79)	158.18	(11.22)	23.42	(4.40)	**55.17**	**(11.72)**
45 – 59	62.68	(11.43)	33.71	(4.52)	158.14	(16.26)	24.75	(4.86)	58.36	(11.77)
60 – 69	59.74	(9.80)	34.07	(5.14)	158.64	(7.78)	23.76	(3.87)	55.87	(11.58)
70 – 79	58.70	(11.28)	34.19	(4.27)	158.52	(8.68)	23.40	(4.24)	54.84	(10.47)
≥ 80	51.61	(9.52)	33.08	(5.29)	157.07	(8.89)	20.88	(3.50)	50.16	(11.78)
ภาคเหนือ	56.41	(11.34)	32.90	(4.23)	156.89	(8.68)	22.91	(4.19)	**53.40**	**(13.45)**
45 – 59	61.34	(9.98)	32.93	(3.11)	158.53	(9.10)	24.49	(4.23)	57.22	(13.40)
60 – 69	59.11	(10.25)	33.51	(4.20)	158.19	(8.08)	23.64	(3.82)	55.47	(12.87)
70 – 79	55.49	(11.10)	33.18	(4.53)	156.19	(8.40)	22.70	(4.03)	51.79	(12.87)
≥ 80	49.01	(10.17)	31.87	(4.75)	154.31	(8.55)	20.55	(3.68)	48.63	(13.08)
ตะวันออก/เหนือ	**57.74**	(11.40)	**33.70**	(4.48)	**157.20**	(9.13)	**23.39**	(4.27)	**54.53**	**(15.31)**
45 – 59	61.37	(11.28)	33.28	(3.98)	158.61	(7.60)	24.40	(4.14)	57.83	(14.67)
60 – 69	58.71	(10.49)	34.24	(4.56)	158.12	(8.82)	23.55	(4.05)	54.95	(14.39)
70 – 79	56.12	(10.58)	34.15	(4.84)	156.27	(10.24)	23.17	(4.01)	54.09	(15.70)
≥ 80	48.85	(10.05)	32.76	(4.68)	153.06	(10.10)	20.70	(4.55)	46.29	(15.33)
ภาคใต้	**59.56**	(13.22)	**33.59**	(4.84)	**157.21**	(11.21)	**24.08**	(4.88)	**57.17**	**(12.50)**
45 – 59	62.57	(12.49)	32.85	(5.64)	158.80	(13.85)	24.46	(4.35)	58.98	(12.63)
60 – 69	62.72	(13.85)	34.49	(4.51)	157.79	(11.50)	25.13	(5.32)	58.96	(11.93)
70 – 79	57.90	(10.84)	33.88	(4.70)	156.84	(8.88)	23.75	(4.27)	57.43	(11.71)
≥ 80	53.68	(13.29)	32.87	(4.26)	154.91	(9.36)	22.42	(5.02)	52.50	(12.89)
รวมทุกภาค	**58.56**	(12.41)	**33.44**	(4.62)	**157.54**	(9.93)	**23.56**	(4.59)	**55.33**	**(13.52)**
45 – 59	62.52	(12.05)	33.28	(4.12)	158.81	(11.73)	24.63	(4.43)	58.20	(13.24)
60 – 69	60.54	(11.83)	33.98	(4.52)	158.29	(8.99)	24.17	(4.58)	56.77	(12.83)
70 – 79	57.61	(11.68)	33.76	(4.77)	157.19	(9.07)	23.38	(4.31)	54.87	(13.08)
≥ 80	51.61	(11.51)	32.45	(5.07)	155.15	(9.14)	21.38	(4.40)	50.16	(13.86)

หมายเหตุ 1.รอบพุงหมายถึง รอบตัวที่วัดผ่านสะดือ (รอบพุง)

2. ดัชนีมวลกาย (BMI) คำนวณจากสูตร: BMI $= \frac{W}{H^2}$ โดยที่ W= น้ำหนัก (กิโลกรัม) และ H = ความสูง (เมตร)

3. รูปร่างตนเอง = คะแนนประเมินรูปร่างของตนเองของผู้สูงอายุซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 0 – 100 คะแนน โดยที่ 0 = ผอมมาก และ 100 = อ้วนมาก

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของน้ำหนักรอบพุง ความสูงดัชนีมวลกาย (BMI) และคะแนนประเมินรูปร่างของตนเองของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในช่วงอายุต่าง ๆ

เพศ/อายุ (ปี)	น้ำหนัก (กก.)		รอบพุง(นิ้ว)[1]		ความสูง (ซม.)		ดัชนีมวลกาย[2]		รูปร่างของตนเอง[3]	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
ชาย	**61.04**	(12.21)	**33.18**	(4.14)	**163.30**	(8.34)	**22.83**	(4.11)	**53.94**	**(12.10)**
45 – 59	64.92	(12.35)	33.13	(3.51)	164.83	(8.87)	23.77	(3.96)	55.57	(11.37)
60 – 69	62.23	(11.94)	33.45	(4.27)	163.91	(8.27)	23.07	(4.19)	54.83	(11.63)
70 – 79	60.57	(11.69)	33.45	(4.43)	162.74	(7.56)	22.87	(3.96)	54.32	(12.56)
≥ 80	54.88	(10.60)	32.50	(4.22)	161.07	(8.16)	21.16	(3.87)	50.12	(12.33)
หญิง	**56.51**	(12.20)	**33.65**	(4.99)	**152.74**	(8.50)	**24.17**	(4.88)	**56.46**	**(14.49)**
45 – 59	60.65	(11.48)	33.39	(4.52)	154.14	(11.55)	25.29	(4.66)	60.26	(14.20)
60 – 69	59.14	(11.57)	34.43	(4.67)	153.63	(6.58)	25.09	(4.69)	58.36	(13.54)
70 – 79	54.92	(11.01)	34.06	(5.06)	151.99	(7.06)	23.85	(4.58)	55.36	(13.53)
≥ 80	48.95	(11.55)	32.41	(5.70)	150.35	(6.79)	21.57	(4.79)	50.19	(14.97)
รวมทุกเพศ	**58.56**	(12.41)	**33.44**	(4.62)	**157.54**	(9.93)	**23.56**	(4.59)	**55.33**	**(13.52)**
45 – 59	62.52	(12.05)	33.28	(4.12)	158.81	(11.73)	24.63	(4.43)	58.20	(13.24)
60 – 69	60.54	(11.83)	33.98	(4.52)	158.29	(8.99)	24.17	(4.58)	56.77	(12.83)
70 – 79	57.61	(11.68)	33.76	(4.77)	157.19	(9.07)	23.38	(4.31)	54.87	(13.08)
≥ 80	51.61	(11.51)	32.45	(5.07)	155.15	(9.14)	21.38	(4.40)	50.16	(13.86)

หมายเหตุ 1.รอบพุงหมายถึง รอบตัวที่วัดผ่านสะดือ (รอบพุง)

2. ดัชนีมวลกาย (BMI) คำนวณจากสูตร: $BMI = \frac{W}{H^2}$ โดยที่ W= น้ำหนัก (กิโลกรัม) และ H = ความสูง (เมตร)

3. รูปร่างตนเอง = คะแนนประเมินรูปร่างของตนเองของผู้สูงอายุซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 0 – 100 คะแนน โดยที่ 0 = ผอมมาก และ 100 = อ้วนมาก

5.1 ค่าวัดเชิงวัตถุวิสัย

ผลการศึกษาน้ำหนัก (กิโลกรัม) ของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 58.56 กิโลกรัม และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง คือ เท่ากับ 12.41 กิโลกรัมและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า น้ำหนักของผู้สูงอายุลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า น้ำหนักของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.42 กิโลกรัม ซึ่งนับว่ามีค่าสูงกว่าน้ำหนักของผู้สูงอายุในภูมิภาคอื่น ๆ อยู่พอสมควร นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เท่ากับ 14.57 กิโลกรัมซึ่งนับว่ามีการกระจายมากกว่าภูมิภาคอื่น ทั้งหมด ในทางกลับกัน น้ำหนักของผู้สูงอายุในภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.41 กิโลกรัมซึ่งนับว่าค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 61.04 และ 56.51 กิโลกรัมตามลำดับ โดยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักของผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิงนับว่าไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า น้ำหนักของผู้สูงอายุลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้นในทุกภูมิภาคและทุกเพศ

ในส่วนที่เกี่ยวกับรอบพุง (รอบตัวที่วัดผ่านสะดือ) ของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.44 นิ้วและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง คือ เท่ากับ 4.62 นิ้วและเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า รอบพุงเฉลี่ยของผู้สูงอายุมีค่าใกล้เคียงกันทุกช่วงอายุ ทุกภูมิภาค และทุกเพศโดยมีข้อสังเกตว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมีรอบพุงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (33.65 และ 33.18 นิ้ว ตามลำดับ) แต่ความแตกต่างดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญ

ด้านความสูงของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 157.54 เซนติเมตรและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.93 เซนติเมตรซึ่งนับว่า มีค่าค่อนข้างน้อยทั้งค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าความสูงเฉลี่ยจำแนกตามอายุมีค่าอยู่ในช่วง 155.15 – 158.81 เซนติเมตร และความสูงเฉลี่ยจำแนกตามภูมิภาคค่าอยู่ในช่วง 156.89 – 158.98เซนติเมตรเห็นได้ว่าค่าความแตกต่างมีค่าไม่มากนัก นอกจากนี้ พบว่า ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงมีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 163.30 และ 152.74 เซนติเมตรตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ความสูงของผู้สูงอายุลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้นในทุกช่วงอายุ ภูมิภาค และทุกเพศ

5.2 ดัชนีมวลกาย (BMI)

ค่าดัชนีมวลกาย (BMI: Body Mass Index)เป็นค่าที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักตัวและความสูง มาเป็นตัวชี้วัดสภาวะของร่างกายว่ามีความสมดุลของน้ำหนักตัวต่อความสูงอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมหรือไม่ (https://ss.mahidol.ac.th/th2/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=2&Itemid=320 ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2560) ค่าดัชนีมวลกายสามารถคำนวณได้จากสูตร:BMI $= \frac{W}{H^2}$ โดยที่ W= น้ำหนัก (กิโลกรัม) และ H = ความสูง (เมตร)

โดยทั่วไป ค่าดัชนีมวลกายเป็นค่าที่กำหนดขึ้นมาใช้ในทางการแพทย์ ไม่ใช่เพื่อประเมินรูปร่างหรือความดึงดูดทางเพศ (http://www.thelumenis.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538790358; ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2560) แต่มีจุดประสงค์หลักเพื่อพิจารณาความเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น ในทางระบาดวิทยา (http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/about/soongwai/topic003.php ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2560) พบว่า ดัชนีมวลกายมีความสัมพันธ์กับอัตราตาย โดยทราบว่า ผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกายมากกว่า 25.0 กิโลกรัม/เมตร^2 หรือต่ำกว่า 18.5 กิโลกรัม/เมตร^2 มีอัตราการตายสูงกว่า ผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกาย 18.5 – 24.9 กิโลกรัม/เมตร^2 ดังนั้นจึงมีการเกณฑ์ดังนี้

ดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร^2)	ความหมาย	รูปร่างสำหรับคนเอเชีย
< 16.00	ผอมระดับ 3	ผอม (Underweight)
16.00 – 16.99	ผอมระดับ 2	
17.00 – 18.49	ผอมระดับ 1	
18.50 – 22.99	ปกติ	ผู้ชาย: สมส่วนเมื่อ 22< BMI < 23 (± 0.5) ผู้หญิง: สมส่วนเมื่อ 19< BMI <20 (± 0.5)
23.00 – 24.99	น้ำหนักเกิน	ภาวะน้ำหนักเกิน(Overweight)
25.00 – 29.99	โรคอ้วนระดับ 1	โรคอ้วน(Obesity)
30.00 – 39.99	โรคอ้วนระดับ 2	
> 30.0	โรคอ้วนระดับ 3	

ที่มา: http://www.thelumenis.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538790358 (ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2560)

ในการศึกษาผู้สูงอายุครั้งนี้ พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกายของผู้สูงอายุเท่ากับ 23.56 กิโลกรัม/เมตร^2 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.53 กิโลกรัม/เมตร^2 เห็นได้ว่า อยู่ในระดับสูงกว่าปกติเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ในกรณีผู้สูงอายุ ค่าดัชนีมวลกายดังกล่าวนับว่าค่อนข้างปกติ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจำแนกตามอายุ ภูมิภาค และเพศแล้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกายของผู้สูงอายุมีค่าลดลงตามช่วงอายุที่เพิ่มขึ้น และเป็นเช่นนี้เกือบทุกภูมิภาค และทุกเพศ ยกเว้น ค่าดัชนีมวลกายของผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45 – 59 ปี) ในภาคใต้ มีค่าต่ำกว่าค่าดัชนีมวลกายของผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60 – 69 ปี) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้ มีดัชนีมวลกายสูงกว่าผู้สูงอายุในภูมิภาคอื่น ๆ กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.60 และ 24.08 กิโลกรัม/เมตร^2 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูง ผู้สูงอายุเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกายสูงกว่าค่าดังกล่าวของผู้สูงอายุเพศชายอยู่พอสมควร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.17 และ 22.83 กิโลกรัม/เมตร^2 ตามลำดับ) ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 15 – 16

5.3 วัดเชิงอัตตวิสัย

ในการศึกษานี้ ผู้สูงอายุแต่ละคนต่างประเมินรูปร่างของตนเองโดยให้คะแนนระหว่าง 0 – 100 คะแนน เมื่อ 0 คะแนนหมายถึงผู้สูงอายุคิดว่าตนเองมีรูปร่างผอมมาก และคะแนนประเมินตนเองจะเพิ่มขึ้นเมื่อผู้สูงอายุคิดว่าตัวเองมีรูปร่างท้วมขึ้น คะแนน 100 คะแนนหมายถึง มีรูปร่างอ้วนมาก ในที่นี้ขอนิยามค่าเฉลี่ยของประเมินตนเอง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน 0.00 – 19.99 คะแนน หมายถึง มีรูปร่างผอมมาก
ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน 20.00 – 39.99 คะแนน หมายถึง มีรูปร่างผอม
ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน 40.00 – 59.99 คะแนน หมายถึงมีรูปร่างสมส่วน
ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน 60.00 – 79.99 คะแนน หมายถึงมีรูปร่างท้วม
ค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมิน 80.00 – 100.0 คะแนน หมายถึงมีรูปร่างอ้วน

ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประเมินรูปร่างตนเองของผู้สูงอายุ จำแนกตามภูมิภาค เพศ และช่วงอายุ แสดงไว้ในตารางที่ 15 – 16

ในภาพรวม ผู้สูงอายุคิดว่าตนเองมีรูปร่างสมส่วน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินเท่ากับ 55.33 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 13.52 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายอายุ ภูมิภาค และเพศ พบว่า ผู้สูงอายุทุกช่วงวัย และทุกภูมิภาค ล้วนประเมินตนเองว่ามีรูปร่างสมส่วน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินระหว่าง 48.63 – 59.64 คะแนน นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองของผู้สูงอายุเพศหญิง มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินตนเองของผู้สูงอายุเพศชายทุกช่วงอายุ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลที่ได้จากค่าดัชนีมวลกาย

6. ความรู้สึกทางอารมณ์

ในที่นี้ ศึกษาความรู้สึกทางอารมณ์ที่ผู้สูงอายุเป็นหรือรู้สึกซึ่งเกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาก่อนการเก็บข้อมูล ความรู้สึกทางอารมณ์ที่ศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยความรู้สึกต่าง ๆ 8 เรื่อง ดังนี้

1. ความรู้สึกเบื่อไม่สนใจคนและ/หรือสิ่งรอบตัว
2. ความรู้สึกขาดสมาธิ

3. ความรู้สึกซึมเศร้า
4. ความรู้สึกกลัว วิตกจริต เครียด
5. การนอนไม่หลับ/หลับยาก
6. ความรู้สึกเหงา/เปล่าเปลี่ยว
7. ความรู้สึกผิดหวัง ไม่สมหวัง
8. ความรู้สึกตัวเองไม่ดี ไร้ค่า ไม่มีศักดิ์ศรี

ผู้สูงอายุจะระบุความถี่ของการเกิดความรู้สึกทางอารมณ์ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา ซึ่งจะแปลงเป็นคะแนนดังต่อไปนี้

คำตอบ	ความถี่ของการเกิดความรู้สึกทางอารมณ์เรื่องที่ i	คะแนน
บ่อยมาก	5 –7 วัน	1
บ่อย	3 –4 วัน	2
เป็นบางครั้ง	1 –2 วัน	3
น้อยมาก	ไม่ถึง 1 วันหรือไม่มีเลย	4

ในที่นี้ ขอนิยามความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนนดังกล่าวดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าระหว่าง 1.00 – 1.74 หมายความว่า สภาวะทางอารมณ์ไม่ปกติ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าระหว่าง 1.75– 2.49 หมายความว่า สภาวะทางอารมณ์ค่อนข้างไม่ปกติ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าระหว่าง 2.50 – 3.24 หมายความว่า สภาวะทางอารมณ์ปกติ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนมีค่าระหว่าง 3.25 – 4.00 หมายความว่า สภาวะทางอารมณ์ดี

ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 17 – 18 และสรุปได้ดังนี้

ในภาพรวมผู้สูงอายุมีความรู้สึกทางอารมณ์ในระดับดีทุกเรื่อง โดยคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกทางอารมณ์มีค่าอยู่ระหว่าง 3.35 – 3.87 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าระหว่าง0.40 – 0.86) ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 17 นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุ มีแนวโน้มลดลงเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า คะแนนความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ แทบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง *ความรู้สึกเบื่อไม่สนใจคนและ/หรือสิ่งรอบตัว* ที่ภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ในทางกลับกัน คะแนนความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ทุกเรื่อง นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุเพศหญิงมีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนดังกล่าวของผู้สูงอายุเพศชายอยู่เล็กน้อย แต่ความแตกต่างดังกล่าวในแทบทุกเรื่องอาจนับได้ว่าไม่มีนัยสำคัญ (ดูตารางที่ 18) อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้สูงอายุทุกเพศ ทุกภาค และทุกช่วงอายุมีความรู้สึกทางอารมณ์ในระดับดีทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง *การนอนไม่หลับหรือหลับยาก* ที่คะแนนเฉลี่ยความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุบางกลุ่มมีค่าอยู่ในระดับปกติ เช่น ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป) ที่อยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้สูงอายุวัยปลายเพศหญิง

ตารางที่ 17ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความรู้สึกทางอารมณ์แต่ละด้านของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุต่าง ๆ

ภูมิภาค/อายุ (ปี)	เบื่อ		ไม่มีสมาธิ		ซึมเศร้า		กลัว/เครียด		นอนไม่หลับ		เหงา/เปล่าเปลี่ยว		ผิดสมหวัง		ไร้ค่า	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
กทม.&ปริมณฑล	**3.59**	**(0.59)**	**3.70**	**(0.53)**	**3.71**	**(0.51)**	**3.59**	**(0.61)**	**3.39**	**(0.82)**	**3.68**	**(0.58)**	**3.81**	**(0.45)**	**3.85**	**(0.40)**
45 – 59	3.61	(0.57)	3.67	(0.57)	3.74	(0.47)	3.54	(0.61)	3.55	(0.67)	3.77	(0.47)	3.84	(0.39)	3.88	(0.35)
60 – 69	3.63	(0.52)	3.72	(0.48)	3.74	(0.45)	3.63	(0.57)	3.36	(0.84)	3.75	(0.46)	3.82	(0.41)	3.84	(0.38)
70 – 79	3.53	(0.65)	3.68	(0.53)	3.68	(0.58)	3.56	(0.62)	3.39	(0.83)	3.60	(0.69)	3.73	(0.56)	3.82	(0.45)
≥ 80	3.56	(0.65)	3.72	(0.55)	3.68	(0.57)	3.61	(0.63)	3.26	(0.93)	3.59	(0.68)	3.85	(0.40)	3.85	(0.41)
ภาคกลาง	**3.56**	**(0.59)**	**3.71**	**(0.59)**	**3.72**	**(0.52)**	**3.56**	**(0.60)**	**3.28**	**(0.83)**	**3.69**	**(0.54)**	**3.84**	**(0.39)**	**3.86**	**(0.40)**
45 – 59	3.61	(0.58)	3.82	(0.46)	3.78	(0.47)	3.54	(0.63)	3.51	(0.71)	3.76	(0.52)	3.87	(0.37)	3.92	(0.30)
60 – 69	3.53	(0.62)	3.71	(0.53)	3.71	(0.55)	3.56	(0.60)	3.20	(0.87)	3.69	(0.49)	3.80	(0.43)	3.84	(0.44)
70 – 79	3.59	(0.58)	3.78	(0.51)	3.74	(0.50)	3.60	(0.57)	3.19	(0.88)	3.73	(0.51)	3.86	(0.36)	3.88	(0.43)
≥ 80	3.48	(0.59)	3.46	(0.80)	3.62	(0.55)	3.51	(0.61)	3.17	(0.83)	3.52	(0.64)	3.81	(0.41)	3.80	(0.44)
ภาคเหนือ	**3.63**	**(0.57)**	**3.72**	**(0.52)**	**3.78**	**(0.46)**	**3.55**	**(0.61)**	**3.32**	**(0.81)**	**3.70**	**(0.57)**	**3.84**	**(0.44)**	**3.93**	**(0.31)**
45 – 59	3.66	(0.53)	3.71	(0.53)	3.80	(0.43)	3.52	(0.59)	3.39	(0.79)	3.78	(0.48)	3.81	(0.47)	3.95	(0.24)
60 – 69	3.65	(0.56)	3.75	(0.48)	3.80	(0.41)	3.47	(0.67)	3.34	(0.80)	3.74	(0.51)	3.84	(0.46)	3.94	(0.29)
70 – 79	3.64	(0.57)	3.68	(0.51)	3.76	(0.51)	3.57	(0.61)	3.32	(0.79)	3.61	(0.66)	3.82	(0.48)	3.89	(0.41)
≥ 80	3.59	(0.63)	3.74	(0.57)	3.77	(0.50)	3.64	(0.54)	3.24	(0.86)	3.65	(0.61)	3.87	(0.35)	3.93	(0.28)
ตะวันออก/เหนือ	**3.50**	**(0.73)**	**3.69**	**(0.62)**	**3.66**	**(0.63)**	**3.52**	**(0.71)**	**3.16**	**(1.05)**	**3.69**	**(0.61)**	**3.72**	**(0.58)**	**3.79**	**(0.53)**
45 – 59	3.50	(0.72)	3.72	(0.54)	3.74	(0.51)	3.52	(0.68)	3.35	(0.97)	3.81	(0.44)	3.73	(0.52)	3.83	(0.43)
60 – 69	3.51	(0.69)	3.75	(0.54)	3.67	(0.59)	3.55	(0.62)	3.29	(0.97)	3.67	(0.58)	3.76	(0.52)	3.80	(0.52)
70 – 79	3.51	(0.80)	3.68	(0.65)	3.61	(0.76)	3.52	(0.79)	2.92	(1.17)	3.67	(0.70)	3.69	(0.68)	3.73	(0.66)
≥ 80	3.51	(0.72)	3.48	(0.85)	3.55	(0.71)	3.47	(0.81)	2.87	(1.07)	3.46	(0.78)	3.69	(0.63)	3.76	(0.48)
ภาคใต้	**3.77**	**(0.57)**	**3.86**	**(0.42)**	**3.81**	**(0.50)**	**3.78**	**(0.52)**	**3.60**	**(0.75)**	**3.82**	**(0.47)**	**3.86**	**(0.39)**	**3.89**	**(0.35)**
45 – 59	3.84	(0.44)	3.90	(0.35)	3.83	(0.45)	3.76	(0.55)	3.79	(0.50)	3.82	(0.43)	3.89	(0.32)	3.92	(0.27)
60 – 69	3.81	(0.52)	3.89	(0.39)	3.87	(0.37)	3.83	(0.44)	3.70	(0.65)	3.85	(0.44)	3.87	(0.38)	3.89	(0.38)
70 – 79	3.71	(0.65)	3.79	(0.51)	3.76	(0.58)	3.78	(0.53)	3.54	(0.81)	3.82	(0.49)	3.86	(0.39)	3.89	(0.33)
≥ 80	3.72	(0.66)	3.85	(0.41)	3.76	(0.58)	3.73	(0.55)	3.34	(0.94)	3.78	(0.53)	3.83	(0.48)	3.88	(0.41)
รวมทุกภาค	**3.62**	**(0.62)**	**3.74**	**(0.54)**	**3.74**	**(0.52)**	**3.60**	**(0.62)**	**3.35**	**(0.86)**	**3.72**	**(0.56)**	**3.82**	**(0.46)**	**3.87**	**(0.40)**
45 – 59	3.64	(0.59)	3.76	(0.51)	3.78	(0.47)	3.57	(0.62)	3.49	(0.78)	3.79	(0.47)	3.82	(0.43)	3.90	(0.33)
60 – 69	3.64	(0.59)	3.77	(0.49)	3.77	(0.48)	3.60	(0.61)	3.39	(0.84)	3.74	(0.50)	3.82	(0.45)	3.87	(0.40)
70 – 79	3.60	(0.65)	3.72	(0.54)	3.72	(0.58)	3.61	(0.63)	3.29	(0.91)	3.68	(0.62)	3.80	(0.50)	3.85	(0.46)
≥ 80	3.58	(0.65)	3.68	(0.64)	3.70	(0.57)	3.61	(0.61)	3.21	(0.92)	3.63	(0.64)	3.83	(0.44)	3.86	(0.39)

ตารางที่ 18ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความรู้สึกทางอารมณ์แต่ละด้านของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในช่วงอายุต่าง ๆ

เพศ/อายุ (ปี)	เบื่อ		ไม่มีสมาธิ		ซึมเศร้า		กลัว/เครียด		นอนไม่หลับ		เหงา/เปล่าเปลี่ยว		ผิดสมหวัง		ไร้ค่า	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
ชาย	**3.65**	**(0.59)**	**3.75**	**(0.53)**	**3.79**	**(0.47)**	**3.63**	**(0.59)**	**3.43**	**(0.83)**	**3.76**	**(0.51)**	**3.83**	**(0.44)**	**3.88**	**(0.38)**
45 – 59	3.70	(0.52)	3.79	(0.49)	3.84	(0.40)	3.63	(0.57)	3.57	(0.75)	3.84	(0.42)	3.85	(0.39)	3.92	(0.28)
60 – 69	3.64	(0.59)	3.77	(0.48)	3.81	(0.43)	3.62	(0.59)	3.45	(0.83)	3.75	(0.50)	3.82	(0.45)	3.87	(0.41)
70 – 79	3.68	(0.57)	3.76	(0.48)	3.76	(0.51)	3.68	(0.54)	3.40	(0.86)	3.75	(0.52)	3.83	(0.46)	3.88	(0.41)
≥ 80	3.57	(0.68)	3.65	(0.68)	3.72	(0.56)	3.58	(0.66)	3.28	(0.88)	3.66	(0.61)	3.81	(0.48)	3.85	(0.42)
หญิง	**3.59**	**(0.64)**	**3.73**	**(0.54)**	**3.71**	**(0.55)**	**3.57**	**(0.64)**	**3.29**	**(0.88)**	**3.68**	**(0.59)**	**3.81**	**(0.47)**	**3.87**	**(0.41)**
45 – 59	3.59	(0.64)	3.74	(0.52)	3.74	(0.51)	3.52	(0.65)	3.43	(0.80)	3.75	(0.50)	3.79	(0.46)	3.89	(0.35)
60 – 69	3.63	(0.59)	3.77	(0.49)	3.73	(0.50)	3.58	(0.62)	3.34	(0.84)	3.74	(0.51)	3.83	(0.44)	3.87	(0.39)
70 – 79	3.54	(0.70)	3.68	(0.59)	3.67	(0.64)	3.54	(0.70)	3.19	(0.95)	3.62	(0.70)	3.78	(0.54)	3.82	(0.50)
≥ 80	3.60	(0.63)	3.71	(0.60)	3.68	(0.57)	3.64	(0.57)	3.15	(0.94)	3.59	(0.66)	3.84	(0.41)	3.88	(0.36)
รวมทุกเพศ	**3.62**	**(0.62)**	**3.74**	**(0.54)**	**3.74**	**(0.52)**	**3.60**	**(0.62)**	**3.35**	**(0.86)**	**3.72**	**(0.56)**	**3.82**	**(0.46)**	**3.87**	**(0.40)**
45 – 59	3.64	(0.59)	3.76	(0.51)	3.78	(0.47)	3.57	(0.62)	3.49	(0.78)	3.79	(0.47)	3.82	(0.43)	3.90	(0.33)
60 – 69	3.64	(0.59)	3.77	(0.49)	3.77	(0.48)	3.60	(0.61)	3.39	(0.84)	3.74	(0.50)	3.82	(0.45)	3.87	(0.40)
70 – 79	3.60	(0.65)	3.72	(0.54)	3.72	(0.58)	3.61	(0.63)	3.29	(0.91)	3.68	(0.62)	3.80	(0.50)	3.85	(0.46)
≥ 80	3.58	(0.65)	3.68	(0.64)	3.70	(0.57)	3.61	(0.61)	3.21	(0.92)	3.63	(0.64)	3.83	(0.44)	3.86	(0.39)

7. ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

ในการศึกษาครั้งนี้ พิจารณากิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ 4 เรื่อง ได้แก่

1. การแต่งตัว (หยิบเสื้อผ้าจากตู้หรือราว สวมใส่ ติดกระดุม/รูดซิป คาดเข็มขัด)
2. การล้างหน้า และ/หรือแปรงฟัน
3. การอาบน้ำ และ/หรือสระผม
4. การรับประทานอาหาร (ไม่รวมการจัดเตรียมหรือการทำอาหาร)

และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ แบ่งได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. ต้องการความช่วยเหลือทุกครั้งทุกขั้นตอน
2. ต้องการความช่วยเหลือทุกครั้งบางขั้นตอน
3. ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งบางขั้นตอน
4. ทำเองได้ทุกขั้นตอนโดยไม่ต้องการความช่วยเหลือ

ในที่นี้ ขอนิยามความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.74 หมายความว่ามีความสามารถระดับน้อยหรือไม่มี
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.75– 2.49 หมายความว่า มีความสามารถระดับค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.50 – 3.24 หมายความว่า มีความสามารถระดับค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.25 – 4.00 หมายความว่า มีความสามารถระดับมาก

ผลการศึกษาแสดงไว้ในตารางที่ 17 – 18 และสรุปได้ดังนี้

ในภาพรวมผู้สูงอายุมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในระดับ “มาก” ทุกเรื่อง โดยเรื่อง *การแต่งตัว(หยิบเสื้อผ้าจากตู้หรือราว สวมใส่ ติดกระดุม/รูดซิป คาดเข็มขัด*) เป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุมีปัญหามากกว่าเรื่องอื่น ๆ แต่ค่าเฉลี่ยระดับความความสามารถฯ ยังมีเฉลี่ยสูงถึง 3.88 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55) นับว่ามีค่าเฉลี่ยสูงมากเรื่องอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับความสามารถใกล้เคียงกัน คือมีค่าระหว่าง 3.93 – 3.95 ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2.18 นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้สูงอายุ มีแนวโน้มลดลงเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.95 – 3.97 ซึ่งนับว่าสูงมากและสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ทุกภูมิภาคและทุกเรื่อง ในทางกลับกัน ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่ำกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ทุกเรื่อง (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 – 3.92) แต่ยังนับว่ามีค่าสูงมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าผู้สูงอายุเพศชายและหญิง พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างกันน้อยมาก นับได้ว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 20)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาคและช่วงอายุต่าง ๆ

ภูมิภาค/อายุ (ปี)	การแต่งตัว		การล้างหน้า แปรงฟัน		การอาบน้ำ สระผม		การรับประทานอาหาร	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
กทม.&ปริมณฑล	**3.89**	**(0.51)**	**3.91**	**(0.49)**	**3.89**	**(0.52)**	**3.92**	**(0.45)**
45 – 59	3.98	(0.26)	3.98	(0.26)	3.98	(0.26)	3.98	(0.26)
60 – 69	3.96	(0.33)	3.98	(0.23)	3.98	(0.24)	3.98	(0.23)
70 – 79	3.86	(0.51)	3.88	(0.53)	3.85	(0.54)	3.91	(0.47)
≥ 80	3.72	(0.82)	3.74	(0.80)	3.70	(0.86)	3.78	(0.72)
ภาคกลาง	**3.93**	**(0.41)**	**3.96**	**(0.31)**	**3.94**	**(0.40)**	**3.97**	**(0.25)**
45 – 59	3.98	(0.23)	4.00	0.00	3.98	(0.23)	3.99	(0.11)
60 – 69	3.97	(0.26)	3.98	(0.24)	3.97	(0.26)	3.97	(0.20)
70 – 79	3.97	(0.27)	3.98	(0.24)	3.97	(0.25)	3.98	(0.24)
≥ 80	3.74	(0.76)	3.87	(0.57)	3.78	(0.73)	3.92	(0.42)
ภาคเหนือ	**3.95**	**(0.37)**	**3.96**	**(0.31)**	**3.95**	**(0.36)**	**3.96**	**(0.32)**
45 – 59	4.00	0.00	4.00	0.00	4.00	0.00	4.00	0.00
60 – 69	3.98	(0.19)	4.00	0.00	4.00	(0.06)	3.99	(0.16)
70 – 79	3.97	(0.28)	4.00	(0.06)	3.98	(0.20)	3.99	(0.09)
≥ 80	3.82	(0.67)	3.85	(0.63)	3.82	(0.69)	3.86	(0.62)
ตะวันออก/เหนือ	**3.95**	**(0.36)**	**3.96**	**(0.33)**	**3.96**	**(0.34)**	**3.97**	**(0.27)**
45 – 59	4.00	0.00	4.00	0.00	4.00	0.00	3.99	(0.14)
60 – 69	3.96	(0.33)	3.97	(0.26)	3.97	(0.26)	3.99	(0.14)
70 – 79	3.92	(0.45)	3.94	(0.42)	3.93	(0.44)	3.94	(0.39)
≥ 80	3.87	(0.59)	3.87	(0.59)	3.87	(0.59)	3.92	(0.41)
ภาคใต้	**3.67**	**(0.90)**	**3.88**	**(0.57)**	**3.89**	**(0.53)**	**3.92**	**(0.45)**
45 – 59	3.79	(0.74)	3.91	(0.52)	3.93	(0.46)	3.93	(0.46)
60 – 69	3.68	(0.91)	3.91	(0.53)	3.92	(0.47)	3.96	(0.35)
70 – 79	3.76	(0.76)	3.96	(0.29)	3.92	(0.42)	3.96	(0.31)
≥ 80	3.44	(1.11)	3.71	(0.84)	3.77	(0.74)	3.83	(0.64)
รวมทุกภาค	**3.88**	**(0.55)**	**3.94**	**(0.41)**	**3.93**	**(0.43)**	**3.95**	**(0.35)**
45 – 59	3.96	(0.34)	3.98	(0.24)	3.98	(0.24)	3.98	(0.23)
60 – 69	3.91	(0.49)	3.97	(0.30)	3.97	(0.28)	3.98	(0.22)
70 – 79	3.90	(0.48)	3.96	(0.32)	3.94	(0.37)	3.96	(0.31)
≥ 80	3.72	(0.82)	3.81	(0.70)	3.79	(0.72)	3.86	(0.59)

ตารางที่ 20ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงในช่วงอายุต่าง ๆ

เพศ/อายุ (ปี)	การแต่งตัว		การล้างหน้า แปรงฟัน		การอาบน้ำ สระผม		การรับประทานอาหาร	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
ชาย	**3.88**	**(0.54)**	**3.94**	**(0.39)**	**3.93**	**(0.41)**	**3.96**	**(0.33)**
45 – 59	3.95	(0.37)	3.97	(0.29)	3.97	(0.29)	3.98	(0.26)
60 – 69	3.90	(0.52)	3.96	(0.32)	3.95	(0.35)	3.97	(0.28)
70 – 79	3.90	(0.48)	3.95	(0.35)	3.94	(0.36)	3.97	(0.28)
≥ 80	3.75	(0.76)	3.87	(0.57)	3.84	(0.62)	3.90	(0.50)
หญิง	**3.88**	**(0.56)**	**3.93**	**(0.43)**	**3.93**	**(0.44)**	**3.94**	**(0.37)**
45 – 59	3.96	(0.32)	3.99	(0.18)	3.99	(0.18)	3.98	(0.21)
60 – 69	3.92	(0.47)	3.97	(0.27)	3.98	(0.20)	3.99	(0.17)
70 – 79	3.90	(0.48)	3.96	(0.30)	3.94	(0.39)	3.95	(0.33)
≥ 80	3.69	(0.86)	3.76	(0.78)	3.75	(0.79)	3.82	(0.65)
รวมทุกเพศ	**3.88**	**(0.55)**	**3.94**	**(0.41)**	**3.93**	**(0.43)**	**3.95**	**(0.35)**
45 – 59	3.96	(0.34)	3.98	(0.24)	3.98	(0.24)	3.98	(0.23)
60 – 69	3.91	(0.49)	3.97	(0.30)	3.97	(0.28)	3.98	(0.22)
70 – 79	3.90	(0.48)	3.96	(0.32)	3.94	(0.37)	3.96	(0.31)
≥ 80	3.72	(0.82)	3.81	(0.70)	3.79	(0.72)	3.86	(0.59)

8. สรุปภาพรวมสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุในครั้งนี้ พบว่า ผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในการศึกษาครั้งนี้นับว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่ค่อนข้างแข็งแรงดี มีความบกพร่องทางกาย/ทางจิตไม่มากนัก และเมื่อพิจารณารูปร่าง ก็พบว่ามีค่าดัชนีมวลกายเฉลี่ยอยู่ในระดับที่นับว่า “ปกติ” สำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า ในภาพรวม ผู้สูงอายุที่ให้ข้อมูลเป็นผู้สูงอายุที่มีความรู้สึกทางอารมณ์ค่อนข้างดีและมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เองเกือบทั้งหมด

บทความที่ 2

การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุไทย

[3]

งานวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบในเบื้องต้นเกี่ยวกับการรับบริการทางสุขภาพและความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปโดยใช้ฐานข้อมูลผู้สูงอายุจากแผนงานวิจัย “ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย” ในส่วนของโครงการวิจัย “สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย” ที่ทำการสำรวจในปี 2558 และ ปี 2560 ซึ่งในการศึกษานี้ครอบคลุมถึงเรื่อง การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในการตรวจรักษาสุขภาพประจำปี และการรับบริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐและการเพิ่มความคุ้มครองให้แก่ตนเองโดยการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพของผู้สูงอายุ จากผลการศึกษาในเบื้องต้นนี้จะทำให้เห็นถึงภาพโดยรวมของการดูแลรักษาสุขภาพและความคุ้มครองต่างๆ ในด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นสารสนเทศพื้นฐานในการศึกษาเชิงลึกต่อไป

1.วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการเข้ารับบริการทางสุขภาพและความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป เปรียบเทียบผลสำรวจในปี 2558 และ ปี 2560

2. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้สูงอายุของแผนงานวิจัย “ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย” ในส่วนของโครงการวิจัย “สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย” ซึ่งแผนงานวิจัยความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย เป็นการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจครัวเรือนตัวอย่างจากทุกภูมิภาคของประเทศไทยในปี 2558 และ ปี 2560[4] ซึ่งครัวเรือนตัวอย่างของแผนงานวิจัยถูกสุ่มให้กระจายไปตามจังหวัดตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศไทย โดยหน่วยตัวอย่างที่ถูกสำรวจในปี 2560 ประกอบด้วยหน่วยตัวอย่างที่ซ้ำ (Panel Survey) กับการสำรวจในปี 2558 และหน่วยตัวอย่างที่สำรวจใหม่ในปี 2560 ทั้งนี้ขอบเขตของการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมของผลการสำรวจแต่ละครั้งเพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์โดยรวมระหว่างปี 2558 และ ปี 2560

---

[3]

[4] ในปี 2558 เป็นการสัมภาษณ์สมาชิกครัวเรือนตัวอย่าง 1 คนที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป (ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก – Respondents) และคู่สมรสของสมาชิกครัวเรือน (โดยไม่จำกัดอายุ) (Spouses of respondents) แต่ในปี 2560 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Respondents) คนเดิม แต่ไม่ได้สัมภาษณ์คู่สมรส (Spouses) เนื่องจากการปรับวิธีการสำรวจด้วยเครื่องมือสัมภาษณ์ CAPI และการกำหนดกฎใหม่ในการให้สัมภาษณ์ที่เป็นคู่สมรส โดยในปี 2560 ให้คู่สมรสเป็นผู้ช่วยตอบคำถามร่วมกับผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ตามวิธีการสำรวจของโครงการต้นแบบ Health and Retirement Study อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์หลักในปี 2558 และในปี 2560 เป็นคนคนเดียวกัน

จากฐานข้อมูลผู้สูงอายุของแผนงานวิจัย “ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย” ที่กล่าวข้างต้นงานวิจัยนี้ได้เลือกเฉพาะข้อมูลในส่วนของโครงการวิจัย “สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย” มาใช้ในการศึกษา โดยหน่วยตัวอย่างที่เลือกนำวิเคราะห์คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ตอบข้อถามในเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปีซึ่งในปี 2558 มีหน่วยตัวอย่างที่เข้าข่ายทั้งสิ้น 5,923 คน[5] และปี 2560 มีหน่วยตัวอย่างที่เข้าข่ายทั้งสิ้น 3,676 คน โดยข้อมูลที่นำมาศึกษา ได้แก่ การตรวจรักษาสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุ การรับบริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน การได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐ และการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพของผู้สูงอายุ

3. ผลการศึกษา

3.1 การรับบริการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ

จากจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปและตอบข้อถามในเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี พบว่า ผลสำรวจทั้ง 2 ปี ผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 50 มีการตรวจสุขภาพประจำปีโดยในปี 2560 มีการตรวจสุขภาพประจำปีถึงร้อยละ 55.1

ตารางที่ 1 การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุและสาเหตุที่ไม่ได้ตรวจสุขภาพประจำปี

การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุ	ปี 2558		ปี 2560	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตรวจสุขภาพประจำปี				
- ตรวจ	2,940	49.6	2,027	55.1
- ไม่ตรวจ	2,983	50.4	1,649	44.9
รวม	**5,923**	**100.0**	**3,676**	**100.0**
สาเหตุที่ไม่ได้ตรวจสุขภาพประจำปี				
- ไม่คิดว่าจะมีปัญหาสุขภาพ	1,368	46.2	648	45.9
- ไม่มีเวลา	712	24.1	340	24.1
- เห็นว่าไม่จำเป็น	492	16.6	259	18.3
- มีปัญหาในการเดินทางไปตรวจสุขภาพ	187	6.3	87	6.2
- ไม่สามารถจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีได้	119	4.0	30	2.1
- กลัวผลการตรวจสุขภาพ	82	2.8	49	3.5
รวม	**2,960**	**100.0**	**1,413**	**100.0**

[5] รวมคู่สมรส (Spouses) ของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก (Respondents) ในปี 2558 แต่ในปี 2560 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์หลักเท่านั้น

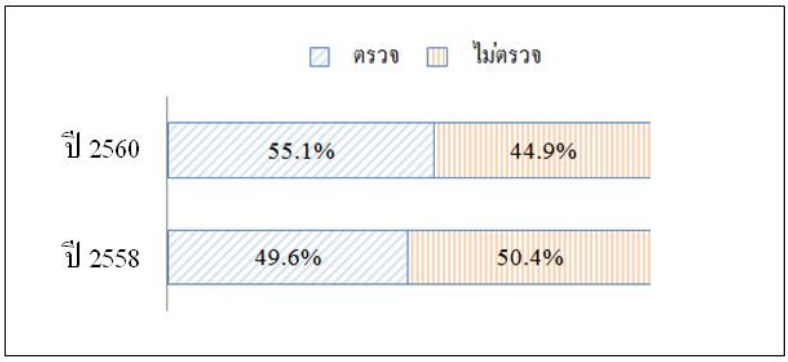

รูปที่ 1 การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุเปรียบเทียบ ปี 2558 และ 2560

สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปีมีเหตุผลของการไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปีคล้ายคลึงกันในการสำรวจทั้งสองรอบ โดยเหตุผล 3 อันดับแรกคือ 1) คิดว่าตนเองไม่มีปัญหาสุขภาพ 2) ไม่มีเวลา และ 3) เห็นว่าไม่จำเป็น ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้อาจจะเป็นกลุ่มที่ในปัจจุบันไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับสุขรูปที่รุนแรง หรือบางส่วนอาจจะไม่ได้ให้ความสนใจมากในการดูแลรักษาสุขภาพจึงไม่ได้ไปตรวจสุขภาพเป็นประจำปี มีผู้สูงอายุประมาณไม่ถึงร้อยละ 10 (ร้อยละ 10.3 ในปี 2558 และ ร้อยละ 8.3 ในปี 2560) ที่ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี เพราะ มีปัญหาในการเดินทางไปตรวจสุขภาพ หรือไม่สามารถจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีได้ กล่าวโดยสรุป พบว่า ในการสำรวจทั้งสองรอบ มีผู้สูงอายุสูงเกือบร้อยละ 90 ที่ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี เพราะคิดว่าตนเองไม่มีปัญหาสุขภาพ คิดว่าไม่จำเป็นและไม่มีเวลา

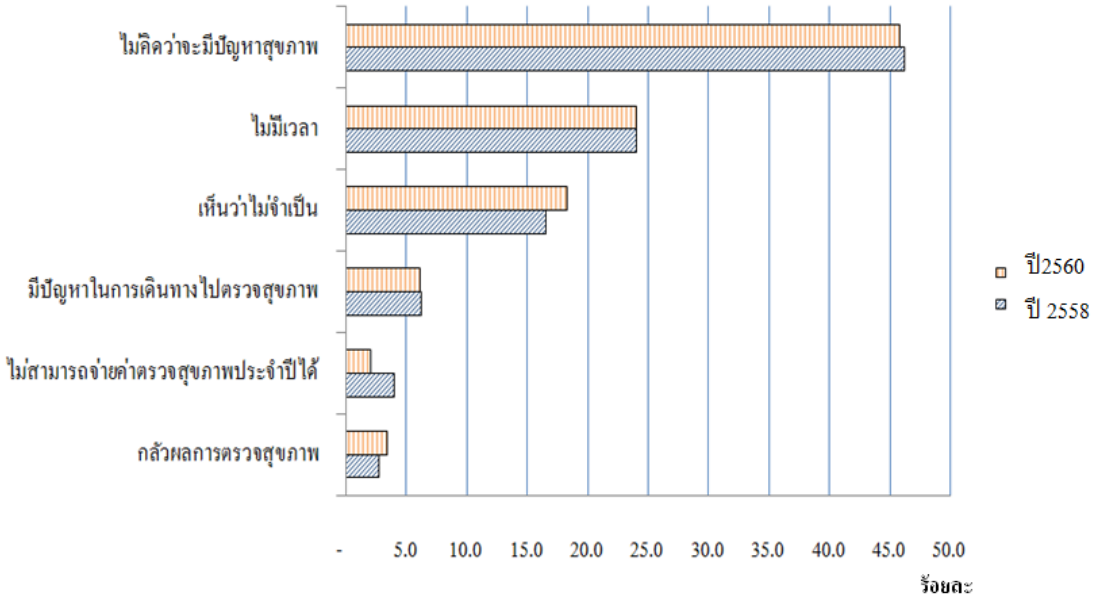

รูปที่ 2 สาเหตุที่ไม่ได้ตรวจสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุเปรียบเทียบ ปี 2558 และ 2560

อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุส่วนหนึ่งที่ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี อาจจะเนื่องจากว่า ในแต่ละปีผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีการไปใช้บริการทางสุขภาพจากสถานพยาบาลอยู่แล้วโดยเห็นได้ว่า มากกว่าร้อยละ 60ของผู้สูงอายุมีการไปใช้บริการทางสุขภาพในลักษณะผู้ป่วยนอก (ดูตารางที่ 2) และมากกว่าร้อยละ 10 ของผู้สูงอายุมีการไปใช้บริการทางสุขภาพในลักษณะผู้ป่วยใน (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 การใช้บริการทางสุขภาพในรอบ 2 ปีที่ผ่านมากรณีผู้ป่วยนอก

การใช้บริการทางสุขภาพในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา	ปี 2558		ปี 2560	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรณีผู้ป่วยนอก	3,803	64.2	2,513	68.4
ประเภทของสถานรักษาพยาบาลที่ไปใช้บริการ (ผู้ตอบบางคนใช้บริการสถานพยาบาลมากกว่า 1 ประเภท)				
- โรงพยาบาล	2,918	58.3	1,801	49.4
- สถานีอนามัย	1,568	31.4	1,233	33.8
- คลินิก	515	10.3	609	16.7
รวม	**5,001**	**100.0**	**3,643**	**100.0**

ตารางที่ 3 การใช้บริการทางสุขภาพในรอบ 2 ปีที่ผ่านมากรณีผู้ป่วยใน

การใช้บริการทางสุขภาพในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา	ปี 2558		ปี 2559	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรณีผู้ป่วยใน (ใช้บริการที่โรงพยาบาล)	746	12.6	494	13.4
จำนวนครั้งที่ใช้บริการ				
- 1 ครั้ง	492	66.0	329	66.6
- 2 ครั้ง	138	18.5	92	18.6
- มากกว่า 2 ครั้ง	116	15.5	73	14.8

เมื่อวิเคราะห์ถึงการไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอกพบว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของผู้ไปใช้บริการแบบผู้ป่วยนอก สถานพยาบาลที่ไปใช้บริการมากที่สุดคือ โรงพยาบาล และสถานีอนามัย สำหรับผู้สูงอายุที่มีการไปใช้บริการแบบผู้ป่วยในกับโรงพยาบาล พบว่า ทั้งในปี 2558 และ ปี 2560 มีผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 85 ที่ไปรับการรักษาเป็นผู้ป่วยในอย่างน้อยปีละไม่เกิน 2 ครั้ง

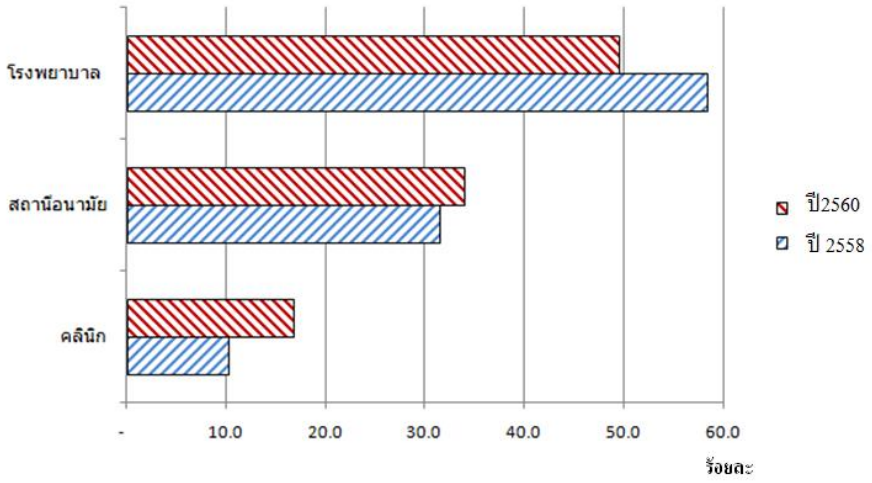

รูปที่ 3 ประเภทของสถานรักษาพยาบาลที่ไปใช้บริการกรณีผู้ป่วยนอก เปรียบเทียบปี 2558 และปี 2560

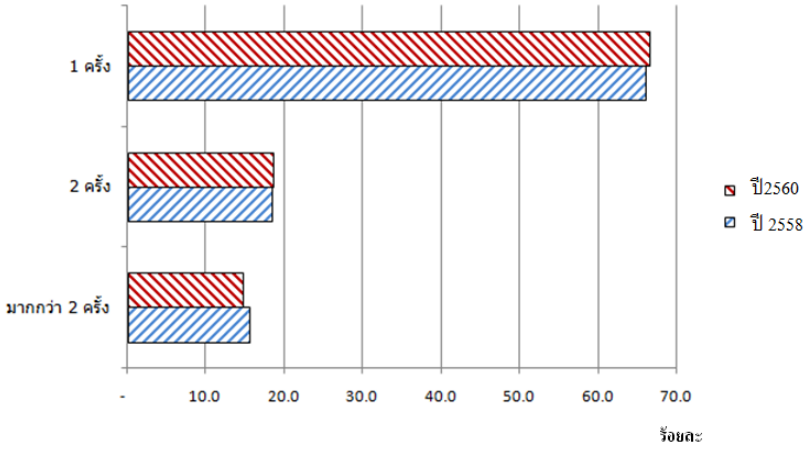

รูปที่ 4 จำนวนครั้งที่ใช้บริการโรงพยาบาลกรณีผู้ป่วยใน เปรียบเทียบปี 2558 และปี 2560

3.2 ความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

จากผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปที่ศึกษาในปี 2558 และ ปี 2560 ผู้สูงอายุที่มีสิทธิ์หลักในการได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐส่วนใหญ่ได้รับสิทธิ์จากโครงการสุขภาพถ้วนหน้า และ สวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยเมื่อพิจารณา 2 กลุ่มนี้รวมกัน พบว่า มีผู้สูงอายุถึงร้อยละ 88.1 ในปี 2558 และร้อยละ 73.9 ในปี 2560 ที่รัฐจะต้องใช้จ่ายงบประมาณสนับสนุนความคุ้มครองด้านสุขภาพให้

ตารางที่ 4 การได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิ์หลัก

การได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจาก	ปี 2558		ปี 2560	
ภาครัฐ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โครงการสุขภาพถ้วนหน้า	3,510	82.1	2,111	56.9
สวัสดิการข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	255	6.0	629	17.0
กองทุนประกันสังคม	174	4.0	142	3.8
อื่นๆ (ไม่ตอบ ไม่ทราบ)	337	7.9	826	22.3
รวม	**4,276**	**100.0**	**3,708**	**100.0**

นอกจากการได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐตามที่กล่าวข้างต้น อีกวิธีการหนึ่งในการสร้างหลักประกันในการจ่ายค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพคือ การซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพจากบริษัทประกันภัย ซึ่งจะเห็นว่า ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาบริษัทประกันภัยบางแห่งได้พัฒนากรมธรรม์ประกันภัยออกมาให้บริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างแพร่หลาย ในการศึกษานี้พบว่ายังมีผู้สูงอายุจำนวนน้อยมาก กล่าวคือ เพียงร้อยละ 3.1 ในปี 2558 และ ร้อยละ 7.5 ในปี 2560 ที่มีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพเพิ่มเติมจากสิทธิ์ที่มีอยู่ ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การเข้ารับบริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงต้องพึ่งพางบประมาณของภาครัฐเป็นหลัก ดังนั้นในอนาคตข้างหน้าเมื่อถึงช่วงเวลาที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุหากรูปแบบการได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐของผู้สูงอายุยังมีรูปแบบอย่างที่เป็นอยู่ในการศึกษานี้ ภาครัฐอาจจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณให้เพียงพอต่อการ

ให้ความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ หรือภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องให้ความรู้ ตลอดจนการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพเพียงพอเตรียมความพร้อมในระหว่างที่ยังทำงานและมีรายได้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างหลักประกันเพื่อใช้จ่ายด้านสุขภาพโดยการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพให้มากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้สูงอายุดูแลใส่ใจสุขภาพตนเองและตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อลดความสี่ยงในการเจ็บป่วยรุนแรงซึ่งจะเป็นการช่วยภาครัฐส่วนหนึ่งในการลดภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายในการให้สวัสดิการการรักษาพยาบาลแก่ประชาชน

ตารางที่ 5 ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพจากบริษัทประกันภัย

การได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐ	ปี 2558		ปี 2560	
	ซื้อ (133 คน) ร้อยละ 3.1	ไม่ซื้อ (4,105 คน) ร้อยละ 96.9	ซื้อ (277 คน) ร้อยละ 7.5	ไม่ซื้อ (3,409 คน) ร้อยละ 92.5
โครงการสุขภาพถ้วนหน้า	77.4	82.2	51.6	82.2
สวัสดิการข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	9.8	5.8	27.4	5.8
กองทุนประกันสังคม	4.5	4.0	4.3	4.0
อื่นๆ (ไม่ตอบ ไม่ทราบ)	8.3	7.9	16.6	7.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

4. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบในเบื้องต้นเกี่ยวกับการรับบริการทางสุขภาพและความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปโดยใช้ฐานข้อมูลปี 2558 และ ปี 2560 พบว่าในช่วง 2 ปีมีการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการรับบริการทางสุขภาพและความคุ้มครองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทยไม่มากนัก โดยผู้สูงอายุที่ตรวจสุขภาพประจำปียังมีเพียงร้อยละ 55 ในปี 2560 ซึ่งเหตุผลของการไม่ตรวจสุขภาพประจำปียังคงเป็นเหตุผลเดิมๆ และผลการสำรวจทั้งสองปี ผู้สูงอายุสูงประมาณร้อยละ 90 ไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี เพราะ คิดว่าตนเองไม่มีปัญหาสุขภาพ คิดว่าไม่จำเป็นและไม่มีเวลา ดังนั้นความเสี่ยงหนึ่งที่อาจจะเกิดขึ้นคือ ผู้สูงอายุบางรายอาจจะมีปัญหาทางด้านสุขภาพแต่ยังไม่รุนแรงจนแสดงอาการ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อให้ทราบสถานะสุขภาพของตนเอง ทั้งนี้หากผู้สุงอายุมีการตรวจสุขภาพประจำปีอาจจะช่วยในการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่จะมีปัญหาสุขภาพรุนแรงหรือลดโอกาสและความรุนแรงจากความเสี่ยงจากปัญหาสุขภาพ

เมื่อพิจารณาการใช้บริการทางสุขภาพในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้สูงอายุมีการใช้บริการทางสุขภาพเพิ่มขึ้นเล็กน้อยทั้งกรณีผู้ป่วยนอกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64.2 เป็นร้อยละ 68.4 และกรณีผู้ป่วยในเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.6 เป็นร้อยละ 13.4 โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพ ดังนั้นการไปใช้บริการด้านสุขภาพส่วนใหญ่ยังคงต้องพึ่งพาสวัสดิการความคุ้มครองด้านสุขภาพของภาครัฐ ซึ่งจะเห็นว่า มีแนวโน้มที่ภาครัฐจะต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดภาระภาครัฐและส่งเสริมหรือสนับสนุน

ให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพเพียงพอเตรียมความพร้อมในระหว่างที่ยังทำงานและมีรายได้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างหลักประกันเพื่อใช้จ่ายด้านสุขภาพโดยการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพเพิ่มเติมด้วยตนเอง การประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2560 ที่ผ่านมา ที่ประชุม ครม. ได้เห็นชอบใช้มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการประกันสุขภาพ โดยเห็นชอบร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการประกันสุขภาพ เพื่อเป็นการยกเว้นเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 15,000 บาท ทั้งนี้สำหรับเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป โดย เมื่อรวมกับ 1) การทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิต กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีกำหนดเวลา ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 2) การฝากเงินตามข้อตกลงโดยอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของผู้ฝากเงินและมีกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และ 3) เบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ ซึ่งเสนอเพิ่มเติมในครั้งนี้ รวมกัน 3 ประเภท ต้องไม่เกิน 1 แสนบาท มาตรการนี้คาดว่า จะทำให้ผู้ซื้อประกันชีวิตที่ยังไม่เต็มวงเงิน 100,000 บาท สามารถซื้อประกันสุขภาพได้เพิ่มเติม เพื่อให้เต็มวงเงินการใช้สิทธิ์ลดหย่อนภาษี โดยมาตราการนี้เกิดจากการที่ภาครัฐต้องการลดภาระการจ่ายงบประมาณของประเทศในการรักษาพยาบาลของประชาชน ด้วยการให้ประชาชนหันมาทำประกันสุขภาพเองมากขึ้น และยังเป็นการสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีโอกาสเติบโตขึ้นด้วย จากมาตรการดังกล่าวคาดว่า ในอนาคตกลุ่มผู้สูงอายุเองก็น่าจะมีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพมากขึ้นและเป็นการส่งเสริมโดยอ้อมให้ผูสุงอายุเห็นถึงความสำคัญกับการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกันล่วงหน้าโดยมีการตรวจสุขภาพประจำปีมากขึ้น

บทความที่ 3

Cognitive decline among elderly in Thailand: Multi-theories perspective

.[6]

[7]

Abstract

The purpose of this research is to explain characteristics of cognitive decline among elderly in Thailand using common cause hypothesis, speed of information processing theory, level of education, and mental and physical health. Data in this study is from HART (Health, Aging, and Retirement in Thailand) project which is national representative survey that include various cognitive tests. Score of each test clearly shows decrement of intelligence of older people. Multiple regression analysis had been conducted with all potential root causes of such decline, along with interaction term of age and education. We found that speed of processing is the most crucial factor and correlates with cognitive test scores in different manner based on complexity feature of each test.Education is also a key factor that can alleviate cognitive decline as it is obvious that people with higher education has slower decline in every test. Mental and physical health is less significant in the model and possibly due to response error such as stigmatization and social desirability. Vision and hearing impairment have no association to cognitive decline in this study because visual and hearing aids are more accessible nowadays. However, speech impairment positively correlates with cognitive decline. All findings can be used to formulate a plan to cope with cognitive decline especially in aging society like Thailand.

Introduction

The fastest growing segment of Thai population is people with 60 years of age and older. According to Thailand's National Statistical Office in 2014, the ratio of elderly people to total population skyrocketed from 6.8% to 14.9% during 1994-2014. It is apparently that many aspects including health, vision, and cognition decline with aging.However, not much research in this area is conducted in Thailand. Therefore, this study examines cognitive decline among Thai elderly, arguably, for the first time using multi-theories perspective, among national representative sample survey.

Studies of aging and intelligence have a long story. One prominent study stated that intelligence may decrease or increase with age depends on what type of intelligence being considered (i.e. fluid or crystallised intelligence) and such decline is inevitable because processes of physiology of aging are also unavoidable (Horn & Cattell, 1967).Nowadays, many theories on cognitive decline still in debate. Several works utilised structural equation modelling to characterise relationships between aging and various potential mediating factor that has impact on cognitive decline. Also, diverse types of psychometric test had been administered to examine the extent of cognitive decline with advancing age. Among all

[6]

[7]

hypotheses, this study includes four potential root causes of cognitive decline; (1) Sensory functioning i.e. common cause (Baltes & Lindenberger, 1997), (2) speed of information processing (Salthouse, 1996), (3) level of education (Evans et al., 1993; Farmer, Kittner, Rae, Bartko, & Regier, 1995), and (4) mental and physical health decline (Evans et al., 1993; Trivedi, 2006). In addition, information processing theory (Neisser, 1967) is also considered to examine the extent of relation between response time and score of each cognitive test.Although some longitudinal study reports that educational level is not associated to cognitive decline (Glymour, Weuve, Berkman, Kawachi, & Robins, 2005), the analysis of this study is cross-sectional as it is the first time this data was collected and it is planned to collect panel data in the future.

Data in this study comes from a large national representative survey containing all measurements of each hypothesis. Furthermore, it has been collected with computer-assisted personal interview (CAPI). Hence, the measurement of actual time duration for each item in cognitive tests representing speed were collected and analysed through corresponding paradata (Kreuter, 2013).

The study aims to analyse factors of cognitive decline by examining all of the aforementioned theories. Additionally, interaction between hypotheses and also difference of the impact of each hypothesis to each cognitive domain are also considered to provide more comprehensive explanation of cognitive decline.

Theoretically, this study will give more understanding about competing theories pertinent to cognitive decline among elderly and how they affect each other. Practically, this could lead to more effective treatment and prevention for cognitive decline in the near future.

Research Objectives

1. To analyse cognitive decline among Thai elderly using common cause hypothesis, speed of information processing theory, level of education, and mental and physical health.
2. To determine interaction between hypotheses.
3. To compare hypotheses of cognitive decline in each cognitive domain.

Development of Research Hypotheses

The common cause hypothesis

The common cause hypothesis focuses on correlation between sensory functioning and cognition. The sensory functioning is viewed as neurophysiological resource which play essential role to drive cognitive functioning (Lindenberger & Baltes, 1994). According to the research with the focus of aging brain structure (Lindenberger & Baltes, 1997), it is found that there is physiological change of brain in a way that decrease intellectual abilities and sensory functioning especially visual and auditory acuity. This implies mediation of sensory aging between age and cognition. However, result of some research illustrate that only visual difficulties are significantly correlate with memory while hearing abilities have no relationship to any cognitive domain (Anstey, Luszcz, & Sanchez, 2001).

Numerous studies investigated the common cause hypothesis. For example, Lindenberger and Baltes (1997) found that sensorimotor can explain 59% of total variance in cognitive functioning. Correspondingly, Anstey, Luszcz, and Sanchez (2001) reported that 80% of variation in verbal memory and speed can be predicted by sensory functioning

Apart from visual and auditory acuity, many researchers have different views of common cause hypothesis in terms of physiological characteristics. For example, the aging

central nervous system (Anstey, Lord, & Williams, 1997), the aging of the physiology of the entire organism (Anstey & Smith, 1999), and the sensory deprivation hypothesis (Valentijn et al., 2005).

Thus, in accordance with the above literature, the following hypotheses were formulated;

H1: Visual impairment negatively correlates with cognitive test score among elderly, especially cognitive tests that require reading ability,

H2: Hearing impairment negatively correlates with cognitive test score among elderly, especially cognitive tests that require hearing ability, and

H3: Speech impairment correlates with cognitive test score among elderly, especially cognitive tests that require speaking ability to answer.

The processing-speed theory

It is proposed that reductions of information processing efficiency as a fundamental contributor to age differences in cognition (Salthouse, Babcock, & Shaw, 1991; Schaie, 1989). Several studies have later increased the understanding of the relationshipbetween speed of information processing and cognition.There are two main approaches widely used in investigation of processing speed. First, limited time mechanism suggests that slower speed entails cognitive process not to successfully complete within time limit. Second, simultaneity mechanism postulates decreased capacity to process concurrent information and finally results in slower processing abilities. Hence, intellectual skills are diminished because there may neither be sufficient time to process all information nor ample availability in previously processed information to connect with the new one for a given cognitive test.

Various research focal point is correlation between working memory, as a type of fluid intelligence, and the processing speed. It is found that speed and working memory changes can explain differences in episodic memory among aged people (Hertzog, Dixon, Hultsch, & MacDonald, 2003). In line with the theory, Li (2004) also reported a significant correlation between processing speed and fluid intelligence with stronger relationship in older cluster of age. Although, in a longitudinal study, smaller correlation between speed and fluid intelligence had been observed (Zimprich & Martin, 2002), the author suggested speed of processing still exists as an essential contributing factor responsible for cognitive aging such that elderly with sufficient processing speed will be able to solve cognitive test rapidly or simply speaking processing speed negatively correlates with cognitive ability. On the contrary, information processing theory (Neisser, 1967) speculates that more complex cognitive tasks require longer time to process. Hence, we can expect that processing speed negatively correlate with cognitive ability for less complex task while processing speed positively correlate with cognitive ability for more complex task, for example, memory recall with memory interference.

Consistent with the literature, the following hypotheses were developed;

H4: Time duration for completing numerical ability test negatively correlates with numerical ability, and

H5: Time duration for completing word recall task with memory interference positively correlates with word recall task score with memory interference.

Education level and cognitive aging

For more than 20 years, education level has been known that it attenuates general intelligence decline in old age(Lindenberger & Baltes, 1997). Later, many researches consistently suggested that education level has been negatively correlated with memory losses in elderly people (Riley, Snowdon, Desrosiers, & Markesbery, 2005; Valenzuela et al., 2011; Whalley et al., 2000).

Nevertheless, recent longitudinal studies with more sophisticated statistical methods have not found that level of education affect cognitive decline (Glymour et al., 2005; Van Dijk, Van Gerven, Van Boxtel, Van der Elst, & Jolles, 2008). These discrepant findings require further research to explain. One potential answer is education may moderate different trajectories in different cognitive domains. For instance, a study by Alley et al. (2007) employed growth curve modelling to demonstrate that education improve overall intellectual abilities but unrelated to memory decline. Therefore, relationship between level of education and the rate of cognitive aging still requires further work to be fully established. This study includes examination of education attainment on trajectories of verbal memory and basic numeracy skill.

Based on this evidence and reasoning, the following hypotheses were generated;

H6: Educational level positively correlates with numerical ability and date memory,

H7: Educational level helps alleviating the cognitive decline among elderly, statistically speaking, educational level moderates the relationship between cognitive test score and age.

Mental and physical health decline

Relationships between mental health and cognitive decline have been reported in several research papers. Each of them with its own specific mental disorder. For example, depression (Elliott et al., 1997; Elliott et al., 1996; Miller, 1975), Obsessive-compulsive disorder (Dirson, Bouvard, Cottraux, & Martin, 1995; Savage et al., 1999), Schizophrenia (Green, Kern, Braff, & Mintz, 2000).

Likewise, correlation between physical health and cognitive decline is also investigated by many studies. Sofi (2010) performed a meta-analysis on physical activity and risk of cognitive decline. The analysis illustrated that people with more physical activity have a significantly reduced risk of developing cognitive decline.

Therefore, the following hypotheses were formulated;

H8: Mental health score positively correlates with cognitive test score among elderly,

H9: Physical health score positively correlates with cognitive test score among elderly.

Methods

Sample

Data in a current study is from national representative sample from HART (Health, Aging, and Retirement in Thailand) project which was collected during the first half of 2017. The sample frame is national registration of people with 45 years of age or greater and the sample was drawn from in randomized 13 provinces across all regions in Thailand with multi-stage sampling. As a result, 4,079 correspondences were obtained through Computer-Assisted Personal Interviewing (CAPI) which enables researchers to access paradata.

Measurement

From the common cause hypothesis, vision, hearing, and speech functioning are measured as one if respondent identified self as he/she has been diagnosed from a doctor for each respective function, otherwise zero.

In terms of speed, paradata has been extracted for time duration that respondent has taken for each cognitive test. The time is in millisecond precision and natural logarithmic transformation has been applied to mitigate positively skewed distribution. The by-product of log transformation is also an increase in a magnitude of correlations.

Educational level is the highest year of education that respondent completed. It is per se ordinal scale of measurement, ranges from 0 (no education at all) to 17 (postgraduate level), but interval scale of measurement was assumed in the analysis since the bias from using simple correlation instead of polychoric/polyserial correlations is trivial (Bollen & Barb, 1981; Faber, 1988; O'Brien & Homer, 1987).

For mental health, this study uses both subjective self-reported scale of 0 to 100 and objective scale of one if the respondent has been diagnosed from a doctor for mental illness, otherwise zero so the valid answer is only 0 or 1. Only subjective physical health score of each respondent in a scale of 0 to 100 was self-rated.

Cognitive test is a part of data collected in the survey and the score of each test is used as the dependent variables in this study. It includes four cognitive test sections and sequence as follows;

Word recall test: A list of 10 words out of 4 lists was assigned to each participant randomly. After listen to all words, participants were asked to recall all words he/she can remember in any order. The number of words correctly repeated is the score for the test with the full score of 10. The coefficient alpha reliability for A, B, C, and D lists are .69, .58, .56, and .56 which is considered slightly lower than widely acceptable value of .60 (Nunnally & Bernstein, 1994). However, it is expected since sample is elderly and some other factors can be contaminated.

Numeracy test: participants were asked to subtract 100 by 7. Then subsequently subtract the result by 7 for 4 more repetitions. The number of correct answers is the score for the test with the full score of 5 and alpha reliability coefficient is .82.

Date memory test: participants were asked to tell correct day of week, day, month, and year. The full score of the test is 4 and alpha reliability coefficient is .75.

Word recall test (round 2): participants were asked to recall the same list of word as in (1) again after completing numeracy test and date memory test therefore memory interference was included. The number of words correctly recalled is the score for the test with the full score of 10. The coefficient alpha reliability for A, B, C, and D lists are .70, .63, .65, and .66 respectively.

Results

From 4,079 respondents in the survey, basic descriptive statistics and correlations between each pair of variables have been displayed in Table 1. Natural logarithmic transformation results in higher correlations between time duration and corresponding cognitive test especially in both word recall tasks. Trajectories of cognitive decline with age for each test are obviously illustrate that the test scores are lower when the age increases (details in Table 2 to Table 5 and Figure 1 to Figure 4). Hierarchical multiple regression analysis, then, has been employed with all standardized independent variables to consider significant predictors for each cognitive test.

Table 1*Means, Standard Deviations andCorrelation Matrix of Measures (N=4,079)*

	M	SD	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]	[15]	[16]	[17]	[18]	[19]	[20]
[1] word recall round1 score	3.00	2.20																				
[2] word recall round2 score	2.17	2.14	.73																			
[3] numeracy score	2.29	1.69	.30	.06																		
[4] date memory score	3.18	1.21	.28	.16	.26																	
[5] age	68.45	11.88	-.32	-.15	-.21	-.32																
[6] gender	.46	.50	-.07	-.10	.04	.07	.00															
[7] education	4.82	3.20	.27	.05	.20	.26	-.33	.11														
[8] subjective physical health	62.59	22.11	.07	.07	.01	.11	-.07	.04	.08													
[9] subjective mental health	54.37	31.45	-.03	-.06	-.06	-.06	.02	-.02	-.03	.24												
[10] visual impairment	.14	.35	-.03	-.04	-.03	-.02	.11	-.03	.00	-.06	-.02											
[11] hearing impairment	.06	.24	-.10	-.12	-.03	-.07	.20	.00	-.07	-.08	.00	.24										
[12] speech disorder	.02	.12	-.08	-.12	-.03	-.07	.09	.01	-.03	-.05	.01	.16	.22									
[13] mental illness	.01	.08	-.01	.02	-.03	-.06	.03	-.01	-.03	-.03	-.03	.11	.11	.25								
[14] word recall round1 duration	3.08	1.47	.61	.82	.00	-.01	-.07	-.08	.00	.05	-.09	.06	-.02	-.09	.00							
[15] word recall round2 duration	2.60	1.38	.70	.83	.00	.03	-.13	-.09	.06	.06	-.09	.03	-.05	-.09	.01	.88						
[16] numeracy duration	10.82	.85	-.13	-.01	-.13	-.12	.11	-.06	-.12	.00	-.08	.11	.09	.02	.01	.44	.47					
[17] date memory duration	6.23	4.72	.10	.40	-.19	-.24	.68	-.03	-.26	-.02	-.01	.11	.10	.02	.02	.39	.37	.16				
[18] ln(1+numeracy duration)	2.47	.07	-.13	.00	-.13	-.12	.11	-.06	-.12	.00	-.08	.11	.09	.02	.01	.45	.48	1.00	.15			
[19] ln(1+date memory duration)	1.52	1.14	.11	.40	-.17	-.24	.68	-.03	-.26	-.01	.00	.10	.10	.02	.02	.37	.35	.11	.99	.10		
[20] ln(1+word recall round1 duration)	1.29	.55	.65	.90	.00	.01	-.08	-.09	.01	.05	-.08	.03	-.05	-.10	.00	.97	.89	.45	.43	.46	.42	
[21] ln(1+word recall round2 duration)	1.16	.55	.73	.90	.00	.04	-.13	-.10	.05	.06	-.09	.02	-.06	-.10	.02	.90	.97	.48	.42	.49	.41	.95

Table 2 *Descriptive statistics of word recall (round 1) test score by age group*

Age Group	*N*	*M*	*SD*	*SE*
45-49	112	4.40	2.16	0.20
50-59	733	4.14	1.93	0.07
60-69	1046	3.65	2.06	0.06
70-79	921	2.94	1.94	0.06
80-89	641	2.08	1.90	0.07
>=90	140	1.49	1.81	0.15

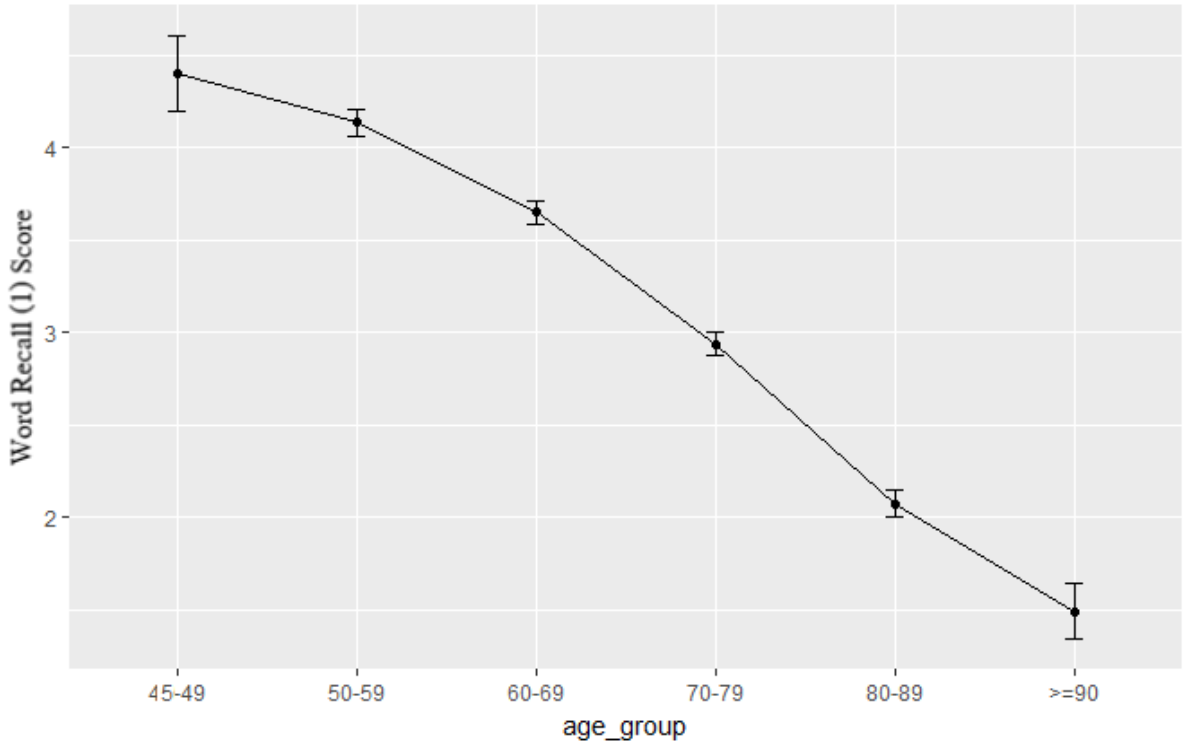

Figure 1 *Word recall test (Round 1) score plot with standard errors by each age group*

Table 3*Descriptive statistics of word recall (round 2) test score by age group*

Age Group	*N*	*M*	*SD*	*SE*
45-49	113	3.15	2.42	0.23
50-59	723	3.13	2.21	0.08
60-69	1021	2.54	2.11	0.07
70-79	903	1.91	1.95	0.06
80-89	613	1.37	1.78	0.07
>=90	137	0.94	1.64	0.14

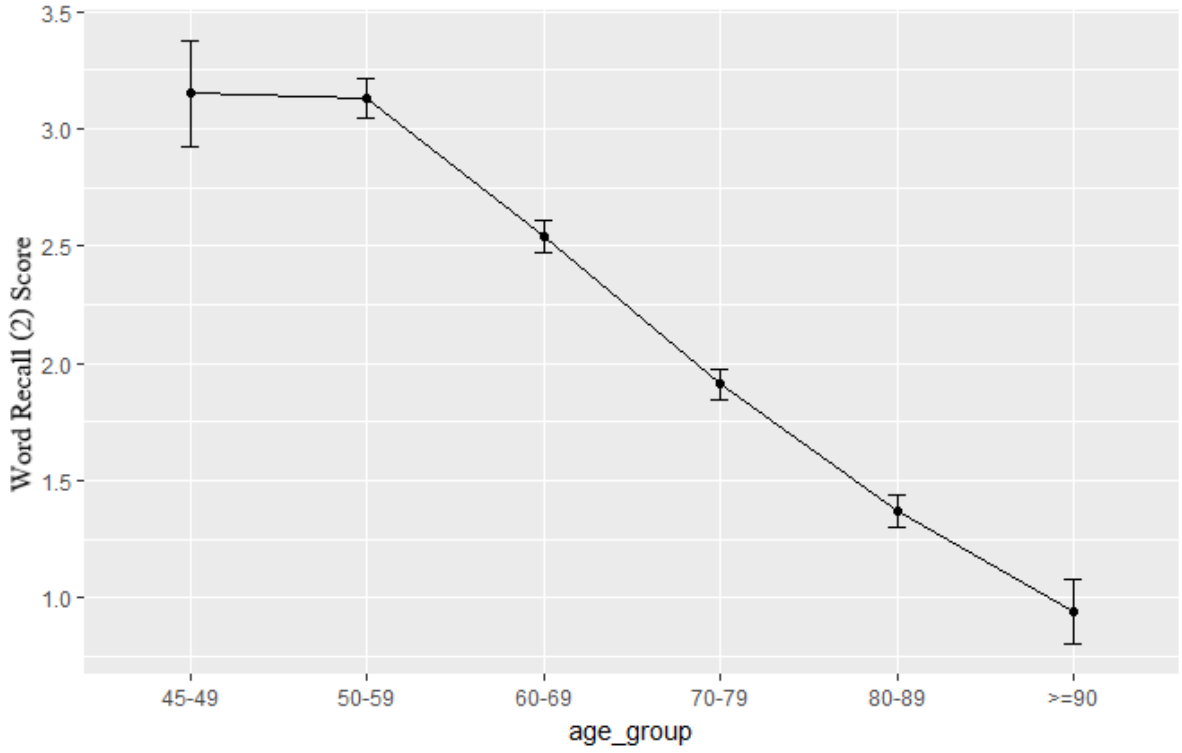

Figure 2 *Word recall test (Round 2) score plot with standard errors by each age group*

Table 4 *Descriptive statistics ofnumeracy test score by age group*

Age Group	*N*	*M*	*SD*	*SE*
45-49	97	2.89	1.73	0.18
50-59	639	2.66	1.72	0.07
60-69	851	2.46	1.74	0.06
70-79	698	2.03	1.60	0.06
80-89	376	1.73	1.48	0.08
>=90	61	1.59	1.28	0.16

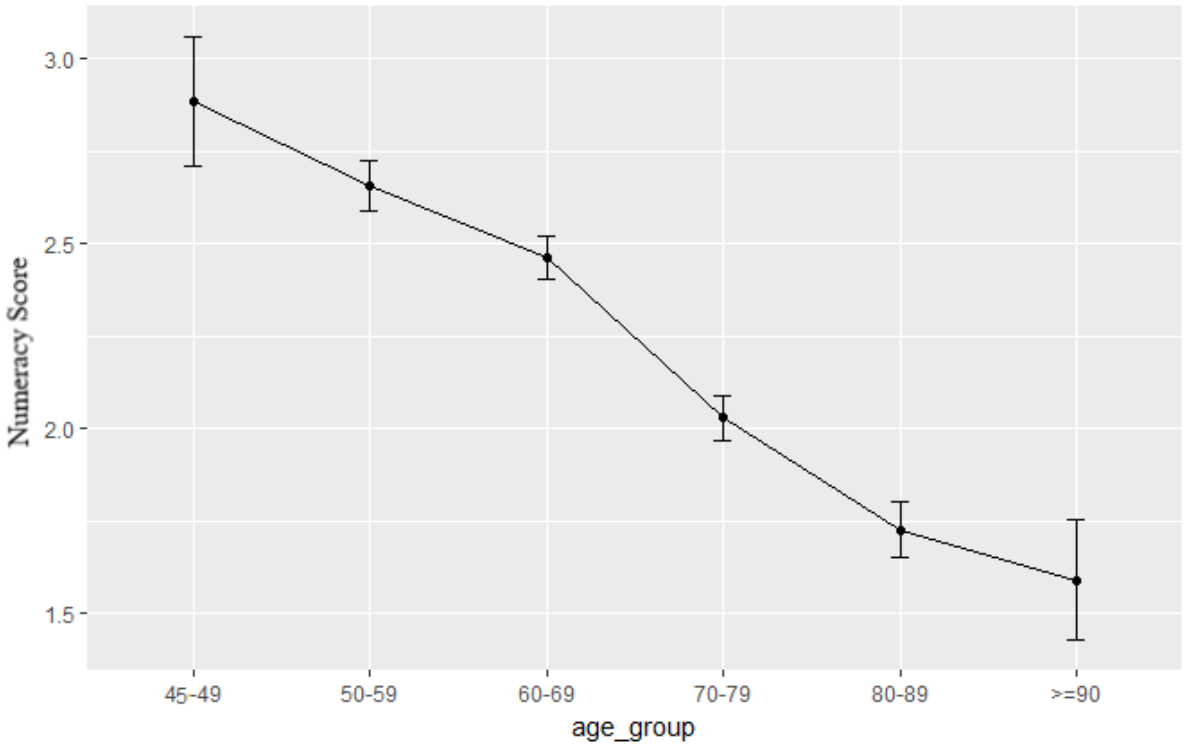

Figure 3 *Numeracy test score plot with standard errors by each age group*

Table 5 *Descriptive statistics of date memory test score by age group*

Age Group	*N*	*M*	*SD*	*SE*
45-49	3	3.67	0.58	0.33
50-59	8	4.00	0.00	0.00
60-69	871	3.50	0.93	0.03
70-79	916	3.34	1.06	0.03
80-89	644	2.69	1.42	0.06
>=90	139	2.31	1.55	0.13

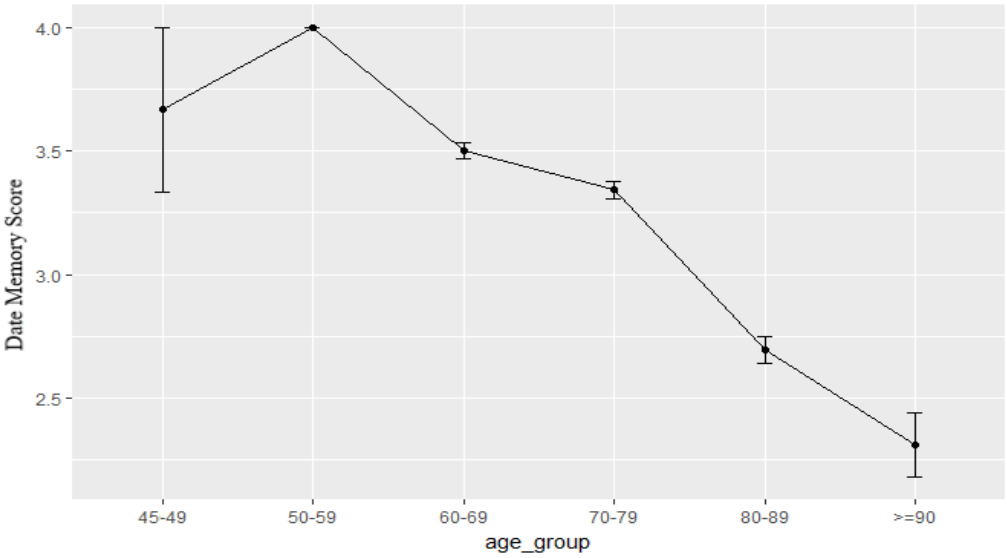

Figure 4 *Date memory test score plot with standard errors by each age group*

Refer to the common cause hypothesis, regression analyses in Table 2 to Table 5 demonstrate that visual impairment have no significant correlations with any of cognitive test score (word recall 1, β = -.02, $t_{(3105)}$ = -1.24, *p*-value = .217; word recall 2, β = -.005, $t_{(2542)}$ = -0.28, *p*-value = .781; numeracy, β = -.02, $t_{(2649)}$ = -.82, *p*-value = .412; date memory, β = .02, $t_{(2532)}$ = 0.88, *p*-value = .38) as well as hearing impairment (word recall 1, β = -.02, $t_{(3105)}$ = -1.22, *p*-value = .224; word recall 2, β = .004, $t_{(2542)}$ = 0.23, *p*-value = .820; numeracy, β = .03, $t_{(2649)}$ = 1.44, *p*-value = .151; date memory, β< .001, $t_{(2532)}$ = -0.01, *p*-value = .99). However, speech impairment negatively correlates with date memory (β = -.05, $t_{(2654)}$ = -2.50, *p*-value = .01).Therefore, we reject H1, since visual impairment has no relationship with cognitive test score among elderly and H2, because hearing impairment has no relationship with cognitive test score among elderly. Partially consistent with H3, speech impairment negatively correlates with date memory test score among elderly such that date memory and word recall task both require speaking ability to answer.

Examining hypotheses in the processing-speed theory, information in Table 2 to Table 5 displayed that response speed has significant negative regression weight for numeracy and date memory test scores (numeracy, β = -.09, $t_{(2649)}$ = -4.70, *p*-value< .001; date memory, β = -.20, $t_{(2532)}$ = -11.04, *p*-value< .01). On the contrary, the regression weights are positive for both word recall tasks (word recall 1, β = .47, $t_{(3105)}$ = 32.33, *p*-value< .001; word recall 2, β = .47, $t_{(2542)}$ = 27.28, *p*-value< .001). Thereby,all hypotheses of processing-speed theory can be concluded as following; consistent with H4, time duration for completing numerical ability test negatively correlates with numerical ability and consistent with H5, time duration for completing word recall task with memory interference positively correlates with word recall task score with memory interference.

According to educational level hypotheses, with the results in Table 6 to Table 9, it is noticeable that level of education has significant positive correlations on every cognitive test score (word recall 1, β = .21, $t_{(3105)}$ = 12.81, *p*-value< .001; word recall 2, β = .11, $t_{(2542)}$ = 5.79, *p*-value< .001; numeracy, β = .16, $t_{(2649)}$ = 7.63, *p*-value< .001; date memory, β = .12, $t_{(2532)}$ = 5.93, *p*-value< .01).

Series of hierarchical regression analysis was used to test the moderating effect (Aiken & West, 1991; Cohen, Cohen, West, & Aiken, 2002) of education and age on cognitive test score where all other covariates were entered in step I and interaction effect was entered in step II and model fit between two models were compared using ΔR^2.

It has been found that moderating effects for numeracy and date memory test are statistically significant (ΔR^2 =.002, $F_{(1,2644)}$ = 6.42, *p*-value = .011 &ΔR^2 =.009, $F_{(1,2522)}$ = 25.79, *p*-value< .001). As expected, regression coefficients for an interaction term is positive for numeracy and date memory test score(β = .05, $t_{(2649)}$ = 2.60, *p*-value = .009; &β = .11, $t_{(2532)}$ = 5.08, *p*-value < .001), therefore education alleviates cognitive decline with age to be slower as shown in the interaction plots in Figure 5& 6.Slope of lower educated elderly is steeper in both figures means elderly with lower education has greater rate of age-related decline of cognitive test scores. Hence, we can conclude that consistent with H6, Educational level positively correlates with numerical ability and date memory. And partly consistent with H7, educational level helps alleviating the cognitive decline among elderly.

From health perspective, subjective mental health score is found to have significant positive correlationwith the second word recall test (β = .09, $t_{(2542)}$ = 4.85, *p*-value< .001) whereas surprisingly significant negative correlation is observed with score of numeracy test and date memory test (numeracy, β = -.06, $t_{(2649)}$ = -3.30, *p*-value< .001; date memory, β = -.08, $t_{(2532)}$ = -4.09, *p*-value< .001). On the other hand, no significant relationship has been found between self-report of diagnosed mental illness and any test score. For subjective physical health score, the score significantly and positively correlates with the second word recall score (β = .07, $t_{(2542)}$ = 2.01, *p*-value = .044) and date memory score (β = .07, $t_{(2532)}$ = 3.82, *p*-value< .001). Thus, hypotheses pertaining to mental and physical health can be concluded as following;not enough evidence to conclude H8 that mental health score positively correlates with cognitive test score among elderly as results are conflicting between self-reported mental illness and subjective health score.And partly consistent with H9, physical health score positively correlates with cognitive test score among elderly.

Table 6 *Regression model of word recall (round 1) test score*

Variables	*B*	*SE(B)*	*β*	*t*	*p*-value
(intercept)	3.29	0.03		111.19	.000
Age	-0.40	0.03	-.21	-13.30	.000
Gender (1 = male)	-0.08	0.03	-.04	-2.86	.004
Education	0.39	0.03	.21	12.81	.000
Subjective physical score	0.05	0.03	.03	1.73	.084
Subjective mental score	0.03	0.03	.02	1.06	.290
Visual impairment	-0.04	0.03	-.02	-1.24	.212
Hearing impairment	-0.04	0.03	-.02	-1.22	.224
Speech impairment	0.00	0.03	.00	0.05	.958
Mental illness	0.02	0.03	.01	0.52	.603
ln(1+word recall round1 duration)	1.22	0.04	.47	32.33	.000
Age x Education	0.00	0.03	0.00	0.07	.944

Note.R^2 = .36, $F_{(11, 3095)}$ = 159.4, *p*-value< .001.

Table 7 *Regression model of word recall (round 2) test score*

Variable	*B*	*SE(B)*	*β*	*t*	*p*-value
(intercept)	2.59	0.04		70.62	.000
Age	-0.23	0.04	-.11	-6.14	.000
Gender (1 = male)	-0.05	0.03	-.03	-1.53	.126
Education	0.21	0.04	.11	5.79	.000
Subjective physical score	0.07	0.03	.04	2.01	.044
Subjective mental score	0.16	0.03	.09	4.85	.000
Visual impairment	-0.01	0.04	.00	-0.28	.781
Hearing impairment	0.01	0.04	.00	0.23	.820
Speech impairment	0.04	0.04	.02	1.11	.269
Mental illness	0.00	0.04	.00	-0.07	.942
ln(1+word recall round2 duration)	1.25	0.05	.47	27.28	.000
Age x Education	0.02	0.03	.01	0.46	.645

Note.R^2 = .28, $F_{(11, 2532)}$ = 88.24, p < .001.

Table 8 *Regression model of numeracy test score*

Variable	*B*	*SE(B)*	*β*	*T*	*p*-value
(intercept)	2.22	0.03		67.11	.000
Age	-0.30	0.04	-.16	-8.23	.000
Gender (1 = male)	0.04	0.03	.02	1.28	.202
Education	0.26	0.03	.16	7.63	.000
Subjective physical score	0.03	0.03	.02	1.00	.316
Subjective mental score	-0.10	0.03	-.06	-3.30	.001
Visual impairment	-0.03	0.03	-.02	-0.82	.412
Hearing impairment	0.05	0.04	.03	1.44	.151
Speech impairment	-0.04	0.04	-.02	-1.01	.311
Mental illness	-0.03	0.04	-.02	-0.95	.345
ln(1+numeracy duration)	-0.15	0.03	-.09	-4.70	.000
Age x Education	0.09	0.03	.05	2.60	.009

Note.R^2 = .08, $F_{(11, 2639)}$ = 21.01, p < .001.

Table 9 *Regression model of date memory test score*

Variable	*B*	*SE(B)*	*β*	*T*	*p*-value
(intercept)	5.44	0.18		29.45	.000
Age	-0.35	0.03	-.21	-10.92	.000
Gender (1 = male)	0.04	0.02	.04	2.02	.044
Education	0.17	0.03	.12	5.93	.000
Subjective physical score	0.09	0.02	.07	3.82	.000
Subjective mental score	-0.09	0.02	-.08	-4.09	.000
Visual impairment	0.02	0.02	.02	0.88	.379
Hearing impairment	0.00	0.02	.00	-0.01	.991
Speech impairment	-0.06	0.03	-.05	-2.50	.013
Mental illness	-0.02	0.02	-002	-0.92	.357
ln(1+date memory duration)	-2.74	0.25	-.20	-11.04	.000
Age x Education	0.18	0.04	.11	5.08	.000

Note.R^2 = .19, $F_{(11, 2522)}$ = 55.73, p < .001.

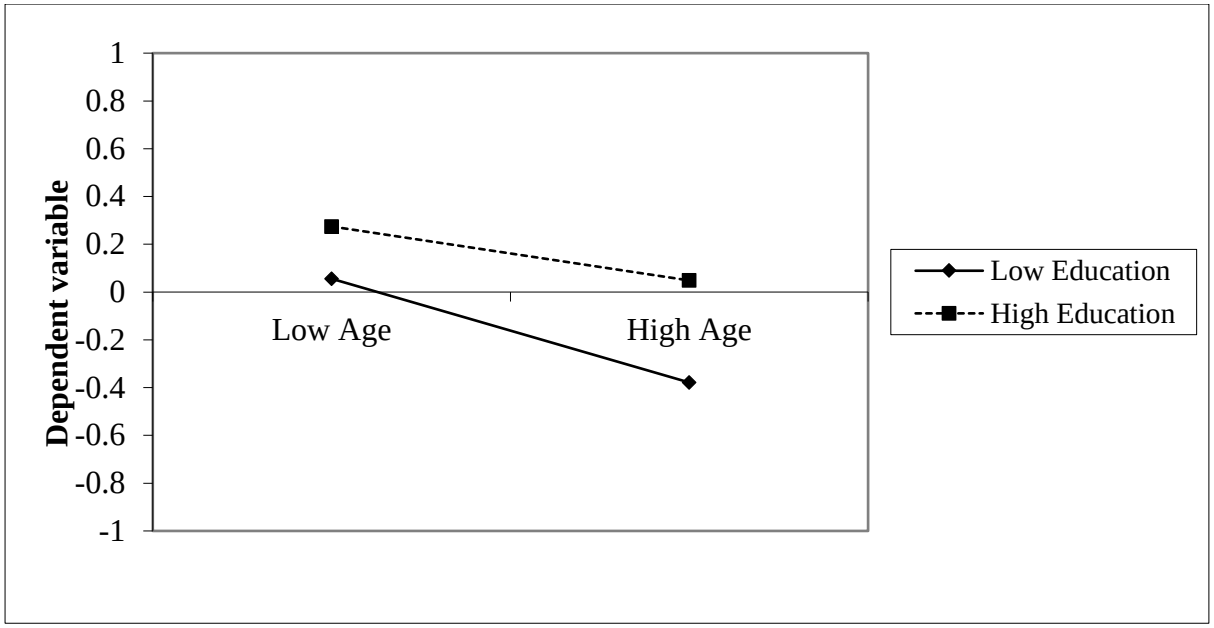

Figure 5*Interaction plot of age x education on numeracy test score*

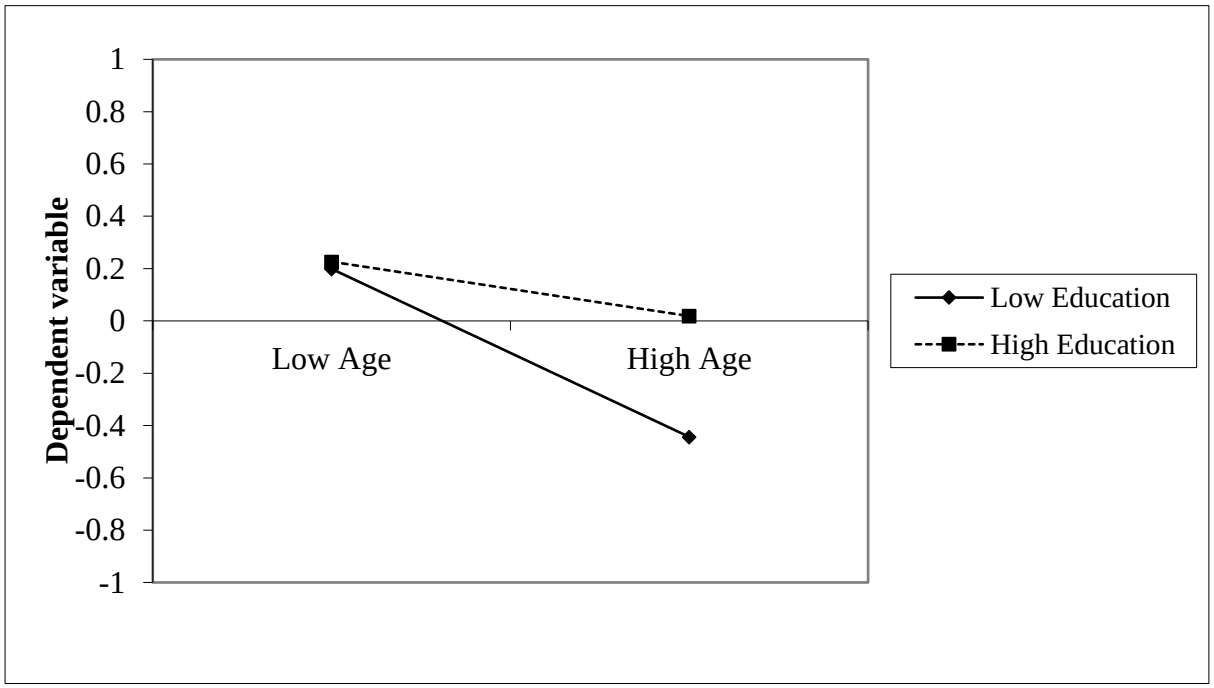

Figure 6*Interaction plot of age x education on date memory test score*

Conclusion

This study investigates cognitive decline in aged people using multi-theories perspective. Results suggest that the association between age and decline in some cognitive abilities can be explained by processing speed, educational level, and mental health. On the contrary, the common cause hypothesis does not appear to have any significance in the model, except speech impairment.

Conforming with information processing theory (Neisser, 1967), longer response time impacts dissimilarly among each cognitive domain. For word recall test, it takes longer time to fetch information from the memory but it still supplies correct answers. Per contra, despite giving sufficient amount of time to process for numeracy task, accurate response is not returned as the cognitive domain declined.

Interestingly, results pertinent to education attainment as a decelerator of cognitive decline demonstrate that higher level of education can abate intellectual losses in people with advancing age.

Cognitive decline among older adults can be characterised by individual's ability to cope with declines in processing speed and mental health. In addition, education play essential role in mitigating cognitive aging. Hence, prevention of age-related cognitive decline can be optimistically devised by these findings.

Discussion

Theoretical Implication

When considering potential root causes of cognitive decline in aged people simultaneously, it is noticeable that a common cause hypothesis has the weakest association with every cognitive test and mostly not statistically significant. This may be result of subjective and response bias from self-reported survey where objective measures of common cause hypothesis such as visual acuity and hearing loss measures using audiometer has been excluded from HART study due to high cost of data collection and limit time duration for a survey.It is also possible that nowadays visual and hearing aids are more accessible and make such impairment become less important factors for cognitive decline. In addition, speech impairment still plays an important role on cognitive decline in this current study. The simple reason may be the fact that we still do not have machine or aid good enough for speech impairment and both numeracy test and date memory tests require speech ability to answer through CAPI.

From the viewpoint of speed of information processing, all results are aligned with the hypotheses (standardized regression coefficients are also highest among predictors) and suggest that the speed has different impact on each cognitive domain. Some of the domain, such as memory, is still functioning in a satisfactory manner if adequate time is given. Word recall task takes longer time to retrieve data if test takers can still memorize such long word list which is consistent with Neisser's information processing theory. Nevertheless, for some other domain such as calculation, length of time before answering the question negatively relates to the numeracy score such that the faster they can answer, the better numeracy score they earn. This finding is coherent with Salthouse's processing speed theory such that elderly with better processing speed can process with limited time more effectively for even more complex task which usually takes longer time to process.

In terms of education attainment, both moderating term and the education itself are statistically significant on numeracy and date memory test which implies that numeracy skill and some memory ability in elderly is declining slower among elderly with higher educational level. This result supports previous cross-sectional studies (Riley et al., 2005; Valenzuela et al., 2011; Whalley et al., 2000). However, it is still arguable that this

phenomenon may not happen in longitudinal study. One probable reason that education can slow down cognitive decline is the fact that highly educated elderly may have higher chance and opportunity to higher level of cognitive arousal and information, they may have higher income and social status, as well as more chance to practice their numeracy ability in their daily life. Highly educated elderly may have higher level of social interaction due to accessibility to social activities, therefore they have to catch up with current date and thus results in higher date memory test score.

For mental and physical health, no obvious conclusion can be drawn from this study as conflicting results of relationship between subjective mental health score and cognitive ability across different domain. We found positive correlations between subjective mental health and word recall test score of both round but negative correlations with the other two tests. This could be because subjective mental health score related to only working memory used in word recall test or because the score does not truly reflect the reality. As we can see, the correlation between subjective mental health score and mental illness is unexpectedly small. If the subjective score is true, large magnitude of negative correlation should be observed as mental illness is value of 1 if it is reported by participant that he/she ever been diagnosed to have any condition of mental illness and otherwise 0.

Possible root cause of this issue is Thai people has stigma of mental illness (Burnard, Naiyapatana, & Lloyd, 2006) and prevent them to meet psychiatrist and accept to the public that they are suffer from mental illness. One more thing, mental illness is very broad in meaning. Some of the mental illness may irrelevant to cognitive function such as bipolar or anxiety. Thus, this measurement must be more specific to the name of related illness such as Parkinson, amnesia, or Alzheimer to be more proper measurement.

The subjective mental health score Physical subjective scoreis statistically significant with word recall test with interference and date memory testwhich is partially consistent to previous researches(Sofi et al., 2011). This might be because the question used to inquire participant’s health is ipsative measure and we strongly need more objective, valid, and reliable measures of both physical and mental health such as BMI, HBA1C for diabetes, blood pressure, cholesterol level in blood specimen as well as mental illness diagnostic inventory.

Practical Implication

Findings in the current study can be used to formulate strategy to handle cognitive decline in the aging society.

Firstly, as it is observable that education can help reducing the speed of cognitive aging, accessibility to education system can be a major factor to improve overall situation.

Second, although the evidence regarding mental and physical health is not conclusive, it is not harmful to promote healthy behaviour to younger generation as it may mitigate the risk both in terms of cognitive decline and other aspects of well-being.

Third, from the speed perspective, calculating numbers in daily life such as compute for a change while go shopping or playing cards, and having awareness of basic current situation such as knowing the appointment date and be able to attend may maintain the speed

of completing cognitive task to decline slower and ultimately reduce the rate of cognitive decline when the age advanced.

The last point is that sensory impairment may not be a crucial factor determining cognitive decline because hearing and visual aids are widely accessible to the public and it may temporarily improve sensory abilities and also cognitive functioning.

Limitation and Future Research

This research has a few limitations to be addressed in the future work. First of all, data in the current study regarding sensory deprivation and health score are subjective and self-reported which may not reflect accurate fact. Second, all physical and mental declines are defined in high-level view. More detail on disease/disorder within each category can be examined further to better explain the association between age and cognitive declines. Third, cross-sectional data in the current investigation prevent a determination of the time sequence of changes in the multiple domains. Also, cohort effect can be evaluated to the extent of educational disparities between each generation. Longitudinal study with panel regression on cognitive decline is still needed. Fortunately, HART project is planned to collect more wave of data and this will enable further analysis with panel data.

Appendix A: Result of reliability testing by Cronbach's Alpha on each cognitive test and CITC on each test item

	Word Recall (Round 1)				Numeracy	Date Memory	Word Recall (Round 2)			
	List A	List B	List C	List D			List A	List B	List C	List D
Alpha	.69	.58	.56	.56	.82	.75	.70	.63	.65	.66
Item 1	.63	.49	.46	.47	.91	.69	.66	.58	.60	.59
Item 2	.66	.55	.53	.51	.77	.69	.66	.60	.62	.61
Item 3	.68	.56	.52	.55	.72	.66	.68	.61	.61	.64
Item 4	.68	.55	.53	.53	.73	.72	.68	.61	.62	.63
Item 5	.68	.54	.55	.55	.74		.68	.59	.63	.63
Item 6	.68	.56	.55	.54			.68	.60	.63	.63
Item 7	.67	.56	.52	.53			.67	.61	.62	.61
Item 8	.67	.54	.55	.56			.67	.59	.63	.65
Item 9	.67	.58	.54	.54			.67	.62	.63	.61
Item 10	.67	.55	.53	.55			.70	.62	.64	.63

References

Aiken, L. S., & West, S. G. (1991). *Multiple Regression: Testing and Interpreting Interactions*. Newbury Park, London: Sage Publications.

Anstey, K. J., Lord, S. R., & Williams, P. (1997). Strength in the lower limbs, visual contrast sensitivity, and simple reaction time predict cognition in older women. *Psychol Aging, 12*(1), 137-144.

Anstey, K. J., Luszcz, M. A., & Sanchez, L. (2001). Two-year decline in vision but not hearing is associated with memory decline in very old adults in a population-based sample. *Gerontology, 47*(5), 289-293. doi:52814

Anstey, K. J., & Smith, G. A. (1999). Interrelationships among biological markers of aging, health, activity, acculturation, and cognitive performance in late adulthood. *Psychol Aging, 14*(4), 605-618.

Baltes, P. B., & Lindenberger, U. (1997). Emergence of a powerful connection between sensory and cognitive functions Across the adult life span: A new window to the study of cognitive aging? . *Psychology and Aging, 12*, 12-21.

Bollen, K. A., & Barb, K. H. (1981). Pearson's r and coarsely categorized measures. *American Sociological Review, 46*, 232-239.

Burnard, P., Naiyapatana, W., & Lloyd, G. (2006). Views of mental illness and mental health care in Thailand: a report of an ethnographic study. *J Psychiatr Ment Health Nurs, 13*(6), 742-749. doi:10.1111/j.1365-2850.2006.01028.x

Cohen, P., Cohen, J., West, S. G., & Aiken, L. S. (2002). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences* (3 ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Dirson, S., Bouvard, M., Cottraux, J., & Martin, R. (1995). Visual memory impairment in patients with obsessive-compulsive disorder: a controlled study. *Psychother Psychosom, 63*(1), 22-31.

Elliott, R., Baker, S. C., Rogers, R. D., O'Leary, D. A., Paykel, E. S., Frith, C. D., . . . Sahakian, B. J. (1997). Prefrontal dysfunction in depressed patients performing a complex planning task: a study using positron emission tomography. *Psychol Med, 27*(4), 931-942.

Elliott, R., Sahakian, B. J., McKay, A. P., Herrod, J. J., Robbins, T. W., & Paykel, E. S. (1996). Neuropsychological impairments in unipolar depression: the influence of perceived failure on subsequent performance. *Psychol Med, 26*(5), 975-989.

Evans, D. A., Beckett, L. A., Albert, M. S., Hebert, L. E., Scherr, P. A., Funkenstein, H. H., & Taylor, J. O. (1993). Level of education and change in cognitive function in a community population of older persons. *Ann Epidemiol, 3*(1), 71-77.

Faber, J. (1988). Consistent estimation of correlations between observed interval variables with skewed distributions. *Quality and Quantity, 22*, 381-392.

Farmer, M. E., Kittner, S. J., Rae, D. S., Bartko, J. J., & Regier, D. A. (1995). Education and change in cognitive function. The Epidemiologic Catchment Area Study. *Ann Epidemiol, 5*(1), 1-7.

Glymour, M. M., Weuve, J., Berkman, L. F., Kawachi, I., & Robins, J. M. (2005). When is baseline adjustment useful in analyses of change? An example with education and cognitive change. *Am J Epidemiol, 162*(3), 267-278. doi:10.1093/aje/kwi187

Green, M. F., Kern, R. S., Braff, D. L., & Mintz, J. (2000). Neurocognitive deficits and functional outcome in schizophrenia: are we measuring the "right stuff"? *Schizophr Bull, 26*(1), 119-136.

Hertzog, C., Dixon, R. A., Hultsch, D. F., & MacDonald, S. W. (2003). Latent change models of adult cognition: are changes in processing speed and working memory associated

with changes in episodic memory? *Psychol Aging, 18*(4), 755-769. doi:10.1037/0882-7974.18.4.755

Horn, J. L., & Cattell, R. B. (1967). Age differences in fluid and crystallized intelligence. *Acta Psychologica, 26*, 107-129.

Kreuter, F. (2013). *Improving Surveys with Paradata: Analytic Uses of Process Information*: Wiley.

Lindenberger, U., & Baltes, P. B. (1994). Sensory functioning and intelligence in old age: a strong connection. *Psychol Aging, 9*(3), 339-355.

Lindenberger, U., & Baltes, P. B. (1997). Intellectual functioning in old and very old age: cross-sectional results from the Berlin Aging Study. *Psychol Aging, 12*(3), 410-432.

Miller, W. R. (1975). Psychological deficit in depression. *Psychol Bull, 82*(2), 238-260.

Neisser, E. (1967). *Cognitive psychology*. New York: Appleton-Century-Crofts.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (Eds.). (1994). *Psychometric theory* (2 ed.). New York: McGraw-Hill.

O'Brien, R. M., & Homer, P. (1987). Corrections for coarsely categorized measures: LISREL's polyserial and polychoric correlations. *Quality and Quantity, 21*, 349-360.

Riley, K. P., Snowdon, D. A., Desrosiers, M. F., & Markesbery, W. R. (2005). Early life linguistic ability, late life cognitive function, and neuropathology: findings from the Nun Study. *Neurobiol Aging, 26*(3), 341-347. doi:10.1016/j.neurobiolaging.2004.06.019

Salthouse, T. A. (1996). The processing-speed theory of adult age differences in cognition. *Psychological Review, 103*, 403-428.

Salthouse, T. A., Babcock, R. L., & Shaw, R. J. (1991). Effects of adult age on structural and operational capacities in working memory. *Psychol Aging, 6*(1), 118-127.

Savage, C. R., Baer, L., Keuthen, N. J., Brown, H. D., Rauch, S. L., & Jenike, M. A. (1999). Organizational strategies mediate nonverbal memory impairment in obsessive-compulsive disorder. *Biol Psychiatry, 45*(7), 905-916.

Schaie, K. W. (1989). Perceptual speed in adulthood: cross-sectional and longitudinal studies. *Psychol Aging, 4*(4), 443-453.

Sofi, F., Valecchi, D., Bacci, D., Abbate, R., Gensini, G. F., Casini, A., & Macchi, C. (2011). Physical activity and risk of cognitive decline: a meta-analysis of prospective studies. *J Intern Med, 269*(1), 107-117. doi:10.1111/j.1365-2796.2010.02281.x

Trivedi, J. K. (2006). Cognitive deficits in psychiatric disorders: Current status. *Indian J Psychiatry, 48*(1), 10-20. doi:10.4103/0019-5545.31613

Valentijn, S. A., van Boxtel, M. P., van Hooren, S. A., Bosma, H., Beckers, H. J., Ponds, R. W., & Jolles, J. (2005). Change in sensory functioning predicts change in cognitive functioning: results from a 6-year follow-up in the maastricht aging study. *J Am Geriatr Soc, 53*(3), 374-380. doi:10.1111/j.1532-5415.2005.53152.x

Valenzuela, M., Brayne, C., Sachdev, P., Wilcock, G., Matthews, F., Medical Research Council Cognitive, F., & Ageing, S. (2011). Cognitive lifestyle and long-term risk of dementia and survival after diagnosis in a multicenter population-based cohort. *Am J Epidemiol, 173*(9), 1004-1012. doi:10.1093/aje/kwq476

Van Dijk, K. R., Van Gerven, P. W., Van Boxtel, M. P., Van der Elst, W., & Jolles, J. (2008). No protective effects of education during normal cognitive aging: results from the 6-year follow-up of the Maastricht Aging Study. *Psychol Aging, 23*(1), 119-130. doi:10.1037/0882-7974.23.1.119

Whalley, L. J., Starr, J. M., Athawes, R., Hunter, D., Pattie, A., & Deary, I. J. (2000). Childhood mental ability and dementia. *Neurology, 55*(10), 1455-1459.

Zimprich, D., & Martin, M. (2002). Can longitudinal changes in processing speed explain longitudinal age changes in fluid intelligence? *Psychol Aging, 17*(4), 690-695.

บทความที่ 4

ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย

[8]

บทนำ

เนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย ได้แก่ 1. ความคาดหวัง และ 2. ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย

ความคาดหวังของผู้สูงอายุ เป็นคำถามที่แสดงถึงสถานะของความคาดหวังในการมีชีวิตอยู่ต่อไป และโอกาสในการหารายได้มายังชีพของผู้สูงอายุ สำหรับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นคำถามที่แสดงถึงความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ รวมทั้งความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับครอบครัว และคุณภาพชีวิตโดยรวม

การประเมินความคาดหวังของผู้สูงอายุนี้ เป็นการให้ผู้ตอบประเมินถึงโอกาสความเป็นไปได้ในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ โดยแบ่งโอกาสที่จะเกิดออกเป็น 10 ขั้น คือ โอกาสที่จะเกิด ร้อยละ 0 หรือ ร้อยละ 5 หรือ ร้อยละ 10 จนถึง ร้อยละ 100 เช่นเดียวกับในการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ระดับ จากความพึงพอใจในระดับ ร้อยละ 0 หรือ ร้อยละ 5 หรือ ร้อยละ 10 จนถึง ร้อยละ 100

5.1 ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

ตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 84.55) มีเพียงร้อยละ 15.45 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 54.83 เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.17 เมื่อจำแนกเพศตามเขตที่อยู่อาศัยจะพบว่า ในกรุงเทพมหานครครึ่งหนึ่งของตัวอย่างเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.53 เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 47.47 ในส่วนภูมิภาคมากกว่าครึ่งเล็กน้อยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.25 เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 44.75 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละของตัวอย่างผู้สูงอายุจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ(n = 3,708)

เขตที่อยู่อาศัย	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	47.47	52.53	**15.45**
ส่วนภูมิภาค	44.75	55.25	**84.55**
รวม	**45.17**	**54.83**	**100**

[8]

5.2 ความคาดหวังของผู้สูงอายุ

การนำเสนอในส่วนนี้เพื่อให้เห็นภาพรวมของการวิเคราะห์ จึงได้จัดกลุ่มความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุ ใหม่ เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่มีโอกาสต่ำกว่าร้อยละ 50 2) กลุ่มที่มีโอกาสเท่ากับร้อยละ 50 และ 3) กลุ่มที่มีโอกาสสูงกว่าร้อยละ 50

5.2.1 ความคาดหวังในโอกาสที่จะให้/รับมรดกที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า

ในประเด็นความคาดหวังในโอกาสที่จะมีมรดกให้แก่ลูกหลานเป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า ตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.37) มีความคาดหวังน้อยกว่าร้อยละ 50 ว่าจะมีมรดกให้แก่ลูกหลานเป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า ในทิศทางเดียวกันเมื่อถามถึงโอกาสที่ผู้สูงอายุจะได้รับมรดกเป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 81.80 มีความคาดหวังน้อยกว่าร้อยละ 50 ที่จะเป็นเช่นนั้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของความคาดหวังในโอกาสที่จะให้/รับมรดกที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า

โอกาสที่จะให้/รับ มรดก	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่าร้อยละ 50	n
1.โอกาสที่ท่านจะมีมรดกแก่ลูกหลาน เป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า	51.37	13.96	34.67	3,559
2.โอกาสที่ท่านจะได้รับมรดก เป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า	81.80	8.59	9.61	3,550

เมื่อทำการเฉลี่ยค่าความคาดหวังในโอกาสที่จะให้/รับมรดกที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ พบว่าตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคมีความคาดหวังในโอกาสที่จะ**ให้มรดก**ที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า (Mean = 43.78 คะแนน) มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (Mean = 23.07 คะแนน) ตัวอย่างเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังในโอกาสที่จะ**ให้มรดก**ที่มีมูลค่า1 ล้านบาทหรือมากกว่า สูงกว่าเพศหญิง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.62 คะแนน และ 38.38 คะแนน ตามลำดับ

ในด้านความคาดหวังในโอกาสที่จะได้**รับมรดก**ที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า พบว่าตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาค มีความคาดหวังในโอกาสที่จะได้**รับมรดก**คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.17 คะแนน มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (Mean = 5.23 คะแนน) ตัวอย่างเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังการได้**รับมรดก**ดังกล่าว ต่ำกว่าเพศหญิงเล็กน้อย (Mean =13.08 คะแนน และ Mean = 14.19 คะแนน ตามลำดับ) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยความคาดหวังในโอกาสที่จะให้/รับมรดกที่มีมูลค่ามากกว่า 1 ล้านบาทจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ

โอกาสที่จะให้/รับ มรดก	เขตที่อยู่อาศัย		ค่าสถิติt	เพศ		ค่าสถิติt	รวม
	กทม.และปริมณฑล	ภูมิภาค		ชาย	หญิง		
1.โอกาสที่ท่านจะมีมรดกแก่ลูกหลาน เป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า	23.07	43.78	-10.80*	43.62	38.38	3.77*	**40.72**
(n)	(527)	(3,032)		(1,582)	(1,977)		**(3,559)**
2.โอกาสที่ท่านจะได้รับมรดก เป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า	5.23	15.17	-7.77*	13.08	14.19	-1.20	**13.70**
(n)	(526)	(3,024)		(1,576)	(1,974)		**(3,550)**

* = p-value < 0.05

จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังในโอกาสที่จะให้/รับมรดกที่มีมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่า ของตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล น้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคสะท้อนให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายและค่าครองชีพที่สูงกว่าในเขตเมืองหลวงและพื้นที่โดยรอบ (Thaireform, 2559) ซึ่งทำให้ความคาดหวังในโอกาสการมีทรัพย์สินที่จะสามารถส่งต่อเป็นมรดกให้แก่รุ่นบุตรหลาน รวมทั้งโอกาสที่จะได้รับมรดกลดน้อยลง

5.2.2 ความคาดหวังในการทำงาน

สำหรับความคาดหวังโอกาสในการทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 60 ปี ตัวอย่างกลุ่มอายุ 45 – 49 ปี) กว่าร้อยละ 60 มีความคาดหวังไปในทางที่ดี คือ มีโอกาสมากกว่าร้อยละ 50 ที่จะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 60 ปี ในส่วนความคาดหวังโอกาสในการทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 65 ปี สำหรับกลุ่มผู้ที่มีอายุ 50-54 ปี พบว่าตัวอย่างเกือบร้อยละ 70 มีความคาดหวังว่าจะมีโอกาสดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 50 ในประเด็นของความคาดหวังที่จะทำงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอีก 10 ปีข้างหน้า สำหรับผู้ที่มีอายุ 55-59 ปีตัวอย่างมากกว่าครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 50.77) มีความคาดหวังไปในทางที่ดีคือ มีโอกาสมากกว่าร้อยละ 50 แต่เมื่อถามถึงความคาดหวังโอกาสที่จะทำงานหารายได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต สำหรับผู้ที่ไม่ได้ทำงานในปัจจุบัน พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.87) มีความคาดหวังต่ำในประเด็นดังกล่าว กล่าวคือมีโอกาสน้อยกว่าร้อยละ 50 ที่จะทำงานหารายได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ร้อยละของความคาดหวังในการทำงาน

โอกาสในการทำงาน	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่าร้อยละ 50	n
1. โอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 60 ปี (อายุ 45-49)	10.46	24.84	64.71	153
2. โอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 65 ปี (อายุ 50-54)	10.77	21.03	68.21	195
3. โอกาสที่จะทำงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอีก 10 ปีข้างหน้า (อายุ 55-59)	21.93	27.30	50.77	652
4. โอกาสที่จะทำงานหารายได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต (ปัจจุบันไม่ทำงาน)	72.87	11.86	15.26	2,588

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในการทำงานพบว่า ความคาดหวังในการทำงานของตัวอย่างที่อยู่ในเขตภูมิภาคสูงกว่าในทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่าประเด็นส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ยกเว้นความคาดหวังในโอกาสที่จะทำงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอีก 10 ปีข้างหน้าสำหรับผู้ตอบที่มีอายุ 55-59 ปี เพศหญิงจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย (Mean = 63.72คะแนน และ Mean = 60.33 คะแนน ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยความคาดหวังในการทำงาน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ

โอกาสในการทำงาน	เขตที่อยู่อาศัย		ค่าสถิติt	เพศ		ค่าสถิติt	**รวม**
	กทม.และปริมณฑล	ภูมิภาค		ชาย	หญิง		
1. โอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 60 ปี (อายุ 45-49)	65.00	73.13	-	72.70	71.44	0.25	**71.96**
(n)	(22)	(131)		(63)	(90)		**(153)**
2. โอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ 65 ปี (อายุ 50-54)	72.50	74.75	-0.39	78.18	70.46	1.83	**74.38**
(n)	(32)	(163)		(99)	(96)		**(195)**
3. โอกาสที่จะทำงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอีก 10 ปีข้างหน้า (อายุ 55-59)	59.29	62.39	-0.90	60.33	63.72	-1.29	**61.86**
(n)	(113)	(539)		(359)	(293)		**(652)**
4. โอกาสที่จะทำงานหารายได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต (ปัจจุบันไม่ทำงาน)	10.99	21.88	-6.29*	22.67	18.75	3.20*	**20.36**
(n)	(362)	(2,226)		(1,064)	(1,524)		**(2,588)**

* = P value < 0.05

5.2.3 ความคาดหวังในการที่จะมีชีวิตยืนยาวนับจากปัจจุบัน

สำหรับความคาดหวังโอกาสในการที่จะมีชีวิตยืนยาว 10-15 ปี จากปัจจุบันนั้น ตัวอย่างที่ตอบคำถามนี้ มากกว่าครึ่งมีความคาดหวังไปในทางที่ดี คือ มีโอกาสมากกว่าร้อยละ 50 ที่จะมีชีวิตยืนยาวต่อไป แต่ความคาดหวังดังกล่าวจะลดลงต่ำกว่าร้อยละ 50 เมื่อผู้ตอบมีอายุ 75-79 ปี จนถึงผู้ตอบที่มีอายุ 85-90 ปี แต่กลับเพิ่มขึ้นถึงมากกว่าร้อยละ 50 อีกครั้ง เมื่อถามถึงความคาดหวังที่โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 105 ปีหรือมากกว่านั้น สำหรับผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า 90 ปี ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละของความคาดหวังในการที่จะมีชีวิตยืนยาวนับจากปัจจุบัน

ความคาดหวัง	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่าร้อยละ 50	n (3,442)
1. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 75 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ < 65 ปี)	6.33	31.58	62.09	1,406
2. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 80 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 65-69 ปี)	8.92	39.28	51.80	527
3. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 85 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 70-74 ปี)	10.48	37.86	51.67	420
4. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 90 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 75-79 ปี)	14.81	46.36	38.83	412
5. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 95 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 80-84 ปี)	19.06	46.33	34.60	341
6. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 100 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 85-90 ปี)	23.81	48.02	28.17	252
7. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 105 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ>90 ปี)	21.43	52.38	26.19	84

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคาดหวังในการที่จะมีชีวิตยืนยาวนับจากปัจจุบัน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศพบว่า ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคจะมีความคาดหวังสูงกว่าตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลในทุกประเด็น และตัวอย่างเพศชายก็จะมีความคาดหวังดังกล่าวสูงกว่าเพศหญิงในเกือบทุกประเด็น (ยกเว้นความคาดหวังที่โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 105 ปีหรือมากกว่านั้น สำหรับผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า 90 ปี) ซึ่งเป็นสิ่งที่สวนทางกับอายุขัยเฉลี่ยของประชากรไทย ที่พบว่าอายุขัยเฉลี่ยของเพศหญิงยืนยาวกว่าเพศชาย (มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2560) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยความคาดหวังในการที่จะมีชีวิตยืนยาวนับจากปัจจุบัน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ

ความคาดหวัง	เขตที่อยู่อาศัย		ค่าสถิติ t	เพศ		ค่าสถิติ t	**รวม**
	กทม.และปริมณฑล	ภูมิภาค		ชาย	หญิง		
1. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 75 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ < 65 ปี)	64.98	71.26	-3.47*	71.28	69.65	1.26	**70.34**
(n)	(204)	(1,202)		(599)	(807)		**(1,406)**
2. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 80 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 65–69 ปี)	59.28	65.98	-2.36*	65.84	64.14	0.82	**64.92**
(n)	(83)	(444)		(243)	(284)		**(527)**
3. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 85 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 70–74 ปี)	59.23	65.42	-1.86	66.21	62.96	1.34	**64.46**
(n)	(65)	(355)		(195)	(225)		**(420)**

4. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 90 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 75–79 ปี)	47.74	60.06	-3.51*	61.12	55.53	2.20*	**58.20**
(n)	(62)	(350)		(197)	(215)		**(142)**
5. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 95 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 80-84 ปี)	43.68	57.59	-3.70*	59.47	51.60	2.78*	**55.26**
(n)	(57)	(284)		(159)	(182)		**(341)**
6. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 100 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ 85–90 ปี)	52.31	50.53	-	53.85	48.32	1.69	**50.71**
(n)	(26)	(226)		(109)	(143)		**(252)**
7. โอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 105 ปีหรือมากกว่านั้น (ผู้ตอบอายุ>90 ปี)	38.75	52.06	-	47.10	50.94	-0.70	**49.52**
(n)	(16)	(68)		(31)	(53)		**(84)**

* = p-value < 0.05

5.2.4 ความคาดหวังที่สถานะทางการเงินแย่ลง และโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า

ในด้านความคาดหวังโอกาสที่สถานะทางการเงินจะแย่ลงพบว่าตัวอย่างเกือบ 1 ใน 4 (ร้อยละ 23.49) ที่มีความกังวลเกี่ยวกับสถานะการเงินในอนาคต คือ คาดหวังว่ามีโอกาสมากกว่าร้อยละ 50 ที่สถานะทางการเงินจะแย่ลง ในขณะที่เมื่อถูกถามถึงโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของตนเอง ตัวอย่างยังมีความคาดหวังไปในทางที่ดีต่ออนาคตของบุตรหลาน โดยตัวอย่างกว่าร้อยละ 60 คาดหวังว่าโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของตนเอง มีโอกาสมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ร้อยละความคาดหวังที่สถานะทางการเงินแย่ลง และโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า

ความคาดหวัง	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่าร้อยละ 50	n
1. โอกาสที่สถานะทางการเงินแย่ลง	36.76	39.74	23.49	3,525
2. โอกาสที่ลูกหลานของท่านจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของท่าน	8.81	30.00	61.19	3,507

สำหรับค่าเฉลี่ยความคาดหวังที่สถานะทางการเงินแย่ลง และโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศพบว่า ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคจะมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังที่สถานะทางการเงินแย่ลง (Mean = 42.56 คะแนน) สูงกว่าตัวอย่างที่

อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (Mean = 39.85 คะแนน) แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่าระดับความคาดหวังนี้ใกล้เคียงกันระหว่างตัวอย่างเพศชาย (Mean = 42.13 คะแนน) และเพศหญิง (Mean = 42.20 คะแนน) ในด้านของค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของตนเอง ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังดังกล่าว (Mean = 67.21 คะแนน) สูงกว่าตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (Mean = 57.00 คะแนน) สำหรับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังในประเด็นนี้ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยระหว่างเพศชาย และเพศหญิง (Mean = 66.53 คะแนน และ Mean = 65.09 คะแนน ตามลำดับ) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยความคาดหวังที่สถานะทางการเงินแย่ลง และโอกาสที่ลูกหลานจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ

ความคาดหวัง	เขตที่อยู่อาศัย		ค่าสถิติ t	เพศ		ค่าสถิติ t	**รวม**
	กทม.และปริมณฑล	ภูมิภาค		ชาย	หญิง		
1. โอกาสที่สถานะทางการเงินแย่ลง	39.85	42.56	-2.21*	42.13	42.20	-0.08	**42.17**
(n)	(517)	(3,00)		(1,56)	(1,95)		**(3,52)**
2. โอกาสที่ลูกหลานของท่านจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของท่าน	57.00	67.21	-9.94*	66.53	65.09	1.94	**65.73**
(n)	(509)	(2,99)		(1,55)	(1,94)		**(3,50)**

* = P value < 0.05

5.3 ความพึงพอใจในชีวิต

ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางกาย และสถานภาพทางเศรษฐกิจนั้น ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสุขภาพทางกายในระดับที่มากกว่าร้อยละ 50 สำหรับความพึงพอใจในสถานภาพทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 60 จะมีระดับความพึงพอใจในระดับที่สูงกว่าร้อยละ 50

ในเรื่องของความพึงพอในความสัมพันธ์ที่มีต่อคู่สมรส ตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่มีต่อคู่สมรส เช่นเดียวกันกับระดับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต (ร้อยละ 88.54 และ ร้อยละ 84.64 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ร้อยละของความพึงพอใจในชีวิต

ความพึงพอใจในชีวิต	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50	มากกว่าร้อยละ 50	n
1. สุขภาพทางกาย	5.54	14.58	79.88	3,553
2. สุขภาพทางจิต	1.91	8.40	89.69	3,559
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจ	10.32	29.06	60.62	3,537
4. คู่สมรส	4.59	6.87	88.54	2,112
5. คุณภาพชีวิต	1.97	13.38	84.64	3,549

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในชีวิต จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศพบว่า ตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคจะมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลในทุกประเด็น และตัวอย่างเพศชายมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าเพศหญิงในเกือบทุกประเด็นเช่นกัน ยกเว้นความพึงพอใจในสถานภาพทางเศรษฐกิจ ที่เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน (Mean = 64.79 คะแนน และ Mean = 64.16 คะแนน ตามลำดับ) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในชีวิต จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและเพศ

ความพึงพอใจในชีวิต	เขตที่อยู่อาศัย		ค่าสถิติ t	เพศ		ค่าสถิติ t	**รวม**
	กทม.และปริมณฑล	ภูมิภาค		ชาย	หญิง		
1. สุขภาพทางกาย	68.40	72.98	-5.35*	73.39	71.43	3.21*	**72.30**
(n)	(526)	(3,027)		(1,581)	(1,972)		**(3,553)**
2. สุขภาพทางจิต	77.12	82.16	-6.35*	82.47	80.55	3.37*	**81.41**
(n)	(529)	(3,030)		(1,585)	(1,974)		**(3,559)**
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจ	59.35	65.30	-6.44*	64.79	64.16	0.96	**64.44**
(n)	(515)	(3,022)		(1,578)	(1,959)		**(3,537)**
4. คู่สมรส	80.16	84.67	-3.24*	86.31	81.14	5.25*	**84.02**
(n)	(307)	(1,805)		(1,175)	(937)		**(2,112)**
5. คุณภาพชีวิต	71.68	77.36	-7.09*	77.78	75.52	3.94*	**76.52**
(n)	(521)	(3,028)		(1,580)	(1,969)		**(3,549)**

* = P value < 0.05

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยมหิดล ,สถาบันวิจัยประชากรและสังคม) .2560 .ศ.ประชากรของประเทศไทย พ .(2560 .*สาร ประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล* .26 .(มกราคม) สืบค้นจาก htttp//:www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/th/Gazette.aspx

Thaireform. (2559, 23 พฤศจิกายน). ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใน 69 จังหวัด สำหรับปี 2560. *สำนักข่าวอิศรา.* สืบค้นจากhttps://www.isranews.org/main-thairefom/51972-6960.html

สรุปผลการศึกษา
เรื่องสุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย

รายงานผลการศึกษาเรื่องสุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทยนี้ ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ 4 เรื่อง ได้แก่1) สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย 2) การประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุในประเทศไทย 3) ความจำและความสามารถในการคิดและ 4) ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย ซึ่งมีผลสรุปดังต่อไปนี้

1. สรุปภาพรวมสุขภาพกายและจิตใจของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในการศึกษาครั้งนี้ นับว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่ค่อนข้างแข็งแรงดี มีความบกพร่องทางกาย/ทางจิตไม่มากนัก โดยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานเป็นโรคที่พบมากที่สุดในผู้สูงอายุทุกเพศและทุกภูมิภาค

เมื่อพิจารณารูปร่างของผู้สูงอายุ พบว่ามีค่าดัชนีมวลกายเฉลี่ยอยู่ในระดับที่นับว่า “ปกติ” สำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า ในภาพรวม ผู้สูงอายุที่ให้ข้อมูลเป็นผู้สูงอายุที่มีความรู้สึกทางอารมณ์ค่อนข้างดีและมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เองเกือบทั้งหมด

2. สรุปภาพรวมการประกันสุขภาพและการใช้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีการตรวจสุขภาพประจำปีประมาณร้อยละ 55 โดยเหตุผลที่ไม่ไปตรวจสุขภาพคือคิดว่าตนเองไม่มีปัญหาสุขภาพ ไม่มีเวลา และไม่เห็นความจำเป็น ผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 80 ใช้สิทธิ์จากโครงการสุขภาพถ้วนหน้า หรือสวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ และมีเพียงเล็กน้อยที่มีการซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพเพิ่มเติม

3. ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุในประเทศไทย

รายงานส่วนนี้นำเสนอในรูปบทความเรื่อง Cognitive decline among elderly in Thailand: Multi-theories perspective ซึ่งมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ระดับการศึกษาสูงช่วยชะลอความเสื่อมทางปัญญา (ศักยภาพ ความรู้ และความสามารถ) ของผู้สูงอายุ ซึ่งปกติจะลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าระดับสุขภาพจิต (mental health) ยังมีความสัมพันธ์กับ ความเสื่อมทางปัญญาของผู้สูงอายุด้วย

4. ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย

ผู้สูงอายุมีความคาดหวังในทางดี ๆ หลายประการ เช่น ประมาณร้อยละ 49 คาดว่ามีโอกาสอย่างน้อย 50% ที่จะมีมรดกมูลค่าอย่างน้อย 1 ล้านบาทให้ลูกหลาน และมากกว่าร้อยละ 75 คาดว่ามีโอกาสอย่างน้อย 50% ที่จะมีชีวิตยืนยาวไปอีก 10 – 15 ปี ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่อยู่ในภูมิภาคมีสัดส่วนที่คาดหวังดังกล่าวมากกว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และผู้ชายมีสัดส่วนสูงกว่าผู้หญิง

ส่วนด้านความพึงพอใจในชีวิต พบว่า ผู้สูงอายุเกือบทั้งหมด (มากกว่าร้อยละ 90) มีความพึงพอใจต่อสุขภาพกายสุขภาพใจ สภาพเศรษฐกิจ คู่สมรส และคุณภาพชีวิต ที่ระดับอย่างน้อย 50% ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่อยู่ในภูมิภาคมีสัดส่วนที่มีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และผู้ชายมีสัดส่วนสูงกว่าผู้หญิง

ผลการศึกษา

โครงการวิจัยเรื่อง การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2

การทำงานและการเกษียณของผู้สูงอายุไทย

1

2

1. ความนำ/ความเป็นมาของโครงการ

รายงานนี้ เป็นผลการศึกษาจากโครงการวิจัยเรื่อง การมีงานทำและการเกษียณงานของผู้สูงอายุ รอบที่ 2 ซึ่งเป็นโครงการที่ 3 ใน 4 โครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 ที่ได้ดำเนินการสำรวจครัวเรือนของประชากรสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนซ้ำ (ครัวเรือนเดียวกัน) กับการสำรวจรอบที่ 1 ในปีพ.ศ. 2557 แผนงานวิจัยในรอบสำรวจที่ 2 นี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2559 ซึ่งการสำรวจข้อมูลครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จาก โครงการ The Health and Retirement Study (HRS) และ Survey Research Center (SRC), Institute for Social Research, University of Michigan ในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการงานสำรวจ และการทำเครื่องมือสัมภาษณ์โดยการใช้โปรแกรม Blaise (CAPI – Computer Assisted Personal Interview) แทนการใช้แบบสัมภาษณ์บนกระดาษ (PAPI – Paper and Pencil Interview) และเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 100 เครื่องในการสำรวจงานสนามเป็นครั้งแรก

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างฐานข้อมูลแบบการใช้ตัวอย่างซ้ำด้านการมีงานทำและการเกษียณของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป รอบที่ 2 รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการทำงานและการเกษียณของผู้สูงอายุไทยด้วยข้อมูลจากการสำรวจ รายงานนี้ได้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ นอกเหนือจากความนำ โดยในส่วนแรก เป็นการอธิบายถึงกรอบแนวคิดของการสำรวจการมีงานทำและการเกษียณ ส่วนต่อมา เป็นการนำเสนอสถานการณ์การมีงานทำและการเกษียณในรอบที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่างเดิมจากครัวเรือนตัวอย่างเดิม และส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ โดยมีการสรุปผลและข้อเสนอแนะทางนโยบายด้านการทำงานของผู้สูงอายุไทยในส่วนสุดท้าย

1

2

2. กรอบแนวคิดของการสำรวจการมีงานทำและการเกษียณในรอบที่ 2

การเนื่องจากการสำรวจในครั้งนี้ แผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย ได้รับให้เข้าร่วมในเครือข่ายของการศึกษาการสูงอายุของประชากรภายใต้โครงการ HRS และได้รับความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือการสัมภาษณ์ด้วย CAPI เป็นครั้งแรกจาก SRC ทำให้มีการปรับข้อคำถามในมิติทั้ง 7 มิติ รวมทั้งมิติด้านการมีงานทำและการเกษียณให้สอดคล้องกับข้อคำถามของโครงการ HRS และการกำหนดรูปแบบข้อความและลำดับของข้อคำถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Blaise ซึ่งการปรับปรุงนั้นเป็นไปในลักษณะของการกระชับคำถามและความสอดคล้องทางด้านเทคนิคของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยไม่มีความแตกต่างในประเด็นเนื้อหาการมีงานทำและการเกษียณอย่างมีนัยยะสำคัญจากข้อคำถามในการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1

เนื้อหาของข้อคำถามในมิติด้านการมีทำงาน จะเกี่ยวข้องกับสถานภาพการมีงานทำในปัจจุบัน การทำงาน โดยมีนายจ้างในภาครัฐ หรือเอกชนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร หรือครอบครัว การประกอบการเองหรือธุรกิจของตนเอง ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยมีลูกจ้าง หรือไม่มีลูกจ้าง การว่างงาน และการเกษียณ โดยพิจารณาถึงลักษณะของงานที่ทำ สถานที่ทำงาน ชั่วโมงทำงาน ค่าตอบแทนในการทำงาน เหตุผลในการทำงาน เหตุผลในการไม่มีงานทำหรือเกษียณ รวมไปถึงความคาดหวังหรือความพึงพอใจในสถานภาพต่างๆ และสุดท้ายเป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1 ซึ่งเป็นข้อคำถามสถานภาพในภาพรวม สำหรับรายละเอียดของสถานภาพการมีงานทำและการเกษียณ ได้แสดงไว้ใน รูปที่ 2 ถึง รูปที่ 4

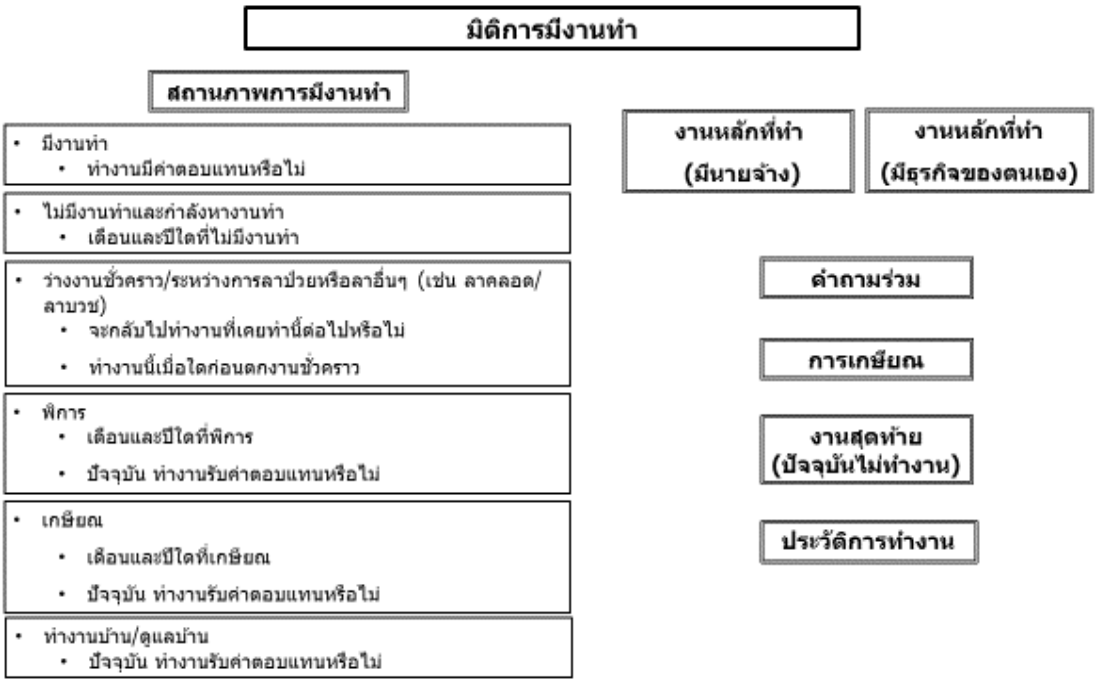

รูปที่ 1 มิติด้านการมีงานทำ: สถานภาพในภาพรวม

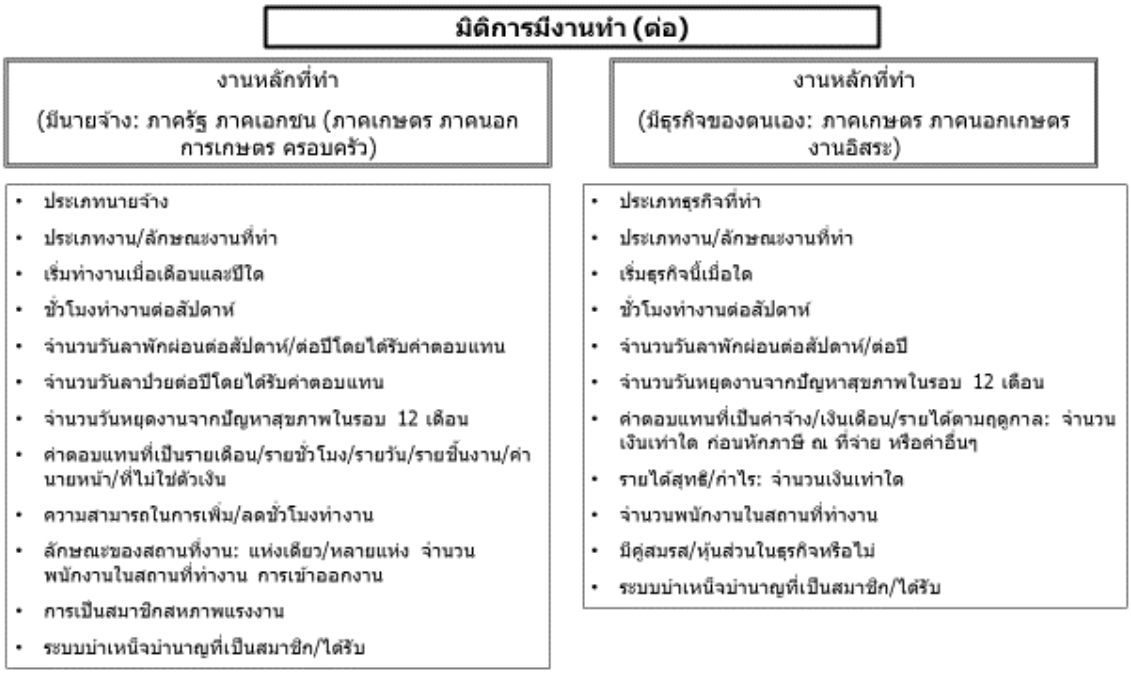

รูปที่ 2 การมีงานทำ: งานหลักที่ทำโดยมีนายจ้างหรือมีธุรกิจของตนเอง

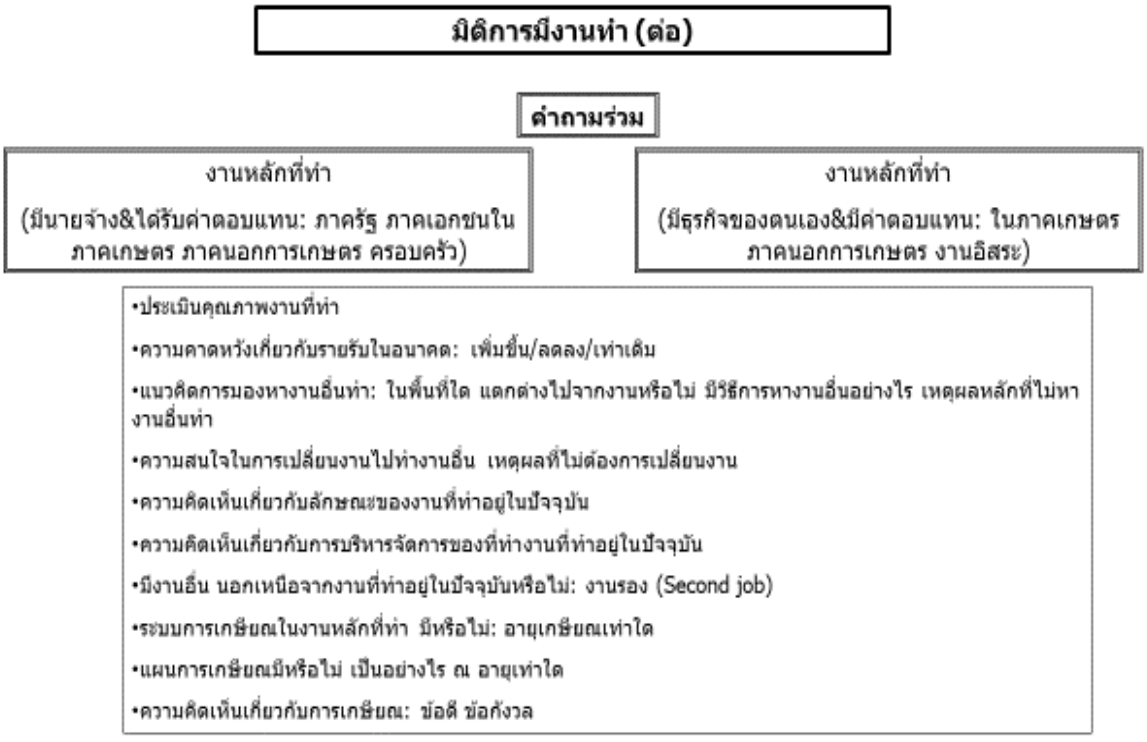

รูปที่ 3 การมีงานทำ: คำถามร่วมเกี่ยวกับทัศนคติต่องานหลักที่ทำและแผนการเกษียณ

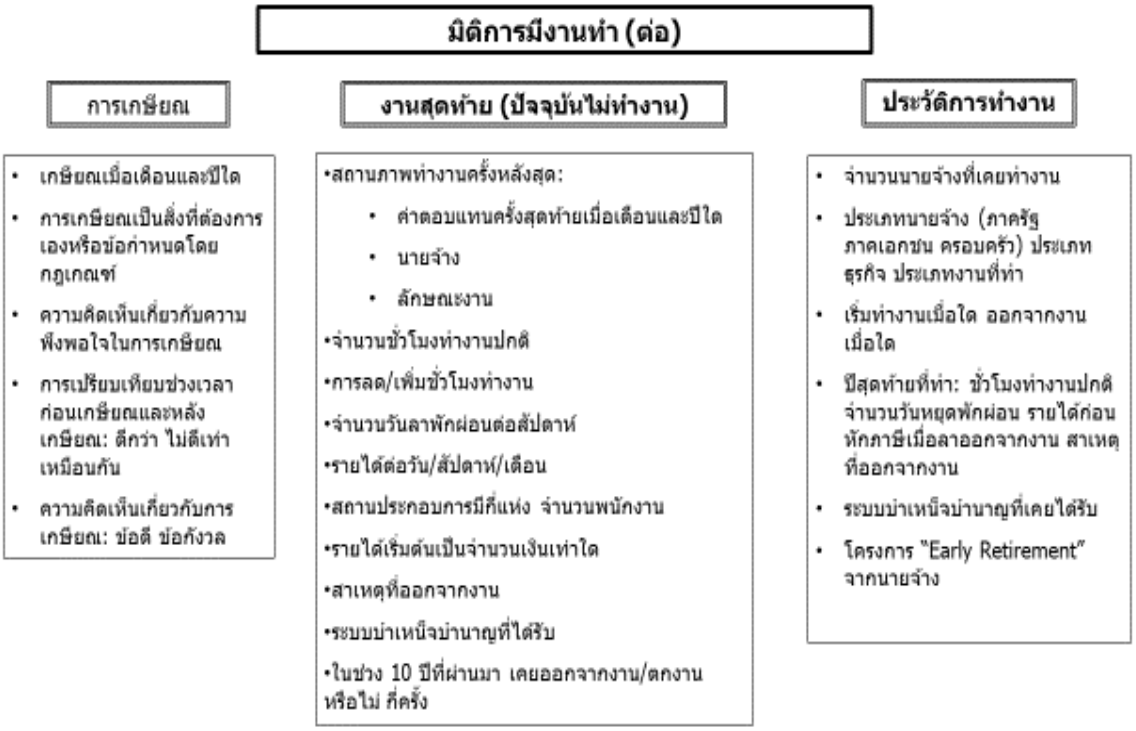

รูปที่ 4 การมีงานทำ: การเกษียณ งานสุดท้ายที่ทำ และประวัติการทำงาน

3. ผลการสำรวจ: สถานการณ์การมีงานทำของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 คุณลักษณะและสถานการณ์การมีงานทำของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสำรวจในรอบที่ 2 นี้ มีจำนวน 3,708 ตัวอย่าง จาก 13 จังหวัด ซึ่งรายละเอียดจำนวนตัวอย่างและร้อยละของแต่ละจังหวัดเป็นดังตารางที่ 1 และสามารถใช้รูปที่ 5 เพื่อพิจารณาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างและร้อยละตามจังหวัดที่สำรวจ

จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	288	7.77
สมุทรปราการ	114	3.07
นนทบุรี	**75**	**2.02**
ปทุมธานี	96	2.59
สิงห์บุรี	349	9.41
จันทบุรี	267	7.20
สุรินทร์	208	5.61

จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ขอนแก่น	**454**	**12.24**
เชียงใหม่	**474**	**12.78**
อุตรดิตถ์	103	2.78
เพชรบูรณ์	**552**	**14.89**
กระบี่	355	9.57
สงขลา	373	10.06
รวม	**3,708**	**100.00**

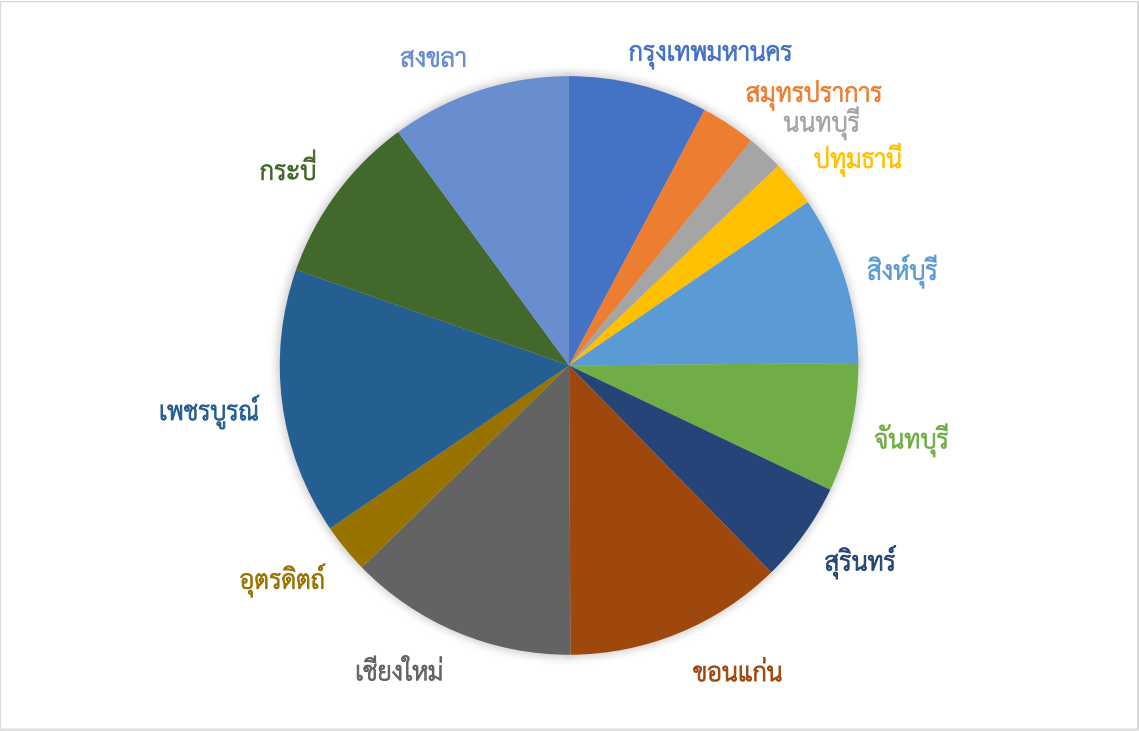

รูปที่ 5 สัดส่วนของตัวอย่างตามจังหวัดที่สำรวจ

จากตารางที่ 1 และรูปที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มนั้นมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เชียงใหม่ และขอนแก่น ในสัดส่วนมากที่สุดสามอันดับแรก และมีกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดนนทบุรีน้อยที่สุด โดยในลำดับถัดไปจะเป็นการพิจารณา**สถานภาพในการทำงานโดยแยกตามปัจจัยต่างๆ** ต่อไปนี้

3.1.1 สถานภาพในการทำงานแยกตามจังหวัด และภาค

ผลการจำแนกสถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัด พบว่า สัดส่วนของตัวอย่างที่ระบุว่า “มีงานทำ” มีมากที่สุด ในจังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ และอุตรดิตถ์ และมีน้อยที่สุดในจังหวัดสุรินทร์ (รายละเอียดดังตารางที่ 2-1 ถึง 2-3 และรูปที่ 6)

ตารางที่ 2-1 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี และสิงห์บุรี

สถานภาพในการทำงาน	จังหวัด									
	กรุงเทพมหานคร		สมุทรปราการ		นนทบุรี		ปทุมธานี		สิงห์บุรี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีงานทำ	79	27.43	53	**46.49**	35	**46.67**	19	19.79	134	38.40
ดูแลบ้าน	105	36.46	14	12.28	22	29.33	50	52.08	129	36.96
ว่างงานและกำลังหางานทำ	0	0.00	0	0.00	1	1.33	0	0.00	0	0.00
ว่างงานชั่วคราว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.29
พิการ	12	4.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.15
เกษียณ	57	19.79	45	39.47	8	10.67	8	8.33	72	20.63
อื่นๆ	35	12.15	2	1.75	9	12.00	19	19.79	9	2.58
ปฏิเสธการตอบคำถาม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	**288**	**100.00**	**114**	**100.00**	**75**	**100.00**	**96**	**100.00**	**349**	**100.00**

ตารางที่ 2-2 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดจันทบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และอุตรดิตถ์

สถานภาพในการทำงาน	จังหวัด									
	จันทบุรี		สุรินทร์		ขอนแก่น		เชียงใหม่		อุตรดิตถ์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีงานทำ	63	23.60	26	12.50	119	26.21	105	22.15	46	**44.66**
ดูแลบ้าน	116	43.45	116	55.77	264	58.15	295	62.24	40	38.83
ว่างงานและกำลังหางานทำ	1	0.37	0	0.00	2	0.44	1	0.21	2	1.94
ว่างงานชั่วคราว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.97
พิการ	4	1.50	6	2.88	10	2.20	9	1.90	4	3.88
เกษียณ	9	3.37	2	0.96	21	4.63	20	4.22	5	4.85
อื่นๆ	74	27.72	58	27.88	38	8.37	44	9.28	4	3.88
ปฏิเสธการตอบคำถาม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.97
รวม	**267**	**100.00**	**208**	**100.00**	**454**	**100.00**	**474**	**100.00**	**103**	**100.00**

ตารางที่ 2-3 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดเพชรบูรณ์ กระบี่ และสงขลา

สถานภาพในการทำงาน	จังหวัด							
	เพชรบูรณ์		กระบี่		สงขลา		รวมทุกจังหวัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีงานทำ	213	38.59	118	33.24	75	20.11	1,085	29.26
ดูแลบ้าน	139	25.18	197	55.49	182	48.79	1,669	45.01
ว่างงานและกำลังหางานทำ	0	0.00	0	0.00	3	0.80	10	0.27
ว่างงานชั่วคราว	0	0.00	1	0.28	0	0.00	3	0.08
พิการ	2	0.36	9	2.54	7	1.88	67	1.81
เกษียณ	194	35.14	16	4.51	3	0.80	460	12.41
อื่นๆ	4	0.72	12	3.38	101	27.08	409	11.03
ปฏิเสธการตอบคำถาม	0	0.00	2	0.56	2	0.54	5	0.13
รวม	**552**	**100.00**	**355**	**100.00**	**373**	**100.00**	**3,708**	**100.00**

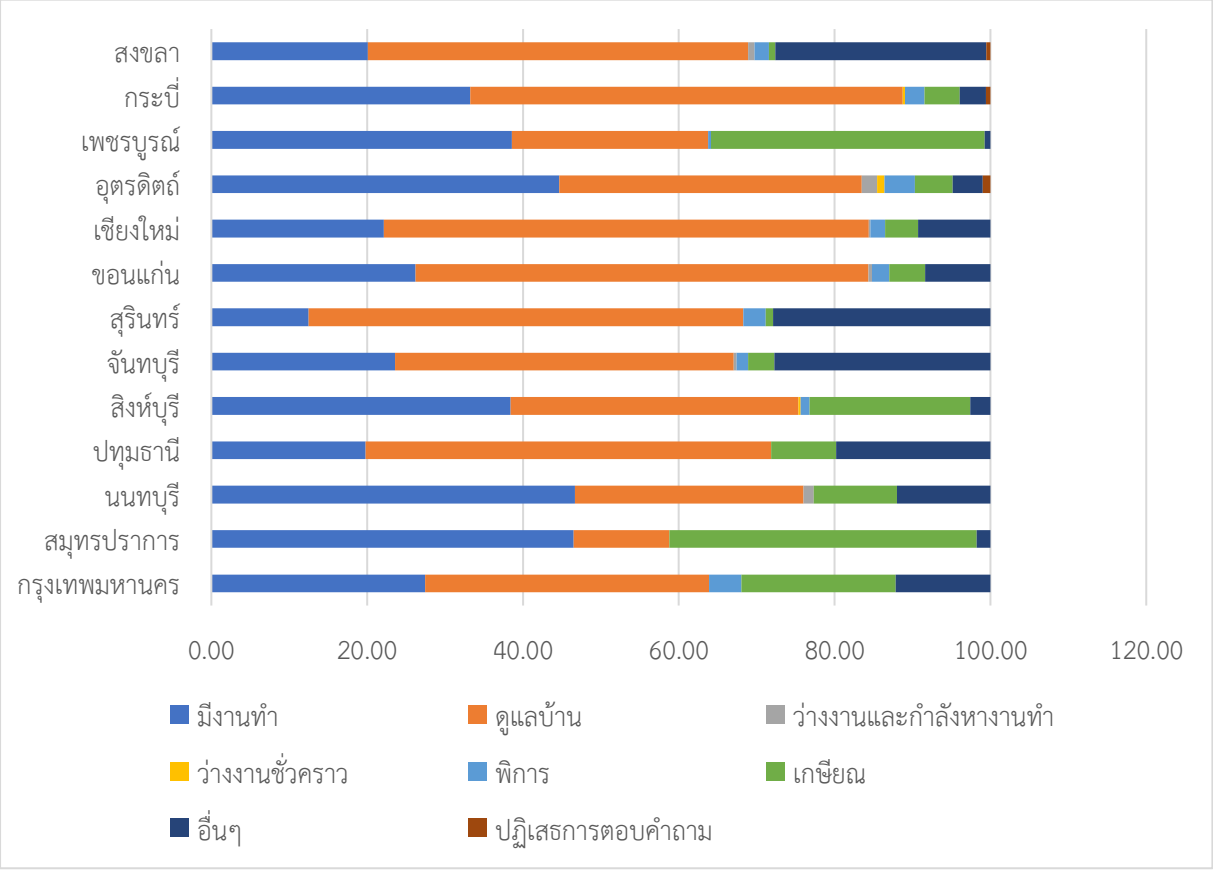

รูปที่ 6 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

นอกจากนี้ หากจัดกลุ่มจังหวัดข้างต้นเป็น 4 ภาคตามสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2553) โดยแยกกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นอีกหนึ่งกลุ่มจังหวัด จะได้กลุ่มจังหวัดดังนี้

- ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ เชียงใหม่ และเพชรบูรณ์
- ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี และจันทบุรี
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดสุรินทร์
- ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา และกระบี่
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ

ตารางที่ 3 แสดงถึง สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค โดยสัดส่วนของตัวอย่างที่ระบุสถานภาพการทำงานว่า “มีงานทำ” เรียงลำดับจากสัดส่วนมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาว่า การทำงานรวมถึง *การดูแลบ้าน* ด้วย จะพบว่า สัดส่วนของตัวอย่างที่ระบุสถานภาพการทำงานว่า “มีงานทำ” หรือ “ดูแลบ้าน” มีสัดส่วนมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามลำดับ ดังนั้น การพิจารณาเรื่อง มีงานทำ หรือ ทำงาน นั้น ต้องมีการระบุเงื่อนไขที่ชัดเจนว่ารวมถึงการดูแลบ้านด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ จำนวน และสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพในการทำงานและภาคเป็นดังตารางที่ 3 และรูปที่ 7

ตารางที่ 3 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค

สถานภาพในการทำงาน	**ภาค**									
	ภาคเหนือ		**ภาคกลาง**		**ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ**		**ภาคใต้**		**กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล**	
	จำนวน	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
มีงานทำ	364	32.24	197	31.98	145	21.90	193	26.51	186	32.46
ดูแลบ้าน	474	41.98	245	39.77	380	57.40	379	52.06	191	33.33
ว่างงานและกำลังหางานทำ	3	0.27	1	0.16	2	0.30	3	0.41	1	0.17
ว่างงานชั่วคราว	1	0.09	1	0.16	0	0.00	1	0.14	0	0.00
พิการ	15	1.33	8	1.30	16	2.42	16	2.20	12	2.09
เกษียณ	219	19.40	81	13.15	23	3.47	19	2.61	118	20.59
อื่นๆ	52	4.61	83	13.47	96	14.50	113	15.52	65	11.34
ปฏิเสธการตอบคำถาม	1	0.09	0	0.00	0	0.00	4	0.55	0	0.00
รวม	**1,129**	**100.00**	**616**	**100.00**	**662**	**100.00**	**728**	**100.00**	**573**	**100.00**

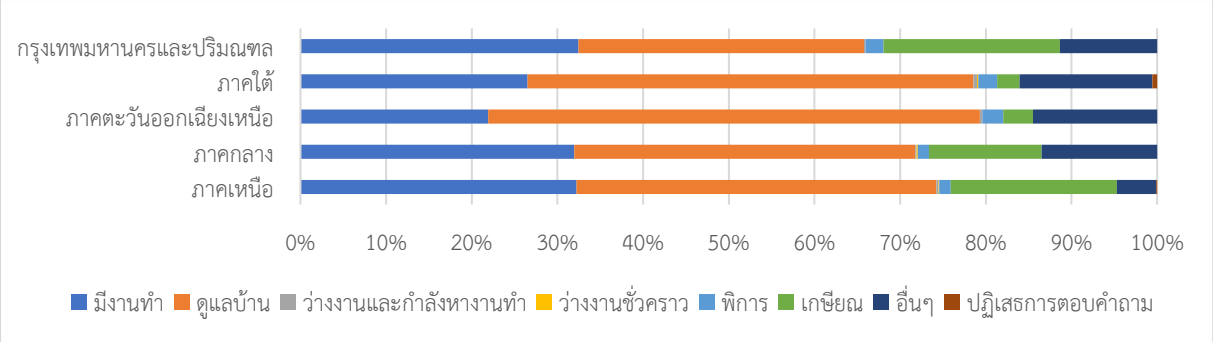

รูปที่ 7 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค

3.1.2 สถานภาพในการทำงานแยกตามเพศ

หากพิจารณาถึงเพศของกลุ่มตัวอย่างกับการมีงานทำ พบว่า เพศชาย “มีงานทำ” ในสัดส่วนมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีงานทำร้อยละ 35.22 ในขณะที่เพศหญิงมีงานทำร้อยละ 24.35 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาว่า การทำงาน*รวมถึงการดูแลบ้าน*ด้วย จะพบว่า เพศหญิงมีสัดส่วนการทำงานมากกว่าเพศชาย โดยมีสัดส่วนการทำงานเท่ากับร้อยละ 80.71 และเพศชายมีสัดส่วนการทำงานร้อยละ 66.44 โดยจำนวน และสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานภาพในการทำงานและเพศเป็นดังตารางที่ 4 และรูปที่ 8

ตารางที่ 4 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ

สถานภาพในการทำงาน	**เพศ**				**รวม**	
	ชาย		**หญิง**		**จำนวน**	**ร้อยละ**
	จำนวน	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
มีงานทำ	590	35.22	495	24.35	1,085	29.26
ดูแลบ้าน	523	31.22	1,146	56.37	1,669	45.01
ว่างงานและกำลังหางานทำ	6	0.36	4	0.20	10	0.27
ว่างงานชั่วคราว	1	0.06	2	0.10	3	0.08
พิการ	38	2.27	29	1.43	67	1.81
เกษียณ	298	17.79	162	7.97	460	12.41
อื่นๆ	218	13.01	191	9.39	409	11.03
ปฏิเสธการตอบคำถาม	1	0.06	4	0.20	5	0.13
รวม	**1,675**	**100.00**	**2,033**	**100.00**	**3,708**	**100.00**

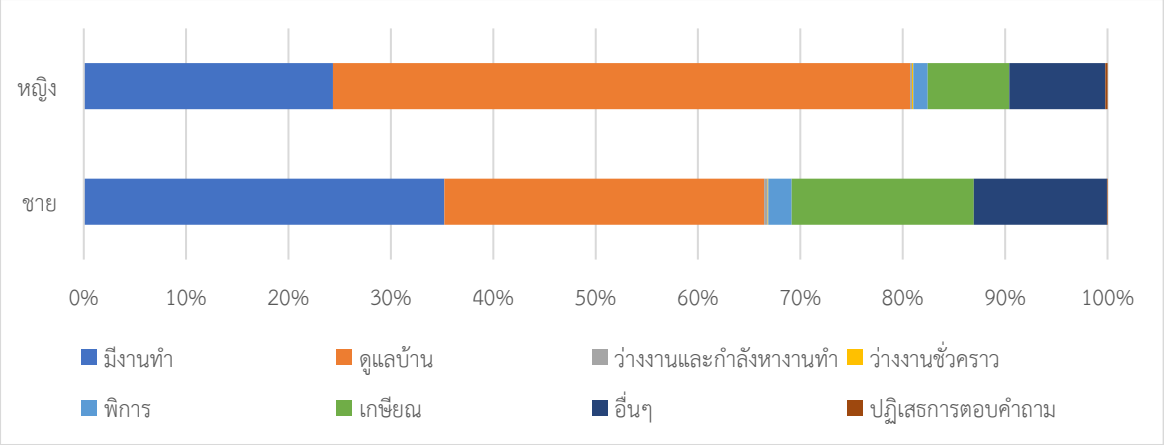

รูปที่ 8 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ

3.1.3 สถานภาพในการทำงานแยกตามกลุ่มอายุ

จากกลุ่มตัวอย่างนี้ หากพิจารณาตามช่วงอายุ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้ กลุ่มผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุต่ำกว่า 60 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) พบว่า สัดส่วนของตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ” และ ตอบว่า “มีงานทำ” หรือ “ดูแลบ้าน” เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ กลุ่มที่มีสัดส่วนการทำงานมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง และกลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย ดังแสดงในตารางที่ 5 และรูปที่ 9

ตารางที่ 5 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามช่วงอายุ

สถานภาพในการทำงาน	**อายุ (ปี)**							
	45-59		**60-69**		**70-79**		**80 ปีขึ้นไป**	
	จำนวน	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
มีงานทำ	567	58.51	341	31.60	143	15.94	34	4.46
ดูแลบ้าน	255	26.32	476	44.11	486	54.18	452	59.24
ว่างงานและกำลังหางานทำ	5	0.52	4	0.37	1	0.11	0	0.00
ว่างงานชั่วคราว	0	0.00	0	0.00	2	0.22	1	0.13
พิการ	10	1.03	16	1.48	18	2.01	23	3.01
เกษียณ	21	2.17	111	10.29	168	18.73	160	20.97
อื่นๆ	111	11.46	130	12.05	79	8.81	89	11.66
ปฏิเสธการตอบคำถาม	0	0.00	1	0.09	0	0.00	4	0.52
รวม	**969**	**100.00**	**1079**	**100.00**	**897**	**100.00**	**763**	**100.00**

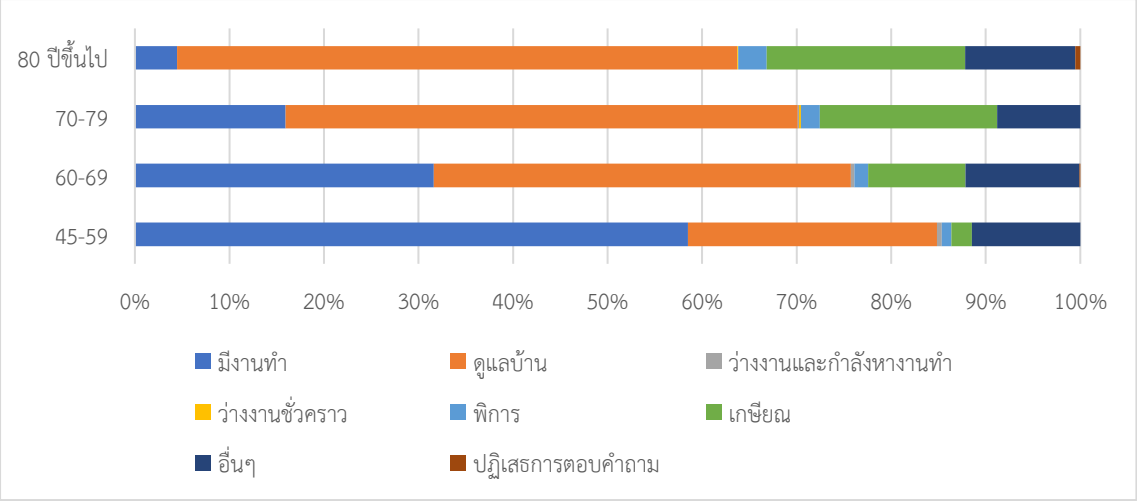

รูปที่ 9 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามช่วงอายุ

3.1.4 สถานภาพในการทำงานแยกตามระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษามีสัดส่วนในการตอบว่า “มีงานทำ” สูงสุดในสัดส่วนร้อยละ 47.88 ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ ตอบว่า “มีงานทำ” เรียงลำดับตามสัดส่วนจากมากไปน้อยดังนี้ กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับอื่นๆ ร้อยละ 43.48 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 42.06 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.36 และกลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบ ร้อยละ 43.48 โดยจำนวนและสัดส่วนของสถานภาพในการทำงานแยกตามระดับการศึกษาเป็นดังตารางที่ 6 และรูปที่ 10

ตารางที่ 6 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับการศึกษา

สถานภาพในการทำงาน	ระดับการศึกษา									
	ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบ		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		สูงกว่ามัธยมศึกษา		อื่นๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีงานทำ	24	9.96	720	26.36	248	47.88	53	42.06	40	43.48
ดูแลบ้าน	149	61.83	1,338	48.99	134	25.87	21	16.67	27	29.35
ว่างงานและกำลังหางานทำ	0	0.00	4	0.15	4	0.77	0	0.00	2	2.17
ว่างงานชั่วคราว	0	0.00	3	0.11	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พิการ	5	2.07	55	2.01	5	0.97	1	0.79	1	1.09
เกษียณ	30	12.45	315	11.53	56	10.81	43	34.13	16	17.39
อื่นๆ	32	13.28	293	10.73	71	13.71	8	6.35	5	5.43
ปฏิเสธการตอบคำถาม	1	0.41	3	0.11	0	0.00	0	0.00	1	1.09
รวม	241	100.00	2,731	100.00	518	100.00	126	100.00	92	100.00

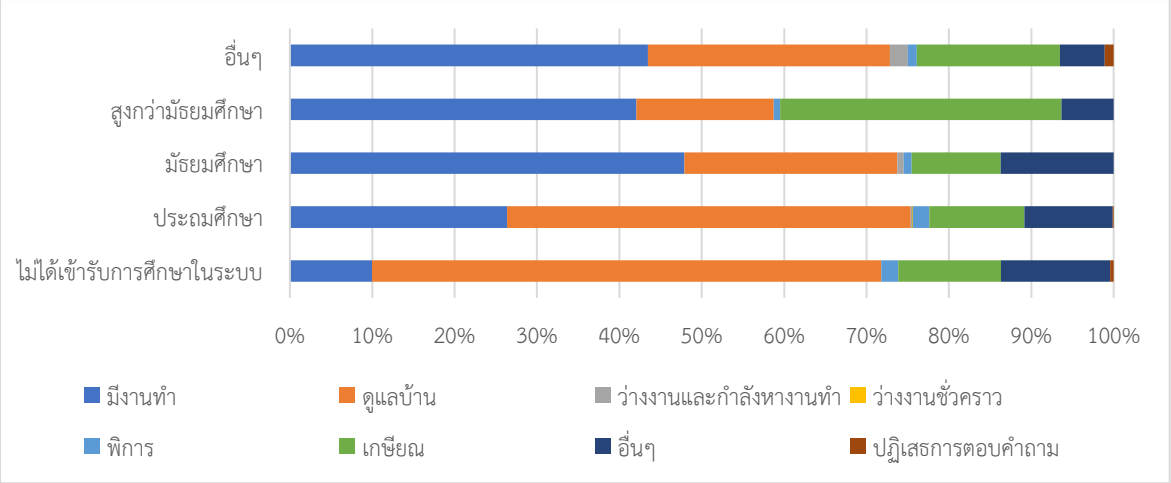

รูปที่ 10 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับการศึกษา

3.1.5 สถานภาพในการทำงานแยกตามเขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ” ในเขตเมืองและชนบทมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก คือ ร้อยละ 29.51 และร้อยละ 28.79 ตามลำดับ จำนวนและสัดส่วนของสถานภาพในการทำงานแยกตามเขตที่อยู่อาศัย เป็นดังตารางที่ 7 และรูปที่ 11

ตารางที่ 7 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเขตที่อยู่อาศัย

สถานภาพในการทำงาน	**เขตที่อยู่อาศัย**			
	เขตเมือง		**ชนบท**	
	จำนวน	**ร้อยละ**	**จำนวน**	**ร้อยละ**
มีงานทำ	717	29.51	368	28.79
ดูแลบ้าน	1,150	47.33	519	40.61
ว่างงานและกำลังหางานทำ	6	0.25	4	0.31
ว่างงานชั่วคราว	1	0.04	2	0.16
พิการ	36	1.48	31	2.43
เกษียณ	278	11.44	182	14.24
อื่นๆ	240	9.88	169	13.22
ปฏิเสธการตอบคำถาม	2	0.08	3	0.23
รวม	**2,430**	**100.00**	**1,278**	**100.00**

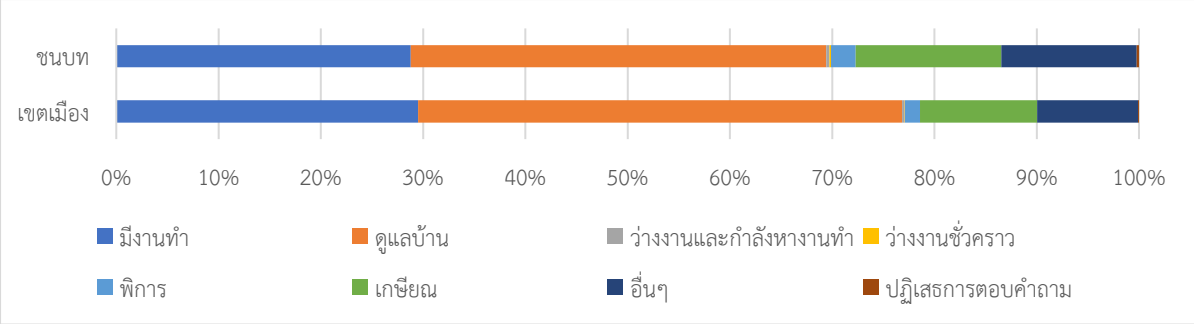

รูปที่ 11 สถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเขตที่อยู่อาศัย

3.1.6 ลักษณะของการมีงานทำของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนถัดไป เป็นการแสดง**สถิติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "มีงานทำ"** ในเรื่องของ ลักษณะของผู้ว่าจ้าง ลักษณะค่าตอบแทนจากการทำงาน ลักษณะงานที่กำลังทำอยู่ ทัศนคติที่มีต่อการทำงาน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "มีงานทำ" จำนวน 1,085 คนนั้น สามารถจำแนกงานตามลักษณะของผู้ว่าจ้างได้ คือ ทำงานให้กับผู้อื่น ทำงานให้กับตัวเอง และทำงานให้กับครอบครัว ดังแสดงได้ในตารางที่ 8 โดยส่วนใหญ่ผู้มีงานทำเป็นการทำงานให้กับตัวเอง เท่ากับ ร้อยละ 57.51 ซึ่งสอดคล้องกับตัวเลขสถิติที่ประเทศไทยมีแรงงานนอกระบบ ร้อยละ 55.6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2559) รองลงมาคือ การทำงานให้กับผู้อื่น ร้อยละ 33.46 และการทำงานให้กับครอบครัว ร้อยละ 8.85 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ลักษณะของผู้ว่าจ้างของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "มีงานทำ"

ลักษณะของผู้ว่าจ้าง	**จำนวน**	**ร้อยละ**
ทำงานให้กับผู้อื่น	363	33.46
ทำงานให้กับตัวเอง	624	57.51
ทำงานให้กับครอบครัว	96	8.85
ปฏิเสธการตอบคำถาม	2	0.18
รวม	**1,085**	**100.00**

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "มีงานทำ" ส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะ เงินเดือน ร้อยละ 32.26 และสำหรับลักษณะค่าตอบแทนจากการทำงานเรียงตามลำดับสัดส่วนจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ เงินเดือนประจำ และกำไรจากธุรกิจ ร้อยละ 24.70 อื่นๆ ร้อยละ 22.03 กำไรจากธุรกิจ ร้อยละ 10.41 รายชั่วโมง/ค่าคอมมิชชั่น ร้อยละ 4.70 ไม่เป็นตัวเงิน ร้อยละ 1.84 และรายชั่วโมง ร้อยละ 1.57 ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ลักษณะค่าตอบแทนจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ”

ลักษณะค่าตอบแทนจากการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
เงินเดือน	350	32.26
รายชั่วโมง	17	1.57
รายชั่วโมง/ค่าคอมมิชชั่น	51	4.70
ไม่เป็นตัวเงิน (In-kind)	20	1.84
กำไรจากธุรกิจ	113	10.41
เงินเดือนประจำและกำไรจากธุรกิจ	268	24.70
อื่นๆ	239	22.03
ปฏิเสธการตอบคำถาม	27	2.49
รวม	**1,085**	**100.00**

กลุ่มตัวอย่างที่ “มีงานทำ” จำนวน 1,085 คน ได้แสดงความคิดเห็นเรื่องลักษณะงานที่กำลังทำอยู่ จากตารางที่ 10 และรูปที่ 12 พบว่า งานที่กลุ่มตัวอย่างทำ 3 อันดับแรก คือ งานที่ต้องใช้สมาธิหรือความใส่ใจสูง งานที่ต้องใช้ทักษะในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น งานที่ต้องใช้สายตาที่ดี อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างตอบว่างานที่ทำต้องทำกับคอมพิวเตอร์มีน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 1.94 เท่านั้น

ตารางที่ 10 ลักษณะงานที่กำลังทำอยู่ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ” (หน่วย: ร้อยละ)

ข้อความ	เป็นจริงตลอดเวลา	เป็นจริงในเวลาส่วนใหญ่	เป็นจริงในบางเวลา	ไม่จริงเกือบตลอดเวลา	ไม่เกี่ยวข้องเลย	ไม่ทราบหรือไม่ตอบ
งานที่ทำต้องใช้กำลังแรงกายมาก	23.78	20.83	27.56	7.56	11.43	8.85
งานที่ทำต้องยกของหนัก	14.75	16.96	31.89	10.05	17.51	8.85
งานที่ทำต้องก้ม คุกเข่า หรือ หมอบ	15.58	20.83	25.81	9.59	19.35	8.85
งานที่ทำต้องใช้สายตาที่ดี	**25.53**	28.11	19.45	4.98	13.27	8.66
งานที่ทำต้องใช้สมาธิหรือความใส่ใจสูง	**30.97**	31.24	14.38	3.23	11.61	8.57
งานที่ทำต้องใช้ทักษะในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น	**27.28**	21.20	16.22	4.88	21.84	8.57
งานที่ทำต้องทำกับคอมพิวเตอร์	**1.94**	0.74	3.04	1.94	83.69	8.66

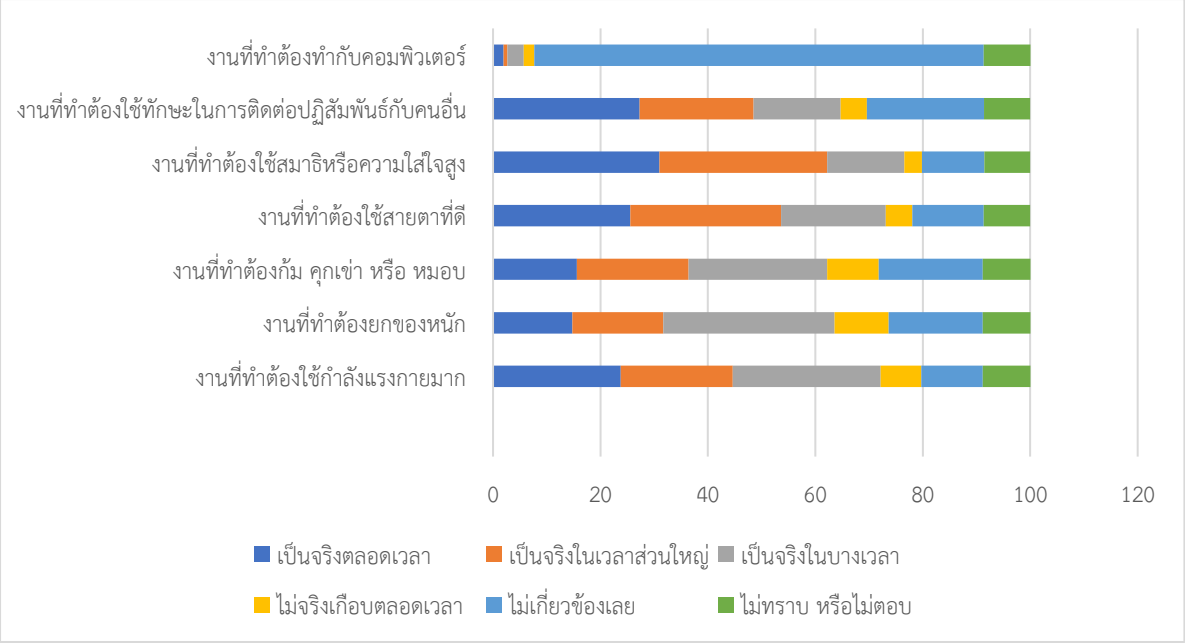

รูปที่ 12 ลักษณะงานที่กำลังทำอยู่ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ”

ตารางที่ 11 แสดงผลการสำรวจที่สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ” เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการทำงาน โดยคนในสัดส่วนมากที่สุดไม่เห็นด้วยว่า “งานที่ทำอยู่ทำให้ท่านต้องทำในสิ่งที่ยากกว่าที่เคยทำ” (ร้อยละ 45.16) และไม่เห็นด้วยว่า “งานที่ทำอยู่ ทำให้เกิดความเครียดมาก” (ร้อยละ 36.87) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับ ข้อความ “ท่านมีความสุขจริงๆ กับการไปทำงาน” (ร้อยละ 56.87)

นอกจากนี้ คนในสัดส่วนมากที่สุด มีความคิดว่า ข้อความต่อไปนี้ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ ได้แก่ “การตัดสินเรื่องการเลื่อนขั้น นายจ้างของท่านจะลำเอียงไปทางคนอายุน้อย มากกว่าคนอายุมาก” (ร้อยละ 54.19) “เพื่อนร่วมงานของท่านทำให้คนทำงานสูงอายุรู้สึกว่าควรจะต้องเกษียณก่อนอายุ 60 ปี” (ร้อยละ 50.69) “นายจ้างของท่านมักจะให้คนงานสูงอายุย้ายไปทำงานในงานที่ไม่หนักเกินไปโดยลดค่าจ้างหากพวกเขาต้องการ” (ร้อยละ 52.07) “อายุเกษียณควรขยายจาก 60 เป็น 65 ปี” (ร้อยละ 46.36) “เมื่ออายุมากขึ้น ท่านต้องการจะค่อยๆ ลดชั่วโมงทำงานของงานที่ทำลง โดยขอให้ค่าจ้างต่อชั่วโมงคงเดิม” (ร้อยละ 43.13) รายละเอียดสัดส่วนของการให้ความเห็นในแต่ละข้อความเป็นดังตารางที่ 11 และรูปที่ 13

ตารางที่ 11 ทัศนคติที่มีต่อการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ” (หน่วย: ร้อยละ)

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ	ไม่ทราบหรือไม่ตอบ
งานที่ทำอยู่ทำให้ท่านต้องทำในสิ่งที่ยากกว่าที่เคยทำ	1.94	14.56	**45.16**	6.73	22.67	8.94
งานที่ทำอยู่ ทำให้เกิดความเครียดมาก	3.50	24.24	**36.87**	10.88	15.94	8.57
ในการตัดสินเรื่องการเลื่อนขั้น นายจ้างของท่านจะลำเอียงไปทางคนอายุน้อยมากกว่าคนอายุมาก	0.37	8.85	24.33	2.03	**54.19**	10.23
เพื่อนร่วมงานของท่านทำให้คนทำงานสูงอายุรู้สึกว่าควรจะต้องเกษียณก่อนอายุ 60 ปี	1.57	12.07	23.32	2.95	**50.69**	9.40
เมื่ออายุมากขึ้น ท่านต้องการจะค่อยๆ ลดชั่วโมงทำงานของงานที่ทำลง โดยขอให้ค่าจ้างต่อชั่วโมงคงเดิม	2.76	20.09	22.76	2.21	**43.13**	9.03
นายจ้างของท่านมักจะให้คนงานสูงอายุย้ายไปทำงานในงานที่ไม่หนักเกินไปโดยลดค่าจ้างหากพวกเขาต้องการ	1.01	10.51	24.33	2.21	**52.07**	9.86
ท่านมีความสุขจริงๆ กับการไปทำงาน	26.91	**56.87**	2.95	0.37	4.15	8.76
อายุเกษียณควรขยายจาก 60 เป็น 65 ปี	5.99	20.37	15.67	2.40	**46.36**	9.22

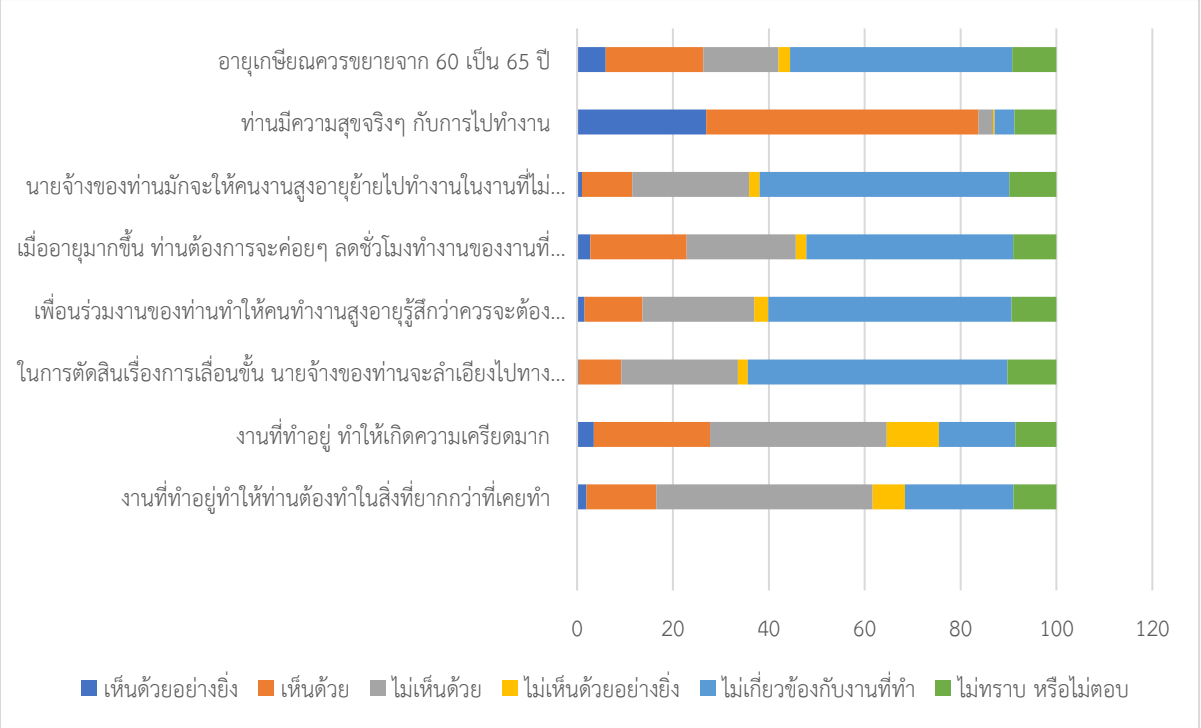

รูปที่ 13 ทัศนคติที่มีต่อการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ”

กลุ่มตัวอย่างที่ “มีงานทำ” จำนวน 1,085 คน ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับแผนการเกษียณ ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.26) ตอบว่า ไม่มีแผนในปัจจุบัน รองลงมา คือ ไม่หยุดทำงาน (ร้อยละ) 14.29 ไม่ทราบหรือไม่ตอบ (ร้อยละ 13.27) หยุดทำงานเลย (ร้อยละ 9.22) ไม่ใส่ใจมากนัก (ร้อยละ 4.15) ลดชั่วโมงทำงานลง (ร้อยละ 3.69) อื่นๆ (ร้อยละ 2.58) และเปลี่ยนงานใหม่ (ร้อยละ 0.55) ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แผนการเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “มีงานทำ”

แผนการเกษียณ	**จำนวน**	**ร้อยละ**
หยุดทำงานเลย	100	9.22
ไม่หยุดทำงาน	155	14.29
ไม่ใส่ใจมากนัก	45	4.15
ไม่มีแผนในปัจจุบัน (ยังคงทำงานต่อไปเรื่อยๆ)	567	52.26
ลดชั่วโมงทำงานลง	40	3.69
เปลี่ยนงานใหม่	6	0.55
อื่นๆ	28	2.58
ไม่ทราบ หรือไม่ตอบ	144	13.27
รวม	**1,085**	**100.00**

3.2 การเกษียณของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนถัดไป เป็นการแสดง**สถิติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "เกษียณ"** จำนวน 460 คน ในเรื่องของความพึงพอใจต่อการเกษียณ การเปรียบเทียบช่วงเวลาเกษียณแล้วและช่วงเวลาก่อนเกษียณ เหตุผลสำหรับการเกษียณ และความกังวลที่เกี่ยวกับการเกษียณ

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "เกษียณ" มีความพึงพอใจพอสมควรในการเกษียณ ร้อยละ 53.35 มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 27.83 ไม่พึงพอใจเลย ร้อยละ 16.52 และไม่ทราบหรือไม่ตอบ ร้อยละ 1.30 ตามตารางที่ 12 นอกจากนี้ เมื่อเทียบระหว่างช่วงเวลาเกษียณแล้วและช่วงเวลาก่อนเกษียณ พบว่า คนกลุ่มนี้ คิดว่าทั้งสองช่วงเวลาไม่แตกต่าง ร้อยละ 48.26 คิดว่า ช่วงเวลาเกษียณแล้วดีกว่าช่วงเวลาก่อนเกษียณ ร้อยละ 25.65 และ ช่วงเวลาเกษียณแล้วไม่ดีเท่าช่วงเวลาก่อนเกษียณ ร้อยละ 24.13 และไม่ทราบหรือไม่ตอบ ร้อยละ 1.96 ตามตารางที่ 14 กล่าวโดยสรุป คือ คนส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานะเกษียณมีความพึงพอใจต่อการเกษียณ และรู้สึกว่าช่วงเวลาที่เกษียณแล้วและช่วงเวลาก่อนเกษียณเหมือนกัน

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจต่อการเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "เกษียณ"

ความพึงพอใจต่อการเกษียณ	จำนวน	ร้อยละ
พึงพอใจมาก	128	27.83
พึงพอใจพอสมควร	250	54.35
ไม่น่าพึงพอใจเลย	76	16.52
ไม่ทราบ หรือไม่ตอบ	6	1.30
รวม	**460**	**100**

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบช่วงเวลาเกษียณแล้วและช่วงเวลาก่อนเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "เกษียณ"

การเปรียบเทียบช่วงเวลาเกษียณแล้วและช่วงเวลาก่อนเกษียณ	จำนวน	ร้อยละ
ดีกว่า	118	25.65
เหมือนกัน	222	48.26
ไม่ดีเท่า	111	24.13
ไม่ทราบ หรือไม่ตอบ	9	1.96
รวม	**460**	**100**

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "เกษียณ" ถึงเหตุผลที่เกษียณ พบว่า เหตุผลที่มีผู้ตอบว่า "สำคัญมาก" ในสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ ไม่ชอบงานที่ทำ (ร้อยละ 83.70) รองลงมา คือ มีโอกาสท่องเที่ยว (ร้อยละ 66.96) เป็นนายของตนเอง (ร้อยละ 56.09) ต้องการทำอย่างอื่น (ร้อยละ 55.65) สุขภาพไม่ดี (ร้อยละ 27.39) ต้องการใช้เวลากับครอบครัวให้มากขึ้น (ร้อยละ 26.09) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 15 และรูปที่ 14

ตารางที่ 15 เหตุผลที่เกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “เกษียณ” (หน่วย: ร้อยละ)

เหตุผลที่เกษียณ	สำคัญมาก	สำคัญพอสมควร	สำคัญบ้าง	ไม่สำคัญเลย	ไม่ทราบหรือไม่ตอบ
สุขภาพไม่ดี	27.39	10.43	19.35	41.52	1.30
ต้องการทำอย่างอื่น	55.65	24.57	15.65	2.61	1.52
ไม่ชอบงานที่ทำ	83.70	9.13	3.91	1.74	1.52
ต้องการใช้เวลากับครอบครัวให้มากขึ้น	26.09	32.39	31.52	8.48	1.52
เป็นนายของตนเอง	56.09	27.17	11.30	3.91	1.52
สามารถทำตัวสบายๆ	34.13	26.52	26.96	10.87	1.52
มีโอกาสท่องเที่ยว	66.96	18.04	9.35	4.13	1.52

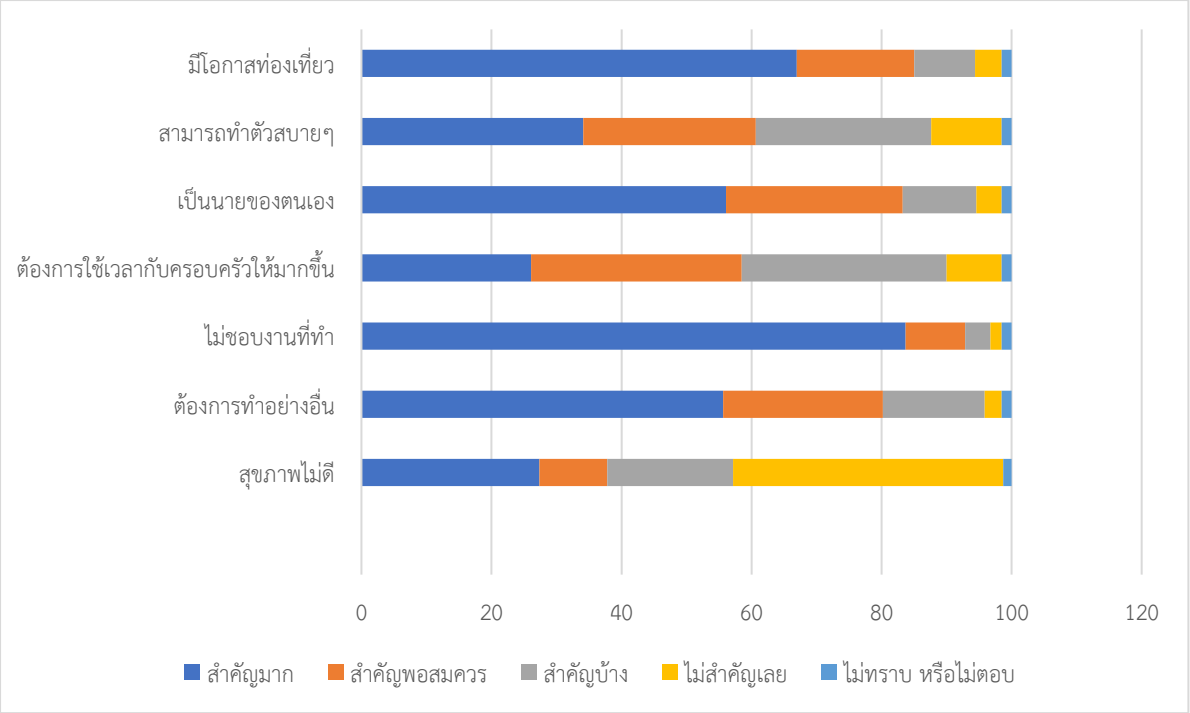

รูปที่ 14 เหตุผลที่เกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “เกษียณ”

สำหรับคำถามที่ถามถึงความกังวลที่เกี่ยวกับการเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “เกษียณ” พบว่าไม่มีความกังวลเลยเกี่ยวกับการเกษียณในสัดส่วนที่สูงที่สุด ทั้งความกังวลเรื่อง “ไม่ทำอะไรที่สร้างสรรค์หรือเป็นประโยชน์” “โรคภัยไข้เจ็บหรือพิการ” และ “ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่าย” รายละเอียดตามตารางที่ 16 และรูปที่ 15

ตารางที่ 16 ความกังวลที่เกี่ยวกับการเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “เกษียณ” (หน่วย: ร้อยละ)

ความกังวลที่เกี่ยวกับการเกษียณ	กังวลมาก	กังวลบ้าง	กังวลเล็กน้อย	ไม่กังวลเลย	ไม่ทราบหรือไม่ตอบ
ไม่ทำอะไรที่สร้างสรรค์หรือเป็นประโยชน์	5.87	22.83	19.78	50.00	1.52
โรคภัยไข้เจ็บหรือพิการ	9.13	29.57	19.78	39.78	1.74
ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่าย	10.87	25.87	21.09	40.43	1.74

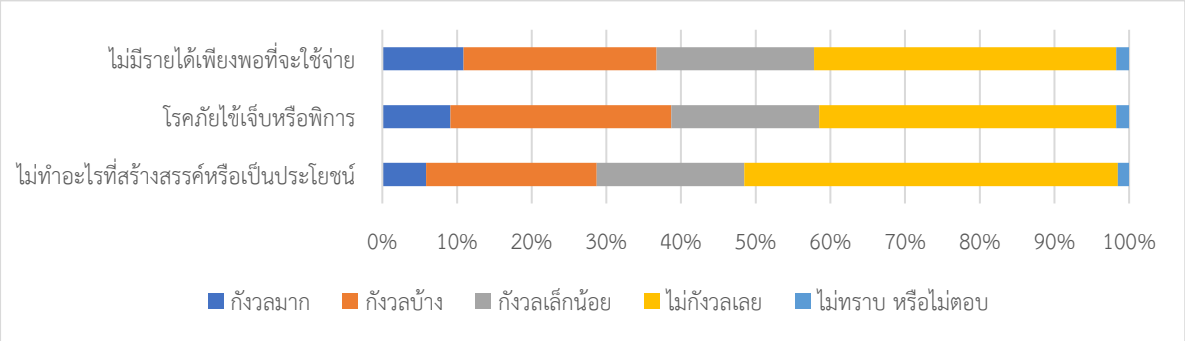

รูปที่ 15 ความกังวลที่เกี่ยวกับการเกษียณของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า “เกษียณ”

4. การวิเคราะห์ปัจจัยการมีทำงานของกลุ่มตัวอย่าง: การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุมีหลากหลายเรื่อง ทั้งงานวิจัยด้านจิตวิทยาที่วิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมีงานทำ (Fasbender et al. 2014; Dorien Kooij et al. 2008) ซึ่งให้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ผู้สูงอายุเข้าร่วมในตลาดแรงงานหรือตัดสินใจทำงานด้วยปัจจัยหลากหลายประการที่เกี่ยวข้องกับ แรงกระตุ้น (motivation) ซึ่งมีความแตกต่างกันสำหรับแต่ละบุคคล เช่น ลักษณะงานที่ทำ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ฐานะทางการเงิน และสุขภาพ (Dorien Kooij et al. 2008) สำหรับงานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่จะมีการกำหนดให้**ตัวแปรตาม** คือ การเข้าร่วมกำลังแรงงานในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุ (Campolieti 2002; Trevisan and Zantomio 2016) ซึ่งไม่รวมถึงงานดูแลบ้าน นอกจากนี้ Falzone (2016) ได้ใช้ การตัดสินใจในการเกษียณของผู้สูงอายุในสหรัฐอเมริกาเป็นตัวแปรตาม ทั้งนี้ วรรณกรรมที่ทบทวนเป็นงานวิจัยในประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีแรงงานในระบบ (formal sector) ในสัดส่วนที่สูงซึ่งอาจแตกต่างจากประเทศไทยที่มีสัดส่วนแรงงานนอกระบบ (informal sector) เกินกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ เท่ากับ ร้อยละ 55.6 ในปี 2559 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2559)

สำหรับ**ตัวแปรต้น**ที่กำหนดโอกาสในการทำงานของผู้สูงวัย สามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ คือ ลักษณะของแต่ละบุคคล สถานภาพทางการเงิน และสถานภาพทางสุขภาพ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยที่สะท้อนถึง**ลักษณะของแต่ละบุคคล** *ประการแรก* คือ อายุ โดยหากผู้สูงอายุมีอายุที่เพิ่มมากขึ้นจะลดความน่าจะเป็นในการทำงานลง (Campolieti 2002; Peracchi and Welch 1994; Falzone 2016; Maestas 2010; Larsen and Pedersen 2013) *ประการที่สอง* คือ เพศ ซึ่งมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ให้เพศเป็นปัจจัยในการกำหนดการทำงานของผู้สูงวัย (Maestas 2010; Peracchi and Welch 1994; Larsen and Pedersen 2013; Vodopivec and Arunatilake 2008) โดยเนื่องจากเพศหญิงในวัฒนธรรมไทยมีหน้าที่ในการดูแลบ้าน ซึ่งมิได้รวมในนิยามของการ “มีงานทำ” ที่งานวิจัยนี้ต้องการศึกษา จึงมีสมมติฐานว่า เพศหญิงจะมีโอกาสในการทำงานน้อยกว่าเพศชาย *ประการที่สาม* คือ การอาศัยอยู่ในเขตเมือง หรือเขตชนบท หรือภาคที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัย โดยมีสมมติฐานว่าเขตเมือง หรือพื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่มากจะมีรายได้มากกว่าในพื้นที่อื่นๆ (Falzone 2016; Peracchi and Welch 1994; Vodopivec and Arunatilake 2008) ซึ่งเป็นปัจจัยในการกำหนดโอกาสและรายได้ในการทำงานของผู้สูงอายุ *ประการที่สี่* คือ สถานภาพการสมรส (Falzone 2016; Blau and Goodstein 2010; Peracchi and Welch 1994; Maestas 2010; Larsen and Pedersen 2013; Vodopivec and Arunatilake 2008, 2008) ซึ่ง Falzone (2016) มีสมมติฐานว่าผู้สูงอายุที่แต่งงานจะมีความต้องการรายได้มากกว่าคนที่มีสถานภาพสมรสอื่น โดยการตัดสินใจเกษียณของผู้สูงอายุจะเป็นการตัดสินใจร่วมกันของครอบครัว ซึ่ง Falzone (2016) ได้ใส่ตัวแปรการเกษียณของภรรยาในการศึกษาเรื่องการตัดสินใจเกษียณอายุของผู้สูงอายุเพศชาย ซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่า ชายผู้สูงอายุจะมีโอกาสเลือกเกษียณลดลงหากภรรยาของเขายังทำงานอยู่ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Blau and Goodstein (2010) ได้ใช้ปัจจัยค่าแรงของภรรยาเป็นตัวแปรต้นในการกำหนดการตัดสินใจทำงานของผู้สูงอายุเพศชายในประเทศสหรัฐอเมริกา *ประการที่ห้า* ที่กำหนดการเข้าร่วมในตลาดแรงงานของผู้สูงอายุ คือ ระดับการศึกษาสูงสุด (Campolieti 2002; Falzone 2016; Trevisan and Zantomio 2016; Blau and Goodstein 2010; Peracchi and Welch 1994; Maestas 2010; Larsen and Pedersen 2013; Vodopivec and Arunatilake 2008) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การลงทุนในทุนมนุษย์ จะมีผลจูงใจให้มีการทำงานในช่วงสูงอายุหรือไม่ นอกจากนี้ ระดับการศึกษายังสะท้อนถึงลักษณะงานหรือคุณภาพงานที่ทำด้วย (Falzone 2016) ทั้งนี้ การมีการศึกษาสูงขึ้นจะให้ผลทั้งทางด้านรายได้ (income effect) ซึ่งหมายถึง เมื่อมีการศึกษาสูงทำให้มีรายได้มากขึ้น และเนื่องจากการมีเวลาว่าง (leisure) หรือการเลือกไม่ทำงาน (นับเป็นสินค้าปกติ – normal goods) ทำให้เมื่อมีรายได้มากขึ้นจะมีความต้องการเวลาว่างเพิ่มขึ้นหรือมีโอกาสในการเลือกทำงานลดลง ในขณะเดียวกันบุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้นซึ่งจะมีรายได้เพิ่มขึ้นนั้น หากเลือกไม่ทำงานจะทำให้ต้องเสียโอกาสในการได้เงินเป็นจำนวนมาก (substitution effect) ทำให้ผู้มีรายได้สูงเลือกทำงานเพิ่มขึ้น ดังนั้น ระดับการศึกษาอาจส่งผลให้ผู้สูงวัยเลือกทำงานหรือไม่ทำงานก็ได้ ขึ้นกับขนาดของ income effect และ substitution effect ว่าผลใดจะมีขนาดมากกว่ากัน *ประการที่หก* คือ จำนวนบุตรทั้งหมดที่ยังมีชีวิตอยู่ (Trevisan and Zantomio 2016; Peracchi and Welch 1994) ซึ่งมีสมมติฐานว่าหากผู้สูงวัยมีบุตรจำนวนมากขึ้น จะมีโอกาสในการทำงานลดลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหากมีบุตรจำนวนมากขึ้น บุตรจะสามารถดูแลเลี้ยงดูบิดามารดาได้ดีขึ้น ทำให้ลดโอกาสที่บิดามารดาหรือผู้สูงอายุจะยังคงทำงาน *ประการที่เจ็ด* คือ ขนาดหรือจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

(Campolieti 2002; Trevisan and Zantomio 2016) ซึ่งหากมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นจะทำให้เกิดการเกื้อกูลกันมากขึ้น ส่งผลให้ลดโอกาสที่ผู้สูงอายุจะเลือกทำงาน

ปัจจัยที่สะท้อนถึง**สถานภาพทางการเงิน** ได้แก่ จำนวนรวมของเงินเกื้อกูลที่*ได้รับ*จากบุตรทุกคน และจำนวนรวมของเงินเกื้อกูลที่*ให้*แก่บุตรทุกคน การประเมินด้วยตนเองถึงโอกาสที่สถานะทางการเงินของท่านจะแย่ลง ความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจ (Weckerle and Shultz 1999) รายได้จากแหล่งรายได้ต่างๆ ได้แก่ รายได้จากสวัสดิการอื่นๆ ซึ่งรายได้จากประกันสังคมนับเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้สูงวัยตัดสินใจเกษียณในต่างประเทศ (Falzone 2016; Blau and Goodstein 2010; Leonesio et al. 2012; Maestas 2010; Larsen and Pedersen 2013; Vodopivec and Arunatilake 2008) รายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ รายได้จากค่าเช่า รายได้จากเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือการลงทุน (Leonesio et al. 2012; Larsen and Pedersen 2013) และรายได้จากเงินช่วยเหลือหรือเงินโอนเป็นประจำจากญาติ หรือคนรู้จักที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน สินทรัพย์ (Trevisan and Zantomio 2016; Vodopivec and Arunatilake 2008) และค่าใช้จ่าย ซึ่งได้แก่ มูลค่าเงินฝากออมทรัพย์ มูลค่าบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน (Trevisan and Zantomio 2016; Larsen and Pedersen 2013; Vodopivec and Arunatilake 2008) ภาระค่าเช่าที่ต้องจ่าย และภาระหนี้สิน ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุมีกระแสเงิน*เข้า*เพิ่มขึ้นจะถูกตั้งสมมติฐานว่าจะช่วยลดโอกาสในการเลือกทำงานของผู้สูงอายุ และปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องมีการ*จ่าย*เงินเพิ่มขึ้นจะมีผลช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงาน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความโน้มเอียงที่จะมีฐานะทางการเงินในระดับปานกลางหรือยากจน

สำหรับปัจจัยที่สะท้อนถึง**สถานภาพทางสุขภาพ**นั้น มีสมมติฐานว่า ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดีจะมีโอกาสเลือกทำงานที่สูงขึ้น (Campolieti 2002; Blau and Goodstein 2010; Falzone 2016; Vodopivec and Arunatilake 2008) ซึ่งสะท้อนจาก การประเมินตนเองด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ (Trevisan and Zantomio 2016; Maestas 2010) และ การวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องทางด้านต่างๆ หรือไม่ (Campolieti 2002; Trevisan and Zantomio 2016; Maestas 2010) ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านการมองเห็น ด้านการได้ยิน ด้านการพูดออกเสียง ด้านการขับถ่าย และด้านจิตใจ

สำหรับแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานั้น Falzone (2016) ได้ใช้แบบจำลองโพรบิท (Probit Model) ในการศึกษาโอกาสที่ผู้สูงวัยชายในประเทศสหรัฐอเมริกาจะตัดสินใจเกษียณ โดยมีตัวแปรต้นคือ ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการการตัดสินใจเกษียณ และ Larsen and Pedersen (2013) ใช้แบบจำลองโพรบิทเพื่อศึกษาความน่าจะเป็นในการทำงานของผู้สูงวัยในประเทศเดนมาร์ก ในขณะที่ Peracchi and Welch (1994) Vodopivec and Arunatilake (2008) และ (Maestas 2010) ใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิท (Multinomial Logit Model) ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีตัวเลือกในการตัดสินใจ ได้แก่ การทำงานเต็มเวลา การทำงานแบบครึ่งคราว (part-time) และการเกษียณ

4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้จะใช้แบบจำลองโลจิท และโพรบิท เพื่อศึกษาถึงโอกาสที่ผู้สูงอายุจะเลือกทำงาน (*worknow*) โดยเนื่องจาก ไม่ทราบถึงการกระจายตัวของค่าความคลาดเคลื่อน (ε) จึงเลือกใช้ทั้งแบบจำลองโลจิท และโพรบิทในการศึกษา แบบจำลองที่จะใช้ในการศึกษาเป็นดังสมการข้างล่างนี้

$$
\begin{aligned}
worknow = {} & \beta_0 + \beta_1 age + \beta_2 female + \beta_3 muni + \\
& \beta_4 north + \beta_5 bkk + \beta_6 middle + \beta_7 south + \\
& \beta_8 married + \beta_9 partnered + \beta_{10} separated + \beta_{11} divorced + \beta_{12} widowed \\
& \beta_{13} e_primary + \beta_{14} e_second + \beta_{15} e_usecond + \beta_{16} other + \\
& \beta_{17} child_alive_all + \beta_{18} home_members + \\
& \beta_{19} r1_receive_xxn + \beta_{20} r1_give_xxn + \beta_{21} g014n + \beta_{22} g018n + \\
& \beta_{23} e034abc_nn + \beta_{24} e035e036a_nn + \beta_{25} e035e036b_nn + \\
& \beta_{26} e035e036c_nn + \beta_{27} e035e036d_nn + \\
& \beta_{28} rentnn + \beta_{29} savingnn + \beta_{30} debtnn + \beta_{31} house_valuennn + \\
& \beta_{32} ca001an + \beta_{33} ca001bn + \beta_{34} physical_diag + \beta_{35} visual_diag + \\
& \beta_{36} hearing_diag + \beta_{37} speech_diag + \beta_{38} excretory_diag + \beta_{39} mental_diag + \varepsilon \quad \ldots (1)
\end{aligned}
$$

โดยที่ความหมายของตัวแปรในสมการข้างต้น จำนวนตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ของแต่ละตัวแปรแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความหมาย จำนวนตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของตัวแปรในแบบจำลอง

ตัวแปร	ความหมาย	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ตัวแปรตาม					
worknow	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่า มีงานทำ และ 0 กรณีผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตัวเลือกอื่น	3,703	0.2930057	0	1
ตัวแปรต้น					
age	อายุผู้ให้สัมภาษณ์	3,708	68.40264	45	116
female	เพศหญิง โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย	3,708	0.548274	0	1
muni	เขตที่อยู่อาศัย โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ในเขตเทศบาล และ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์อยู่นอกเขตเทศบาล	3,708	0.3446602	0	1
ภาค					
Northeast (ตัวแปรฐาน)	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.1785329	0	1
north	ภาคเหนือ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาศัยอยู่ในภาคเหนือ และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.3044768	0	1
bkk	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑล และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.1545307	0	1
middle	ภาคกลาง โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาศัยอยู่ในภาคกลาง และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.1661273	0	1
south	ภาคใต้ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอาศัยอยู่ในภาคใต้ และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.1963323	0	1
สถานภาพสมรส					
single (ตัวแปรฐาน)	สถานภาพสมรส คือ โสด โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ โสด และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.0571737	0	1
married	สถานภาพสมรส คือ สมรส โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ สมรส และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.570658	0	1

ตัวแปร	ความหมาย	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
partnered	สถานภาพสมรส คือ อยู่ด้วยกัน โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ อยู่ด้วยกัน และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.035329	0	1
separated	สถานภาพสมรส คือ แยกกันอยู่ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ แยกกันอยู่ และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.0151025	0	1
divorced	สถานภาพสมรส คือ หย่า โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ หย่า และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.0291262	0	1
widowed	สถานภาพสมรส คือ หม้าย โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีสถานภาพสมรส คือ หม้าย และมีค่าเท่ากับ 0 สำหรับกรณีอื่นๆ	3,708	0.2926106	0	1
การศึกษา					
e_lprimary (ตัวแปรฐาน)	ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบ และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์เข้ารับการศึกษาในระบบ	3,708	0.0649946	0	1
e_primary	ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษา โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษา และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มิได้มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษา	3,708	0.7365156	0	1
e_second	ระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษา โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษา และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มิได้มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษา	3,708	0.139698	0	1
e_usecond	ระดับการศึกษาสูงสุด คือ สูงกว่ามัธยมศึกษา โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ สูงกว่ามัธยมศึกษา และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มิได้มีระดับการศึกษาสูงสุดสูงกว่ามัธยมศึกษา	3,708	0.0339806	0	1
e_other	ระดับการศึกษาสูงสุด คือ อื่นๆ โดยที่มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ อื่นๆ และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์มิได้มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ อื่นๆ	3,708	0.0248112	0	1

ตัวแปร	ความหมาย	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
สถานภาพด้านการเงิน					
child_alive_all	จำนวนบุตรทั้งหมดที่ยังมีชีวิตอยู่	3,708	2.633225	0	1
home_members	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมบุตรและสมาชิกอื่นๆ ในครัวเรือน)	3,708	1.639428	0	1
r1_receive_xxn	จำนวนรวมของเงินเกื้อกูลที่ได้รับจากบุตรทุกคนทั้งปี (หมื่นบาท)	3,708	1.22919	0	180
r1_give_xxn	จำนวนรวมของเงินเกื้อกูลที่ให้แก่บุตรทุกคนทั้งปี (หมื่นบาท)	3,708	0.535652	0	100
g014n	คะแนนจากการตอบคำถามว่า ท่านคิดว่าโอกาสที่สถานะทางการเงินของท่านจะแย่ลงมีมากน้อยเพียงใด โดยเรียงลำดับจาก 0 คือ ไม่มีความเป็นไปได้เลย ถึง 100 คือ มีความเป็นไปได้แน่นอน	3,498	42.20269	0	100
g018n	คะแนนจากการตอบคำถามว่า ท่านมีความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของท่านมากน้อยเพียงใด โดยเรียงลำดับจาก 0 คือ ไม่มีความพึงพอใจ ถึง 100 คือ มีความพึงพอใจมาก	3,511	64.44745	0	100
e034abc_nn	รายได้จากสวัสดิการอื่นๆ ทั้งปี รวมกันทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิต (หมื่นบาท)	3,706	0.53336	0	57.6
e035e036a_nn	รายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ ทั้งปี (หมื่นบาท)	3,673	1.32206	0	200
e035e036b_nn	รายได้จากค่าเช่า ทั้งปี (หมื่นบาท)	3,700	0.16991	0	144
e035e036c_nn	รายได้จากเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือการลงทุน ทั้งปี (หมื่นบาท)	3,706	0.02597	0	10
e035e036d_nn	รายได้จากเงินช่วยเหลือหรือเงินโอนเป็นประจำจากญาติ หรือคนรู้จักที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน ทั้งปี (หมื่นบาท)	3,689	0.05149	0	40
rentnn	ค่าเช่าที่จ่ายรวมทั้งปี (หมื่นบาท)	3,697	0.042766	0	9.6
savingnn	มูลค่าเงินฝากออมทรัพย์ (ล้านบาท)	3,650	0.019389	0	3
debtnn	มูลค่าหนี้สินอื่นๆ ที่ไม่ใช่หนี้สินจากการครอบครองที่อยู่อาศัย (ล้านบาท)	3,699	0.065006	0	5
house_valuennn	มูลค่าบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน เฉพาะส่วนที่เป็นเจ้าของ (ล้านบาท)	2,915	0.828113	0	100
สถานภาพด้านสุขภาพ					
ca001an	คะแนนจากการประเมินตนเองด้านสุขภาพร่างกาย (คำถาม: โดยรวมท่านคิดว่าสุขภาพด้านร่างกายของท่านอยู่ในระดับใดต่อไปนี้ โดย 0 คือ แย่มาก 100 คือ ดีมาก)	3,541	70.05366	0	100

ตัวแปร	ความหมาย	จำนวนตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด
ca001bn	คะแนนจากการประเมินตนเองด้านสุขภาพจิตใจ (คำถาม: โดยรวมท่านคิดว่าสุขภาพด้านจิตใจของท่านอยู่ในระดับใดต่อไปนี้ โดย 0 คือ แย่มาก 100 คือ ดีมาก)	3,541	81.4911	0	100
physical_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย (แขนขา) และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.0871325	0	1
visual_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาด้านการมองเห็น และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.1405449	0	1
hearing_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการได้ยิน และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.060696	0	1
speech_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการพูดออกเสียง และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.0156461	0	1
excretory_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาในเรื่องของการขับถ่าย และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.0442406	0	1
mental_diag	มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหา/มีอาการป่วยทางจิต และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อตอบว่าไม่	3,707	0.0070138	0	1

ตัวแปรที่กำหนดไว้ในแบบจำลองตามตารางข้างต้น ได้มาจากการใช้ฐานข้อมูลจากโครงการวิจัยอีก 3 โครงการภายใต้แผนงานวิจัย ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่อง ครอบครัวและการเกื้อกูลในครอบครัวของผู้สูงอายุไทย โครงการวิจัยเรื่อง สุขภาพและความคาดหวังในชีวิตของผู้สูงอายุไทย และโครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย

4.2 ผลการศึกษาจากแบบจำลอง

ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 18 โดย คอลัมภ์ที่ 1 แสดงถึง ชื่อตัวแปรต้นที่ศึกษา คอลัมภ์ที่ 2 และ 3 แสดงถึง ผลการศึกษาจากแบบจำลองโลจิท คอลัมภ์ที่ 4 และ 5 แสดงผลการศึกษาจากแบบจำลองโพรบิท ทั้งนี้

คอลัมภ์ที่ 3 และ 5 แสดงผล marginal effect ของแบบจำลองโลจิทและโพรบิทตามลำดับ และจะใช้การแสดงผล marginal effect นี้ในการแปลความหมายต่อไป

ตารางที่ 18 ผลการศึกษาจากแบบจำลองโลจิทและโพรบิท

Variables (1)	Logit (2)	Logit_mar (3)	Probit (4)	Probit_mar (5)
age	-0.0942***	-0.0160***	-0.0554***	-0.0168***
	(0.00667)	(0.00121)	(0.00368)	(0.00115)
female	-0.700***	-0.119***	-0.400***	-0.122***
	(0.107)	(0.0180)	(0.0617)	(0.0185)
muni	0.0921	0.0157	0.0431	0.0131
	(0.127)	(0.0216)	(0.0719)	(0.0218)
north	0.886***	0.151***	0.511***	0.155***
	(0.159)	(0.0269)	(0.0909)	(0.0275)
bkk	0.965***	0.164***	0.573***	0.174***
	(0.210)	(0.0362)	(0.120)	(0.0367)
middle	0.859***	0.146***	0.501***	0.152***
	(0.185)	(0.0318)	(0.104)	(0.0319)
south	0.477***	0.0812***	0.290***	0.0880***
	(0.185)	(0.0315)	(0.105)	(0.0321)
married	0.210	0.0357	0.121	0.0368
	(0.241)	(0.0411)	(0.137)	(0.0417)
partnered	-0.0871	-0.0148	-0.0522	-0.0159
	(0.348)	(0.0592)	(0.201)	(0.0610)
separated	-0.179	-0.0304	-0.113	-0.0344
	(0.465)	(0.0793)	(0.260)	(0.0789)
divorced	0.253	0.0431	0.129	0.0393
	(0.356)	(0.0606)	(0.207)	(0.0628)
widowed	-0.0550	-0.00938	-0.0202	-0.00614
	(0.261)	(0.0444)	(0.148)	(0.0448)
e_primary	0.0973	0.0166	0.00663	0.00202
	(0.298)	(0.0507)	(0.162)	(0.0491)
e_second	0.319	0.0544	0.143	0.0436
	(0.323)	(0.0548)	(0.177)	(0.0538)
e_usecond	0.413	0.0704	0.193	0.0585
	(0.388)	(0.0658)	(0.221)	(0.0670)
e_other	0.342	0.0583	0.150	0.0457
	(0.455)	(0.0775)	(0.256)	(0.0777)
child_alive_all	-0.0827**	-0.0141**	-0.0436*	-0.0132*
	(0.0407)	(0.00689)	(0.0229)	(0.00693)
home_members	3.17e-05	5.40e-06	0.00200	0.000607

Variables (1)	Logit (2)	Logit_mar (3)	Probit (4)	Probit_mar (5)
	(0.0364)	(0.00620)	(0.0210)	(0.00637)
r1_receive_xxn	0.00717	0.00122	0.00436	0.00132
	(0.0150)	(0.00256)	(0.00865)	(0.00263)
r1_give_xxn	0.00973	0.00166	0.00600	0.00182
	(0.0162)	(0.00276)	(0.00876)	(0.00266)
g014n	0.0138***	0.00235***	0.00796***	0.00242***
	(0.00207)	(0.000352)	(0.00118)	(0.000359)
g018n	0.00744***	0.00127***	0.00414**	0.00126**
	(0.00280)	(0.000476)	(0.00161)	(0.000489)
e034abc_nn	-0.301**	-0.0513**	-0.160***	-0.0487***
	(0.128)	(0.0211)	(0.0606)	(0.0180)
e035e036a_nn	0.0244**	0.00415**	0.0146***	0.00443***
	(0.00996)	(0.00171)	(0.00490)	(0.00150)
e035e036b_nn	-0.0295	-0.00502	-0.0169	-0.00512
	(0.0320)	(0.00544)	(0.0203)	(0.00617)
e035e036c_nn	-0.272*	-0.0463*	-0.173**	-0.0526**
	(0.139)	(0.0237)	(0.0841)	(0.0256)
e035e036d_nn	0.0164	0.00279	0.0104	0.00315
	(0.0313)	(0.00533)	(0.0206)	(0.00626)
rentnn	-0.0570	-0.00970	-0.0305	-0.00928
	(0.122)	(0.0207)	(0.0689)	(0.0209)
savingnn	0.464	0.0791	0.307	0.0932
	(0.501)	(0.0854)	(0.284)	(0.0864)
debtnn	-0.0793	-0.0135	-0.0365	-0.0111
	(0.153)	(0.0260)	(0.0954)	(0.0290)
house_valuennn	-0.0265	-0.00451	-0.0157*	-0.00476*
	(0.0162)	(0.00275)	(0.00909)	(0.00276)
ca001an	0.0124***	0.00211***	0.00716***	0.00218***
	(0.00397)	(0.000675)	(0.00225)	(0.000683)
ca001bn	-0.00578	-0.000985	-0.00316	-0.000960
	(0.00390)	(0.000664)	(0.00222)	(0.000675)
physical_diag	-0.547**	-0.0931**	-0.301**	-0.0915**
	(0.235)	(0.0402)	(0.135)	(0.0410)
visual_diag	0.203	0.0345	0.0996	0.0303
	(0.176)	(0.0300)	(0.0994)	(0.0302)
hearing_diag	-0.170	-0.0290	-0.0872	-0.0265
	(0.280)	(0.0478)	(0.161)	(0.0488)
speech_diag	-1.708*	-0.291*	-0.949**	-0.288**
	(0.885)	(0.150)	(0.447)	(0.135)
excretory_diag	0.0699	0.0119	0.0367	0.0111
	(0.328)	(0.0558)	(0.179)	(0.0543)
mental_diag	0.600	0.102	0.281	0.0854

Variables (1)	Logit (2)	Logit_mar (3)	Probit (4)	Probit_mar (5)
	(0.888)	(0.151)	(0.477)	(0.145)
Constant	3.545***		2.125***	
	(0.694)		(0.391)	
Observations	2,712	2,712	2,712	2,712

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1
** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 18 แสดงถึง ค่าสัมประสิทธิ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตัวเลขในวงเล็บ) ของตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการทำงานของผู้สูงอายุ ซึ่งจากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า ทั้งแบบจำลองโลจิทและโพรบิท มี **ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ**ที่เหมือนกัน โดยปัจจัยที่มีผล**เพิ่มความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่างจะทำงาน** คือ

1. การประเมินโอกาสที่สถานะทางการเงินของตนจะแย่ลง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น[3]
2. ความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจ
3. รายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ รวมทั้งปี หากผู้สูงอายุมีรายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ ทั้งปีเพิ่มขึ้น 10,000 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุจะทำงานเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.00415 สำหรับแบบจำลองโลจิท[4] และ 0.00443 สำหรับแบบจำลองโพรบิท เนื่องจากเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นจะเป็นการจูงใจให้ผู้สูงอายุทำงานมากขึ้น และ
4. การประเมินตนเองด้านสุขภาพร่างกาย

นอกจากนี้ ผู้สูงอายุทุกภาคมีความน่าจะเป็นในการทำงานสูงกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้สูงอายุที่อาศัยในภาคเหนือมีความน่าจะเป็นที่จะมีงานทำมากกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 0.151 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.155 สำหรับแบบจำลองโพรบิท ผู้สูงอายุที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความน่าจะเป็นที่จะมีงานทำมากกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 0.164 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.174 สำหรับแบบจำลองโพรบิท ผู้สูงอายุที่อาศัยในภาคกลางมีความน่าจะเป็นที่จะมีงานทำมากกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 0.146 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.152 สำหรับแบบจำลองโพรบิท และผู้สูงอายุที่อาศัยในภาคใต้มีความน่าจะเป็นที่จะมีงานทำมากกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 0.0812 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.088 สำหรับแบบจำลองโพรบิท

[3] สำหรับตัวแปรที่เป็นระดับความพึงพอใจ หรือระดับคะแนนที่ประเมินจากตัวผู้ให้สัมภาษณ์เอง จะสามารถตีความได้เพียงทิศทาง แต่จะไม่ใช้ค่าสัมประสิทธิในการตีความขนาดของผลกระทบที่มีต่อโอกาสที่ผู้สูงอายุจะทำงาน

[4] ใช้ค่าสัมประสิทธิจากแบบจำลอง marginal effect ในการตีความขนาดผลกระทบที่มีต่อความน่าจะเป็น

ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีผล**ลดความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่างจะทำงาน** คือ

1. อายุ โดยเมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้ลดความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุจะทำงานเท่ากับ 0.016 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.0168 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
2. ผู้สูงอายุเพศหญิง จะมีความน่าจะเป็นที่จะทำงานน้อยกว่าผู้สูงอายุเพศชายเท่ากับ 0.119 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.122 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
3. เมื่อจำนวนบุตรหรือธิดาที่ยังมีชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น 1 คน ความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุจะทำงานจะลดลงเท่ากับ 0.0141 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.0132 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
4. เมื่อรายได้จากสวัสดิการอื่นๆ (รวมกันทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิต) รวมทั้งปีเพิ่มขึ้น 10,000 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุจะทำงานลดลง 0.0513 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.0487 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
5. เมื่อรายได้จากเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือการลงทุน รวมทั้งปี เพิ่มขึ้น 10,000 บาท จะทำให้ความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุจะทำงานลดลง 0.0463 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.0526 สำหรับแบบจำลอง โพรบิท
6. เมื่อผู้สูงอายุมีมูลค่าบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเฉพาะส่วนที่ตนเองเป็นเจ้าของเพิ่มขึ้น 1,000,000 บาท จะทำให้มีโอกาสในการทำงานลดลง 0.00476 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
7. เมื่อผู้สูงอายุได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย (แขน ขา) จะทำให้ผู้สูงอายุมีความน่าจะเป็นที่จะทำงานลดลง 0.0931 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.0915 สำหรับแบบจำลองโพรบิท
8. เมื่อผู้สูงอายุได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการพูดออกเสียง จะทำให้ผู้สูงอายุมีความน่าจะเป็นที่จะทำงานลดลง 0.291 สำหรับแบบจำลองโลจิท และ 0.288 สำหรับแบบจำลองโพรบิท

ทั้งนี้ จะพบว่า ตัวแปรทุกตัวที่ส่งผลต่อโอกาสในการเลือกทำงานของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญให้ผลในทิศทางเดียวกับการทบทวนวรรณกรรม โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานของผู้สูงอายุมากที่สุด คือ ภาค เพศ และการได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการพูดออกเสียง

5. สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัย เรื่อง การมีงานทำและการเกษียณของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 เป็นโครงการที่ 3 ในแผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจในปลายปี 2559 – กลางปี 2560 และได้นำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการมีงานทำ ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงาน และกลุ่มตัวอย่างที่เกษียณแล้วในเรื่องต่างๆ ที่ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนารายงานแล้วในส่วนที่ 3 นอกจากนี้ นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุยังคงทำงานโดยการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยใช้แบบจำลองโลจิทและโพรบิท ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผล*เพิ่มโอกาส*ให้ผู้สูงอายุยังคงทำงาน ได้แก่ การประเมินโอกาสที่สถานะทางการเงินของตนจะแย่ลง ความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจ รายได้จากการเป็นหุ้นส่วนในกิจการเอกชนต่างๆ รวมทั้งปี และการประเมินตนเองด้านสุขภาพร่างกาย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ มีความน่าจะเป็นในการมีงานทำสูงกว่าผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับตัวแปรที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีงานทำ*ลดลง* ได้แก่ อายุ เพศหญิง จำนวนบุตรหรือธิดาที่ยังมีชีวิตอยู่ รายได้จากสวัสดิการอื่นๆ รวมทั้งปี รายได้จากเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือการลงทุนรวมทั้งปี มูลค่าบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเฉพาะส่วนที่ตนเองเป็นเจ้าของ รวมทั้ง การวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย (แขน ขา) และการพูดออกเสียง

การมีงานทำของผู้สูงอายุจะทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเนื่องจากอายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยมีค่าสูงขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีเงินออมมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูตนเองในยามชรา ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ นับเป็นนโยบายที่รัฐบาลหลายๆ ประเทศ เริ่มดำเนินการเพื่อรองรับกับสังคมสูงอายุ จากผลการวิจัยข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีงานทำเพิ่มมากขึ้น
2. การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจาก อายุคาดเฉลี่ยของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย แต่ผู้สูงอายุเพศหญิงมีความน่าจะเป็นในการมีงานทำน้อยกว่าเพศชาย ดังนั้น เพื่อให้ผู้สูงอายุเพศหญิงมีความเป็นอยู่ที่ดี จึงควรมีการสนับสนุนให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศในการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ
3. การให้ความรู้ในด้านสุขภาพหรือการดูแลตนเองแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุยังคงแข็งแรงและสามารถทำงานต่อไปได้ นอกจากนี้การให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่คนทุกช่วงวัยเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ประชากรทุกช่วงวัยมีสุขภาพแข็งแรงและเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Blau, David M., and Ryan M. Goodstein. 2010. "Can Social Security Explain Trends in Labor Force Participation of Older Men in the United States?" *The Journal of Human Resources* 45 (2): 328–63.

Campolieti, Michele. 2002. "Disability and the Labor Force Participation of Older Men in Canada." *Labour Economics* 9 (3): 405–32. doi:10.1016/S0927-5371(02)00051-9.

Dorien Kooij, Annet de Lange, Paul Jansen, and Josje Dikkers. 2008. "Older Workers' Motivation to Continue to Work: Five Meanings of Age: A Conceptual Review." *Journal of Managerial Psychology* 23 (4): 364–94. doi:10.1108/02683940810869015.

Falzone, Joseph S. 2016. "Retirement Reconsidered: Labor Force Participation of Older Men in the United States." *Review of European Studies* 8 (2): 201. doi:10.5539/res.v8n2p201.

Fasbender, Ulrike, Jürgen Deller, Mo Wang, and Brenton M. Wiernik. 2014. "Deciding Whether to Work after Retirement: The Role of the Psychological Experience of Aging." *Journal of Vocational Behavior* 84 (3): 215–24. doi:10.1016/j.jvb.2014.01.006.

Larsen, Mona, and Peder J. Pedersen. 2013. "To Work, to Retire – or Both? Labor Market Activity after 60." *IZA Journal of European Labor Studies* 2 (1): 21. doi:10.1186/2193-9012-2-21.

Leonesio, M. V., B. Bridges, R. Gesumaria, and L. Bene Del. 2012. "The Increasing Labor Force Participation of Older Workers and Its Effect on the Income of the Aged." *Social Security Bulletin* 72 (1): 59–77.

Maestas, Nicole. 2010. "Expectations and Realizations of Work after Retirement." *Journal of Human Resources* 45 (3). http://econpapers.repec.org/article/uwpjhriss/v_3a45_3ay_3a2010_3aiii_3a1_3ap718-748.htm.

Peracchi, Franco, and Finis Welch. 1994. "Trends in Labor Force Transitions of Older Men and Women." *Journal of Labor Economics* 12 (2): 210–42. doi:10.1086/298356.

Trevisan, Elisabetta, and Francesca Zantomio. 2016. "The Impact of Acute Health Shocks on the Labour Supply of Older Workers: Evidence from Sixteen European Countries." *Labour Economics*, Health and the Labour Market, 43 (Supplement C): 171–85. doi:10.1016/j.labeco.2016.04.002.

Vodopivec, Milan, and Nisha Arunatilake. 2008. "Population Aging and the Labor Market: The Case of Sri Lanka." Social Protection and Labor Policy and Technical Notes 44927. The World Bank. http://econpapers.repec.org/paper/wbkhdnspu/44927.htm.

Weckerle, Joelle R., and Kenneth S. Shultz. 1999. "Influences on the Bridge Employment Decision among Older USA Workers." *Journal of Occupational and Organizational Psychology* 72 (3): 317–29. doi:10.1348/096317999166707.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2553. “แบ่งภาคตามเขตการปกครอง 4 ภาค.”
http://service.nso.go.th/nso/thailand/thailand.jsp.
———. 2559. “แรงงานนอกระบบ.” http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-2-4.html.

ผลการศึกษา

โครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2

ความนำ

รายงานวิจัยของโครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 เป็นผลการศึกษาจากฐานข้อมูลที่ได้รวบรวมในระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนมิถุนายน 2560 ฐานข้อมูลนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างซ้ำใน 2 มิติ ได้แก่ มิติด้านรายได้ และมิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน

มิติด้านรายได้ เป็นการสำรวจรายได้ของผู้ให้สัมภาษณ์ใน 2 ระดับ คือ ระดับครัวเรือน และระดับบุคคล ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก และ/หรือคู่สมรส (หากมี) โดยสำรวจจากประเภทของรายได้ ได้แก่ รายได้จากการทำงาน จากการเกษียณ รายได้จากการเกื้อกูลหรือสวัสดิการของรัฐ สวัสดิการของภาคเอกชน และอื่นๆ ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1 รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์หลักถึงสถานะทางการเงินในอดีตและการคาดหวังในอนาคต ดังแสดงในรูปที่ 2

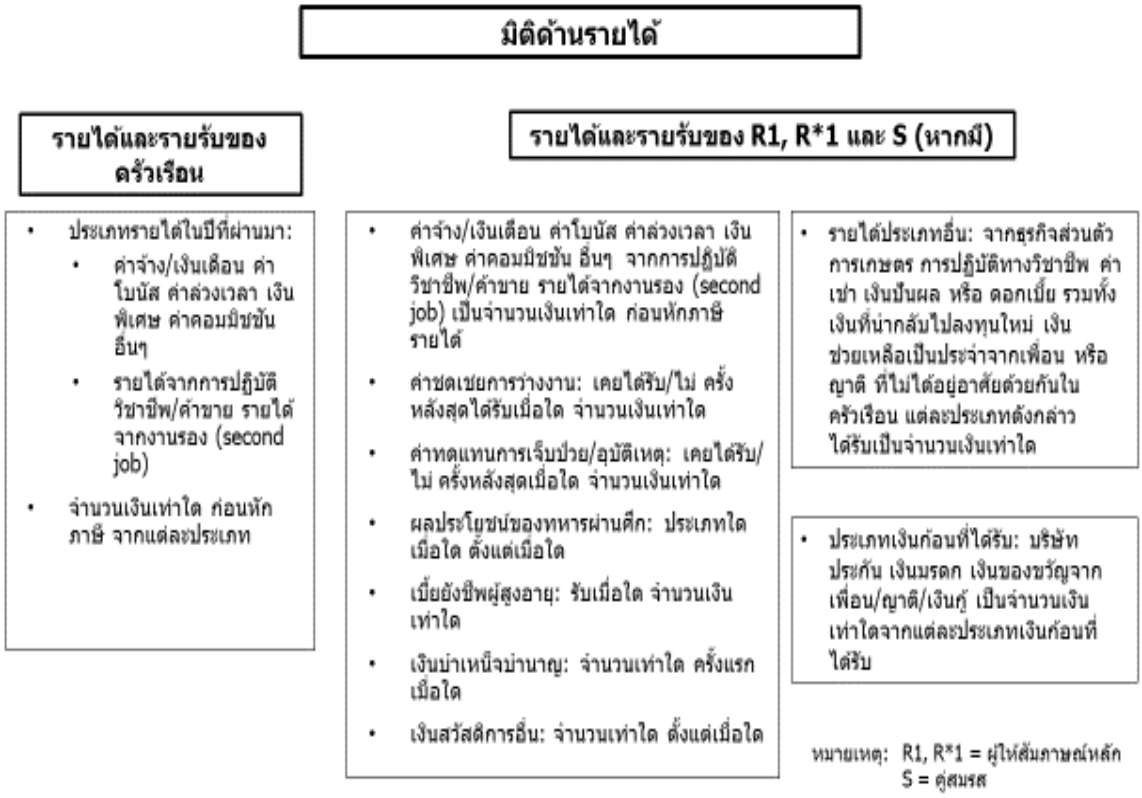

รูปที่ 1 มิติด้านรายได้

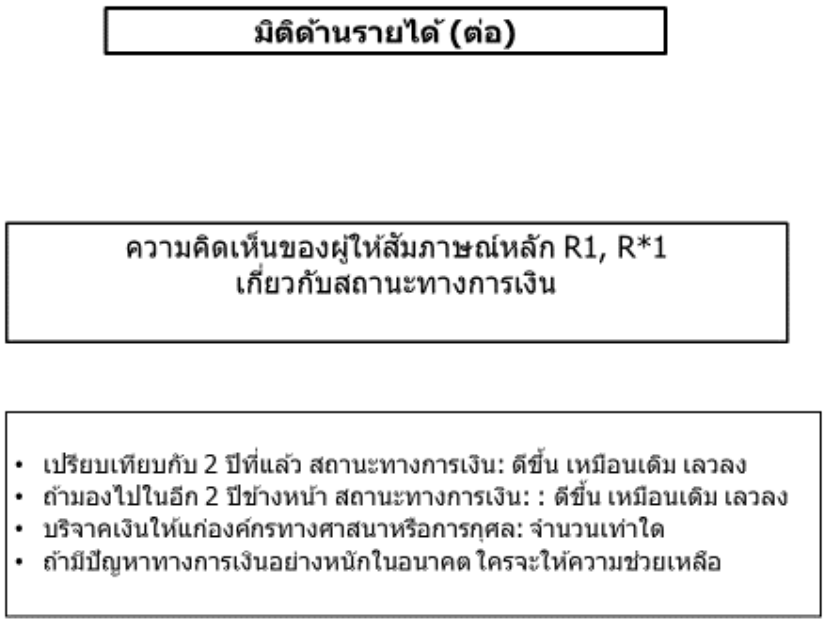

รูปที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน

มิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นการสำรวจประเภทของทรัพย์สินที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลักถือครองอยู่ ได้แก่ บ้าน/อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินทางการเงินที่เป็นการออมและการลงทุนในตลาดทุนและตลาดเงิน มูลค่าของทรัพย์สินเหล่านี้ ทรัพย์สินที่เป็นเงินก้อน ได้แก่ มรดก เงินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญ เงินประกัน เป็นต้น รวมทั้งสถานภาพด้านหนี้สิน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 3

รูปที่ 3 มิติด้านทรัพย์สินและหนี้สิน

จากฐานข้อมูลที่ได้รวบรวมในมิติทั้ง 2 ด้านนี้ ผู้วิจัยในโครงการได้นำมาศึกษาวิเคราะห์และเขียนเป็นรายงาน 2 บทความ ได้แก่ บทความเรื่อง “สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย**”** โดยรองศาสตราจารย์ ดร. อุดมศักดิ์ ศีลประชาวงศ์ และ บทความเรื่อง “ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ: ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากข้อมูลตัวอย่างซ้ำจากโครงการ HART” โดย อาจารย์ ดร. ทองใหญ่ อัยยะวรากูล (ในกรณีของบทความที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้ปี ค.ศ. แทน ปี พ.ศ.)

สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย
Economic Status of the Thai Elderly

1

บทคัดย่อ

สถานภาพทางเศรษฐกิจที่มั่นคงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยทั่วไปแล้วสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของรายได้ 2 แหล่ง คือ รายได้แหล่งแรกมาจากการประกอบอาชีพหรือจากการอุปถัมภ์เกื้อหนุนของบุคคลอื่น เช่น บุตร และญาติ รายได้แหล่งที่สองมาจากรัฐในรูปของบำนาญหรือสวัสดิการต่างๆ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาจากโครงการวิจัยเรื่อง “ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2” ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2” ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซ้ำจากการสำรวจรอบที่ 1 และได้ตัวอย่างจำนวน 3,708 คน โดยใช้เครื่องมือสัมภาษณ์ด้วยคอมพิวเตอร์รายบุคคลตามข้อคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่าผู้เกษียณมีรายได้ค่อนข้างต่ำ อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังวัยเกษียณได้ ทำให้ยังคงต้องทำงานเต็มเวลาหลังอายุ 60 ปีไปแล้ว

Abstract

Economic security of the elderly is one of the factors of having good quality of life. In general, retirees obtain two sources of revenues including revenues from work and pensions and family transfers. This study aims to report results from the second wave of a panel research project entitled “Financial Security of the Elderly in Thailand: Wave 2” under a panel and longitudinal research program called “Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2”. The study collected data from a panel household member aged from 45 years or older. A face to face interview was conducted to collect financial status by using CAPI for the first time. The survey resulted in 3,708 respondents. The findings show that retirees have quite low revenues. This is not enough for subsistence living. Majority of retirees are still working after the retirement age of 60.

คำสำคัญ: รายได้ ผู้สูงอายุไทย

[1]

1. คำนำ

สถานภาพทางเศรษฐกิจที่มั่นคงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยทั่วไปแล้วสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของรายได้ 2 แหล่ง คือ รายได้แหล่งแรกมาจากการประกอบอาชีพหรือจากการอุปถัมภ์เกื้อหนุนของบุคคลอื่น เช่น บุตร และญาติ รายได้แหล่งที่สองมาจากรัฐในรูปของบำนาญหรือสวัสดิการต่างๆ Habit (1988) ได้ศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในประเทศพัฒนาแล้ว 8 ประเทศ พบว่าผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมีอยู่เป็นจำนวนมาก และพบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมากจะมีความยากจนยิ่งกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนและอาศัยอยู่ตามลำพังส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนกว่าผู้สูงอายุที่สมรสแล้วและอาศัยอยู่กับคู่สมรสถึงสองสามเท่า และในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจนเกือบร้อยละ 60 เป็นสตรีโสดสูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง

การมีรายได้ที่เพียงพอ เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปัจจุบันผู้สูงอายุไทยเป็นจำนวนมาก ยังมีความจำเป็นต้องทำงาน เพื่อหารายได้มาเลี้ยงดูตนเอง และสมาชิกในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อย ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี แต่ยังมีศักยภาพ ความพร้อม และต้องการทำงานต่อภายหลังเกษียณอายุ การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุทำงาน จึงควรพิจารณาสภาพการทำงานให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาจากโครงการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงทางการเงินของผู้สูงอายุไทย รอบที่ 2 (Financial Security of the Elderly in Thailand: Wave 2) ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย: รอบที่ 2 (Well-being of the Elderly in Thailand: Wave 2) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 การสำรวจข้อมูลภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย ในครั้งนี้เป็นการสำรวจด้วยตัวอย่างซ้ำในระดับประเทศรอบที่ 2 (Wave 2) ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2559 ถึง กลางปี พ.ศ. 2560

การสำรวจจัดเก็บข้อมูลของโครงการ ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซ้ำหรือตัวอย่างเดียวกันกับรอบสำรวจที่ 1 . ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งการกำหนดบุคคลสัมภาษณ์ คือ สมาชิกครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปในครัวเรือนตัวอย่างจากกรอบตัวอย่างหลัก (Master samples) ที่ทางผู้วิจัยได้เตรียมการไว้ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการงานสำรวจและเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ในรอบที่ 2 นี้แตกต่างไปจากการสำรวจรอบที่ 1 โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเครื่องคอมพิวเตอร์ในการสำรวจ ด้วยความร่วมมือและอนุเคราะห์จากโครงการ Health and Retirement Study (HRS) และ Survey Research Center (SRC), Institute for Social Research, University of Michigan ในการเข้าร่วมเครือข่ายการศึกษาสำรวจการสูงอายุของประชากรด้วยการใช้ตัวอย่างซ้ำและตามรอบระยะเวลา เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในรอบที่ 2 นี้เป็นการสัมภาษณ์โดยการใช้โปรแกรม Blaise ในการบันทึกข้อคำถามทั้งหมด หรือที่เรียกว่า CAPI (Computer Assisted Personal Interview) แทนการใช้แบบสัมภาษณ์บนกระดาษ (PAPI – Paper and Pencil Interview) ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสำรวจและการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ยังเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-face Interview) ผลการสำรวจจัดเก็บข้อมูลของโครงการระดับชาติรอบที่ 2 นี้ ได้ผู้ให้สัมภาษณ์หลักจำนวน 3,708 คน แบ่งตามจังหวัดดังนี้

จังหวัด	ผู้ให้สัมภาษณ์หลัก	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	288	7.77
ปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานีและสมุทรปราการ)	285	7.69
สิงห์บุรี	349	9.41
จันทบุรี	267	7.20
สุรินทร์	208	5.61
ขอนแก่น	454	12.24
เชียงใหม่	474	12.78
อุตรดิตถ์	103	2.78
เพชรบูรณ์	552	14.89
กระบี่	355	9.57
สงขลา	373	10.06
รวม	3,708	100.00

สำหรับการนำเสนอผลการศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ หลังจากการอธิบายคำนำและวิธีวิจัยในส่วนแรก ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์สถานภาพด้านรายได้ ได้ใช้สถิติพรรณนาที่เป็นความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีเป็นต้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) สิงห์บุรี จันทบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ กระบี่ และสงขลา ส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถานภาพด้านรายได้ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มอายุ และระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทด้วย และส่วนสุดท้ายจะเป็นการสรุปและข้อเสนอแนะ

2. ผลการศึกษา: สถานภาพด้านรายได้

2.1 รายได้จากการทำงาน

ผลการศึกษาจากตารางที่ 1.1 ก และรูปที่ 1.1 ก แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประมาณร้อยละ 83 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุวัยต้น ที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 91 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็นร้อยละ 82 สำหรับผู้สูงอายุวัยกลาง ที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี และผู้สูงอายุวัยปลายที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปที่มีรายได้จากการทำงานมีรายได้ต่ำกว่า 1 แสนบาทต่อปี

ตารางที่ 1.1 ก รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพฯ	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	13	54.17	8	66.67	7	63.64	2	100.00	30	61.22
100,001 - 200,000	7	29.17	3	25.00	2	18.18	0	0.00	12	24.49
200,001 - 300,000	2	8.33	1	8.33	2	18.18	0	0.00	5	10.20
300,001 - 400,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	2	8.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	4.08
รวม	**24**	**100.00**	**12**	**100.00**	**11**	**100.00**	**2**	**100.00**	**49**	**100.00**

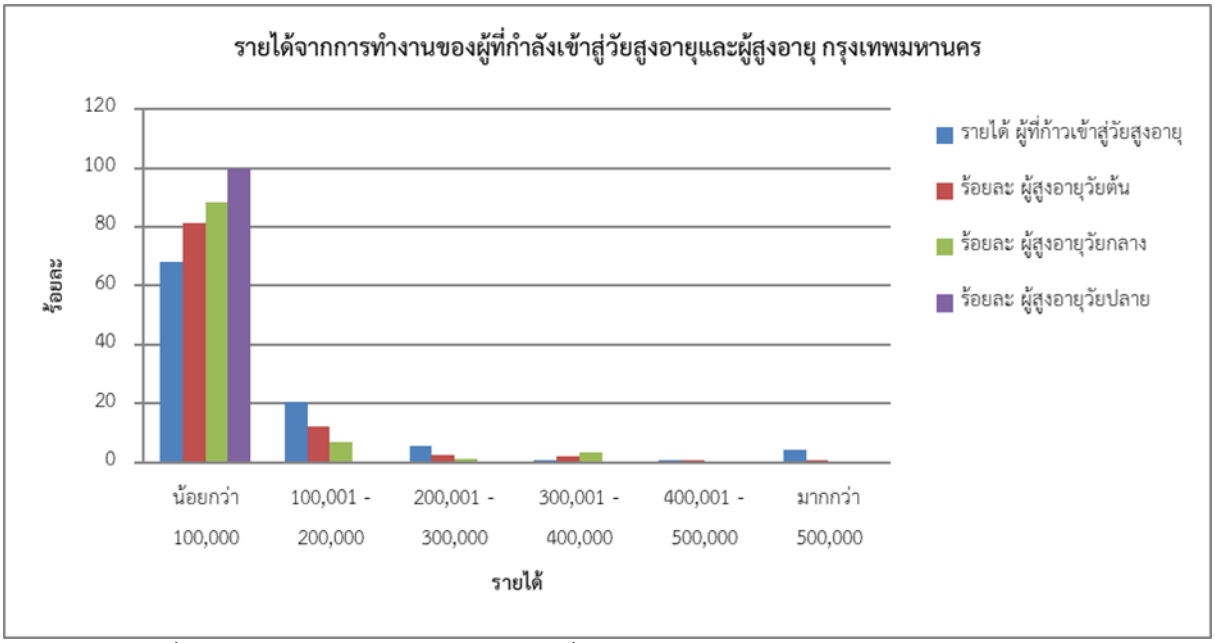

รูปที่ 1.1 ก รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในเขตปริมณฑล ประมาณร้อยละ 75 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 93 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี และที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 (ตารางที่ 1.1 ข และรูปที่ 1.1 ข)

ตารางที่ 1.1 ข รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตปริมณฑล

ปริมณฑล	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	18	54.55	13	81.25	5	100.00	2	100.00	38	67.86
100,001 - 200,000	7	21.21	2	12.50	0	0.00	0	0.00	9	16.07
200,001 - 300,000	8	24.24	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	14.29
300,001 - 400,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	0	0.00	1	6.25	0	0.00	0	0.00	1	1.78
รวม	**33**	**100.00**	**16**	**100.00**	**5**	**100.00**	**2**	**100.00**	**56**	**100.00**

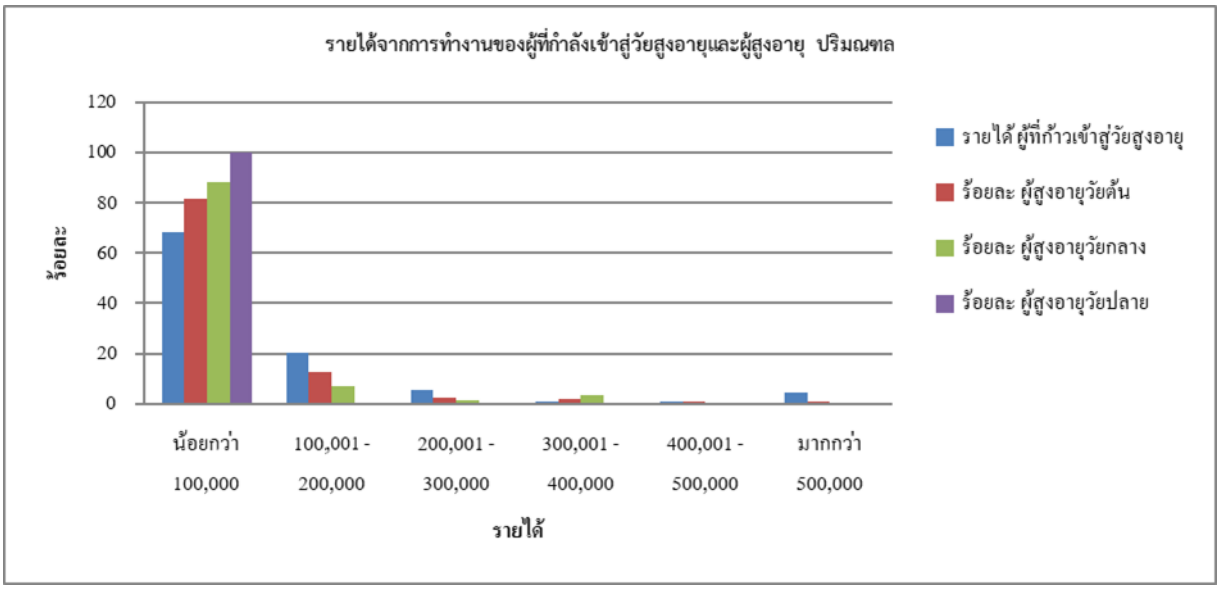

รูปที่ 1.1 ข รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตปริมณฑล

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดสิงห์บุรี ประมาณร้อยละ 76 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 90 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ค และภาพที 1.1 ค)

ตารางที่ 1.1 ค รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสิงห์บุรี

สิงห์บุรี	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	30	57.69	28	90.32	16	76.19	2	100.00	76	71.70
100,001 - 200,000	15	28.85	3	9.68	3	14.29	0	0.00	21	19.82
200,001 - 300,000	6	11.54	0	0.00	0	0	0	0.00	6	5.66
300,001 - 400,000	1	1.92	0	0.00	0	0	0	0.00	1	0.94
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	1	4.76	0	0.00	1	0.94
มากกว่า 500,000	0	0.00	0	0.00	1	4.76	0	0.00	1	0.94
รวม	**52**	**100.00**	**31**	**100.00**	**21**	**100.00**	**2**	**100.00**	**106**	**100**

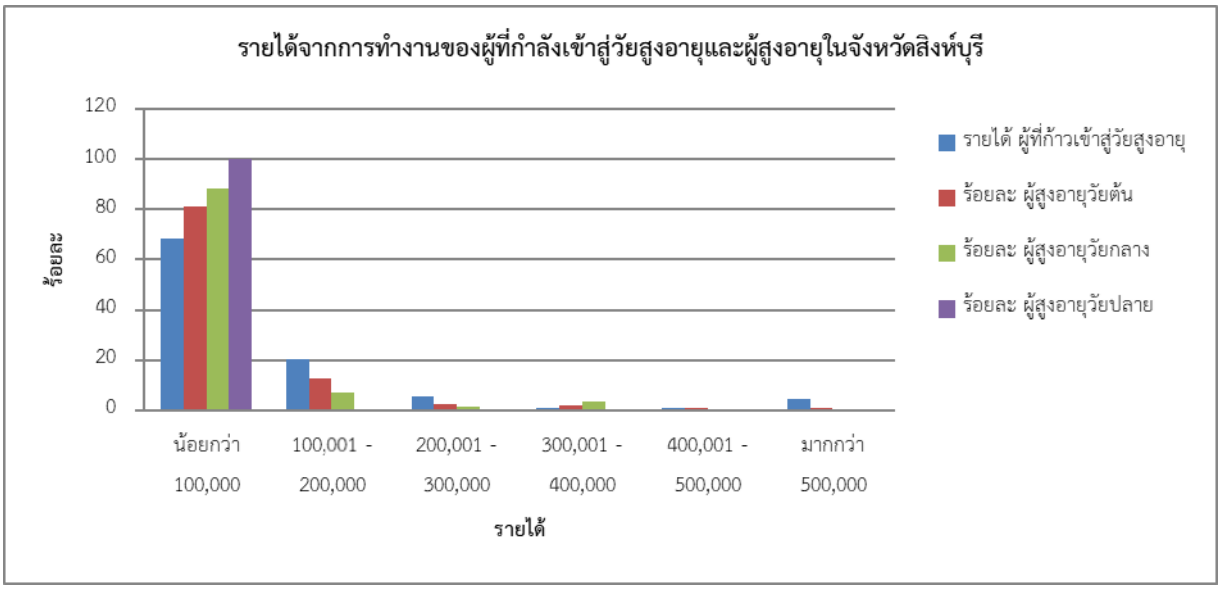

รูปที่ 1.1 ค รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสิงห์บุรี

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดจันทบุรี ประมาณร้อยละ 88 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 89 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 91 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ง และรูปที่ 1.1 ง)

ตารางที่ 1.1 ง รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดจันทบุรี

จันทบุรี	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	26	65.00	17	89.48	10	90.91	4	100	57	77.03
100,001 - 200,000	9	22.50	0	0.00	0	0.00	0	0	9	12.16
200,001 - 300,000	2	5.00	1	5.26	0	0.00	0	0	3	4.05
300,001 - 400,000	0	0.00	1	5.26	1	9.09	0	0	2	2.70
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00
มากกว่า 500,000	3	7.50	0	0.00	0	0.00	0	0	3	4.06
รวม	**40**	**100.00**	**19**	**100.00**	**11**	**100.00**	**4**	**100.00**	**74**	**100.00**

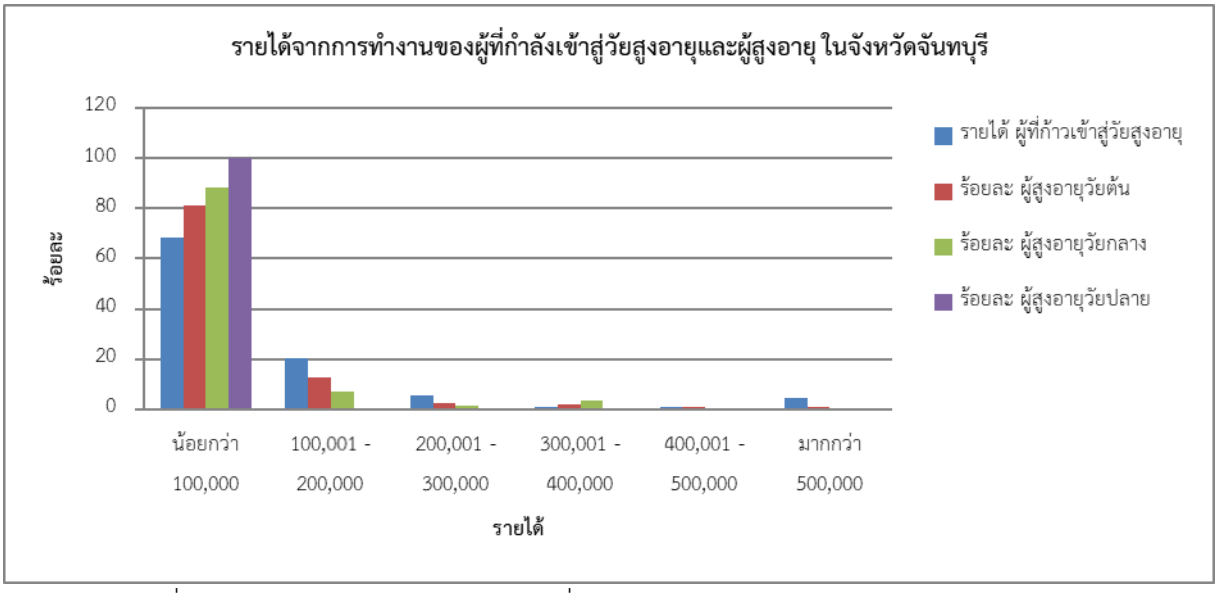

รูปที่ 1.1 ง รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดจันทบุรี

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดสุรินทร์ ประมาณร้อยละ 93 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 85 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 จ และรูปที่ 1.1 จ)

ตารางที่ 1.1 จ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสุรินทร์

สุรินทร์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	23	79.31	10	71.42	2	50.00	2	100.00	37	75.51
100,001 - 200,000	4	13.79	2	14.29	2	50.00	0	0.00	8	16.33
200,001 - 300,000	1	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.04
300,001 - 400,000	0	0.00	2	14.29	0	0.00	0	0.00	2	4.08
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	1	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.04
รวม	**29**	**100.00**	**14**	**100.00**	**4**	**100.00**	**2**	**100.00**	**49**	**100.00**

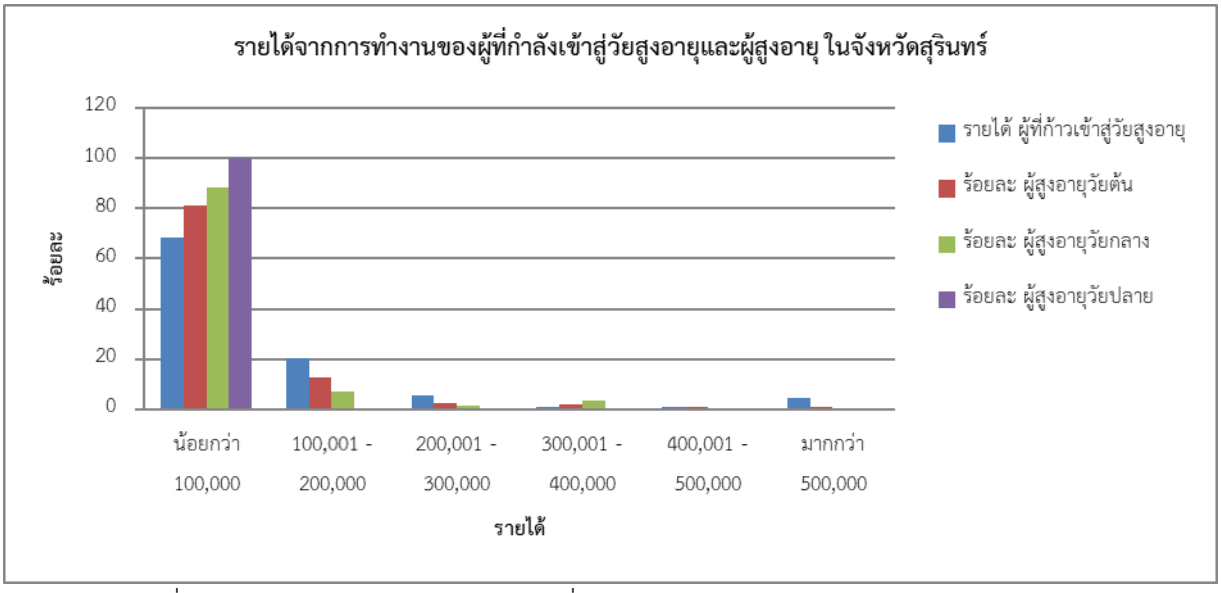

รูปที่ 1.1 จ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสุรินทร์

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดขอนแก่น ประมาณร้อยละ 87 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 86 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 88 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ฉ และรูปที่ 1.1 ฉ)

ตารางที่ 1.1 ฉ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น

ขอนแก่น	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	49	73.13	28	75.68	14	82.36	4	100.00	95	76.00
100,001 - 200,000	10	14.92	4	10.81	1	5.88	0	0.00	15	12.00
200,001 - 300,000	3	4.48	4	10.81	1	5.88	0	0.00	8	6.40
300,001 - 400,000	1	1.49	0	0.00	1	5.88	0	0.00	2	1.60
400,001 - 500,000	2	2.99	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	1.60
มากกว่า 500,000	2	2.99	1	2.70	0	0.00	0	0.00	3	2.40
รวม	**67**	**100.00**	**37**	**100.00**	**17**	**100.00**	**4**	**100.00**	**125**	**100.00**

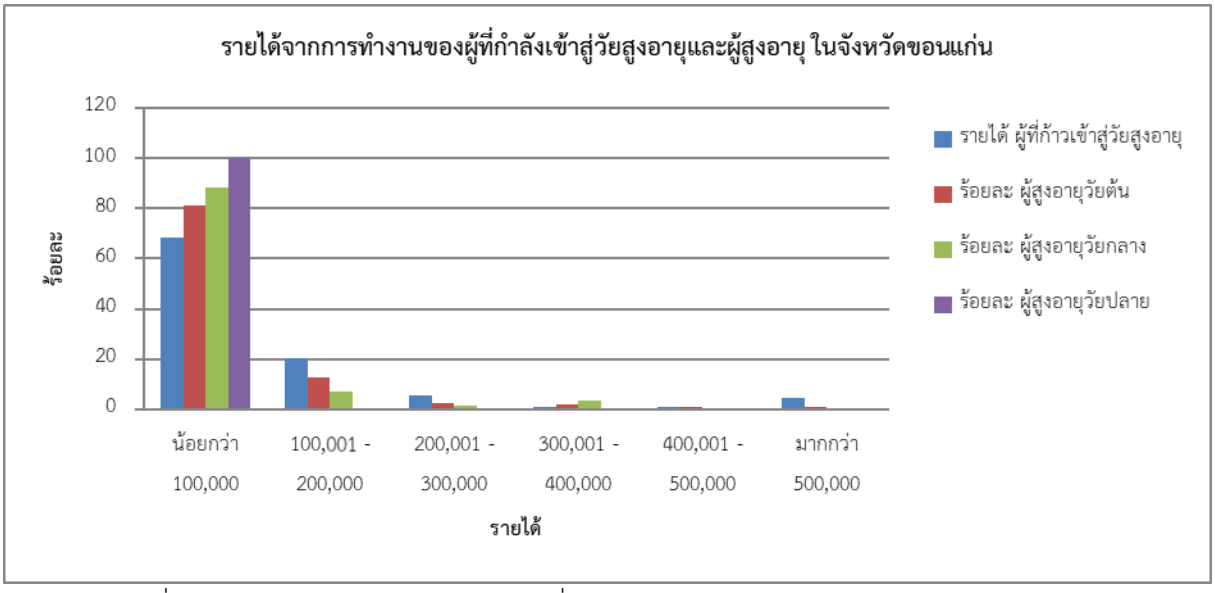

รูปที่ 1.1 ฉ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณร้อยละ 87 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 93 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ช และรูปที่ 1.1 ช)

ตารางที่ 1.1 ช รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	55	71.43	55	90.16	28	93.34	4	80.00	142	82.07
100,001 - 200,000	13	16.88	6	9.84	0	0.00	1	20.00	20	11.56
200,001 - 300,000	5	6.49	0	0.00	1	3.33	0	0.00	6	3.47
300,001 - 400,000	1	1.30	0	0.00	1	3.33	0	0.00	2	1.16
400,001 - 500,000	1	1.30	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.58
มากกว่า 500,000	2	2.60	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	1.16
รวม	**77**	**100.00**	**61**	**100.00**	**30**	**100.00**	**5**	**100.00**	**173**	**100.00**

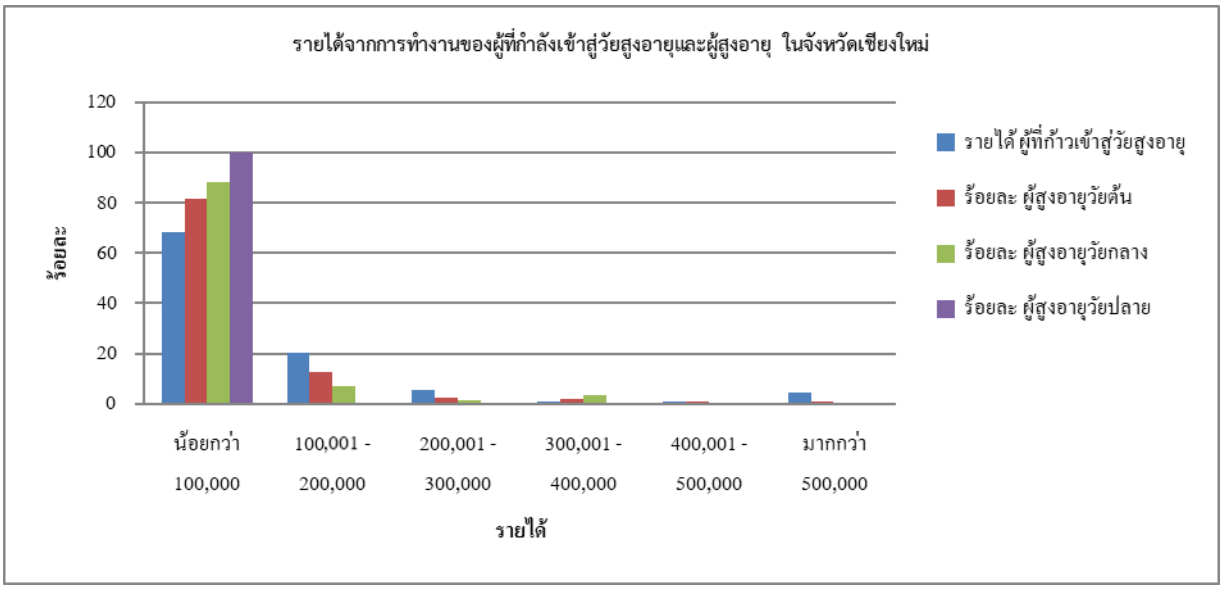

รูปที่ 1.1 ช รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณร้อยละ 90 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 87 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ช และรูปที่ 1.1 ช)

ตารางที่ 1.1 ซ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดอุตรดิตถ์

อุตรดิตถ์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	7	70.00	7	87.50	2	100.00	4	100.00	20	83.33
100,001 - 200,000	2	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	8.33
200,001 - 300,000	0	0.00	1	12.50	0	0.00	0	0.00	1	4.17
300,001 - 400,000	1	10.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	4.17
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	**10**	**100.00**	**8**	**100.00**	**2**	**100.00**	**4**	**100.00**	**24**	**100.00**

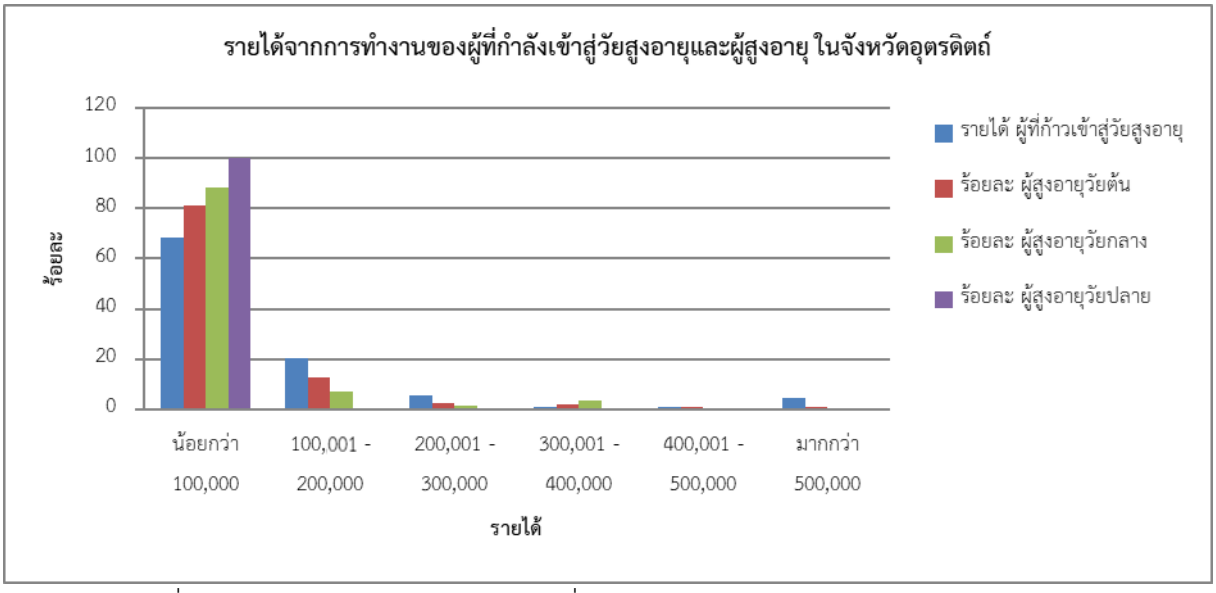

รูปที่ 1.1 ซ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประมาณร้อยละ 94 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 94 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 93 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ฌ และรูปที่ 1.1 ฌ)

ตารางที่ 1.1 ฌ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบูรณ์

เพชรบูรณ์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	51	66.23	44	83.02	14	82.35	4	100.00	113	74.84
100,001 - 200,000	21	27.27	6	11.31	2	11.77	0	0.00	29	19.21
200,001 - 300,000	1	1.30	1	1.89	0	0.00	0	0.00	2	1.32
300,001 - 400,000	0	0.00	1	1.89	1	5.88	0	0.00	2	1.32
400,001 - 500,000	1	1.30	1	1.89	0	0.00	0	0.00	2	1.32
มากกว่า 500,000	3	3.90	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.99
รวม	**77**	**100.00**	**53**	**100.00**	**17**	**100.00**	**4**	**100.00**	**151**	**100.00**

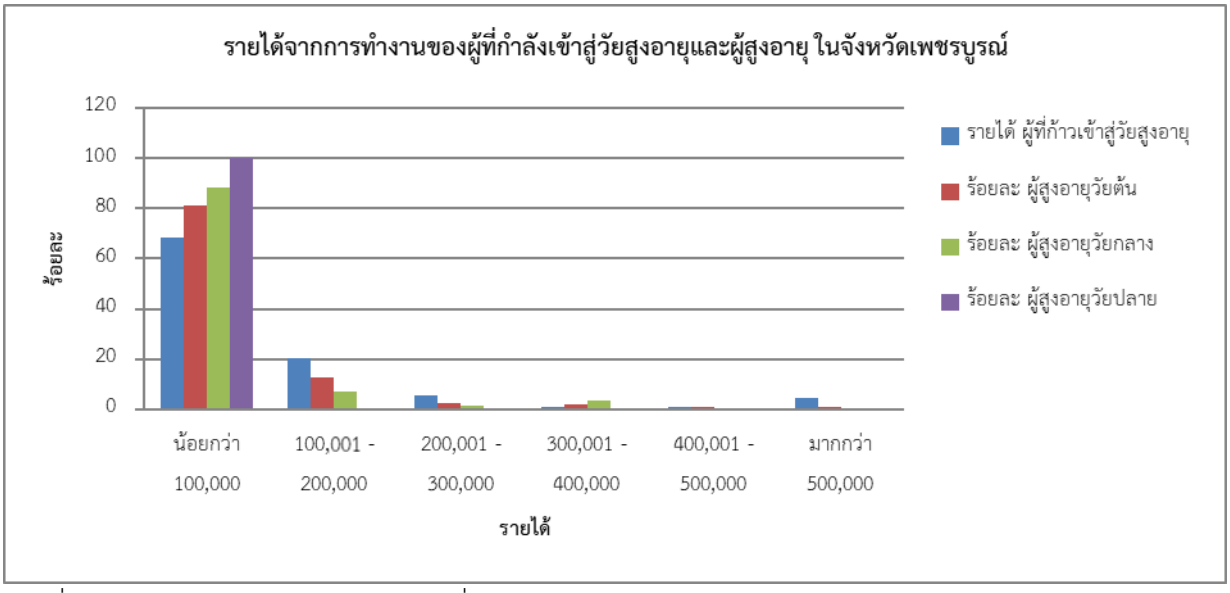

รูปที่ 1.1 ฌ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ในจังหวัดกระบี่ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ พบว่ามีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 100 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในทุกช่วงอายุ (ตารางที่ 1.1 ญ และ รูปที่ 1.1 ญ)

ตารางที่ 1.1 ญ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดกระบี่

กระบี่	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	13	92.86	8	80.00	2	100.00	4	100.00	27	90.00
100,001 - 200,000	1	7.14	2	20.00	0	0.00	0	0.00	3	10.00
200,001 - 300,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
300,001 - 400,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	**14**	**100.00**	**10**	**100.00**	**2**	**100.00**	**4**	**100.00**	**30**	**100.00**

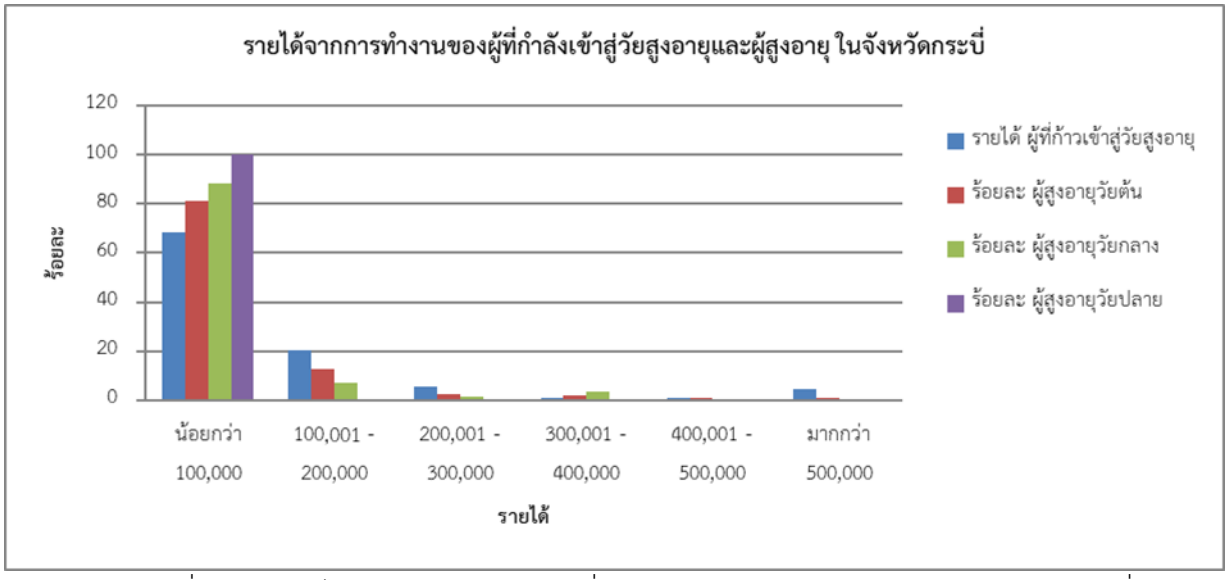

รูปที่ 1.1 ญ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดกระบี่

ผู้ที่ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุระหว่าง 45-59 ปี) ในจังหวัดสงขลา ประมาณร้อยละ 82 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 85 ของครัวเรือนตัวอย่างที่มีงานทำในกลุ่มอายุดังกล่าว และผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี ที่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 100 และสัดส่วนดังกล่าวมีค่าเป็น 100 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 1.1 ฏ และรูปที่ 1.1 ฏ)

ตารางที่ 1.1 ฎ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสงขลา

สงขลา	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	23	50.00	24	68.57	17	100.00	9	100.00	73	68.23
100,001 - 200,000	15	32.61	6	17.14	0	0.00	0	0.00	21	19.63
200,001 - 300,000	2	4.35	3	8.57	0	0.00	0	0.00	5	4.67
300,001 - 400,000	1	2.17	1	2.86	0	0.00	0	0.00	2	1.87
400,001 - 500,000	0	0.00	1	2.86	0	0.00	0	0.00	1	0.93
มากกว่า 500,000	5	10.87	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	4.67
รวม	**46**	**100.00**	**35**	**100.00**	**17**	**100.00**	**9**	**100.00**	**107**	**100.00**

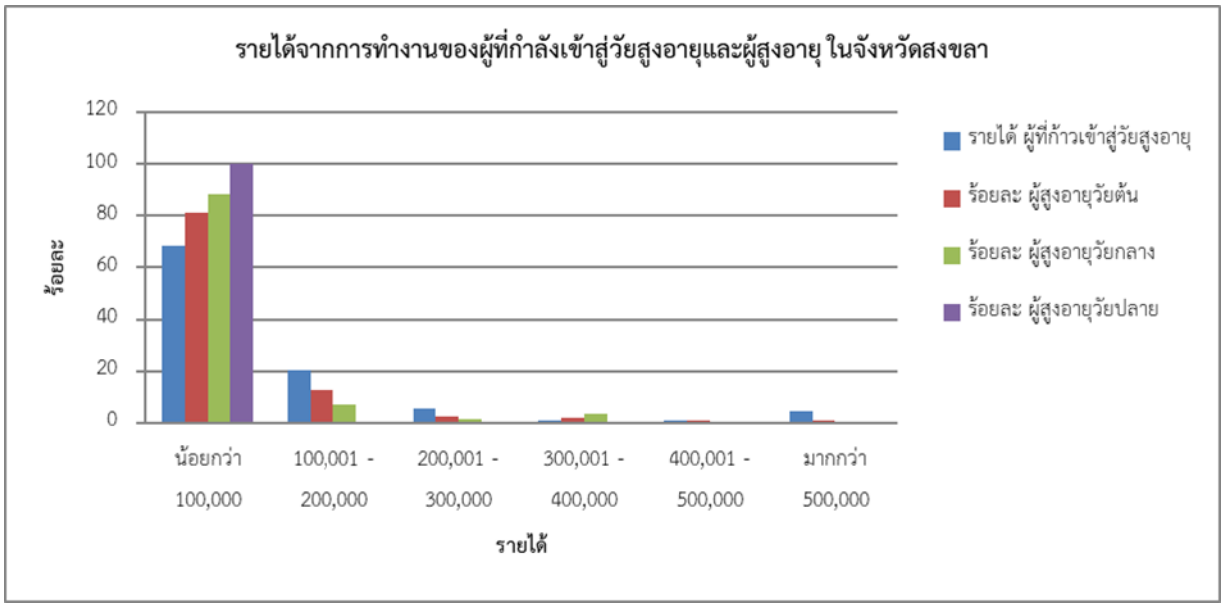

รูปที่ 1.1 ฎ รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในจังหวัดสงขลา

ข้อมูลในตารางดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุมีรายได้ค่อนข้างต่ำ อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังวัยเกษียณได้ ทำให้ยังคงต้องทำงานเต็มเวลาหลังอายุ 60 ปีไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในตารางที่ 1.1 ก – 1.1 ฎ ที่แสดงสถานการณ์การทำงานของผู้สูงอายุพบว่า ยังคงมีรายได้จากการทำงานอยู่ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สูงอายุที่อยู่ในต่างจังหวัดมีสัดส่วนของการทำงาน สูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ดูตารางที่ 1.2) จากการสำรวจพบว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานอยู่คิดเป็นร้อยละ 19.63 ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานอยู่สูงที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดสิงห์บุรีอยู่ที่ร้อยละ 12.35 สำหรับกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีผู้สูงอายุยังคงทำงานอยู่คิดเป็นร้อยละ 7.27 และ 9.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 สถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุแบ่งตามจังหวัด

จังหวัด	อายุ (ปี)				รวม (คน)	ร้อยละ
	45-59	60 - 69	70 - 79	80 ขึ้นไป		
กรุงเทพมหานคร	40	23	12	4	79	7.27
ปริมณฑล	54	36	11	6	107	9.86
สิงห์บุรี	68	42	23	1	134	12.35
จันทบุรี	38	14	9	2	63	5.81
สุรินทร์	18	7	1	0	26	2.40
ขอนแก่น	65	41	12	1	119	10.97
เชียงใหม่	54	30	18	3	105	9.68
อุตรดิตถ์	25	14	5	2	46	4.24
เพชรบูรณ์	118	66	23	6	213	19.63
กระบี่	54	45	16	3	118	10.88
สงขลา	33	23	13	6	75	6.91
รวม(คน)	567	341	143	34	1,085	100.00
ร้อยละ	52.26	31.43	13.18	3.13	100.00	

ผู้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45-59 ปี) ส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปีและไม่แตกต่างกันตามเขตชุมชน (ตารางที่ 1.3 ก -1.3 ข และรูปที่ 1.2 ก -1.2 ข) สำหรับผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) ที่ยังคงทำงานอยู่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 2 แสนบาทต่อปี ในเขตเมืองมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 91 ในเขตชนบทมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 93 ซึ่งหมายความว่า ผู้สูงอายุวัยต้นในเขตชนบทส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ อาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพได้ สำหรับการกระจายรายได้ของผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) ในเขตชนบทมีการกระจายรายได้ใกล้เคียงกับในเขตเมือง เห็นได้จากตารางที่ 1.3 ก และ 1.3 ข รายได้ของผู้สูงอายุวัยกลางในเขตเมืองจะกระจุกตัวอยู่ที่ระดับรายได้ต่ำกว่า 1 แสนบาทต่อปีซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 72.05 ในขณะที่สัดส่วนดังกล่าวนี้ในเขตชนบทเท่ากับร้อยละ 76.35

ตารางที่ 1.3 ก รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตเมือง

เขตเมือง	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	85	59.86	71	82.56	42	80.77	16	94.12	214	72.05
100,001 - 200,000	37	26.05	8	9.30	4	7.69	1	5.88	50	16.84
200,001 - 300,000	12	8.45	6	6.98	3	5.78	0	0.00	21	7.07
300,001 - 400,000	2	1.41	1	1.16	1	1.92	0	0.00	4	1.35
400,001 - 500,000	2	1.41	0	0.00	1	1.92	0	0.00	3	1.01
มากกว่า 500,000	4	2.82	0	0.00	1	1.92	0	0.00	5	1.68
รวม	**142**	**100.00**	**86**	**100.00**	**52**	**100.00**	**17**	**100.00**	**297**	**100.00**

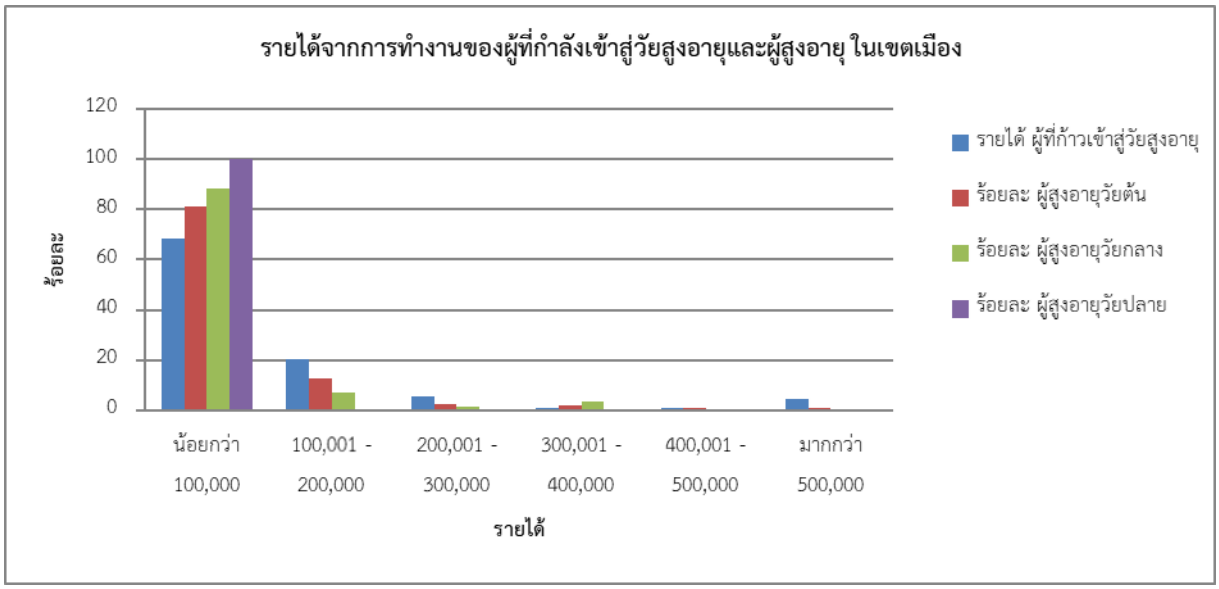

รูปที่ 1.2 ก รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตเมือง

ตารางที่ 1.3 ข รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตชนบท

ชนบท	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากการทำงาน (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	223	68.20	171	81.44	75	88.23	25	100.00	494	76.35
100,001 - 200,000	67	20.49	26	12.38	6	7.06	0	0.00	99	15.30
200,001 - 300,000	18	5.50	5	2.38	1	1.18	0	0.00	24	3.71
300,001 - 400,000	3	0.92	4	1.90	3	3.53	0	0.00	10	1.55
400,001 - 500,000	2	0.61	2	0.95	0	0.00	0	0.00	4	0.62
มากกว่า 500,000	14	4.28	2	0.95	0	0.00	0	0.00	16	2.47
รวม	**327**	**100.00**	**210**	**100.00**	**85**	**100.00**	**25**	**100.00**	**647**	**100.00**

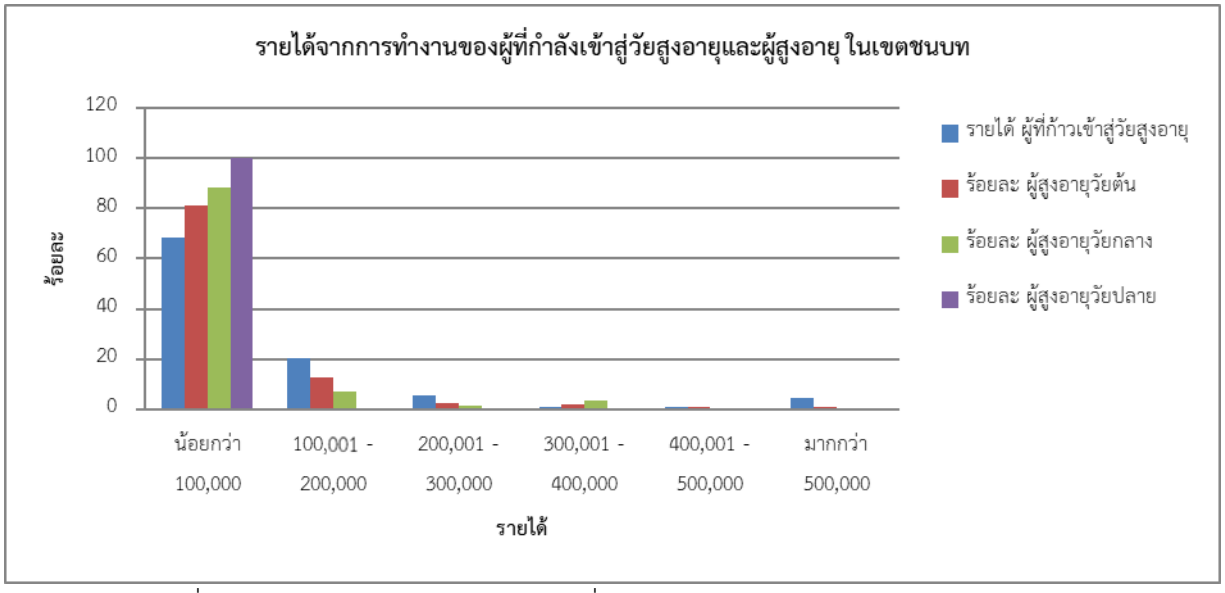

รูปที่ 1.2 ข รายได้จากการทำงานของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ในเขตชนบท

2.2 รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐ

รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐของผู้สูงอายุมีการกระจายค่อนข้างต่างกันในเขตเมืองและเขตชนบท (ตารางที่ 1.4 ก และตารางที่ 1.4 ข) กล่าวคือ ผู้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45-59 ปี) ที่อาศัยในเขตเมือง ร้อยละ 100 มีรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐต่ำกว่า 3 แสนบาทต่อปี ในขณะที่ผู้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุที่อาศัยในเขตชนบท ประมาณร้อยละ 50 มีรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐต่ำกว่า 3 แสนบาทต่อปีและร้อยละ 50 มีรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐมากกว่า 3 แสนบาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าการกระจายรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐสำหรับผู้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุมีค่าไม่เท่าเทียมกันระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท ผู้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีช่วงรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐมีการกระจายตัวอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 3 แสนบาทต่อปีพอๆ กับที่ระดับสูงกว่า 3 แสนบาทต่อปี

ตารางที่ 1.4 ก รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุในเขตเมือง

เขตเมือง	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญ (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	1	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	50.00
100,000 - 200,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
200,001 - 300,000	1	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	50.00
300,001 - 400,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	2	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00

ตารางที่ 1.4 ข รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุในเขตชนบท

เขตชนบท	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
รายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญ (บาท / ปี)	45 - 59	ร้อยละ	60 - 69	ร้อยละ	70 - 79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	1	25.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67
100,001 - 200,000	0	0.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67
200,001 - 300,000	1	25.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67
300,001 - 400,000	1	25.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67
400,001 - 500,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
มากกว่า 500,000	1	25.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	2	33.32
รวม	4	100.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	6	100.00

2.3 แหล่งที่มาของรายได้

ตารางที่ 1.5 แสดงแหล่งที่มาของเงินได้ของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 3,038 ตัวอย่าง (ผู้ตอบคำถามแหล่งที่มาของเงินได้ สามารถตอบได้มากกว่า 1 แหล่ง) พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จากเงินสวัสดิการอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 27.45 รองลงมาเป็นรายได้จากการทำงานคิดเป็นร้อยละ 23.77 เมื่อพิจารณาตามจังหวัดที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 1.6) พบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล สิงห์บุรี เพชรบูรณ์ และกระบี่ จะมีแหล่งรายได้จากการทำงานสูงสุด ในขณะที่ผู้สูงอายุในจันทบุรี สุรินทร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และสงขลา มีรายได้จากสวัสดิการอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุวัยต้นในจังหวัดต่างๆยังมีแหล่งรายได้อื่นๆ ได้แก่ จากธุรกิจส่วนตัว จากการทำงาน จากเงินบำเหน็จบำนาญของรัฐ รายได้จากธุรกิจส่วนตัวยังมีสัดส่วนที่สูงสำหรับผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด

ตารางที่ 1.5 แหล่งที่มาของรายได้

แหล่งรายได้	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	722	23.77
โบนัส	49	1.61
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	193	6.35
จากงานรอง	277	9.12
ค่าชดเชยการว่างงาน	8	0.26
ชดเชยแรงงาน	12	0.39
สวัสดิการทหารผ่านศึก	7	0.23
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	36	1.18
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	15	0.49
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	834	27.45
จากธุรกิจส่วนตัว	584	19.22
ค่าเช่า	101	3.32
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	102	3.36
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	98	3.23
รวม	**3,038**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ก แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพฯ	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	24	39.34	10	25.00	9	23.08	2	8.70	45	27.61
โบนัส	6	9.84	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	3.68
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	9	14.75	11	27.50	9	23.08	0	0.00	29	17.79
จากงานรอง	2	3.28	0	0.00	2	5.13	0	0.00	4	2.45
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	1	2.56	0	0.00	1	0.61
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	1	2.56	0	0.00	1	0.61
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0	0.00	1	2.50	0	0.00	0	0.00	1	0.61
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	2	3.28	6	15.00	7	17.95	9	39.13	24	14.72
จากธุรกิจส่วนตัว	13	21.31	7	17.50	4	10.26	2	8.70	26	15.95
ค่าเช่า	2	3.28	1	2.50	1	2.56	1	4.35	5	3.07
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	1	1.64	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.61
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	2	3.28	4	10.00	5	12.82	9	39.13	20	12.27
รวม	**61**	**100**	**40**	**100.00**	**39**	**100.00**	**23**	**100.00**	**163**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ข แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ ปริมณฑล

ปริมณฑล	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	37	44.58	20	33.90	6	15.38	3	13.64	66	32.51
โบนัส	5	6.02	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	2.46
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	9	10.84	7	11.86	2	5.13	0	0.00	18	8.87
จากงานรอง	5	6.02	3	5.08	2	5.13	0	0.00	10	4.93
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	1	1.69	2	5.13	1	4.55	4	1.97
ชดเชยแรงงาน	1	1.20	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.49
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	1	1.20	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.49
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	1	1.20	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.49
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	2	2.41	10	16.95	8	20.51	8	36.36	28	13.79
จากธุรกิจส่วนตัว	20	24.10	16	27.12	12	30.77	6	27.27	54	26.60

ตารางที่ 1.6 ข (ต่อ)

ปริมณฑล	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
ค่าเช่า	1	1.20	1	1.69	4	10.26	4	18.18	10	4.93
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	0	0.00	1	1.69	0	0.00	0	0.00	1	0.49
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	1	1.20	0	0.00	3	7.69	0	0.00	4	1.97
รวม	**83**	**100.00**	**59**	**100.00**	**39**	**100.00**	**22**	**100.00**	**203**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ค แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ สิงห์บุรี

สิงห์บุรี	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	49	50.52	27	41.54	20	42.55	2	13.33	98	43.95
โบนัส	5	5.15	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	2.24
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	0	0.00	1	1.54	1	2.13	0	0.00	1	0.45
จากงานรอง	7	7.22	6	9.23	4	8.51	1	6.67	18	8.07
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สวัสดิการทหารผ่านศึก	1	1.03	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.45
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3	3.09	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.35
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	3	3.09	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.35
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	3	3.09	7	10.77	5	10.64	5	33.33	20	8.97
จากธุรกิจส่วนตัว	22	22.68	19	29.23	9	19.15	1	6.67	51	22.87
ค่าเช่า	1	1.03	1	1.54	4	8.51	3	20.00	9	4.04
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	3	3.09	4	6.15	4	8.51	3	20.00	14	6.28
รวม	**97**	**100.00**	**65**	**100.00**	**47**	**100.00**	**15**	**100.00**	**223**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ง แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ จันทบุรี

จันทบุรี	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	24	27.59	12	13.48	6	9.09	1	2.70	43	15.41
โบนัส	3	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.08
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	8	9.20	1	1.12	1	1.52	0	0.00	10	3.58
จากงานรอง	20	22.99	12	13.48	5	7.58	4	10.81	41	14.70
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	2	2.30	1	1.12	0	0.00	0	0.00	3	1.08
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	1	1.12	0	0.00	0	0.00	1	0.36
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	2	2.30	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.72
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	1	1.15	34	38.20	31	46.97	27	72.97	93	33.33
จากธุรกิจส่วนตัว	23	26.44	23	25.84	18	27.27	4	10.81	68	24.37
ค่าเช่า	1	1.15	3	3.37	3	4.55	0	0.00	7	2.51
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	0	0.00	0	0.00	1	1.52	1	2.70	2	0.72
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	3	3.45	2	2.25	1	1.52	0	0.00	6	2.15
รวม	**87**	**100.00**	**89**	**100.00**	**66**	**100.00**	**37**	**100.00**	**279**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 จ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ สุรินทร์

สุรินทร์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	12	15.38	5	6.58	1	3.33	0	0.00	18	9.09
โบนัส	1	1.28	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	4	5.13	3	3.95	2	6.67	1	6.67	10	5.05
จากงานรอง	19	24.36	8	10.53	1	3.33	1	6.67	29	14.65
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	1	1.28	1	1.32	0	0.00	1	6.67	3	1.52
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	1	1.32	0	0.00	0	0.00	1	0.51
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4	5.13	2	2.63	0	0.00	0	0.00	6	3.03
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	1	1.28	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.51
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	6	7.69	40	52.63	21	70.00	11	73.33	78	39.39

ตารางที่ 1.6 จ (ต่อ)

สุรินทร์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
จากธุรกิจส่วนตัว	28	35.90	13	17.11	4	13.33	0	0.00	45	22.73
ค่าเช่า	2	2.56	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	1.01
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	0	0.00	1	1.32	0	0.00	0	0.00	1	0.51
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	0	0.00	2	2.63	1	3.33	1	6.67	4	2.02
รวม	**78**	**100.00**	**76**	**100.00**	**30**	**100.00**	**15**	**100.00**	**198**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ฉ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ ขอนแก่น

ขอนแก่น	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	38	23.75	25	18.66	10	13.33	3	6.82	76	18.40
โบนัส	3	1.88	2	1.49	0	0.00	1	2.27	6	1.45
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	27	16.88	14	10.45	7	9.33	1	2.27	49	11.86
จากงานรอง	16	10.00	14	10.45	7	9.33	0	0.00	37	8.96
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	1	0.63	0	0.00	1	1.33	0	0.00	2	0.48
สวัสดิการทหารผ่านศึก	1	0.63	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.24
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	7	4.38	2	1.49	0	0.00	0	0.00	9	2.18
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	2	1.25	1	0.75	0	0.00	0	0.00	3	0.73
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	12	7.50	33	24.63	32	42.67	31	70.45	108	26.15
จากธุรกิจส่วนตัว	37	23.13	28	20.90	12	16.00	2	4.55	79	19.13
ค่าเช่า	1	0.63	2	1.49	1	1.33	1	2.27	5	1.21
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	9	5.63	9	6.72	3	4.00	1	2.27	22	5.33
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	6	3.75	4	2.99	2	2.67	4	9.09	16	3.87
รวม	**160**	**100.00**	**134**	**100.00**	**75**	**100.00**	**44**	**100.00**	**413**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ช แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ เชียงใหม่

เชียงใหม่	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	48	36.36	29	15.76	15	11.90	3	2.68	95	16.55
โบนัส	9	6.82	4	2.17	0	0.00	0	0.00	13	2.26
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	23	17.42	15	8.15	4	3.17	2	1.79	44	7.67
จากงานรอง	15	11.36	25	13.59	16	12.70	0	0.00	56	9.76
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สวัสดิการทหารผ่านศึก	1	0.76	0	0.00	0	0.00	1	0.89	2	0.35
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4	3.03	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.70
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	2	1.52	1	0.54	0	0.00	0	0.00	3	0.52
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	10	7.58	68	36.96	67	53.17	80	71.43	225	39.20
จากธุรกิจส่วนตัว	2	1.52	19	10.33	13	10.32	3	2.68	57	9.93
ค่าเช่า	6	4.55	6	3.26	3	2.38	10	8.93	25	4.36
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	8	6.06	12	6.52	5	3.97	4	3.57	29	5.05
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	4	3.03	5	2.72	3	2.38	9	8.04	21	3.66
รวม	**132**	**100.00**	**184**	**100.00**	**126**	**100.00**	**112**	**100.00**	**574**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ซ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ อุตรดิตถ์

อุตรดิตถ์	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	12	38.71	10	40.00	3	42.86	4	44.44	29	40.28
โบนัส	1	3.23	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.39
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	2	6.45	2	8.00	0	0.00	0	0.00	4	5.56
จากงานรอง	4	12.90	1	4.00	0	0.00	0	0.00	5	6.94
ค่าชดเชยการว่างงาน	1	3.23	0	0.00	0	0.00	1	11.11	2	2.78
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	1	3.23	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.39
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	1	3.23	1	4.00	0	0.00	0	0.00	2	2.78

ตารางที่ 1.6 ซ (ต่อ)

อุตรดิตถ์	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	1	3.23	4	16.00	1	14.29	4	44.44	10	13.89
จากธุรกิจส่วนตัว	7	22.58	4	16.00	2	28.57	0	0.00	13	18.06
ค่าเช่า	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	1.39
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	1	3.23	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.39
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	0	0.00	2	8.00	1	14.29	0	0.00	3	4.17
รวม	**31**	**100.00**	**25**	**100.00**	**7**	**100.00**	**9**	**100.00**	**72**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ฌ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ เพชรบูรณ์

เพชรบูรณ์	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	65	35.33	43	34.68	14	26.42	3	7.14	125	31.02
โบนัส	1	0.54	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.25
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	1	0.54	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.25
จากงานรอง	20	10.87	14	11.29	4	7.55	1	2.38	39	9.68
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	5	2.72	2	1.61	0	0.00	0	0.00	7	1.74
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	1	0.54	1	0.81	0	0.00	0	0.00	2	0.50
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	14	7.61	22	17.74	18	33.96	29	69.05	83	20.60
จากธุรกิจส่วนตัว	71	38.59	29	23.39	9	16.98	3	7.14	112	27.79
ค่าเช่า	5	2.72	12	9.68	7	13.21	6	14.29	30	7.44
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	1	0.54	1	0.81	1	1.89	0	0.00	3	0.74
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	**184**	**100.00**	**124**	**100.00**	**53**	**100.00**	**42**	**100.00**	**403**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ญ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ กระบี่

กระบี่	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	17	50.00	21	52.50	11	57.89	4	23.53	53	48.18
โบนัส	2	5.88	0	0.00	0	0.00	2	11.76	4	3.64
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	4	11.76	6	15.00	1	5.26	0	0.00	11	10.00
จากงานรอง	3	8.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	2.73
ค่าชดเชยการว่างงาน	1	2.94	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.91
ชดเชยแรงงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0	0.00	1	2.50	0	0.00	0	0.00	1	0.91
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	1	2.94	4	10.00	4	21.05	5	29.41	14	12.73
จากธุรกิจส่วนตัว	3	8.82	6	15.00	1	5.26	3	17.65	13	11.82
ค่าเช่า	3	8.82	1	2.50	0	0.00	0	0.00	4	3.64
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	0	0.00	1	2.50	2	10.53	3	17.65	6	5.45
รวม	**34**	**100.00**	**40**	**100**	**19**	**100.00**	**17**	**100.00**	**110**	**100.00**

ตารางที่ 1.6 ฏ แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามที่อยู่อาศัยและช่วงอายุ สงขลา

สงขลา	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	32	33.68	23	16.31	12	13.95	7	9.21	74	18.59
โบนัส	3	3.16	1	0.71	0	0.00	0	0.00	4	1.01
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	6	6.32	6	4.26	3	3.49	0	0.00	15	3.77
จากงานรอง	13	13.68	15	10.64	4	4.65	3	3.95	35	8.79
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ชดเชยแรงงาน	1	1.05	1	0.71	0	0.00	0	0.00	2	0.50
สวัสดิการทหารผ่านศึก	0	0.00	1	0.71	0	0.00	0	0.00	1	0.25
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0	0.00	1	0.71	0	0.00	0	0.00	1	0.25

ตารางที่ 1.6 ฏ (ต่อ)

สงขลา	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	5	5.26	51	36.17	42	48.84	53	69.74	151	37.94
จากธุรกิจส่วนตัว	18	18.95	25	17.73	17	19.77	6	7.89	66	16.58
ค่าเช่า	2	2.11	0	0.00	0	0.00	1	1.32	3	0.75
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	14	14.74	15	10.64	8	9.30	5	6.58	42	10.55
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	1	1.05	2	1.42	0	0.00	1	1.32	4	1.01
รวม	**95**	**100.00**	**141**	**100.00**	**86**	**100.00**	**76**	**100.00**	**398**	**100.00**

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ของผู้สูงอายุตามเขตอาศัย (ตารางที่ 1.7 ก และ 1.7 ข) จะพบว่าผู้สูงอายุในเขตชนบทมีแหล่งที่มาของรายได้จากธุรกิจการเกษตรในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุในเขตเมือง และผู้สูงอายุในเขตเมืองมักจะมีรายได้จากการทำงานเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีระดับการศึกษาที่ดีกว่าจึงมีศักยภาพและทักษะในการทำงานที่อยู่นอกภาคเกษตร รายได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังคงเป็นแหล่งรายได้ในสัดส่วนที่สูงสำหรับผู้สูงอายุในเขตเมืองและเขตชนบท จากตารางที่ 1.7 ก และ 1.7 ข พบว่าผู้สูงอายุในเขตเมืองมีรายได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในสัดส่วนที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุในเขตชนบทเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ผู้สูงอายุในเขตเมืองยังมีรายได้จากธุรกิจส่วนตัวในสัดส่วนที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุในเขตชนบท รายได้จากการสนับสนุนทางการเงินจากเพื่อนหรือญาติในกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเมืองและเขตชนบทจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น

ตารางที่ 1.7 ก แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามเขตอาศัยและช่วงอายุในเขตเมือง

เขตเมือง	ช่วงอายุ (ปี)								รวม	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	105	34.65	6	2.33	44	19.73	15	9.80	230	23.09
โบนัส	16	5.28	2	0.78	0	0.00	1	0.65	19	1.91
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	40	13.20	34	13.23	16	7.17	0	0.00	90	9.04
จากงานรอง	27	8.91	26	10.12	14	6.28	4	2.61	71	7.13
ค่าชดเชยการว่างงาน	0	0.00	0	0.00	2	0.90	0	0.00	2	0.20
ชดเชยแรงงาน	1	0.33	1	0.39	1	0.45	0	0.00	3	0.30
สวัสดิการทหารผ่านศึก	1	0.33	2	0.78	0	0.00	0	0.00	3	0.30
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	6	1.98	3	1.17	0	0.00	0	0.00	9	0.90
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	4	1.32	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.40
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	16	5.28	102	39.69	89	39.91	91	59.48	298	29.92

ตารางที่ 1.7 ก (ต่อ)

เขตเมือง	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
จากธุรกิจส่วนตัว	57	18.81	52	20.23	35	15.70	7	4.58	151	15.16
ค่าเช่า	7	2.31	7	2.72	9	4.04	10	6.54	33	3.31
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	12	3.96	15	5.84	5	2.24	7	4.58	39	3.92
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	11	3.63	7	2.72	8	3.59	18	11.76	44	4.42
รวม	**303**	**100.00**	**257**	**100.00**	**223**	**100.00**	**153**	**100.00**	**996**	**100.00**

ตารางที่ 1.7 ข แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามเขตอาศัยและช่วงอายุในเขตชนบท

ชนบท	**ช่วงอายุ (ปี)**								**รวม**	
แหล่งรายได้	45-59	ร้อยละ	60-69	ร้อยละ	70-79	ร้อยละ	80 ขึ้นไป	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จากการทำงาน	253	33.33	159	24.09	63	17.31	17	6.56	492	24.09
โบนัส	23	3.03	5	0.76	0	0.00	2	0.77	30	1.47
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	53	6.98	32	4.85	14	3.85	4	1.54	103	5.04
จากงานรอง	97	12.78	72	10.91	31	8.52	6	2.32	206	10.09
ค่าชดเชยการว่างงาน	2	0.26	1	0.15	1	0.27	2	0.77	6	0.29
ชดเชยแรงงาน	5	0.66	2	0.30	1	0.27	1	0.39	9	0.44
สวัสดิการทหารผ่านศึก	2	0.26	1	0.15	0	0.00	1	0.39	4	0.20
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	21	2.77	6	0.91	0	0.00	0	0.00	27	1.32
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	7	0.92	4	0.61	0	0.00	0	0.00	11	0.54
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	41	5.40	177	26.82	147	40.38	171	66.02	536	26.25
จากธุรกิจส่วนตัว	207	27.27	137	20.76	66	18.13	23	8.88	433	21.20
ค่าเช่า	17	2.24	21	3.18	14	3.85	16	6.18	68	3.33
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	22	2.90	24	3.64	13	3.57	4	1.54	63	3.09
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	9	1.19	19	2.88	14	3.85	12	4.63	54	2.64
รวม	**759**	**100.00**	**660**	**100.00**	**364**	**100.00**	**259**	**100.00**	**2042**	**100.00**

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ระหว่างผู้สูงอายุเพศชายและหญิง (ตารางที่ 1.8) พบว่า แหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำงาน ประกอบธุรกิจส่วนตัว และจากสวัสดิการอื่นๆ โดยที่รายได้จากการทำงานในกลุ่มผู้สูงอายุเพศชายมีสัดส่วนที่สูงกว่าของเพศหญิง ในขณะที่รายได้จากสวัสดิการอื่นๆในกลุ่มเพศหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าของเพศชาย รายได้จากการทำงานมีสัดส่วนลดลงเมื่อผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิงมีอายุมากขึ้น แต่รายได้จากการสนับสนุนทางการเงินจากเพื่อนหรือญาติมีสัดส่วนสูงขึ้นเมื่อผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิงมีอายุมากขึ้น รายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น รายได้จากธุรกิจส่วนตัว ค่าเช่า เงินปันผล ยังคงมีความสำคัญสำหรับผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิง

ตารางที่ 1.8 แหล่งที่มาของรายได้แบ่งตามเพศและช่วงอายุ

แหล่งรายได้	**ช่วงอายุ (ปี)**											
	เพศชาย						**เพศหญิง**					
	60-69	**ร้อยละ**	**70-79**	**ร้อยละ**	**80 ขึ้นไป**	**ร้อยละ**	**60-69**	**ร้อยละ**	**70-79**	**ร้อยละ**	**80 ขึ้นไป**	**ร้อยละ**
จากการทำงาน	125	25.83	68	23.61	16	9.09	100	20.28	39	13.04	16	6.78
โบนัส	6	1.24	0	0.00	1	0.57	1	0.20	0	0.00	2	0.85
การปฏิบัติวิชาชีพหรือการค้า	31	6.40	19	6.60	3	1.70	35	7.10	11	3.68	1	0.42
จากงานรอง	48	9.92	23	7.99	7	3.98	50	10.14	22	7.36	3	1.27
ค่าชดเชยการว่างงาน	1	0.21	1	0.35	0	0.00	0	0.00	2	0.67	2	0.85
ชดเชยแรงงาน	1	0.21	2	0.69	0	0.00	2	0.41	0	0.00	1	0.42
สวัสดิการทหารผ่านศึก	2	0.41	0	0.00	0	0.00	1	0.20	0	0.00	1	0.42
จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	2	0.41	0	0.00	0	0.00	7	1.42	0	0.00	0	0.00
จากบำเหน็จบำนาญราชการ	2	0.41	0	0.00	0	0.00	2	0.41	0	0.00	0	0.00
จากเงินสวัสดิการอื่นๆ	128	26.45	75	26.04	98	55.68	151	30.63	161	53.85	164	69.49
จากธุรกิจส่วนตัว	106	21.90	72	25.00	21	11.93	83	16.84	29	9.70	9	3.81
ค่าเช่า	10	2.07	11	3.82	16	9.09	18	3.65	12	4.01	10	4.24
เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย	15	3.10	11	3.82	5	2.84	24	4.87	7	2.34	6	2.54
การสนับสนุนทางการเงินโดยเพื่อนหรือญาติ	7	1.45	6	2.08	9	5.11	19	3.85	16	5.35	21	8.90
รวม	484	100.00	288	100.00	176	100.00	493	100.00	299	100.00	236	100.00

3. สรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านรายได้ของผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุในบทความนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจปี 2560 ซึ่งเป็นรอบการเก็บข้อมูลรอบที่สองของการเก็บข้อมูลโดยใช้ตัวอย่างซ้ำ ผลการศึกษาพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันออกไปตามช่วงอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศ ผู้สูงอายุที่มีอายุในช่วง 60-69 ปี ยังคงมีรายได้จากการทำงาน แต่สัดส่วนของรายได้ส่วนนี้จะลดลงเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น รายได้จากสวัสดิการอื่นๆและการสนับสนุนทางการเงินจากเพื่อนหรือญาติมีสัดส่วนสูงขึ้นเมื่อผู้สูงอายุมีอายุมากขึ้น หากในอนาคตมีฐานข้อมูลจากการเก็บตัวอย่างซ้ำหลายๆรอบมากขึ้น ก็จะทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และโครงสร้างรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งผลการสำรวจโดยใช้ตัวอย่างซ้ำ จะสามารถนำมาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ของประชากรที่สูงอายุ ตลอดจนปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงได้ ผล

การศึกษาวิเคราะห์สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวผู้สูงอายุต่อไปได้ ตัวอย่างของประเด็นคำถามที่น่าสนใจ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในวัยสูงอายุวัยต้นจะมีรายได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อกลุ่มคนเหล่านี้ก้าวเข้ากลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลาย การกระจายรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น วัยกลางและวัยปลาย ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชนบทจะดีขึ้นหรือแย่ลงเมื่อกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุวัยกลาง ผู้สูงอายุเพศชายและหญิงมีแหล่งที่มาของรายได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อมีอายุสูงขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2558 สถานภาพทางเศรษฐกิจและบำนาญของผู้สูงอายุ http://www.cps.chula.ac.th/cps/pop_info/thai/nop7/aging/policy49.html เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 12 เดือนกันยายน 2558.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2554 สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. 2554.

Habit, Jack. 1988. "Aging population structure and support for the elderly" in *Economic and Social Implications of Population Aging*. New York: United Nations, p.194-226.

ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ: ผลการศึกษาเชิงประจักษ์จากข้อมูลตัวอย่างซ้ำจากโครงการ HART*

†

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจลักษณะการถือครองทรัพย์สินและภาระหนี้สินของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้ข้อมูลจากตัวอย่างเก็บซ้ำในปี 2015 และ 2017 ที่ได้จากโครงการวิจัยเรื่อง "สุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทย" (Health, Aging, and Retirement in Thailand – HART) จากการพิจารณาลักษณะการถือครองทรัพย์สินพบว่า ผู้สูงอายุมีการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ กัน คือ ในรูปของบ้านและที่อยู่อาศัย รถยนต์และยานพาหนะ บัญชีเงินฝากต่างๆ และในรูปแบบอื่นๆ เช่น ทองคำ เครื่องประดับ โดยเมื่อพิจารณาการกระจายของมูลค่าของทรัพย์สินรวมที่ผู้สูงอายุถือครองพบว่ามีการกระจายสูงมากที่ระดับค่าสัมประสิทธิ์จีนี่เท่ากับ 0.84 และ 0.86 ในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ จากการคำนวณความน่าจะเป็นที่ดุลยภาพระยะยาวของสถานะผู้สูงอายุใน 3 สถานะคือ ผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุที่ต้องเช่าที่อยู่อาศัย และผู้สูงอายุสถานะอื่นๆ พบว่า ดุลยภาพรวมในระดับประเทศของความน่าจะเป็นทั้งสามสถานะเท่ากับ 0.74 0.04 และ 0.22 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในระยะยาวแล้วเกือบ 1 ใน 4 ของผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะต้องพักพิงกับผู้อื่นเนื่องจากไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ในท้ายที่สุด ผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติเพื่อประมาณการปัจจัยที่ส่งผลกระทบความน่าจะเป็นในการที่ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหนี้ ซึ่งต่างให้ผลที่สอดคล้องกัน ว่า อายุ สถานภาพการสมรส และสถานภาพการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งต่อความน่าจะเป็นในการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและหนี้ของผู้สูงอายุ ส่วนเพศไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความน่าจะเป็นในการมีที่อยู่อาศัยหรือหนี้ของผู้สูงอายุแต่อย่างใด

คำสำคัญ: ทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้สูงอายุไทย

* โครงการ HART (Health, Aging, and Retirement in Thailand) เป็นโครงการริเริ่มโดยศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เป็นที่รู้จักกันในกลุ่มโครงการวิจัยผู้สูงอายุด้วยการใช้กลุ่มตัวอย่างซ้ำตามรอบระยะเวลา (Panel and longitudinal survey and study on aging) ในประเทศต่างๆ โดยมีโครงการ Health and Retirement Study (HRS), Institute for Social Research, University of Michigan เป็นโครงการต้นแบบและเป็นโครงการแม่ข่าย โครงการ HART ได้ปรับเปลี่ยนชื่อเป็น แผนงานวิจัย "ความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุไทย" ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา

†

1. คำนำ

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นประเด็นท้าทายที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกๆ ของประเด็นการพัฒนาทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยซึ่งมีสถานะเป็นประเทศรายได้ปานกลางด้วยแล้ว การเร่งพัฒนาคุณภาพของประชากรในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาโครงสร้างของประเทศให้ทุกมิติให้พร้อมรับกับการเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญที่จำต้องได้มีการเตรียมการโดยเร็ว แม้เรื่องสังคมผู้สูงอายุอาจฟังเสมือนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมผู้สูงอายุเท่านั้นก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน โดยเมื่อพิจารณาประเด็นการเตรียมความพร้อมจำแนกตามช่วงอายุของประชากร อาจสามารถแยกได้เป็นการเตรียมความพร้อมใน 4 กลุ่ม ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ (กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ที่จะต้องได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ อาทิ การดูแลสุขภาพให้มีชีวิตที่ยืนยาวอย่างมีคุณภาพ การมีหลักประกันความมั่นคงในทางการเงินที่เพียงพอเพื่อให้มีรายได้ในช่วงเวลาที่เกษียณอายุสมดุลกับรายจ่ายบางด้าน เช่น รายจ่ายด้านสุขภาพ ที่อาจเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุ การบริหารรายได้ให้เพียงพอกับค่าครองชีพ และการมีทรัพย์สินที่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินประเภทบ้านและที่อยู่อาศัยให้รับรองหลักประกันความมั่นคงในปัจจัยสี่ เป็นต้น

2) การเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มวัยก่อนเกษียณ (กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 45 ปีถึงต่ำกว่า 60 ปี) ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญที่อย่างช้าที่สุดแล้วจะต้องได้เริ่มมีการวางแผน และการเตรียมความพร้อมในเชิงการเงิน และการบริหารจัดการทรัพย์สินและหนี้สินให้เหมาะสม อาทิ การบริหารจัดการทรัพย์สินให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนที่เพียงพอในการสร้างหลักประกันความมั่นคงเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ การจัดการเรื่องที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ และการวางแผนการเปลี่ยนผ่านการใช้ชีวิตจากช่วงวัยทำงานไปสู่ช่วงวัยเกษียณอายุ เป็นต้น

3) การเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มวัยแรงงาน (กลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปี ถึงต่ำกว่า 45 ปี) ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีผลิตภาพแรงงาน (Labor productivity) สูง และเป็นกำลังสำคัญของประเทศที่ต้องได้มีการส่งเสริมให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้สามารถรับภาระจากอัตราพึ่งพิง (Dependency ratio) ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ตามการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร นอกจากนี้ ยังควรได้มีการวางแผนครอบครัวอย่างรอบคอบในประเด็นที่สำคัญทางด้านการเจริญพันธุ์ต่างๆ อาทิ การแต่งงาน การมีบุตร ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งในการกำหนดคุณภาพชีวิตในแทบทุกมิติของกลุ่มวัยแรงงานเหล่านี้เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ

4) การเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มวัยเรียน (กลุ่มผู้มีอายุต่ำกว่า 25 ปี) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในสังคมผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาให้เป็นแรงงานที่มีผลิตภาพสูงสุด และมีการว่างงานที่ต่ำสุด ทั้งการว่างงานอย่างแท้จริงที่ผู้ประสงค์จะทำงาน ณ ระดับค่าจ้างตลาดไม่สามารถหางานได้ และการว่างงานแฝงที่เกิดการใช้แรงงานผิดประเภทซึ่งส่งผลให้เกิดการใช้แรงงานต่ำกว่าศักยภาพสูงสุด

รายงานในส่วนนี้มุ่งสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเกษียณและกลุ่มก่อนวัยสูงอายุโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากโครงการ “สุขภาพ การเกษียณ และการสูงอายุในประเทศไทย” (Health, Aging, and Retirement in Thailand - HART) ซึ่งมีจุดประสงค์ของโครงการเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของการสูงอายุของคนไทยในระดับครัวเรือนและปัจเจกบุคคลในมิติต่างๆ 7 มิติ

ได้แก่ (1) ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุ (2) ครอบครัวและระบบการเกื้อกูล (3) สุขภาพ (4) การทำงาน (5) รายได้ (6) ทรัพย์สินและหนี้สิน (7) ความคาดหวังและความพึงพอใจในชีวิต ข้อมูลในมิติดังกล่าวได้มาจากการสำรวจบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คนจากครัวเรือนตัวอย่างทั่วประเทศจำนวน 5,600 ครัวเรือน โดยแบ่งเป็นกลุ่มช่วงก่อนสูงอายุ (45-59ปี) กลุ่มผู้สูงอายุตอนต้น (60-69 ปี) กลุ่มผู้สูงอายุตอนกลาง (70-79 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุตอนปลาย (80 ปีขึ้นไป)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ในรายงานฉบับนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บตัวอย่างซ้ำในปี 2015 และ 2017 ทั้งนี้ โดยที่จุดเด่นของโครงการวิจัยนี้คือการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างซ้ำ (Panel data) ผู้วิจัยจึงจะได้เลือกเอาตัวอย่างที่มีข้อมูลจากทั้งปี 2015 และ 2017 เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทั้งทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้เทคนิคเฉพาะสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างซ้ำ โดยเนื้อหาของรายงานวิจัยฉบับนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ส่วน โดยในส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอสถิติเชิงพรรณาของทรัพย์สินแต่ละประเภทที่กลุ่มตัวอย่างถือครอง และระดับหนี้สินของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะได้นำเสนอถึงค่ากลางและลักษณะการกระจายระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนรูปแบบของการถือครองทรัพย์สินแต่ละประเภทตามภูมิภาค ในส่วนที่สองของรายงานจะเป็นการวิเคราะห์พลวัตของสถานะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณเมตริกซ์การเปลี่ยนผ่านของมาร์คอฟ (Markov transition matrix) เพื่อหาความน่าจะเป็นที่ดุลยภาพระยะยาว (Long run equilibrium) ของสถานะของผู้สูงอายุใน 3 แบบ คือ ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ผู้สูงอายุที่ต้องเช่าบ้าน และผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัยและไม่ต้องเช่าบ้าน ในส่วนที่สามของรายงานจะเป็นการจัดทำตัวแบบทางเศรษฐมิติเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความน่าจะเป็นในการที่ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองด้วยวิธี Panel probit model และประมาณการปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหนี้ที่ไม่รวมหนี้จากที่อยู่อาศัยด้วยวิธีการ Panel Tobit model และในส่วนสุดท้ายของรายงานจะเป็นการอภิปรายผลสรุปที่ได้จากงานวิจัยในภาพรวม พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

2. ลักษณะทรัพย์สินและหนี้สินของผู้สูงอายุ

ถึงแม้ว่างานวิจัยในเชิงประจักษ์เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้สูงอายุในต่างประเทศจะมีจำนวนมาก ดังเห็นได้จากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในระยะแรกๆ โดย Clark et al. (1987) และในระยะหลังโดย Hurd (1997) งานวิจัยเกือบทั้งหมดในการสำรวจวรรณกรรมดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลที่จัดเก็บในประเทศพัฒนาแล้วเกือบทั้งสิ้น โดยน่าจะเป็นเพราะสาเหตุสำคัญสองประการ คือ การที่ประเด็นสังคมผู้สูงอายุในช่วงก่อนปี ค.ศ. 2000 นั้นเป็นประเด็นที่จุดความตื่นตัวในประเทศพัฒนาแล้วเป็นหลักเนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศที่มักมีอัตราการเจริญพันธุ์ของประชากรต่ำและมีอายุคาดหมายเฉลี่ยของประชากรสูง การวิจัยเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถนำไปประกอบการจัดทำนโยบายในมิติต่างๆ ให้หลายประเทศในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วพร้อมรับกับการเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งน่าจะเกิดจากการที่ประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศมีการจัดทำแบบสำรวจอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดเก็บข้อมูลแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional data) เช่น แบบสำรวจ Current Population Survey หรือ General Social Survey ในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือแบบสำรวจแบบเก็บตัวอย่างซ้ำ (Panel data) ที่เป็นที่

รู้จักกันดี เช่น National Longitudinal Survey ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ประกอบกับการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการทางสถิติ การมีกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนที่มากเมื่อเทียบกับประชากร และการมีตัวแปรข้อมูลที่หลากหลายสามารถนำไปใช้วิเคราะห์หรือทดสอบทฤษฎีที่อยู่ในความสนใจของนักวิจัยจากหลากหลายศาสตร์สาขา เหตุผลดังกล่าวนี้ล้วนมีส่วนช่วยอธิบายงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงอายุในประเทศพัฒนาแล้วในมิติทางเศรษฐศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งในด้านทรัพย์สินดังปรากฏในงานวิจัยของ Boyle and Teauber (1986) Börsch-Supan (1992) Weil (1994) Feldstein and Ho (2000) และ Friedman and Sjorgren (2001) ในด้านหนี้สินดังปรากฏในงานวิจัยของ Drentea (2000) และ Lee, Lown, and Sharpe (2007) ตลอดจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุดังเช่นในงานของ Murie, Dieleman, and Hooimeijer (1991) Jones (1996) Charles and Hurst (2006) Van der Schors, Alessie, and Mastrogiacomo (2007)

ในส่วนของประเทศไทยนั้น แม้จะมีงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นจำนวนพอสมควร แต่ทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นงานวิจัยในเชิงประจักษ์ที่ใช้ข้อมูลที่จัดเก็บแบบภาคตัดขวาง หรือข้อมูลที่จัดเก็บจากแบบสำรวจทั่วไปที่ไม่ใช่แบบสำรวจข้อมูลของผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ เช่น แบบสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่จัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น โดยแม้จะมีข้อดีคือมีการสุ่มตัวอย่างอย่างถูกต้องตามหลักวิชาทางสถิติ แต่เนื่องจากไม่ใช่แบบสำรวจที่มุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ จึงอาจมีจำนวนผู้สูงอายุในแบบสำรวจที่น้อย อีกทั้งยังอาจขาดประเด็นคำถามในเชิงลึกในหลายมิติ นอกจากนี้ โดยที่แบบสำรวจในโครงการ HART เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากตัวอย่างซ้ำ ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บในลักษณะดังกล่าวจึงสามารถฉายภาพแบบพลวัตของการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ในด้านทรัพย์สินและหนี้สินที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อาทิ การเปลี่ยนแปลงของระดับและรูปแบบของทรัพย์สินที่ถือครอง การเปลี่ยนแปลงของการกระจายทรัพย์สินระหว่างครัวเรือน การเปลี่ยนแปลงสถานะการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และการเปลี่ยนแปลงของหนี้ เป็นต้น

จากข้อมูลที่จัดเก็บในด้านทรัพย์สินจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 3550 รายในปี 2015 และ 2017 ดังตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาจากการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ 5 ประเภทที่ผู้สูงอายุผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของประกอบด้วย บ้านและที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ เงินฝากในบัญชีกระแสรายวันและออมทรัพย์ เงินฝากในบัญชีอื่นๆ และทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ เช่น ทองคำ และเครื่องประดับ พบว่ามูลค่าเฉลี่ยของทรัพย์สินแต่ละประเภทในปี 2015 และ 2017 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก เว้นแต่มูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ ที่ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 40,000 บาทถึงกว่าสามเท่าเป็นประมาณ 136,000 บาทในปี 2017 โดยทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงสุดได้แก่บ้านและที่ดินที่จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมีค่าอยู่ระหว่าง 30,000 ถึง 25,000,000 บาท อย่างไรก็ตาม แม้สถิติเชิงพรรณาของทรัพย์สินแต่ละประเภทที่สำรวจค่อนข้างสอดคล้องกับสามัญสำนึก จากการที่ข้อมูลราคาบ้านต่ำสุดในปี 2017 ที่เท่ากับ 2,000 บาทซึ่งน้อยจนไม่น่าเป็นไปได้นั้น อาจบ่งชี้ได้ว่าการประเมินราคาบ้านและทรัพย์สินของ

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนาของทรัพย์สินประเภทต่างๆ และหนี้สินของผู้สูงอายุ (เครื่องหมาย * หมายถึงหน่วยเท่ากับพันบาท)

ตัวแปร	นิยาม	ปี	n	$\bar{x}^*$	$s.d.^*$	min^*	max^*
house	มูลค่าสุทธิบ้านและที่อยู่อาศัยที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของ	2015	348	2232.33	4422.14	30	25000
		2017	701	2670.13	5436.28	2	60000
vehicle	มูลค่าสุทธิยานพาหนะที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของ	2015	1037	352.38	667.40	1	8693.33
		2017	1174	229.36	534.35	0.50	12100
saving	มูลค่าเงินที่ฝากในบัญชีกระแสรายวันและบัญชีออมทรัพย์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของ	2015	1007	131.62	262.63	2	1712.50
		2017	600	113.33	257.09	0.10	3000
otheraccount	มูลค่าเงินที่ฝากในบัญชีอื่นๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของ	2015	234	209.26	317.30	0.30	1525
		2017	101	237.82	366.05	1.20	2000
otherasset	มูลค่าสุทธิทรัพย์สินอื่นๆ เช่น ทองคำ เครื่องประดับ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของ	2015	209	40.31	90.33	1	1000
		2017	259	136.57	893.78	0.30	12000
debt	มูลค่าหนี้ของผู้เป็นหนี้	2015	535	244.19	528.46	1	6000
		2017	1031	218.06	401.43	1.5	5000

ผู้ตอบแบบสอบถามยังอาจมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาทรัพย์สินประเภทเงินฝากจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สินในรูปเงินฝากมีเงินฝากในบัญชีระยะสั้น เช่น บัญชีกระแสรายวันและออมทรัพย์เฉลี่ยที่ระดับประมาณหนึ่งแสนบาท และในบัญชีอื่นๆ เช่น บัญชีฝากประจำที่ระดับประมาณสองแสนบาท ซึ่งอาจบ่งชี้ว่าโดยทั่วไปแล้วผู้สูงอายุฝากเงินในบัญชีระยะยาวที่เน้นการให้ผลตอบแทบที่สูงมากกว่าบัญชีที่ช่วยรักษาสภาพคล่อง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่ในวัย

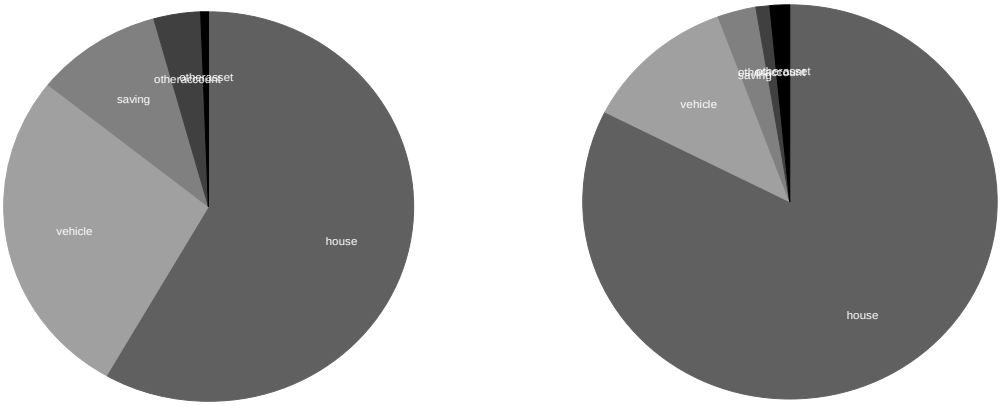

2015 2017

รูปที่ 1 สัดส่วนมูลค่าทรัพย์สินแต่ละประเภทที่ผู้สูงอายุถือครอง จำแนกตามปี มูลค่าของทรัพย์สินทุกประเภทได้ถูกปรับให้เท่ากับ $\ln(x+1)$

ทำงาน เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการถือครองทรัพย์สินแต่ละประเภทในแต่ละปีดังชาร์ทในรูปที่ 1 แล้ว จะเห็นได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วทรัพย์สินส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุอยู่ในรูปของบ้านและที่อยู่อาศัยในทั้งสองปีที่จัดเก็บ รองลงมาได้แก่ ยานพาหนะ เงินฝากระยะยาว เงินฝากระยะสั้น และทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้เงินออมเฉลี่ยในบัญชีเงินฝากระยะยาวและระยะสั้นจะอยู่ในระดับประมาณสองแสนและหนึ่งแสนบาทตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สูงอายุที่มีเงินฝากจะเห็นได้ว่ามีจำนวนค่อนข้างน้อย กล่าวคือมีผู้มีเงินออมในบัญชีเงินฝากระยะสั้นอยู่ที่ประมาณ 1000 และ 600 คนในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ และมีผู้มีเงินออมในบัญชีเงินฝากระยะยาวอยู่ที่ประมาณ 200 และ 100 คนในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ ซึ่งตัวเลขดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าอาจมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่มีหลักประกันความมั่นคงในด้านสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง เช่น บัญชีเงินฝากอย่างเพียงพอ และอาจอยู่ในภาวะต้องพึ่งพิงหลักประกันต่างๆ ที่เป็นทางการจากรัฐ หรือไม่เป็นทางการจากสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เช่น คู่สมรสหรือบุตรหลาน เป็นต้น

จากการพิจารณาเรื่องหนี้ของผู้สูงอายุพบว่ามีผู้สูงอายุประมาณ 500 คนและ 1000 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 6 และ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับที่เป็นหนี้ โดยมีมูลค่าหนี้เฉลี่ยของทั้งสองปีประมาณสองแสนบาทต่อคน โดยในส่วนที่สามของรายงานจะเป็นการจัดทำแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่เพื่อศึกษาหาผลกระทบของปัจจัยส่วนบุคคล อาทิ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส และการศึกษา ต่อมูลค่าหนี้ของผู้สูงอายุอย่างละเอียดต่อไป

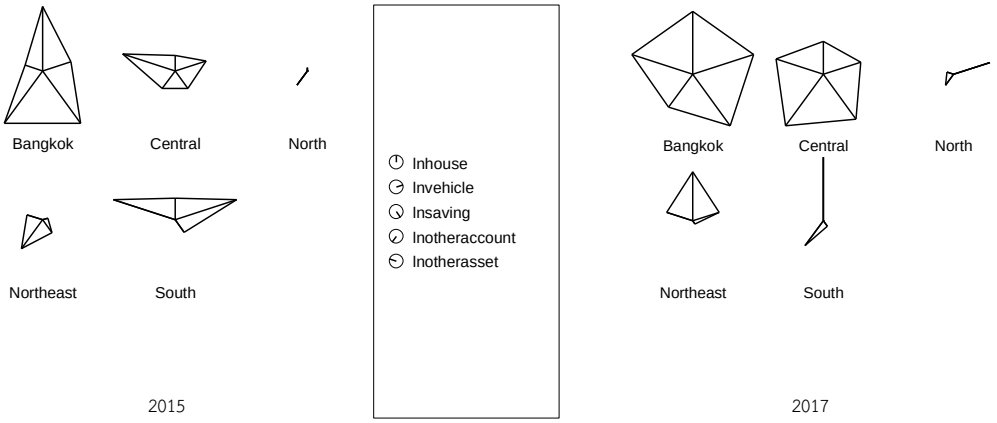

รูปที่ 2 รูปแบบการถือครองและค่าเฉลี่ยมูลค่าของทรัพย์สินของผู้สูงอายุในปี 2015 และ 2017 จำแนกตามรายภาค มูลค่าของทรัพย์สินทุกประเภทได้ถูกปรับให้เท่ากับ $\ln(x+1)$

จากการพิจารณารูปแบบการถือครองทรัพย์สินในแต่ละภูมิภาค คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ดังรูปที่ 2 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีปริมาณทรัพย์สินเกือบทุกประเภทมากกว่าผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ตามมาด้วยภาคกลาง ส่วนผู้สูงอายุในเขตภาคเหนือมีการถือครองทรัพย์สินในเกือบทุกประเภทที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบการถือครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยเปรียบเทียบกันในแต่ละภาคมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก อาทิ ผู้สูงอายุในภาคใต้ในปี 2015 ที่มีการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ ในระดับที่สูงที่สุด แต่มีการถือครองทรัพย์สินในรูปของบ้านและที่อยู่อาศัยในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับภาคอื่น กลับกลายกลุ่มผู้ถือครองทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ ในระดับที่ต่ำสุดในปี 2017 และมีการถือครองทรัพย์สินในรูปของบ้านและที่อยู่อาศัยในระดับสูงมากในปี 2017 เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุในเขตภาคเหนือที่มีการถือครองทรัพย์สินในรูปของยานพาหนะที่ต่ำมากโดยเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุในภาคอื่นในปี 2015 กลับเป็นกลุ่มผู้ถือครองทรัพย์สินในรูปของยานพาหนะในระดับสูงในปี 2017

จากการพิจารณาลักษณะการกระจายของมูลค่าทรัพย์สินรวมของผู้สูงอายุในแต่ละปี พบว่า มีลักษณะการกระจายที่สอดคล้องกับลักษณะการกระจายรายได้หรือทรัพย์สินโดยทั่วไป กล่าวคือ ไม่ได้มีการกระจายแบบปกติ แต่จะมีลักษณะเบ้ขวาที่ผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงมาก มีจำนวนน้อยมากและไม่สมมาตรกับจำนวนผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สินน้อย ทั้งนี้ จากการพิจารณาลักษณะการกระจายของมูลค่าทรัพย์สินรวมที่ผู้สูงอายุถือครองในปี 2015

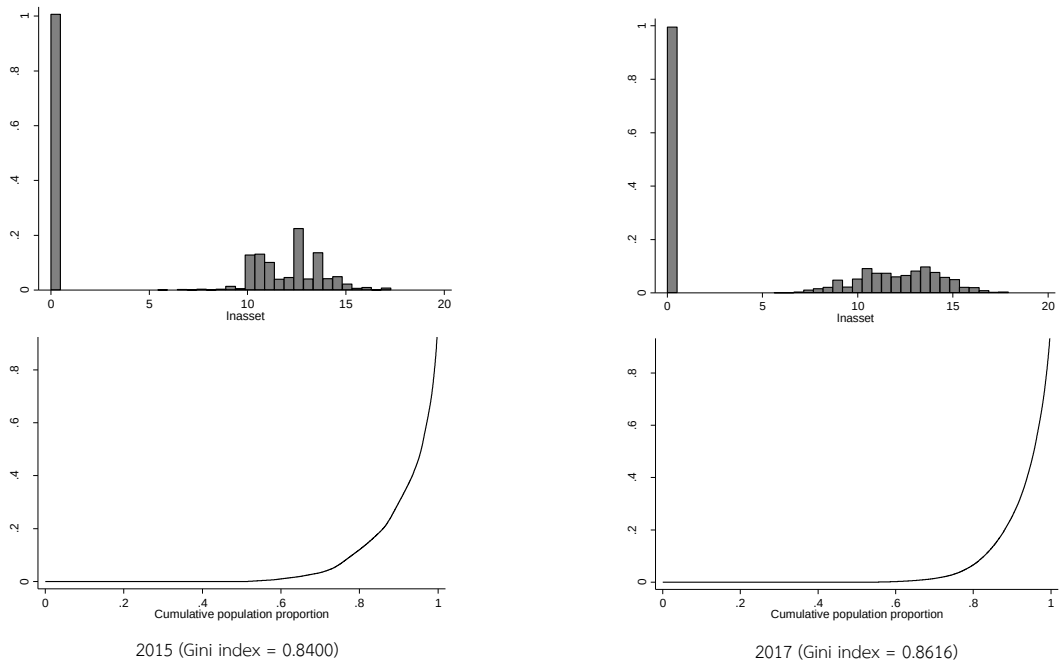

2015 (Gini index = 0.8400) 2017 (Gini index = 0.8616)

รูปที่ 3 การกระจายของมูลค่าทรัพย์สินรวมที่ผู้สูงอายุถือครอง จำแนกรายปี มูลค่าของทรัพย์สินรวมได้ถูกปรับให้เท่ากับ $\ln(x+1)$

และ 2017 ดังรูปที่ 3 จะเห็นได้ว่า มีการกระจุกตัวของผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่มีทรัพย์สินใดๆ เลย และในส่วนของมูลค่าทรัพย์สินที่ผ่านการแปลงด้วยฟังก์ชั่น Natural logarithmic function ในรูป $\ln(x+1)$ แล้วจะมีลักษณะการกระจายเป็นปกติขึ้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเส้นลอเรนซ์ (Lorenz curve) ของการกระจายทรัพย์สินรวมแล้วพบว่ามีความเว้ามาก โดยสามารถสังเกตได้ว่าทั้งในปี 2015 และ 2017 ผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สินน้อยที่สุดประมาณร้อยละแปดสิบ มีส่วนแบ่งของทรัพย์สินเพียงประมาณร้อยละสิบของมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดเท่านั้น สอดคล้องกับค่าสัมประสิทธิจีนี (Gini coefficient) ของการกระจายทรัพย์สินรวมที่ระดับ 0.84 และ 0.86 ในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ของการกระจายทรัพย์สินในกลุ่มผู้สูงอายุว่ามีความรุนแรงค่อนข้างมาก ซึ่งอาจเป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำไปประกอบการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อไป

3. สถานะการถือครองบ้านและที่อยู่อาศัย

ส่วนต่อไปของงานวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการวิเคราะห์สถานะการเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยใช้ข้อมูลที่จัดเก็บซ้ำมาจัดสร้างเมตริกซ์การเปลี่ยนผ่าน (Transition matrix) ของสถานะของผู้สูงอายุในสามสถานะ คือ (1) การเป็นเจ้าของบ้านที่อยู่อาศัย (2) การเป็นผู้เช่าบ้านที่อยู่อาศัย (3) และการไม่ใช่ทั้งผู้เป็นเจ้าของหรือผู้เช่า โดยในสถานะที่สามคือการไม่ใช่ทั้งเจ้าของหรือผู้เช่านั้น อาจอนุมานได้ว่าเป็นสถานะผู้อยู่อาศัยกับผู้อื่น เช่น คู่ครองหรือลูกหลานที่เป็นเจ้าของหรือผู้เช่า

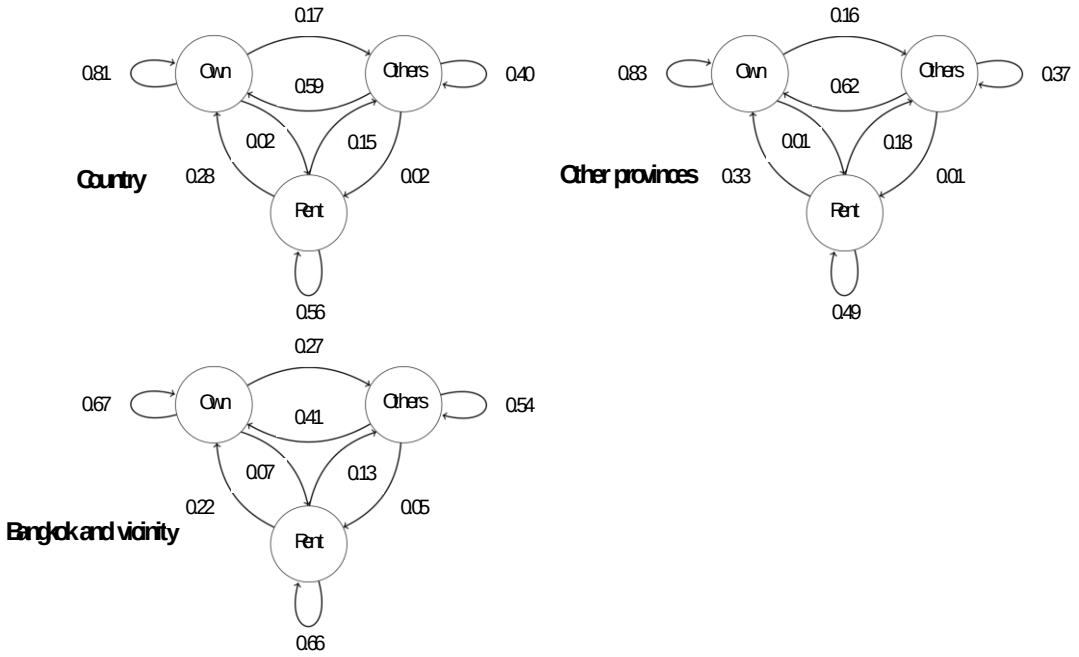

รูปที่ 4 เมตริกซ์การเปลี่ยนผ่าน (Transition matrix) ของการเปลี่ยนแปลงสถานะการมีบ้านอาศัยของผู้สูงอายุระหว่างปี 2015 และ 2017 ใน 3 สถานะ คือ own (สถานะมีบ้านอยู่อาศัย) rent (สถานการณ์ต้องเช่าบ้านอาศัย) และ others (ไม่ใช่ทั้งมีบ้านอยู่อาศัยหรือเช่าอาศัย) จำแนกตามระดับประเทศ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจังหวัดในภูมิภาคอื่นๆ

จากสถานะที่นิยามข้างต้นทั้งสามประการสามารถจัดสร้างเมตริกซ์การเปลี่ยนผ่านของทั้งสามสถานะได้คือ

$$P = \begin{pmatrix} p_{11} & p_{12} & p_{13} \\ p_{21} & p_{22} & p_{23} \\ p_{31} & p_{32} & p_{33} \end{pmatrix}$$

โดย $p_{ij} = \Pr(j|i)$ คือความน่าจะเป็นที่ผู้ที่อยู่ในสถานะ i ในปี 2015 จะกลายเป็นผู้ที่อยู่ในสถานะ j ในปี 2017 ซึ่งประมาณการได้จากการใช้สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานะ i ในปี 2015 และสถานะ j ในปีต่อจำนวนผู้สูงอายุที่มีสถานะ i ในปี 2015

จากการจัดทำเมตริกซ์การเปลี่ยนในระดับประเทศและแยกตามพื้นที่เป็นเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเขตภูมิภาค สามารถแสดงรูปแบบการเปลี่ยนของสถานะของผู้สูงอายุได้ดังรูปที่ 4 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาความมั่นคงของที่อยู่อาศัยจากความน่าจะเป็นที่ผู้เป็นเจ้าของบ้านยังคงสถานะการเป็นเจ้าของบ้านแล้ว (p_{11}) ความมั่นคงดังกล่าวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศโดยรวมและแยกเฉพาะผู้สูงอายุในเขตภูมิภาคอยู่ในระดับสูงที่เกินกว่า 0.8 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเฉพาะเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะเห็นได้ว่าอยู่ที่ระดับเพียงประมาณ 0.67 กล่าวคือ มีโอกาสถึง 1 ใน 3 ที่ผู้สูงอายุที่เคยมีสถานเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่

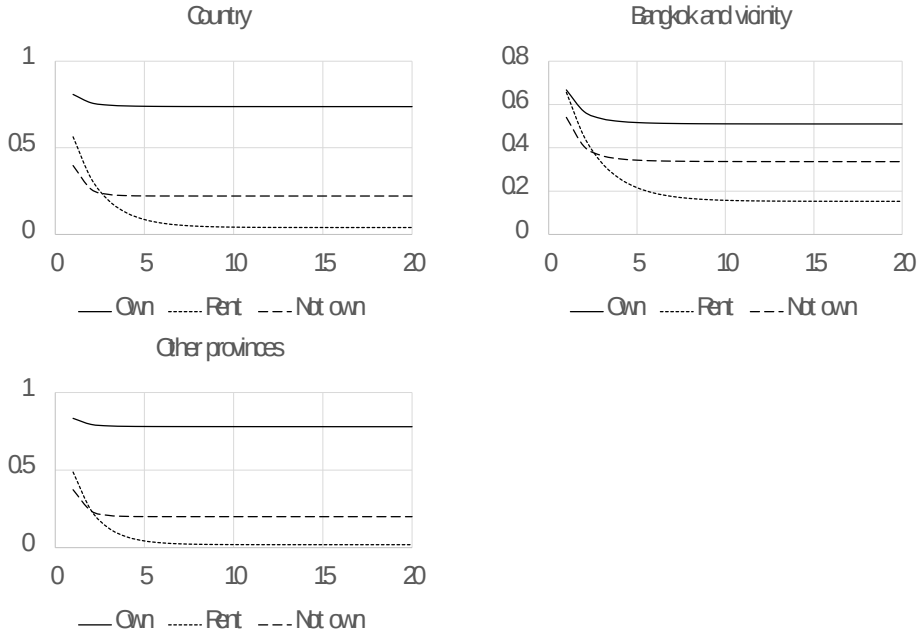

รูปที่ 5 ความน่าจะเป็นที่สภาวะคงที่ (Steady state equilibrium) ของสถานการณ์มีบ้านอาศัยของผู้สูงอายุในดุลยภาพระยะยาว (Long run equilibrium) จำแนกตามระดับประเทศ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจังหวัดในภูมิภาคอื่นๆ ค่าความน่าจะเป็นที่ดุลยภาพระยะยาวของการเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่อาศัย การต้องเช่า และการไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านและไม่ต้องเช่าเท่ากับ (0.74, 0.04, 0.22) ในระดับประเทศ (0.51, 0.15, 0.34) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ (0.78, 0.02, 0.20) ในจังหวัดอื่นๆ ในเขตภูมิภาค

อาศัยจะสูญเสียสถานะความเป็นเจ้าของเมื่อเวลาผ่านไปสองปี นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานะการเป็นผู้เช่า พบว่าสถานะการคงอยู่เป็นผู้เช่า (p_{22}) ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอยู่ในระดับสูงที่ประมาณ 0.66 หรือ 2 ใน 3 ซึ่งต่างสะท้อนให้เห็นปัญหาการขาดความมั่นคงทางด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตเมืองที่ค่อนข้างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่มักมีรายได้คงที่ซึ่งอาจไม่เพียงพอกับค่าเช่าที่มักเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ

จากเมตริกซ์การเปลี่ยนผ่าน สามารถคำนวณหาความน่าจะเป็นที่สภาวะคงที่ (Steady state equilibrium) ในการเป็นเจ้าของ ผู้เช่า และสถานะอื่นๆ ที่ดุลยภาพระยะยาว (Long run equilibrium) ได้โดยการกำหนดเวคเตอร์ π ที่มีคุณลักษณะคือ

$$\pi P = \pi$$

ซึ่งจากการคำนวณความน่าจะเป็นที่สภาวะคงที่ของประเทศโดยรวม และแยกพื้นที่เป็นเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและเขตภูมิภาค ดังรูปที่ 5 แล้วพบว่าความน่าจะเป็นที่ผู้สูงอายุเป็นเจ้าของบ้านอยู่ที่ประมาณ 0.74 และ 0.78 ในระดับประเทศโดยรวม และในจังหวัดภูมิภาค ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเฉพาะเขตกรุงเทพ

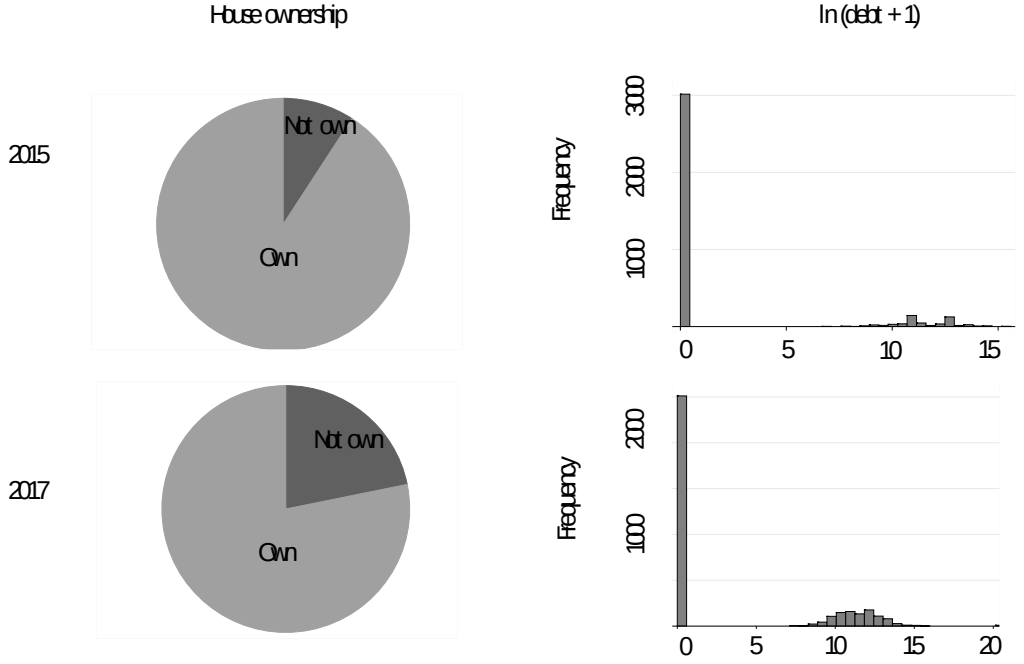

รูปที่ 6 สถานะการเป็นผู้ครอบครองที่อาศัยของผู้สูงอายุ และหนี้ของผู้สูงอายุในปี 2015 และ 2017 โดยที่ own คือการที่ผู้สูงอายุมีสถานะเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และ not own คือการที่ผู้สูงอายุไม่ได้มีสถานะเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย

มหานครและปริมณฑลแล้ว จะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำโดยเปรียบเทียบที่ระดับเพียง 0.5 เท่านั้น กล่าวคือ มีโอกาสเพียงครึ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุในเขตเมืองจะเป็นเจ้าของบ้าน และอีกครึ่งหนึ่งต้องเป็นผู้เช่าหรือผู้อาศัยร่วมกับผู้อื่นๆ ซึ่งสะท้อนความไม่มั่นคงทางที่อยู่อาศัยค่อนข้างสูง และชี้ให้เห็นความเปราะบางของผู้สูงอายุในกลุ่มดังกล่าวต่อปัจจัยต่างๆ อาทิ ราคาค่าเช่า และความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เป็นต้น

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่อาศัยและหนี้ของผู้สูงอายุ

ส่วนสุดท้ายของรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บในโครงการ HART มาประมาณการผลกระทบของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุต่อประเด็นศึกษา 2 ประการ คือ ในประการแรกเป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุต่อเนื่องส่วนที่สองของงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะได้จำแนกสถานะของผู้สูงอายุไว้เป็น 2 กลุ่มหลัก คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของบ้าน และผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของบ้านซึ่งรวมกลุ่มผู้เช่าและกลุ่มอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน และในประการที่สองจะเป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าหนี้ของผู้สูงอายุ โดยจากการพิจารณาข้อมูลตัวแปรตามแยกตามรายปีดังรูปที่ 6 จะเห็นได้ว่ากว่า 3 ใน 4 ของผู้สูงอายุทั้งสองปีมีสถานเป็นเจ้าของบ้าน ส่วนการกระจายของหนี้จะมีการกระจุกตัวที่กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีหนี้สินใดๆ เลยเป็นจำนวนมากกว่าครึ่ง จากนั้นเมื่อได้แปลงมูลค่าหนี้ด้วยฟังก์ชั่น $\ln(x+1)$ แล้วจะเห็นได้ว่า มีการกระจายตัวที่

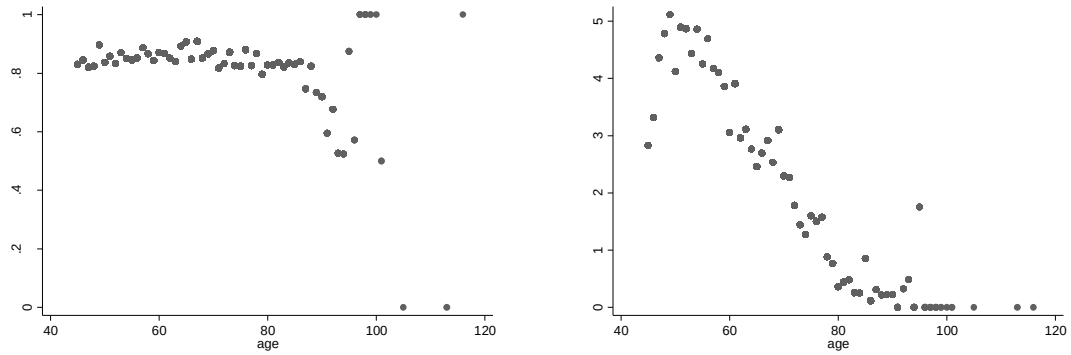

รูปที่ 7 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนเฉลี่ยของผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในแต่ละระดับช่วงอายุและอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยของ ln(debt+1) ของผู้สูงอายุและอายุ

มีลักษณะค่อนข้างปกติ สอดคล้องกับข้อสมมติพื้นฐานในตัวแบบ Tobit ทั้งนี้ แม้ในการจัดทำตัวแบบทั้งสองประเภทในครั้งนี้จะพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลโดยรวมทั่วๆ ไป กล่าวคือ อายุ เพศ สถานภาพการสมรส และการศึกษา ดังที่ได้สรุปสถิติเชิงพรรณานาไว้ในตารางที่ 2 โดยมีตัวแปรที่ผู้วิจัยให้ความสนใจเป็นหลักเนื่องจากสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัยคืออายุ เมื่อพิจารณากราฟคู่อันดับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนเฉลี่ยของผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในแต่ละระดับช่วงอายุ กับอายุ ดังรูปที่ 7 แล้วจะเห็นได้ว่าสัดส่วนการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยมีลักษณะค่อนข้างคงที่ในกลุ่มผู้สูงอายุที่อายุต่ำกว่า 80 ปี แต่จะเริ่มลดลงอย่างรวดเร็วในกลุ่มผู้สูงอายุที่อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่อาจมีส่วนช่วยอธิบายลักษณะดังกล่าวอาจเป็นมาจากการที่ผู้สูงอายุที่มีอายุสูงมากมักโดยทรัพย์สินที่มูลค่าสูงเช่นบ้านและที่ดินให้กับทายาทไปก่อนแล้วทำให้สัดส่วนผู้เป็นเจ้าของในกลุ่มอายุมากกว่า 80 ขึ้นไปลดลงต่ำมาก นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระดับหนี้และอายุของผู้สูงอายุแล้วจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในกลุ่มวัยก่อนเกษียณอายุจนถึงระดับอายุที่ประมาณ 50 ปี หลังจากนั้นจึงเริ่มลดลงตามช่วงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในบริบทประเทศไทยที่ผู้อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 50 ปียังถือได้ว่าอยู่ในช่วงแรงงานที่อาจมีการก่อหนี้เพื่อลงทุนหรือสะสมทรัพย์สินต่างๆ เพื่อสร้างครอบครัว และหลังจากช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไปจึงเป็นช่วงที่ก้อนหนี้เริ่มลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับหนี้ระหว่างกลุ่มคนก่อนวัยเกษียณและหลังเกษียณที่มีจุดตัดที่ 60 ปีนั้น มีการลดลงอย่างชัดเจนซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าสาเหตุของการลดลงของหนี้ของกลุ่มคนหลังเกษียณนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการไม่สามารถกู้ยืมได้อีกต่อไปเนื่องจากการขาดรายได้หลักที่เป็นหลักประกันในการกู้ยืม

ตารางที่ 2 นิยามและสถิติเชิงพรรณาของตัวแปร

ตัวแปร	นิยาม	n	$\bar{x}$	$s.d.$	min	max
own	ตัวแปรหุ่น = 1 หาก เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	7100	0.8452	0.3617	0	1
ln (debt+1)	ค่า ln ของมูลค่าหนี้สินที่ไม่รวมหนี้สินจากการซื้อที่อยู่อาศัยบวกด้วย 1	7091	2.5221	4.7814	0	15.6073
age	อายุ	7100	67.4815	11.8679	45	116
male	ตัวแปรหุ่น = 1 หาก เป็นเพศชาย	7100	0.4597	0.4984	0	1
married	ตัวแปรหุ่น = 1 หาก แต่งงาน	7100	0.5863	0.4925	0	1
primary	ตัวแปรหุ่น = 1 หากจบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา	7100	0.7490	0.4336	0	1
secondary	ตัวแปรหุ่น = 1 หากจบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา	7100	0.1258	0.3316	0	1
higher	ตัวแปรหุ่น = 1 หากจบการศึกษาสูงสุดสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	7100	0.0399	0.1956	0	1
others	การศึกษาสูงสุดระดับอื่นๆ	7100	0.0210	0.1433	0	1

ผลจากการประมาณค่าผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการเป็นเจ้าของบ้านและที่อยู่อาศัยด้วยวิธีการ Panel data random effect probit model ได้ถูกรวบรวมไว้ในตารางที่ 3 โดยทุกตัวแบบมีตัวแปรตามคือตัวแปรหุ่น own ที่เท่ากับหนึ่งหากผู้สูงอายุมีสถานะเป็นเจ้าของบ้าน จากการเปรียบเทียบผลการประมาณการในตัวแบบที่ (1) และ (2) จะเห็นได้ว่า การใช้อายุ และอายุกำลังสอง เป็นตัวแปรในตัวแบบนั้น ให้ผลการประมาณการที่ยืดหยุ่นกว่า เนื่องจากสอดคล้องกับข้อสมมติที่ว่าผลกระทบของอายุต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านอาจมีลักษณะไม่เป็นเส้นตรง (Non-linear) ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบผลจากการประมาณการผลกระทบของ

ตารางที่ 3 ผลการประมาณค่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุด้วยตัวแบบจากวิธีการ Panel data random effect probit model ตัวแปรตามในทุกตัวแบบคือ own ผลที่แสดงคือค่า Average marginal effect โดยมีค่า standard error ในวงเล็บ ( ) และค่า p-value ในวงเล็บ [ ] เครื่องหมาย ***, **, * แสดงค่าความสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ ตัวแบบทุกตัวแบบได้รวมค่าคงที่เข้าไว้ในการประมาณการ กลุ่มอ้างอิงคือผู้สูงอายุเพศหญิงที่ไม่ได้แต่งงานและไม่ได้รับการศึกษา

	(1)	(2)	(3)	(4)
age	-0.0096***	0.0871***	0.0816***	0.0690***
	(0.0020)	(0.0193)	(0.0190)	(0.0192)
age squared		-0.0007***	-0.0006***	-0.0005***
		(0.0001)	(0.0001)	(0.0001)
male			0.0608	0.0535
			(0.0482)	(0.0490)
married			0.3855***	0.3734***
			(0.0498)	(0.0500)
education				
primary				0.4193***
				(0.0829)
secondary				0.1860*
				(0.1038)
higher				0.5947***
				(0.1493)
others				0.1882
				(0.1624)
N	3550	3550	3550	3550
T	2	2	2	2
ℓ	-3011.07	-2998.51	-2961.37	-2941.30
χ^2	23.96	48.93	116.71	150.60
	[0.00]	[0.00]	[0.00]	[0.00]
$\hat{\sigma}_u$	0.67	0.65	0.62	0.61
	(0.05)	(0.05)	(0.05)	(0.05)
$\hat{\rho}$	0.31	0.30	0.28	0.27
	(0.03)	(0.03)	(0.04)	(0.04)

อายุที่ได้จากตัวแบบที่ (3) ที่ได้เพิ่มตัวแปรควบคุมทางกายภาพ คือ เพศ และสถานภาพการสมรส และในตัวแบบที่ (4) ที่ได้เพิ่มตัวแปรควบคุมคือการศึกษาเข้าไปด้วยนั้น จะเห็นได้ว่า ผลกระทบของอายุที่ได้จากการประมาณการมีลักษณะที่สอดคล้องในทุกตัวแบบ คือ จากค่าสัมประสิทธิ์ของอายุกำลังสองที่ประมาณการที่ได้ค่าลบ บ่งชี้ให้เห็นว่าผลกระทบของอายุที่มีต่อความน่าจะเป็นการเป็นเจ้าของบ้านมีลักษณะแบบพาราโบลาคว่ำที่มีค่าอนุพันธ์อันดับสองเป็นลบ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจนถึงจุดยอด (Vertex) ก่อนลดลง โดยจากค่าการประมาณการในตัวแบบที่ (4) ที่เป็นตัวแบบที่สมบูรณ์ที่สุด สามารถหาค่าอายุที่ทำให้ความน่าจะเป็นของการเป็นเจ้าของสูงสุดได้ที่ระดับประมาณ 69 ปี

ผลจากการประมาณการตัวแบบที่ (4) ยังชี้ให้เห็นอีกว่า ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากอายุที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความน่าจะเป็นในการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุ ได้แก่สถานภาพการสมรสและการศึกษา โดยผู้สูงอายุที่แต่งงานแล้วมีความน่าจะเป็นที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้แต่งงานถึงประมาณ 0.37 โดยเฉลี่ย เมื่อได้ควบคุมปัจจัยอื่นๆ คือ อายุ เพศ และการศึกษาให้คงที่ จากการพิจารณาผลกระทบของการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่จบการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษามีความน่าจะเป็นสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้จบการศึกษาใดๆ ถึงประมาณ 0.60 โดยเฉลี่ย และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีความน่าจะเป็นสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้จบการศึกษาใดๆ ถึงประมาณ 0.42 โดยเฉลี่ย

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า เพศ ไม่ใช่ตัวแปรที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความน่าจะเป็นในการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยไม่มีอคติในเรื่องดังกล่าวนี้กับเพศใดเพศหนึ่งแม้ในกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมักมีผู้เกรงว่าเพศหญิงอาจถูกปฏิบัติต่ออย่างไม่เป็นธรรมในมิติต่างๆ

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหนี้ของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้เลือกใช้การประมาณการผลกระทบด้วยวิธีการ Random effect panel data Tobit model ซึ่งดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าจากการพิจารณาลักษณะการกระจายของ ln (debt+1) มีลักษณะการกระจายที่มีการกระจุกตัวของผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่มีหนี้ และมีการกระจายแบบปกติของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสมมติของการใช้แบบจำลอง Tobit ผลการพิจารณาผลการประมาณการแสดงให้เห็นว่าผลกระทบของอายุต่อหนี้ของผู้สูงอายุมีค่าที่มีความเสถียรในทุกแบบจำลอง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่นระดับสูง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแบบจำลองที่เหมาะสมควรรวมทั้งอายุ และอายุกำลังสอง เพื่อให้สามารถประมาณการผลกระทบที่ไม่เป็นเชิงเส้นได้ (Non-linear effect) โดยเมื่อใช้ค่าที่ได้จากการประมาณการในแบบจำลองที่ (4) ซึ่งสมบูรณ์ที่สุดมาคำนวณหาค่าอายุที่ทำให้หนี้สูงสุดแล้ว พบว่าอยู่ที่ระดับประมาณ 51 ปี ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า หนี้ของผู้สูงอายุที่มีหนี้จะเริ่มลดลงเรื่อยๆ ในอัตราเร่ง ภายหลังจากอายุ 51 ปี

เมื่อพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อหนี้ของผู้สูงอายุ พบว่าสถานภาพการสมรสเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีผลกระทบต่อหนี้ โดยผู้สูงอายุที่แต่งงานจะมีหนี้โดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ไม่แต่งงานประมาณร้อยละ 37 เมื่อได้ควบคุมผลกระทบจากอายุ เพศ และระดับการศึกษาให้คงที่ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า เมื่อได้ควบคุมผลกระทบจากอายุ เพศ และสถานภาพการสมรสให้คงที่แล้ว ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จะมีหนี้โดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษาประมาณร้อยละ 31 และ 49

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบกับระดับหนี้ของผู้สูงอายุด้วยตัวแบบจากวิธีการ Panel data random effect Tobit model ตัวแปรตามในทุกตัวแบบคือ ln (debt+1) ผลที่แสดงคือค่าประมาณการของสัมประสิทธิ์โดยมีค่า standard error ในวงเล็บ ( ) และค่า p-value ในวงเล็บ [ ] เครื่องหมาย ***, **, * แสดงค่าความสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ ตัวแบบทุกตัวแบบได้รวมค่าคงที่เข้าไว้ในการประมาณการ กลุ่มอ้างอิงคือผู้สูงอายุเพศหญิงที่ไม่ได้แต่งงานและไม่ได้รับการศึกษา

	(1)	(2)	(3)	(4)
age	-0.5807***	1.6239***	1.5187***	1.5401***
	(0.0258)	(0.2818)	(0.2788)	(0.2806)
age squared		-0.0168***	-0.0157***	-0.0157***
		(0.0022)	(0.0022)	(0.0022)
male			0.1514	-0.0873
			(0.5279)	(0.5337)
married			4.2312***	4.2226***
			(0.5764)	(0.5769)
education				
primary				3.1470**
				(1.3793)
secondary				4.8996***
				(1.5146)
higher				3.0548*
				(1.8103)
others				3.3594
				(2.1237)
N	3550	3550	3550	3550
T	2	2	2	2
ℓ	-8554.33	-8520.84	-8490.67	-8484.51
χ^2	506.29	479.54	521.81	527.22
	[0.00]	[0.00]	[0.00]	[0.00]
$\hat{\sigma}_u$	6.44	6.42	6.06	6.07
	(0.53)	(0.53)	(0.55)	(0.55)
$\hat{\sigma}_\epsilon$	13.58	13.48	13.49	13.46
	(0.36)	(0.36)	(0.36)	(0.36)
$\hat{\rho}$	0.18	0.18	0.17	0.17
	(0.03)	(0.03)	(0.03)	(0.03)

ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับหนี้โดยเฉลี่ยของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงสุดสูงกว่าระดับมัธยมไม่แตกต่างจากกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษาแต่อย่างใด นอกจากนี้ เพศยังไม่ใช่ตัวแปรที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อหนี้ของผู้สูงอายุ ซึ่งสะท้อนว่าในสังคมไทยการแบกรับภาระหนี้ไม่ได้โอนเอียงไปเป็นภาระของเพศใดเพศหนึ่งอย่างชัดเจนแต่อย่างใด

5. สรุปภาพรวมจากงานวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการทรัพย์สินและหนี้ของกลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้ข้อมูลที่จัดเก็บจากตัวอย่างซ้ำในปี 2015 และ 2017 ที่ได้จากการจัดเก็บในโครงการ “สุขภาพ การเกษียณ และการสูงอายุในประเทศไทย” (Health, Aging, and Retirement in Thailand - HART) จากการพิจารณาลักษณะการถือครองทรัพย์สินพบว่า ผู้สูงอายุมีการถือครองทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ กัน คือ ในรูปของบ้านและที่ดิน รถยนต์และยานพาหนะ บัญชีเงินฝากต่างๆ และในรูปแบบอื่นๆ เช่น ทองคำ เครื่องประดับ โดยบ้านและที่อยู่อาศัยเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงที่สุด เมื่อพิจารณาในส่วนของบัญชีเงินฝากพบว่า มีผู้สูงอายุเป็นสัดส่วนเพียงหนึ่งในสามที่มีบัญชีเงินฝากระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอาจมีผู้สูงอายุจานวนมากที่ไม่มีหลักประกันความมั่นคงในด้านสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง เช่น บัญชีเงินฝากอย่าง เพียงพอ และอาจอยู่ในภาวะต้องพึ่งพิงหลักประกันต่างๆ ที่เป็นทางการจากรัฐ หรือไม่เป็นทางการจากสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เช่น คู่สมรสหรือบุตรหลาน เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณารูปแบบการถือครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยเปรียบเทียบกันในแต่ละภาคแล้วพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีปริมาณทรัพย์สินเกือบทุกประเภทมากกว่าผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ตามมาด้วยภาคกลาง ส่วนผู้สูงอายุในเขตภาคเหนือมีการถือครองทรัพย์สินในเกือบทุกประเภทที่ต่ากว่าผู้สูงอายุใน ภาคอื่นๆ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการกระจายของมูลค่าของทรัพย์สินรวมที่ผู้สูงอายุถือครองพบว่ามีการกระจายสูงมากที่ระดับค่าสัมประสิทธิ์จีนี่เท่ากับ 0.44 และ 0.90 ในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการศึกษาพลวัตเมื่อคำนวณความน่าจะเป็นที่ดุลยภาพระยะยาวพบว่าเกือบ 1 ใน 4 ของผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะต้องพักพิงกับผู้อื่นเนื่องจากไม่มีบ้านเป็นของตนเอง โดยจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติสำหรับข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บซ้ำ พบว่า อายุ สถานภาพการสมรส และการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเป็นเจ้าของบ้าน โดยความน่าจะเป็นของการเป็นเจ้าของบ้านจะลดลงเรื่อยๆ ตามระดับอายุที่มากขึ้น ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้แต่งงานและไม่มีการศึกษามีแนวโน้มจะไม่เป็นผู้ไม่ใช่เจ้าของบ้านสูงที่สุด

จากการพิจารณาเรื่องหนี้ของผู้สูงอายุพบว่ามีผู้สูงอายุประมาณ 500 คนและ 1000 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 6 และ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างในปี 2015 และ 2017 ตามลำดับที่เป็นหนี้ โดยมีมูลค่าหนี้เฉลี่ยของทั้งสองปีประมาณสองแสนบาทต่อคน จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานะการเป็นเจ้าของบ้านของผู้สูงอายุด้วยวิธีการทางเศรษฐมิติสำหรับข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บซ้ำ พบว่าระดับหนี้จะขึ้นสูงสุดที่ช่วงอายุประมาณ 51 ปี จากนั้นจึงจะลดลงเรื่อยๆ ในอัตราเร่งตามอายุที่มากขึ้น โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อหนี้ของผู้สูงอายุนอกจากนี้แล้ว ยังได้แก่ สถานภาพการสมรส และการศึกษา โดยผู้สูงอายุที่แต่งงานแล้วและมีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามีแนวโน้มจะมีหนี้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

Börsch-Supan, A. (1992). Saving and consumption patterns of the elderly. *Journal of Population Economics*, *5*(4), 289-303.

Boyle Torrey, B., & Teauber, C. M. (1986). The importance of asset income among the elderly. *Review of Income and Wealth*, *32*(4), 443-449.

Charles, K. K., & Hurst, E. (2006). The transition to home ownership and the black-white wealth gap. *Transition*, *84*(2).

Clark, R., Kreps, J., & Spengler, J. (1978). Economics of aging: A survey. *Journal of Economic Literature*, 16(3), 919-962.

Copeland, C. (2013). Debt of the Elderly and Near Elderly, 1992-2010.

Crystal, S., & Shea, D. (1990). The Economic Well-Being of the Elderly. *Review of Income and Wealth*, *36*(3), 227-247.

Drentea, P. (2000). Age, debt and anxiety. *Journal of health and Social Behavior*, 437-450.

Feinstein, J. S., & Ho, C. C. (2000). *Elderly asset management and health: An empirical analysis* (No. w7814). National bureau of economic research.

Flippen, C. A. (2001). Residential segregation and minority home ownership. *Social science research*, *30*(3), 337-362.

Friedman, J., & Sjogren, J. (1981). Assets of the elderly as they retire. *Soc. Sec. Bull.*, *44*, 16.

Hurd, M. D. (1997). The economics of individual aging. *Handbook of population and family economics*, 1, 891-966.

Jones, L. D. (1996). Housing tenure transition and dissaving by the elderly. *The Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'Economique*, *29*, S505-S509.

Lee, Y. G., Lown, J. M., & Sharpe, D. L. (2007). Predictors of holding consumer and mortgage debt among older Americans. *Journal of Family and Economic Issues*, *28*(2), 305-320.

Murie, A., Dieleman, F., & Hooimeijer, P. (1991). Housing asset values and the mobility of elderly home owners: housing research and policy issues. *Journal of housing and the built environment*, *6*(1), 21-34.

Pristin, T. (2008). Debt struggles and elderly living. *New York Times*.

Van der Schors, A., Alessie, R., & Mastrogiacomo, M. (2007). *Home and mortgage ownership of the Dutch elderly; explaining cohort, time and age effects* (No. 77). CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.

Weil, D. N. (1994). The saving of the elderly in micro and macro data. *The Quarterly Journal of Economics*, *109*(1), 55-81.

Wise, D. A. (Ed.). (2009). The economics of aging. University of Chicago Press.

Mortality of the Thai Elderly: Preliminary Findings from HART Panel Survey[1]

2

Abstract:

The paper review the mortality situation of the Thai elderly using the panel data from the second wave of Health, Aging, and Retirement in Thailand (HART) Project. The preliminary results of the mortality situations by variations in demographic characteristics, work status, causes of death, and heritance, debts, and insurance are explored. To reduce mortality or induce longer healthy life expectancy, the results lead to the policy focus on improving the socio-economic equality in regional or urban-rural development, conducting preventive health care, and improving financial literacy of Thai people at all age groups.

Keywords: Mortality of the elderly, panel data, Thailand

I. Introduction

Thailand has entering the aging society since 2005 with the number of population aged 60 or over reaching approximately 7.0 million (around 10 % of the total population). Currently, the number increases approximately to 11.7 million or around 17% and it is projected to reach 23.0 million or around 35% in 2050. The life expectancy at age 60 for females is 23.1 years and for males is 20.0 years (UN, 2017). The magnitude of the number of the elderly with the longer life span of more than 20 years expected has led the necessity to establish

[1] The paper is the revised version published in *the Proceedings* of the 12th International Conference on the Regional Innovation and Cooperation in Asia (RICA), November 23 – 25, 2017. Guangzhou, CHINA. Pages 251 - 266

[2] Director of Center for Aging Society Research and Principle Investigator of the Health, Aging, and Retirement in Thailand (HART) project, National Institute of Development Administration. Email: dararatt.nida@gmail.com

appropriate public policies to assist the elderly population to age actively with upgraded quality of life. To formulate the appropriate policies the scientific data at the household level are required. The scientific data at the household level of the elderly should be related to the behavioral data on aging in multi-dimensional aspects of their life, e.g. family and family transfers, health and cognition, employment, life expectation. The Center for Aging Society Research, National Institute of Development Administration, has conducted the national panel survey on the Health, Aging, and Retirement in Thailand (HART) since 2014. Two waves of the panel survey have been completed in 2015 and 2017, respectively. In Wave 2 (2017), the survey conducted the first exit interview for the same respondents in the previous survey, i.e., Wave 1, who died. The exit data is the base-line mortality data of the deceased respondents from the household panel.

With the availability of the base-line mortality data of the Thai elderly, this paper focuses on the preliminary findings related to the demographic characteristics, the causes of death, and the financial management of the deceased Thai elderly. It is of high hope that with more mortality data from longitudinal panel survey of the HART project as expected in 2019 (Wave 3), the rigorous analysis of mortality of the Thai elderly related to any interested issues, such as healthy life expectancy (Karcharnubarn, 2015) or obesity (Vapattanawong et.al., 2010) can be conducted. This paper is organized into 4 parts. After introduction in the first part, panel data from the Thai elderly panel survey (HART) will be explained in part II. Part III the preliminary findings of mortality of the Thai elderly will be presented with the conclusion in the final part.

II. Panel Data from the Thai Elderly Survey, HART

The panel and longitudinal study on the aging in Thailand has been conducted under the Health, Aging, and Retirement in Thailand (HART) project of the Center for Aging Society Research (CASR), National Institute of Development Administration (NIDA). The project is aimed to create a panel and longitudinal data base at the household level to study the aging behavior of the Thai population in multi-dimensions, i.e., demographic characteristics, family and transfer, health and cognition, employment, income, assets and debts, and life expectation. The multi-dimension data are collected from a panel of the national representative households with one member aged 45 or older interviewed.

Realizing the aging society that Thailand was entering and inspired by the Health and Retirement Study (HRS), Institute for Social Research (ISR),

University of Michigan since 2007, the HART project has been initiated. Two pilot surveys of the HART project[3] with 1,500 household samples were conducted in 2010 and 2012. The base-line national survey of the HART project[4] with 5,600 household samples from 2 provinces in each region and from Bangkok and Vicinity was conducted in 2015 using the paper and pencil interview (PAPI) instrument. However, with the magnitude and complicated field survey management in conducting the longitudinal and panel survey, the HART researchers decided to use the computer assisted personal interview (CAPI) instrument in Wave 2 of the national survey. This change in interview instrument was made possible by the generous collaboration from HRS and Survey Research Center (SRC) at ISR[5] in providing computer programs (Survey Trak, Web Trak, and Blaise), server, and laptops for the field survey[6]. The Wave 2 field survey was completed in June 2017 with many challenges from implementing the new survey instrument and management. However, the data has been compiled with the base-line data in the EXCEL files[7].

In the Wave 2 survey, a set of data have been collected from the deceased respondents. These respondents were interviewed in the base-line or Wave 1 survey, but died in the second wave. The data collected from the deceased respondents were from the 'exit interview' with their spouse or proxy. The main questions were related to the deceased respondents on when and where they died, what kinds of contribution to their family before they died, what was the cause of

[3] The HART project was funded by the National Research Commission of Thailand (NRCT) in FY 2009 for its first or base-line pilot survey, while its second pilot survey was supported by the research fund from the Higher Education Commission (HEC) in FY 2011. The pilot household samples of 1,500 were randomly selected from Bangkok and Vicinity (i.e., Nonthaburi, Pathum Thani, and Samuth Prakarn)

[4] The national HART project were funded by NRCT in FY 2014 and FY 2016 for its Wave 1 or base-line survey and the Wave 2 survey, respectively. The household samples were randomly selected from 1 - 2 provinces from each region, i.e., Chiangmai and Uttaradit from the North, Khon Kaen and Surin from the Northeast, Chanthaburi from the East, Petchabun and Singburi from the Central, Songkla and Krabi from the South, and Bangkok and Vicinity (Nonthaburi, Pathum Thani, and Samuth Prakarn). Thus, the 5,600 household samples were randomly selected from 13 provinces from 5 regions of the country.

[5] The collaboration is under the Memorandum of Understanding for Academic and Research Cooperation between the National Institute of Development Administration and the Regents of the University of Michigan on Behalf of Its Institute for Social Research, Survey Research Center, signed in April, 2016.

[6] Arguably, it is the first time that the computer programs and CAPI were introduced into the field survey in Thailand in collecting longitudinal panel data.

[7] The data files currently are kept at CASR. They will be transferred to the Intelligence and Information Center (IIC), NIDA in January, 2018.

death, what kind of work they did before death, how they manage their inheritance or will, and whether they left any debt burden behind.

Thus, the exit data from the second wave provide the base-line mortality information of the deceased samples. Some preliminary findings from the available data are presented in the following part.

III. Mortality of the Thai Elderly: Base-line Results

The Wave 2 field survey of HART completed with the response rate of 68.09% or 3,824 out of 5,616 sample interviews. Among this proportion, the number of 133 respondents (3.5%) died. The exit interviews with the spouse of the deceased or proxy were conducted. The details of the results from the field survey are as followed:

a. Demographic structure of mortality:

Table 1 presents the summary of the demographic characteristics of the respondents who died in the Wave 2 survey of HART. By region, the proportion of deceased respondents were highest in the northeastern region (27.82%), but it was lowest in the eastern region and in Bangkok and Vicinity (9.02% and 6.02%, respectively). The high mortality occurred in the poorest region in terms of economic growth level and lowest in the richest regions. According to the Office of the National Economic and Social Development Board of Thailand (NESDB), in 2015, GDP per capita was relatively higher in the eastern region (432,712 Baht) and in Bangkok and Vicinity (410,617 Baht); while the lowest GDP per capita was in the northeastern region (70,906 Baht). Research on the relation between regional economic development or regional economic growth and mortality of the elderly in Thailand or the impact of regional economic development on mortality or, in another dimension, the healthy life expectancy should be further encouraged.

Considering the living areas, most of the deceased respondents lived in the rural area (64.66%), while only 35.34% lived in the urban area. This difference may reflect the better living conditions (e.g. more/better medical services, better transportation system, and richer cultural or better sanitary environment) in the urban comparatively to the rural area.

By age group, the proportion of deceased respondents increased according to the ages, i.e. more respondents died when they were older. The proportion of the entering old age group (45 – 59 years old) who died was 7.52%, that of the young old group (60 – 69 years old) was 14.29%. For the mid-old (70 – 79 years

old) and the oldest old (80 years old or over) groups were 18.80% and 44.36%, respectively.

In terms of gender, while the proportion of the male deceased respondents was higher than that of females (57.89% and 42.11%, respectively). The result is consistent with the life expectancy at 60 of the Thai males, which is shorter than that of the Thai females (20.0 years and 23.1 years, respectively) (UN, 2017:30).

Table 1: Demographic characteristics of the deceased respondents

Demographic Characteristic	Number (persons)	%
By region (n = 133)		
Bangkok & Vicinity	8	6.02
Central	29	21.80
East	12	9.02
Northeast	37	27.82
North	18	13.53
South	29	21.80
By living area (n = 133)		
Urban	47	35.34
Rural	86	64.66
By age group (Years) (n = 133)		
45 - 59	10	7.52
60 - 69	19	14.29
70 - 79	25	18.80
80+	59	44.36
By gender (n = 133)		
Males	77	57.89
Females	56	42.11
By marital Status (n = 133)		
Married	67	50.38
Separated	1	0.75
Divorced	1	0.75
Widowed	56	42.11
Single	8	6.02

By place of death (n = 131*)		
Hospital	50	38.17
Nursing home	1	0.76
Home	80	61.07
By working status before deceased (n = 71*)		
Unemployed	27	38.03
Employed	7	9.86
Own business	8	11.27
Both employed and own business	29	40.85

Source: HART Wave 2 Survey in 2017
Note: * Excluding the number of respondents who answered 'don't know'

Considering marital status, most of the respondents who died, were married (legally or commonly without marriage registration) (50.38%) or widowed (42.11%). Only 6.02% were single.

For the place where the respondents died, it is noted that 61.07% of the deceased respondents died at home, followed by 38.17% at hospital. Only a very few of them died at nursing home (0.76%). The results imply the importance of family cares. Home or family institution is the main place where the Thai elderly are at the end of their life.

The final finding in this part is related to the work status of the deceased respondents before their death. From Figure 1, most of them hold 2 jobs, both being employed and having own business (40.85%), while 11.27% having own business and 9.86% being employed. There were 38.03% of them being unemployed or holding no job. More detail study should be focused on the employment of the mid-old and the oldest old elders since, in general, their physical health may not be fitted for working. What are the motives or incentives for the old age groups to continue working?

Figure 1: Work Status of the Deceased by Age Group (in %)

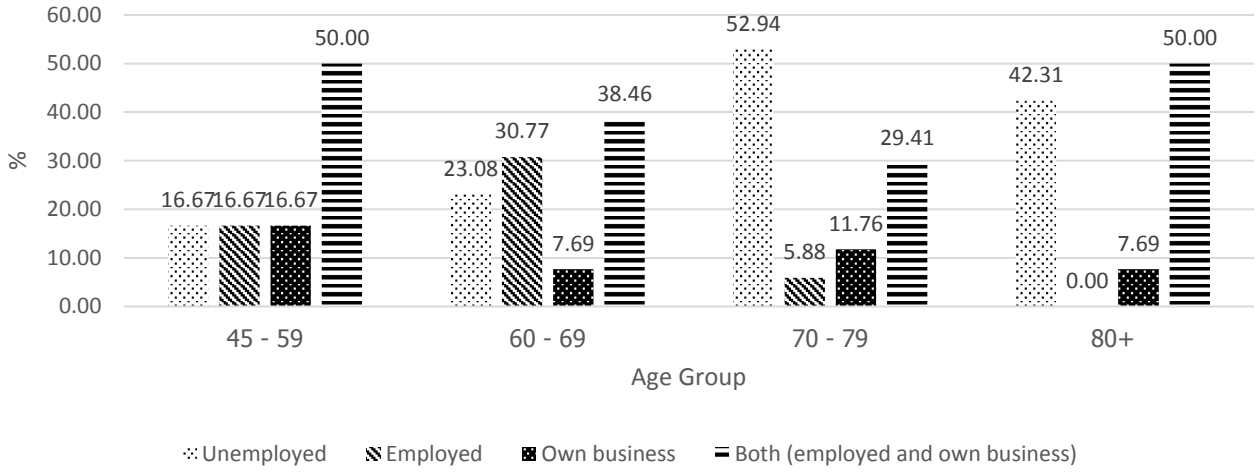

b. Causes of death

i. By area: region and living Area

The second information from the Wave 2 survey on the deceased respondents is the causes of their death. From Figure 2 the non-communicable diseases (NCD) were the main cause of death among the deceased respondents in every region. The highest proportion of the deceased respondents in the central, followed by those in the north, the south, Bangkok and Vicinity, and the northeast, died because of the NCD. The natural cause or old age was the second rank in causing death in every region as well. The cause of death from accidents occurred only in the central and northern regions as the third rank. From Table 2, the common main causes of death by type of NCD in all regions were lung diseases or emphysema, vascular diseases / heart disease / heart failure, cancer / malignant tumor, and multiple non-communicable disease. More research should be focused on the health behaviors and the causes of death of the elders at the region level.

Figure 2: Causes of Death by Region (in %)

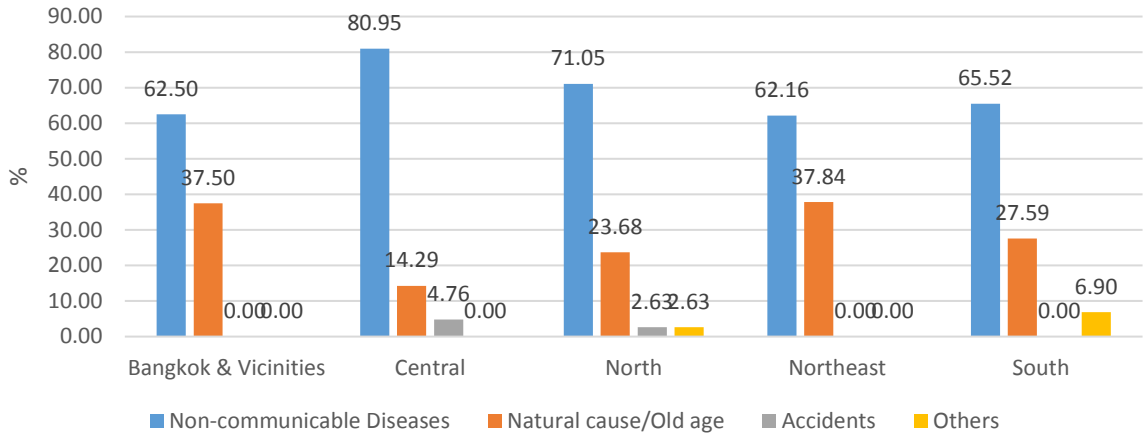

Table 2 Type of Diseases Causing Death by Region (in %)

Cause of Death	Region				
	Bangkok & Vicinity	Central	North	Northeast	South
Non-communicable Diseases (NCD)	62.50	80.95	71.05	62.16	65.52
Cancer / Malignant tumor	12.50	9.52	10.53	18.92	3.45
Diabetes / high blood sugar	0.00	4.76	0.00	0.00	3.45
Diseases of the bone / low bone density and osteoporosis	0.00	0.00	2.63	0.00	0.00
Hypertension / high blood pressure	0.00	4.76	0.00	5.41	0.00
Infection disease	12.50	0.00	10.53	0.00	13.79
Kidney diseases	12.50	14.29	7.89	5.41	13.79
Lung Diseases / emphysema	0.00	19.05	15.79	5.41	13.79
Vascular diseases / heart disease / heart failure	12.50	14.29	13.16	2.70	6.90
Multiple non-communicable disease	12.50	14.29	10.53	24.32	10.34
Natural cause/old age	37.50	14.29	23.68	37.84	27.59
Accidents	0.00	4.76	2.63	0.00	0.00
Others	0.00	0.00	2.63	0.00	6.90
Total (n = 133)	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**

Source: HART Wave 2 Survey in 2017

By the living area in Figure 3, the main cause of mortality was NCD compared to natural cause or old age. However, the death caused by NCD was higher in the urban area than in the rural (74.47% and 65.12%, respectively), while the natural cause/old age was lower (23.40% and 30.23%, respectively). The proportion of death caused by accidents was slightly higher in the urban area that in the rural area (2.13% and 1.16%, respectively). In terms of type of NCD, multiple non-communicable disease, cancer / malignant tumor, and lung Diseases / emphysema were the common main causes of death in both urban and rural areas, while kidney diseases were common in the urban area.

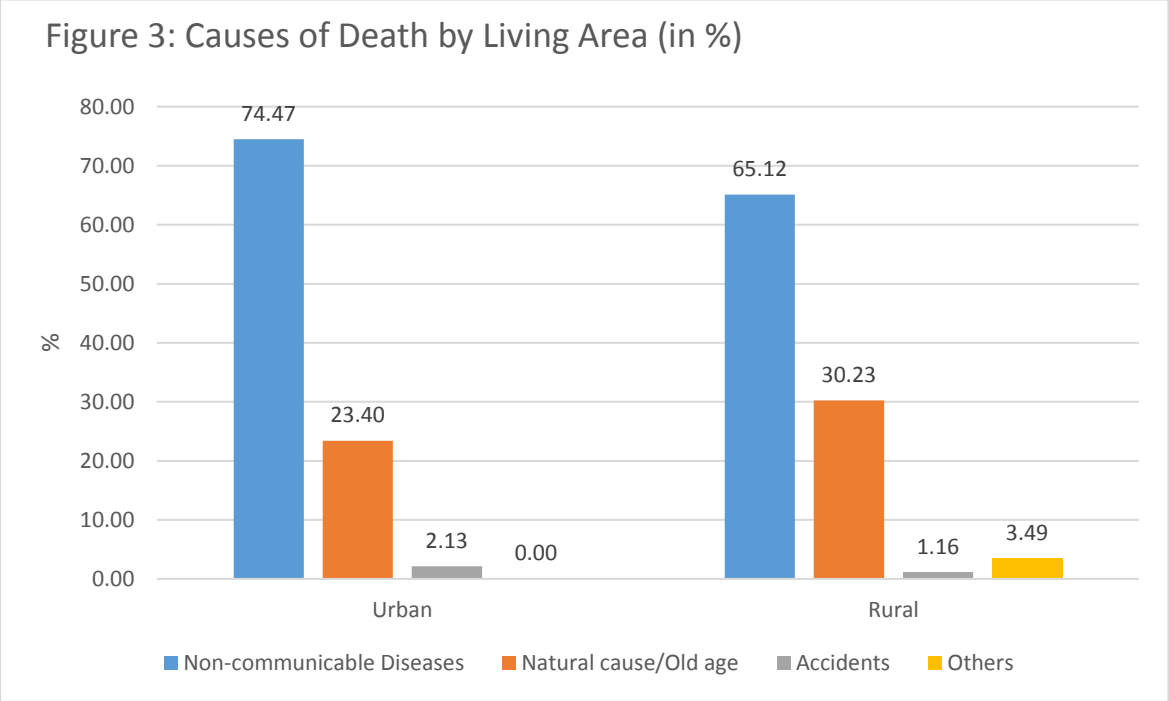

Table 3: Type of Diseases Causing Death by Living Area (in %)

Cause of Death	Urban	Rural
Non-communicable Diseases	74.47	65.12
Cancer / Malignant tumor	10.64	11.63
Diabetes / high blood sugar	0.00	2.33
Diseases of the bone / low bone density and osteoporosis	0.00	1.16
Hypertension / high blood pressure	2.13	2.33
Infection disease	6.38	6.98
Kidney diseases	14.89	6.98
Lung Diseases / emphysema	12.77	11.63
Vascular diseases / heart disease / heart failure	12.77	6.98

Multiple non-communicable disease	14.89	15.12
Natural cause/old age	23.40	30.23
Accidents	2.13	1.16
Others	0.00	3.49
Total (n = 133)	100.00	100.00

Source: HART Wave 2 Survey in 2017

ii. By age group:

Considering the mortality by the age group, NCD was the most common cause of death among all age groups. While accidents were the main cause of death for the mid-old and the oldest old respondents, the natural cause or old age was the main cause of death for the young-old. (Figure 3). The most common type of NCD causing death for the entering old age group (45 – 59 years old) were lung diseases / emphysema and multiple non-communicable disease, while for the young old, it was diabetes / high blood sugar. For the mid-old, the most common type of NCD was diabetes / high blood sugar and vascular diseases / heart disease / heart failure. For the oldest old, vascular diseases / heart disease / heart failure and multiple non-communicable disease were the most common type of NCD. (Table 4)

Figure 3: Causes of Dead by Age Group (in %)

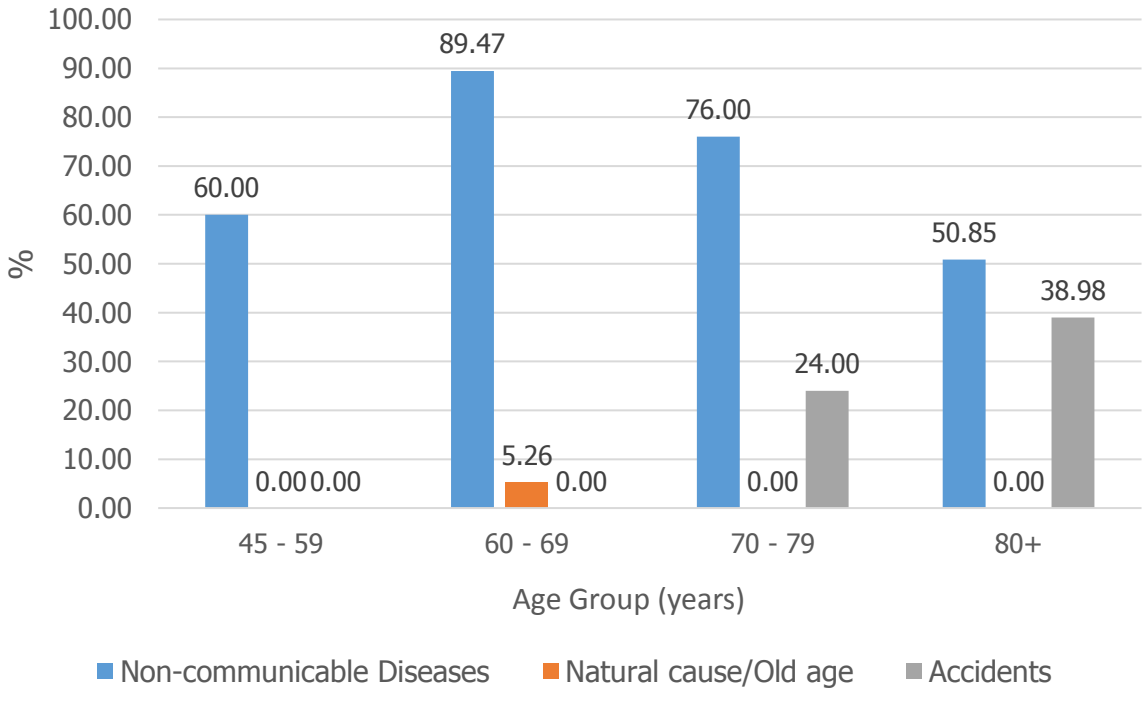

Table 4: Type of Disease Causing Death by Age Group (in %)

Cause of Death	Age Group (Years)			
	45 - 59	60 - 69	70 - 79	80+
Non-communicable Diseases	60.00	89.47	76.00	50.85
Cancer / Malignant tumor	0.00	5.26	0.00	1.69
Diabetes / high blood sugar	0.00	26.32	20.00	5.08
Diseases of the bone / low bone density and osteoporosis	0.00	5.26	0.00	1.69
Hypertension / high blood pressure	0.00	0.00	4.00	0.00
Infection disease	10.00	5.26	4.00	0.00
Kidney diseases	10.00	10.53	8.00	1.69
Lung Diseases / emphysema	20.00	5.26	8.00	11.86
Vascular diseases / heart disease / heart failure	0.00	10.53	20.00	13.56
Multiple non-communicable disease	20.00	21.05	12.00	15.25
Natural cause/old age	0.00	5.26	0.00	0.00
Accidents	0.00	0.00	24.00	38.98
Others	40.00	5.26	0.00	10.17
Total (n = 133)	100.00	100.00	100.00	100.00

Source: HART Wave 2 Survey in 2017

iii. By gender:

The death from NCD was the main causes for both gender, seconded by the natural cause or old age, while a small proportion of the male respondents died from accidents as shown in Figure 4 and Table 5. The proportion of the deceased male respondents from NCD was higher than that of the female (71.43% and 64.29%, respectively). But higher proportion of the female respondents died from the natural cause or old age. Type of death related to NCD for the male deceased respondents mostly were lung Diseases / emphysema, multiple non-communicable diseases, and cancer / malignant tumor. For the female deceased respondents, multiple non-communicable diseases, kidney diseases, and infection disease were the main causes of death. (Table 5)

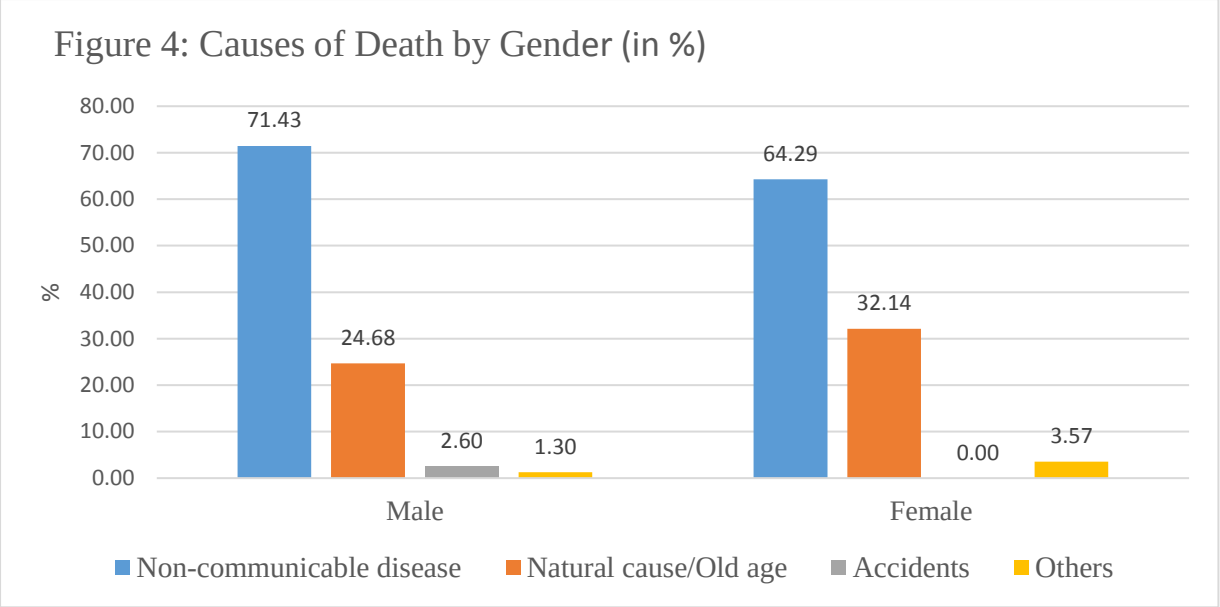

Table 5: Type of Disease Causing Death by Gender (in %)

Cause of Death	Male	Female
Non-communicable disease	71.43	64.29
Cancer / Malignant tumor	14.29	7.14
Diabetes / high blood sugar	2.60	0.00
Diseases of the bone / low bone density and osteoporosis	0.00	1.79
Hypertension / high blood pressure	0.00	5.36
Infection disease	5.19	8.93
Kidney diseases	9.09	10.71
Lung Diseases / emphysema	15.58	7.14
Vascular diseases / heart disease / heart failure	9.09	8.93
Multiple non-communicable diseases	15.58	14.29
Natural cause/old age	24.68	32.14
Accidents	2.60	0.00
Others	1.30	3.57
Total (n = 133)	100.00	100.00

Source: HART Wave 2 Survey in 2017

c. Financial management

Another topic of interest is how the deceased respondents manage their finance before death whether they left any inheritance or will for their

spouse/children, had any debt to be burdened, and had any life insurance. The preliminary results from Table 6 indicates that by age group, only a small proportion of the deceased respondents in every age group had left behind the inheritance or will (in total of 26.55%). However, 42.37% of the oldest old group had left the inheritance or will. Majority of the deceased respondents had left no inheritance nor will. The high proportion (72.57%) of the deceased respondents had left no inheritance nor will for their spouses or children. Especially, more than 80% of all age group except the oldest old had left no inheritance nor will. The findings may reflect that most of the deceased elderly in Thailand are living in poor economic condition and do not have enough saving or assets to be left for their family.

In terms of debt (such as credit card balances, medical debts, loans from relatives), majority of the deceased respondents (80.07%) had no debt burden left behind, only 14.16% had. The proportion of having no debt of the deceased respondent increased according to their age. However, most of them had no life insurance (80.53%), only 17.70% did have life insurance. Having life insurance seems to decrease with age, but the highest proportion of having life insurance is the oldest old age group. As shown in Table 6, 22.03% of the oldest old group against 20.00%, 15.79%, and 8.00%, respectively.

Table 6: Financial Management by the Deceased Respondents (in %)

Financial Management	Age Group				
	45 - 59	60 - 69	70 - 79	80+	Total
Inheritance/will (n = 113)					
Yes	10.00	5.26	12.00	42.37	26.55
No	90.00	94.74	88.00	55.93	72.57
Don't know	0.00	0.00	0.00	1.69	0.88
Debt (n = 113)					
Yes, debt	40.00	31.58	12.00	5.08	14.16
No debt	60.00	68.42	88.00	91.53	84.07
Don't know	0.00	0.00	0.00	3.39	1.77
Life Insurance (n = 113)					
Yes	20.00	15.79	8.00	22.03	17.70
No	80.00	84.21	92.00	74.58	80.53
Don't know	0.00	0.00	0.00	3.39	1.77

Source: HART Wave 2 Survey in 2017

To consider the situation of financial management between genders, Table 7 shows that both gender did not leave their inheritance or will for their spouse or children (71.43% of males and 64.29% of females). Only 27.27% of the male deceased respondents and 28.57% of the female respondents did. More detail study should be encouraged on the behavior of inheritance or will of the elderly since it reflects their ability to save and accumulate wealth.

However, in terms of debt burden, majority of them left no debt behind (81.20% of the total deceased respondents). Higher proportion of the deceased male respondents left no debts (85.71% compared with 75.00% of the female deceased respondents).

For life insurance, majority of both genders indicated no life insurance had been bought (78.95% of the total). Higher proportion of the deceased female respondents did not have life insurance (80.36% of the deceased female respondents compared to 77.92% of the male).

Table 7: Financial Management by Gender (in %)

	Male	Female	Total
Inheritance/will (n = 113)			
Yes (Inheritance/will)	27.27	28.57	27.82
No (Inheritance/will)	71.43	64.29	68.42
Don't know	1.30	7.14	3.76
Debt (n = 113)			
Yes, debt	12.99	17.86	15.04
No debt	85.71	75.00	81.20
Don't know	1.30	7.14	3.76
Life Insurance (n = 113)			
Yes, insurance	20.78	12.50	17.29
No insurance	77.92	80.36	78.95
Don't know	1.30	7.14	3.76

Source: HART Wave 2 Survey in 2017.

d. Policy Implication:

The preliminary results with simple statistics from the mortality data explained above have led to some notes on policy implication as followed:

(1) In terms of geographical area, the results indicate the different proportion of death in different regions and living area (urban and rural), i.e. the highest in the northeastern region, but the lowest in Bangkok and Vicinity and in the eastern region; and the highest in the rural area. These differences in mortality distribution imply more in-depth study to formulate proper policies on regional development to reduce mortality or to induce longer healthy life expectancy of the people at the regional level and the urban-rural level.

(2) On human resource development policies, more study needs to be concentrated on the causes of death, especially the entering old age group and the young old group, who are still active and have the ability to contribute to the economy. The non-communicable diseases concerning lung, heart, sugar level, and multiple non-communicable disease should be focused as major health problems for the elderly. The preventive health policies for the young and old population are of importance.

(3) On the gender issues, policies concerning financial management for the elderly's life security, both males and females, are also important. Despite dying with no debt left behind, the majority of the elderly, especially females, left no inheritance/will for their family nor life insurance for themselves. It seems the elderly's life security of both gender is still at risk. The financial management policies, however, should extend beyond the old-age group to the younger age group of both genders as well in order to raise their life security.

IV. Conclusion

The paper focuses on the mortality of the Thai elderly using the preliminary data on the base-line exit interview from the National HART Survey, Wave 2. The simple statistics indicate the different structure of death of the deceased respondents in terms of regions, living area, age group, and gender as well as place of death and work status before death. The causes of death came mainly from the non-communicable diseases, such as diseases concerning lung, heart, sugar level, and multiple non-communicable disease. For financial management, majority of the diseased respondents had no debt burden, no inheritance/will left behind and no life insurance.

Thus, policy implication from the preliminary findings on the mortality from the base-line HART exit data suggests that policies related to regional or living area development, preventive health, and financial management should be concentrated in order to provide the Thai elderly as well as the younger population with longer healthy life expectancy.

References

Anantanasuwong, D.; Theerawanviwat, D, Siripanich, P, Vichitthamaros, P, Seenprachawong, U, Sakworawich, A, Tungfung, R, Iyavarakul, T, Satimanon, T. 2017. *Draft Final Report: The Well-being of the Thai Elderly: Wave 2*. To be presented to the National Research Commission of Thailand. (in print)

Karcharnubarn, Rukchanok. 2015. "Population Ageing and Healthy Life Expectancy in Thailand," ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/267304639 download on November 1, 2017.

United Nations (UN), 2017. *World Population Ageing 2017: Highlights*. Department of Economic and Social Affairs. New York.

Vapattanawong, R; Wichai Aekplakorn, Uthaithip Rakchanyaban, Pramote Prasartkul, and Yawarat Porapakkham. 2010. "Obesity and mortality among older Thais: a four year follow up study," *BMC Public Health*. 10:604. Published online 2010 Oct 13 doi: 10.1186/1471-2458-10-604

ประวัติและผลงานวิจัยของคณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

HART Wave2 — SCREENING

r1_alive R1 ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่?

r1_present R1 อยู่หรือไม่?

r1_willing R1 เต็มใจให้สัมภาษณ์หรือไม่?

r1_cognitive มีเหตุผลใดๆ หรือไม่ที่จะทำให้ท่านคิดว่าจะมีความยากลำบากเกิดขึ้น ถ้า R1 ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดทางสภาวะสมอง/ความเข้าใจ?

r1_proxy ท่านสามารถหาตัวแทนเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับ R1 ได้หรือไม่?

r1_proxyna ตัวแทนเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับ R1 ชื่ออะไร?

r1_proxy_re Proxy มีความสัมพันธ์กับ R1 อย่างไร?

r1_confirm ช่วยยืนยันว่า R1 สะกดถูกต้อง

r1_gender ช่วยยืนยันเพศของ R1

r1_havespo R1 มีคู่สมรสหรือไม่?

Otheradults มีใครในครอบครัวที่มีอายุอย่างน้อย 45 ปีไหม?

other_willin R2 เต็มใจให้สัมภาษณ์หรือไม่?

r1_spousewi คู่สมรสของ R1 เต็มใจจะให้สัมภาษณ์หรือไม่?

r1_spousefir คู่สมรสชื่ออะไร?

r1_spousela คู่สมรสนามสกุลอะไร?

r2_alive R2 ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่?

r2_present R2 อยู่หรือไม่?

r2_willing R2 เต็มใจให้สัมภาษณ์หรือไม่?

r2_cognitive มีเหตุผลใดๆหรือไม่ที่จะทำให้ท่านคิดว่าจะมีความยากลำบากเกิดขึ้น ถ้า R2 ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดทางสภาวะสมอง/ความเข้าใจ?

r2_confirm ช่วยยืนยันว่า R2 สะกดถูกต้อง

r2_gender ช่วยยืนยันเพศของ R2

finfamintro1 เราอยากขอสัมภาษณ์ R1 และ R2 โดยจะขอถามบางอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รวมถึงการวางแผนในการเกษียณอายุ (เรื่องเกี่ยวกัยการเงิน) ด้วย

finfamintro1 เราอยากขอสัมภาษณ์ R2 โดยจะขอถามบางอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รวมถึงการวางแผนในการเกษียณอายุ (เรื่องเกี่ยวกัยการเงิน) ด้วย. มีใครภายในบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้มากกว่า R2?

finfam_resp ใครสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับ financial issues ได้?

finfam_resp ใครสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับ family issues ได้?

Whofin ระหว่าง 1. R1 และ 2. R2, ท่านใดจะให้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องการเงินนี้ดีกว่ากัน?

Whofam ระหว่าง 1. R1 และ 2. R2, ท่านใดจะให้คำตอบเกี่ยวกับครอบครัวได้ดีกว่ากัน?

HART Wave2 — SCREENING

r1_alive Is R1 still alive?

r1_present Is R1 present?

r1_willing Is R1 willing to complete the survey?

r1_cognitive Do you have any reason to think that R1 would have difficulty completing this interview because of cognitive limitations?

r1_proxy Can you locate a proxy who can answer questions about R1

r1_proxyna What is the name of proxy who can answer for R1?

r1_proxy_re What is the relationship of Proxy to R1?

r1_confirm Please confirm that the respondent's name, R1 is spelled correctly.

r1_gender Please confirm the gender of R1

r1_havespo Does R1 have a spouse?

Otheradults Are there any other household members who are at least 45 years of age?

other_willin Is R2 willing to complete the survey?

r1_spousewi Is R1 spouse willing to do the interview?

r1_spousefir What is the first name of this spouse?

r1_spousela What is the last name of this spouse?

r2_alive Is R2 still alive?

r2_present Is R2 present?

r2_willing Is R2 willing to complete the survey?

r2_cognitive Do you have any reason to think that R2 would have difficulty completing this interview because of cognitive limitations?

r2_confirm Please confirm that the respondent's name, R2 is spelled correctly.

r2_gender Please confirm the gender of R2.

finfamintro1 We would like to interview R1 and R2. We will be asking some questions about family assets, debts, and retirement planning.

finfamintro1 We would like to interview R2. We will be asking some questions about family assets, debts, and retirement planning. Is there anyone in the household who is more knowledgable about any of these issues than R2?

finfam_resp Who is the person who is more knowledgeable about financial issues?

finfam_resp Who is the person who is more knowledgeable about famyly issues?

Whofin Between 1. R1 and 2. R2, who is most knowledgable about financial issues?

Whofam Between 1. R1 and 2. R2, who is most knowledgable about family issues?

HART Wave2 — COVERSCREEN (28 November 2016)

NOTE ABOUT HOUSEHOLDS/RESPONDENTS

REINTERVIEW HOUSEHOLDS REFER TO HOUSEHOLDS IN WAVE 1 SAMPLE.

THE FIRST RESPONDENT (R1) IS THE PERSON WHOSE NAME APPEARED IN THE SURVEY TRACK SAMPLE LINE. THE WORD "RESPONDENT" WHICH WAS ABBREVIATED AS "R" IN MOST OF THE QUESTIONS REFER TO THIS TYPE OF RESPONDENTS.
THE SECOND RESPONDENT IS THE (R2) R1's SPOUSE/PARTNER. FOR REINTERVIEW HOUSEHOLDS WITH THE R's SPOUSE/PARTNER ALSO BEING INTERVIEWED (IN WAVE 1), IF R1 DIED AND R1's SPOUSE/PARTNER IS ALIVE AND WILLING/ABLE TO DO THE INTERVIEW, HE/SHE WILL BE INTERVIEWED AS THE FIRST RESPONDENT(R*1).

NOTE ABOUT EXIT INTERVIEW Rs:

WHEN WE ASK ABOUT AN EXIT R AND HIS/HER SPOUSE/PARTNER, WE MEAN THE ONE THE RESPONDENT HAD WHEN HE/SHE DIED.

Type of respondent and interview (CS1-CS5)

CS1 พนง: ท่านจะต้องสัมภาษณ์ผู้ที่ [ชื่อและนามสกุล] หรือตัวแทนของ [ชื่อและนามสกุล]

ถ้าไม่ใช่ [ชื่อและนามสกุล] หรือตัวแทน ให้ยุติการสัมภาษณ์ และกลับไป STrack เลือกใหม่ให้ถูกต้อง

พนง: ท่านจะต้องสัมภาษณ์ตัวแทนของ [ชื่อและนามสกุล] ที่เสียชีวิตไปแล้ว

ถ้าไม่ใช่ ให้ยุติการสัมภาษณ์ และกลับไป STrack เลือกใหม่ให้ถูกต้อง

1. ถ้าถูกต้อง – ดำเนินการต่อไป

CS2 พนง: [ชื่อและนามสกุล] อาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้ใช่หรือไม่

พนง: [ชื่อและนามสกุล] ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่

CORE:

1. ใช่

5. ไม่ใช่ อาจดำเนินการสัมภาษณ์ต่อแบบ core และ/หรือ exit หรือยุติการสัมภาษณ์ครัวเรือนนี้

EXIT:

1. ยังมีชีวิตอยู่ ยุติการถาม เปลี่ยน FLAG จากเสียชีวิตเป็นไม่เลียชีวิต และสัมภาษณ์ต่อแบบ core

5. เสียชีวิตไปแล้ว

CS3 พนง: (ท่าน/ตัวแทน) ยินดี/สามารถให้สัมภาษณ์ได้หรือไม่

ถ้าเลือก "ได้" ให้ทำการสัมภาษณ์ต่อไป

พนง: (ตัวแทน) ยินดี/สามารถให้สัมภาษณ์ได้หรือไม่

ถ้าเลือก "ได้" ให้ทำการสัมภาษณ์ต่อไป

1. ได้

CS4 พนง: ชื่อ___R___เป็นเพศชายหรือหญิง

พนง: ชื่อ___R___เป็นเพศชายหรือหญิง

1. ชาย

2. หญิง

***NOTE**: IF THIS IS (THE FIRST) R and NOT A SELF INTERVIEW (CS5 NOT 1), THIS MESSAGE WILL APPEAR TO THE INTERVIEWER: You are starting to conduct a proxy interview for the (1st) R. If this is a coupled household and you know that the other member will do a self interview, you must do that self-interview first. Otherwise, continue with the proxy interview.*
THE IWER WILL SUSPEND AND ATTEMPT TO INTERVIEW THE OTHER RESPONDENT FIRST--I.E., MAKE THAT OTHER RESPONDENT THE FIRST R. HOWEVER, THE IWER WILL CONTINUE THIS INTERVIEW WITH A PROXY IF S/HE KNOWS FOR CERTAIN EITHER THAT THE R IS SINGLE OR THAT THE OTHER RESPONDENT WILL ALSO REQUIRE A PROXY.

CS5 พนง: กำหนด(เลือก) ชนิดของการสัมภาษณ์:

พนง: กำหนด (เลือก) ชนิดของการสัมภาษณ์:

CORE

1. R ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง - ไป CS9

2. ตัวแทนเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ โดยตัวแทนเป็นคู่สมรส/คู่ครองที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกับ R

3. ตัวแทนที่ไม่ใช่คู่สมรส/คู่ครองของ R เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

4. ตัวแทนเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ โดยตัวแทนเป็นคู่สมรส/คู่ครองที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกับ R

EXIT

2. คู่สมรส/คู่ครองที่ยังมีชีวิตอยู่ของ R เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

3. ตัวแทนที่ไม่ใช่คู่สมรส/คู่ครองของ R เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

*Note: **คู่สมรส หมายถึง ผู้ที่แต่งงานกันโดยมีการจดทะเบียนสมรส ส่วนคู่ครอง หมายถึงผู้ที่มาอยู่ด้วยกันฉันท์สามีภรรยาโดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส***

End type of respondent and interview

Information about proxy, if any (CS6 – CS8)

CS6 BRANCHPOINT: IF SPOUSE/PARTNER IS PROXY REPORTER, ASSIGN "2. SPOUSE/PARTNER" TO CS6 AND ASSIGN SPOUSE'S/PARTNER'S NAME TO CS7

CS6 พนง: ระบุความสัมพันธ์ของตัวแทนที่ให้สัมภาษณ์กับชื่อ ___R____

พนง: ระบุความสัมพันธ์ของตัวแทนที่ให้สัมภาษณ์กับชื่อ ___R____

RELATION MAIN CODE

2. คู่สมรส/คู่ครอง

3. บุตรชาย

4. บุตรเลี้ยงชาย

5. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)

6. บุตรสาว

7. บุตรเลี้ยงสาว

8. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)

9. หลาน

15. พี่ชาย/น้องชาย

17. พี่สาว/น้องสาว

19. ญาติอื่นๆ

20. อื่นๆ ระบุ……

23. ลูกจ้าง คนรับใช้

24. ผู้ดูแลมืออาชีพ เช่น ผู้ช่วยพยาบาล พยาบาล เป็นต้น

33. คู่สมรส/คู่ครองของหลาน

98. DK

99 RF

CS7 BRANCHPOINT: IF PROXY IS NOT A TYPE OF CHILD (CS6 {NOT 3 and NOT 4 and NOT 5 and NOT 6 and NOT 7 and NOT 8}, GO TO CS8

CS7 พนง: ตัวแทนที่ให้สัมภาษณ์ชื่ออะไร

พนง: ตัวแทนที่ให้สัมภาษณ์ชื่ออะไร

_____

ชื่อของตัวแทน

DK

RF

End information about proxy

CS8 พนง: มีเหตุผลใดๆหรือไม่ที่จะทำให้ท่านคิดว่าจะมีความยากลำบากเกิดขึ้น ถ้า ชื่อ__R___ ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง เนื่องจากมีข้อจำกัดทางภาวะสมอง/ความเข้าใจ

1. ไม่มีเหตุผลที่จะคิดว่า ชื่อ__R___ มีข้อจำกัดทางภาวะสมอง/ความเข้าใจ
2. ชื่อ__R___ มีข้อจำกัดทางภาวะสมอง/ความเข้าใจอยู่บ้าง แต่น่าจะให้สัมภาษณ์ได้ด้วยตนเอง
3. ชื่อ__R___ มีข้อจำกัดทางภาวะสมอง/ความเข้าใจ จนทำให้ไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ด้วยตนเอง

***NOTE**: ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS9 **ถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบ core และเป็นผู้ที่เคยให้สัมภาษณ์ในรอบที่แล้ว**:
(ดังที่คุณทราบ) การศึกษานี้ให้ความสนใจเกี่ยวกับด้านต่างๆที่สำคัญของชีวิต เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการเงินและด้านครอบครัว ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องขอข้อมูลดังกล่าวจากท่าน เหมือนดังเช่นรอบที่แล้ว

ถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบ core และเป็นผู้ที่ให้สัมภาษณ์รายใหม่ในรอบนี้:
การศึกษานี้ให้ความสนใจเกี่ยวกับด้านต่างๆที่สำคัญของชีวิต เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการเงินและด้านครอบครัว ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องขอข้อมูลดังกล่าวจากท่าน

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน:
การให้สัมภาษณ์นี้เป็นไปตามความสมัครใจ ถ้ามีคำถามข้อใดที่ท่านไม่ต้องการที่จะตอบ กรุณาแจ้งให้ทราบ เพื่อที่จะได้ข้ามไปถามข้อถัดไป ข้อมูลที่ท่านให้สัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ การศึกษาวิเคราะห์จะทำในภาพรวมเท่านั้น

[พนง: กด 1 เพื่อดำเนินการต่อ]

ถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบ exit:
โครงการรู้สึกซาบซึ้งที่ ชื่อ ___R____ ได้เคยให้ข้อมูลกับเรา มันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาของเราที่จะต้องทราบว่าหลังจากการให้สัมภาษณ์รอบที่แล้ว (ประมาณกลางปี 2558) จนถึงก่อนเสียชีวิตมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง

โดยข้อมูลที่ต้องการทราบจะเกี่ยวกับ สุขภาพของชื่อ ___R____ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง สินทรัพย์ และข้อมูลอื่นๆ

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน:
การให้สัมภาษณ์นี้เป็นไปตามความสมัครใจ ถ้ามีคำถามข้อใดที่ท่านไม่ต้องการที่จะตอบ กรุณาแจ้งให้ทราบ เพื่อที่จะได้ข้ามไปถามข้อถัดไป ข้อมูลที่ท่านให้สัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ การศึกษาวิเคราะห์จะทำในภาพรวมเท่านั้น

[พนง: กด 1 เพื่อดำเนินการต่อ]

Deceased respondent questions (CS10 - CS15)

CS10 BRANCHPOINT: IF THIS IS A CORE INTERVIEW, GO TO CS16

CS10 [ชื่อ ___R____] เสียชีวิตเมื่อไร
เดือน:
01. มกราคม
02. กุมภาพันธ์
03. มีนาคม
04. เมษายน
05. พฤษภาคม
06. มิถุนายน

07. กรกฎาคม

08. สิงหาคม

09. กันยายน

10. ตุลาคม

11. พฤศจิกายน

12. ธันวาคม

DK

RF

CS11 _____

วันที่

DK

RF

CS12 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

CS13 [ชื่อ ___R____] เสียชีวิตที่ไหน

1. โรงพยาบาล

2. บ้านพักคนชรา

3. บ้าน

7. อื่นๆ ระบุ_____

DK

RF

CS14 BRANCHPOINT: IF OTHER NOT SELECTED (CS13 NOT 7), GO TO CS15

CS14 [ชื่อ ___R____] เสียชีวิตที่ไหน

_____

อื่นๆ (ระบุ)

CS15 การเสียชีวิตของ [ชื่อ ___R____] เนื่องมาจากสาเหตุหลักอะไร

_____

สาเหตุของการเสียชีวิต

DK

RF

End deceased respondent questions

Birthdate and age of respondent

CS16 [ท่าน/ชื่อ__R___] เกิดเมื่อไหร่ เดือนอะไร วันที่เท่าไหร่ และ ปี พ.ศ. ใด

[ชื่อ ___R____] เกิดเมื่อไหร่ เดือนอะไร วันที่เท่าไหร่ และ ปี พ.ศ. ใด

เดือน (เดือนทางจันทรคติ):

01. มกราคม (เดือนยี่ / เดือน 2)
02. กุมภาพันธ์ (เดือน 3)
03. มีนาคม (เดือน 4)
04. เมษายน (เดือน 5)
05. พฤษภาคม (เดือน 6)
06. มิถุนายน (เดือน 7)
07. กรกฎาคม (เดือน 8)
08. สิงหาคม (เดือน 9)
09. กันยายน (เดือน 10)
10. ตุลาคม (เดือน 11)
11. พฤศจิกายน (เดือน 12)
12. ธันวาคม (เดือนอ้าย / เดือน 1)

DK

RF

CS17 _____

วันที่

DK

RF

CS18 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

NOTE: *R จะต้องเกิดก่อนปี พ.ศ. 2514*

ถ้าปีที่ตอบเป็นปีนักกษัตร เช่น เกิดปีลิง ให้ถามช่วงอายุ เพื่อจะได้หาปีที่เกิดตามตารางต่อไปนี้

ปีนักกษัตร	อายุ (ปีปฏิทิน – พ.ศ.)					
กุน	45 (2514)	57 (2502)	69 (2490)	81 (2478)	93 (2466)	105 (2454)
จอ	46 (2513)	58 (2501)	70 (2489)	82 (2477)	94 (2465)	106 (2453)
ระกา	47 (2512)	59 (2500)	71 (2488)	83 (2476)	95 (2464)	107 (2452)
วอก	48 (2511)	60 (2499)	72 (2487)	84 (2475)	96 (2463)	108 (2451)
มะแม	49 (2510)	61 (2498)	73 (2486)	85 (2474)	97 (2462)	109 (2450)
มะเมีย	50 (2509)	62 (2497)	74 (2485)	86 (2473)	98 (2461)	110 (2449)
มะเส็ง	51 (2508)	63 (2496)	75 (2484)	87 (2472)	99 (2460)	111 (2448)
มะโรง	52 (2507)	64 (2495)	76 (2483)	88 (2471)	100 (2459)	112 (2447)
เถาะ	53 (2506)	65 (2494)	77 (2482)	89 (2470)	101 (2458)	113 (2446)
ขาล	54 (2505)	66 (2493)	78 (2481)	90 (2469)	102 (2457)	114 (2445)
ฉลู	55 (2504)	67 (2492)	79 (2480)	91 (2468)	103 (2456)	115 (2444)
ชวด	56 (2503)	68 (2491)	80 (2479)	92 (2467)	104 (2455)	116 (2443)

[พนง: กรุณาตรวจสอบปี พ.ศ. ที่เกิดให้ถูกต้อง เนื่องจากเมื่อผ่านข้อนี้ไปและหน้าจอถัดไปขึ้นมา ท่านไม่สามารถย้อนกลับมาเปลี่ยนปี พ.ศ. ที่เกิดได้]

CS19 BRANCHPOINT: IF INFORMATION PROVIDED FOR ALL CS16, CS17 AND CS18, GO TO CS20
IF WE ONLY KNOW R's BIRTH YEAR (CS18 {NOT DK and NOT RF}) OR R's AGE, ASSIGN APPROPRIATE AGE CATEGORY TO CS19 (CS19={1 or 2 or 3}) AND GO TO CS20

CS19 (ผู้ให้สัมภาษณ์)

ถ้าทั้ง CS16 และ CS17 = DK/RF แต่ให้ข้อมูลปี พ.ศ. ที่เกิด CS18 ให้เลือก 1 ในข้อ CS19 (ไป CS20)

ถ้าทั้ง CS16 และ CS17 = DK/RF และ CS18 = {NOT DK and NOT RF} แต่ให้ข้อมูลอายุ ไม่ใช่ปี พ.ศ. ที่เกิด ให้

เลือก 2 ในข้อ CS19 ถ้ามีอายุ 60 ปีหรือมากกว่า (และพนักงานสัมภาษณ์คำนวณปี พ.ศ. ที่เกิด ยืนยันกับผู้ตอบ และกลับไป CS18 เพื่อใส่ ปี พ.ศ. ที่เกิด) (ไป CS20)

เลือก 3 ในข้อ CS19 ถ้ามีอายุน้อยกว่า 60 ปี (และพนักงานสัมภาษณ์คำนวณปี พ.ศ. ที่เกิด ยืนยันกับผู้ตอบ และกลับไป CS18 เพื่อใส่ ปี พ.ศ. ที่เกิด) (ไป CS20)

ถ้าทั้ง CS16 CS17 และ CS18 = DK/RF พนักงานสัมภาษณ์ชี้แจงดังนี้

(การทราบอายุที่แน่นอนเป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจากการศึกษานี้ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆของคนไทยในแต่ละช่วงของชีวิต) จึงขอทราบว่า

[ท่าน/ชื่อ__R___] มีอายุ 60 ปีหรือมากกว่า?

[พนง: หากผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ ขอให้ประมาณการว่า R อายุ 60 ปีหรือมากกว่า แล้วให้เลือก 4 หรือ 5 ในข้อ CS19 นี้]

การทราบอายุที่แน่นอนเป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจากการศึกษานี้ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆของคนไทยในแต่ละช่วงของชีวิต จึงขอทราบว่า

ชื่อ ___R____ มีอายุเท่าไหร่ในตอนที่เสียชีวิต?

[พนง: หากผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ ขอให้ประมาณการว่า R อายุ 60 ปีหรือมากกว่า แล้วให้เลือก 4 หรือ 5 ในข้อ CS19 นี้]

1. ทราบอายุหรือปีเกิดจากข้อมูลที่ให้ไว้ (ในข้อถามก่อนหน้านี้)
2. R/ผู้ให้สัมภาษณ์แจ้งว่าอายุ 60 ปีหรือมากกว่า
3. R/ผู้ให้สัมภาษณ์แจ้งว่าอายุน้อยกว่า 60 ปี
4. พนักงานสัมภาษณ์คาดว่า R อายุ 60 ปีหรือมากกว่า
5. พนักงานสัมภาษณ์คาดว่า R อายุน้อยกว่า 60 ปี

NOTE: *ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS20 **CS20** เป็นตัวแปรที่จัดเก็บอายุของ R โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณอายุ ตามลำดับดังนี้

(1) จากข้อมูลในข้อถาม CS16, CS17 และ CS18 ถ้ามีข้อมูลปีเกิดของR ในข้อ CS18

(2) ใช้ข้อมูลจากข้อ CS19 มาคำนวณอายุและปีเกิด (CS18) ดังนี้:

(a) ถ้า CS19 = {2 หรือ 4}: อายุ = 60 & ปีเกิด = {ปีปัจจุบัน – 61}

(b) ถ้า CS19 = {3 หรือ 5}: อายุ = 59 & ปีเกิด = {ปีปัจจุบัน – 58}

สำหรับ exit R

CS20 เป็นอายุที่ R เสียชีวิต, โดยการคำนวณจากปีที่เกิดและวันเดือนปีที่เสียชีวิตที่ได้จากข้อ CS10, CS11และ CS12 ตามลำดับ

End Birthdate and Age of Respondent

Marital Status Information (CS21 – CS27)

CS21 (สถานภาพสมรสในปัจจุบันของ[ท่าน/ชื่อ__R___]?)

(สถานภาพสมรสของ ชื่อ__R___ ในตอนที่เสียชีวิต?)

CORE:

1. สมรส - ไป CS22 BRANCHPOINT

3. มีคู่ครอง อยู่ด้วยกันเฉยๆฉันท์สามีภรรยา - ไป CS28 BRANCHPOINT

4. แยกกันอยู่ - ไป CS24 BRANCHPOINT

5. หย่า - ไป CS24 BRANCHPOINT

6. หม้าย – ไป CS24 BRANCHPOINT

7. โสด – ไป R ROSTER (AFTER CS35)

EXIT:

1. สมรส

3. มีคู่ครอว อยู่ด้วยกันเฉยๆฉันท์สามีภรรยา

4. แยกกันอยู่

5. หย่า

6. หม้าย

7. โสด

NOTE: *ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS22 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO R ROSTER (AFTER CS35)

CS22 ท่าน/ชื่อ __R___ สมรสในเดือนและปีใด?

เดือน:

01. มกราคม

02. กุมภาพันธ์

03. มีนาคม

04. เมษายน

05. พฤษภาคม

06. มิถุนายน

07. กรกฎาคม

08. สิงหาคม

09. กันยายน

10. ตุลาคม

11. พฤศจิกายน

12. ธันวาคม

DK

RF

CS23 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

CS24 BRANCHPOINT: IF R's CURRENT MARITAL STATUS IS MARRIED (CS21 = 1), GO TO CS28.

CS24 ท่าน/ชื่อ __R___ แยกกันอยู่/ หย่าร้าง/ หม้าย ในเดือนและปีใด?

เดือน:

01. มกราคม

02. กุมภาพันธ์

03. มีนาคม

04. เมษายน

05. พฤษภาคม

06. มิถุนายน

07. กรกฎาคม

08. สิงหาคม

09. กันยายน

10. ตุลาคม

11. พฤศจิกายน

12. ธันวาคม

DK

RF

CS25 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

CS26 เดือนและปีใดที่ท่านสมรส?

เดือน:

01. มกราคม

02. กุมภาพันธ์

03. มีนาคม

04. เมษายน

05. พฤษภาคม

06. มิถุนายน

07. กรกฎาคม

08. สิงหาคม

09. กันยายน

10. ตุลาคม

11. พฤศจิกายน

12. ธันวาคม

DK

RF

CS27 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

End Marital Status Information (CS21 - CS27)

CS28 BRANCHPOINT: IF R's CURRENT MARITAL STATUS IS SEPARATED, DIVORCED, OR WIDOWED (CS21={4 or 5 or 6}), GO TO R ROSTER (AFTER CS35).

CS28 ท่านและ [คู่สมรส/คู่ครอง] อาศัยอยู่ด้วยกันหรือไม่?

[พนง: ข้อถามนี้ต้องการทราบว่าคู่สมรส/คู่ครองอาศัยอยู่ในบ้าน/ครัวเรือนเดียวกันกับ R หรือไม่]

1. อาศัยอยู่ด้วยกัน - GO TO CS31
2. ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน

DK - GO TO CS31

RF - GO TO CS31

CS29 เริ่มที่เดือนและปีใดที่ท่าน/ชื่อ __R____ ไม่ได้อาศัยอยู่บ้าน/ครัวเรือนเดียวกันกับคู่สมรส/คู่ครอง?

เดือน:

01. มกราคม

02. กุมภาพันธ์

03. มีนาคม

04. เมษายน

05. พฤษภาคม

06. มิถุนายน

07. กรกฎาคม

08. สิงหาคม

09. กันยายน

10. ตุลาคม

11. พฤศจิกายน

12. ธันวาคม

DK

RF

CS30 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

CS31 [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน/ของชื่อ ___R____ เกิดวันที่เท่าไหร่ เดือนอะไร และปี พ.ศ.ใด?

เดือน (เดือนทางจันทรคติ):

01. มกราคม (เดือนยี่ / เดือน 2)

02. กุมภาพันธ์ (เดือน 3)

03. มีนาคม (เดือน 4)

04. เมษายน (เดือน 5)

05. พฤษภาคม (เดือน 6)

06. มิถุนายน (เดือน 7)

07. กรกฎาคม (เดือน 8)

08. สิงหาคม (เดือน 9)

09. กันยายน (เดือน 10)

10. ตุลาคม (เดือน 11)

11. พฤศจิกายน (เดือน 12)

12. ธันวาคม (เดือนอ้าย / เดือน 1)

DK

RF

CS32 [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน/ของชื่อ ___R____เกิดวันที่เท่าไหร่?

_____

วันที่

DK

RF

CS33 [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน/ของชื่อ ___R____เกิดปี พ.ศ. ใด?

_____

ปี พ.ศ.

DK

RF

ถ้าปีที่ตอบเป็นปีนักกษัตร เช่น เกิดปีลิง ให้ถามช่วงอายุ เพื่อจะได้หาปีที่เกิดตามตารางต่อไปนี้

ปีนักกษัตร	อายุ (ปีปฏิทิน – พ.ศ.)					
กุน	45 (2514)	57 (2502)	69 (2490)	81 (2478)	93 (2466)	105 (2454)
จอ	46 (2513)	58 (2501)	70 (2489)	82 (2477)	94 (2465)	106 (2453)
ระกา	47 (2512)	59 (2500)	71 (2488)	83 (2476)	95 (2464)	107 (2452)
วอก	48 (2511)	60 (2499)	72 (2487)	84 (2475)	96 (2463)	108 (2451)
มะแม	49 (2510)	61 (2498)	73 (2486)	85 (2474)	97 (2462)	109 (2450)
มะเมีย	50 (2509)	62 (2497)	74 (2485)	86 (2473)	98 (2461)	110 (2449)
มะเส็ง	51 (2508)	63 (2496)	75 (2484)	87 (2472)	99 (2460)	111 (2448)
มะโรง	52 (2507)	64 (2495)	76 (2483)	88 (2471)	100 (2459)	112 (2447)
เถาะ	53 (2506)	65 (2494)	77 (2482)	89 (2470)	101 (2458)	113 (2446)
ขาล	54 (2505)	66 (2493)	78 (2481)	90 (2469)	102 (2457)	114 (2445)
ฉลู	55 (2504)	67 (2492)	79 (2480)	91 (2468)	103 (2456)	115 (2444)
ชวด	56 (2503)	68 (2491)	80 (2479)	92 (2467)	104 (2455)	116 (2443)

CS34 BRANCHPOINT: : IF INFORMATION PROVIDED FOR ALL CS31, CS32 AND CS33, GO TO CS35
IF WE ONLY KNOW R's SPOUSE's/PARTNER's BIRTH YEAR (CS33 {NOT DK and NOT RF}) OR R's SPOUSE's/PARTNER's AGE, ASSIGN APPROPRIATE AGE CATEGORY TO CS34 (CS34={1 or 2 or 3}) AND GO TO CS35 ASSIGNMENT

CS34

ถ้าทั้ง CS31 และ CS32 = DK/RF แต่ให้ข้อมูลปี พ.ศ. ที่เกิดในข้อ CS33 ให้เลือก 1 ในข้อ CS34 (ไป CS35)

ถ้าทั้ง CS31 และ CS32 = DK/RF และ CS33 = {NOT DK and NOT RF} แต่ให้ข้อมูลอายุ ไม่ใช่ปี พ.ศ.ที่เกิด ให้

เลือก 2 ในข้อ CS34 ถ้ามีอายุ 60 ปีหรือมากกว่า (และพนักงานสัมภาษณ์คำนวณปี พ.ศ. ที่เกิด ยืนยันกับผู้ตอบ และกลับไป CS33 เพื่อใส่ ปี พ.ศ. ที่เกิด) (ไป CS35)

เลือก 3 ในข้อ CS34 ถ้ามีอายุน้อยกว่า 60 ปี (และพนักงานสัมภาษณ์คำนวณปี พ.ศ. ที่เกิด ยืนยันกับผู้ตอบ และกลับไป CS33 เพื่อใส่ ปี พ.ศ. ที่เกิด) (ไป CS35)

ถ้าทั้ง CS31 CS32 และ CS33 = DK/RF พนักงานสัมภาษณ์ชี้แจงดังนี้

(การทราบอายุที่แน่นอนเป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจากการศึกษานี้ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆของคนไทยในแต่ละช่วงของชีวิต) จึงขอทราบว่า

[คู่สมรส/คู่ครองของท่าน/ของชื่อ__R___] มีอายุ 60 ปีหรือมากกว่า?

[พนง: หากผู้ให้สัมภาษณ์ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ ขอให้ประมาณการว่าคู่สมรส/คู่ครองของ R อายุ 60 ปีหรือมากกว่า แล้วให้เลือก 4 หรือ 5 ในข้อ CS34 นี้]

1. ทราบอายุหรือปีเกิดของคู่สมรส/คู่ครอง R จากข้อมูลที่ให้ไว้ (ในข้อถามก่อนหน้านี้)
2. ได้ข้อมูลระบุว่าคู่สมรส/คู่ครองของ R มีอายุ 60 ปีหรือมากกว่า
3. ได้ข้อมูลระบุว่าคู่สมรส/คู่ครองของ R มีอายุน้อยกว่า 60 ปี
4. พนักงานสัมภาษณ์คาดว่าคู่สมรส/คู่ครองของ R อายุ 60 ปีหรือมากกว่า
5. พนักงานสัมภาษณ์คาดว่าคู่สมรส/คู่คองของ R อายุน้อยกว่า 60 ปี

NOTE: *ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN**

CS35 **อายุของคู่สมรส/คู่ครองของ R**

CS35 เป็นตัวแปรที่จัดเก็บอายุของคู่สมรส/คู่ครองของ R โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณอายุ ตามลำดับดังนี้

(1) จากข้อมูลในข้อถาม CS31, CS32 และ CS33 ถ้ามีข้อมูลปีเกิดที่ให้ไว้ในข้อ CS33

(2) ใช้ข้อมูลจากข้อ CS34 มาคำนวณอายุและปีเกิด (CS33) ดังนี้:

(a) ถ้า CS34 = {2 หรือ 4}: อายุ = 60 & ปีเกิด = {ปีปัจจุบัน – 61}

(b) ถ้า CS34 = {3 หรือ 5}: อายุ = 59 & ปีเกิด = {ปีปัจจุบัน – 58}

End Birthdate and Age of R's spouse/partner

Respondent grid questions (CS36-CS41)

R ROSTER {CORE **AND EXIT**}:

A ROSTER WILL CONTAIN FOLLOWING INFORMATION ABOUT THE R (INCLUDING ID #) AND CURRENT SPOUSE/PARTNER (IF ANY).

PERSON ID#
FIRST NAME (CS36)
LAST NAME (CS37)
GENDER (CS38)
RELATIONSHIP TO R (CS39)
HH NUMBER (CS40)
YEAR BORN R (CS18)
YEAR BORN SPOUSE/PARTNER (CS33)

NOTE: THE INTERVIEWER ASKS QUESTIONS, IN BOTH CORE AND EXIT IWS, OF THE RESPONDENT/PROXY IN ORDER TO ENTER INFORMATION ABOUT THE RESPONDENT AND SPOUSE/PARTNER (IF ANY) IN THE R ROSTER, OR TO GATHER INFORMATION ABOUT THE FIRST R's SPOUSE/PARTNER.

CS36 (ชื่อจริง)

พนง: ป้อนหรือตรวจสอบการสะกดของชื่อของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

(ชื่อจริง)

พนง: ถ้าจำเป็น ให้ตรวจสอบการสะกดชื่อของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

_____

ชื่อจริง

DK

RF

CS37 นามสกุล

พนง: ป้อนหรือตรวจสอบการสะกดนามสกุลของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

นามสกุล

พนง: ถ้าจำเป็นให้ตรวจสอบการสะกดนามสกุลของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

_____

นามสกุล

DK

RF

CS38 เพศ

พนง: ป้อนหรือตรวจสอบเพศของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

เพศ

พนง: ถ้าจำเป็น ให้ตรวจสอบเพศของ R (และคู่สมรส/คู่ครอง)

1. ชาย
2. หญิง

CS39 ความสัมพันธ์กับ R

1. ตนเอง
2. คู่สมรส/คู่ครอง

CS40 ลำดับในครัวเรือน

1. HH1
2. HH2

End respondents grid questions

CS42 BRANCHPOINT: IF THIS IS A SECOND R, GO TO CS46
IF R CURRENTLY IS NOT PART OF A COUPLE (CS21={NOT 1 or NOT 3}) or IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO CS45 BRANCHPOINT

CS42 ขอสัมภาษณ์ท่านและ[คู่สมรส/คู่ครอง] โดยจะขอถามบางอย่างเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของครัวเรือน รวมถึงการวางแผนในการเกษียณอายุ (เรื่องเกี่ยวกับการเงิน) ด้วย

ระหว่างท่านกับคู่สมรส ท่านใดจะให้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องการเงินนี้ดีกว่ากัน?

1. ตัว R ตอบเอง
2. คู่สมรส / คู่ครองของ R

3. DK / RF: R เป็นเพศชาย

4. DK / RF: คู่สมรส/คู่ครองของ R เพศชาย

5. DK / RF: คู่สมรส/คู่ครองของ R เพศเดียวกัน, R จะเป็นผู้ตอบ

6. R จะเป็นผู้ตอบคำถามทั้งส่วนที่เป็นเรื่องการเงินและเรื่องครอบครัว

7. R จะไม่ตอบทั้งส่วนที่เป็นเรื่องการเงินหรือเรื่องครอบครัว

DK

RF

Financial-Family assignment (CS43-CS45)

CS43/CS44 **การกำหนดผู้ตอบในเรื่องการเงิน (FIN)/เรื่องครอบครัว (FAM)**

การกำหนด 'FIN / FAM'

R ที่ถูกจัดให้อยู่ในประเภท “ไม่มีคู่” (CS21 = { NOT 1 or NOT 3}) หรือการสัมภาษณ์ที่เป็น exit จะถูกกำหนดให้เป็นผู้ตอบทั้งเรื่องการเงินและเรื่องครอบครัว (FIN & FAM R)

การกำหนดว่าใคร (ระหว่าง R ซึ่งในข้อนี้จะใช้แทนด้วย R1 กับคู่สมรส/คู่ครองซึ่งในข้อนี้จะใช้แทนด้วย R2) จะเป็นผู้ตอบเรื่องใด (FIN / FAM) ขึ้นอยู่กับคำตอบที่ R1 ให้ไว้ในข้อ CS42

สำหรับ CS43 จะเก็บข้อมูลสำหรับ R1 ว่าถูกกำหนดให้ตอบเรื่องใด ส่วน CS44 จะเก็บข้อมูลสำหรับ R2 ว่าถูกกำหนดให้ตอบเรื่องใด เงื่อนไขในการกำหนดเป็นดังนี้:

(1) ถ้าข้อ CS42 มีรหัส 1 หรือ 3 หรือ 5:

R1 = เป็นผู้ตอบเรื่องการเงิน

R2 = เป็นผู้ตอบเรื่องครอบครัว

(2) ถ้าข้อ CS42 เลือกรหัส 6:

R1 = เป็นผู้ตอบเรื่องการเงินและเรื่องครอบครัว

R2 = ไม่ตอบทั้ง 2 เรื่อง

(3) ถ้าข้อ CS42 เลือกรหัส 7:

R1 = ไม่ตอบทั้ง 2 เรื่อง

R2 = เป็นผู้ตอบเรื่องการเงินและเรื่องครอบครัว

(4) ถ้าข้อ CS42 เลือกรหัส 2 หรือ 4:

R1 = เป็นผู้ตอบเรื่องครอบครัว

R2 = เป็นผู้ตอบเรื่องการเงิน

CS45 BRANCHPOINT: IF R CURRENTLY IS NOT PART OF A COUPLE (CS21={NOT 1 or NOT 3}) or IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, ASSIGN "3. FINANCIAL & FAMILY R" TO CS45 AND GO TO CS46

CS45 พนง: กำหนดให้ ชื่อ __R___ เป็นผู้ตอบเรื่อง

1. การเงิน
2. ครอบครัว
3. ทั้งการเงินและครอบครัว
4. ไม่ใช่ทั้งการเงินและครอบครัว

End Financial-Family assignment

Housing location and residence questions (CS46 – CS48)

CS46 พนง: คำถามต่อไปนี้ ขอสอบทานเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของท่านอีกครั้ง

(จังหวัดที่ท่านอยู่ในปัจจุบัน)

ตอนที่เสียชีวิต ชื่อ ___R___ [และท่าน/คู่สมรส R] มีบ้านหรือที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดใด?

_____

จังหวัด

DK

RF

CS47 (อำเภอ (เขต) ที่ท่านอยู่ในปัจจุบัน)

ตอนที่เสียชีวิต ชื่อ ___R___ [และท่าน/คู่สมรส R] มีบ้านหรือที่พักอาศัยอยู่ในอำเภอ (เขต)ใด?

_____

อำเภอ

DK

RF

CS48 (ตำบล (แขวง) ที่ท่านอยู่ในปัจจุบัน)

ตอนที่เสียชีวิต ชื่อ ___R___ [และท่าน/คู่สมรส R] มีบ้านหรือที่พักอาศัยอยู่ในตำบล (แขวง)ใด?

_____

ตำบล

DK

RF

***NOTE**: พนักงานสัมภาษณ์เลือกชื่อจังหวัดและอำเภอจากรายการที่เป็น DROP-DOWN MENU*

CS49 BRANCHPOINT: IF THIS IS THE SECOND R and {FAMILY or NON-FINANCIAL & NON-FAMILY R} (CS45={2 or 4}), GO TO CS55

CS49 นอกเหนือจากบ้านหลังนี้แล้ว ท่านมีบ้านหรืออพาร์ทเม้นอื่นๆ ที่ท่านพักอาศัยอยู่นานกว่า 2 เดือนหรือไม่?
[พนง: หากผู้ให้สัมภาษณ์แจ้งข้อมูลมากกว่า 1 รายการ ให้ถามเฉพาะที่อยู่นานที่สุด]
ณ เวลาที่ชื่อ __R___ เสียชีวิต [ท่าน/ชื่อ __R___/ชื่อ __R___และคู่สมรส] มีบ้านหรืออพาร์ทเม้นอื่นๆ ที่ [ท่าน/ชื่อ __R___/ชื่อ __R___และคู่สมรส] พักอาศัยอยู่มากกว่า 2 เดือนหรือไม่?
[พนง: หากมีข้อมูลมากกว่า 1 รายการ ให้ถามเฉพาะที่อยู่นานที่สุด]

1. มี
5. ไม่มี – ข้ามไป CS53
DK - ข้ามไป CS53
RF - ข้ามไป CS53

CS50 บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในจังหวัดใด?
บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในจังหวัดใด?

_____
จังหวัด

DK
RF

CS51 บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในอำเภอใด?
บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในอำเภอใด?

_____
อำเภอ

DK
RF

CS52 บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในตำบลใด?
บ้าน/ที่พักอาศัยดังกล่าวอยู่ในตำบลใด?

_____
ตำบล

DK
RF

***NOTE**: พนักงานสัมภาษณ์เลือกชื่อจังหวัดและอำเภอจากรายการที่เป็น DROP-DOWN MENU*

CS53 ASSIGNMENT: **จำนวนของที่อยู่อาศัย**:

ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์มีที่อยู่อีกที่ (CS49 = 1):
ให้ระบุ CS53 = 2. มีที่พักสองแห่ง

นอกเหนือจากนี้:
ให้ระบุ CS53 = 1. มีที่พักหนึ่งแห่ง

CS54 BRANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE RESIDENCE (CS53=1), GO TO CS55

CS54 บ้านที่อยู่อาศัยหลักของท่านคือหลังไหน [ระบุ จังหวัด อำเภอ ตำบล ของบ้านที่อยู่ปัจจุบัน / ระบุ จังหวัด อำเภอ ตำบล ของบ้านอีกหลัง (ในลำดับที่สอง)]
คำนิยาม: บ้านที่อยู่อาศัยหลัก คือ ที่พักอาศัยที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่นั่น

บ้านที่อยู่อาศัยหลักของชื่อ __R___ คือหลังไหน [ระบุ จังหวัด อำเภอ ตำบล ของบ้านที่อยู่หลัก/ ระบุ จังหวัด อำเภอ ตำบล ของบ้านอีกหลัง (ในลำดับที่สอง)]
คำนิยาม: บ้านที่อยู่อาศัยหลัก คือ ที่พักอาศัยที่ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่นั่น

1. ที่พักอาศัยปัจจุบัน จังหวัด อำเภอ (เขต) ตำบล (แขวง) (CS46)
5. ที่พักอาศัยอีกแห่งที่อยู่ใน จังหวัด อำเภอ (เขต) ตำบล (แขวง) (CS50)
DK
RF

CS56 **การกำหนดที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน**
ข้อ CS56 เป็นการกำหนด จังหวัด อำเภอ (เขต) ตำบล (แขวง) ที่เป็นที่อยู่อาศัยหลัก:
ซึ่งขึ้นอยู่กับคำตอบที่ให้ไว้ในข้อ CS54 ถ้ามีการถาม R ในข้อ CS54

นอกเหนือจากกรณีข้างต้น:
ให้ขึ้นอยู่กับคำตอบที่ให้ไว้ในข้อ CS46-CS48

End housing location and residence questions

CS57 BRANCHPOINT: IF THIS IS NOT A FIRST R and NOT A FAMILY R, GO TO CS78

CS57 ญาติพี่น้องเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสมาชิกในครอบครัวต้องการความช่วยเหลือ

ด้วยเหตุนี้ คำถามถัดไปจึงเป็นคำถามเกี่ยวกับบุตรของท่าน [และของคู่สมรส/คู่ครองของท่าน] รวมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังที่ตั้งอยู่ **จังหวัด อำเภอ (เขต) ตำบล (แขวง) ที่เป็นที่อยู่อาศัยหลัก** (CS56)

ญาติพี่น้องเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสมาชิกในครอบครัวต้องการความช่วยเหลือ

ด้วยเหตุนี้ คำถามถัดไปจึงเป็นคำถามเกี่ยวกับบุตรของชื่อ __R__ [บุตรของท่าน/บุตรของคู่สมรส-คู่ครองของ R/ บุตรของ Rและคู่สมรส/คู่ครอง] รวมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังที่ตั้งอยู่ **จังหวัด อำเภอ (เขต) ตำบล (แขวง) ที่เป็นที่อยู่อาศัยหลัก**

1. ดำเนินการต่อ

CHILD ROSTER {CORE **AND EXIT**}:

CHILD ROSTER จะประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับบุตรและคู่สมรสของบุตร ดังนี้

ID# ของบุคคล
ชื่อ (CS59)
ความสัมพันธ์กับ R (CS60)
ความสัมพันธ์กับคู่สมรส/คู่ครองของ R (CS61)
เพศ (CS62)
การอยู่อาศัย (CS63)
เดือนที่เสียชีวิต (CS64)
ปีที่เสียชีวิต (CS65)
สถานภาพสมรส (CS66 / CS67)
คู่ครอง (อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส) (CS66 / CS67)
ชื่อคู่สมรส/คู่ครอง (CS68)
เพศคู่สมรส/คู่ครอง (CS69)
การอยู่อาศัยของคู่สมรส/คู่ครอง (CS70)
ความคิดเห็น (CS71)

***NOTE:** พนักงานสัมภาษณ์ใส่ชื่อของบุตรลงใน CHILD ROSTER แล้วใส่ข้อมูลอื่นๆโดยการเลือกรหัสคำตอบจากเมนูที่ปรากฏในแต่ละสดมภ์ (FIELD/VARIABLE NAME).*
ชื่อของบุตรคนที่ n หรือ "CHILDn FIRST NAME" ที่ปรากฏในข้อคำถามหมายถึงบุตรคนที่กำลังพิจารณา (บุตรที่ว่านี้อาจเป็นบุตรของ R หรือเป็นบุตรของคู่สมรส R หรืออาจเป็นคู่สมรสของบุตรก็ได้ (เช่น บุตรเขย/บุตรสะใภ้))

พนักงานสัมภาษณ์ถามคำถามในส่วนนี้ทั้งการสัมภาษณ์ที่เป็น CORE และ EXIT

CS58 {CORE}
ท่าน [หรือคู่สมรส/คู่ครอง] มีบุตรหรือบุตรเลี้ยงหรือไม่?

(บุตร)
ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่สมรส/คู่ครองของชื่อ __R__:
ชื่อ __R__ หรือท่านมีบุตรหรือบุตรเลี้ยงหรือไม่?

ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ใช่คู่สมรส/คู่ครองของชื่อ __R__::

ชื่อ __R__ [หรือคู่สมรส/คู่ครองของ R] มีบุตรหรือบุตรเลี้ยงหรือไม่?

1. มี

5. ไม่มี - ไป CS72

DK - ไป CS72

RF - ไป CS72

Children loop grid (CS59-CS58)

*****BEGINNING OF CS59 (CHILD) LOOP: QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 ARE ASKED FOR EACH CHILD AND SPOUSE/PARTNER. AFTER THE IWER HAS COMPLETED ASKING QUESTIONS ABOUT A CHILD AND SPOUSE/PARTNER (IF ANY), R IS ASKED IF THEY HAVE ANY OTHER CHILDREN (CS58), AND WILL BE ASKED CS59 THROUGH CS71 IF MORE CHILDREN ARE REPORTED. *****

CS59 (บุตรหรือคู่สมรส/คู่ครองของบุตร)

ถ้าเป็นบุตร (แบ่งเป็นบุตรชาย, บุตรเลี้ยงชาย, บุตรสาว, บุตรเลี้ยงสาว):
(ครั้งแรกของการถามในส่วน **CHILD ROSTER**) ขอเริ่มถามเกี่ยวกับบุตรของท่าน [บุตรของคู่สมรส/คู่ครองของท่าน]

บุตร (คนแรก/คนถัดไป) ชื่ออะไร?
[พนง: ใส่ชื่อบุตร]

ถ้าเป็นบุตรเขย/สะใภ้:
[พนง: ใส่ชื่อบุตรเขย/สะใภ้]

(บุตรหรือคู่สมรส/คู่ครองของบุตร)

ถ้าเป็นบุตร (แบ่งเป็นบุตรชาย, บุตรเลี้ยงชาย, บุตรสาว, บุตรเลี้ยงสาว):
(ครั้งแรกของการถามในส่วน **CHILD ROSTER**) ขอเริ่มถามเกี่ยวกับบุตรของชื่อ __R__ [บุตรของท่าน/บุตรของคู่สมรส-คู่ครองของ R/บุตรของ Rและคู่สมรส/คู่ครอง]

บุตร (คนแรก/คนถัดไป) ชื่ออะไร?
[พนง: ใส่ชื่อบุตร]

ถ้าเป็นบุตรเขย/สะใภ้:
[พนง: ใส่ชื่อบุตรเขย/สะใภ้]

_____

ชื่อ

RF - ไป CS58

CS60 (บุตร)

(ความสัมพันธ์ของบุตรชื่อ ____ กับท่าน?)

(บุตร)

(ความสัมพันธ์ของบุตรชื่อ ____ กับชื่อ __R__?)

CHILD GRID - RELATIONSHIP TO R

3. บุตรชาย
4. บุตรเลี้ยงชาย
5. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)
6. บุตรสาว
7. บุตรเลี้ยงสาว
8. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)
9. [หลาน]
10 [บิดา]
11. [พ่อตา]
12. [มารดา]
13. [แม่ยาย]
15. [พี่ชาย/น้องชาย]
16. [คู่สมรส/คู่ครองของพี่ชาย/น้องชาย] (พี่/น้องเขย)
17. [พี่สาว/น้องสาว]
18. [คู่สมรส/คู่ครองของพี่สาว/น้องสาว] (พี่/น้องสะใภ้)
19. [ญาติอื่น ๆ]
30. อดีตบุตรเลี้ยง
31. อดีตบุตรเขย/สะใภ้
32. [ไม่ทราบชื่อ]
33. [คู่สมรส/คู่ครองของหลาน]
97. [ขยายรายการ]

NOTE: *ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS61(CHILD) BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE A {SPOUSE or PARTNER}, GO TO CS62 (CHILD)

CS61 (บุตร)

(ความสัมพันธ์ของบุตรชื่อ ____ กับคู่สมรส/คู่ครองปัจจุบันของท่าน?)

(บุตร)

(ความสัมพันธ์ของบุตรชื่อ ____ กับ [ท่าน/คู่สมรส/คู่ครองของชื่อ __R__?)

CHILD GRID - RELATIONSHIP TO R's SPOUSE/PARTNER

3. บุตรชาย
4. บุตรเลี้ยงชาย
5. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)
6. บุตรสาว
7. บุตรเลี้ยงสาว
8. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)
9. [หลาน]
10 [บิดา]
11. [พ่อตา]
12. [มารดา]
13. [แม่ยาย]
15. [พี่ชาย/น้องชาย]
16. [คู่สมรส/คู่ครองของพี่ชาย/น้องชาย] (พี่/น้องเขย)
17. [พี่สาว/น้องสาว]
18. [คู่สมรส/คู่ครองของพี่สาว/น้องสาว] (พี่/น้องสะใภ้)
19. [ญาติอื่น ๆ]
30. อดีตบุตรเลี้ยง
31. อดีตบุตรเขย/สะใภ้
32. [ไม่ทราบชื่อ]
33. [คู่สมรส/คู่ครองของหลาน]
97. [ขยายรายการ]

NOTE: *When the list of relationship appears, only those that do not have brackets (above): I.E., codes 3-8, 30, AND 31; are shown.*

CS62 (บุตร)

(บุตรชื่อ_____ เพศอะไร?)

(บุตร)

(บุตรชื่อ ____ เพศอะไร?)

1. ชาย
2. หญิง

NOTE*: เพศของคู่สมรสจะถูกกำหนดให้ตรงกันข้ามกับเพศของบุตร*

CS63 (บุตร)

(บุตรชื่อ_____อาศัยอยู่กับท่านที่บ้านหลังนี้หรือไม่?)

[พนง: ถ้าจำเป็นให้ซักถาม:] (บุตรชื่อ _____ ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่?)

(บุตร)
(บุตรชื่อ_____อาศัยอยู่กับ [ชื่อ __R___/ท่าน] หรือไม่?)

[พนง: สถานะการอยู่อาศัยของบุตร ณ เวลาที่ชื่อ __R___เสียชีวิต]
[พนง: ถ้าจำเป็น ให้ถามว่าบุตรชื่อ____เสียชีวิตไปแล้วหรือไม่]

1. อาศัยอยู่ด้วยกัน
2. อยู่ที่อื่นที่เป็นสถาบัน: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น ไปเรียนหนังสือ, ติดคุก, อยู่สถานบำบัด ฯลฯ) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น
3. อยู่ที่อื่นๆนอกเหนือจากข้อ 2 ข้างต้น: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น เดินทาง) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น
4. เสียชีวิต
5. ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน
6. ขาดการติดต่อ

DK

RF

***NOTE**: สถานภาพการอยู่อาศัยของคู่สมรส/คู่ครองของบุตรถูกกำหนดให้อยู่ที่เดียวกันกับบุตร อย่างไรก็ตามพนักงานสัมภาษณ์จะเห็นสถานภาพดังกล่าวเมื่อตอนถามคำถามเกี่ยวคู่สมรส/คู่ครองของบุตร และถ้าจำเป็น สามารถแก้ไขได้*

CS64(CHILD) BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT IN THIS IW THAT A CHILD DIED, GO TO CS66 (CHILD) BRANCHPOINT

CS64 (บุตร)

ถ้าบุตรชื่อ _____ เสียชีวิต {CS63 = 4}:
บุตรคนนี้เสียชีวิตเมื่อเดือนและปีใด?

(บุตร)
ถ้าบุตรชื่อ _____ เสียชีวิต {CS63 = 4}:
บุตรคนนี้เสียชีวิตเมื่อเดือนและปีใด?

เดือน:

1. มกราคม

2. กุมภาพันธ์

3. มีนาคม

4. เมษายน

5. พฤษภาคม

6. มิถุนายน

7 กรกฎาคม

8. สิงหาคม

9. กันยายน

10 ตุลาคม

11 พฤศจิกายน

12 ธันวาคม

DK

RF

CS65 _____

ปี พ.ศ.

DK

RF

CS66(CHILD) BRANCHPOINT: IF THIS IS NOT A CHILD {I.E., IF THIS IS A CHILD-IN-LAW}, GO TO CS71(CHILD)
IF THIS CHILD IS DIED (CS63=4), GO TO CS71(CHILD)

CS66 (บุตร)

(บุตรชื่อ _____ แต่งงานแล้วหรือยัง?)

(บุตร)

(บุตรชื่อ _____ แต่งงานแล้วหรือยัง?)

1. แต่งงานแล้ว - ไป CS68

5. ยังไม่ได้แต่งงาน

DK

RF

CS67 (บุตร)

(บุตรชื่อ _____ มีคู่ครองซึ่งอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรสหรือไม่?)

(บุตร)

(บุตรชื่อ _____ มีคู่ครองซึ่งอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรสหรือไม่?)

1. มี

5. ไม่มี - ไป CS71

DK - ไป CS71

RF - ไป CS71

CS66/CS67 CHILD COUPLENESS ASSIGNMENT:

การกำหนดรหัสเกี่ยวกับการมีคู่ของบุตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการตอบของ R

(CS66/CS67=1): แต่งงาน : ถ้าบุตรมีการจดทะเบียนสมรส (CS66=1 and CS67 NOT 1)

(CS66/CS67=3): มีคู่ครอง: ถ้าบุตรอยู่กับผู้อื่นฉันท์สามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส (CS66 NOT 1 and CS67=1)

(CS66/CS67=6): อื่นๆ (CS66 NOT 1 and CS67 NOT 1)

CS68 (ชื่อของคู่สมรสของบุตรชื่อ_____?)

(ชื่อของคู่สมรสของบุตรชื่อ_____?)

_____

ชื่อ

DK

RF

CS69 (เพศของคู่สมรสของบุตรชื่อ_____?)

(เพศของคู่สมรสของบุตรชื่อ_____?)

1. ชาย

2. หญิง

CS70 (คู่สมรสของบุตรชื่อ_____อาศัยอยู่กับท่านที่บ้านหลังนี้หรือไม่?)

(คู่สมรสของบุตรชื่อ_____อาศัยอยู่กับ [ชื่อ __R___/ท่าน] หรือไม่?)

[พนง: สถานะการอยู่อาศัย ณ เวลาที่ชื่อ __R___เสียชีวิต]

1. อาศัยอยู่ด้วยกัน
2. อยู่ที่อื่นที่เป็นสถาบัน: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น ไปเรียนหนังสือ, ติดคุก, อยู่สถานบำบัด ฯลฯ) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น
3. อยู่ที่อื่นๆนอกเหนือจากข้อ 2 ข้างต้น: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น เดินทาง) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น
4. เสียชีวิต
5. ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน
6. ขาดการติดต่อ

DK

RF

CS71 (บุตร)

พนง: ใส่ความเห็นอื่นๆ ที่นี่

(บุตร)

พนง: ใส่ความเห็นอื่นๆ ที่นี่

_____

ความคิดเห็น

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

ถ้าไม่มีความคิดเห็น ให้ใส่เครื่องหมาย “–“

END OF CS59 (CHILD) LOOP: R will be asked if they have any other children (CS58), and will be asked CS59 through CS71 if more children are reported.

End of Children loop grid

CS72 NON-CHILDREN HH RESIDENTS ROSTER

ขอถามคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่กับท่านในบ้านหลังที่เป็นที่พักอาศัยหลัก CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR AND TAMBON

ขอถามคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่กับ (ท่าน/ชื่อ __R__(และ[คู่สมรส/คู่ครอง])ในบ้านหลังที่เป็นที่พักอาศัยหลัก CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR AND TAMBON ก่อนที่ชื่อ __R__จะเสียชีวิต

1. ดำเนินการต่อ

ชื่อ (CS59)

ความสัมพันธ์กับ R (CS60)

ความสัมพันธ์กับคู่สมรสของ R (CS61)

เพศ (CS62)

การพักอาศัย (CS63)

สถานภาพสมรส (CS66)

คู่ครอง (CS67)

เกี่ยวกับบุคคลใด (CS74)

ความสัมพันธ์กับบุคคล (CS75)

ความคิดเห็น (CS71)

NOTE: *พนักงานสัมภาษณ์ถามคำถาม (ชุดคำถาม**CS59** ถึง **CS71**) เกี่ยวกับสมาชิกครัวเรือนคนอื่นๆที่ไม่ได้เป็นบุตร (HHMs).โดย R จะถูกถามว่ามีบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ด้วยอีกหรือไม่ ถ้ามี พนักงานสัมภาษณ์จะเพิ่มชื่อและ*

ข้อมูลอื่นๆของ HHMs โดยการเลือกรหัสคำตอบจากเมนูที่ปรากฏในแต่ละสดมภ์ รหัสจากเมนูของ HHM ROSTER คล้ายคลึงกับของ CHILD ROSTER.

CODEFRAME ข้างต้นอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับ R

พนักงานสัมภาษณ์ถามคำถามในส่วนนี้ทั้งการสัมภาษณ์ที่เป็น CORE และ EXIT

CS73 (HHM)

มีใครอีกไหมที่อาศัยอยู่กับท่าน?

(HHM)
มีใครอีกไหมที่อาศัยอยู่กับ(ท่าน/ชื่อ__R__)?

1. มี
5. ไม่มี - ไป CS76 BRANCHPOINT
DK - ไป CS76 BRANCHPOINT
RF - ไป CS76 BRANCHPOINT

******BEGINNING OF CS59 (HHM) LOOP: QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 ARE ASKED FOR EACH NON-CHILD HHM. ******

CS59 (HHM)

(บุคคลคนนี้ชื่ออะไร?)

(HHM)
(บุคคลคนนี้ชื่ออะไร?)

_____
ชื่อ

RF - ไป CS73

CS60 (HHM)

(ความสัมพันธ์ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ กับท่าน?)

(HHM)
(ความสัมพันธ์ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ ____ กับชื่อ __R___?)

HHM GRID - RELATIONSHIP TO R

3. [บุตรชาย]
4. [บุตรเลี้ยงชาย]
5. [คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)]
6. [บุตรสาว]
7. [บุตรเลี้ยงสาว]

8. [คู่สมรส/คู่ครองของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)]

9. หลาน

10 บิดา

11. พ่อตา

12. มารดา

13. แม่ยาย

15. พี่ชาย/น้องชาย

16. คู่สมรสของพี่ชาย/น้องชาย (พี่/น้องเขย)

17. พี่สาว/น้องสาว

18. คู่สมรสของพี่สาว/น้องสาว (พี่/น้องสะใภ้)

19. ญาติอื่น ๆ

20. บุคคลอื่นๆ

30. [อดีตบุตรเลี้ยง]

31. [อดีตบุตรเขย/สะใภ้]

32. ไม่ทราบชื่อ

33. คู่สมรส/คู่ครองของหลาน

97. [ขยายรายการ]

***NOTE**: Interviewer selects relationship from list. When the list of relationship options appears, only those that do not have brackets (above): i.e., codes 9-20, 32, and 33, are shown.*

CS61 (HHM) BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE A {SPOUSE or PARTNER}, GO TO CS62 (HHM)

CS61 (HHM)

(ความสัมพันธ์ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ กับ [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน?)

(HHM)

(ความสัมพันธ์ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ กับ (ท่าน/[คู่สมรส/คู่ครอง]ของชื่อ __R__?)

HHM GRID - RELATIONSHIP TO R's SPOUSE/PARTNER

3. [บุตรชาย]

4. [บุตรเลี้ยงชาย]

5. [คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)]

6. [บุตรสาว]

7. [บุตรเลี้ยงสาว]

8. [คู่สมรส/คู่ครองของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)]

9. หลาน

10 บิดา

11. พ่อตา

12. มารดา

13. แม่ยาย

15. พี่ชาย/น้องชาย

16. คู่สมรสของพี่ชาย/น้องชาย (พี่/น้องเขย)

17. พี่สาว/น้องสาว

18. คู่สมรสของพี่สาว/น้องสาว (พี่/น้องสะใภ้)

19. ญาติอื่น ๆ

20. บุคคลอื่นๆ

30. [อดีตบุตรเลี้ยง]

31. [อดีตบุตรเขย/สะใภ้]

32. ไม่ทราบชื่อ

33. คู่สมรส/คู่ครองของหลาน

97. [ขยายรายการ]

***NOTE**: Interviewer selects relationship from list. When the list of relationship options appears, only those that do not have brackets (above): i.e., codes 9-20, 32, and 33, are shown.*

CS62 (HHM)

(เพศของสมาชิกครัวเรือนชื่อ ____ ?)

(HHM)

(เพศของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ ?)

1. ชาย

2. หญิง

CS63 (HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ ขณะนี้อาศัยอยู่ด้วยกันกับท่านที่นี่หรือไม่?)

(HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ อาศัยอยู่ด้วยกันกับ [ท่าน/ชื่อ __R___] หรือไม่?)

[พนง: สถานะภาพการอยู่อาศัย ณ เวลาที่ชื่อ __R___เสียชีวิต]

1. อาศัยอยู่ด้วยกัน

2. อยู่ที่อื่นที่เป็นสถาบัน: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น ไปเรียนหนังสือ, ติดคุก, อยู่สถานบำบัด ฯลฯ) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น

3. อยู่ที่อื่นๆนอกเหนือจากข้อ 2 ข้างต้น: บุคคลนี้ไปอยู่ที่อื่นชั่วคราว (เช่น เดินทาง) และไม่มีที่อยู่อาศัยถาวรที่อื่น

4. เสียชีวิต

5. ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน

6. ขาดการติดต่อ

DK

RF

CS66 (HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ แต่งงานแล้วหรือยัง?)

(HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ แต่งงานแล้วหรือยัง?)

1. แต่งงานแล้ว - ไป CS74

5. ยังไม่แต่งงาน

DK

RF

CS67 (HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ มีคู่ครองซึ่งอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรสหรือไม่?)

(HHM)

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ มีคู่ครองซึ่งอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้สมรสหรือไม่?)

1. มี - ไป CS74

5. ไม่มี

DK

RF

CS74 BRANCHPOINT: IF THIS HHM IS NOT R's GRANDCHILD (CS60 NOT 9), GO TO CS71 (HHM)

CS74 (HHM)

ถ้าสมาชิกครัวเรือนเป็นหลาน (CS60 = 9):

(ใครคือพ่อแม่ของชื่อ _หลาน___?)

(HHM)

ถ้าสมาชิกครัวเรือนเป็นหลาน (CS60 = 9):

(ใครคือพ่อแม่ของชื่อ __หลาน__?)

ชื่อบุตร [DISPLAYED BY BLAISE FROM CHILD ROSTER]
3. THROUGH 52. ชื่อบุตร
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
97. ไม่อยู่ในรายการ
98. DK
99. RF

NOTE: ชื่อของบุตรทุกคนทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว แต่ชื่อของคู่สมรส/คู่ครองของบุตรจะไม่ปรากฏ

(HHM)

ถ้าสมาชิกครัวเรือนไม่ได้เป็นหลาน (CS60 NOT 9):

(ใครเป็น (คู่สมรส/คู่ครอง)ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____?)

(HHM)

ถ้าสมาชิกครัวเรือนไม่ได้เป็นหลาน (CS60 NOT 9):

(ใครเป็น (คู่สมรส/คู่ครอง)ของสมาชิกครัวเรือนชื่อ _____?)

ชื่อของทุกคน ยกเว้นบุตรและ R [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES: CHILD & HHM ROSTERS]
53. THROUGH 72. ชื่อของผู้ที่ไม่ใช่บุตร
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
97. ไม่อยู่ในรายการ
98. DK
99. RF

***NOTE**: ชื่อของทุกคนทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว บุคคลเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับR*

CS75 (HHM) BRANCHPOINT: IF THIS HHM IS NOT A GRANDCHILD (CS60 NOT 9) or REPORTED THE GRANDCHILD's PARENT IS NOT ON THE LIST (CS74=97), GO TO CS71 (HHM)

CS75 (HHM) {CORE & EXIT}

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ ____ เกี่ยวข้องอย่างไรกับบุคคลชื่อ _____ ในข้อ CS74?)

(HHM) {CORE & EXIT}

(สมาชิกครัวเรือนชื่อ ____ เกี่ยวข้องอย่างไรกับบุคคลชื่อ _____ ในข้อ CS74?)

RELATIONSHIP OF GRANDCHILD TO PARENT

3. บุตรชาย
4. บุตรเลี้ยงชาย
5. คู่สมรส/คู่ครองของบุตรสาว (บุตรเขย)
6. บุตรสาว
7. บุตรเลี้ยงสาว
8. คู่สมรสของบุตรชาย (บุตรสะใภ้)

DK

RF

***NOTE**: IWER SELECTS RELATIONSHIP FROM LIST.*

CS71 (HHM)

พนง: ใส่ความเห็นอื่นๆ ที่นี่

(HHM)

พนง: ใส่ความเห็นอื่นๆ ที่นี่

_____

ความคิดเห็น

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

ถ้าไม่มีความคิดเห็น ให้ใส่เครื่องหมาย "–"

******END OF CS59 (HHM) LOOP: IF THERE IS ANOTHER HHM, QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 (HHM) ARE ASKED, AS NECESSARY, ABOUT THE NEXT HHM. ******

CS76 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT DON'T KNOW AND DID NOT REFUSE TO ANSWER IF THERE ARE LIVING CHILDREN (CS58 (CHILD) NOT DK and NOT RF), GO TO CS77 BRANCHPOINT

CS76 ท่าน [และคู่สมรส/คู่ครอง] มีบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่รวมทั้งหมดกี่คน?

[พนง: นับรวมบุตรที่เป็นสายเลือด บุตรเลี้ยง และบุตรบุญธรรม]

ชื่อ __R___และ [คู่สมรส/คู่ครอง] มีบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่รวมทั้งหมดกี่คน?

[พนง: นับรวมบุตรที่เป็นสายเลือด บุตรเลี้ยง และบุตรบุญธรรม]

_____

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่

DK

RF

CS77 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT DON'T KNOW AND DID NOT REFUSE TO ANSWER IF THERE ARE ANY HHMs (CS73 (HHM) NOT DK and NOT RF), GO TO CS78

CS77 (นอกจาก [คู่สมรส/คู่ครองของท่าน]) มีทั้งหมดกี่คนที่พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับท่านที่ CURRENT MAIN RESIDENCE TAMBON, AMPHUR AND PROVINCE?

ณ เวลาที่ชื่อ __R___ เสียชีวิต มีทั้งหมดกี่คนที่พักอาศัยอยู่ที่ MAIN RESIDENCE TAMBON, AMPHUR AND PROVINCE?

_____

จำนวนสมาชิกครัวเรือน

DK

RF

CS78 การช่วยเหลือในการตอบส่วน CS

{เฉพาะ CORE} พนง: R ได้รับความช่วยเหลือในการตอบข้อคำถามต่างๆในส่วน CS นี้บ่อยเพียงใด

CORE:

1. ไม่ต้องช่วยเลย
2. ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง
3. ต้องช่วยเกือบตลอดเวลา
4. ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

END OF THIS SECTION, CONTINUE ON TO THE NEXT SECTION

HART Wave2 — COVERSCREEN (28 November 2016)

NOTE ABOUT HOUSEHOLDS/RESPONDENTS

REINTERVIEW HOUSEHOLDS REFER TO HOUSEHOLDS IN WAVE 1 SAMPLE.

THE FIRST RESPONDENT (R1) IS THE PERSON WHOSE NAME APPEARED IN THE SURVEY TRACK SAMPLE LINE. THE WORD "RESPONDENT" WHICH WAS ABBREVIATED AS "R" IN MOST OF THE QUESTIONS REFER TO THIS TYPE OF RESPONDENTS.
THE SECOND RESPONDENT IS THE (R2) R1's SPOUSE/PARTNER. FOR REINTERVIEW HOUSEHOLDS WITH THE R's SPOUSE/PARTNER ALSO BEING INTERVIEWED (IN WAVE 1). IF R1 DIED AND R1's SPOUSE/PARTNER IS ALIVE AND WILLING/ABLE TO DO THE INTERVIEW, HE/SHE WILL BE INTERVIEWED AS THE FIRST RESPONDENT(R*1).

NOTE ABOUT EXIT INTERVIEW Rs:

WHEN WE ASK ABOUT AN EXIT R AND HIS/HER SPOUSE/PARTNER, WE MEAN THE ONE THE RESPONDENT HAD WHEN HE/SHE DIED.

Type of respondent and interview (CS1-CS5)

CS1 IWER: YOU SHOULD BE INTERVIEWING [R's FIRST, LAST NAME] OR DOING A PROXY FOR [HIM/HER].

IF YOU HAVE THE WRONG R, SUSPEND THIS CASE AND SELECT THE CORRECT LINE

IWER: YOU SHOULD BE INTERVIEWING A PROXY FOR THE LATE [R's FIRST, LAST NAME].

SUSPEND THIS CASE IF YOU HAVE THE WRONG R AND RESELECT THE CORRECT LINE

1. CORRECT R - GO ON

CS2 IWER: IS R's FIRST NAME LIVING?

IWER: Is [RESPONDENT NAME] living?

CORE:
1. YES
5. NO, CONFIRM R NOT LIVING EITHER PROCEED WITH THE CORE IW AND/OR EXIT IW, OR TERMINATE CASE

***NOTE**: IF THE RESPONDENT(R) IS REPORTED HERE AS NOT LIVING AND WAS KNOWN AS HAVING A SURVIVING SPOUSE/PARTNER LIVING IN THE HOUSEHOLD, THEN THE INTERVIEWER WILL (RE)ASSIGN THE SURVIVING SPOUSE/PARTNER AS THE FIRST RESPONDENT AND INDEPENDENTLY CONDUCT THE CORE INTERVIEW AND THE EXIT INTERVIEW. OTHERWISE, PROCEED WITH ONLY THE EXIT INTERVIEW.*

EXIT:
1. YES, SUSPEND CASE CHANGE DECEASED FLAG TO NO PROCEED WITH CORE IW
5. NO

CS3 IWER: IS (THE RESPONDENT/PROXY FOR THE RESPONDENT) WILLING/ABLE TO DO THE INTERVIEW?
CHOOSING 'YES' WILL CONTINUE THIS INTERVIEW

IWER: IS (THE PROXY FOR THE RESPONDENT) WILLING/ABLE TO DO THE INTERVIEW?
CHOOSING 'YES' WILL CONTINUE THIS INTERVIEW

1. YES

***NOTE**: IF THE PERSON BEING INTERVIEWED IS NOT THE CORRECT RESPONDENT, THE INTERVIEWER IS GIVEN THE FOLLOWING INSTRUCTION:*
"SUSPEND THIS CASE. GO BACK TO SURVEYTRAK"

CS4 IWER: IS R's FIRST NAME MALE OR FEMALE?

IWER: Was [RESPONDENT NAME] male or female?

1. MALE
2. FEMALE

CS5 IWER: DESIGNATE TYPE OF INTERVIEW:

IWER: DESIGNATE TYPE OF INTERVIEW:

CORE
1. SELF - GO TO CS9
2. PROXY, SPOUSE/PARTNER IS REPORTER, AND LIVING IN SAME HOUSEHOLD
3. PROXY, NON-SPOUSE/PARTNER IS REPORTER
4. PROXY, SPOUSE/PARTNER IS REPORTER, BUT DOES NOT LIVE IN SAME HOUSEHOLD

EXIT
2. PROXY IS SURVIVING SPOUSE OR PARTNER
3. PROXY IS NON-SPOUSE/PARTNER

***NOTE**: IF THIS IS (THE FIRST) R and NOT A SELF INTERVIEW (CS5 NOT 1), THIS MESSAGE WILL APPEAR TO THE INTERVIEWER: You are starting to conduct a proxy interview for the (1st) R. If this is a coupled household and you know that the other member will do a self interview, you must do that self-interview first. Otherwise, continue with the proxy interview.*
THE IWER WILL SUSPEND AND ATTEMPT TO INTERVIEW THE OTHER RESPONDENT FIRST--I.E., MAKE THAT OTHER RESPONDENT THE FIRST R. HOWEVER, THE IWER WILL CONTINUE THIS INTERVIEW WITH A PROXY IF S/HE KNOWS FOR CERTAIN EITHER THAT THE R IS SINGLE OR THAT THE OTHER RESPONDENT WILL ALSO REQUIRE A PROXY.

End type of respondent and interview

Information about proxy, if any (CS6 – CS8)

CS6 BRANCHPOINT: IF SPOUSE/PARTNER IS PROXY REPORTER, ASSIGN "2. SPOUSE/PARTNER" TO CS6 AND ASSIGN SPOUSE'S/PARTNER'S NAME TO CS7

CS6 IWER: DESIGNATE THE PROXY REPORTER'S RELATIONSHIP TO R's FIRST NAME.

IWER: DESIGNATE THE PROXY REPORTER'S RELATIONSHIP TO R'S FIRST NAME.

RELATION MAIN CODE
2. SPOUSE/PARTNER
3. SON
4. STEPSON OR SON OF PARTNER
5. SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER
6. DAUGHTER
7. STEPDAUGHTER OR DAUGHTER OF PARTNER
8. SPOUSE/PARTNER OF SON
9. GRANDCHILD OF R OR SP/P
15. BROTHER
17. SISTER
19. OTHER RELATIVE
20. OTHER INDIVIDUAL
23. PAID HELPER
24. PROFESSIONAL
33. SP/P OF GRANDCHILD
98. DK
99 RF

CS7 BRANCHPOINT: IF PROXY IS NOT A TYPE OF CHILD (CS6 {NOT 3 and NOT 4 and NOT 5 and NOT 6 and NOT 7 and NOT 8}, GO TO CS8

CS7 IWER: WHAT IS THE PROXY'S NAME?

IWER: WHAT IS THE PROXY'S NAME?

_____
PROXY'S NAME

DK
RF

End information about proxy

CS8 IWER: DO YOU HAVE REASON TO THINK THAT R's FIRST NAME WOULD HAVE DIFFICULTY COMPLETING THIS INTERVIEW BECAUSE OF COGNITIVE LIMITATIONS?

1. NO REASON TO THINK R's FIRST NAME HAS ANY COGNITIVE LIMITATIONS
2. R's FIRST NAME MAY HAVE SOME COGNITIVE LIMITATIONS BUT COULD PROBABLY DO THE INTERVIEW
3. R's FIRST NAME HAS COGNITIVE LIMITATIONS THAT PREVENT HIM/HER FROM BEING INTERVIEWED

***NOTE**: DON'T KNOW/DK AND REFUSE/RF ARE NOT ACCEPTABLE RESPONSES.* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS9 **IF THIS IS A CORE INTERVIEW and A REINTERVIEW R:**
(As you know,) this study is interested in learning about important aspects of people's lives such as their health, financial and family situations. To do so, we are interviewing people such as yourself who have previously participated in the study.

IF THIS IS A CORE INTERVIEW and A NEW INTERVIEW R:
This study is interested in learning about important aspects of people's lives such as their health, financial and family situations.

READ TO ALL R'S:
This interview is completely voluntary. If we should come to any question that you don't want to answer, just let me know and I will go on to the next question. Your identity as a participant and any personally identifying information you provide will be kept confidential.

[IWER: PRESS 1 TO CONTINUE]

IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW:
(As I mentioned,) the study appreciates the contribution that R's FIRST NAME made. It is important to understand what happened in the time period between the last interview and when [he/she] died.

A major focus is on R's FIRST NAME's health and health-related costs, and on the disposition of [his/her] assets. We will also update general information about R's FIRST NAME.

READ TO ALL R'S:
This interview is completely voluntary. If we should come to any question that you don't want to answer, just let me know and I will go on to the next question. Your identity as a participant and any personally identifying information you provide will be kept confidential.

[IWER: PRESS 1 TO CONTINUE]

1. CONTINUE

***NOTE**: '1. CONTINUE' IS ONLY ACCEPTABLE RESPONSE.*

Deceased respondent questions (CS10 - CS15)

CS10 BRANCHPOINT: IF THIS IS A CORE INTERVIEW, GO TO CS16

CS10 What was the date on which [RESPONDENT NAME] died?

MONTH:
01. JAN
02. FEB
03. MAR
04. APR
05. MAY
06. JUN
07. JUL
08. AUG
09. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS11 _____
DAY
DK
RF

CS12 _____
YEAR
DK
RF

CS13 At the time of death, was [he/she] in a hospital, in a nursing home, at home, or what?

1. IN HOSPITAL
2. IN NURSING HOME
3. AT HOME
7. OTHER (SPECIFY)
DK
RF

CS14 BRANCHPOINT: IF OTHER NOT SELECTED (CS13 NOT 7), GO TO CS15

CS14 (At the time of death, was [he/she] in a hospital, in a nursing home, at home, or what?

_____
OTHER (SPECIFY)

CS15 (What was the major illness that led to [his/her] death?)

_____
CAUSE OF DEATH

DK
RF

End deceased respondent questions

Birthdate and age of respondent

CS16 In what month, day and year were you born?

In what month, day and year was [R NAME] born?

MONTH (LUNAR MONTH):
01. JAN (DUAN YI/DUAN 2)
02. FEB (DUAN 3)
03. MAR (DUAN 4)
04. APR (DUAN 5)
05. MAY (DUAN 6)
06. JUN (DUAN 7)
07. JUL (DUAN 8)
08. AUG (DUAN 9)
09. SEP (DUAN 10)
10. OCT (DUAN 11)
11. NOV (DUAN 12)
12. DEC (DUAN AI/DUAN 1)
DK
RF

CS17 ____
DAY
DK
RF

CS18 ____
YEAR
DK
RF

***NOTE**: R MUST HAVE YEAR OF BIRTH 1971 OR BEFORE.*

IF RESPONSE IS IN CHINESE ZODIAC YEAR (EX., THE YEAR OF THE MONKEY), PROBE FOR AGE RANGE IN ORDER TO DETERMINE THE CALENDAR YEAR.

ADD FOLLOWING MAPPING TABLE ON THE SCREEN (IN BLUE COLOR) SO THAT IWER CAN DETERMINE CALENDAR YEAR

ANIMAL YEAR	AGE (CALENDAR YEAR – C.E.)					
PIG	45 (1971)	57 (1959)	69 (1947)	81 (1935)	93 (1923)	105 (1911)
DOG	46 (1970)	58 (1958)	70 (1946)	82 (1934)	94 (1922)	106 (1910)
ROOSTER	47 (1969)	59 (1957)	71 (1945)	83 (1933)	95 (1921)	107 (1909)
MONKEY	48 (1968)	60 (1956)	72 (1944)	84 (1932)	96 (1920)	108 (1908)
GOAT	49 (1967)	61 (1955)	73 (1943)	85 (1931)	97 (1919)	109 (1907)
HORSE	50 (1966)	62 (1954)	74 (1942)	86 (1930)	98 (1918)	110 (1906)
SNAKE	51 (1965)	63 (1953)	75 (1941)	87 (1929)	99 (1917)	111 (1905)
DRAGON	52 (1964)	64 (1952)	76 (1940)	88 (1928)	100 (1916)	112 (1904)
RABBIT	53 (1963)	65 (1951)	77 (1939)	89 (1927)	101 (1915)	113 (1903)
TIGER	54 (1962)	66 (1950)	78 (1938)	90 (1926)	102 (1914)	114 (1902)
OX	55 (1961)	67 (1949)	79 (1937)	91 (1925)	103 (1913)	115 (1901)
RAT	56 (1960)	68 (1948)	80 (1936)	92 (1924)	104 (1912)	116 (1900)

[IWER: PLEASE CONFIRM YOUR ENTRY BEFORE PROCEEDING. YOU WILL NOT BE ABLE TO CHANGE THE BIRTHYEAR ONCE YOU HAVE ADVANCED TO THE NEXT SCREEN.]

CS19 BRANCHPOINT: IF INFORMATION PROVIDED FOR ALL CS16, CS17 AND CS18, GO TO CS20
IF WE ONLY KNOW R's BIRTH YEAR (CS18 {NOT DK and NOT RF}) OR R's AGE, ASSIGN APPROPRIATE AGE CATEGORY TO CS19 (CS19={1 or 2 or 3}) AND GO TO CS20

CS19 (RESPONDENT)
ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOWS
IF BOTH CS16 AND CS17 = DK/RF BUT REPORT BIRTH YEAR IN CS18, ASSIGN 1 TO CS19 (AND GO TO CS20-FOR ELANA)
IF BOTH CS16 AND CS17 = DK/RF AND CS18 = {NOT DK and NOT RF} BUT PROVIDED ONLY AN AGE (NOT BIRTH YEAR), THEN
ASSIGN 2 TO CS19 IF THE AGE IS 60 OR OVER (AND THE IWER CALCULATES THE YEAR, ATTEMPTING TO VERIFY IT WITH THE R, AND THEN JUMPS BACK TO CS18 WHERE THAT YEAR IS ENTERED.) (AND GO TO CS20)
ASSIGN 3 TO CS19 IF THE AGE IS UNDER 60 (AND THE IWER CALCULATES THE YEAR, ATTEMPTING TO VERIFY IT WITH THE R, AND THEN JUMPS BACK TO CS18 WHERE THAT YEAR IS ENTERED.) (AND GO TO CS20)

IF NO INFORMATION PROVIDED IN CS16, CS17 AND CS18 THEN IWER: READ ~~INTRO IF NECESSARY~~:
(An important part of this study is to understand how people make decisions during different stages of life. In this regard, we need to have your exact age.)

Are you 60 years of age or older?

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

CHOOSE CODES 2 OR 3 TO RECORD THE ANSWER.

[IWER: IF NO RESPONSE, ENTER YOUR BEST ESTIMATE OF WHETHER R IS 60 YEARS OF AGE OR OLDER. USE CODES 4 OR 5TO RECORD YOUR ESTIMATE.]

An important part of this study is to understand how people make decisions during different stages of life. In this regard, we need to have the respondent's exact age.

Was R's FIRST NAME 60 years of age or older at the time [he/she] died?

[IWER: IF NO RESPONSE, ENTER YOUR BEST ESTIMATE OF WHETHER R IS 60 YEARS OF AGE OR OLDER. USE CODES 4 OR 5 TO RECORD YOUR ESTIMATE.]

1. R'S AGE OR BIRTH YEAR REPORTED
2. R'S AGE REPORTED AS 60 OR OVER
3. R'S AGE REPORTED AS UNDER 60
4. IWER ESTIMATE: R AGE 60 OR OVER
5. IWER ESTIMATE: R AGE UNDER 60

***NOTE**: THE R OR IWER MUST ANSWER THIS QUESTION. 'DON'T KNOW' OR 'REFUSE' ARE NOT ACCEPTABLE RESPONSES.* **ADD THIS SENTENCE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**.

CS20 CS20 IS A VARIABLE WHERE THE R's EXACT OR IMPUTED AGE IS STORED BASED ON INFORMATION PROVIDED IN THIS IW.

R's AGE STORED AT VARIABLE CS20 AFTER IMPUTATION BASED ON THE FOLLOWING CRITERIA SHOWN IN ORDER OF PRIORITY: (1) FROM INFORMATION PROVIDED IN THE QUESTION SERIES CS16, CS17 AND CS18 IF THEY PROVIDED A YEAR OF BIRTH AT CS18, OR (2) FROM INFORMATION PROVIDED AT CS19. AGE AND YEAR OF BIRTH (CS18) ARE IMPUTED AND ASSIGNED ON THE FOLLOWING BASES:

(a) IF CS19={2 or 4}: AGE=60 & BIRTHYEAR={CURRENT YEAR – 61}
(b) IF CS19={3 or 5}: AGE=59 & BIRTHYEAR={CURRENT YEAR – 58}

FOR EXIT Rs, Rs WHO ARE DECEASED AT THE CURRENT WAVE, CS20 IS CALCULATED AS R's AGE AT DEATH, USING THE NUMBER OF YEARS FROM R's DATE OF BIRTH TO R's DATE OF DEATH, WITH DATE OF DEATH STORED IN CS10, MONTH; CS11, DAY; AND CS12, YEAR OF DEATH.

End Birthdate and Age of Respondent

Marital Status Information (CS21 – CS27)

CS21 (What is your current marital status?)

(What was R's marital status at the time [he/she] died?)

CORE:

1. MARRIED - GO TO CS22 BRANCHPOINT
3. PARTNER - GO TO CS28 BRANCHPOINT
4. SEPARATED - GO TO CS24 BRANCHPOINT
5. DIVORCED - GO TO CS24 BRANCHPOINT
6. WIDOWED - GO TO CS24 BRANCHPOINT
7. NEVER MARRIED - GO TO R ROSTER (AFTER CS35)

EXIT:

1. MARRIED
3. PARTNER
4. SEPARATED
5. DIVORCED
6. WIDOWED
7. NEVER MARRIED

***NOTE**: DON'T KNOW/DK AND REFUSE/RF ARE NOT ACCEPTABLE RESPONSES* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

CS22 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO R ROSTER (AFTER CS35)

CS22 In what month and year were you married?

MONTH:
01. JAN
02. FEB
03. MAR
04. APR
05. MAY
06. JUN
07. JUL
08. AUG
09. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS23 ____
YEAR

DK
RF

CS24 BRANCHPOINT: IF R's CURRENT MARITAL STATUS IS MARRIED (CS21 = 1), GO TO CS28.

CS24 In what month and year were you (separated/divorced/widowed)?

MONTH:
01. JAN
02. FEB
03. MAR
04. APR
05. MAY

06. JUN
07. JUL
08. AUG
09. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS25 ____
YEAR

DK
RF

CS26 In what month and year did that marriage begin?
MONTH:
01. JAN
02. FEB
03. MAR
04. APR
05. MAY
06. JUN
07. JUL
08. AUG
09. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS27 ____
YEAR

DK
RF

End Marital Status Information (CS21 - CS27)

CS28 BRANCHPOINT: IF R's CURRENT MARITAL STATUS IS SEPARATED, DIVORCED, OR WIDOWED (CS21={4 or 5 or 6}), GO TO R ROSTER (AFTER CS35).

CS28 Are you and your [husband/wife/partner] living together?
[IWER: THIS QUESTION IS TO TELL WHETHER R's SPOUSE/PARTNER ALSO LIVING IN THE DWELLING WHERE R LIVES]

1. YES - GO TO CS31
2. NO
DK - GO TO CS31
RF - GO TO CS31

CS29 In what month and year did you stop living together?

MONTH:
00. NEVER LIVED TOGETHER (GO TO CS31)
01. JAN
02. FEB
03. MAR
04. APR
05. MAY

06. JUN
07. JUL
08. AUG
09. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS30 ____
YEAR
DK
RF

CS31 In what month, day and year was your [husband/wife/partner] born?

MONTH (LUNAR MONTH):
01. JAN (DUAN YI/DUAN 2)
02. FEB (DUAN 3)
03. MAR (DUAN 4)
04. APR (DUAN 5)
05. MAY (DUAN 6)
06. JUN (DUAN 7)
07. JUL (DUAN 8)
08. AUG (DUAN 9)
09. SEP (DUAN 10)
10. OCT (DUAN 11)
11. NOV (DUAN 12)
12. DEC (DUAN AI/DUAN 1)
DK
RF

CS32 (In what month, day and year was your [husband/wife/partner] born?)

_____
DAY

DK
RF

CS33 (In what month, day and year was your [husband/wife/partner] born?)

_____
YEAR

DK
RF

***NOTE**: IF RESPONSE IS IN CHINESE ZODIAC YEAR (EX., THE YEAR OF THE MONKEY), PROBE FOR AGE RANGE IN ORDER TO DETERMINE THE CALENDAR YEAR.*

ADD FOLLOWING MAPPING TABLE ON THE SCREEN (IN BLUE COLOR) SO THAT IWER CAN DETERMINE CALENDAR YEAR

ANIMAL YEAR	AGE (CALENDAR YEAR – C.E.)					
PIG	45 (1971)	57 (1959)	69 (1947)	81 (1935)	93 (1923)	105 (1911)
DOG	46 (1970)	58 (1958)	70 (1946)	82 (1934)	94 (1922)	106 (1910)
ROOSTER	47 (1969)	59 (1957)	71 (1945)	83 (1933)	95 (1921)	107 (1909)
MONKEY	48 (1968)	60 (1956)	72 (1944)	84 (1932)	96 (1920)	108 (1908)
GOAT	49 (1967)	61 (1955)	73 (1943)	85 (1931)	97 (1919)	109 (1907)
HORSE	50 (1966)	62 (1954)	74 (1942)	86 (1930)	98 (1918)	110 (1906)
SNAKE	51 (1965)	63 (1953)	75 (1941)	87 (1929)	99 (1917)	111 (1905)
DRAGON	52 (1964)	64 (1952)	76 (1940)	88 (1928)	100 (1916)	112 (1904)
RABBIT	53 (1963)	65 (1951)	77 (1939)	89 (1927)	101 (1915)	113 (1903)
TIGER	54 (1962)	66 (1950)	78 (1938)	90 (1926)	102 (1914)	114 (1902)
OX	55 (1961)	67 (1949)	79 (1937)	91 (1925)	103 (1913)	115 (1901)
RAT	56 (1960)	68 (1948)	80 (1936)	92 (1924)	104 (1912)	116 (1900)

CS34 BRANCHPOINT: : IF INFORMATION PROVIDED FOR ALL CS31, CS32 AND CS33, GO TO CS35
IF WE ONLY KNOW R's SPOUSE's/PARTNER's BIRTH YEAR (CS33 {NOT DK and NOT RF}) OR R's SPOUSE's/PARTNER's AGE, ASSIGN APPROPRIATE AGE CATEGORY TO CS34 (CS34={1 or 2 or 3}) AND GO TO CS35 ASSIGNMENT

CS34 ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOWS
IF BOTH CS31 AND CS32 = DK/RF BUT REPORT BIRTH YEAR IN CS33, ASSIGN 1 TO CS34 (AND GO TO CS35)
IF BOTH CS31 AND CS32 = DK/RF AND CS33 = {NOT DK and NOT RF} BUT PROVIDED ONLY AN AGE (NOT BIRTH YEAR), THEN
ASSIGN 2 TO CS34 IF THE AGE IS 60 OR OVER (AND THE IWER CALCULATES THE YEAR, ATTEMPTING TO VERIFY IT WITH THE R, AND THEN JUMPS BACK TO CS33 WHERE THAT YEAR IS ENTERED.) (AND GO TO CS35)
ASSIGN 3 TO CS34 IF THE AGE IS UNDER 60 (AND THE IWER CALCULATES THE YEAR, ATTEMPTING TO VERIFY IT WITH THE R, AND THEN JUMPS BACK TO CS33 WHERE THAT YEAR IS ENTERED.) (AND GO TO CS35)

IF NO INFORMATION PROVIDED IN CS31, CS32 AND CS33 THEN IWER: READ ~~INTRO IF NECESSARY~~:

(An important part of this study is to understand how people make decisions during different stages of life. In this regard, we (also) need to have your [husband/wife/partner] exact age.

Is (he/she) 60 years of age or older?

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

CHOOSE CODES 2 OR 3 TO RECORD THE ANSWER.

[IWER: IF NO RESPONSE, ENTER YOUR BEST ESTIMATE OF WHETHER R's SPOUSE/PARTNER IS 60 YEARS OF AGE OR OLDER. USE CODES 4 OR 5 TO RECORD YOUR ESTIMATE.]

1. SPOUSE/PARTNER'S AGE OR BIRTH YEAR REPORTED
2. SPOUSE/PARTNER'S AGE REPORTED AS 60 OR OVER
3. SPOUSE/PARTNER'S AGE REPORTED AS UNDER 60
4. IWER ESTIMATE: SPOUSE/PARTNER AGE 60 OR OVER
5. IWER ESTIMATE: SPOUSE/PARTNER AGE UNDER 60

***NOTE**: THE R OR IWER MUST ANSWER THIS QUESTION. 'DON'T KNOW' OR 'REFUSE' ARE NOT ACCEPTABLE RESPONSES.* **ADD THIS SENTENCE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**.

CS35 **R's SPOUSE's/PARTNER's AGE ASSIGNMENT**

CS35 IS A VARIABLE WHERE THE R's SPOUSE's/PARTNER's EXACT OR IMPUTED AGE IS STORED BASED ON INFORMATION PROVIDED IN THIS IW.

R's SPOUSE's/PARTNER's AGE STORED AT VARIABLE CS35 AFTER IMPUTATION BASED ON THE FOLLOWING CRITERIA SHOWN IN ORDER OF PRIORITY: (1) FROM INFORMATION PROVIDED IN THE QUESTION SERIES CS31, CS32 AND CS33 IF THEY PROVIDED A YEAR OF BIRTH AT CS33 , OR (2) FROM INFORMATION PROVIDED AT CS34. AGE AND YEAR OF BIRTH (CS33) ARE IMPUTED AND ASSIGNED ON THE FOLLOWING BASES:

(a) IF CS34={2 or 4}: AGE=60 & BIRTHYEAR={CURRENT YEAR – 61}
(b) IF CS34={3 or 5}: AGE=59 & BIRTHYEAR={CURRENT YEAR – 58}

End Birthdate and Age of R's spouse/partner

Respondent grid questions (CS36-CS41)

R ROSTER {CORE **AND EXIT**}:

A ROSTER WILL CONTAIN FOLLOWING INFORMATION ABOUT THE R (INCLUDING ID #) AND CURRENT SPOUSE/PARTNER (IF ANY).

PERSON ID#
FIRST NAME (CS36)
LAST NAME (CS37)
GENDER (CS38)
RELATIONSHIP TO R (CS39)
HH NUMBER (CS40)
YEAR BORN R (CS18)
YEAR BORN SPOUSE/PARTNER (CS33)
NOTE: THE INTERVIEWER ASKS QUESTIONS, IN BOTH CORE AND EXIT IWS, OF THE RESPONDENT/PROXY IN ORDER TO ENTER INFORMATION ABOUT THE RESPONDENT AND SPOUSE/PARTNER (IF ANY) IN THE R ROSTER, OR TO GATHER INFORMATION ABOUT THE FIRST R's SPOUSE/PARTNER.

CS36 (FIRST NAME)
IWER: ENTER OR VERIFY SPELLING OF FIRST AND LAST NAME AND SEX OF RESPONDENT (AND THAT OF SPOUSE/PARTNER)

(FIRST NAME)
IWER: IF NECESSARY, VERIFY SPELLING OF R's FIRST NAME.

_____
FIRST NAME

DK
RF

CS37 LAST NAME
IWER: ENTER OR VERIFY SPELLING OF FIRST AND LAST NAME AND SEX

LAST NAME
IWER: IF NECESSARY, VERIFY SPELLING OF R's LAST NAME.

_____
LAST NAME

DK
RF

CS38 GENDER
IWER: IF NECESSARY, VERIFY SPELLING OF FIRST AND LAST NAME AND SEX

GENDER
IWER: IF NECESSARY, VERIFY R's GENDER.

1. MALE
2. FEMALE

CS39 RELATIONSHIP TO RESPONDENT

1. SELF
2. SPOUSE/PARTNER

CS40 HOUSEHOLD NUMBER

1. HH1
2. HH2

CS40 ลำดับในครัวเรือน

1. HH1

2. HH2

End respondents grid questions

CS42 BRANCHPOINT: IF THIS IS A SECOND R, GO TO CS46
IF R CURRENTLY IS NOT PART OF A COUPLE (CS21={NOT 1 or NOT 3}) or IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO CS45 BRANCHPOINT

CS42 I would like to interview both you and your [husband/wife/partner]. I will be asking some questions about family assets, debts and retirement planning.

Which of you is the most knowledgeable about this, you or your [husband/wife/partner]?

1. RESPONDENT
2. SPOUSE/PARTNER
3. DK/RF: RESPONDENT IS MALE
4. DK/RF: SPOUSE/PARTNER IS MALE
5. DK/RF: SAME SEX COUPLE, RESPONDENT
6. RESPONDENT BOTH FINANCIAL AND FAMILY
7. RESPONDENT NOT FINANCIAL OR FAMILY
DK
RF

Financial-Family assignment (CS43-CS45)

CS43/CS44 **FINANCIAL/FAMILY R ASSIGNMENTS**
SOME SETS OF QUESTIONS IN THIS IW ARE DESIGNED TO BE ANSWERED BY ONE OR THE OTHER OF THE RESPONDENTS IN A HOUSEHOLD, BUT NOT BY BOTH, BASED ON WHO IS MOST KNOWLEDGEABLE ABOUT FINANCIAL OR FAMILY MATTERS. THUS, AT SOME POINTS THE FLOW OF THE QUESTIONNAIRE IS DETERMINED BY WHETHER A PARTICULAR RESPONDENT IS DESIGNATED AS ONE OF THE FOLLOWING 'FIN/FAM' TYPES

ALL RESPONDENTS WHO ARE CATEGORIZED IN THIS IW AS BEING NOT COUPLED (CS21={NOT 1 or NOT 3}) OR WHO ARE EXIT ARE DESIGNATED AS FINANCIAL & FAMILY R.

RESPONDENTS ARE ASSIGNED A FIN/FAM STATUS BASED ON THE RESPONSE FOR FIRST Rs AT CS42. THE CRITERIA FOR THESE ASSIGNMENTS FOR FIRST Rs (CS43) AND SECOND R's (CS44) IN HOUSEHOLDS ARE THESE:

(1) IF CODE 1 or 3 or 5 WAS SELECTED AT CS42, THEN:
FIRST R = FINANCIAL R
SECOND R = FAMILY R

(2) IF CODE 6 WAS SELECTED AT CS42, THEN:
FIRST R = FINANCIAL & FAMILY R
SECOND R = NON-FINANCIAL & NON-FAMILY R

(3) IF CODE 7 WAS SELECTED AT CS42, THEN:
FIRST R = NON-FINANCIAL & NON-FAMILY R
SECOND R = FINANCIAL & FAMILY R

(4) IF CODE 2 or 4 WAS SELECTED AT CS42, THEN:
FIRST R = FAMILY R
SECOND R = FINANCIAL R

CS45 BRANCHPOINT: IF R CURRENTLY IS NOT PART OF A COUPLE (CS21={NOT 1 or NOT 3}) or IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, ASSIGN "3. FINANCIAL & FAMILY R" TO CS45 AND GO TO CS46

CS45 IWER: ASSIGN R's FIRST NAME TO:

1. FINANCIAL R
2. FAMILY R
3. FINANCIAL & FAMILY R
4. NON-FINANCIAL & NON-FAMILY R

End Financial-Family assignment

Housing location and residence questions (CS46 – CS48)

CS46 Next, I would like to confirm about your housing location.

IWER: ASK ~~IF NECESSARY~~

(In what Province is your residence currently located?)

At the time [he/she] died, in what Province was R's FIRST NAME's [and [your/[his/her] [husband's/wife's/partner's]] residence located?

_____
PROVINCE

DK
RF

CS47 (In what Amphur (district) is your residence currently located?)

At the time [he/she] died, in what Amphur (district) was R's FIRST NAME's [and [your/[his/her] [husband's/wife's/partner's]] residence located?

_____
AMPHUR

DK
RF

CS48 (In what Tambon (sub-district) is your residence currently located?)

At the time [he/she] died, in what Tambon (sub-district) was R's FIRST NAME's [and [your/[his/her] [husband's/wife's/partner's]] residence located?

_____
TAMBON

DK
RF

CS49 BRANCHPOINT: IF THIS IS THE SECOND R and {FAMILY or NON-FINANCIAL & NON-FAMILY R} (CS45={2 or 4}), GO TO CS55

CS49 Do you have any other house or apartment where you live for 2 or more months of the year?
[IWER: IF R REPORTS MORE THAN ONE ADDITIONAL RESIDENCE, ASK ABOUT THE ONE THEY USE MOST]

[Did you/(Did [he/she]/Did they)] have any other house or apartment where [you lived/([he/she] lived/they lived)] for 2 or more months of the year?
[IWER: IF PROXY REPORTS MORE THAN ONE ADDITIONAL RESIDENCE, ASK ABOUT THE ONE THEY USED MOST]

1. YES
5. NO - GO TO CS53 ASSIGNMENT
DK - GO TO CS53 ASSIGNMENT
RF - GO TO CS53 ASSIGNMENT

CS50 In what Province is your other residence located?

In what Province was [your/R's FIRST NAME's] other residence located?

_____
PROVINCE

DK
RF

CS51 (In what Amphur (district) is your other residence located?)

At the time [he/she] died, in what Amphur (district) was [your/R's FIRST NAME's] other residence located?

_____
AMPHUR

DK
RF

CS52 (In what Tambon (sub-district) is your other residence located?)

At the time [he/she] died, in what Tambon (sub-district) was [your/R's FIRST NAME's] other residence located?

_____
TAMBON

DK
RF

CS53 **ASSIGNMENT: NUMBER OF RESIDENCES:**

IF R SAID HAS SECOND RESIDENCE (CS49=1):
ASSIGN CS53 = 2. TWO RESIDENCE

OTHERWISE:
ASSIGN CS53 = 1. ONE RESIDENCE

CS54 BRANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE RESIDENCE (CS53=1), GO TO CS55

CS54 Which is your main residence, your home in
HH's [CURRENT RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON/2ND RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON]?

DEFINITION: MAIN RESIDENCE, ONE WHERE R SPENDS THE MOST TIME

Which was R's FIRST NAME's main residence, the home in
HH's [CURRENT RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON/2ND RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON]?

DEFINITION: MAIN RESIDENCE, ONE WHERE R SPENDS THE MOST TIME

1. HOME IN CURRENT RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON (CS46)
5. HOME IN OTHER RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR, TAMBON (CS50)
DK
RF

CS56 **CURRENT MAIN RESIDENCE ASSIGNMENT**

CURRENT MAIN RESIDENCE TAMBON, AMPHUR AND PROVINCE ARE ASSIGNED TO CS56:
BASED ON RESPONSES TO CS54, IF R WAS ASKED CS54

OTHERWISE:
BASED ON RESPONSES TO A COMBINATION OF PREVIOUS QUESTIONS IN THE HOUSING LOCATION SEQUENCE (CS46-CS48)

End housing location and residence questions

CS57 BRANCHPOINT: IF THIS IS NOT A FIRST R and NOT A FAMILY R, GO TO CS78

CS57 Relatives can have important effects on your life, especially if someone in your family needs help.

For this reason we would like to ask some questions about your children [and those of your [husband/ wife/ partner]], and any people who may be living with you in your home in CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON (CS56). We will be referring to these people by their first name so that we can be sure we are talking about the correct person.

Relatives can have important effects on one's life, especially if someone in the family needs help.

For this reason we would like to ask some questions about R's FIRST NAME's [children/ and your children/ children and those of [his/her] [husband/wife/partner]], and any people who may have been living with [you/[him/her]/them] in [your/[his/her]/their] home in CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR,TAMBON. We will be referring to these people by their first name so that we can be sure we are talking about the correct person.

1. CONTINUE

***NOTE**: 1. 'CONTINUE' IS THE ONLY ACCEPTABLE RESPONSE.*

CHILD ROSTER {CORE **AND EXIT**}:

A CHILD ROSTER WILL CONTAIN FOLLOWING INFORMATION ABOUT ALL CHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS REPORTED FOR R AND HIS/HER SPOUSE(S)/PARTNER(S).

PERSON ID#
FIRST NAME (CS59)
RELAT TO R (CS60)
RELAT TO R'S SPP (CS61)
GENDER (CS62)
RES (CS63)
DIED MO (CS64)
DIED YR (CS65)
MAR (CS66/CS67)
PART (CS66/CS67)
SPP FIRST NAME (CS68)
SPP GENDER (CS69)
SPP RES (CS70)
COMMENT (CS71)

NOTE: *THE IWER ENTERS NAMES OF CHILDREN IN THE CHILD ROSTER AND THEN ADD OTHER INFORMATION BY SELECTING A CODED RESPONSE FROM A MENU THAT APPEARS FOR EACH CATEGORY COLUMN (FIELD/VARIABLE NAME).*

THE FILL, "CHILDn FIRST NAME", IN THE QUESTIONS REFERS TO THE CHILD IN QUESTION (WHETHER THAT IS THE CHILD OF THE R OR OF R's SPOUSE/PARNTER), OR TO THE SPOUSE/PARTNER OF THE CHILD (I.E., CHILD-IN-LAW).

THE INTERVIEWER ASKS QUESTIONS, IN BOTH CORE AND EXIT IWS.

CS58 {CORE}
Do you [or your [husband/wife/partner]] have any children or step-children?

(CHILD)
IF PROXY REPORTER IS SURVIVING SPOUSE/PARTNER:
Did R's FIRST NAME or do you have any children or step-children?

IF PROXY REPORTER IS NOT SPOUSE/PARTNER:
Did R's FIRST NAME [or [his/her] [husband/wife/partner]] have any children or step-children?

1. YES
5. NO - GO TO CS72
DK - GO TO CS72
RF - GO TO CS72

Children loop grid (CS59-CS58)

*****BEGINNING OF CS59 (CHILD) LOOP: QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 ARE ASKED FOR EACH CHILD AND SPOUSE/PARTNER. AFTER THE IWER HAS COMPLETED ASKING QUESTIONS ABOUT A CHILD AND SPOUSE/PARTNER (IF ANY), R IS ASKED IF THEY HAVE ANY OTHER CHILDREN (CS58), AND WILL BE ASKED CS59 THROUGH CS71 IF MORE CHILDREN ARE REPORTED. *****

CS59 (CHILD or CHILD's SPOUSE/PARTNER)

IF THIS IS A CHILD (CLASSIFIED AS SON, STEPSON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER):

(First,) I'd like to start with your children [and those of your [husband/wife/partner]].
What is the name of the (first/next) child?

[IWER: ENTER FIRST NAME OF CHILD]

IF THIS IS A CHILD-IN-LAW:

[IWER: ENTER FIRST NAME OF CHILD-IN-LAW]

(CHILD or CHILD's SPOUSE/PARTNER)

IF THIS IS A CHILD (CLASSIFIED AS SON, STEPSON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER):

(First,) I'd like to start with R's FIRST NAME's [children/and your children/and those of your [his/her] [husband/ wife/ partner]'s children].
What is the name of the (first/next) child?

[IWER: ENTER FIRST NAME OF CHILD]

IF THIS IS A CHILD-IN-LAW:

[IWER: ENTER FIRST NAME OF CHILD-IN-LAW]

_____
NAME

RF - GO TO CS58

CS60 (CHILD)
(What is CHILDn FIRST NAME's relationship to you?)

(CHILD)
(What was CHILDn FIRST NAME's relationship to R's FIRST NAME?)

CHILD GRID - RELATIONSHIP TO R
3. SON
4. STEPSON
5. SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER (SON-IN-LAW)
6. DAUGHTER
7. STEPDAUGHTER
8. SPOUSE/PARTNER OF SON (DAUGHTER-IN-LAW)
9. [GRANDCHILD]
10. [FATHER]
11. [FATHER-IN-LAW]
12. [MOTHER]
13. [MOTHER-IN-LAW]
15. [BROTHER]
16. [BROTHER OF SPOUSE/PARTNER (BROTHER-IN-LAW)]
17. [SISTER]
18. [SISTER OF SPOUSE/PARTNER (SISTER-IN-LAW)]
19. [OTHER RELATIVE]
30. FORMER STEP-CHILD
31. FORMER CHILD-IN-LAW
32. [PERSON UNKNOWN]
33. [SP/P OF GRANDCHILD]
97. [EXPAND LIST]

CS61(CHILD) BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE A {SPOUSE or PARTNER}, GO TO CS62 (CHILD)

CS61 (CHILD)
What is the relationship of CHILDn's FIRST NAME to your (current) [husband/wife/partner]?

(CHILD)
What (was/is) the relationship of CHILDn's FIRST NAME to [you/R's FIRST NAME's [husband/wife/partner]]?

CHILD GRID - RELATIONSHIP TO R's SPOUSE/PARTNER
3. SON
4. STEPSON
5. SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER (SON-IN-LAW)
6. DAUGHTER
7. STEPDAUGHTER

8. SPOUSE/PARTNER OF SON (DAUGHTER-IN-LAW)
9. [GRANDCHILD]
10. [FATHER]
11. [FATHER-IN-LAW]
12. [MOTHER]
13. [MOTHER-IN-LAW]
15. [BROTHER]
16. [BROTHER OF SPOUSE/PARTNER (BROTHER-IN-LAW)]
17. [SISTER]
18. [SISTER OF SPOUSE/PARTNER (SISTER-IN-LAW)]
19. [OTHER RELATIVE]
30. FORMER STEP-CHILD
31. FORMER CHILD-IN-LAW
32. [PERSON UNKNOWN]
33. [SP/P OF GRANDCHILD]
97. [EXPAND LIST]

NOTE: *When the list of relationship appears, only those that do not have brackets (above): I.E., codes 3-8, 30, AND 31; are shown.*

CS62 (CHILD)
(What is CHILDn FIRST NAME's sex?)

(CHILD)
(What is CHILDn FIRST NAME's sex?)

1. MALE
2. FEMALE

CS63 (CHILD)
(Is CHILDn FIRST NAME living here with you?)

[IWER: If necessary probe:] (Is CHILDn FIRST NAME still living?)

(CHILD)
(Did CHILDn FIRST NAME live with [him/her][R's FIRST NAME /you]?)

[IWER: RESIDENCY STATUS IS AS OF THE RESPONDENT'S TIME OF DEATH]
[IWER: IF NECESSARY ASK IF CHILDn FIRST NAME DIED]

1. RESIDENT
2. AWAY/INST: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (IN SCHOOL, JAIL, REHAB, ETC.) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
3. AWAY/OTHER: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (FOR ANOTHER REASON, SUCH AS TRAVELLING) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
4. DIED
5. NONRESIDENT
6. HAVE NO CONTACT
DK
RF

NOTE*: The residency status for the child's spouse/partner has already been assigned as the same as the child's. However, the interviewer can see the question for a child-in-law and may change it on the roster if necessary.*

CS64(CHILD) BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT IN THIS IW THAT A CHILD DIED, GO TO CS66 (CHILD) BRANCHPOINT

CS64 (CHILD)
IF CHILDn DIED {CS63=4}:
In what month and year did CHILDn's FIRST NAME die?

(CHILD)
IF CHILDn DIED {CS63=4}:

In what month and year did CHILDn's FIRST NAME die?

MONTH:
1. JAN
2. FEB
3. MAR
4. APR
5. MAY
6. JUN
7. JUL
8. AUG
9. SEP
10. OCT
11. NOV
12. DEC
DK
RF

CS65 _____
YEAR

DK
RF

CS66(CHILD) BRANCHPOINT: IF THIS IS NOT A CHILD {I.E., IF THIS IS A CHILD-IN-LAW}, GO TO CS71(CHILD)
IF THIS CHILD IS DIED (CS63=4), GO TO CS71(CHILD)

CS66 (CHILD)
(Is CHILDn FIRST NAME married?)

(CHILD)
(Is CHILDn FIRST NAME married?)

1. YES - GO TO CS68
5. NO
DK
RF

CS67 (CHILD)
(Is CHILDn FIRST NAME living with a partner as if married?)

(CHILD)
(Is CHILDn FIRST NAME living with a partner as if married?)

1. YES
5. NO - GO TO CS71
DK - GO TO CS71
RF - GO TO CS71

CS66/CS67 CHILD COUPLENESS ASSIGNMENT:

THE FOLLOWING COUPLENESS CODES ARE ASSIGGNED TO CS66/CS67 FOR THE CHILD BASED ON R's RESPONSE TO CS66 AND CS67

(CS66/CS67=1): MARRIED: IF CHILD IS MARRIED (CS66=1 and CS67 NOT 1)

(CS66/CS67=3): PARTNERED: IF CHILD IS LIVING WITH A PARTNER (CS66 NOT 1 and CS67=1)

(CS66/CS67=6): OTHER (CS66 NOT 1 and CS67 NOT 1)

CS68 (What is CHILDn FIRST NAME's spouse/partner's first name?)
(What is CHILDn FIRST NAME's spouse/partner's first name?)

_____
NAME
DK
RF

CS69 (What is CHILDn's SPOUSE/PARTNER FIRST NAME's sex?)
(What is CHILDn's SPOUSE/PARTNER FIRST NAME's sex?)

1. MALE
2. FEMALE

CS70 (Is CHILDn's SPOUSE/PARTNER FIRST NAME living here with you?)

(Did CHILDn's SPOUSE/PARTNER FIRST NAME live with [you/ R's FIRST NAME]?)
IWER: RESIDENCY STATUS IS AS OF THE RESPONDENT'S TIME OF DEATH

1. RESIDENT
2. AWAY/INST: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (IN SCHOOL, JAIL, REHAB, ETC.) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
3. AWAY/OTHER: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (FOR ANOTHER REASON, SUCH AS TRAVELLING) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
4. DIED
5. NONRESIDENT
6. HAVE NO CONTACT

DK
RF

CS71 (CHILD)
IWER: ENTER ANY COMMENTS HERE

(CHILD)
IWER: ENTER ANY COMMENTS HERE

_____
OPEN

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

IF THERE IS NO COMMENT PUT "–" IN THE SPACE PROVIDED.

END OF CS59 (CHILD) LOOP: R will be asked if they have any other children (CS58), and will be asked CS59 through CS71 if more children are reported.

End of Children loop grid

CS72 NON-CHILDREN HH RESIDENTS ROSTER

I also would like to ask some questions about other people who may be living with you in your home in CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR AND TAMBON.

I also would like to ask some questions about other people who may have been living with (you/ R's FIRST NAME (and [his/her] [husband/wife/partner]) in ([his/her]/their) home in CURRENT MAIN RESIDENCE PROVINCE, AMPHUR AND TAMBON just before R's FIRST NAME died.

1. CONTINUE

FIRST NAME (CS59)
RELAT TO R (CS60)
RELAT TO R'S SPP (CS61)
SEX (CS62)

RES (CS63)
MAR (CS66)
PART (CS67)
WHICH PERSON (CS74)
RELAT TO PERSON (CS75)
COMMENT (CS71)

NOTE: *THE IWER ASK INFORMATION (QUESTION SERIES CS59 THROUGH CS71) ABOUT THE NON-CHILD HH RESIDENTS/HH MEMBERS (HHMs). R IS ASKED IF THEY HAVE ANY OTHER PEOPLE, THEN THE IWER ADDS NAMES AND INFORMATION OF HHMs BY SELECTING A CODED RESPONSE FROM A MENU THAT APPEARS FOR EACH CATEGORY COLUMN. THE CODED CATEGORIES FOR THE HHM ROSTER ARE SIMILAR TO THOSE FOR THE CHILD ROSTER.*

A DIFFERENT CODEFRAME ABOVE COULD APPEAR DEPENDING ON CONDITIONS ASSOCIATED WITH THE RESPONDENT.

THE INTERVIEWER ASKS QUESTIONS, IN BOTH CORE AND EXIT IWS.

CS73 (HHM)
Is there anyone else who lives with you?

(HHM)
Was there anyone else who lived with (you/ R's FIRST NAME)?

1. YES
5. NO - GO TO CS76 BRANCHPOINT
DK - GO TO CS76 BRANCHPOINT
RF - GO TO CS76 BRANCHPOINT

******BEGINNING OF CS59 (HHM) LOOP: QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 ARE ASKED FOR EACH NON-CHILD HHM. ******

CS59 (HHM)
(What is his or her first name?)

(HHM)
(What is his or her first name?)

_____
NAME

RF - GO TO CS73

CS60 (HHM)
(What is HHMn FIRST NAME's relationship to you?)

(HHM)
(What was HHMn FIRST NAME's relationship to R's FIRST NAME?)

HHM GRID - RELATIONSHIP TO R
3. [SON]
4. [STEPSON]
5. [SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER (SON-IN-LAW)]
6. [DAUGHTER]
7. [STEPDAUGHTER]
8. [SPOUSE/PARTNER OF SON (DAUGHTER-IN-LAW)]
9. GRANDCHILD
10. FATHER
11. FATHER-IN-LAW
12. MOTHER
13. MOTHER-IN-LAW
15. BROTHER
16. BROTHER OF SPOUSE/PARTNER (BROTHER-IN-LAW)

17. SISTER
18. SISTER OF SPOUSE/PARTNER (SISTER-IN-LAW)
19. OTHER RELATIVE
20. OTHER INDIVIDUAL
30. [FORMER STEP-CHILD]
31. [FORMER CHILD-IN-LAW]
32. PERSON UNKNOWN
33. SP/P OF GRANDCHILD
97. [EXPAND LIST]

***NOTE**: Interviewer selects relationship from list. When the list of relationship options appears, only those that do not have brackets (above): i.e., codes 9-20, 32, and 33, are shown.*

CS61 (HHM) BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE A {SPOUSE or PARTNER}, GO TO CS62 (HHM)

CS61 (HHM)
What is the relationship of HHMn's FIRST NAME to your (current) [husband/wife/partner]?

(HHM)
What (was/is) the relationship of HHMn's FIRST NAME to (you/ R's FIRST NAME's [husband/wife/partner])?

HHM GRID - RELATIONSHIP TO R's SPOUSE/PARTNER
3. [SON]
4. [STEPSON]
5. [SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER (SON-IN-LAW)]
6. [DAUGHTER]
7. [STEPDAUGHTER]
8. [SPOUSE/PARTNER OF SON (DAUGHTER-IN-LAW)]
9. GRANDCHILD
10. FATHER
11. FATHER-IN-LAW
12. MOTHER
13. MOTHER-IN-LAW
15. BROTHER
16. BROTHER OF SPOUSE/PARTNER (BROTHER-IN-LAW)
17. SISTER
18. SISTER OF SPOUSE/PARTNER (SISTER-IN-LAW)
19. OTHER RELATIVE
20. OTHER INDIVIDUAL
30. [FORMER STEP-CHILD]
31. [FORMER CHILD-IN-LAW]
32. PERSON UNKNOWN
33. SP/P OF GRANDCHILD
97. [EXPAND LIST]

***NOTE**: Interviewer selects relationship from list. When the list of relationship options appears, only those that do not have brackets (above): i.e., codes 9-20, 32, and 33, are shown.*

CS62 (HHM)
(What is HHMn FIRST NAME's sex?)

(HHM)
(What is HHMn FIRST NAME's sex?)

1. MALE
2. FEMALE

CS63 (HHM)
(Is HHMn FIRST NAME living here with you?)

(HHM)
(Did HHMn FIRST NAME live with [you/ R's FIRST NAME]?)

[IWER: RESIDENCY STATUS IS AS OF THE RESPONDENT'S TIME OF DEATH]

1. RESIDENT
2. AWAY/INST: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (IN SCHOOL, JAIL, REHAB, ETC.) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
3. AWAY/OTHER: THE PERSON IS TEMPORARILY AWAY (FOR ANOTHER REASON, SUCH AS TRAVELLING) AND DOES NOT HAVE ANY OTHER PERMANENT ADDRESS
4. [DIED]
5. [NONRESIDENT]
6. HAVE NO CONTACT
DK
RF

***Note**: For HHM Roster, the list of options appears, only those that do not have brackets.*

CS66 (HHM)
(Is HHMn FIRST NAME married?)

(HHM)
(Is HHMn FIRST NAME married?)

1. YES - GO TO CS74
5. NO
DK
RF

CS67 (HHM)
(Is HHMn FIRST NAME living with a partner as if married?)

(HHM)
(Is HHMn FIRST NAME living with a partner as if married?)

1. YES - GO TO CS74
5. NO
DK
RF

CS74 BRANCHPOINT: IF THIS HHM IS NOT R's GRANDCHILD (CS60 NOT 9), GO TO CS71 (HHM)

CS74 (HHM)
IF HHM IS A GRANDCHILD (CS60=9):
(Who is HHMn FIRST NAME's parent?)

(HHM)
IF HHM IS A GRANDCHILD (CS60=9):
(Who is HHMn FIRST NAME's parent?)

CHILD NAME(S) [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES: CHILD ROSTER]
3. THROUGH 52. *CHILD NAME(S)*
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
97. NOT ON LIST
98. DK
99. RF

***NOTE**: NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN ARE DISPLAYED. NAMES OF SPOUSE/PARTNERS OF CHILDREN ARE NOT DISPLAYED.*

(HHM)
IF HHM IS NOT A GRANDCHILD (CS60 NOT 9):
(Who is HHMn FIRST NAME's (spouse/partner)?)

(HHM)
IF HHM IS NOT A GRANDCHILD (CS60 NOT 9):
(Who is HHMn FIRST NAME's (spouse/partner)?)

NAME(S) OF ALL PEOPLE ON PEOPLE TABLE EXCEPT CHILDREN & RESPONDENTS [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES: CHILD & HHM ROSTERS]
53. THROUGH 72. NON-CHILD NAME(S)
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
97. NOT ON LIST
98. DK
99. RF

***NOTE**: THE LIST SHOWS NAMES OF ALL PEOPLE, LIVING AND DEAD, WHO ARE ASSOCIATED WITH THE RESPONDENTS, EXCEPT FOR CHILDREN.*

CS75 (HHM) BRANCHPOINT: IF THIS HHM IS NOT A GRANDCHILD (CS60 NOT 9) or REPORTED THE GRANDCHILD's PARENT IS NOT ON THE LIST (CS74=97), GO TO CS71 (HHM)

CS75 (HHM) {CORE & EXIT}
(How is HHMn FIRST NAME related to PERSONn FIRST NAME from CS74?)

(HHM) {CORE & EXIT}
(How is HHMn FIRST NAME related to PERSONn FIRST NAME from CS74?)

RELATIONSHIP OF GRANDCHILD TO PARENT
3. SON
4. STEPSON
5. SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER (SON-IN-LAW)
6. DAUGHTER
7. STEPDAUGHTER
8. SPOUSE/PARTNER OF SON (DAUGHTER-IN-LAW)
DK
RF

***NOTE**: IWER SELECTS RELATIONSHIP FROM LIST.*

CS71 (HHM)
IWER: ENTER ANY COMMENTS HERE

(HHM)
IWER: ENTER ANY COMMENTS HERE

_____
OPEN

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOW:

IF THERE IS NO COMMENT PUT "–" IN THE SPACE PROVIDED.

******END OF CS59 (HHM) LOOP: IF THERE IS ANOTHER HHM, QUESTIONS CS59 THROUGH CS71 (HHM) ARE ASKED, AS NECESSARY, ABOUT THE NEXT HHM. ******

CS76 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT DON'T KNOW AND DID NOT REFUSE TO ANSWER IF THERE ARE LIVING CHILDREN (CS58 (CHILD) NOT DK and NOT RF), GO TO CS77 BRANCHPOINT

CS76 How many <u>living children</u> do you [and your [husband/wife/partner]] have?
[IWER: IF R ASKS, BIOLOGICAL, STEP AND ADOPTED CHILDREN SHOULD BE INCLUDED]

How many living children did [RESPONDENT NAME] and [her/his] [partner/husband/wife] have?
IWER: If R asks, biological, step and adopted children should be included.

_____
NUMBER OF LIVING CHILDREN

DK
RF

CS77 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT DON'T KNOW AND DID NOT REFUSE TO ANSWER IF THERE ARE ANY HHMs (CS73 (HHM) NOT DK and NOT RF), GO TO CS78

CS77 (Other than your [husband/wife/partner],) how many people live with you in your home in CURRENT MAIN RESIDENCE TAMBON, AMPHUR AND PROVINCE?

At the time [RESPONDENT NAME] died, how many people lived with[her/him] in [her/his] home in [MAIN RESIDENCE TAMBON, AMPHUR AND PROVINCE?

_____
NUMBER OF HHM
DK
RF

CS78 CS ASSIST
{CORE ONLY} IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION COVERSHEET?

CORE:
1. NEVER
2. A FEW TIMES
3. MOST OR ALL OF THE TIME
4. THE SECTION WAS DONE BY A PROXY REPORTER

END OF THIS SECTION, CONTINUE ON TO THE NEXT SECTION

HART Wave2 – A: DEMOGRAPHIC BACKGROUND

A1 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT R, GO TO NEXT SECTION (SKIP THIS SECTION)

A1 ตอนนี้ ขอสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของท่าน

1. ดำเนินการต่อได้

Birth Place (A2-A3)

A2 ท่านเกิดที่จังหวัดใด

[พนง: ใส่ "ตปท" ถ้าเกิดต่างประเทศ]

_____

จังหวัด

97 ประเทศอื่น (ระบุ)

DK

RF

A3 BRANCHPOINT: IF R DID NOT SAY OTHER COUNTEY (A2 NOT 97), GO TO A4

A3 (ท่านเกิดในประเทศใด)

ประเทศอื่น (ระบุ)

_____

ระบุประเทศ

Education (A4-A8)

A4 ท่านจบการศึกษาสูงสุดในชั้นใด

0 ไม่ได้เรียนหนังสือ

1 ประถมศึกษา 1

2 ประถมศึกษา 2

3 ประถมศึกษา 3

4 ประถมศึกษา 4

5 ประถมศึกษา 5 (ม.*1)

6 ประถมศึกษา 6 (ม.*2)

7 มัธยมศึกษา 1 (ป.7 หรือ ม.*3)

8 มัธยมศึกษา 2 (มศ.1 หรือ ม.*4)

9 มัธยมศึกษา 3 (มศ.2 หรือ ม.*5)

10 มัธยมศึกษา 4 (มศ.3 หรือ ม.*6)

11 มัธยมศึกษา 5 (มศ.4 หรือ ม.*7)

12 มัธยมศึกษา 6 (มศ.5 หรือ ม.*8)

13 มหาวิทยาลัยชั้นปี 1

14 มหาวิทยาลัยชั้นปี 2

15 มหาวิทยาลัยชั้นปี 3

16 มหาวิทยาลัยชั้นปี 4 หรือ จบปริญญาตรี

17 จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

97 อื่นๆ – ระบุ

สำหรับผู้ที่เกิดหลังปี พ.ศ. 2525 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุน้อยกว่า 35 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

6 (ป.1 – ป.6) - 3 (ม.1 – ม.3) - 3 (ม.4 – ม.6)

สำหรับผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2525 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุอยู่ระหว่าง 35 ปี ถึง 65 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

4 (ป.1 – ป.4) - 3 (ป.5 – ป.7) - 3 (มศ.1 – มศ.3) - 2 (มศ.4 – มศ.5)

สำหรับผู้ที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2494 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุมากกว่า 65 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

4 (ป.1 – ป.4) - 3 (ม.*1 – ม.*3) - 3 (ม.*4 – ม.*6) - 2 (ม.*7 – ม.*8)

NOTE : *ไม่ให้ตอบ "ไม่ทราบ" (DK) หรือ "ปฏิเสธที่จะให้คำตอบ" (RF)*

A4a BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE "OTHER" (A4 NOT 97), GO TO A5

A4a ท่านจบการศึกษาสูงสุดในชั้นใด

การศึกษาอื่น (ระบุ)

_____

ระบุ

A5 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT HAVING AT LEAST SOME COLLEGE/UNIVERSITY OR "OTHER" EDUCATION (A4 = {0-12}), GO TO A9

A5 (Did you get a high school diploma or its equivalence?)

1 YES, DIPLOMA
2 - 89 YES, EQUIVALENCE
90 NO
DK
RF

NOTE: FOR THE EQUIVALENT DIPLOMA, THE IWER SELECTS FROM A PROVIDED MENU ON THE SCREEN.

A5 (ท่านได้รับประกาศนียบัตร(ใบสุทธิ)มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือไม่)

1 ได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

2 - 89 ได้รับประกาศนียบัตร(ประโยคครู/เปรียญธรรม/วุฒิบัตร)เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

90 ไม่ได้รับ

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

NOTE: ถ้าได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย พนักงานสัมภาษณ์เลือกได้จาก DROP-DOWN เมนู

A6 (ท่านได้รับปริญญาในระดับวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยหรือไม่)

1 ได้รับ

5 ไม่ได้รับ ไปที่ A9

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

A7 (ท่านได้รับปริญญาสูงสุดในระดับใด)

1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

2 ปริญญาตรี

3 ปริญญาโท

4 แพทย์ศาสตร์บัณฑิต

5 เนติบัณฑิต

6 ปริญญาเอก

7 อื่นๆ (ระบุ)

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

A8 BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE "OTHER" (A7 NOT 7), GO TO A9

A8 (ท่านได้รับปริญญาสูงสุดในระดับใด)

อื่นๆ (ระบุ)

_____

ระบุ

Fertility History (A9-A10)

A9 ขอสอบถามข้อมูลบางประการเกี่ยวกับประวัติครอบครัวของท่าน
ท่าน [เป็นพ่อ/ให้กำเนิด] บุตรทั้งหมดกี่คน
สำหรับคำตอบที่ท่านให้ในคำถามข้อนี้ไม่นับรวมบุตรที่แท้ง ตายขณะคลอด บุตรบุญธรรม หรือบุตรเลี้ยง

_____
จำนวนบุตรรอดชีพ

ไม่มี ไปที่ A11
ไม่ทราบ ไปที่ A11
ไม่ตอบ ไปที่ A11

A10 ถ้ามี 1 คน (A9 = 1):
บุตรคนนี้ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่หรือไม่

[พนง: ถ้า R ตอบ ยังมีชีวิตอยู่ ให้พิมพ์ 1 และกด [ENTER] ถ้า R ตอบ เสียชีวิตแล้ว ให้พิมพ์ 0]

ถ้ามีมากกว่า 1 คน (A9 > 1):
ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่กี่คน

_____
จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่

ไม่ทราบ
ไม่ตอบ

Religion (A11-A12)

A11 ท่านนับถือศาสนาใด

1 พุทธ
2 คริสต์
3 มุสลิม
4 ไม่มี
7 อื่นๆ (ระบุ)
ไม่ทราบ
ไม่ตอบ

A12 (ท่านนับถือศาสนาใด)

อื่นๆ (ระบุ)

_____

ระบุ

A13 การช่วยเหลือในการตอบส่วน A

[พนง: R ได้รับความช่วยเหลือในการตอบข้อคำถามต่างๆในส่วน A นี้บ่อยเพียงใด]

1. ไม่ต้องช่วยเลย
2. ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง
3. ต้องช่วยเกือบตลอดเวลา
4. ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

END OF THIS SECTION, CONTINUE ON TO THE NEXT SECTION

HART Wave2 – A: DEMOGRAPHIC BACKGROUND

A1 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT R, GO TO NEXT SECTION (SKIP THIS SECTION)

A1

Now I have some questions about your background.

1. CONTINUE

Birth Place (A2-A3)

A2 In what province were you born?
[IWER: TYPE 'OT' TO ENTER COUNTRY]

_____
PROVINCE

97 OTHER COUNTRY (SPECIFY)
DK
RF

NOTE: THE IWER SELECTS FROM A MENU OF PROVINCE NAMES.

A3 BRANCHPOINT: IF R DID NOT SAY OTHER COUNTEY (A2 NOT 97), GO TO A4

A3 (In what country were you born?)
Other (Specify)

_____
Specify Country

Education (A4-A8)

A4 (What is the highest year of education you completed?)

0 No formal education
1 P1
2 P2
3 P3
4 P4
5 P5 (M*1)
6 P6 (M*2)
7 M1 (P7 or M*3)
8 M2 (MS1 or M*4)
9 M3 (MS2 or M*5)
10 M4 (MS3 or M*6)
11 M5 (MS4 or M*7)
12 M6 (MS5 or M*8)
13 1st year COLLEGE
14 2nd year COLLEGE
15 3rd year COLLEGE
16 4th year COLLEGE OR COLLEGE GRADUATION
17 POST COLLEGE
97 Other - specify

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOWS:

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN AFTER 1982 (APPROXIMATELY) OR YOUNGER THAN 35 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS UNDER THE CURRENT CURRICULUM WHICH IS
6 (P1-P6) – 3 (M1-M3) – 3 (M4-M6)

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN BETWEEN 1951 AND 1982 (APPROXIMATELY) OR AGES FROM 35 TO 65 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS
4 (P1-P4) – 3 (P5-P7) – 3 (MS1-MS3) – 2 (MS4-MS5)

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN BEFORE 1951 (APPROXIMATELY) OR OLDER THAN 65 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS
4 (P1-P4) – 3 (M*1-M*3) – 3 (M*4-M*6) – 2 (M*7-M*8)

NOTE: *DON'T KNOW/DK AND REFUSE/RF ARE NOT ACCEPTABLE RESPONSES.* **ADD THIS NOTE ON THE SCREEN AS THE INSTRUCTION FOR IWER, SO THAT IT WILL BE IN BLUE COLOR**

A4a BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE "OTHER" (A4 NOT 97), GO TO A5

A4a (What is the highest year of education you completed?)

Other (Specify)

_____
Specify

A5 BRANCHPOINT: IF R DID NOT REPORT HAVING AT LEAST SOME COLLEGE/UNIVERSITY OR "OTHER" EDUCATION (A4 = {0-12}), GO TO A9

A5 (Did you get a high school diploma or its equivalence?)

1 YES, DIPLOMA
2 – 89 YES, EQUIVALENCE
90 NO
DK
RF

NOTE: FOR THE EQUIVALENT DIPLOMA, THE IWER SELECTS FROM A PROVIDED MENU ON THE SCREEN.

A6 (Did you get a college degree?)

1 YES
5 NO, GO TO A9
DK
RF

A7 (What is the highest degree you have earned?)

1 LESS THAN BACHELORS
2 BACHELORS
3 MASTERS
4 MD
5 LAW
6 PHD
7 OTHER (SPECIFY)
DK
RF

A8 BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE "OTHER" (A7 NOT 7), GO TO A9

A8 (What is the highest degree you have earned?)

Other (Specify)

_____
Specify

Fertility History (A9-A10)

A9 I need to know some aspects of family history
How many children have you [fathered/given birth to]?
Please don't count miscarriages or still-births, or adopted or step-children for this question.

_____
NUMBER CHILDREN EVER BORN

NONE, GO TO A11
DK, GO TO A11
RF, GO TO A11

A10 IF ONE CHILD (A9 = 1):
Is that child alive today?

[IWER: IF R RESPONDS YES TYPE 1 AND PRESS [ENTER]. TYPE 0 IF R RESPONDS NO.]

IF MORE THAN ONE CHILD (A9 > 1):
How many of them are still living?

_____
NUMBER LIVING CHILDREN

DK
RF

Religion (A11-A12)

A11 What is your religion?

1 BUDDHIST
2 CHRIST
3 MUSLIM
4 NO PREFERENCE
7 OTHER (SPECIFY)
DK
RF

A12 (What is your religion?)

Other (Specify)

_____
Specify

A13 A ASSIST
IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION A DEMOGRAPHICS?

1. NEVER
2. A FEW TIMES
3. MOST OR ALL OF THE TIME
4. THE SECTION WAS DONE BY A PROXY REPORTER

END OF THIS SECTION, CONTINUE ON TO THE NEXT SECTION

HART Wave 2 -- Section B: Family and Resource Transfers

FINAL VERSION 02Dec2016

****

B001 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO Ba028
IF THIS IS NOT A FAMILY R, GO TO NEXT SECTION
IF R HAS NO LIVING CHILDREN IN CONTACT, GO TO Ba002 LOOP BRANCHPOINT

B001 ถ้าท่านมีบุตร (โดย "บุตร" ในที่นี้ หมายถึง บุตรโดยสายเลือด บุตรเลี้ยง และบุตรบุญธรรม)
คำถามในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับครอบครัวและเพื่อนของท่าน โดยจะขอเริ่มต้นจากบุตรของท่าน (รวมถึงบุตรที่ติดมาจาก (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน
ถ้าท่านไม่มีบุตร
คำถามในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับครอบครัวและเพื่อนของท่าน

1. ดำเนินการต่อไป	DK	RF

Ba012 BRANCHPOINT: IF R HAS NO CHILDREN WITH A RESIDENT STATUS OF "NONRESIDENT", GO TO Ba009

Ba012 มีบุตรที่ไม่ได้พักอยู่กับท่านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนเดียวกันกับท่านหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP	**GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP**	

Ba013 BANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE LIVING NONRESIDENT CHILD IN CONTACT, ASSIGN THAT CHILD TO Ba013 AND Ba011 AND GO TO Ba009

Ba013 บุตรคนใด

[พนง: ระบุบุตรทุกคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนเดียวกันกับ R จากรายชื่อบุตรที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับ R (โดยโปรแกรม BLAISE)]

93 ทุกคน

97 อื่นๆ (ระบุ)_____Ba013a

98 DK

99 RF

Ba011 BRANCHPOINT: IF {ONLY ONE NAME WAS SELECTED AT Ba013 AND MORE THAN 1 CHILD WAS ON LIST} *or* {R DID NOT SAY {'ALL CHILDREN' *or* DID NOT RESPOND}, GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP

Ba011 บุตรคนใดพักอาศัยอยู่ใกล้กับท่านมากที่สุด

[พนง: ระบุจากรายชื่อบุตรที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับ R (โดยโปรแกรม BLAISE)]

97 อื่นๆ (ระบุ)_____ Ba011a

98 DK

99 RF

BEGINNING OF Ba202 LOOP:** QUESTIONS Ba202 THROUGH Ba204 ARE REPEATED FOR EACH LIVING CHILD WHO IS IN CONTACT AND NON-RESIDENT AND WHO DOES NOT LIVE IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R's ({Ba012={5 or DK or RF} or {CHILD WAS NOT SELECTED AT Ba013}).

Ba202 BRANCHPOINT: IF CHILD IS NOT LIVING *or* CHILD IS NOT IN CONTACT *or* CHILD IS RESIDENT IN R's HOUSEHOLD, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

IF CHILD IS NONRESIDENT *and* CHILD LIVES IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

IF THIS IS THE SPOUSE/PARTNER OF A CHILD *and* CHILDn IS DECEASED), GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba202

Ba202 บุตรชื่อ_____

พักอาศัยอยู่ที่<u>จังหวัด</u> ใด

[พนง: ใส่ “ตปท” ถ้าพักอาศัยอยู่ต่างประเทศ]

_____
จังหวัด

97. พักอยู่ต่างประเทศ (ระบุ)_____	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

Ba205 บุตรชื่อ_____

(อาศัยอยู่ในประเทศใด)

ไปที่สิ้นสุดของ Ba202 LOOP

(= ไปที่บุตรคนถัดไป (ถ้ามี))

Ba203 บุตรชื่อ_____

พักอาศัยอยู่ที่ <u>อำเภอ</u>ใด

_____
อำเภอ

98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

Ba204 บุตรชื่อ_____

พักอาศัยอยู่ที่<u>ตำบล</u>ใด

_____
ตำบล

98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

NOTE: IF Ba202, Ba203, AND Ba204 WERE REFUSED ON THIS PASSTHROUGH THE LOOP, GO TO Ba009 (OUT OF LOOP)
IF R SAID DOES NOT KNOW PROVINCE *or* AMPHUR *or* TAMBON FOR THIS CHILD, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)
IF CHILD IS CODED '97. OTHER COUNTRY' ON Ba202 IN THIS LOOP PASS, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

END OF Ba202 LOOP: IF THERE IS ANOTHER LIVING, IN-CONTACT CHILD WHO DOES NOT LIVING IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R'S, GO BACK TO BEGINNING OF Ba202 LOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba009.

Ba009 บุตรชื่อ ____/มีบุตรที่มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่

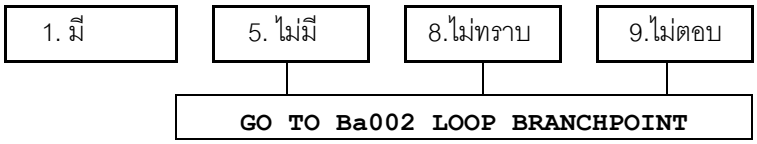

Ba010 BRANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE LIVING CHILD IN CONTACT, ASSIGN THAT CHILD TO Ba010 AND GO TO Ba002 LOOP BRANCHPOINT

Ba010 บุตรคนใด

[พนง: ระบุบุตรทุกคนที่มีบ้านเป็นของตนเองจากรายชื่อบุตรที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับ R (โดยโปรแกรม BLAISE)]

93 บุตรทุกคน

97 อื่นๆ (ระบุ) _____Ba010.1

98 DK

99 RF

Ba002 LOOP BRANCHPOINT: IF R HAS {NO CHILDREN WHO ARE {LIVING *and* IN CONTACT} *and* NO NON-CHILD HHMs, GO TO Ba206 BRANCHPOINT

Ba220 กรุณาให้ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกในครอบครัว/ครัวเรือนของท่าน

1. สัมภาษณ์ต่อไป

***BEGINNING OF Ba002 SUBLOOPS:** QUESTIONS Ba002 AND Ba006 THROUGH Ba005 ARE REPEATED FOR EACH CHILD/HHM AND/OR CHILD/HHM's SPOUSE/PARTNER WHERE AT LEAST ONE OF THE PAIR IS LIVING AND IN CONTACT.

FOR Ba002 AND Ba006 THROUGH Ba008 Rs ARE ASKED ABOUT CHILDREN AND THEIR SPOUSES SEPARATELY; IN THESE QUESTIONS THE TERM "CHILDn" FOR THE FILL REFERS TO THE CHILD OR CHILD's SPOUSE/PARTNER NAME. FROM Ba014 UNTIL THE END OF THE SUBLOOP Rs ARE ASKED ABOUT THE CHILD AND CHILD's SPOUSE/PARTNER AS A PAIR IF THE CHILD IS COUPLED. WHERE THE CHILD -IN- LAW IS LIVING AND IN CONTACT BUT THE CHILD IS NOT, Rs ARE ASKED ABOUT THE CHILD-IN-LAW. Rs ARE ALWAYS ASKED ABOUT NON-CHILD HHMs INDIVIDUALLY.***

NOTE: THE TYPES OF CHILDREN THAT ARE INCLUDED ARE THOSE CLASSIFIED AS SON, STEPSON, SPOUSE/PARTNER OF SON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER, SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER.

NOTE: IN THE Ba002 LOOP (WHICH CONSISTS OF TWO SUBLOOPS: Ba002 AND Ba006 SUBLOOPS), THE TERM "SPOUSE" INCLUDES BOTH SPOUSE AND PARTNER.

BEGINNING OF Ba002 SUBLOOPS: THIS SUBLOOP INCLUDES JUST QUESTION Ba002.

Ba002 BRANCHPOINT: IF CHILDn/HHMn {DIED *or* IS NOT IN CONTACT}, GO TO END OF Ba002 SUBLOOP (=GO TO NEXT CHILD/HHM)

Ba002 บุตรชื่อ/สมาชิกครัวเรือนชื่อ _____ (ที่เกี่ยวพันกับ R ในฐานะ____) ปัจจุบันอายุเท่าไหร่

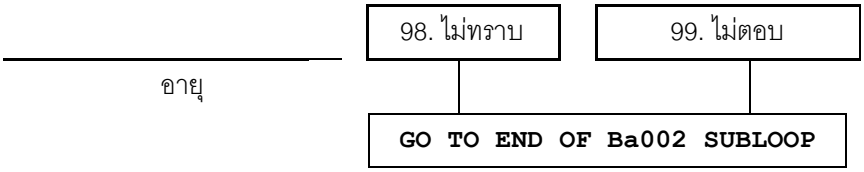

*** **END OF Ba002 SUBLOOP:** IF THERE IS ANOTHER CHILD/HHM ON LIST, GO BACK TO BEGINNING OF Ba002 SUBLOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba206.***

Ba206 BRANCHPOINT: IF R HAS NO LIVING CHILDREN, STEP CHILDREN, OR CHILDREN-IN-LAW IN CONTACT WHO ARE 18 YEARS OF AGE OR OLDER, GO TO Ba006 BRANCHPOINT

Ba206

ถ้า R มีบุตรที่มีชีวิต บุตรเลี้ยง หรือ บุตรเขย/สะใภ้/คู่ครองของบุตร ที่ยังติดต่อกันและมีอายุ 18 ปีหรือมากกว่า จำนวนเพียง 1 คน ให้ถามดังนี้:

ชื่อบุตร/คู่สมรส/คู่ครองของบุตร _____ ยังเรียนหนังสืออยู่หรือไม่

ถ้า R มีบุตรที่มีชีวิต บุตรเลี้ยง หรือ บุตรเขย/สะใภ้/คู่ครองของบุตร ที่ยังติดต่อกันและมีอายุ 18 ปีหรือมากกว่า จำนวนมากกว่า 1 คนให้ถามดังนี้:

ท่านมีบุตร (รวมบุตรเลี้ยง/บุตรเขย/สะใภ้/คู่ครองของบุตร) ที่ยังเรียนหนังสืออยู่หรือไม่

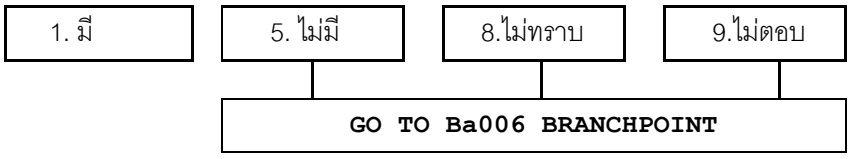

Ba207 บุตรคนใด (หรือบุตรเขย/บุตรสะใภ้/คู่ครองคนใด)

[พนง: ระบุจากรายชื่อบุตร-บุตรเลี้ยง และ/หรือ บุตรเขย/บุตรสะใภ้/คู่ครองของบุตร ที่มีอายุ 18 ปีหรือมากกว่า (โดยโปรแกรม BLAISE)]

93 บุตรทุกคน

98 ไม่ทราบ

99 ไม่ตอบ

NOTE: บุตร/บุตรเลี้ยง/บุตรเขย-บุตรสะใภ้-คู่ครองที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 18ปี ยังมีชีวิตอยู่และมีการติดต่อกันอยู่

```
***BEGINNING OF Ba006 SUBLOOP: THIS SUBLOOP INCLUDES Ba006 THROUGH Ba005.***
```

```
Ba006 BRANCHPOINT: IF R HAS {NO CHILDREN WHO ARE {LIVING and IN CONTACT} and NO
                   NON-CHILD HHMs, GO TO Ba028(OUT OF LOOP)

                   IF CHILDn/HHMn {DIED or IS NOT IN CONTACT}, GO TO END OF
                   Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

                   IF CHILDn/HHMn IS UNDER 18 YEARS OLD, GO TO END OF Ba006
                   SUBLOOP (AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

                   IF CHILDn/HHMn IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and
                   NOT CHILD- IN- LAW} OF R, GO TO Ba230 BRANCHPOINT

                   IF CHILDn WAS SELECTED AT Ba207, CONTINUE ON TO Ba006

                   OTHERWISE GO TO Ba230 BRANCHPOINT
```

NOTE: THE TYPES OF CHILDREN THAT ARE INCLUDED ARE THOSE CLASSIFIED AS SON, STEPSON, SPOUSE/PARTNER OF SON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER, SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER.

Ba006 บุตรของท่านชื่อ _____ จบการศึกษาสูงสุดในระดับใด

[IWER: ถ้าตอบ DK, PROBE: กรุณาคาดเดาระดับการศึกษาที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด?]

0 ไม่ได้เรียนหนังสือ

1 ประถมศึกษา 1

2 ประถมศึกษา 2

3 ประถมศึกษา 3

4 ประถมศึกษา 4

5 ประถมศึกษา 5 (ม.*1)

6 ประถมศึกษา 6 (ม.*2)

7 มัธยมศึกษา 1 (ป.7 หรือ ม.*3)

8 มัธยมศึกษา 2 (มศ.1 หรือ ม.*4)

9 มัธยมศึกษา 3 (มศ.2 หรือ ม.*5)

10 มัธยมศึกษา 4 (มศ.3 หรือ ม.*6)

11 มัธยมศึกษา 5 (มศ.4 หรือ ม.*7)

12 มัธยมศึกษา 6 (มศ.5 หรือ ม.*8)

13 มหาวิทยาลัยชั้นปี 1

14 มหาวิทยาลัยชั้นปี 2

15 มหาวิทยาลัยชั้นปี 3

16 มหาวิทยาลัยชั้นปี 4 หรือ ปริญญาตรี

17 จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

97 อื่นๆ - ระบุ

DK

RF

สำหรับผู้ที่เกิดหลังปี พ.ศ. 2525 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุน้อยกว่า 35 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

6 (ป.1 – ป.6) - 3 (ม.1 – ม.3) - 3 (ม.4 – ม.6)

สำหรับผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2525 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุอยู่ระหว่าง 35 ปี ถึง 65 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

4 (ป.1 – ป.4) - 3 (ป.5 – ป.7) - 3 (มศ.1 – มศ.3) - 2 (มศ.4 – มศ.5)

สำหรับผู้ที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2494 (โดยประมาณ) หรือปัจจุบันมีอายุมากกว่า 65 ปี (โดยประมาณ) เรียนภายใต้ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบ

4 (ป.1 – ป.4) - 3 (ม.*1 – ม.*3) - 3 (ม.*4 – ม.*6) - 2 (ม.*7 – ม.*8)

Ba006a BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE “OTHER” (Ba006 NOT 97), GO TO Ba230 BRANCHPOINT

Ba006a บุตรของท่านชื่อ _____ จบการศึกษาสูงสุดในระดับใด

การศึกษาอื่น (ระบุ)

_____

ระบุ

Ba230 BRANCHPOINT: IF CHILDn's/HHMn's RESIDENT STATUS IS NOT {RESIDENT *or* AWAY/INST *or* AWAY/OTHER}, GO TO Ba007 BRANCHPOINT

Ba230 บุตร/สมาชิกครัวเรือน (ที่อาศัยอยู่กับท่าน) ชื่อ_____ ช่วยออกเงินเป็นค่าใช้จ่ายในบ้านหรือไม่

1. ช่วย	5. ไม่ได้ช่วย	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

Ba007 BRANCHPOINT: IF HHMn RELATIONSHIP TO R IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and NOT CHILD-IN-LAW}, GO TO Ba010a BRANCHPOINT

Ba007 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) บุตรชื่อ_____ ทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพหรือไม่

1. ทำ	5. ไม่ได้ทำ	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	GO TO Ba014 BRANCHPOINT		

Ba008 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) บุตรชื่อ_____ ทำงานประเภทใดเป็นหลัก

1. ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ	2. ทำงานในหน่วยงานเอกชน นอกภาคเกษตร	3. ทำงานในหน่วยงานเอกชน ภาคการเกษตร
4. ทำงานในธุรกิจของครอบครัว นอกภาคการเกษตร	5. ทำงานในธุรกิจของครอบครัว ภาคการเกษตร	6. ทำธุรกิจของตนเอง นอกภาคการเกษตร
7. ทำธุรกิจของตนเอง ภาคการเกษตร		
97 อื่นๆ(ระบุ) _____ Ba008a	98 ไม่ทราบ	99 ไม่ตอบ

```
Ba014  BRANCHPOINT:IF CHILDn's RESIDENT STATUS IS {RESIDENT or AWAY/INST or
                   AWAY/OTHER}, GO TO Ba010a  BRANCHPOINT

                   IF CHILDn's RELATIONSHIP TO R IS CHILD-IN-LAW and CHILD-IN-
                   LAWn's MARITAL STATUS IS {MARRIED or PARTNERED}, GO TO END
                   OF Ba006 SUBLOOP
```

Ba014

ในรอบ12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครองของท่าน] พบปะหรือติดต่อพูดคุยไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ จดหมาย หรือ e-mail กับบุตรชื่อ____ บ่อยมากน้อยแค่ไหน ?

[พนง: ถ้า R ตอบว่า 'ไม่ได้ติดต่อ' ให้ใส่ 0 ที่จำนวนครั้ง]

_____ จำนวนครั้ง	0	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

GO TO Ba010a BRANCHPOINT

Ba240

ต่อ:

1. วัน	2. สัปดาห์	3. ทุกๆ 2 สัปดาห์	4. เดือน
5. ปี	97 อื่นๆ(ระบุ) _____ Ba240a	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

Ba010a BRANCHPOINT:	IF CHILDn's/HHMn's RESIDENT STATUS IS NOT RESIDENT, GO TO Ba005 BRANCHPOINT IF HHMn's RELATIONSHIP TO R IS {PARENT *or* PARENT-IN-LAW, GO TO Ba005 BRANCHPOINT IF THIS IS A SPOUSE/PARTNER OF A CHILD *and* CHILDn IS STILL LIVING, GO TO Ba005 BRANCHPOINT

Ba010a

ในกรณีที่บุตรสมรสหรือมีคู่ครองแล้วและทั้งคู่ยังมีชีวิตและทั้งคู่อาศัยอยู่ด้วยกันกับ R:

บุตรชื่อ_____ และชื่อของคู่สมรส/คู่ครองของบุตร

ในกรณีที่คู่สมรส/คู่ครองของบุตรมีชีวิตและยังติดต่ออยู่กับ R หรือทั้งบุตรและคู่สมรส/คู่ครองของบุตรยังมีชีวิตและยังติดต่ออยู่กับ R แต่เฉพาะคู่สมรส/คู่ครองของบุตรเท่านั้นที่อาศัยอยู่ด้วยกันกับ R:

ชื่อของคู่สมรส/คู่ครองของบุตร

ในกรณีที่เป็น HHM หรือถ้าเป็นบุตรโสด (ไม่มีคู่):

บุตร/สมาชิกครัวเรือน ชื่อ_____

ย้ายเข้ามาอยู่ที่บ้านท่าน หรือ ท่านย้ายเข้ามาอยู่ด้วย

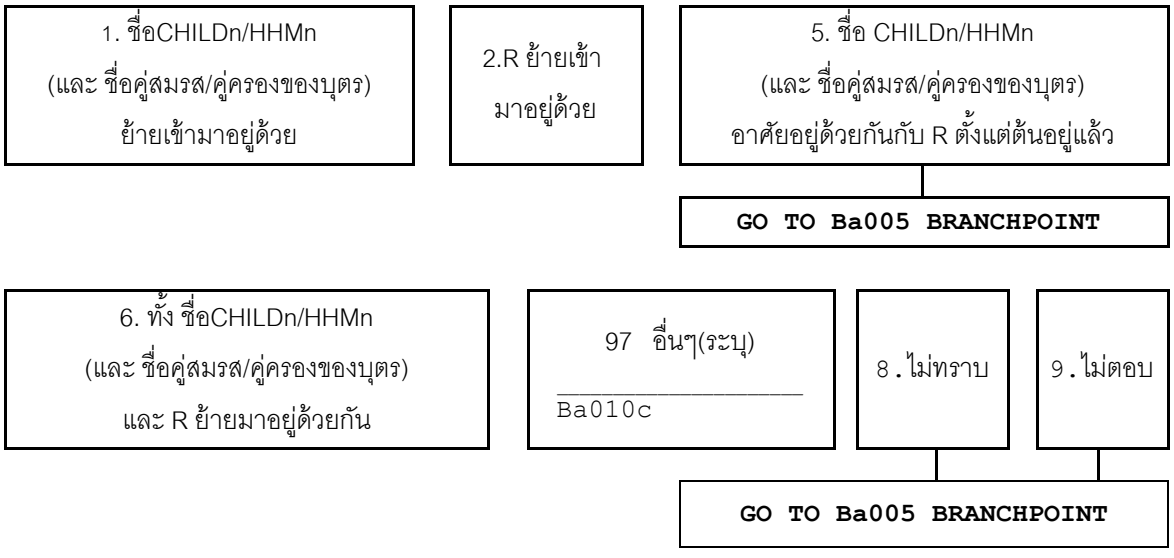

Ba010b

การย้ายมาอยู่ด้วยกันนี้ โดยหลักใหญ่แล้วเพื่อเป็นการช่วยเหลือ

ในกรณีที่บุตรสมรส/มีคู่ครองแล้วและทั้งคู่ยังมีชีวิตและทั้งคู่อาศัยอยู่ด้วยกันกับ R:

บุตรชื่อ_____ และชื่อของคู่สมรส/คู่ครองของบุตร

ในกรณีที่คู่สมรส/คู่ครองของบุตรมีชีวิตและยังติดต่ออยู่กับ R หรือทั้งบุตรและคู่สมรส/คู่ครองของบุตรยังมีชีวิตและยังติดต่ออยู่กับ R แต่เฉพาะคู่สมรส/คู่ครองของบุตรเท่านั้นที่อาศัยอยู่ด้วยกันกับ R:

ชื่อของคู่สมรส/คู่ครองของบุตร

ในกรณีที่เป็น HHM หรือถ้าเป็นบุตรโสด (ไม่มีคู่):

บุตร/สมาชิกครัวเรือน ชื่อ_____

หรือเพื่อเป็นการช่วยเหลือท่าน หรือเพื่อเป็นการช่วยเหลือทุกคนที่เกี่ยวข้อง

1. ช่วย ชื่อ*CHILDn/HHMn* (และ ชื่อคู่สมรส/คู่ครองของบุตร)	2. ช่วย R (และ/หรือ คู่สมรส/คู่ครอง)	3. ช่วยทั้งสองฝ่าย	4. ไม่ได้ช่วยฝ่ายใด	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba005 BRANCHPOINT: IF CHILDn/HHMn DIED, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005)(=GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF CHILDn's/HHMn's RELATIONSHIP TO R IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and NOT CHILD-IN - LAW}, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP(AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF THIS IS A SPOUSE/PARTNER OF A CHILD and CHILDn IS STILL LIVING, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005) (=GO TO NEXT CHILD/HHM)

Ba005 บุตรชื่อ_____ (และชื่อคู่สมรส/คู่ครองของบุตร) มีบุตรกี่คน

(นับรวมทั้งบุตรที่เป็นสายเลือดโดยตรง บุตรเลี้ยงและบุตรบุญธรรม)

[พนง: ใส่ 0 ถ้าไม่มีบุตร]

_____ จำนวนบุตรที่มี

98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

****END OF Ba006 SUBLOOP:** IF THERE IS ANOTHER CHILD/HHM ON LIST, GO BACK TO BEGINNING OF Ba006 SUBLOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba028.***

Ba028 โดยรวมแล้วท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง]) มีหลานทั้งหมดกี่คน

(นับรวมบุตรทั้งบุตรที่เป็นสายเลือดโดยตรง บุตรเลี้ยงและบุตรบุญธรรมของบุตรของท่านหรือของคู่สมรส/คู่ครองของท่าน)

[พนง: ใส่ 80 ถ้า R มีหลานทั้งหมดมากกว่า 80 คน]

ประเด็นที่งานวิจัยนี้สนใจที่จะศึกษาคือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นจึงมีคำถามเกี่ยวกับครอบครัวของ ชื่อ__ R __ โดยขอเริ่มจากคำถามต่อไปนี้

โดยรวมแล้ว ชื่อ __ R __ (หรือ [ท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง]) มีหลานทั้งหมดกี่คน

(นับรวมบุตรทั้งบุตรที่เป็นสายเลือดโดยตรง บุตรเลี้ยงและบุตรบุญธรรมของบุตรของท่านหรือของคู่สมรส/คู่ครองของท่าน)

[พนง: ใส่ 80 ถ้า R มีหลานทั้งหมดมากกว่า 80 คน]

_____
จำนวนหลานที่มี

0	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

GO TO Ba250

Ba029a ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) มีเหลนหรือไม่

ชื่อ __ R __ (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) มีเหลนหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
GO TO Ba250 BRANCHPOINT		GO TO Ba250	

Ba029 โดยรวมแล้วท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง]) มีเหลนทั้งหมดกี่คน

[พนง: ใส่ 80 ถ้า R มีหลานทั้งหมดมากกว่า 80 คน]

โดยรวมแล้วชื่อ __R___ (หรือ ท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง]) มีเหลนทั้งหมดกี่คน

[พนง: ใส่ 80 ถ้า R มีเหลนทั้งหมดมากกว่า 80 คน]

_____
จำนวนเหลนที่มี

98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

Ba250 คนในครอบครัวเดียวกันมักจะต้องมีการพึ่งพากันในหลากหลายรูปแบบ การช่วยเหลือกันของคนในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ

การช่วยเหลือทางการเงินไม่นับรวมค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่ช่วยออกในการอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ค่าน้ำ/ค่าไฟ ค่าอาหาร เป็นต้น

[พนง: ใส่ 1เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ต่อไป]

คนในครอบครัวเดียวกันมักจะต้องมีการพึ่งพากันในหลากหลายรูปแบบ การช่วยเหลือกันของคนในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ

การช่วยเหลือทางการเงินไม่นับรวมค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่ช่วยออกในการอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ค่าน้ำ/ค่าไฟ ค่าอาหาร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังไม่นับรวมสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่เสียชีวิตไปแล้ว

1. สัมภาษณ์ต่อไป

```
Ba255  BRANCHPOINT:  IF  NO  CHILDREN  WERE  REPORTED  and  NO  GRANDCHILDREN  WERE
                     REPORTED, GO TO Ba280 BRANCHPOINT
```

Ba255 ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ให้หรือได้รับ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559)

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ R (หรือ ท่าน (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ให้หรือได้รับในช่วงปีสุดท้ายก่อนเสียชีวิต

[พนง: ใส่ 1เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ต่อไป]

1. สัมภาษณ์ต่อไป

```
Ba256 BRANCHPOINT: IF NO GRANDCHILDREN WERE REPORTED, GO TO Ba260
```

Ba256 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ(อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ช่วยดูแลเลี้ยงหลานหรือเหลนหรือไม่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อนเสียชีวิตชื่อ __ R___ (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ช่วยดูแลเลี้ยงหลานหรือเหลนหรือไม่

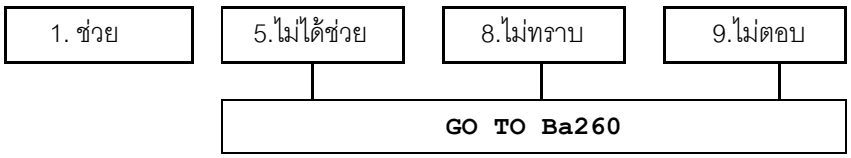

Ba257 หลานหรือเหลนที่ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ช่วยเลี้ยงดูนี้เป็นของบุตรคนใด

หลานหรือเหลนที่ชื่อ ____ ที่ R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ช่วยเลี้ยงดูนี้เป็นของบุตรของ R คนใด

NOTE: .ให้แสดงชื่อบุตรทุกคน (รวมลูกเลี้ยง) ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว และคู่สมรส/คู่ครองของบุตร ถ้ามีให้แสดงเป็นคู่ในบรรทัดเดียวกัน

92 บุตรที่เสียชีวิตไปแล้ว

93 บุตรทุกคน

97 อื่นๆ (ระบุ)_____Ba258

98 DK

99 RF

Ba259a ท่าน (โดยเฉพาะตัวท่านเท่านั้น) ใช้เวลารวมทั้งหมดโดยประมาณคร่าวๆกี่ชั่วโมง

R (โดยเฉพาะ R เท่านั้น) ใช้เวลารวมทั้งหมดโดยประมาณคร่าวๆกี่ชั่วโมง

[พนง: ใส่ 9995 ถ้าหลาน/เหลนอาศัยอยู่ในบ้าน แต่ไม่ได้มีการระบุจำนวนชั่วโมงที่ช่วยเลี้ยงดู]

[พนง: ไม่ต้องซักถาม Ba259a1-Ba259a2 ถ้าตอบ ไม่ทราบ/ไม่ตอบ]

Ba259a1-Ba259a2 Unfolding Sequence in spreadsheet
How many hours (on the average) per day did you spend (Ba259a1) and for how many months (Ba259a2)?
How many hours (on the average) per day did R spend (Ba259a1) and for how many months (Ba259a2)?
Note: Enter number of hours derived from Ba259a1*Ba259a2 into Ba259a

Ba259b BRANCHPOINT: IF R IS NOT PART OF A MARRIED/PARTNERED COUPLE, GO TO Ba260
IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO Ba260

Ba259b คู่สมรส/คู่ครองของท่าน (โดยเฉพาะตัวคู่สมรส/คู่ครองของท่านเท่านั้น) ใช้เวลารวมทั้งหมดโดยประมาณคร่าวๆ กี่ชั่วโมง

[พนง: ใส่ 9995 ถ้าหลาน/เหลนอาศัยอยู่ในบ้าน แต่ไม่ได้มีการระบุจำนวนชั่วโมงที่ช่วยเลี้ยงดู]

[พนง: ไม่ต้องถามคำถามซัก Ba259b1-Ba259b2 ถ้าตอบ ไม่ทราบ/ไม่ตอบ]

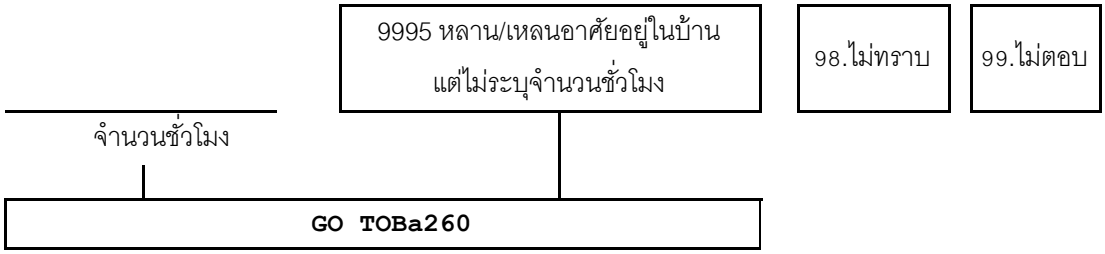

Ba260 ถ้านับรวมการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา แต่ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่ช่วยออกในการอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ค่าน้ำ/ค่าไฟ ค่าอาหาร เป็นต้น ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่บุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

ถ้านับรวมการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา แต่ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่ช่วยออกในการอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ค่าน้ำ/ค่าไฟ ค่าอาหาร เป็นต้น ในช่วงปีสุดท้ายก่อนเสียชีวิตชื่อ __ R__ (หรือท่าน/(อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่บุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

นิยาม: การช่วยเหลือทางการเงิน หมายถึง การให้เงิน ช่วยจ่ายบิล หรือออกค่าใช้จ่ายต่างๆให้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกัน ค่าเล่าเรียน ค่าดาวน์บ้าน ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือสนับสนุน หรือเป็นของขวัญ/กำนัล หรืออยู่ในรูปของการกู้ยืมก็ได้

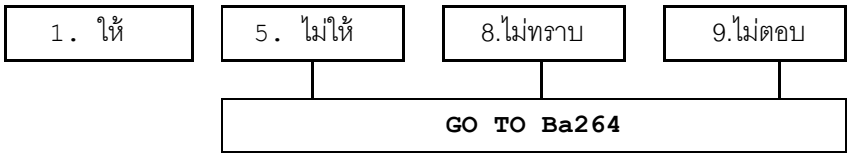

Ba261 ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่บุตรหรือหลานคนใดบ้าง

ชื่อ __R___ (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่บุตรหรือหลานคนใดบ้าง

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรคนใด

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรของ R คนใด

ชื่อบุตร &คู่สมรส [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]	
3.	THROUGH 52. ชื่อบุตร &คู่สมรส
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]	
92.	บุตรเสียชีวิต
97.	อื่นๆ(ระบุ)_____ [Ba262]
98.	ไม่ทราบ
99.	ไม่ตอบ

NOTE: .ให้แสดงชื่อบุตรทุกคน (รวมลูกเลี้ยง) ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว และคู่สมรส/คู่ครองของบุตร ถ้ามีให้แสดงเป็นคู่ในบรรทัดเดียวกัน

****__BEGINNING OF Ba263 LOOP:__ THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba263 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) TO WHICH R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FINANCIAL HELP.****

```
Ba263  BRANCHPOINT:  IF  R  {SAID  DON'T  KNOW  or  REFUSED  TO  SAY}  TO  WHICH
                         CHILD/GRANDCHILD  S/HE  GAVE  FINANCIAL  HELP,  GO  TO
                         Ba264 (OUT OF LOOP)

                         OTHERWISE,  GO  TO  END  OF  Ba263  LOOP  (=SAME  AS  GO  TO
                         NEXT CHILD/GRANDCHILD)
```

Ba263 บุตร/หลานชื่อ _____

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) บุตร/หลานชื่อ_____ ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง]ของท่าน) เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้นเท่าไหร่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต บุตร/หลานชื่อ_____ ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจาก R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้นเท่าไหร่

[พนง: ไม่ต้องถามคำถามซัก (Ba263a1-Ba263a10) ถ้าตอบไม่ทราบ/ไม่ตอบ]

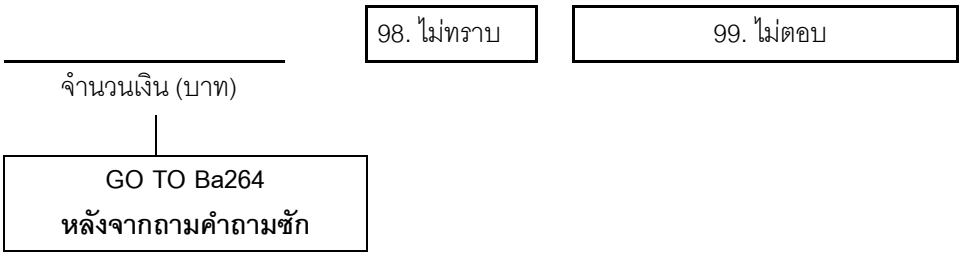

Ba263a1-Ba263a10 คำถามซักใน Spreadsheet เพื่อคำนวณจำนวนเงิน

[พนง: ใส่ 0 เมื่อไม่มีการให้ความช่วยเหลือในรายการนั้นๆ]

ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินเป็นประจำกับบุตร/หลานชื่อ_____ หรือไม่

Ba263a1 _____ จำนวนเงิน (บาท)ต่อเดือน

Ba263a2 _____ เป็นระยะเวลา (เดือน)

Ba263a3 จำนวนรวม _____ บาท

ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินตามโอกาสหรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุตร/หลานชื่อ_____ในรายการต่อไปนี้หรือไม่

Ba263a4	เมื่อเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล	จำนวน _____	บาท
Ba263a5	ค่าเทอม/ค่าหนังสือ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba263a6	ซื้อรถ/ค่าประกัน ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba263a7	ค่าดาวน์/ซื้อ/ซ่อมแซมบ้าน	จำนวน _____	บาท
Ba263a8	ตกงาน/เงินไม่พอใช้	จำนวน _____	บาท
Ba263a9	โอกาสพิเศษ วันเกิด/ปีใหม่ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba263a10	อื่นๆ (ระบุ)	จำนวน _____	บาท

Ba263a1-Ba263a10 คำถามซักใน Spreadsheet เพื่อคำนวณจำนวนเงิน

[พนง: ใส่ 0 เมื่อไม่มีการให้ความช่วยเหลือในรายการนั้นๆ]

R (หรือ ท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินเป็นประจำกับบุตร/หลาน ชื่อ_____ หรือไม่

Ba263a1 _____ จำนวนเงิน (บาท) Ba263a2 _____ เป็นระยะเวลา (เดือน)

Ba263a3 จำนวนรวม _____ บาท

R (หรือ ท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินตามโอกาสหรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุตร/หลานชื่อ_____ ในรายการต่อไปนี้หรือไม่

Ba263a4	เมื่อเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล	จำนวน	_____ บาท
Ba263a5	ค่าเทอม/ค่าหนังสือ ฯลฯ	จำนวน	_____ บาท
Ba263a6	ซื้อรถ/ค่าประกัน ฯลฯ	จำนวน	_____ บาท
Ba263a7	ค่าดาวน์/ซื้อ/ซ่อมแซมบ้าน	จำนวน	_____ บาท
Ba263a8	ตกงาน/เงินไม่พอใช้	จำนวน	_____ บาท
Ba263a9	โอกาสพิเศษ วันเกิด/ปีใหม่ ฯลฯ	จำนวน	_____ บาท
Ba263a10	อื่นๆ (ระบุ)	จำนวน	_____ บาท

END OF Ba263 LOOP: IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD TO WHOM R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FINANCIAL HELP, REPEAT Ba263 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND) CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba264.

Ba264 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งแก่บุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งแก่บุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

[IWER: รวมเฉพาะความช่วยเหลือที่ให้ก่อนที่ R จะเสียชีวิต]

นิยาม: การช่วยเหลือทางด้านที่ไม่ใช่เงิน หมายถึง การจัดซื้อ/จัดหา/จัดทำสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้สอย หรือบริการ เช่น ทำอาหารดูแล-ทำความสะอาดบ้าน ซักรีดเสื้อผ้า หรือให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจ เช่น เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เป็นเพื่อนคุยแก้เหงา พาไปพักผ่อน/เที่ยว เป็นต้น

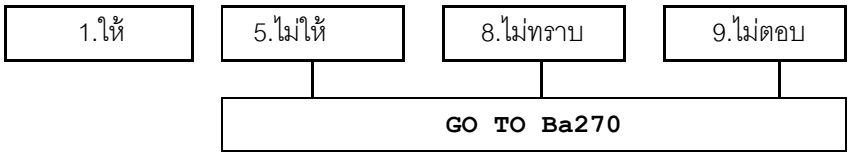

Ba265 ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำแก่บุตรหรือหลานคนใดบ้าง

R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำแก่บุตรหรือหลานคนใดบ้าง

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรคนใด

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรของ R คนใด

ชื่อบุตร &คู่สมรส [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]	
3. THROUGH 52. ชื่อบุตร &คู่สมรส	
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]	
92.	บุตรเสียชีวิต
97.	อื่นๆ(ระบุ)_____ [Ba266]
98.	ไม่ทราบ
99.	ไม่ตอบ

NOTE: .ให้แสดงชื่อบุตรทุกคน (รวมลูกเลี้ยง) ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว และคู่สมรส/คู่ครองของบุตร ถ้ามีให้แสดงเป็นคู่ในบรรทัดเดียวกัน

****__BEGINNING OF Ba267 LOOP:__ THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba267 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) TO WHICH CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FREQUENT NON-MONETARY HELP.****

Ba267 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} TO WHICH CHILD/GRANDCHILD S/HE GAVE FREQUENT NON-MONETARY HELP, GO TO Ba270 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba267 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba267 บุตร/หลานชื่อ_____

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินแก่บุตร/หลานชื่อ_____ เป็นประจำ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) ในเรื่องใดเป็นหลักใหญ่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินแก่บุตร/หลานชื่อ_____ เป็นประจำ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) ในเรื่องใดเป็นหลักใหญ่

1. จัดซื้อ/จัดหาสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้สอยในบ้าน/ส่วนตัว	2. จัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ สิ่งของ ยา เกี่ยวกับสุขภาพ	3. จัดการเรื่องอาหารการกิน
4. ช่วยเฝ้าบ้าน/ทำงานบ้าน (ทำความสะอาดบ้าน เสื้อผ้า)	5. ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ สนับสนุน เป็นเพื่อนพูดคุย	6. พาไปพักผ่อน เที่ยวนอกบ้าน
97 อื่นๆ(ระบุ) _____ Ba278	98 ไม่ทราบ	99 ไม่ตอบ

Ba270 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากบุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากบุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

[IWER: รวมเฉพาะความช่วยเหลือที่ได้รับก่อนที่ R จะเสียชีวิต]

นิยาม: การได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน หมายถึง การได้รับเงิน ช่วยจ่ายบิล หรือออกค่าใช้จ่ายต่างๆให้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าประกัน ค่าดาวน์บ้าน ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือสนับสนุน หรือเป็นของขวัญ/กำนัล หรืออยู่ในรูปของการกู้ยืมก็ได้

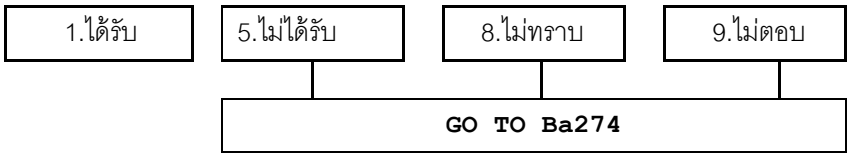

Ba271 ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากบุตรหรือหลานคนใดบ้าง

R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากบุตรหรือหลานคนใดบ้าง

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรคนใด

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรของ R คนใด

ชื่อบุตร &คู่สมรส [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]	
3.	THROUGH 52. ชื่อบุตร &คู่สมรส
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]	
92.	บุตรเสียชีวิต
97.	อื่นๆ(ระบุ)_____ [Ba272]
98.	ไม่ทราบ
99.	ไม่ตอบ

NOTE: .ให้แสดงชื่อบุตรทุกคน (รวมลูกเลี้ยง) ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว และคู่สมรส/คู่ครองของบุตร ถ้ามีให้แสดงเป็นคู่ในบรรทัดเดียวกัน

****__BEGINNING OF Ba273 LOOP:__ THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba273 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) FROM WHOM (GRAND)CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE FINANCIAL HELP.****

```
Ba273   BRANCHPOINT:  IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} WHICH
                      CHILD/GRANDCHILD GAVE FINANCIAL HELP TO HIM/HER, GO TO
                      Ba274 (OUT OF LOOP)

                      OTHERWISE, GO TO END OF Ba273 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT
                      CHILD/GRANDCHILD)
```

Ba273 บุตร/หลานชื่อ_____

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) บุตร/หลานชื่อ_____ ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) เป็นจำนวนเท่าไหร่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต บุตร/หลานชื่อ_____ ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ R (หรือท่าน (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) เป็นจำนวนเท่าไหร่

[พนง: ไม่ต้องถามคำถามซัก (Ba273a1-Ba273a10) ถ้าตอบไม่ทราบ/ไม่ตอบ]

_____ จำนวนเงิน (บาท)

98. ไม่ทราบ

99. ไม่ตอบ

GO TO Ba274
หลังถามคำถามซัก

Ba273a1-Ba273a10 คำถามซัก ใน Spreadsheet เพื่อคำนวณจำนวนเงิน

[พนง: ใส่ 0 เมื่อไม่มีการให้ความช่วยเหลือในรายการนั้นๆ]

ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเป็นประจำจากบุตร/หลานชื่อ_____ หรือไม่

Ba273a1 _____ จำนวนเงิน (บาท)ต่อเดือน

Ba273a2 _____ เป็นระยะเวลา (เดือน)

Ba273a3 จำนวนรวม _____ บาท

ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินตามโอกาสหรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากบุตร/หลานชื่อ_____ในรายการต่อไปนี้หรือไม่

Ba273a4	เมื่อเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล	จำนวน _____	บาท
Ba273a5	ค่าเทอม/ค่าหนังสือ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a6	ซื้อรถ/ค่าประกัน ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a7	ค่าดาวน์/ซื้อ/ซ่อมแซมบ้าน	จำนวน _____	บาท
Ba273a8	ตกงาน/เงินไม่พอใช้	จำนวน _____	บาท
Ba273a9	โอกาสพิเศษ วันเกิด/ปีใหม่ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a10	อื่นๆ (ระบุ)	จำนวน _____	บาท

Ba273a1-Ba273a10 คำถามซัก ใน Spreadsheet เพื่อคำนวณจำนวนเงิน

[พนง: ใส่ 0 เมื่อไม่มีการให้ความช่วยเหลือในรายการนั้นๆ]

R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเป็นประจำจากบุตร/หลาน ชื่อ_____ หรือไม่

Ba273a1 _____ จำนวนเงิน (บาท) Ba273a2 _____ เป็นระยะเวลา (เดือน)

Ba273a3 จำนวนรวม _____ บาท

R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินตามโอกาสหรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากบุตร/หลานชื่อ_____ ในรายการต่อไปนี้หรือไม่

Ba273a4	เมื่อเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล	จำนวน _____	บาท
Ba273a5	ค่าเทอม/ค่าหนังสือ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a6	ซื้อรถ/ค่าประกัน ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a7	ค่าดาวน์/ซื้อ/ซ่อมแซมบ้าน	จำนวน _____	บาท
Ba273a8	ตกงาน/เงินไม่พอใช้	จำนวน _____	บาท
Ba273a9	โอกาสพิเศษ วันเกิด/ปีใหม่ ฯลฯ	จำนวน _____	บาท
Ba273a10	อื่นๆ (ระบุ)	จำนวน _____	บาท

****__END OF Ba273 LOOP:__ IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD FROM WHICH R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVED FINANCIAL HELP, REPEAT Ba273 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND)CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba274.****

Ba274 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งจากบุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งจากบุตรหรือหลานบ้างหรือไม่

[IWER: รวมเฉพาะความช่วยเหลือที่ได้รับก่อนที่ R จะเสียชีวิต]

นิยาม: การช่วยเหลือทางด้านที่ไม่ใช่เงิน หมายถึง การจัดซื้อ/จัดหา/จัดทำสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้สอย หรือบริการ เช่น ทำอาหาร ดูแล-ทำความสะอาดบ้าน ซักรีดเสื้อผ้า หรือให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจ เช่น เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เป็นเพื่อนคุยแก้เหงา พาไปพักผ่อน/เที่ยว เป็นต้น

1.ได้รับ	5.ไม่ได้รับ	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	GO TO Ba280		

Ba275 ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำจากบุตรหรือหลานคนใดบ้าง

R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) ได้รับความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินเป็นประจำจากบุตรหรือหลานคนใดบ้าง

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรคนใด

ถ้าเป็นหลาน : หลานคนนี้เป็นบุตรของบุตรของ R คนใด

ชื่อบุตร &คู่สมรส [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]	
3. THROUGH 52. ชื่อบุตร &คู่สมรส	
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]	
92.	บุตรเสียชีวิต
97.	อื่นๆ(ระบุ)_____ [Ba276]
98.	ไม่ทราบ
99.	ไม่ตอบ

NOTE: .ให้แสดงชื่อบุตรทุกคน (รวมลูกเลี้ยง) ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตแล้ว และคู่สมรส/คู่ครองของบุตร ถ้ามีให้แสดงเป็นคู่ในบรรทัดเดียวกัน

BEGINNING OF Ba277 LOOP: THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba277 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) FROM WHICH (GRAND)CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE FREQUENT NON-MONETARY HELP.

Ba277 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} FROM WHICH CHILD/GRANDCHILD S/HE RECEIVE FREQUENT NON-MONETARY HELP, GO TO Ba280 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba277 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba277 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) บุตร/หลานชื่อ_____ ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินแก่ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) เป็นประจำ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) ในเรื่องใดเป็นหลักใหญ่

ในช่วงปีสุดท้ายก่อน R เสียชีวิต บุตร/หลานชื่อ_____ ได้ให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ไม่ใช่เงินแก่ R (หรือท่าน/ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของ R) เป็นประจำ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) ในเรื่องใดเป็นหลักใหญ่

1. จัดซื้อ/จัดหาสิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องใช้สอยในบ้าน/ส่วนตัว	2. จัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ สิ่งของ ยา เกี่ยวกับสุขภาพ	3. จัดการเรื่องอาหารการกิน
4. ช่วยเฝ้าบ้าน/ทำงานบ้าน (ทำความสะอาดบ้าน เสื้อผ้า)	5. ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ สนับสนุน เป็นเพื่อนพูดคุย	6. พาไปพักผ่อน เที่ยวนอกบ้าน
97 อื่นๆ(ระบุ) _____ Ba278	98 ไม่ทราบ	99 ไม่ตอบ

END OF Ba277 LOOP: IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD FROM WHOM R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE NON-MONETARY HELP, REPEAT Ba277 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND)CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba280.

Ba280 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO END OF SECTION B

Ba280 ถ้า R ไม่ได้ถูกถามในข้อ Ba255

คำถามถัดไปเป็นคำถามเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ให้หรือได้รับในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ถาม R ทุกๆคน

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) มีการให้เงินเกินกว่า 10,000 บาท แก่ เพื่อน หรือญาติ เช่น พี่น้อง หลาน (บุตรของพี่น้องของ [ท่าน/คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) บ้างหรือไม่ โดยที่ไม่นับรวมความช่วยเหลือทางการเงินที่ให้กับ [บุตร หลานที่เป็นบุตรของบุตรของท่าน และ/หรือเหลนที่เป็นบุตรของบุตรของบุตรของท่าน] ที่ได้ถามไปแล้วก่อนหน้านี้

[พนง: ไม่นับรวมค่าใช้จ่ายภายในบ้านและค่าอาหารที่เป็นส่วนกลาง]

นิยาม: ความช่วยเหลือทางการเงิน หมายถึง การให้เงินช่วยเหลือ จ่ายบิล หรือออกค่าใช้จ่ายต่างๆให้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาค่าประกัน ค่าดาวน์บ้าน ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือสนับสนุน หรือเป็นของขวัญ/กำนัล หรืออยู่ในรูปของการกู้ยืมก็ได้

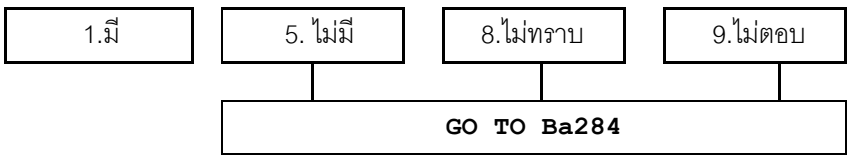

Ba281 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้ให้เงินช่วยเหลือเพื่อน และ/หรือญาติ เช่น พี่น้อง หลาน (บุตรของพี่น้องของท่าน/คู่สมรส/คู่ครองของท่าน) (นอกเหนือจากที่ได้ถามไปแล้ว) โดยรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด

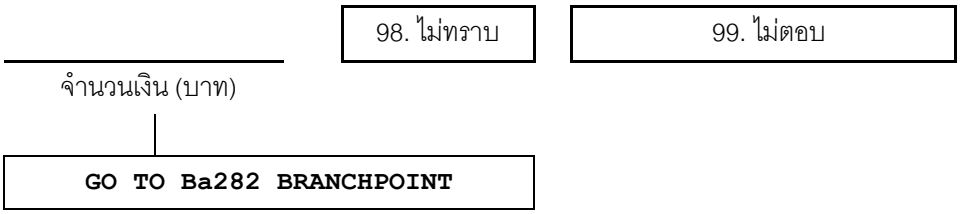

Ba282 BRANCHPOINT: ASK IF Ba280 IS YES AND R HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba283 BRANCHPOINT

Ba282 ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวนี้มีที่ให้กับพี่น้องของท่านเองหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba283 BRANCHPOINT: ASK IF R IS COUPLED AND Ba280 IS YES AND R'S SPOUSE HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba284

Ba283 ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวนี้มีที่ให้กับพี่น้องของ คู่สมรส/คู่ครองของท่านหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba284 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเกินกว่า 10,000 บาท จาก เพื่อน หรือญาติ เช่น พี่น้อง หลาน (บุตรของพี่น้องของท่าน/คู่สมรส/คู่ครองของท่าน) บ้างหรือไม่ โดยที่ไม่นับรวมความช่วยเหลือทางการเงินที่ได้รับจาก [บุตร หลานที่เป็นบุตรของบุตรของท่าน และ/หรือ เหลนที่เป็นบุตรของบุตรของบุตรของท่าน] ที่ได้ถามไปแล้วก่อนหน้านี้

[พนง: ไม่นับรวมมรดกที่ได้รับ และไม่นับรวมค่าใช้จ่ายภายในบ้านและค่าอาหารที่เป็นส่วนกลาง]

นิยาม: ความช่วยเหลือทางการเงิน หมายถึง การให้เงิน ช่วยจ่ายบิล หรือออกค่าใช้จ่ายต่างๆให้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาค่าประกัน ค่าดาวน์บ้าน ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวนี้อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือสนับสนุน หรือเป็นของขวัญ/กำนัล หรืออยู่ในรูปของการกู้ยืมก็ได้

1.ได้รับ	5.ไม่ได้รับ	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	GO TO Ba289		

Ba285 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) ท่าน (หรือ (อดีต) [คู่สมรส/คู่ครอง] ของท่าน) ได้รับเงินช่วยเหลือจากเพื่อน และ/หรือญาติ เช่น พี่น้อง หลาน (บุตรของพี่น้องของท่าน/คู่สมรส/คู่ครองของท่าน) (นอกเหนือจากที่ได้ถามไปแล้ว) โดยรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ จำนวนเงิน (บาท)

98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

Ba286 ท่านหวังได้หรือไม่ว่าเงินที่ได้มานี้จะเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ของท่านในอนาคต

1. ได้	5.ไม่ได้	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba287 BRANCHPOINT: ASK IF Ba284 IS YES AND R HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba288 BRANCHPOINT

Ba287 ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวนี้มีที่ได้รับจากพี่น้องของท่านเองหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba288 BRANCHPOINT: ASK IF R IS COUPLED AND Ba284 IS YES AND RS SPOUSE HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba289

Ba288 ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวนี้มีที่ได้รับจากพี่น้องของคู่สมรส/คู่ครองของท่านหรือไม่

1. มี	5. ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

Ba289 ในปี 2559 (จาก 1 มกราคม 2559 - 31 ธันวาคม 2559) มีบุตร บิดามารดา หรือญาติอื่นๆของท่านหรือไม่ที่ต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากท่านเป็นหลัก (เงินช่วยเหลือที่ได้รับจากท่านเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของเงิน/ความช่วยเหลือที่ได้รับทั้งหมด)

1.มี	5.ไม่มี	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	GO TO Ba291		

Ba290 มีจำนวนทั้งหมดกี่คนด้วยกันที่ต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากท่านเป็นหลัก

_____	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

จำนวนคน

Ba291 การช่วยเหลือในการตอบส่วน B

[พนง: R ได้รับความช่วยเหลือในการตอบข้อคำถามต่างๆในส่วน B นี้บ่อยเพียงใด]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง	3.ต้องช่วยเกือบตลอดเวลา	4.ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

-GO TO NEXT SECTION-

HART Wave 2 -- Section B: Family and Resource Transfers

FINAL VERSION 02Dec2016

****

B001 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO Ba028
IF THIS IS NOT A FAMILY R, GO TO NEXT SECTION
IF R HAS NO LIVING CHILDREN IN CONTACT, GO TO Ba002 LOOP BRANCHPOINT

B001

IF R HAS ANY CHILDREN:

The next questions are about your family and friends, beginning with your children (including those of your(late) [husband/ wife/ partner]).
By 'children' we mean biological, step- and adopted children.

OTHERWISE:
The next questions are about your family and friends.

1. CONTINUE	DK	RF

Ba012 BRANCHPOINT: IF R HAS NO CHILDREN WITH A RESIDENT STATUS OF "NONRESIDENT", GO TO Ba009

Ba012 Do any of your children who do not live with you live in the same village/community as you're?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
	GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP	GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP	

Ba013 BANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE LIVING NONRESIDENT CHILD IN CONTACT, ASSIGN THAT CHILD TO Ba013 AND Ba011 AND GO TO Ba009

Ba013 Which children?
[IWER: CHOOSE ALL THAT APPLY FROM THE NAME LIST OF NONRESIDENT CHILD DISPLAYED BY BLAISE]

93 ALL CHILDREN
97 OTHER (SPECIFY) _____Ba013a
98 DK
99 RF

Ba011 BRANCHPOINT: IF {ONLY ONE NAME WAS SELECTED AT Ba013 AND MORE THAN 1 CHILD WAS ON LIST} *or* {R DID NOT SAY {'ALL CHILDREN' *or* DID NOT RESPOND}, GO TO BEGINNING OF Ba202 LOOP

Ba011 Which child lives nearest you?
[IWER: CHOOSE FROM THE NAME LIST OF NONRESIDENT CHILD DISPLAYED BY BLAISE]

97 OTHER (SPECIFY)Ba011a
98 DK
99 RF

BEGINNING OF Ba202 LOOP:** QUESTIONS Ba202 THROUGH Ba204 ARE REPEATED FOR EACH LIVING CHILD WHO IS IN CONTACT AND NON-RESIDENT AND WHO DOES NOT LIVE IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R's ({Ba012={5 or DK or RF} or {CHILD WAS NOT SELECTED AT Ba013}).

Ba202 BRANCHPOINT: IF CHILD IS NOT LIVING *or* CHILD IS NOT IN CONTACT *or* CHILD IS RESIDENT IN R's HOUSEHOLD, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

IF CHILD IS NONRESIDENT *and* CHILD LIVES IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

IF THIS IS THE SPOUSE/PARTNER OF A CHILD *and* CHILDn IS DECEASED), GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba202

Ba202 CHILDn NAME_____
In what Province does this child live?

[IWER: ENTER 'OT' FOR OTHER COUNTRY]

_____
PROVINCE

97. OTHER COUNTRY (SPECIFY)_____	98. DK	99. RF

Ba205 CHILDn NAME_____
(In what country does this child live?)
GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXTCHILD (IF ANY))

Ba203 CHILDn NAME_____
In what Amphur (district) does this child live?

_____
AMPHUR

98.DK	99.RF

Ba204 CHILDn NAME_____
In what Tambon (sub-district) does this child live?

_____
TAMBON

98.DK	99.RF

NOTE: IF Ba202, Ba203, AND Ba204 WERE REFUSED ON THIS PASSTHROUGH THE LOOP, GO TO Ba009 (OUT OF LOOP)
IF R SAID DOES NOT KNOW PROVINCE *or* AMPHUR *or* TAMBON FOR THIS CHILD, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)
IF CHILD IS CODED '97. OTHER COUNTRY' ON Ba202 IN THIS LOOP PASS, GO TO END OF Ba202 LOOP (= SAME AS GO TO NEXT CHILD)

END OF Ba202 LOOP: IF THERE IS ANOTHER LIVING, IN-CONTACT CHILD WHO DOES NOT LIVING IN THE SAME VILLAGE/COMMUNITY AS R'S, GO BACK TO BEGINNING OF Ba202 LOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba009.

Ba009 Does CHILD NAME/ do any of your children own a home?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

GO TO Ba002 LOOP BRANCHPOINT

Ba010 BRANCHPOINT: IF R HAS ONLY ONE LIVING CHILD IN CONTACT, ASSIGN THAT CHILD TO Ba010 AND GO TO Ba002 LOOP BRANCHPOINT

Ba010 Which child(ren)?
[IWER: CHOOSE ALL THAT APPLY FROM THE NAME LIST OF NONRESIDENT CHILD DISPLAYED BY BLAISE]

93 ALL CHILDREN
97 OTHER (SPECIFY) _____Ba010.1
98 DK
99 RF

Ba002 LOOP BRANCHPOINT: IF R HAS {NO CHILDREN WHO ARE {LIVING *and* IN CONTACT} *and* NO NON-CHILD HHMs, GO TO Ba206 BRANCHPOINT

Ba220 Please provide some basic information about members of your family/household.

1. CONTINUE

***BEGINNING OF Ba002 SUBLOOPS:** QUESTIONS Ba002 AND Ba006 THROUGH Ba005 ARE REPEATED FOR EACH CHILD/HHM AND/OR CHILD/HHM's SPOUSE/PARTNER WHERE AT LEAST ONE OF THE PAIR IS LIVING AND IN CONTACT.

FOR Ba002 AND Ba006 THROUGH Ba008 Rs ARE ASKED ABOUT CHILDREN AND THEIR SPOUSES SEPARATELY; IN THESE QUESTIONS THE TERM "CHILDn" FOR THE FILL REFERS TO THE CHILD OR CHILD's SPOUSE/PARTNER NAME. FROM Ba014 UNTIL THE END OF THE SUBLOOP Rs ARE ASKED ABOUT THE CHILD AND CHILD's SPOUSE/PARTNER AS A PAIR IF THE CHILD IS COUPLED. WHERE THE CHILD -IN- LAW IS LIVING AND IN CONTACT BUT THE CHILD IS NOT, Rs ARE ASKED ABOUT THE CHILD-IN-LAW. Rs ARE ALWAYS ASKED ABOUT NON-CHILD HHMs INDIVIDUALLY.***

NOTE: THE TYPES OF CHILDREN THAT ARE INCLUDED ARE THOSE CLASSIFIED AS SON, STEPSON, SPOUSE/PARTNER OF SON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER, SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER.

NOTE: IN THE Ba002 LOOP (WHICH CONSISTS OF TWO SUBLOOPS: Ba002 AND Ba006 SUBLOOPS), THE TERM "SPOUSE" INCLUDES BOTH SPOUSE AND PARTNER.

BEGINNING OF Ba002 SUBLOOPS:** THIS SUBLOOP INCLUDES JUST QUESTION Ba002.

Ba002 BRANCHPOINT: IF CHILDn/HHMn {DIED *or* IS NOT IN CONTACT}, GO TO END OF Ba002 SUBLOOP (=GO TO NEXT CHILD/HHM)

Ba002 How old is CHILDn/HHMn NAME (*RELATIONSHIP TO R*)?

AGE	98. DK	99. RF
	GO TO **END OF Ba002 SUBLOOP**	

*** **END OF Ba002 SUBLOOP**: IF THERE IS ANOTHER CHILD/HHM ON LIST, GO BACK TO BEGINNING OF Ba002 SUBLOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba206.***

Ba206 BRANCHPOINT: IF R HAS NO LIVING CHILDREN, STEP CHILDREN, OR CHILDREN-IN-LAW IN CONTACT WHO ARE 18 YEARS OF AGE OR OLDER, GO TO Ba006 BRANCHPOINT

Ba206

IF R HAS ONLY ONE LIVING CHILD, STEP-CHILD, OR CHILD -IN-LAW IN CONTACT WHO IS 18 YEARS OF AGE OR OLDER:
Is *CHILDnNAME* (, or (his/her) (spouse/partner)) in school?

IF R HAS MORE THAN ONE LIVING CHILD, STEP- CHILD, OR CHILD-IN-LAW IN CONTACT WHO IS 18 YEARS OF AGE OR OLDER:
Are any of your children~~,~~ (or step-children,) (or their (spouses/partners)) in school?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
	GO TO **Ba006 BRANCHPOINT**		

Ba207 Which children (or children-in-law)?
[IWER:CHOOSE FROM THE NAME LIST DISPLAYED BY BLAISE (ONLY CHILDREN AND/OR (SPOUSES/PARTNERS) WHO ARE 18 OR OLDER)]

93 ALL CHILDREN
98 DK
99 RF

NOTE: THE CHILD/STEPCHILD/CHILD-IN-LAW IS CURRENTLY LIVING AND IN CONTACT AND 18 YEARS OF AGE OR OLDER.

BEGINNING OF Ba006 SUBLOOP: THIS SUBLOOP INCLUDES Ba006 THROUGH Ba005.

Ba006 BRANCHPOINT: IF R HAS {NO CHILDREN WHO ARE {LIVING and IN CONTACT} and NO NON-CHILD HHMs, GO TO Ba028(OUT OF LOOP)

IF CHILDn/HHMn {DIED or IS NOT IN CONTACT}, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF CHILDn/HHMn IS UNDER 18 YEARS OLD, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF CHILDn/HHMn IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and NOT CHILD- IN- LAW} OF R, GO TO Ba230 BRANCHPOINT

IF CHILDn WAS SELECTED AT Ba207, CONTINUE ON TO Ba006

OTHERWISE GO TO Ba230 BRANCHPOINT

NOTE: THE TYPES OF CHILDREN THAT ARE INCLUDED ARE THOSE CLASSIFIED AS SON, STEPSON, SPOUSE/PARTNER OF SON, DAUGHTER, STEPDAUGHTER, SPOUSE/PARTNER OF DAUGHTER.

Ba006 How much education has *CHILDnNAME* (*RELATIONSHIP TO R*) completed?
[IWER: IF DK, PROBE: What would be your best guess?]

0 No formal education
1 P1
2 P2
3 P3
4 P4
5 P5 (M*1)
6 P6 (M*2)
7 M1 (P7 or M*3)
8 M2 (MS1 or M*4)
9 M3 (MS2 or M*5)
10 M4 (MS3 or M*6)
11 M5 (MS4 or M*7)
12 M6 (MS5 or M*8)
13 1st year COLLEGE
14 2nd year COLLEGE
15 3rd year COLLEGE
16 4th year COLLEGE OR COLLEGE GRADUATION
17 POST COLLEGE
97 Other - specify
DK
RF

ADD INSTRUCTION TO IWER (IN BLUE COLOR) AS FOLLOWS:

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN AFTER 1982 (APPROXIMATELY) OR YOUNGER THAN 35 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS UNDER THE CURRENT CURRICULUM WHICH IS

6 (P1-P6) – 3 (M1-M3) – 3 (M4-M6)

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN BETWEEN 1951 AND 1982 (APPROXIMATELY) OR AGES FROM 35 TO 65 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS

4 (P1-P4) – 3 (P5-P7) – 3 (MS1-MS3) – 2 (MS4-MS5)

PRECOLLEGE EDUCATIONAL SYSTEM FOR THOSE WHO WERE BORN BEFORE 1951 (APPROXIMATELY) OR OLDER THAN 65 YEARS OLD (APPROXIMATELY) IS

4 (P1-P4) – 3 (M*1-M*3) – 3 (M*4-M*6) – 2 (M*7-M*8)

Ba006a BRANCHPOINT: IF R DID NOT INDICATE "OTHER" (Ba006 NOT 97), GO TO Ba230 BRANCHPOINT

Ba006a How much education has *CHILDnNAME* (*RELATIONSHIP TO R*) completed?

Other (Specify)

_____
Specify

Ba230 BRANCHPOINT: IF CHILDn's/HHMn's RESIDENT STATUS IS NOT {RESIDENT *or* AWAY/INST *or* AWAY/OTHER}, GO TO Ba007 BRANCHPOINT

Ba230 Does *CHILDn/HHMn NAME* contribute financially to the running of the household?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba007 BRANCHPOINT: IF HHMn RELATIONSHIP TO R IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and NOT CHILD-IN-LAW}, GO TO Ba010a BRANCHPOINT

Ba007 In the past 12 months (from January 1 to December 31,2016) did *CHILDn* work for pay?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

GO TO Ba014 BRANCHPOINT

Ba008 In the past 12 months (from January 1 to December 31,2016), What is/was *CHILDn*'s primary job?

1. Government enterprise employee	2. Private enterprise in non-agriculture employee	3. Private enterprise in agriculture employee
4. Family enterprise in non-agriculture workers	5. Family enterprise in agriculture workers	6. Self-employed in non-agriculture
7. Self-employed in agriculture		
97 OTHER(SPECIFY) _____ Ba008a	98 DK	99 RF

Ba014 BRANCHPOINT: IF CHILDn's RESIDENT STATUS IS {RESIDENT *or* AWAY/INST *or* AWAY/OTHER}, GO TO Ba010a BRANCHPOINT

IF CHILDn's RELATIONSHIP TO R IS CHILD-IN-LAW *and* CHILD-IN-LAWn's MARITAL STATUS IS {MARRIED *or* PARTNERED}, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP

Ba014

IN THE PAST 12 MONTHS (from January 1 to December 31,2016), HOW OFTEN HAVE YOU (or YOUR (LATE) [HUSBAND/WIFE/PARTNER]) HAD CONTACT EITHER IN PERSON or BY PHONE, MAIL or E-MAIL WITH *CHILDn*?

[IWER: IF R ANSWERS 'NEVER,' ENTER 0 AT NUMBER OF TIMES]

_____ NUMBER OF TIMES	0	98. DK	99. RF

GO TO Ba010a BRANCHPOINT

Ba240

PER:

1. DAY	2. WEEK	3. EVERY TWO WEEKS	4. MONTH
5. YEAR	97 OTHER(SPECIFY) _____ Ba240a	98. DK	99. RF

Ba010a BRANCHPOINT:	IF CHILDn's/HHMn's RESIDENT STATUS IS NOT RESIDENT, GO TO Ba005 BRANCHPOINT IF HHMn's RELATIONSHIP TO R IS {PARENT *or* PARENT-IN-LAW, GO TO Ba005 BRANCHPOINT IF THIS IS A SPOUSE/PARTNER OF A CHILD *and* CHILDn IS STILL LIVING, GO TO Ba005 BRANCHPOINT

Ba010a

Did

IF CHILDn IS COUPLED *and* BOTH ARE RESIDENTS:
[*CHILDn NAME* and *CHILDn's SPOUSE NAME*]

IF ONLY CHILDn's SPOUSE IS {LIVING *and* IN CONTACT} *or* {IF BOTH ARE {LIVING *and* IN CONTACT} *and* ONLY CHILDn's SPOUSE IS RESIDENT}:
[*CHILDn's SPOUSE NAME*]

IF THIS IS A HHM *or* IF CHILDn IS NOT COUPLED:
[*CHILDn/HHMn NAME*]

Move into your home or did you move in with [them/him/her]?

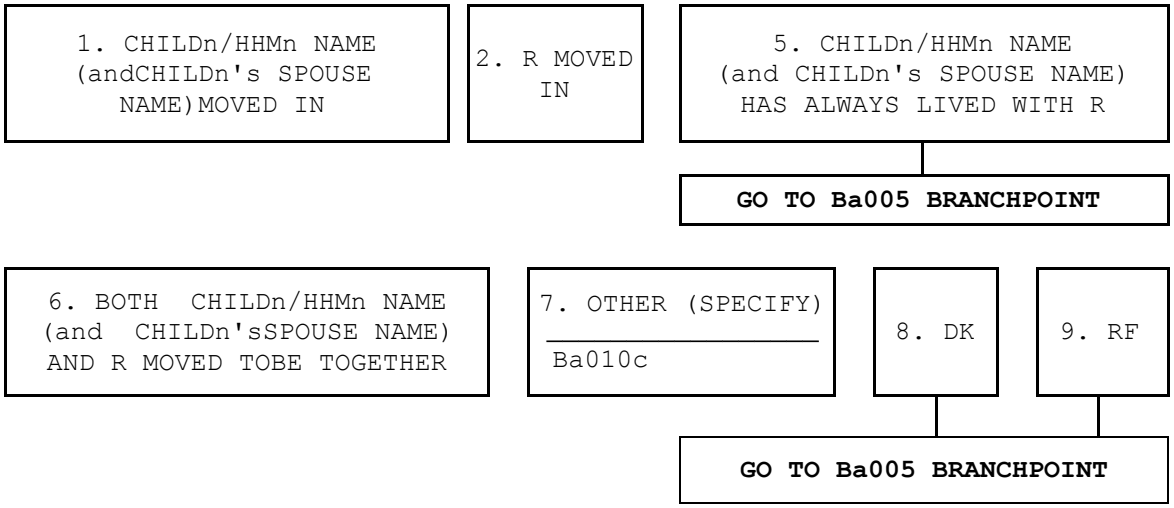

Ba010b

Would you say the move was made mainly to help?

IF CHILDn IS COUPLED *and* BOTH ARE {LIVING *and* IN CONTACT} *and* BOTH ARE RESIDENTS:
[*CHILDn NAME* and CHILDn's *SPOUSE NAME*]

IF ONLY CHILDn's SPOUSE IS {LIVING *and* IN CONTACT} *or* {IF BOTH ARE {LIVING *and* IN CONTACT} *and* ONLY CHILDn's SPOUSE IS RESIDENT}:
[*CHILDn's SPOUSE NAME*]

IF THIS IS A HHM *or* IF CHILDn IS NOT COUPLED:
[*CHILDn/HHMn NAME*]

Out, to help you out, or because it would be helpful to (both/all) of you?

1. HELP *CHILDn/HHMn NAME*(and*CHILDn's SPOUSE NAME*)	2. HELP R (AND/OR SPOUSE)	3. HELP BOTH	4.NEITHER	8.DK	9.RF

Ba005 BRANCHPOINT: IF CHILDn/HHMn DIED, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005)(=GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF CHILDn's/HHMn's RELATIONSHIP TO R IS {NOT CHILD and NOT STEP/PARTNER CHILD and NOT CHILD-IN - LAW}, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP(AFTER Ba005)(= GO TO NEXT CHILD/HHM)

IF THIS IS A SPOUSE/PARTNER OF A CHILD and CHILDn IS STILL LIVING, GO TO END OF Ba006 SUBLOOP (AFTER Ba005) (=GO TO NEXT CHILD/HHM)

Ba005 How many children [do/does]*CHILDn NAME* (and *CHILDn's SPOUSE NAME*)have?(Include all biological, step- or adopted children.)
[IWER: ENTER 0 FOR NONE]

_____ | 98. DK | 99. RF

NUMBER OF CHILDREN

******END OF Ba006 SUBLOOP:*** *IF THERE IS ANOTHER CHILD/HHM ON LIST, GO BACK TO BEGINNING OF Ba006 SUBLOOP. IF NOT, CONTINUE ON TO Ba028.****

Ba028

Altogether, how many grandchildren do you (or your (late) [husband/wife/partner]) have?
(Include as grandchildren any children of your (or your (late) [husband/wife/partner]'s) biological, step- or adopted children.)
[IWER: ENTER 80 IF R HAS 80 OR MORE GRANDCHILDREN]

Part of our research is finding out how families help one another, so we have some questions about family. Let's start with this question.
Altogether, how many grandchildren did *R's FIRSTNAME (X058)* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) have?
(Include as grandchildren any children of [your/his/her] (or [your/his/her] (late) [husband/wife/partner]'s) biological, step- or adopted children.)
[IWER: ENTER 80 IF R HAD 80 OR MORE GRANDCHILDREN]

_____
NUMBER OF GRANDCHILDREN

0	98. DK	99. RF

GO TO Ba250

Ba029a

Do you (or your (late) [husband/wife/partner]) have any great-grandchildren?
Did *R's FIRST NAME* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) have any great-grandchildren?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
GO TO Ba250 BRANCHPOINT		**GO TO Ba250**	

Ba029

Altogether, how many great-grandchildren do you (or your (late) [husband/wife/partner]) have?
Altogether, how many great-grandchildren did *R's FIRST NAME* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) have?
[IWER: ENTER 80 IF R HAS 80 OR MORE GREAT-GRANDCHILDREN

_____
NUMBER OF GREAT-GRANDCHILDREN

98. DK	99. RF

Ba250

{CORE} Families sometimes help one another in a variety of ways, and each type of help can be important.
The financial help we ask about excludes shared housing and shared food, so don't count that type of help.
[IWER: ENTER 1 TO CONTINUE]
{EXIT} Families sometimes help one another in a variety of ways, and each type of help can be important.
The financial help we ask about excludes shared housing and shared food, so don't count that type of help.
It also excludes anything [he/she] left to others after [he/she] died.

1. CONTINUE

NOTE: *'1. CONTINUE' IS THE ONLY ACCEPTABLE RESPONSE.*

Ba255 BRANCHPOINT: IF NO CHILDREN WERE REPORTED and NO GRANDCHILDREN WERE REPORTED, GO TO Ba280 BRANCHPOINT

Ba255

The next questions are about help you (or your (late) [husband/wife/partner]) gave or received in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016).
The next questions are about help *R's FIRST NAME* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) gave or received in the last year before [his/her] death.
[IWER: ENTER 1 TO CONTINUE]

1. CONTINUE

NOTE: *'1. CONTINUE' IS THE ONLY ACCEPTABLE RESPONSE.*

Ba256 BRANCHPOINT: IF NO GRANDCHILDREN WERE REPORTED, GO TO Ba260

Ba256

Did you(or your (late)[husband/wife/partner]help taking care of [grand or great-grandchildren/grandchildren] in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016)?

Did *R's FIRST NAME*(or[you/[his/her](late)[husband/wife/partner]]) help taking care of[grand or great-grandchildren/grandchildren] in the last year before [his/her] death?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

GO TO Ba260

Ba257

(Which of your children is the parent of those grandchildren (or great-grandchildren)?)

(Which of *R's FIRST NAME's* children is the parent of those grandchildren (or great-grandchildren)?)

[IWER: CHOOSE ALL THAT APPLY FROM THE CHILD & SPOUSE/PARTNER NAME (S)]

NOTE: *NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN/STEPCHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS, IF ANY, ARE DISPLAYED AS COUPLES, ON THE SAME LINE.*

92 DECEASED CHILD(REN)
93 ALL CHILDREN
97 OTHER (SPECIFY) _____Ba258
98 DK
99 RF

Ba259a

Roughly how many hours altogether did you (,yourself,) spend?

Roughly how many hours altogether did R[himself/herself] spend?

[IWER: ENTER 9995 IF GRANDCHILD LIVES IN HOUSE, BUT NO SPECIFIC NUMBER OF HOURS GIVEN]

[IWER: DON'T PROBE (Ba259a1-Ba259a2) DK/RF]

_____	9995 GRANDCHILD LIVES IN HOUSE, BUT NO SPECIFIC NUMBER OF HOURS GIVEN	98.DK	99.RF

AMOUNT

GO TO Ba259b BRANCHPOINT

Ba259a1-Ba259a2 Unfolding Sequence in spreadsheet

How many hours (on the average) per day did you spend (Ba259a1) and for how many months (Ba259a2)?

How many hours (on the average) per day did R spend (Ba259a1) and for how many months (Ba259a2)?

Note: Enter number of hours derived from Ba259a1*Ba259a2 into Ba259a

Ba259b BRANCHPOINT: IF R IS NOT PART OF A MARRIED/PARTNERED COUPLE, GO TO Ba260
IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO Ba260

Ba259b

Roughly how many hours altogether did your [husband/wife/partner] spend?

[IWER: ENTER 9995 IF GRANDCHILD LIVES IN HOUSE, BUT NO SPECIFIC NUMBER OF HOURS GIVEN]

[IWER: DON'T PROBE DK/RF]

AMOUNT	9995 GRANDCHILD LIVES IN HOUSE, BUT NO SPECIFIC NUMBER OF HOURS GIVEN	98.DK	99.RF

GO TO Ba260

Ba259b1-Ba259b2 Unfolding Sequence in spreadsheet

How many hours (on the average) per day did your [husband/wife/partner] spend (Ba259b1)and for how many months (Ba259b2)?

Note: Enter number of hours derived from Ba259b1*Ba259b2 into Ba259b

Ba260

Including help with education but not shared housing or shared food (or any deed to a house), in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016)did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give financial help to [your child/any children] (or grandchild(ren))?

Including help with education but not shared housing or shared food (or any deed to a house), in the last year before [his/her] death did *R* (or [you/ [his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give financial help to [[his/her] child/any children] (or grandchild(ren))?

[IWER: INCLUDE ONLY HELP GIVEN BEFORE R'S DEATH]

DEFINITION: BY FINANCIAL HELP WE MEAN GIVING MONEY, HELPING PAY BILLS, OR COVERING SPECIFIC TYPES OF COSTS SUCH AS THOSE FOR MEDICAL CARE OR INSURANCE, SCHOOLING, DOWN PAYMENT FOR A HOME, RENT, ETC. THE FINANCIAL HELP CAN BE CONSIDERED SUPPORT, A GIFT OR A LOAN.

Ba261

To which child (or grandchild) did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give the financial help?
To which child (or grandchild) did *R* (or [you/ [his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give the financial help?
IF GRANDCHILD:
(Which of your children is the parent of that grandchild?)
(Which of *R's* children is the parent of that grandchild?)

CHILD & SPOUSE/PARTNER NAME(S) [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]
3. THROUGH 52. *CHILD - SPOUSE/PARTNER NAME(S)*
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
92. DECEASED CHILD
97. OTHER (SPECIFY)_____[Ba262]
98. DK
99. RF

NOTE: *NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN/STEPCHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS, IF ANY, ARE DISPLAYED AS COUPLES, ON THE SAME LINE.*

****BEGINNING OF Ba263 LOOP:** THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba263 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) TO WHICH R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FINANCIAL HELP.****

Ba263 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} TO WHICH CHILD/GRANDCHILD S/HE GAVE FINANCIAL HELP, GO TO Ba264 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba263 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba263CHILDn/GRANDCHILDn NAME

In the past 12 months (from January 1 to December 31,2016), how much money did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give in total to CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

In the last year before [his/her] death, how much money did *R* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give in total to CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

[IWER: DO NOT PROBE DK/RF]

_____ | 98. DK | 99. RF

AMOUNT

GO TO Ba264 AFTER PROBE

Ba263a1-Ba263a10 Unfolding Sequence in Spreadsheet to calculate total amount of money given

[IWER: ENTER 0 IF THERE IS NO FINANCIAL HELP IN THAT CATEGORY]

Did you (or *SPOUSE/PARTNER*) give regular financial help (money) to CHILDn NAME_____ (or GRANDCHILDn NAME)?

Ba263a1 _____ AMOUNT(BAHT/MONTH) Ba263a2 _____ NUMBER OF MONTH(S)

Ba263a3 TOTAL_____BAHT

Did you (or your (late) *SPOUSE/PARTNER*) give financial help to CHILDn NAME_____ (or GRANDCHILDn NAME)in the following occasions?

Ba263a4	ILLNESS/MEDICAL CARE	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a5	SCHOOLING EXPENSE	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a6	BUY A CAR/INSURANCE	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a7	RENOVATE/RENT/BUY A HOUSE	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a8	TEMP.UNEMPLOY/SHORT OF MONEY	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a9	SPECIAL OCCASION(e.g.BIRTHDAY)	AMOUNT_____	BAHT
Ba263a10	OTHER (SPECIFY)	AMOUNT_____	BAHT

Ba263a1-Ba263a10 Unfolding Sequence in Spreadsheet to calculate total amount of money given

[IWER: ENTER 0 IF THERE IS NO FINANCIAL HELP IN THAT CATEGORY]

Did R (or you/(R's (late)*SPOUSE/PARTNER*) give regular financial help (money) to CHILDn NAME_____ (or GRANDCHILDn NAME)?

Ba263a1 _____ Ba263a2 _____
AMOUNT(BAHT/MONTH) NUMBER OF MONTH(S)

Ba263a3 TOTAL_____Baht

Did R (or you/ (R's (late)SPOUSE/PARTNER) give financial help to CHILDn NAME____ (or GRANDCHILDn NAME)in the following occasions?

Ba263a4	ILLNESS/MEDICAL CARE	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a5	SCHOOLING EXPENSE	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a6	BUY A CAR/INSURANCE	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a7	RENOVATE/RENT/BUY A HOUSE	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a8	TEMP.UNEMPLOY/SHORT OF MONEY	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a9	SPECIAL OCCASION(e.g.BIRTHDAY)	AMOUNT _____	BAHT
Ba263a10	OTHER (SPECIFY)	AMOUNT _____	BAHT

Note: Enter the result of the summation of Ba263a3 through Ba263a10 into Ba263

END OF Ba263 LOOP**: IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD TO WHOM R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FINANCIAL HELP, REPEAT Ba263 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND) CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba264.

Ba264

Excluding shared household chores and supplies, in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016), did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give frequent non-monetary help, at least once a month, to [your child/any children] (or grandchild(ren))?

Excluding shared household chores and supplies, in the last year before [his/her] death, did *R* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give frequent non-monetary help, at least once a month, to [[his/her] child/any children] (or grandchild(ren))?

[IWER: INCLUDE ONLY HELP GIVEN BEFORE R'S DEATH]

DEFINITION: BY NON-MONETARY HELP WE MEAN PROVIDING HOUSEHOLD SUPPLIES, MATERIALS AND EQUIPMENTS AS WELL AS HOUSEHOLD SERVICES SUCH AS PURCHASING/PREPARING FOOD, HOUSE- AND/OR CLOTH-CLEANING, ETC. THE NON-MONETARY HELP CAN BE PSYCHOLOGICAL OR EMOTIONAL SUPPORTS.

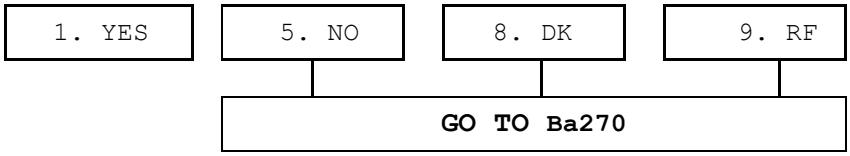

Ba265

To which child (or grandchild) did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give frequent non-monetary help?
To which child (or grandchild) did *R* (or [you/ [his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give frequent non-monetary help?

IF GRANDCHILD:
(Which of your children is the parent of that grandchild?)
(Which of *R's* children is the parent of that grandchild?)

CHILD & SPOUSE/PARTNER NAME(S) [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]
3. THROUGH 52. *CHILD - SPOUSE/PARTNER NAME(S)*
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
92. DECEASED CHILD
97. OTHER (SPECIFY)_____[Ba266]
98. DK
99. RF

***NOTE:** NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN/STEPCHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS, IF ANY, ARE DISPLAYED AS COUPLES, ON THE SAME LINE.*

****BEGINNING OF Ba267 LOOP:** THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba267 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) TO WHICH CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE FREQUENT NON-MONETARY HELP.****

Ba267 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} TO WHICH CHILD/GRANDCHILD S/HE GAVE FREQUENT NON-MONETARY HELP, GO TO Ba270 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba267 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba267 CHILDn/GRANDCHILDn NAME

In the past 12 months (from January 1 to December 31,2016)?, what was the main aspect that you (or your (late) [husband/wife/partner]) give non-monetary help to CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

In the last year before [his/her] death, what was the main aspect that *R* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) give non-monetary help to CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

1. PROVIDING HH/PERSONAL SUPPLIES/MATERIALS	2. PROVIDING HEALTH/NUTRITIOUS PRODUCTS	3. PURCHASING/ PREPARING FOOD
4. HOUSEHOLD CHORES	5. GIVE ADVICE AND EMOTIONAL SUPPORT	6. ACCOMPANY HIM/HER TO GO OUT FOR PLEASURE
97 OTHER(SPECIFY) _____ Ba268	98 DK	99 RF

__END OF Ba267 LOOP__: IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD TO WHOM R AND/OR SPOUSE/PARTNER GAVE NON-MONETARY HELP, REPEAT Ba267 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND)CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba270.

Ba270 In the past 12 months(from January 1 to December 31,2016), did you (or your (late) [husband/wife/partner]) receive financial help from [your child/any children] (or grandchild(ren))?
In the last year before [his/her] death, did *R* (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) receive financial help from [[his/her] child/any children] (or grandchild(ren))?

[IWER: INCLUDE ONLY HELP RECEIVED BEFORE R'S DEATH]

DEFINITION: BY FINANCIAL HELP WE MEAN RECEIVING MONEY, HELPING PAY BILLS, OR COVERING SPECIFIC TYPES OF COSTS SUCH AS THOSE FOR MEDICAL CARE OR INSURANCE, DOWN PAYMENT FOR A HOME, RENT, ETC. THE FINANCIAL HELP CAN BE CONSIDERED SUPPORT, A GIFT OR A LOAN.

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
	GO TO Ba274		

Ba271
Which child (or grandchild) gave you (or your (late) [husband/wife/partner]) the financial help?
Which child (or grandchild) gave R (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]])the financial help?
IF GRANDCHILD:
(Which of your children is the parent of that grandchild?)
(Which of *R's* children is the parent of that grandchild?)

CHILD & SPOUSE/PARTNER NAME(S) [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]
3. THROUGH 52. *CHILD - SPOUSE/PARTNER NAME(S)*
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
92. DECEASED CHILD
97. OTHER (SPECIFY)_____[Ba272]
98. DK
99. RF

NOTE: *NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN/STEPCHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS, IF ANY, ARE DISPLAYED AS COUPLES, ON THE SAME LINE.*

*******BEGINNING OF Ba273 LOOP:*** *THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba273 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) FROM WHOM (GRAND)CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE FINANCIAL HELP.****

Ba273 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} WHICH CHILD/GRANDCHILD GAVE FINANCIAL HELP TO HIM/HER, GO TO Ba274 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba273 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba273 CHILDn/GRANDCHILDn NAME

In the past 12 months(from January 1 to December 31,2016), how much money did you (or your (late) [husband/wife/partner]) receive in total from CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?
In the last year before [his/her] death, how much money did R (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) receive in total from CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

[IWER: DO NOT PROBE DK/RF]

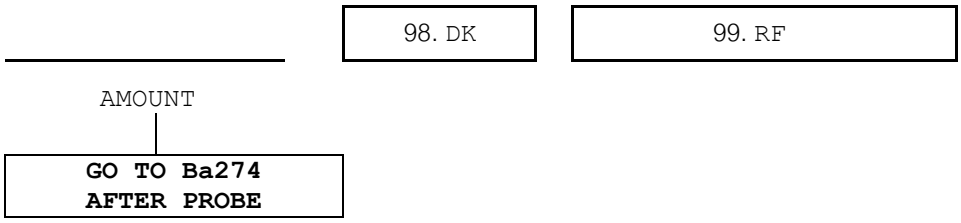

Ba273a1-Ba273a10 Unfolding Sequence in Spreadsheet to calculate total amount of money received

[IWER: ENTER 0 IF THERE IS NO FINANCIAL HELP IN THAT CATEGORY]

Did you (or (late) R's SPOUSE/PARTNER) receive regular financial help (money) from CHILDn NAME____ (or GRANDCHILDn NAME)?

Ba273a1 _____ Ba273a2 _____
AMOUNT(BAHT/MONTH) NUMBER OF MONTH(S)

Ba273a3 TOTAL_____BAHT

Did you (or (late) R's SPOUSE/PARTNER) receive financial help from CHILDn NAME____ (or GRANDCHILDn NAME)in the following occasions?

Ba273a4	ILLNESS/MEDICAL CARE	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a5	SCHOOLING EXPENSE	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a6	BUY A CAR/INSURANCE	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a7	RENOVATE/RENT/BUY A HOUSE	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a8	TEMP.UNEMPLOY/SHORT OF MONEY	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a9	SPECIAL OCCASION(e.g.BIRTHDAY)	AMOUNT_____	BAHT
Ba273a10	OTHER (SPECIFY)	AMOUNT_____	BAHT

Ba273a1-Ba273a10 Unfolding Sequence in Spreadsheet to calculate total amount of money received

[IWER: ENTER 0 IF THERE IS NO FINANCIAL HELP IN THAT CATEGORY]

Did R (or YOU/ (late) R's SPOUSE/PARTNER) receive regular financial help (money) from CHILDn NAME____ (or GRANDCHILDn NAME)?

Ba273a1 _____ Ba273a2 _____
AMOUNT(BAHT/MONTH) NUMBER OF MONTH(S)

Ba273a3 TOTAL_____Baht

Did R (or YOU/ (late) R's SPOUSE/PARTNER) receive financial help from CHILDn NAME____ (or GRANDCHILDn NAME)in the following occasions?

Ba273a4	ILLNESS/MEDICAL CARE	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a5	SCHOOLING EXPENSE	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a6	BUY A CAR/INSURANCE	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a7	RENOVATE/RENT/BUY A HOUSE	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a8	TEMP.UNEMPLOY/SHORT OF MONEY	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a9	SPECIAL OCCASION(e.g.BIRTHDAY)	AMOUNT _____	BAHT
Ba273a10	OTHER (SPECIFY)	AMOUNT _____	BAHT

Note: Enter the result of the summation of Ba273a3 through Ba273a10 into Ba273

*******END OF Ba273 LOOP:*** *IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD FROM WHICH R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVED FINANCIAL HELP, REPEAT Ba273 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND)CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba274.****

Ba274

Excluding shared household chores and supplies, in the past 12 months(from January 1 to December 31,2016), did you (or your (late) [husband/wife/partner]) recieve frequent non-monetary help, at least once a month, from [your child/any children] (or grandchild(ren))?
Excluding shared household chores and supplies, in the last year before [his/her] death, did R (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) recieve frequent non-monetary help, at least once a month, from [[his/her] child/any children] (or grandchild(ren))?

[IWER: INCLUDE ONLY HELP RECEIVE BEFORE R'S DEATH]

DEFINITION: BY NON-MONETARY HELP WE MEAN PROVIDING HOUSEHOLD SUPPLIES, MATERIALS AND EQUIPMENTS AS WELL AS HOUSEHOLD SERVICES SUCH AS PURCHASING/PREPARING FOOD, HOUSE- AND/OR CLOTH-CLEANING, ETC. THE NON-MONETARY HELP CAN BE PSYCHOLOGICAL OR EMOTIONAL SUPPORTS.

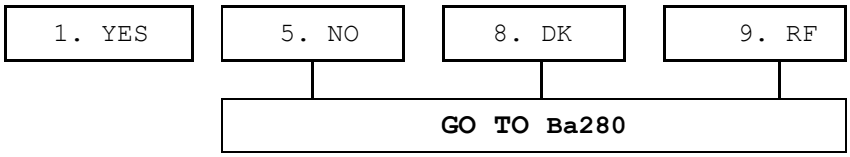

Ba275

From which child (or grandchild) did you (or your (late) [husband/wife/partner]) recieve frequent non-monetary help?
From which child (or grandchild) did R (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) recieve frequent non-monetary help?

IF GRANDCHILD:
(Which of your children is the parent of that grandchild?)
(Which of R's children is the parent of that grandchild?)

CHILD & SPOUSE/PARTNER NAME(S) [DISPLAYED BY BLAISE FROM PREVIOUS RESPONSES]
3. THROUGH 52. *CHILD – SPOUSE/PARTNER NAME(S)*
[ROWS PROVIDED BY BLAISE AS NECESSARY]
92. DECEASED CHILD
97. OTHER (SPECIFY)_____[Ba276]
98. DK
99. RF

NOTE: *NAMES OF ALL LIVING AND DEAD CHILDREN/STEPCHILDREN AND THEIR SPOUSES/PARTNERS, IF ANY, ARE DISPLAYED AS COUPLES, ON THE SAME LINE.*

BEGINNING OF Ba277 LOOP: THIS LOOP INCLUDES JUST QUESTIONS Ba277 AND IS REPEATED FOR EACH CHILD AND GRANDCHILD (UP TO 10 TOTAL) FROM WHICH (GRAND)CHILD R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE FREQUENT NON-MONETARY HELP.

Ba277 BRANCHPOINT: IF R {SAID DON'T KNOW or REFUSED TO SAY} FROM WHICH CHILD/GRANDCHILD S/HE RECEIVE FREQUENT NON-MONETARY HELP, GO TO Ba280 (OUT OF LOOP)

OTHERWISE, GO TO END OF Ba277 LOOP (=SAME AS GO TO NEXT CHILD/GRANDCHILD)

Ba277 In the past 12 months(from January 1 to December 31,2016), what was the main aspect that you (or your (late) [husband/wife/partner]) receive non-monetary help from CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)? In the last year before [his/her] death, what was the main aspect that R (or [you/[his/her] (late) [husband/wife/partner]]) receive non-monetary help from CHILDn NAME (or GRANDCHILDn NAME)?

1. PROVIDING HH/PERSONAL SUPPLIES/MATERIALS	2. PROVIDING HEALTH/NUTRITIOUS PRODUCTS	3. PURCHASING/ PREPARING FOOD
4. HOUSEHOLD CHORES	5. GIVE ADVICE AND EMOTIONAL SUPPORT	6. ACCOMPANY HIM/HER TO GO OUT FOR PLEASURE
97 OTHER(SPECIFY) _____ Ba278	98 DK	99 RF

END OF Ba277 LOOP: IF THERE IS ANOTHER CHILD OR GRANDCHILD FROM WHOM R AND/OR SPOUSE/PARTNER RECEIVE NON-MONETARY HELP, REPEAT Ba277 FOR NOT MORE THAN 10 (GRAND)CHILDREN. OTHERWISE, CONTINUE ON TO Ba280.

Ba280 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO END OF SECTION B

Ba280

IF R WAS NOT READ Ba255:
The next questions are about help you (or your (late) [husband/wife/partner]) gave or received in the past year.

ASK ALL Rs:
Did you (or your (late) [husband/wife/partner]) give financial help totaling 10,000 Baht or more in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016) to friends or relatives such as siblings or nieces and nephews? Do not include help to [children, grandchildren, or great-grandchildren] that we have already spoken about.
[IWER: DO NOT COUNT SHARED HOUSING OR SHARED FOOD]

DEFINITION: BY FINANCIAL HELP WE MEAN GIVING MONEY, HELPING PAY BILLS, OR COVERING SPECIFIC TYPES OF COSTS SUCH AS THOSE FOR MEDICAL CARE OR INSURANCE, SCHOOLING, DOWN PAYMENT FOR A HOME, RENT, ETC. THE FINANCIAL HELP CAN BE CONSIDERED SUPPORT, A GIFT OR A LOAN.

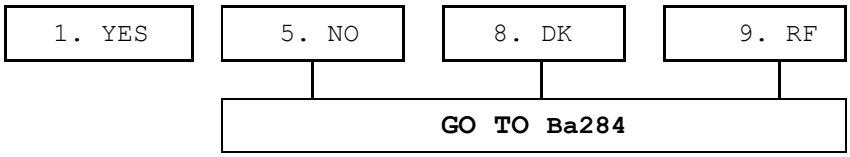

Ba281

Altogether, about how much did the help to friends or (other) relatives amount to in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016)?

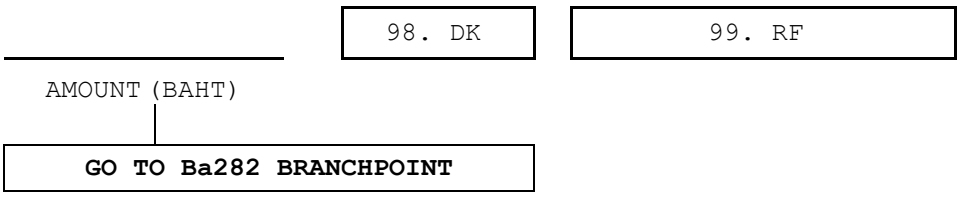

Ba282 BRANCHPOINT: ASK IF Ba280 IS YES AND R HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba283 BRANCHPOINT

Ba282 Was any of this financial help given to any of your own siblings?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba283 BRANCHPOINT: ASK IF R IS COUPLED AND Ba280 IS YES AND R'S SPOUSE HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba284

Ba283 Was any of this financial help given to any of your [husband/wife/partner]'s siblings?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba284 Did you (or your (late) [husband/wife/partner]) receive financial help totaling 10,000 Baht or more in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016) from friends or relatives such as siblings *or* nieces and nephews? Do not include help from [children, grandchildren, or great-grandchildren] that we have already spoken about?
[IWER: DO NOT INCLUDE INHERITANCES. DO NOT COUNT SHARED HOUSING OR SHARED FOOD.]

DEFINITION: BY FINANCIAL HELP WE MEAN GIVING MONEY, HELPING PAY BILLS, OR COVERING SPECIFIC TYPES OF COSTS SUCH AS THOSE FOR MEDICAL CARE OR INSURANCE, SCHOOLING, DOWN PAYMENT FOR A HOME, RENT, ETC. THE FINANCIAL HELP CAN BE CONSIDERED SUPPORT, A GIFT OR A LOAN.

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
	GO TO Ba289		

Ba285
Altogether, about how much did the help from friends or (other) relatives amount to in the past 12 months (from January 1 to December 31,2016)?

_____ AMOUNT (BAHT)

98. DK	99. RF

Ba286 Do you think of it as income you can count on in the future?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba287 BRANCHPOINT: ASK IF Ba284 IS YES AND R HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba288 BRANCHPOINT

Ba287 Was any of this financial help received from any of your own siblings?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba288 BRANCHPOINT: ASK IF R IS COUPLED AND Ba284 IS YES AND RS SPOUSE HAS 1 OR MORE SIBLINGS, ELSE GO TO Ba289

Ba288 Was any of this financial help received from any of your [husband/wife/partner]'s siblings?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF

Ba289 In 2016 (from January 1 to December 31,2016), were any children, parents, or other relatives dependent on you for more than half of their support?

1. YES	5. NO	8. DK	9. RF
	GO TO Ba291		

Ba290 How many people was that?

_____	98. DK	99. RF

NUMBER OF PEOPLE

Ba291 B ASSIST
[IWER:HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION B CHILDREN AND HOUSEHOLD MEMBERS?]

1. NEVER	2. A FEWTIMES	3. MOST OR ALLOF THE TIME	4. THESECTION WAS DONEBY APROXY REPORTER

-GO TO NEXT SECTION-

HART Wave 2 – Section C Health status

DRAFT VERSION 2Dec2016

****

Ca001 โดยรวมท่านคิดว่าสุขภาพด้านร่างกายของท่านอยู่ในระดับใดต่อไปนี้

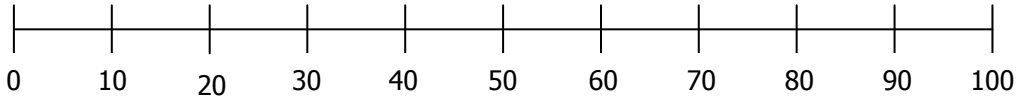

แย่มาก ปานกลาง ดีมาก

โดยรวมท่านคิดว่าสุขภาพด้านจิตใจของท่านอยู่ในระดับใดต่อไปนี้

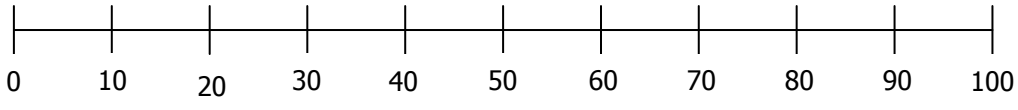

แย่มาก ปานกลาง ดีมาก

Ca002 ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า **มีความพิการหรือมีความบกพร่อง** ต่อไปนี้หรือไม่ และความพิการ/บกพร่องดังกล่าวจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน/หารายได้หรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

Ca0021 BRANCHPOINT: IF R HAS NO DISABILITES CONDITION, GO TO Ca003 BRANCHPOINT

Ca0021ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย (แขน ขา) หรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

Ca0021aกรณีที่ตอบว่ามี มันเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน / หารายได้ มากน้อยเพียงใด

1.เป็นข้อจำกัดอย่างมาก	2. ปานกลาง	3. น้อย	4.ไม่เป็นเลย

Ca0022ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาด้านการมองเห็นหรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

Ca0022aกรณีที่ตอบว่ามีมันเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการทำงาน / หารายได้ มากน้อยเพียงใด

1.เป็นข้อจำกัดอย่างมาก	2. ปานกลาง	3. น้อย	4.ไม่เป็นเลย

Ca0023ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการได้ยินหรือไม่

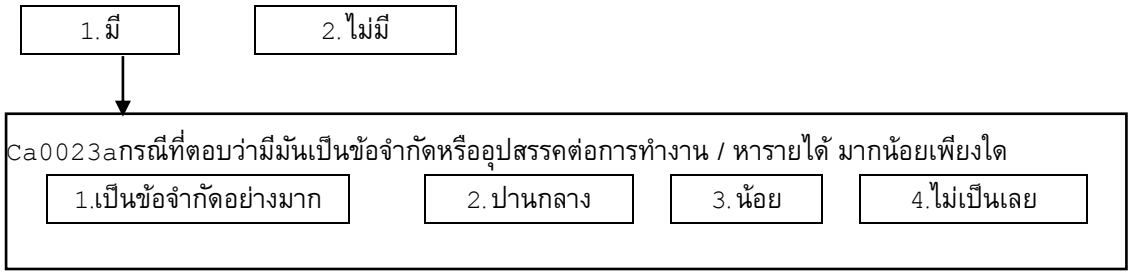

Ca0024ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องหรือมีปัญหาในการพูดออกเสียงหรือไม่

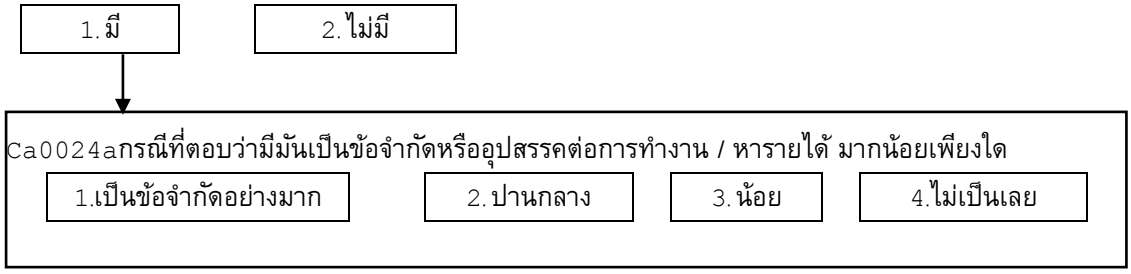

Ca0025ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาในเรื่องของการขับถ่ายหรือไม่

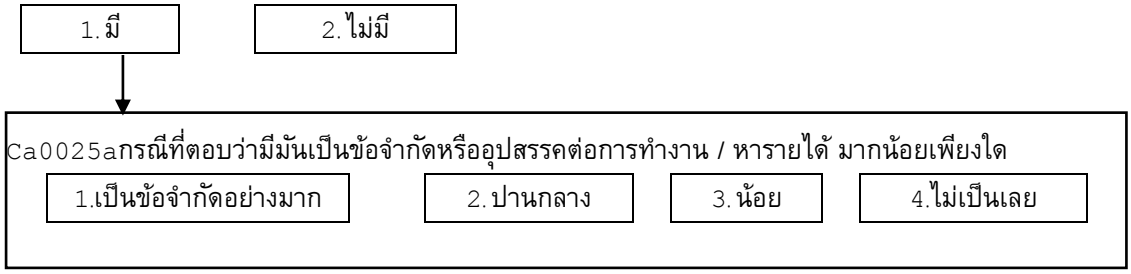

Ca0026ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหา/มีอาการป่วยทางจิตหรือไม่

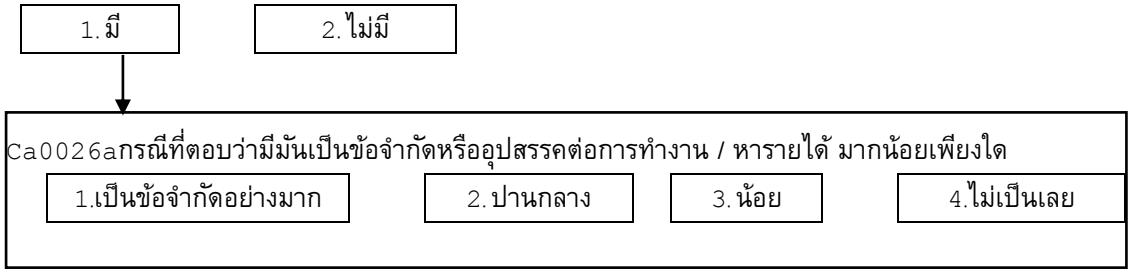

Ca0027ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่องด้านอื่นๆ คือ ด้าน/เรื่อง_____

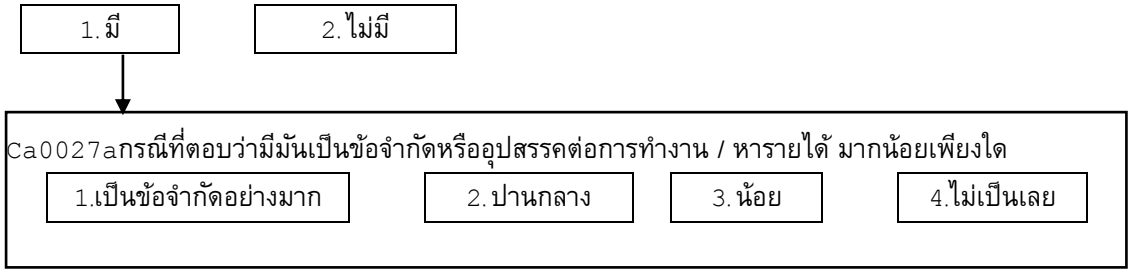

Ca003 ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า **เป็นโรคหรือเจ็บป่วย** ต่อไปนี้หรือไม่ เมื่อใด จำเป็นต้องมีการรักษา/กินยา/ฉีดยาหรือไม่ และ ความเจ็บป่วยดังกล่าว เป็นข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0031 BRANCHPOINT: IF R HAS NO ILLNESS, GO TO Ca004 BRANCHPOINT

Ca0031 ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0031a กรณีที่ตอบว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0031b กรณีที่ตอบเป็นโรคความดันโลหิตสูงท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี	2.ไม่มี

Ca0031c กรณีที่ตอบเป็นโรคความดันโลหิตสูง มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0032 ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเบาหวาน น้ำตาลในเลือดสูงหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0032a กรณีที่ตอบเป็นโรคเบาหวาน น้ำตาลในเลือดสูง
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0032b กรณีที่ตอบเป็นโรคเบาหวาน น้ำตาลในเลือดสูงท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี	2.ไม่มี

Ca0032c กรณีที่ตอบเป็นโรคเบาหวาน น้ำตาลในเลือดสูง มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0033ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นมะเร็ง/เนื้องอกในสมองชนิดร้ายแรงหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0032aกรณีที่ตอบเป็นมะเร็ง/เนื้องอกในสมองชนิดร้ายแรง
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0032bกรณีที่ตอบเป็นมะเร็ง/เนื้องอกในสมองชนิดร้ายแรง ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี	2.ไม่มี

Ca0032cกรณีที่ตอบเป็นมะเร็ง/เนื้องอกในสมองชนิดร้ายแรง มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0034ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นมะเร็งที่บริเวณอื่นนอกจากมะเร็งในสมอง ระบุ _____

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0034aกรณีที่ตอบเป็นมะเร็งที่บริเวณอื่นนอกจากมะเร็งในสมอง
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0034bกรณีที่ตอบเป็นมะเร็งที่บริเวณอื่นนอกจากมะเร็งในสมอง ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี	2.ไม่มี

Ca0034cกรณีที่ตอบเป็นมะเร็งที่บริเวณอื่นนอกจากมะเร็งในสมอง มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0035ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคปอดเรื้อรัง/ถุงลมโป่งพองหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0035aกรณีที่ตอบเป็นโรคปอดเรื้อรัง/ถุงลมโป่งพอง
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0035bกรณีที่ตอบเป็นโรคปอดเรื้อรัง/ถุงลมโป่งพอง ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0035cกรณีที่ตอบเป็นโรคปอดเรื้อรัง/ถุงลมโป่งพอง มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม
ในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0036ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับตับหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0036aกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับตับ
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0036bกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับตับ ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0036cกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับตับ มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0037ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับไตหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0037aกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับไต
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0037bกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับไต ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0037cกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับไต มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0038ท่านเป็นผู้ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลวหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0038aกรณีที่ตอบเป็นโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0038bกรณีที่ตอบเป็นโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0038cกรณีที่ตอบเป็นโรคหลอดเลือด/โรคหัวใจ/หัวใจล้มเหลว มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม
ในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0039ท่านเป็นผู้ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับสมอง / สมองเสื่อม หรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0039aกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับสมอง / สมองเสื่อม
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca0039bกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับสมอง / สมองเสื่อม ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0039cกรณีที่ตอบเป็นโรคแกี่ยวกับสมอง/สมองเสื่อม มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00310ท่านเป็นผู้ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคประสาท / โรคจิตหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00310aกรณีที่ตอบว่าเป็นโรคประสาท / โรคจิต
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca00310bกรณีที่ตอบเป็นโรคประสาท/โรคจิตท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca00310cกรณีที่ตอบเป็นโรคประสาท/โรคจิต มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00311ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติกหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00311aกรณีที่ตอบว่ามีเป็นโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการปี พ.ศ. ใด _____

Ca00311bกรณีที่ตอบเป็นโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca00311cกรณีที่ตอบเป็นโรคไขข้อ/ข้ออักเสบ/รูมาติก มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม
ในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00312ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุนหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00312aกรณีที่ตอบว่าเป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca00312bกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca00312cกรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก/กระดูกพรุน มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมใน
ชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00313**ผู้ชายเท่านั้น**: ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมากหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca00313a กรณีที่ตอบว่าเป็นโรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca00313b กรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

Ca00313c กรณีที่ตอบเป็น โรคเกี่ยวกับต่อมลูกหมาก มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca00314**ผู้หญิงเท่านั้น**: ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่หรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca00314a กรณีที่ตอบว่าเป็นโรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการ ปี พ.ศ. ใด _____

Ca00314b กรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่ ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1. มี	2. ไม่มี

Ca00314c กรณีที่ตอบเป็นโรคเกี่ยวกับมดลูก/รังไข่ มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca00315ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคอื่นๆ โปรดระบุ _____

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca00315aกรณีที่ตอบว่าเป็นโรค_____
ครั้งแรกที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรค/มีอาการปี พ.ศ. ใด _____

Ca00315bกรณีที่ตอบเป็นโรค_____ท่านมีการรักษา / กินยา / ฉีดยา หรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca00315cกรณีที่ตอบเป็นโรค_____มันเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca004 ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ท่าน มีอาการปวด/เจ็บส่วนใดของร่างกายต่อไปนี้บ้างหรือไม่ อย่างไร และอาการเจ็บ/ปวดดังกล่าวเป็นข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.มี 2.ไม่มี

Ca0041 BRANCHPOINT:IF RHAS NO pain,
GO TO Ca005

Ca0041 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ศีรษะ** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

1. เจ็บ/ปวดมาก 2. เจ็บ/ปวดปานกลาง 3. เจ็บ/ปวดน้อย 4. ไม่มี

Ca0041a การปวด / เจ็บ นั้นเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0042 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ไหล่** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

1. เจ็บ/ปวดมาก 2. เจ็บ/ปวดปานกลาง 3. เจ็บ/ปวดน้อย 4. ไม่มี

Ca0042a การปวด / เจ็บ นั้นเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0043 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**แขน** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

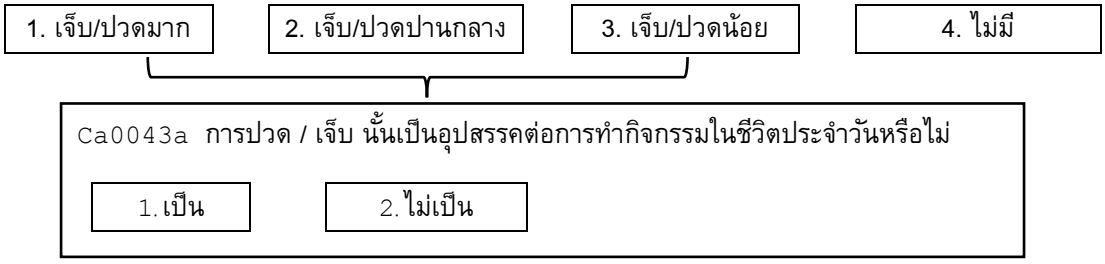

Ca0044 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ข้อมือ** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

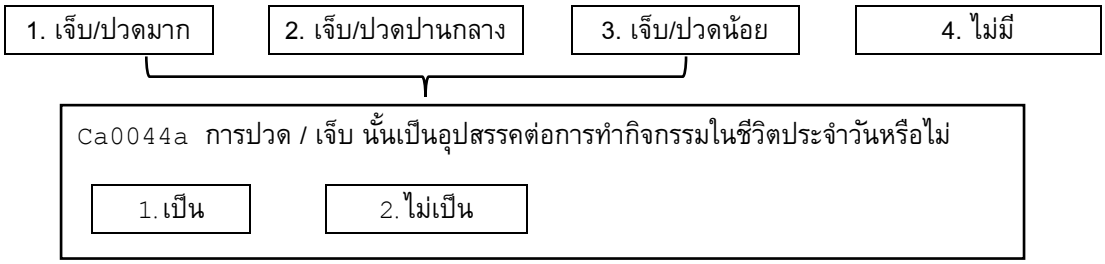

Ca0045ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**นิ้วมือ**บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

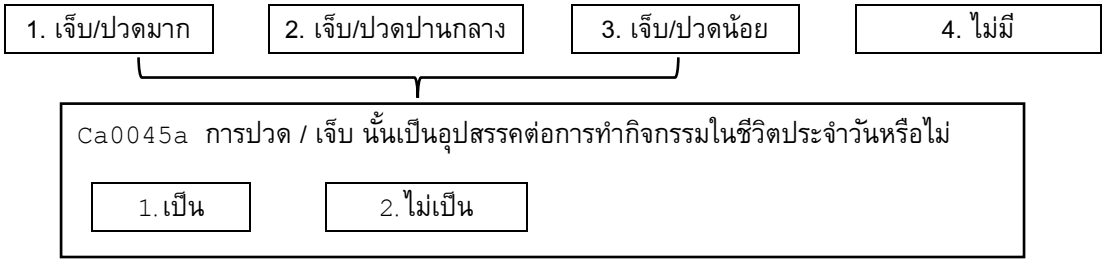

Ca0046ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**หน้าอก** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

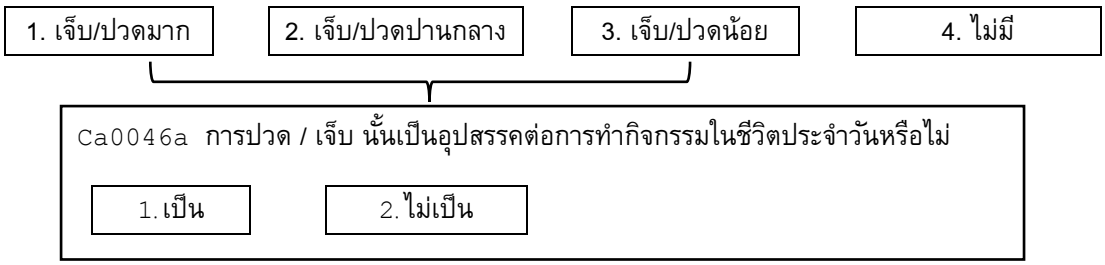

Ca0047 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ท้อง**บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

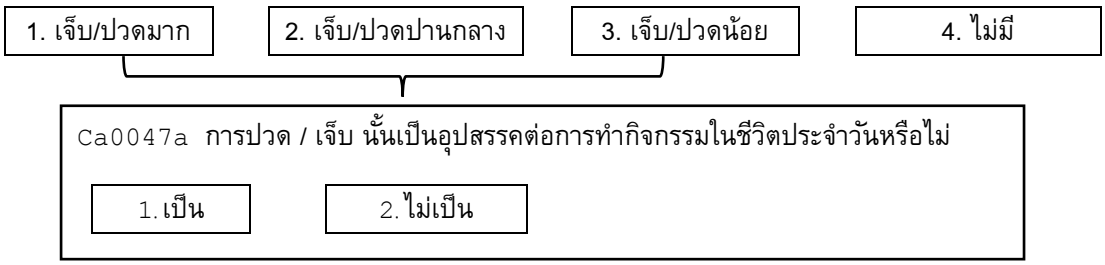

Ca0048 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**หลัง**บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

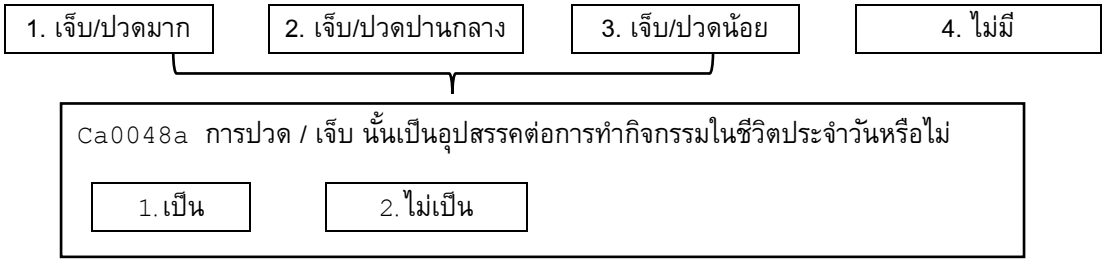

Ca0049ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**สะโพก** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

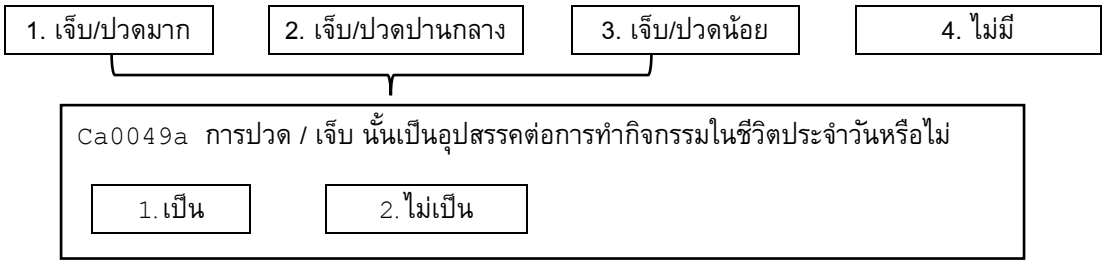

Ca00410ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ขา** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

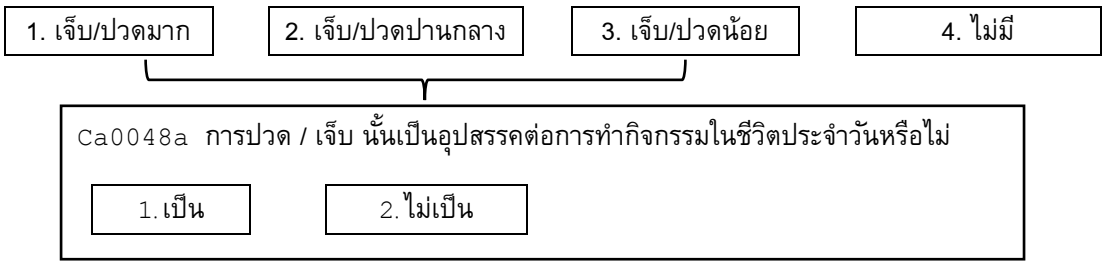

Ca00411 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**เข่า** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

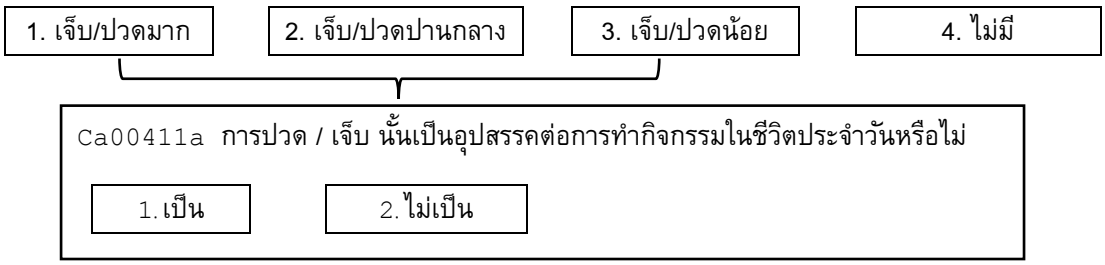

Ca00412ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**ข้อเท้า** บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

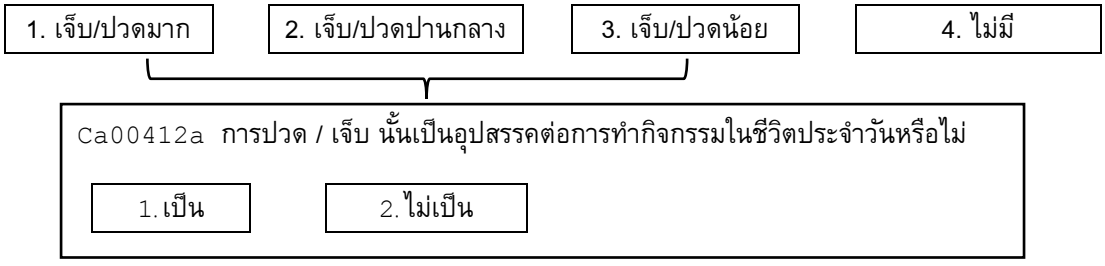

Ca00413 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**นิ้วเท้า**บ้างหรือไม่ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

1. เจ็บ/ปวดมาก	2. เจ็บ/ปวดปานกลาง	3. เจ็บ/ปวดน้อย	4. ไม่มี

Ca00413a การปวด / เจ็บ นั้นเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca00414 ท่านมีอาการปวด/เจ็บ**อวัยวะอื่น ๆ** ระบุ _____ ถ้ามี ท่านรู้สึกเจ็บ/ปวดรุนแรงแค่ไหน

1. เจ็บ/ปวดมาก	2. เจ็บ/ปวดปานกลาง	3. เจ็บ/ปวดน้อย	4. ไม่มี

Ca00414a การปวด / เจ็บ นั้นเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca005 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559)ท่านเคยประสบอุบัติเหตุต่อไปนี้หรือไม่ เมื่อใด และอุบัติเหตุดังกล่าวส่งผลให้ท่านมีข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เคย	2. ไม่เคย

Ca0051 BRANCHPOINT: IF R HAS NOT INVOLVED IN ANACCIDENT, GO TO Ca006

Ca0051 อุบัติเหตุทางรถยนต์ถ้าเคยมี มันส่งผลต่อสุขภาพทางกาย/ทำให้มีปัญหาการเคลื่อนไหวอย่างไร

1. ถาวร	2. ชั่วคราว	3. ไม่มี

Ca0051a ผลจากอุบัติเหตุนั้นเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca0052 ลื่นหกล้มกี่ครั้ง_____ถ้าเคยมี มันส่งผลต่อสุขภาพทางกาย/ทำให้มีปัญหาการเคลื่อนไหวอย่างไร

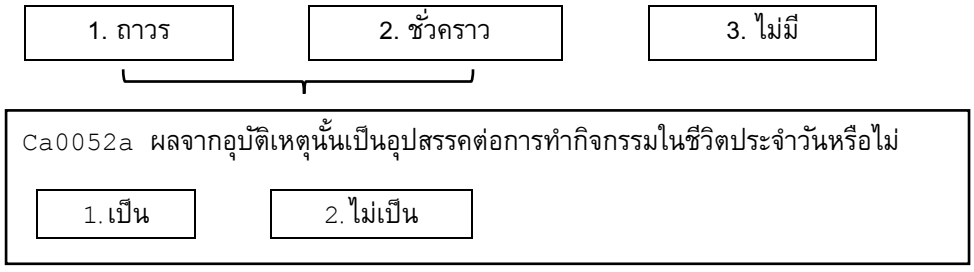

Ca0053 ของตก / กระแทกใส่ถ้าเคยมี มันส่งผลต่อสุขภาพทางกาย/ทำให้มีปัญหาการเคลื่อนไหวอย่างไร

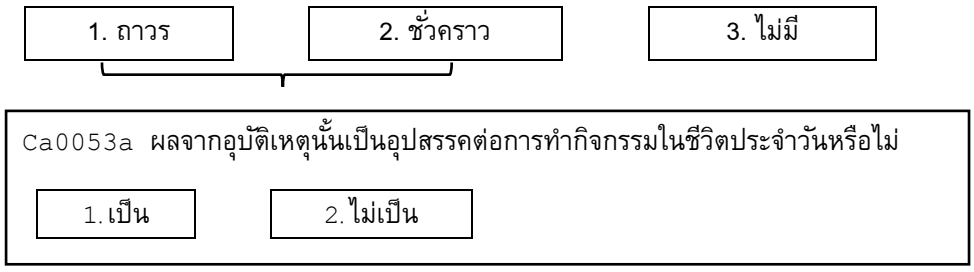

Ca0054 ประสบอุบัติเหตุอื่นๆ ระบุ _____ถ้าเคยมี มันส่งผลต่อสุขภาพทางกาย/ทำให้มีปัญหาการเคลื่อนไหวอย่างไร

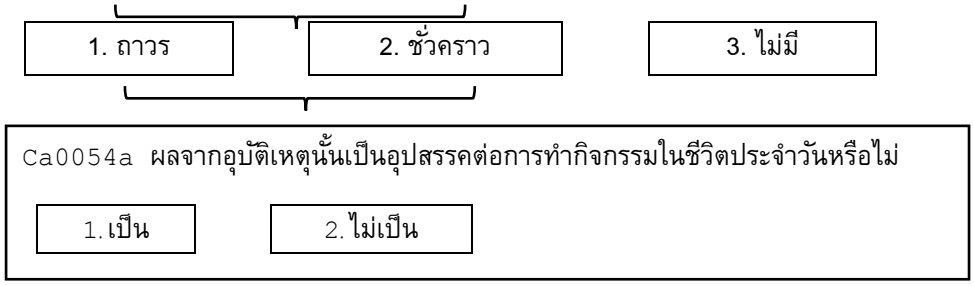

Ca006 ท่านมีความวิตกกังวลหรือกลัวการหกล้มหรือไม่

1 กลัวมากจนทำให้ละเว้นการทำกิจกรรมบางอย่าง
2 กลัวพอสมควรแต่ไม่ได้ละเว้นการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
3 กลัวเล็กน้อย
4 ไม่กลัวเลย

Please excuse us for asking some privacy questions:

Ca007ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านเคยกลั้นปัสสาวะไม่อยู่หรือมีอาการปัสสาวะเล็ดบ้างหรือไม่

1 เป็นประจำ
2 มากกว่า 15 วันต่อเดือน
3 ประมาณ 5 – 15 วันต่อเดือน
4 ไม่เกิน 5 วันต่อเดือน
5 ไม่เคยเลย

Ca008 ท่านใช้/เคยใช้ผลิตภัณฑ์ช่วยในการดูดซับปัสสาวะ เช่น กางเกง/ผ้าอนามัย หรือกระดาษชำระ หรือไม่

1 ใช้เป็นประจำ

2 ใช้บ่อยๆ

3 ใช้บ้างนานๆ ครั้ง

4 ไม่เคยใช้เลย

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับสายตาและการมองเห็น

Ca009 ท่านเคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์/ผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นโรคหรือมีอาการเกี่ยวกับตา/การมองเห็นต่อไปนี้หรือไม่ และถ้าเคย เมื่อใด อาการดังกล่าวเป็นข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เคย	2. ไม่เคย

Ca0091 BRANCHPOINT: IF RHAS NO EYE/VISUAL IMPAIRMENTS, GO TO Ca010

Ca0091ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าตาบอด หรือกำลังจะบอด 1 ข้าง

1. ใช่	2. ไม่ใช่

Ca0091aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1. จำเป็น	2. ไม่จำเป็น

Ca0091bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้แว่นหรือเลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1. ใช้ประจำ	2. ใช้บ้าง	3. ไม่ใช้เลย

Ca0091cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca0092ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าตาบอด หรือกำลังจะบอด 2 ข้าง

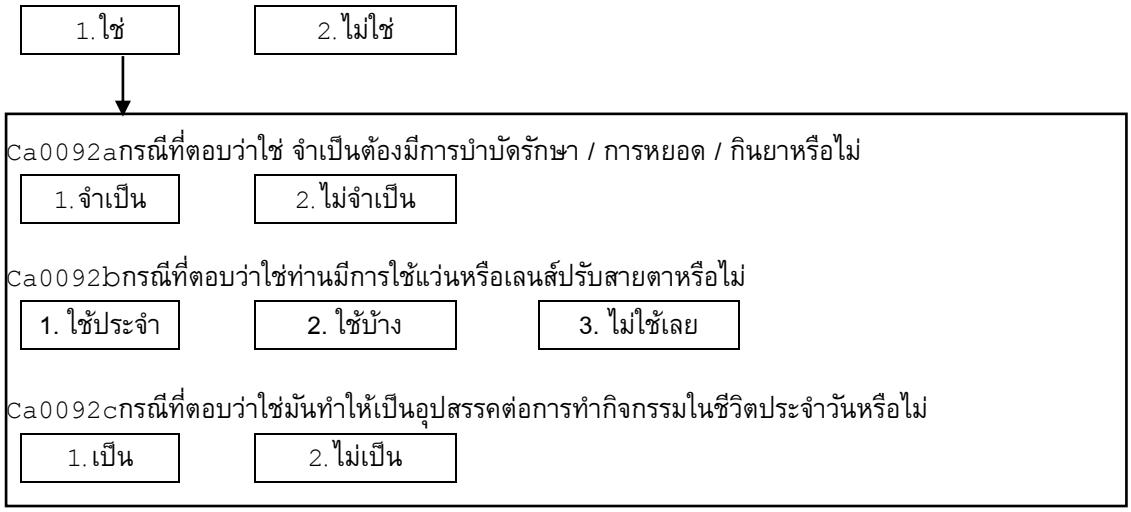

Ca0093ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าสายตาสั้น

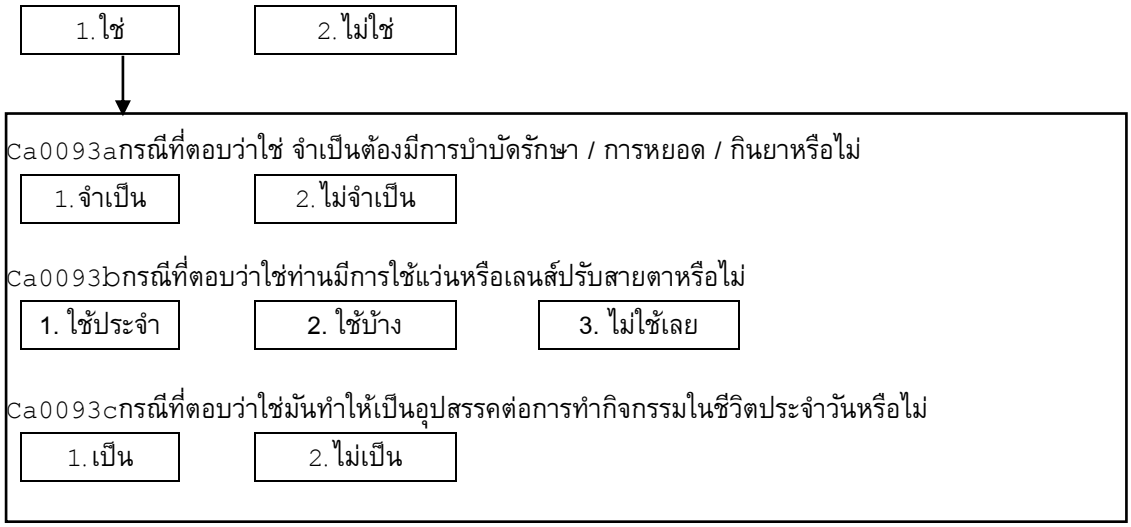

Ca0094ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าสายตายาว

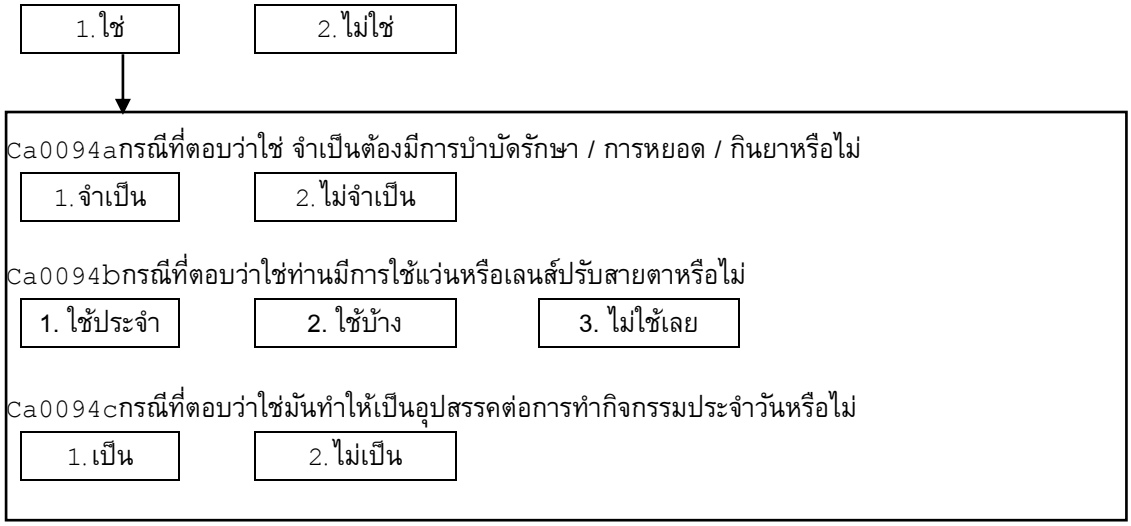

Ca0095ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าสายตาเอียง

1.ใช่ 2.ไม่ใช่

Ca0095aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1.จำเป็น 2.ไม่จำเป็น

Ca0095bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้แว่นหรือเลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1. ใช้ประจำ 2. ใช้บ้าง 3. ไม่ใช้เลย

Ca0095cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0096ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคต้อหิน

1.ใช่ 2.ไม่ใช่

Ca0096aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1.จำเป็น 2.ไม่จำเป็น

Ca0096bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้แว่นหรือเลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1. ใช้ประจำ 2. ใช้บ้าง 3. ไม่ใช้เลย

Ca0096cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0097ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคต้อกระจก

1.ใช่ 2.ไม่ใช่

Ca0097aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1.จำเป็น 2.ไม่จำเป็น

Ca0097bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้แว่นหรือเลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1. ใช้ประจำ 2. ใช้บ้าง 3. ไม่ใช้เลย

Ca0097cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น 2.ไม่เป็น

Ca0098ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคต้อเนื้อ

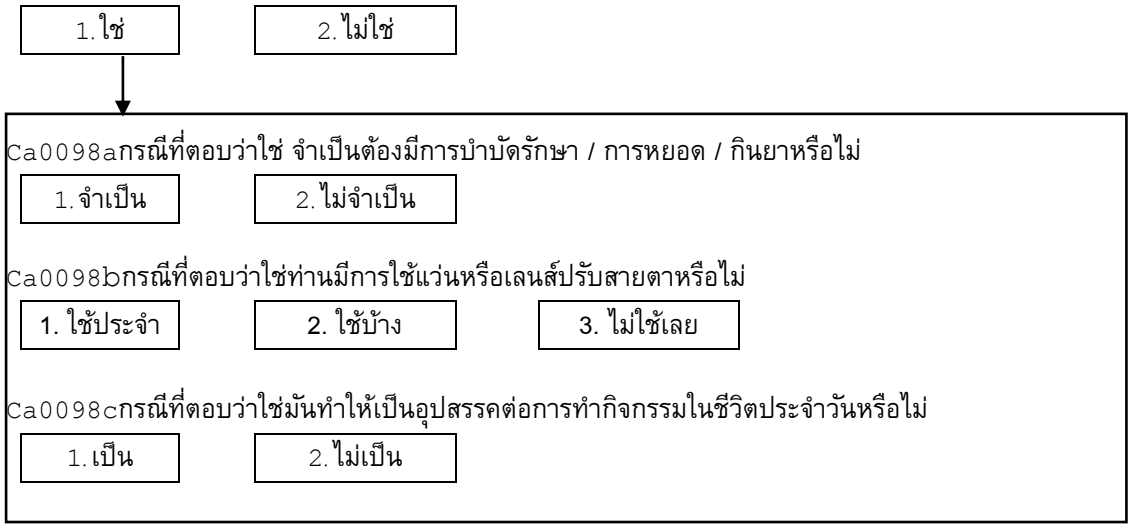

Ca0099ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคต้อลม

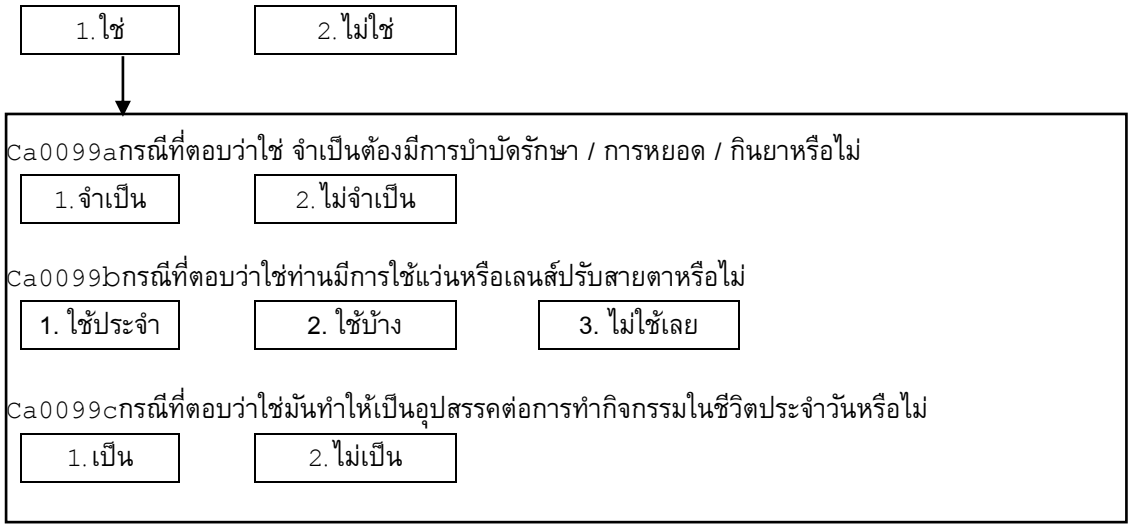

Ca00910ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าตาแห้ง

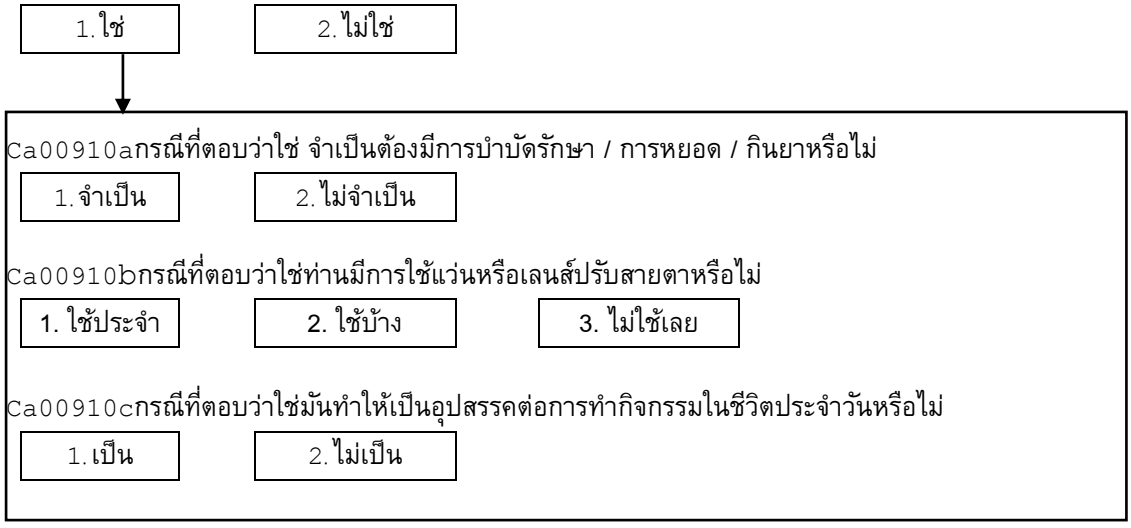

Ca00911ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับตา/การมองเห็นอื่นๆ โปรดระบุ _____

1. ใช่ | 2. ไม่ใช่

Ca00911aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1. จำเป็น | 2. ไม่จำเป็น

Ca00911bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้แว่นหรือเลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1. ใช้ประจำ | 2. ใช้บ้าง | 3. ไม่ใช้เลย

Ca00911cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น | 2. ไม่เป็น

Ca010ท่านเคยเข้ารับการผ่าตัดตาบ้างหรือไม่ (ข้อ 2 – 5 ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 ไม่เคย

2 เคยผ่าตัดเปลี่ยนเลนส์

3 เคยผ่าตัดเปลี่ยนลูกตา

4 เคยผ่าตัดลอกต้อ

5 อื่นๆ ระบุ _____

Ca011 ปัจจุบันท่านสวมแว่น หรือใส่เลนส์ปรับสายตาหรือไม่

1 ไม่ | 2 สวมแว่น หรือ เลนส์ปรับสายตา

Ca011a กรุณาประเมินการมองเห็น / สายตาของท่านว่าอยู่ในระดับใด

ระดับการมองเห็น

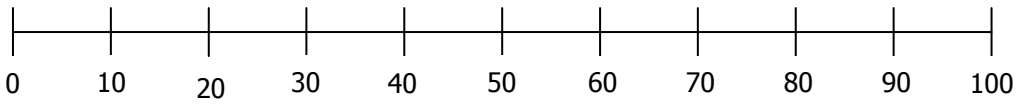

แย่มาก ปานกลาง ดีมาก

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการได้ยิน

Ca012 ท่านเคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์/ผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นโรคหรือมีอาการเกี่ยวกับหู/การได้ยินต่อไปนี้หรือไม่ ถ้าเคย เมื่อใด อาการดังกล่าวเป็นข้อจำกัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เคย	2. ไม่เคย

Ca0121 BRANCHPOINT: IF RHAS NO HEARING IMPAIRMENT, GO TO Ca013

Ca0121ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าหูหนวก หรือกำลังจะหนวก 1 ข้าง

1. ใช่	2. ไม่ใช่

Ca0121aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1. จำเป็น	2. ไม่จำเป็น

Ca0121bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้อุปกรณ์ / เครื่องช่วยการได้ยินหรือไม่

1. ใช้ประจำ	2. ใช้บ้าง	3. ไม่ใช้เลย

Ca0121cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca0122ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าหูหนวก หรือกำลังจะหนวก 2 ข้าง

1. ใช่	2. ไม่ใช่

Ca0122aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1. จำเป็น	2. ไม่จำเป็น

Ca0122bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้อุปกรณ์ / เครื่องช่วยการได้ยินหรือไม่

1. ใช้ประจำ	2. ใช้บ้าง	3. ไม่ใช้เลย

Ca0122cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1. เป็น	2. ไม่เป็น

Ca0123 ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าได้ยินเสียงแว่ว หรือเสียงสะท้อน

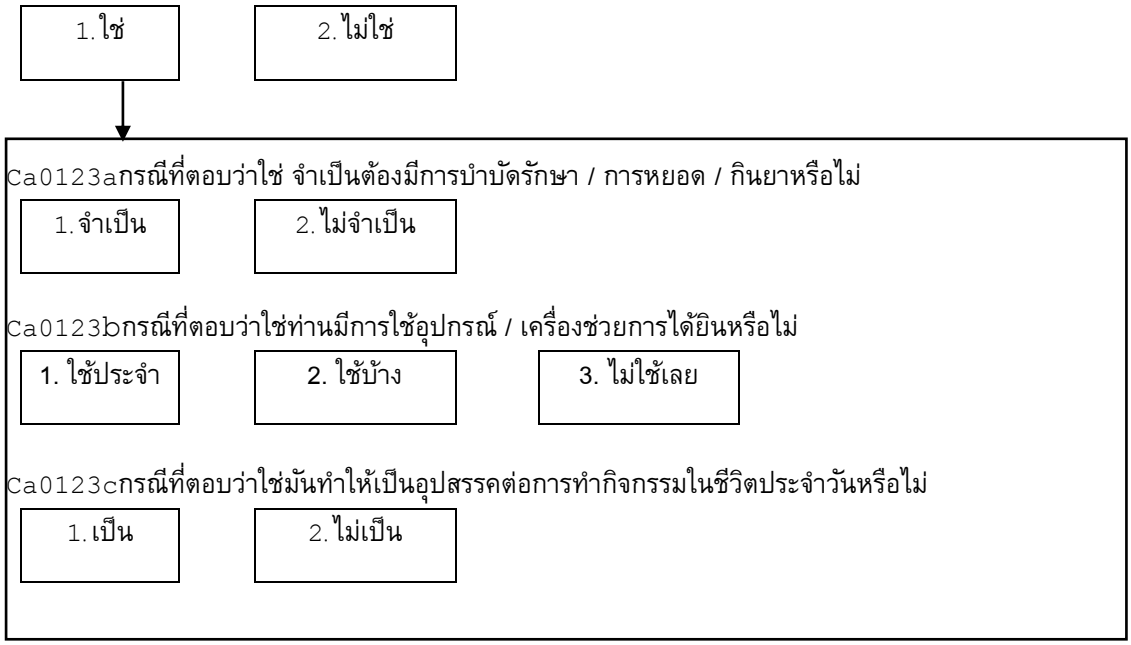

Ca0124ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าหูอื้อ

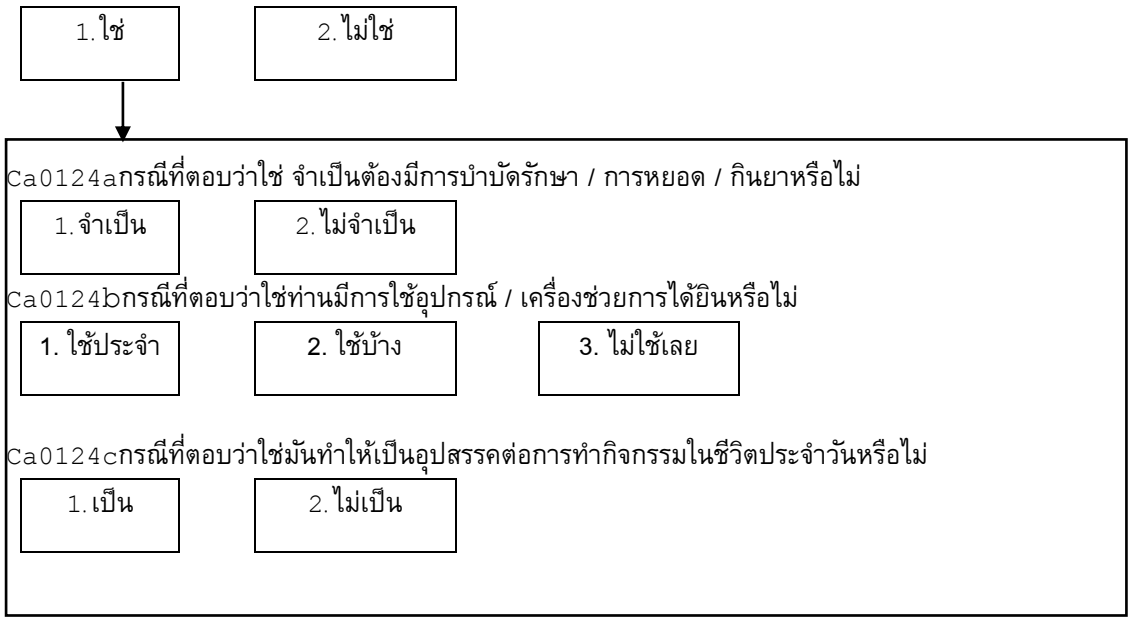

Ca0125ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า<u>น้ำในหูไม่เท่ากัน</u>

1.ใช่	2.ไม่ใช่

Ca0125aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1.จำเป็น	2.ไม่จำเป็น

Ca0125bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้อุปกรณ์ / เครื่องช่วยการได้ยินหรือไม่

1. ใช้ประจำ	2. ใช้บ้าง	3. ไม่ใช้เลย

Ca0125cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca0126ท่านได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาเจ็บป่วยเกี่ยวกับ<u>หู / การได้ยิน อื่นๆ</u> โปรดระบุ_____

1.ใช่	2.ไม่ใช่

Ca0126aกรณีที่ตอบว่าใช่ จำเป็นต้องมีการบำบัดรักษา / การหยอด / กินยาหรือไม่

1.จำเป็น	2.ไม่จำเป็น

Ca0126bกรณีที่ตอบว่าใช่ท่านมีการใช้อุปกรณ์ / เครื่องช่วยการได้ยินหรือไม่

1. ใช้ประจำ	2. ใช้บ้าง	3. ไม่ใช้เลย

Ca0126cกรณีที่ตอบว่าใช่มันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือไม่

1.เป็น	2.ไม่เป็น

Ca013 BRANCHPOINT:IF RNEVER HAD ANY EAR SURGERY,ANSWER Ca013 THEN GO TO Ca014a

Ca013 ท่านเคยเข้ารับการผ่าตัดหูบ้างหรือไม่ อย่างไร

1 เคย ระบุ _____

2 ไม่เคย

Ca014 ปัจจุบันท่านใช้อุปกรณ์ช่วยฟังหรือไม่

1 ไม่ใช้

2 ใช้เครื่องช่วยฟัง

Ca014a กรุณาประเมินการได้ยินของท่านว่าอยู่ในระดับใด

ระดับการได้ยิน

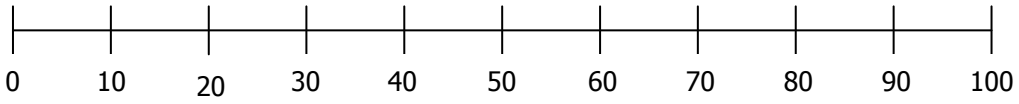

แย่มาก ปานกลาง ดีมาก

คำถามถัดไป เป็นคำถามเกี่ยวกับสุขภาพปากและฟัน

Ca015ปัจจุบันท่านใส่ฟันปลอมหรือไม่

1 ใส่ทั้งฟันบนและฟันล่าง

2 ใส่ ฟันบน หรือฟันล่าง

3 ใส่บางซี่

4 ไม่ใส่

Ca016กรุณาประเมินสามารถในการเคี้ยวของเหนียว/แข็ง/กรอบ เช่น เนื้อ ฝรั่ง แอปเปิ้ล ของท่านว่าอยู่ในระดับใด

ความสามารถในการเคี้ยว

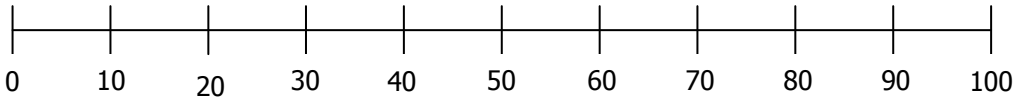

แย่มาก ปานกลาง ดีมาก

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพร่างกาย การออกกำลังกายและการรับประทานอาหาร

Ca017กรุณาระบุน้ำหนักตัวของท่านในปัจจุบัน

1 _____ กิโลกรัม

2 DK

Ca017aกรุณาระบุรอบเอวของท่านในปัจจุบัน (วัดผ่านสะดือ)

1_____ นิ้ว

2 DK

Ca017bกรุณาระบุส่วนสูงของท่านในปัจจุบัน

1 _____เซนติเมตร

2 DK

Ca017cคำนวณดัชนีมวลกาย(automatic calculation)

Ca017dท่านคิดว่ารูปร่างของท่านขณะนี้เป็นอย่างไร กรุณาระบุว่า ตัวท่านอ้วน-ผอมเพียงใด

(ตามความคิด/ความรู้สึกของท่าน)

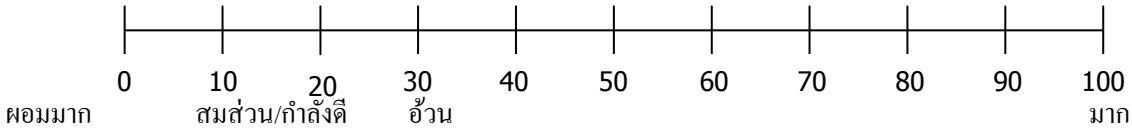

Ca018ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา น้ำหนักตัวของท่าน เพิ่มหรือลดมากกว่า 5 กิโลกรัมใช่หรือไม่

1 ใช่ น้ำหนักเพิ่มมากกว่า 5 กิโลกรัม

2 ใช่ น้ำหนักลดมากกว่า 5 กิโลกรัม

3 ใช่ น้ำหนักเพิ่มมากกว่า 5 กิโลกรัม แต่ปัจจุบันลดลงเท่าเดิมแล้ว

4 ใช่ น้ำหนักลดมากกว่า 5 กิโลกรัมแต่ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเท่าเดิมแล้ว

5 ไม่ใช่ น้ำหนักคงที่ (เพิ่ม/ลด ไม่เกิน 5 กิโลกรัม)

Ca019ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ความสูงของท่านลดลงบ้างหรือไม่

1 ลดลง แต่ไม่เกิน 1 เซนติเมตร

2 ลดลงมากกว่า 1 เซนติเมตร

3 ไม่ลดลง ส่วนสูงคงที่

4 DK

Ca020ท่านออกกำลังกายบ้างหรือไม่

1 ออกกำลังกาย _____วัน / สัปดาห์	2 ไม่เคย

Ca021 BRANCHPOINT: IF R COULDN'T EXERCISE,ANSWER Ca021 THEN GO TO Ca025

Ca021กรุณาระบุเหตุผลหลักที่ทำให้ท่านไม่ออกกำลังกาย หรือ ออกกำลังกายเป็นประจำ ไม่ได้

1 ไม่ว่าง

2 ขี้เกียจ

3 ไม่ชอบการออกกำลังกาย

4 ไม่ทราบจะไปออกกำลังกายที่ไหน

5 ไม่มีใครไปด้วย

6 ไม่เคยคิด/ไม่เห็นความสำคัญ

7 มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ

Ca022ในแต่ละครั้งที่ออกกำลังกาย ปกติท่านออกกำลังกายครั้ง/วันละกี่นาที_____ นาที (ใส่ 0 ถ้าไม่ออกกำลังกาย)

Ca023 ท่านออกกำลังกายเป็นประจำมานานเท่าใดแล้ว

1 ยังไม่ถึง3 เดือน

2 4 – 6 เดือน

3 7 เดือน – 1 ปี

4 1 – 2 ปี

5 3 – 4 ปี

6 5 – 6 ปี

7 มากกว่า 7 ปี

Ca024โดยปกติท่านออกกำลังกายที่ใด

1 ที่บ้าน

2 สวนสาธารณะที่อยู่ในชุมชน/หมู่บ้าน

3 สวนสาธารณะที่อยู่ในอำเภอ/จังหวัด

4 สถานออกกำลังกายของเอกชน / Sport Club

5อื่น ๆ ระบุ_____

Ca025ใน 2 วันที่ผ่านมาท่านรับประทานอาหารมื้อใดบ้าง

Ca025a เมื่อวานนี้

a)<u>อาหารเช้า</u>

1 กิน

2 ไม่กิน

3 จำไม่ได้

b)<u>อาหารกลางวัน</u>

1 กิน

2 ไม่กิน

3 จำไม่ได้

c)<u>อาหารเย็น</u>

1 กิน

2 ไม่กิน

3 จำไม่ได้

d)<u>อาหารมื้ออื่นๆ</u>

1 กิน

2 ไม่กิน

3 จำไม่ได้

Ca025b วานซืนนี้ (วันก่อนเมื่อวานนี้)

a)อาหารเช้า	b)อาหารกลางวัน
1 กิน	1 กิน
2 ไม่กิน	2 ไม่กิน
3 จำไม่ได้	3 จำไม่ได้
c)อาหารเย็น	d)อาหารมื้ออื่นๆ
1 กิน	1 กิน
2 ไม่กิน	2 ไม่กิน
3 จำไม่ได้	3 จำไม่ได้

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

Ca026 BRANCHPOINT: IF R NEVER SMOKE, ANSWER Ca026 THEN GO TO Ca029

Ca026ท่านสูบบุหรี่/เคยสูบบุหรี่หรือไม่

1 เคยสูบบุหรี่และปัจจุบันก็ยังสูบบุหรี่อยู่
2 เคยสูบบุหรี่แต่ปัจจุบันเลิกบุหรี่แล้ว
3 ไม่เคยสูบบุหรี่

Ca027สำหรับท่านที่สูบบุหรี่/เคยสูบบุหรี่

Ca027aท่านเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ _____ ปี

Ca027bรวมระยะเวลาที่สูบบุหรี่_____ ปี

Ca027cสำหรับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่แล้วในปัจจุบัน ท่านเลิกสูบบุหรี่มาแล้ว _____ ปี

Ca028สำหรับผู้ที่ยังสูบบุหรี่อยู่ในปัจจุบัน

Ca028aโดยเฉลี่ย ท่านสูบบุหรี่วันละกี่มวน (1 ซองมี 20 มวน) _____ มวน/วัน

Ca028bตั้งแต่สูบบุหรี่มา ท่านสูบบุหรี่มากที่สุด กี่มวน/วัน _____ มวน/วัน

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการดื่มสุรา

Ca029 BRANCHPOINT: IF R NEVER DRINKING ALCOHOL, ANSWER Ca029 THEN GO TO Ca033

Ca029 ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ หรือไวน์ หรือไม่

1 เคยดื่มและปัจจุบันก็ยังดื่มอยู่
2 เคยดื่มแต่ปัจจุบันเลิกแล้ว
3 ไม่เคยดื่ม

Ca030สำหรับ R ที่ดื่ม/เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Ca030aท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่ออายุ_____ ปี

Ca030bรวมระยะเวลาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ _____ ปี

Ca030cสำหรับ R ที่ปัจจุบันเลิกดื่มแล้ว ท่านเลิกดื่มมาแล้ว _____ ปี

Ca031สำหรับ R ที่ยังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน ท่านดื่มอะไร ดื่มบ่อยและมากน้อยเพียงใด

Ca031a เหล้า/สุรา/วิสกี้

<u>ความถี่ในการดื่ม</u>

1 ทุกวัน
2 4 - 6 วัน / สัปดาห์
3 1 – 3 วัน / สัปดาห์
4 1 – 3 วัน / เดือน
5 ไม่ดื่ม

<u>ปริมาณที่ดื่ม</u>

ครั้งละ _____ แก้ว (1 แก้ว = 50 cc)

Ca031b เบียร์

<u>ความถี่ในการดื่ม</u>

1 ทุกวัน
2 4 - 6 วัน / สัปดาห์
3 1 – 3 วัน / สัปดาห์
4 1 – 3 วัน / เดือน
5 ไม่ดื่ม

<u>ปริมาณที่ดื่ม</u>

ครั้งละ _____ แก้ว (1 แก้ว = 50 cc)

Ca031c อื่นๆ โปรดระบุ _____

ความถี่ในการดื่ม

1 ทุกวัน

2 4 - 6 วัน / สัปดาห์

3 1 – 3 วัน / สัปดาห์

4 1 – 3 วัน / เดือน

5 ไม่ดื่ม

ปริมาณที่ดื่ม

ครั้งละ _____ แก้ว (1 แก้ว = 50 cc)

Ca032สำหรับ R ที่ยังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในปัจจุบัน : ท่านมีความตั้งใจ ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มหรือไม่

1 กำลังพยายามลด/ละ/เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปรึกษาแพทย์

2 กำลังพยายามลด/ละ/เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยตนเอง

3 อยากลด/ละ/เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ทำไม่ได้

4 จำเป็นต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งแรกในตอนเช้าเพื่อแก้อาการเมาค้างหรือเพื่อให้อารมณ์คงที่

5 ไม่ได้ทำอะไร/ไม่มีความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่ม

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้สึกในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา

Ca033ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาท่านมีความรู้สึกต่อไปนี้บ่อยมากน้อยเพียงใด

Ca0331เบื่อ ๆ ไม่สนใจคนและ/หรือสิ่งรอบตัว

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0332ขาดสมาธิ

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0333รู้สึกเศร้า

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0334รู้สึกมีความสุข

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0335รู้สึกกลัว วิตกจริต เครียด

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0336นอนไม่หลับ/หลับยาก

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0337รู้สึกพอใจ

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0338เหงา

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0339ผิดหวัง ไม่สมหวัง

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

Ca0331รู้สึกผิดหวังกับตนเองรู้สึกตนเองไร้ค่า

1 เกือบตลอดเวลา (5 – 7 วัน)

2 บ่อยๆ (3 – 4 วัน)

3 บางครั้ง (1 – 2 วัน)

4 น้อยมาก (ไม่ถึงวัน) หรือ ไม่มีเลย

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา/ความยากลำบากที่ท่านอาจประสบในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเนื่องจากสุขภาพหรือสภาพร่างกาย

Ca034 ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาท่านมีปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้หรือไม่ (ไม่รวมปัญหาที่คาดว่าจะหายได้ภายใน 3 เดือน)

Ca0341การแต่งตัว (หยิบเสื้อผ้าจากตู้หรือราว สวมใส่เสื้อผ้า ติดกระดุม/รูดซิป คาดเข็มขัด)

1 ทำเองได้หมด
2 ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งหรือบางขั้นตอน
3 ต้องการความช่วยเหลือบ่อยๆในบางขั้นตอน
4 จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในทุกขั้นตอน

Ca0342การล้างหน้า และ/หรือแปรงฟัน

1 ทำเองได้หมด
2 ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งหรือบางขั้นตอน
3 ต้องการความช่วยเหลือบ่อยๆในบางขั้นตอน
4 จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในทุกขั้นตอน

Ca0343การอาบน้ำ และ/หรือสระผม

1 ทำเองได้หมด
2 ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งหรือบางขั้นตอน
3 ต้องการความช่วยเหลือบ่อยๆในบางขั้นตอน
4 จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในทุกขั้นตอน

Ca0344การรับประทานอาหาร (ไม่รวมการจัดเตรียมหรือการทำอาหาร)

1 ทำเองได้หมด
2 ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งหรือบางขั้นตอน
3 ต้องการความช่วยเหลือบ่อยๆในบางขั้นตอน
4 จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในทุกขั้นตอน

Ca0345เรื่องอื่นๆ ระบุ _____

1 ทำเองได้หมด
2 ต้องการความช่วยเหลือบางครั้งหรือบางขั้นตอน
3 ต้องการความช่วยเหลือบ่อยๆในบางขั้นตอน
4 จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในทุกขั้นตอน

For interviewer

Ca035 BRANCHPOINT: IF another HH member answer the questions, GO TO Ca036

Ca035ในการตอบคำถามส่วนนี้ ท่านต้องช่วยผู้ตอบในขณะให้สัมภาษณ์บ่อยแค่ไหน

1 ไม่ต้องช่วยเลย

2 ช่วยบ้างบางครั้ง

3 ช่วยมากหรือตลอดเวลา

4 ต้องอาศัยผู้อื่นในการให้ข้อมูล

Ca036 ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนมีความสัมพันธ์อะไรกับR

1 คู่สมรส/คู่ครอง

2 แม่

3 พ่อ

4 แม่ของคู่สมรส

5 พ่อของคู่สมรส

6 พี่ – น้อง (ร่วมบิดา มารดา)

7 พี่เขย/น้องเขย, พี่สะใภ้/น้องสะใภ้

8 ลูก

9 คู่สมรสของลูก

10 หลาน (ลูกของลูก)

11 ญาติอื่นๆ

12 ผู้ช่วยพยาบาลหรืออื่นๆที่ไม่ใช่ญาติ

HART Wave 2 – Section C Health status

DRAFT VERSION 2Dec2016

****

Ca001In general, how would you rate your physical health status?

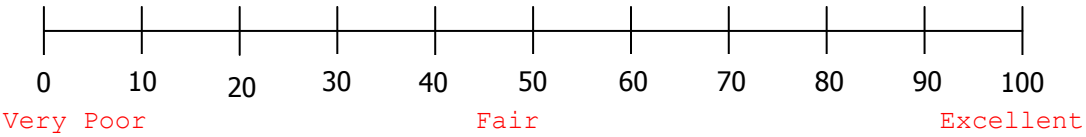

In general, how would you rate your mental health status?

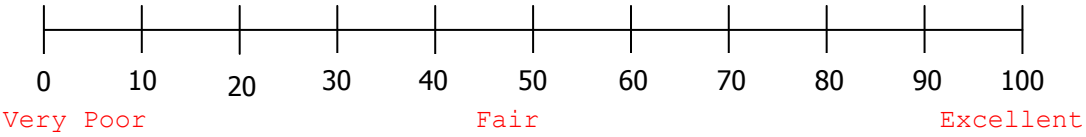

Ca002 Have you been diagnosed from a doctor for the following disability conditions? And does that condition limit your ability to do paid work?

1.Yes 2.No

Ca0021 BRANCHPOINT: IF R HAS NO DISABILITES CONDITION, GO TO Ca003 BRANCHPOINT

Ca0021Have you been diagnosed from a doctor for the physical disabilityconditions? (arms, legs)

1.Yes 2.No

Ca0021a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0022Have you been diagnosed from a doctor for visual impairment?

1.Yes 2.No

Ca0022a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0023Have you been diagnosed from a doctor for hearing impairment?

1.Yes 2.No

Ca0023a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0024Have you been diagnosed from a doctor for speech disorders?

1.Yes 2.No

Ca0023a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0025Have you been diagnosed from a doctor for Excretory system diseases/constipation?

1.Yes 2.No

Ca0025a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0026Have you been diagnosed from a doctor for mental illness?

1.Yes 2.No

Ca0026a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca0027Have you been diagnosed from a doctor for other disability conditions? _____

1.Yes 2.No

Ca0027a If yes, Degree of work limitations

1.Severe 2.Moderate 3.Mild 4.None

Ca003 Have you been diagnosed from a doctor for the following illnesses? When? Does it need a treatment? And does that illness limit your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0031 BRANCHPOINT:IF R HAS NO ILLNESS, GO TO Ca004 BRANCHPOINT

Ca0031Have you been diagnosed from a doctor for Hypertension / high blood pressure?

1.Yes	2.No

Ca0031aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0031bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes	2.No

Ca0031cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0032Have you been diagnosed from a doctor for Diabetes/high blood sugar?

1.Yes	2.No

Ca0032aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0032bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes	2.No

Ca0032cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0033Have you been diagnosed from a doctor for Brain cancer/brain tumor?

1.Yes　　2.No

Ca0033aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0033bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0033cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0034Have you been diagnosed from a doctor for other cancer, please specify_____

1.Yes　　2.No

Ca0034aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0034bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0034cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0035Have you been diagnosed from a doctor for Lung Diseases /Emphysema?

1.Yes　　2.No

Ca0035aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0035bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0035cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0036Have you been diagnosed from a doctor for Liver Diseases?

1.Yes　　2.No

Ca0036aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0036bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0036cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0037Have you been diagnosed from a doctor for Kidney Diseases?

1.Yes　　2.No

Ca0037aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0037bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0037cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0038Have you been diagnosed from a doctor for Vascular diseases/heart disease/heart failure?

1.Yes　　2.No

Ca0038aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0038bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0038cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0039Have you been diagnosed from a doctor for Brain Diseases/Alzheimer's disease?

1.Yes　　2.No

Ca0039aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca0039bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca0039cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00310Have you been diagnosed from a doctor for emotional/ nervous/ psychiatric?

1.Yes　　2.No

Ca00310aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00310bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca00310cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00311Have you been diagnosed from a doctor for Rheumatism /arthritis?

1.Yes　　2.No

Ca00311aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00311bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca00311cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00312Have you been diagnosed from a doctor for Diseases of the bone /low bone density and osteoporosis?

1.Yes　　2.No

Ca00312aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00312bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca00312cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00313**Male only**:Have you been diagnosed from a doctor for prostate-related diseases?

1.Yes　　2.No

Ca00313aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00313bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca00313cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00314 **Female only**:Have you been diagnosed from a doctor for uterus/ovary-related diseases?

1.Yes　　2.No

Ca00314aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00314bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes　　2.No

Ca00314cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca00315Have you been diagnosed from a doctor for other diseases?
Please specify _____

1.Yes 2.No

Ca00315aIf yes, Year first diagnosed:Year_____

Ca00315bIf yes, taking any medication/injection

1.Yes 2.No

Ca00315cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca004 Did you feel any pain or ache in the following body parts in the last month? Does that pain/ache limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0041 BRANCHPOINT:IF RHAS NO pain, GO TO Ca005

Ca0041 Did you feel any pain or ache on **Head**in the last month?

1. severe 2.moderate 3.mild 4.None

Ca0041a Does that pain /ache limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0042 Did you feel any pain or ache on **Shoulder** in the last month?

1. severe 2.moderate 3.mild 4.None

Ca0042a Does that pain /ache limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0043 Did you feel any pain or ache on **Arms**in the last month?

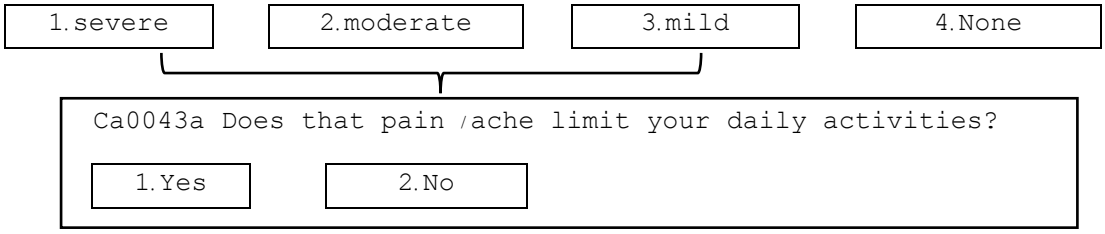

Ca0044 Did you feel any pain or ache on **Wrist**in the last month?

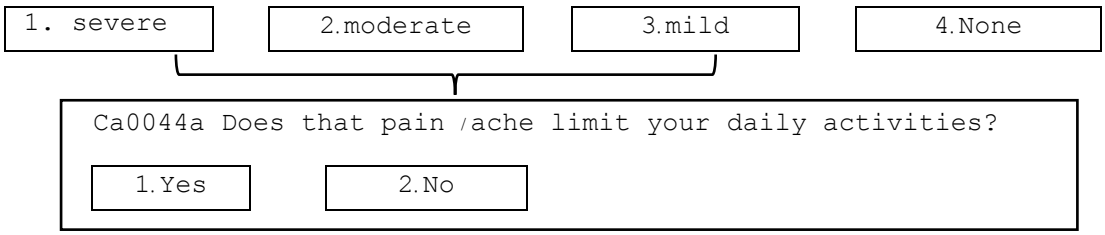

Ca0045Did you feel any pain or ache on **Fingers**in the last month?

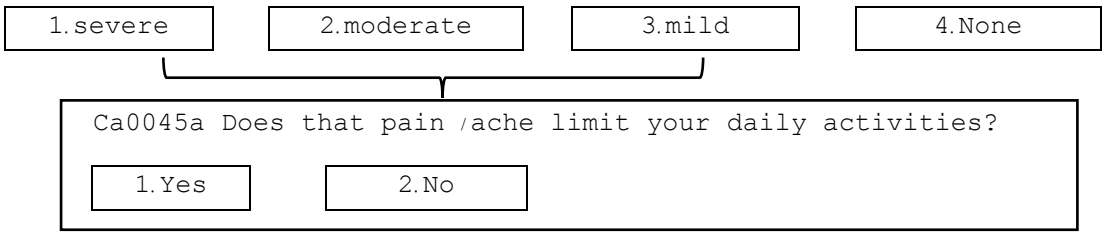

Ca0046Did you feel any pain or ache on **Chest**in the last month?

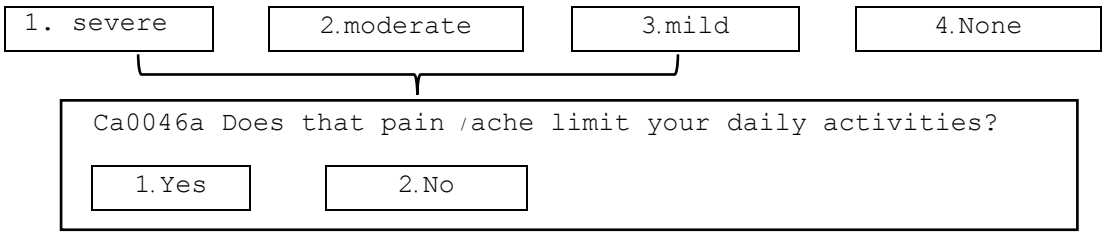

Ca0047 Did you feel any pain or ache on **Stomach**in the last month?

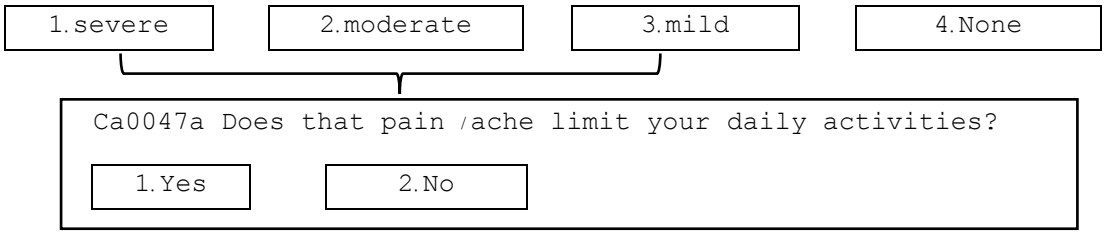

Ca0048 Did you feel any pain or ache on **Back** in the last month?

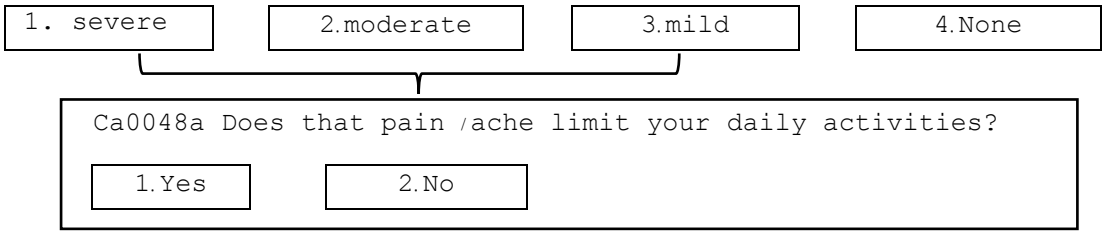

Ca0049Did you feel any pain or ache on **Hips**in the last month?

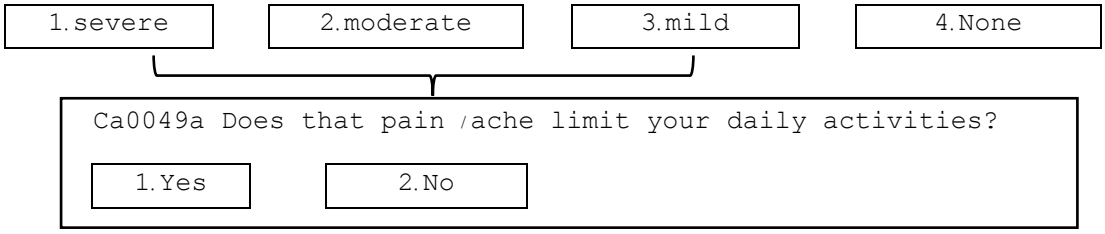

Ca00410Did you feel any pain or ache on **Legs**in the last month?

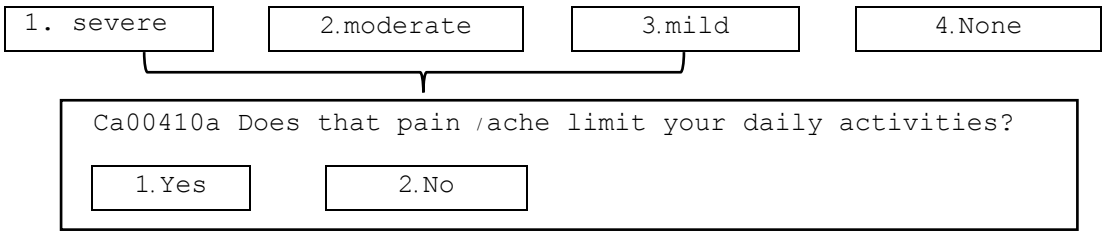

Ca00411 Did you feel any pain or ache on **Knees**in the last month?

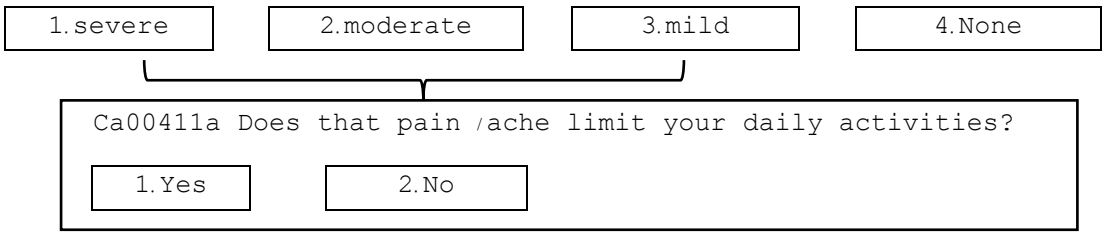

Ca00412Did you feel any pain or ache on **Ankles**in the last month?

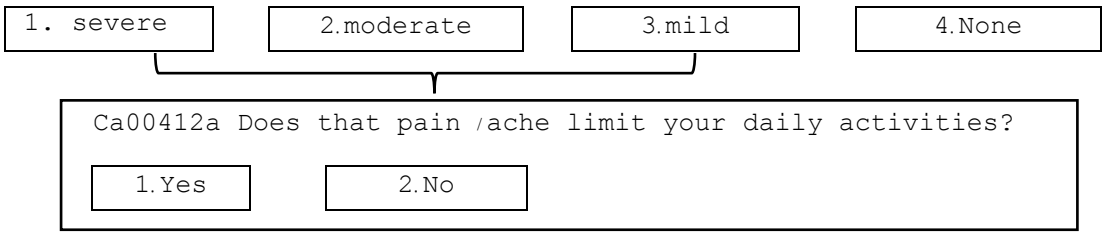

Ca00413 Did you feel any pain or ache on **Toes**in the last month?

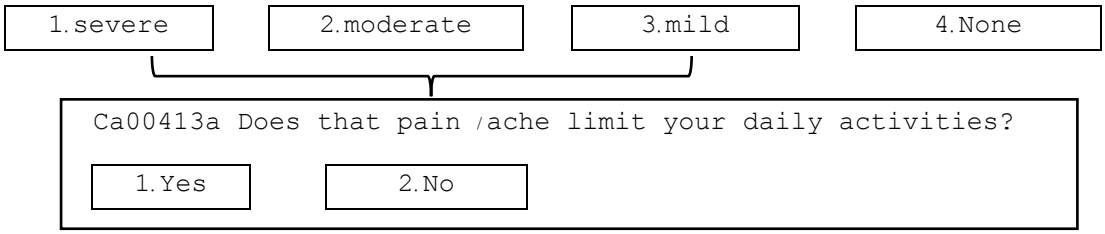

Ca00414 Did you feel any pain or ache on **other body part** in the last month?
Specify _____

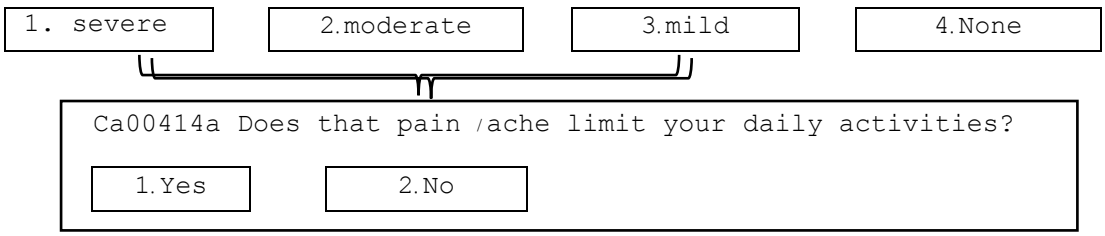

Ca005 In the past year (from January1to December 31, 2016), were you involved in an accident that affects your physical health? When was that? And whether the result from that accident limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0051 BRANCHPOINT:IF R HAS NOT INVOLVED IN ANACCIDENT, GO TO Ca006

Ca0051 Automobile accident

1.Permanent	2.Temporary	3.No

Ca0051a The result from that accident limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0052Fall down, number of time _____

1.Permanent	2.Temporary	3.No

Ca0052a The result from that accident limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0053Hit by a falling object

1.Permanent	2.Temporary	3.No

Ca0053a The result from that accident limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0054Other, please specify _____

1.Permanent	2.Temporary	3.No

Ca0054a The result from that accident limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca006Do you worry about falling down?

1 Yes, I'm so worried that I have refrained from doing certain activities.

2 Yes, I'm somewhat worried but I haven't not refrained from any daily activities.

3 Yes, a little bit.

4 Not at all.

Please excuse us for asking some privacy questions:

Ca007In the past year (from January1to December 31, 2016)have you lost any amount of urine beyond your control?

1 Yes, all the times

2 Yes, more often than 15 days a month

3 Yes, 5-15 days a month

4 Yes, no more than 5 days a month

5 No

Ca008Have you ever used any absorbent products such as pads, special garments, sanitary napkins, or toilet paper for your urine loss condition? And how often is that?

1 always

2 Often

3 Once in a while

4 No

The following questions are about your eyesight and vision

Ca009 Have you ever been diagnosed from a doctor about the following eye/visual impairments? If so, when and whether the condition limits your daily activities?

1.Yes	2.No

Ca0091 BRANCHPOINT: IF RHAS NO EYE/VISUAL IMPAIRMENTS, GO TO Ca010

Ca0091 Have you been diagnosed from a doctor for Blind (1 eye)

1. Yes 2. No

Ca0091a If yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1. Necessary 2. Not Necessary

Ca0091b If yes, use of glasses or corrective lens?

1. always 2. sometimes 3. None

Ca0091c If yes, Limit your daily activities?

1. Yes 2. No

Ca0092 Have you been diagnosed from a doctor for Blind (both eyes)

1. Yes 2. No

Ca0092a If yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1. Necessary 2. Not Necessary

Ca0092b If yes, use of glasses or corrective lens?

1. always 2. sometimes 3. None

Ca0092c If yes, Limit your daily activities?

1. Yes 2. No

Ca0093 Have you been diagnosed from a doctor for Myopia (Near vision problem)

1. Yes 2. No

Ca0093a If yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1. Necessary 2. Not Necessary

Ca0093b If yes, use of glasses or corrective lens?

1. always 2. sometimes 3. None

Ca0093c If yes, Limit your daily activities?

1. Yes 2. No

Ca0094Have you been diagnosed from a doctor for hyperopia(Distal vision problem)

1.Yes　　2.No

Ca0094aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary　　2.Not Necessary

Ca0094bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always　　2.sometimes　　3.None

Ca0094cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0095Have you been diagnosed from a doctor for Astigmatism?

1.Yes　　2.No

Ca0095aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary　　2.Not Necessary

Ca0095bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always　　2.sometimes　　3.None

Ca0095cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0096Have you been diagnosed from a doctor for Glaucoma?

1.Yes　　2.No

Ca0096aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary　　2.Not Necessary

Ca0096bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always　　2.sometimes　　3.None

Ca0096cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes　　2.No

Ca0097Have you been diagnosed from a doctor for Cataract?

1.Yes 2.No

Ca0097aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0097bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0097cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0098Have you been diagnosed from a doctor for Pterygium?

1.Yes 2.No

Ca0098aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0098bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0098cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0099 Have you been diagnosed from a doctor for Pinguecula?

1.Yes 2.No

Ca0099aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0099bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0099cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca00910 Have you been diagnosed from a doctor for Dry eye/Xerophthalmia?

1.Yes 2.No

Ca00910aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca00910bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca00910cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca00911 Have you been diagnosed from a doctor for other, please specify_____

1.Yes 2.No

Ca00911aIf yes, Any treatment?/eye dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca00911bIf yes, use of glasses or corrective lens?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca00911cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca010 Have you ever had an eye surgery? Please check all that apply.

1 No
2 Yes, a lens replacement
3 Yes, an eye replacement
4 Yes, cataract
5 Yes, others, please specify _____

Ca011 Have you wear the glasses or contacts lens for adjust your eye sight

1 No 2 Yes

Ca011a How would you rate your current vision/eyesight?

Your eyesight

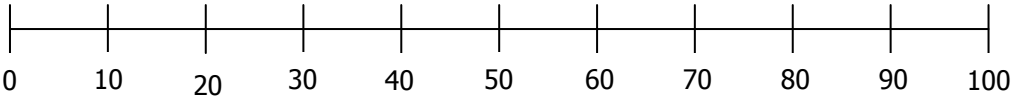

Very Poor Fair Excellent

The next questions are about your hearing.

Ca012Have you been diagnosed from a doctor with any hearing impairment? When was that? Does that condition limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0121 BRANCHPOINT: IF RHAS NO HEARING IMPAIRMENT, GO TO Ca013

Ca0121Have you been diagnosed from a doctor forhearing loss (1ear)

1.Yes 2.No

Ca0121aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0121bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0121cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0122Have you been diagnosed from a doctor forhearing loss (bothears)

1.Yes 2.No

Ca0122aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0122bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0122cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0123Have you been diagnosed from a doctor forauditory hallucination

1.Yes 2.No

Ca0123aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0123bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0123cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0124 Have you been diagnosed from a doctor forauditory Tinnitus

1.Yes 2.No

Ca0124aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0124bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0124cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0125 Have you been diagnosed from a doctor forauditory Meniere's disease?

1.Yes 2.No

Ca0125aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0125bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0125cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca0126 Have you been diagnosed from a doctor forear /hearing related illnesses?

1.Yes 2.No

Ca0126aIf yes, Any treatment?/ear dropping/taking any medication?

1.Necessary 2.Not Necessary

Ca0126bIf yes, wear a hearing aid?

1.always 2.sometimes 3.None

Ca0126cIf yes, Limit your daily activities?

1.Yes 2.No

Ca013 BRANCHPOINT:IF RNEVER HAD ANY EAR SURGERY,ANSWER Ca013 THEN GO TO Ca014a

Ca013 Have you ever had any ear surgery?

1 Yes, please specify _____ 2 No

Ca014 Have you wear a hearing aid?

1 No 2 Yes

Ca014a How would you rate your current hearing ability?

Hearing ability

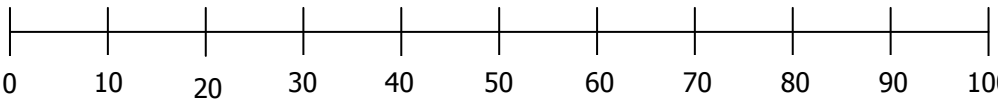

Very Poor Fair Excellent

The next questions are about your dental and oral health

Ca015 Do you wear dentures?

1 yes, both upper and lower teeth
2 yes, either upper or lower teeth
3 yes, some teeth
4 No

Ca016 How would you rate your ability to chew sticky, solid, or crispy food such as a steak, a guava or an apple?

Ability to chew

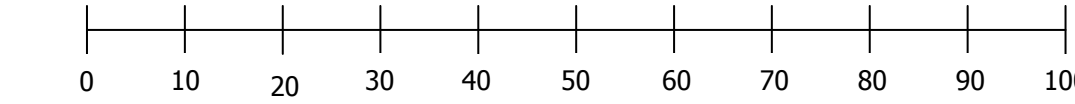

Very Poor Fair Excellent

The next set of questions about your physical status, exercises and diets

Ca017Your weight

1 _____ kg.
2 DK

Ca17a Your waist

1 _____ inch
2 DK

Ca17b Your height

1 _____ inch
2 DK

Ca017cBMI(automatic calculation)

Ca017dWhat would you think about your current body size?

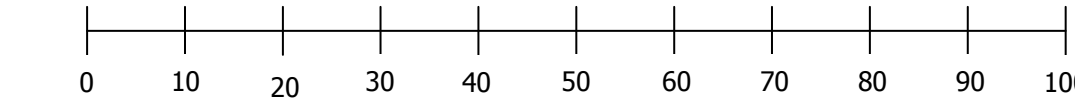

Very thin Fine Very fat

Ca018 Have you gained or lost weight more than 5 kg lastyears?

1 yes, gained more than 5 kg
2 yes, lost more than 5 kg
3 yes, gained more than 5 kg but have lost all of that
4 yes, lost more than 5 kg but have gained that back
5 no or gain/lost less than 5 kg

Ca019 In the past year (from January1to December 31, 2016)did you shrink?

1 yes, but less than 1 cm.
2 yes, more than 1 cm
3 no
4 DK

Ca020Do you exercise?

1 Yes, _____ days/week	2 No

Ca021 BRANCHPOINT: IF R COULDN'T EXERCISE, ANSWER Ca021 THEN GO TO Ca025

Ca021Please specify the main reason you couldn't exercise or exercise regularly

1 too busy
2 lazy
3 don't like exercise
4 no place to go exercise
5 no accompany
6 don't think it's important to exercise regularly
7 health problem, unable to exercise

Ca022 On the day you exercise, how long do you exercise? _____ Minutes (put 0 if don't exercise)

Ca023 How long have you been exercising regularly?

1 less than 3 months
2 4-6 months
3 7 months-1 year
4 a private fitness center or sport club
5 3-4 years
6 5 - 6years
7 more than 7 years

Ca024 Where do you normally go workout?

1 home
2 a local(community or village)public park
3 a district/city/provincial public park
4 a private fitness center or sport club
5 others, please specify _____

Ca025 How many meals you had in the last 2 days? which one? and which meal do you usually eat?

Ca025a Yesterday

Breakfast
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Lunch
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Dinner
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Other
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Ca025b The day before yesterday

Breakfast
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Lunch
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Dinner
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

Other
1 Yes
2 No
3 Couldn't remember

The following questions are about your smoking behavior

Ca026 BRANCHPOINT: IF R NEVER SMOKE, ANSWER Ca026 THEN GO TO Ca029

Ca026Have you ever smoked cigarettes?
1 yes, and still smoke now
2 yes, but already quitted smoking
3 never

Ca027 For R currently smokes or ever smoked
Ca027a How old were you when you smoked your first cigarette?
_____ years old

Ca027b How many years altogether you have been smoking?
_____ years

Ca027c For those who had already quitted, how many years ago did you stop smoking?
_____ years

Ca028 For a current smoker,
Ca028a How many cigarettes do you usually smoke in a day now? (1 pack contains 20 cigarettes)_____ cigarettes/day

Ca028b Since you ever started smoking, when you were smoking the most, how many cigarettes did you usually smokeper day? ___ cigarettes/day

The following questions are about drinking/alcohol intake

Ca029 BRANCHPOINT: IF R NEVER DRINKING ALCOHOL, ANSWER Ca029 THEN GO TO Ca033

Ca029 Do you ever drink alcoholic beverages such as liquor, beer or wine?]

1 Yes, and still drinking

2 Yes, but do not drink now

3 No

Ca029 ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ หรือไวน์ หรือไม่

1 เคยดื่มและปัจจุบันก็ยังดื่มอยู่

2 เคยดื่มแต่ปัจจุบันเลิกแล้ว

3 ไม่เคยดื่ม

Ca030 For R who drinks or ever drink

Ca030a How old were you when you had your first drink? ____ years old

Ca030b How many years altogether have you been drinking? _____ years

Ca030c For R who quitted drinking, you have stopped drinkingfor_____ years

Ca031 For R who is still drinking, what do you drink? How much and how often?

Ca031a Liquor/spirits/whisky

How often?

1 everyday

2 4 -6 days/week

3 1 -3 days/week

4 1 -3 days/months

5 No

How much?

Number of glasses _____ each time (1 glass =50cc)

Ca031b Beer

How often?

1 everyday

2 4 -6 days/week

3 1 -3 days/week

4 1 -3 days/months

5 No

How much?

Number of glasses _____ each time (1 glass =50cc)

Ca031c Other, please specify _____

How often?

1 everyday

2 4 -6 days/week

3 1 -3 days/week

4 1 -3 days/months

5 No

How much?

Number of glasses _____ each time (1 glass =50cc)

Ca032 For R who is currently drinking:do you intend to change your drinking behavior?

1 Yes, I'm trying to cut down my drinking with a guide/consultation from a doctor

2 yes, I'm trying to cut down my drinking by myself

3I wish to cut down my drinking but I couldn't do it

4 I need to take a drink first thing in the morning to get rid of a hangover or steady my nerves

5 I do not trying or intending to change any drinking behavior

The following questions are about your behavior and the feelings you have experienced in the past week

Ca033 In the past week, how often did you experience the following feelings?

Ca0331Bored, lose interest in most things

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0332Have trouble concentrating

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0333Sad/blue/depressed

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0334Feel pretty good/happy

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0335Anxiety/stress

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0336Have trouble falling asleep/insomnia

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0337Overall satisfied/full-filled

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0338Lonely

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca0339Dissatisfied/disappointed

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

Ca03310Feel down on myself, no good or worthless

1 Almost always (5-7 days)

2 often (3-4 days)

3 Sometimes (1-2 days)

4 Very rarely (less than 1 day)or None

The following questions are about difficulties people may have with variousactivities because of a health or physical problem

Ca034 In the last week, do you have the following difficulties? (excluding any difficulty that you expect to last less than 3 months)

Ca0341 Dressing (includes picking a cloth from the closet, putting on a shirt, a belt, buttoning, zipping up)

1 Able to do it all by myself

2 Need helps sometimes or some steps

3 Always need help in some steps

4 Need helps for all steps

Ca0342 Washing your face and/or brushing your teeth

1 Able to do it all by myself

2 Need helps sometimes or some steps

3 Always need help in some steps

4 Need helps for all steps

Ca0343 Bathing/showering/washing your hairs

1 Able to do it all by myself

2 Need helps sometimes or some steps

3 Always need help in some steps

4 Need helps for all steps

Ca0344 Eating (excluding food preparation)

1 Able to do it all by myself

2 Need helps sometimes or some steps

3 Always need help in some steps

4 Need helps for all steps

Ca0345 Other, please specify _____

1 Able to do it all by myself

2 Need helps sometimes or some steps

3 Always need help in some steps

4 Need helps for all steps

For interviewer

Ca035 BRANCHPOINT: IF another HH member answer the questions, GO TO Ca036

Ca035How often did R need your assistance in answering this section?

1 never
2 sometimes
3most or all the times
4 need another HH member to answer the question

Ca036 What is the relationship between R and the HH member who answered the question?

1 spouse/partner
2 mother
3 father
4mother-in-law
5 father-in-law
6 sibling
7 brother-in-law or sister-in-law
8 child
9 child-in-law
10 grandchild
11 relative
12 a non-relative caregiver or assistant nurse

HART Wave 2 – Section C Health status

DRAFT VERSION 29 November 2016

Part Cb. Health insurance and healthcare utilization

****

Description

คำถามต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน (การประกันสุขภาพในภาครัฐมี 3 โครงการ คือ ① สวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ② กองทุนประกันสังคม ③ โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค)

Cb001 ปัจจุบันท่านได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพจากภาครัฐในโครงการใด

1 สวัสดิการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
2 กองทุนประกันสังคม
3 โครงการสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค)
4 DK
5 RF
6 อื่นๆ ระบุ _____

Cb002 ถ้าท่านได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพ ท่านเป็นผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหลักหรือเป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหลัก

1 เป็นผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหลัก
2 เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหลัก

Cb003 BRANCHPOINT: IF R DOES NOT BUY PRIVATE HEALTH INSURANCE, ANSWER "No" in Cb003 AND THEN GO TO Cb007 BRANCHPOINT

Cb003 ท่านซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพจากบริษัทประกันหรือไม่

1 ซื้อ
2 ไม่ซื้อ

Cb004 กรมธรรม์ประกันสุขภาพที่ท่านซื้อให้ความคุ้มครองในวงเงินจำนวนเท่าใด _____

Cb005 ท่านจ่ายค่าเบี้ยประกันสุขภาพ เป็นจำนวนเงินเท่าใดในแต่ละปี _____ บาท

Cb006 ท่านซื้อกรมธรรม์ประกันสุขภาพด้วยเหตุผลใด

1 เพื่อคุ้มครองค่ารักษาพยาบาล
2 เพื่อคุ้มครองค่ารักษาพยาบาล และเพื่อความมั่นคงในอนาคต (เป็นเงินออม เงินมรดก)
3 อื่นๆ (ระบุ) _____

Cb007 BRANCHPOINT: IF R DOES NOT BUY PRIVATE HEALTH INSURANCE, GO TO Cb007 BRANCHPOINT

Cb007 มีคนอื่นซื้อประกันสุขภาพให้ท่านหรือไม่

1 มี
2 ไม่มี – GO TO Cb009

Cb008 ใครเป็นคนซื้อและจ่ายค่าเบี้ยประกันสุขภาพให้ท่าน

1 คู่สมรสร่วมกับตัวท่าน
2 คู่สมรส
3 บุตร
4 บุตรเขย/บุตรสะใภ้
5 ผู้อื่น ระบุ _____

Cb009 ท่านมีกรมธรรม์ประกันสุขภาพทั้งหมด จำนวน _____ กรมธรรม์

Cb010 ค่าเบี้ยประกันสุขภาพรวมทั้งหมดเป็นเงินจำนวนเท่าใด (รวมต่อปี) _____บาท

Cb0011 BRANCHPOINT: IF R DIDN'T DO A MEDICAL CHECK UP LAST YEAR, GO TO Cb013 BRANCHPOINT

Cb011 ในปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านได้ตรวจร่างกายประจำปีหรือไม่

1 ตรวจ
2 ไม่ได้ตรวจ – GO TO Cb013

Cb012 ท่านไปตรวจสุขภาพ/รักษาเพิ่มเติม ภายหลังจากการตรวจเจอโรคหรืออาการที่พบจากการตรวจร่างกายประจำปีหรือไม่

1 ไป – GO TO Bb014
2 ไม่ได้ไป – GO TO Bb014

Cb013 เหตุใดท่านจึงไม่ไปตรวจสุขภาพประจำปี

1 ต้องการจะตรวจสุขภาพประจำปี แต่มีอุปสรรคในการเดินทางไปยังสถานที่ตรวจ
2 ไม่คิดว่าจะมีปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากผลการตรวจสุขภาพครั้งที่แล้วปกติดี
3 ไม่มีเวลา
4 ไม่สามารถจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีได้
5 กลัวผลการตรวจสุขภาพ
6 ไม่เห็นประโยชน์/ความจำเป็น
7 อื่น ๆ ระบุ _____

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้บริการการรักษาพยาบาลในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559)

<u>คนไข้นอก</u>

Cb014 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านได้ไปใช้บริการทางสุขภาพโดยไม่ค้างคืนจากสถานรักษาพยาบาลต่อไปนี้หรือไม่

Cb014a โรงพยาบาล

1 ใช้, จำนวนกี่ครั้ง? _____
ค่าใช้จ่ายโดยรวม? _____ บาท
2 ไม่ได้ใช้

Cb014b สถานีอนามัย

1 ใช้, จำนวนกี่ครั้ง? _____
ค่าใช้จ่ายโดยรวม? _____ บาท
2 ไม่ได้ใช้

Cb014c คลินิกเอกชน / โพลิคลินิค

1 ใช้, จำนวนกี่ครั้ง? _____
ค่าใช้จ่ายโดยรวม? _____ บาท
2 ไม่ใช้

<u>คนไข้ใน</u>

Cb0015 BRANCHPOINT: IF R DID NOT ADMIT, ANSWER 'NO' TO Cb0015 THEN GO TO Cb019 BRANCHPOINT

Cb015 ท่านเคยไปรักษาพยาบาลและพักค้างคืนในโรงพยาบาลหรือสถานรักษาพยาบาลในรอบปีที่ผ่านมา (จากเดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) หรือไม่

1 เคยไป จำนวน _____ครั้ง
2 ไม่เคยไป

Cb016 ครั้งสุดท้ายที่ท่านเข้าโรงพยาบาลและพักค้างคืน ท่านไปที่สถานพยาบาลประเภทใด

1 โรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร
2 โรงพยาบาลในศูนย์ภูมิภาค
3 โรงพยาบาลศูนย์ในจังหวัด
4 โรงพยาบาลประจำอำเภอ
5 อื่นๆ โปรดระบุ _____

Cb017 ในช่วงปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ในการเข้าโรงพยาบาลและพักค้างคืน ท่านต้องอยู่ในโรงพยาบาลนานเท่าใด? _____ คืน

Cb018 ครั้งสุดท้ายที่ท่านเข้าโรงพยาบาลและพักค้างคืน ท่านต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่ไม่สามารถเบิกจากแหล่งใดได้ เป็นจำนวนเท่าใด _____ Baht

คำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับ เมื่อท่านต้องเข้าโรงพยาบาลเป็นคนไข้ใน ใครเป็นผู้ดูแลหลัก/เฝ้าไข้ (ครั้งล่าสุด)

Cb0019 BRANCHPOINT: IF R DID NOT HAVE CARETAKER, ANSWER 'NONE' TO Cb019 THEN GO TO Cb023 BRANCHPOINT

Cb019 ใครเป็นผู้ดูแล**หลัก**(เฝ้าไข้) เมื่อท่านเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลครั้งล่าสุดที่ผ่านมา

1 คู่สมรส
2 บิดา/บิดาเลี้ยง
3 มารดา/มารดาเลี้ยง
4 บุตร
5 พี่น้อง
6 พี่เขย/พี่สะใภ้/น้องเขย/น้องสะใภ้
7 บุตรเขย/บุตรสะใภ้
8 หลาน (บุตรของบุตร)
9 ญาติอื่น ๆ
10 บุคคลที่ว่าจ้างจากภายนอก
11 อื่น ๆระบุ _____
12 ไม่มี

Cb020 (ผู้ที่ถูกระบุในข้อ Cb019) ดูแล (เฝ้าไข้) ท่านเป็นระยะเวลานานเท่าใด _____ วัน

Cb021 (ผู้ที่ถูกระบุในข้อ Cb019) ดูแล (เฝ้าไข้) ท่านวันละกี่ชั่วโมง

_____ ชั่วโมง/วัน

Cb022 ท่านต้องจ่ายเงินให้กับผู้ดูแลหลัก(เฝ้าไข้) (ที่ระบุในข้อ Cb019) เป็นจำนวนเท่าใดต่อวัน (ไม่รวมเงินที่สามารถเรียกคืนได้จากประกันสุขภาพ หรือในกรณีที่ผู้ดูแลหลักนี้เป็นสมาชิกในครอบครัว)

1 จ่าย จำนวน _____ บาท/วัน
2 ไม่ได้จ่าย

Cb023 BRANCHPOINT: IF R DID NOT GO TO DENTIST FOR CHECK UP OR MAKING A DENTURE, GO TO Cb025 BRANCHPOINT

Cb023 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านไปพบทันตแพทย์เพื่อตรวจรักษาฟันหรือทำฟันปลอมหรือไม่

1 ไป, จำนวนครั้ง _____ ครั้ง
2 ไม่ได้ไป

Cb024 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านต้องจ่ายเงินสำหรับการดูแล/ตรวจรักษาฟันเป็นจำนวนเท่าใด (ไม่รวมเงินที่สามารถเรียกคืนได้จากประกันสุขภาพ) _____ บาท

Cb025 BRANCHPOINT: IF R DID NOT VISIT A TRADITIONAL MEDICINE DOCTOR, ANSWER 'NO' TO Cb025, THEN GO TO Cb027

Cb025 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านไปพบแพทย์แผนโบราณหรือไม่

1 ไป, จำนวนครั้ง _____ ครั้ง
2 ไม่ได้ไป

Cb026 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านจ่ายเงินให้กับการไปตรวจรักษาที่คลินิคการแพทย์แผนโบราณเป็นจำนวนเท่าใด (ไม่รวมเงินที่สามารถเรียกคืนได้จากประกันสุขภาพหรือสมาชิกในครอบครัวของท่าน) _____ บาท

Cb027 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) มีแพทย์ พยาบาล หรือบุคลากรทางการแพทย์มาที่บ้านของท่านเพื่อให้บริการทางการแพทย์กับท่านหรือไม่ ถ้ามี แพทย์ พยาบาล หรือบุคลากรทางการแพทย์เหล่านี้มาที่บ้านท่านกี่ครั้ง

1 มี จำนวนครั้ง _____ ครั้ง
2 ไม่มี

Cb028 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านใช้ยาที่ต้องสั่งโดยใบสั่งแพทย์หรือไม่

1 ใช้, _____ บาท
2 ไม่ได้ใช้

Cb029 ในรอบปีที่ผ่านมา (จาก เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนธันวาคม 2559) ท่านซื้ออุปกรณ์ที่ให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ อาทิเช่น หูฟัง หรือ รถเข็น หรือไม่

1 ซื้อ, _____ บาท
2 ไม่ได้ซื้อ

For interviewer

Cb030 BRANCHPOINT: IF another HH member answer the questions, GO TO Cb031

Cb030 ในการตอบคำถามส่วนนี้ ท่านต้องช่วยผู้ตอบในขณะให้สัมภาษณ์บ่อยแค่ไหน

1 ไม่ต้องช่วยเลย
2 ช่วยบ้างบางครั้ง
3 ช่วยมากหรือตลอดเวลา
4 ต้องอาศัยผู้อื่นในการให้ข้อมูล

Cb031 ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนมีความสัมพันธ์อะไรกับ R

1 คู่สมรส/คู่ครอง
2 แม่
3 พ่อ
4 แม่ของคู่สมรส
5 พ่อของคู่สมรส
6 พี่ – น้อง (ร่วมบิดา มารดา)
7 พี่เขย/น้องเขย, พี่สะใภ้/น้องสะใภ้
8 ลูก
9 คู่สมรสของลูก
10 หลาน (ลูกของลูก)
11 ญาติอื่นๆ
12 ผู้ช่วยพยาบาลหรืออื่นๆที่ไม่ใช่ญาติ

HART Wave 2 – Section C Health status

DRAFT VERSION 29 November 2016

Part Cb. Health insurance and healthcare utilization

****

Description

The following questions are about health insurance, both public and private. (There are 3 public health insurance schemes: the Civil Servant Medical Benefit Scheme, the Social Security Scheme, and the Universal Coverage Scheme or "30 baht for all diseases")

Cb001Are you currently covered by any public health insurance scheme?

1 Civil Servant Medical Benefit Scheme

2 Social Security Scheme

3 Universal Coverage Scheme (30 Baht for all diseases)

4 DK

5 RF

6 Other, please specify _____

Cb002 If you have a health insurance, are you or someone else in your family the primary beneficiary for this policy?

1 R is the primary beneficiary

2 a family member is the primary beneficiary

Cb003 BRANCHPOINT: IF R DOES NOT BUY PRIVATE HEALTH INSURANCE,ANSWER "No" in Cb003 AND THEN GO TO Cb007 BRANCHPOINT

Cb003 Do you buy any private health insurance?

1 Yes

2 No

Cb004 How much does your private health insurance policy cover?

_____

Cb005How much do you pay for this health insurance premium each year?

_____ baht

Cb006 Why did you buy a private health insurance?

1 To cover healthcare expenditure

2 To cover healthcare expenditure and other types of securities (e.g., savings, inheritance)

3 Others, please specify _____

Cb007 BRANCHPOINT: IF R DOES NOT BUY PRIVATE HEALTH INSURANCE, GO TO Cb007 BRANCHPOINT

Cb007 Does someone else pay for your health insurance?

1 Yes

2 No – GO TO Cb009

Cb008 Who bought and paid for your health insurance?

1 myself and my spouse

2 my spouse

3 my children

4 my children in law

5 others, please specify_____

Cb009 How many health insurance policies do you have? _____

Cb010 The total cost of all health insurance policies each year _____ baht

Cb0011 BRANCHPOINT: IF R DIDN'T DO A MEDICAL CHECK UP LAST YEAR, GO TO Cb013 BRANCHPOINT

Cb011Did you have a medical check-up last year (from January 1 to December 31, 2016)?

1 Yes

2 No – GO TO Cb013

Cb0 1 2 Did you have a follow-up visit from an illness found from your previous check-up?

1 Yes – GO TO Bb014

2 No – GO TO Bb014

Cb013 Why did not you receive your annual medical check-up?

1 Wanted to have a regular annual medical check-up but it is difficult to travel to a medical facility (either because of the distance or traveling cost)

2 Didn't expect any problem as the previous check-up went fine

3 Too busy

4 Could not afford

5 Afraid of the results

6 Did not see a need

7 Other, please specify _____

The following questions are about your healthcare utilization in the last year (from January 1 to December 31, 2016).

Outpatient

Cb014 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), did you visit the following types of medical facilities?

Cb014a Hospital

1 Yes, How many times? _____

How much for expense? _____ Baht

2 No

Cb014b Local public healthcare station

1 Yes, How many times? _____

How much for expense? _____ Baht

2 No

Cb014c Private clinic/poly clinic

1 Yes, How many times? _____

How much for expense? _____ Baht

2 No

Inpatient

Cb0015 BRANCHPOINT: IF R DID NOT ADMIT, ANSWER 'NO' TO Cb0015 THEN GO TO Cb019 BRANCHPOINT

Cb015 Were you admitted to a hospital in the past year (from January 1 to December 31, 2016)?

1 yes, number of times _____

2 No

Cb016 For your last hospital admission, what kind of hospitals was that?

1 a hospital in Bangkok

2 a regional hospital

3 a central province hospital

4 a central district hospital

5 Other, please specify _____

Cb017 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), when you were admitted to the hospital, how many nights did you stay there? _____ nights

Cb018 How much did you pay for your last hospital admission? Please count only your out-of-pocket expense that you cannot get reimbursed from any health insurance policy? _____ Baht

The following questions are about your caretaker when you were last admitted to the hospital.

Cb0019 BRANCHPOINT: IF R DID NOT HAVE CARETAKER, ANSWER 'NONE' TO Cb019 THEN GO TO Cb023 BRANCHPOINT

Cb019 Who took care of your most during your most recent hospital stay?

[not a visitor]

1 spouse

2 father/adoptive father

3 mother/adoptive mother

4 child

5 sibling

6 sister-in-law/brother-in-law

7 son-in-law/daughter-in-law

8 grandchild

9 relatives

10 a hired caregiver

11 others, please specify _____

12 None

Cb020 How long was [that primary caretaker from Cb019] take care of you?

_____ days

Cb021 How many hours a day was [that primary caretaker from Cb019] take care of you?

_____ hours/day

Cb022 How much did you pay for [that primary caretaker from Cb019] per day? (Please do not count the amount you can get reimbursed from an insurer or the case that the caretaker is a family member.)

1 Paid _____ Baht/per day

2 No Payment

Cb023 BRANCHPOINT: IF R DID NOT GO TO DENTIST FOR CHECK UP OR MAKING A DENTURE, GO TO Cb025 BRANCHPOINT

Cb023 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), did you go to a dentist for a check-up or making a denture?

1 Yes, number of times _____

2 No

Cb024 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), how much did you pay for dental cares?

(Please do not count the amount you can get reimbursed from an insurer)

_____ Baht

Cb025 BRANCHPOINT: IF R DID NOT VISIT A TRADITIONAL MEDICINE DOCTOR, ANSWER 'NO' TO Cb025, THEN GO TO Cb027

Cb025 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), did you visit a traditional medicine doctor?

1 Yes, number of times _____

2 No

Cb026 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), how much did you pay for treatments at traditional medicine clinics? (Please do not count the amount you can get reimbursed from an insurer or a family member) _____ Baht

Cb027 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), has any doctor, a nurse or other medically-trained person visit you at your home?

1 yes _____ times

2 No

Cb028 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), did you use any prescription drug?

1 yes _____ Baht

2 No

Cb029 In the past year (from January 1 to December 31, 2016), did you purchase any medical assisted device such as hearing aids or a wheelchair?

1 yes _____ Baht

2 No

For interviewer

Cb030 BRANCHPOINT:IF another HH member answer the questions, GO TO Cb031

Cb030 How often did R need your assistance in answering this section?

1 never

2 sometimes

3 most of all times

4need another HH member to answer the question

Cb031 What is the relationship between R and the HH member who answered the question?

1 spouse/partner
2 mother
3 father
4 mother-in-law
5 father-in-law
6 sibling
7 brother-in-law or sister-in-law
8 child
9 child-in-law
10 grandchild
11 relative
12 a non-relative caregiver or assistant nurse

HART Wave2 – Cc: Cognition

Cc 001 BRANCHPOINT: IF THIS IS A PROXY INTERVIEW, GO TO NEXT SECTION(SKIP THIS SECTION)

Cc 001

ส่วนหนึ่งของการศึกษานี้สนใจในเรื่องความจำและความสามารถในการที่จะคิดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ

อย่างแรกเลย, ท่านประเมินว่าในปัจจุบันความสามารถในการจำของท่านเป็นอย่างไร?

ดีมาก, ดี, ปานกลาง, พอใช้ หรือ ต้องปรับปรุง?

1. ดีมาก	2. ดี	3. ปานกลาง	4. พอใช้	5. ต้องปรับปรุง

8. DK	9. RF

Cc 002

เมื่อเทียบกับสองปีที่แล้ว ความสามารถในการจำของท่าน ดีขึ้น เหมือนเดิม หรือ แย่ลง?

1. ดีขึ้น	2. เหมือนเดิม	3. แย่ลง	8. DK	9. RF

Cc 003

ต่อไปนี้จะมีการอ่านคำให้ท่านฟังทั้งหมด 10 คำด้วยกัน หลังจากอ่านเสร็จขอให้ท่านบอกมาว่ามีคำใดบ้าง

เราทราบว่าจำนวน 10 คำนี้มากไป แต่เป็นความตั้งใจของการศึกษานี้ที่จะทำให้ยากที่จะจำได้ทั้งหมดทุกคำ ดังนั้นคนส่วนใหญ่จะจำได้ไม่กี่คำ

กรุณาฟังอย่างตั้งใจ จะไม่มีการอ่านทวนซ้ำ เมื่ออ่านจบทั้ง 10 คำแล้ว จะขอให้ท่านพูดออกมาดัง ๆ ให้มากคำที่สุดเท่าที่ท่านจำได้ โดยไม่ต้องสนใจลำดับที่ของคำ

[พนง: ซักถามเท่าที่จำเป็น เพื่อให้แน่ใจว่า R เข้าใจว่าจะต้องทำอะไร
เมื่อคิดว่า R เข้าใจแล้ว ให้เริ่มอ่านคำที่ปรากฏบนหน้าจออย่างช้าๆ ในอัตราคงที่ ประมาณ 2 วินาทีต่อคำ]

[พนง: ถ้า R ปฏิเสธที่จะตอบ ก่อนที่จะอ่านคำแรก ให้กด ENTER [CTRL-R] ที่หน้าจอ]

1. CONTINUE	9. RF

GO TO Cc 110

Cc 004

รายการ 1	รายการ 2	รายการ 3	รายการ 4
1 โรงแรม	1 ท้องฟ้า	1 สตรี	1 น้ำ
2 แม่น้ำ	2 ยา	2 ก้อนหิน	2 วัด
3 โต๊ะ	3 ธงชาติ	3 เลือด	3 พยาบาล
4 ผิวหนัง	4 ข้าว	4 หมอ	4 ปราสาท
5 ทอง	5 ภรรยา	5 รองเท้า	5 ฝน
6 ตลาด	6 เครื่องจักร	6 จดหมาย	6 ดอกไม้
7 กระดาษ	7 บ้าน	7 พระ	7 ทะเล
8 เด็ก	8 ดิน	8 สวน	8 หมู่บ้าน
9 ในหลวง	9 มะพร้าว	9 หุบเขา	9 ผู้ชาย
10 ไฟ	10 ตำบล	10 เครื่องยนต์	10 ญาติ

***NOTE**:หนึ่งใน 4 รายการข้างต้นจะถูกสุ่มขึ้นมาเพื่อถาม R แต่ละคน*

คำแต่ละคำในรายการที่ถูกสุ่มขึ้นมาจะปรากฏขึ้นที่หน้าจอ ให้พนง.อ่านคำตามที่ปรากฏบนหน้าจอ คำจะปรากฏบนหน้าจอทีละคำโดยอัตโนมัติ (ทุก 2 วินาทีต่อคำ) และพนง.ไม่ต้องกด [Enter] เพื่อแสดงคำถัดไป ตัวเลขที่อยู่หน้าคำจะไม่ปรากฏบนหน้าจอ

[พนง: เลือก “ดำเนินการต่อ” (CONTINUE) หลังจากอ่านคำสุดท้ายเสร็จ]

Cc 005

ตอนนี้กรุณาบอกคำที่ท่านจำได้

[พนง: ให้เวลาเท่าที่ R ต้องการ โดยประมาณไม่เกิน 2 นาที]

[พนง: ถ้า R ไม่มีคำที่จำได้เพิ่มเติมอีกแล้ว ให้กด 'Q' และ กด [Enter]]

รายการ 1	รายการ 2	รายการ 3	รายการ 4
1 โรงแรม	1 ท้องฟ้า	1 สตรี	1 น้ำ
2 แม่น้ำ	2 ยา	2 ก้อนหิน	2 วัด
3 โต๊ะ	3 ธงชาติ	3 เลือด	3 พยาบาล
4 ผิวหนัง	4 ข้าว	4 หมอ	4 ปราสาท
5 ทอง	5 ภรรยา	5 รองเท้า	5 ฝน
6 ตลาด	6 เครื่องจักร	6 จดหมาย	6 ดอกไม้
7 กระดาษ	7 บ้าน	7 พระ	7 ทะเล
8 เด็ก	8 ดิน	8 สวน	8 หมู่บ้าน
9 ในหลวง	9 มะพร้าว	9 หุบเขา	9 ผู้ชาย
10 ไฟ	10 ตำบล	10 เครื่องยนต์	10 ญาติ

11.X – จำคำผิด	12.Y – จำไม่ได้	13.U – ปฏิเสธตอบ	QUIT

NOTE: พนง จะเห็นรายการคำที่อ่านไปทั้งหมด รวมทั้งอีก 4 ตัวเลือกที่ปรากฏใต้รายก ารคำ

ทุกครั้งที่ R พูดคำที่ไม่อยู่ในรายการ ให้ พนง, เลือก “11. X – จำคำผิด”

ถ้า R จำไม่ได้เลยสักคำ ให้ พนง, เลือก “12.Y – จำไม่ได้”

ถ้า R ไม่แสดงความพยายามใดๆที่จะจำ ให้ พนง, เลือก “13.U – ปฏิเสธตอบ”

และ “QUIT” เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ เพื่อไปคำถามถัดไป

Cc 006

พนง: โปรดระบุว่ามีปัญหาใดต่อไปนี้ ในระหว่างการทวนคำ

[พนง: เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ]

1. R มีปัญหาในเรื่องการได้ยินคำต่างๆที่ พนง อ่าน	2. เกิดเหตุขัดข้องในขณะที่กำลังอ่านคำ	3. ปัญหาอื่นๆ (โปรดระบุ) _____ Cc 007
4. ไม่มีปัญหาใด	8. DK	9. RF

NOTE: พนง.สามารถเลือกตอบได้หลายข้อ อาจเลือกผสมระหว่างรหัส 1, 2 และ 3 หรือรหัส 4 หรือ 8 หรือ 9 เดี่ยวๆ

Cc 110

สำหรับคำถามต่อไปนี้ ขอให้ท่านนับเลขย้อนหลัง และนับให้ไวที่สุดเท่าที่ท่านจะทำได้ และทางเราจะบอกท่านให้หยุดนับ

[พนง: อนุญาตให้ R กลับมาเริ่มต้นนับใหม่ ถ้า R ต้องการ]

[พนง: กด [Enter] เพื่อดำเนินการต่อทันทีที่ พนง บอกตัวเลขที่จะเป็นตัวเริ่มต้นนับถอยหลัง]

กรุณาเริ่มต้นที่ตัวเลข: 20

1 *[enter]*	8. DK	9. RF
	GO TO Cc 120	

Cc 111

[พนง: กด [Enter] เพื่อดำเนินการต่อ ทันทีที่ R นับเสร็จ หรือหยุดนับ หรือเริ่มต้นใหม่]

[พนง: การตอบที่ถูกต้อง คือ การนับถอยหลังจาก 19 ถึง 10 หรือ ตั้งแต่ 20 ถึง 11]

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 112

ขอขอบคุณมากที่ให้ความร่วมมือ

[พนง: เลือก “ถูกต้อง” ถ้า R นับถอยหลังจาก 19 ถึง 10 หรือ 20 ถึง 11 ไม่ผิดพลาด]

[พนง: เลือก [CTRL-R] ถ้า R ปฏิเสธที่จะนับถอยหลัง]

[พนง: อนุญาตให้ R กลับมาเริ่มใหม่ ถ้า R ต้องการ]

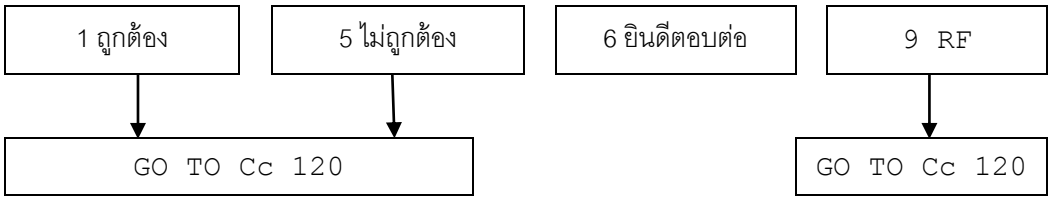

NOTE: พนง. ต้องเลือกหนึ่งในตัวเลือกข้างต้น ไม่ให้ตอบ “ไม่ทราบ” (DON’T KNOW/DK)

Cc 113

กรุณาลองอีกครั้ง

[พนง: กด [Enter] เพื่อดำเนินการทันทีที่สิ้นสุดการบอกตัวเลขเริ่มต้น]

ถอยหลังเริ่มจาก 20

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 114

[พนง: กด [Enter] เพื่อดำเนินการต่อ ทันทีที่ R นับเสร็จ หรือหยุดนับ]

[พนง: การตอบที่ถูกต้อง คือ การนับถอยหลังจาก 19 ถึง 10 หรือ ตั้งแต่ 20 ถึง 11]

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 115

ขอขอบคุณมากที่ให้ความร่วมมือ

[พนง: เลือก “ถูกต้อง” ถ้า R นับถอยหลังจาก 19 ถึง 10 หรือ 20 ถึง 11 ไม่ผิดพลาด]

[พนง: เลือก [CTRL-R] ถ้า R ปฏิเสธที่จะนับถอยหลัง]

[พนง: อนุญาตให้ R กลับมาเริ่มใหม่ ถ้า R ต้องการ]

1 ถูกต้อง	5 ไม่ถูกต้อง	9. RF

NOTE: พนง. ต้องเลือกหนึ่งในตัวเลือกข้างต้น ไม่ให้ตอบ “ไม่ทราบ” (DON’T KNOW/DK)

Cc 120

ตอนนี้จะขอทดสอบเรื่องของการลบตัวเลข

100 ลบด้วย 7 เท่ากับเท่าใด?

[พนง: ถ้า R เอา 7 ไปบวก 100 แทนที่จะเอาไปลบ ให้ถามย้ำอีกที]

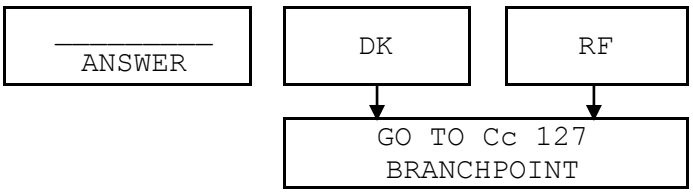

Cc 121

แล้วลบอีก 7 มีค่าเท่ากับเท่าใด?

[พนง: นี่เป็นการลบครั้งที่ 2]

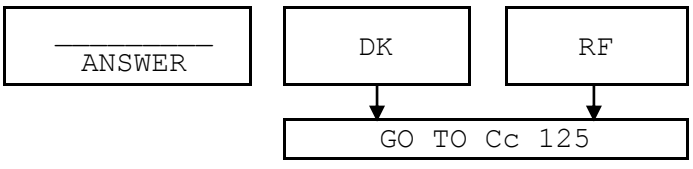

Cc 122

แล้วลบอีก 7 มีค่าเท่ากับเท่าใด?

[พนง: นี่เป็นการลบครั้งที่ 3]

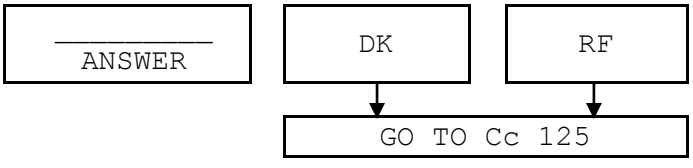

Cc 123

แล้วลบอีก 7 มีค่าเท่ากับเท่าใด?

[พนง: นี่เป็นการลบครั้งที่ 4]

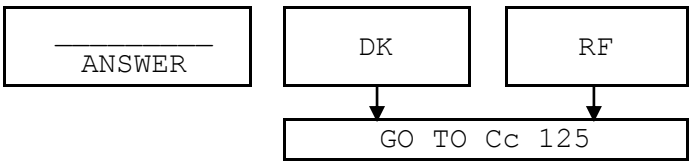

Cc 124

แล้วลบอีก 7 มีค่าเท่ากับเท่าใด?

[พนง: นี่เป็นการลบครั้งที่ 5]

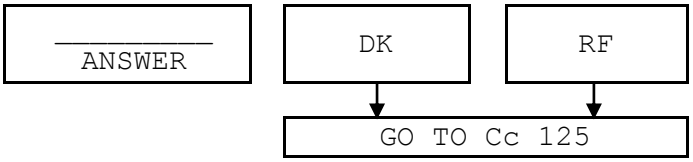

Cc 125

พนง: ในการลบเลขนี้ R ใช้กระดาษ ปากกา/ดินสอ หรือใช้สิ่งอื่นช่วยในการคำนวณหรือไม่

[พนง: เลือกคำตอบที่เหมาะสมที่สุด]

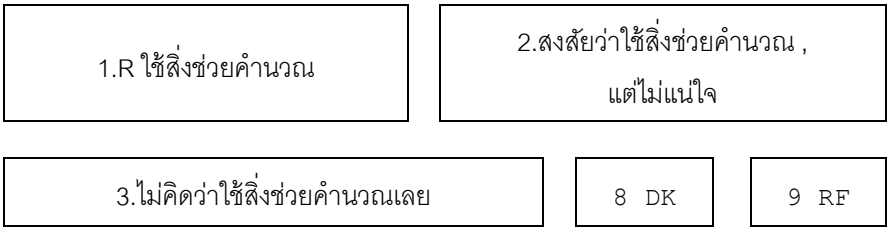


```
Cc 127 BRANCHPOINT: IF R REFUSED WORD LISTS ({Cc003=9} or
                    {Cc005=13}) or R DID NOT REMEMBER ANY WORDS
                    (Cc 005=12), GO TO Cc130
```

Cc 127

เมื่อสักครู่ ได้อ่านคำให้ท่านฟัง 10 คำ แล้วท่านก็กล่าวคำที่ท่านจำได้
มาถึงตอนนี้ ท่านยังพอจำคำใดได้บ้าง

[พนง: ให้เวลาเท่าที่ R ต้องการ โดยประมาณไม่เกิน 2 นาที]

รายการ 1	รายการ 2	รายการ 3	รายการ 4
1 โรงแรม	1 ท้องฟ้า	1 สตรี	1 น้ำ
2 แม่น้ำ	2 ยา	2 ก้อนหิน	2 วัด
3 โต๊ะ	3 ธงชาติ	3 เลือด	3 พยาบาล
4 ผิวหนัง	4 ข้าว	4 หมอ	4 ปราสาท
5 ทอง	5 ภรรยา	5 รองเท้า	5 ฝน
6 ตลาด	6 เครื่องจักร	6 จดหมาย	6 ดอกไม้
7 กระดาษ	7 บ้าน	7 พระ	7 ทะเล
8 เด็ก	8 ดิน	8 สวน	8 หมู่บ้าน
9 ในหลวง	9 มะพร้าว	9 หุบเขา	9 ผู้ชาย
10 ไฟ	10 ตำบล	10 เครื่องยนต์	10 ญาติ

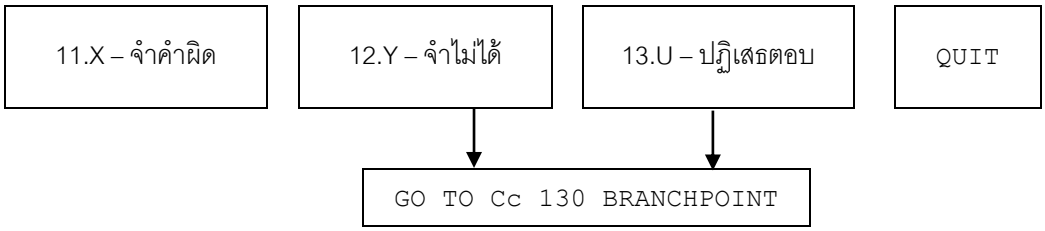

NOTE: พนง จะเห็นรายการคำที่อ่านไปทั้งหมด รวมทั้งอีก 4 ตัวเลือกที่ปรากฏใต้รายการคำ
ทุกครั้งที่ R พูดคำที่ไม่อยู่ในรายการ ให้ พนง, เลือก “11. X – จำคำผิด”
ถ้า R จำไม่ได้เลยสักคำ ให้ พนง, เลือก “12.Y – จำไม่ได้”
ถ้า R ไม่แสดงความพยายามใดๆที่จะจำ ให้ พนง, เลือก “13.U – ปฏิเสธตอบ”
และ “QUIT” เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ เพื่อไปคำถามถัดไป

Cc 128

พนง: โปรดระบุว่า R จดคำที่ได้ยินลงบนกระดาษ หรือใช้สิ่งอื่นช่วยจำในตอนแรกที่อ่านคำให้ฟังหรือไม่

[พนง: เลือกคำตอบที่เหมาะสมที่สุด]

1.R ใช้สิ่งช่วยจำอย่างแน่นอน	2.สงสัยว่าใช้สิ่งช่วยจำ, แต่ไม่แน่ใจ		
3.ไม่คิดว่าใช้สิ่งช่วยจำเลย	8 DK	9 RF	

Cc 130 BRANCHPOINT: IF R 's CURRENT AGE IS LESS THAN 60 YEARS OLD, GO TO Cc140 (Cc ASSIST)

Cc 130

การศึกษานี้มีความสนใจที่จะทำความเข้าใจกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความจำ เราพบว่าแม้แต่คนที่มีความจำดี ในบางครั้งยังเกิดการหลงลืมได้

คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามที่มักจะมีการถามในการศึกษาด้านความจำ

[พนง: ไม่ต้องถามซัก DK / RF]

1.CONTINUE	8.DK	9.RF

Cc 131

วันนี้เป็นวันที่เท่าไหร่

[พนง: ซักถาม วัน, เดือน, ปี, วันของสัปดาห์]

วันที่ หมายถึง : วัน / เดือน / ปี

วัน หมายถึง: วันของสัปดาห์

NOTE: วันที่และวันของสัปดาห์จะปรากฏขึ้นบนหน้าจอ เพื่อให้ พนง. เปรียบเทียบกับคำตอบของ R

Cc 131

วัน:	1.วันของเดือน OK	5. วันของเดือน NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 132

เดือน:	1. เดือน OK	5. เดือน NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 133

ปี:	1.ปี OK	5.ปี NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 134

(วันนี้เป็นวันอะไรของสัปดาห์?)

วันของสัปดาห์:	1.วันของสัปดาห์ OK	5.วันของสัปดาห์ NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 140

CC การช่วยเหลือ

[พนง: R ได้รับความช่วยเหลือในการตอบข้อคำถามต่างๆในส่วน Cc นี้บ่อยเพียงใด]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง	3.ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด/ส่วนใหญ่

- GO TO SECTION D -

HART Wave2 – Cc: Cognition

Cc 001 BRANCHPOINT: IF THIS IS A PROXY INTERVIEW, GO TO NEXT SECTION(SKIP THIS SECTION)

Cc 001

Part of this study is concerned with people's memory, and ability to think about things.

First, how would you rate your memory at the present time? Would you say it is excellent (very good), good, fair, poor or very poor?

1. VERY GOOD	2. GOOD	3. FAIR	4. POOR	5. VERY POOR

8. DK	9. RF

Cc 002

Compared to two years ago, would you say your memory is better now about the same, or worse now than it was then?

1. BETTER	2. SAME	3. WORSE	8. DK	9. RF

Cc 003

I will read a set of 10 words and ask you to recall as many as you can.
We have purposely made the list long so that it will be difficult for anyone to recall all the words – most people recall just a few. Please listen carefully as I read the set of words because I cannot repeat them. When I finish, I will ask you to recall aloud as many of the words as you can, in any order. Is this clear?

[IWER: PROBE AS NEEDED FOR UNDERSTANDING OF TASK.
READ THE ITEMS AT A SLOW, STEADY RATE AS THEY COME UP ON THE SCREEN, APPROXIMATELY ONE WORD EVERY TWO SECONDS]

[IWER: IF R REFUSES DURING OR AFTER THE PREAMBLE AND BEFORE ANY WORDS ARE READ, ENTER [CTRL-R] AT THIS SCREEN]

1. CONTINUE	9. RF

GO TO Cc 110

Cc 004

LIST 1		LIST 2		LIST 3		LIST 4	
1	HOTEL	1	SKY	1	WOMAN	1	WATER
2	RIVER	2	DRUG	2	ROCK	2	TEMPLE
3	TABLE	3	FLAG	3	BLOOD	3	NURSE
4	SKIN	4	RICE	4	DOCTOR	4	PALACE
5	GOLD	5	WIFE	5	SHOES	5	RAIN
6	MARKET	6	MACHINE	6	LETTER	6	FLOWER
7	PAPER	7	HOME	7	MONK	7	SEA
8	CHILD	8	EARTH	8	GARDEN	8	VILLAGE
9	KING	9	COCONUT	9	VALLEY	9	MALE
10	FIRE	10	TAMBON	10	ENGINE	10	COUSIN

NOTE: ONE OF THESE 4 LISTS IS RANDOMLY ASSIGNED TO EACH R. ONLY ASSIGNED WORDS ARE DISPLAYED TO THE IWER, ONE WORD APPEARING PER SCREEN. THE IWER READS EACH WORD TO THE R AS IT APPEARS. THE SCREEN AUTOMATICALLY ADVANCES EVERY 2 SECONDS, SO THE IWER DOES NOT PRESS [ENTER] TO SHOW THE NEXT WORD. THE NUMERICAL CODES FOR THE WORDS ARE NOT SHOWN ON THE SCREEN.

[IWER: SELECT CONTINUE AFTER THE LAST WORD]

Cc 005

Now please tell me the words you can recall.

[IWER: PERMIT AS MUCH TIME AS R WISHES - UP TO ABOUT 2 MINUTES]

[IWER: ~~BEGIN TYPING LETTER OF FIRST WORD.~~ IF R DOES NOT RECALL ANY MORE WORDS, TYPE 'Q' TO QUIT AND PRESS [ENTER]]

LIST 1		LIST 2		LIST 3		LIST 4	
1	HOTEL	1	SKY	1	WOMAN	1	WATER
2	RIVER	2	DRUG	2	ROCK	2	TEMPLE
3	TABLE	3	FLAG	3	BLOOD	3	NURSE
4	SKIN	4	RICE	4	DOCTOR	4	PALACE
5	GOLD	5	WIFE	5	SHOES	5	RAIN
6	MARKET	6	MACHINE	6	LETTER	6	FLOWER
7	PAPER	7	HOME	7	MONK	7	SEA
8	CHILD	8	EARTH	8	GARDEN	8	VILLAGE
9	KING	9	COCONUT	9	VALLEY	9	MALE
10	FIRE	10	TAMBON	10	ENGINE	10	COUSIN

11.X - WRONG WORD	12.Y - NONE REMEMBERED	13.U - REFUSED	QUIT

NOTE: THE IWER SEES THE LIST PREVIOUSLY PRESENTED TO THE R, PLUS THE OPTIONS SHOWN BELOW IT. THE NUMERICAL CODES SHOWN HERE FOR THE ITEMS ABOVE ARE NOT SEEN ON THE SCREEN. EVERY TIME THE R SAYS A WORD NOT ON THE LIST, THE IWER SELECTS "X-WRONG WORD" WHICH APPEARS AS "11" IN DATA OUTPUT. IF THE R CANNOT REMEMBER ANY WORDS, THE IWER SELECTS "Y-NONE REMEMBERED" WHICH APPEARS AS "12" FOR THE DATA OUTPUT VARIABLE. THE IWER SELECTS "U-REFUSED" IF THE R AT THIS POINT WILL NOT TRY TO REMEMBER AND "13" APPEARS IN DATA OUTPUT. WHEN THE R FINISHES THE IWER MUST SELECT "QUIT" TO MOVE TO THE NEXT QUESTION. AT THE END OF THE ENTRIES A CALCULATION IS MADE OF THE NUMBER OF WORDS THAT WERE REMEMBERED CORRECTLY, THE NUMBER OF WRONG WORDS SAID, AND THE NUMBER FORGOTTEN.

Cc 006

IWER: PLEASE INDICATE WHETHER ANY OF THE FOLLOWING PROBLEMS OCCURRED IN RELATION TO WORD RECALL.

[IWER: CHOOSE ALL THAT APPLY]

1 R HAD DIFFICULTY HEARING ANY OF THE WORDS	2 INTERRUPTION OCCURRED WHILE YOU WERE READING LIST	3 OTHER PROBLEM (PLEASE SPECIFY) _____ Cc 007
4 NO PROBLEMS OCCURRED	8 DK	9 RF

NOTE: *THE IWER MAY CHOOSE ANY COMBINATION OF SELECTIONS 1, 2 AND 3, OR CODE 4, 8 OR 9 SINGLY.*

Cc 110

For this next question, please try to count backward as quickly as you can from the number I will give you. I will tell you when to stop.

[IWER: ALLOW R TO START OVER IF S/HE WISHES TO DO SO]

[IWER: PRESS [ENTER] TO CONTINUE AS SOON AS YOU READ THE NUMBER]

Please start with: 20

1 *[enter]*	8. DK	9. RF
	GO TO Cc 120	

Cc 111

[IWER: PRESS [ENTER] TO CONTINUE AS SOON AS R HAS COUNTED 10 NUMBERS, OR
STOPS, OR ASKS TO START OVER]

[IWER: CORRECT RESPONSES INCLUDE COUNTING DOWN FROM 19 TO 10 OR FROM 20 TO 11]

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 112

You may stop now. Thank you.

[IWER: CODE CORRECT IF R COUNTED BACKWARDS FROM 19 TO 10 OR FROM 20 TO 11 WITH OUT ERROR]

[IWER: USE [CTRL-R] IF R REFUSED TO TRY THE TASK]

[IWER: ALLOW R TO START OVER IF S/HE WISHES TO DO SO]

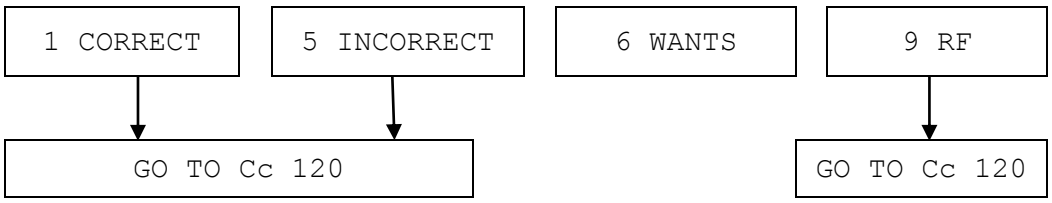

NOTE: *THE IWER MUST SELECT ONE OF THE ABOVE CHOICES. "DON'T KNOW/DK" IS NOT ACCEPTABLE.*

Cc 113

Let's try again.

[IWER: PRESS [ENTER] AS SOON AS YOU READ THE NUMBER]

The number to count backward from is: 20

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 114

[IWER: PRESS [ENTER] AS SOON AS R HAS COUNTED 10 NUMBERS OR STOPS]

[IWER: CORRECT RESPONSES INCLUDE COUNTING DOWN FROM 19 TO 10 OR FROM 20 TO 11]

1 *[enter]*	8. DK	9. RF

Cc 115

You may stop now. Thank you.

[IWER: CODE CORRECT IF R COUNTED BACKWARDS FROM 19 TO 10 OR FROM 20 TO 11 WITH OUT ERROR]

[IWER: USE [CTRL-R] IF R REFUSED TO TRY THE TASK]

[IWER: ALLOW R TO START OVER IF S/HE WISHES TO DO SO]

1.CORRECT	5. INCORRECT	9. RF

NOTE: *THE IWER MUST SELECT ONE OF THE ABOVE CHOICES. "DON'T KNOW/DK" IS NOT ACCEPTABLE.*

Cc 120

Now let's try some subtraction of numbers.

One hundred minus 7 equals what?

[IWER: IF R ADDS 7 INSTEAD, YOU MAY REPEAT QUESTION]

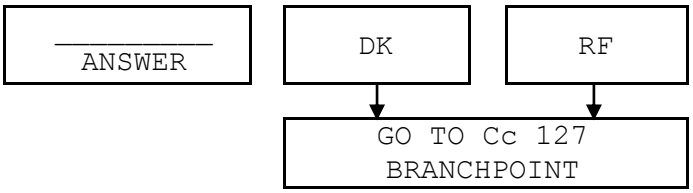

Cc 121

And 7 from that

[IWER: THIS IS THE SECOND SUBTRACTION]

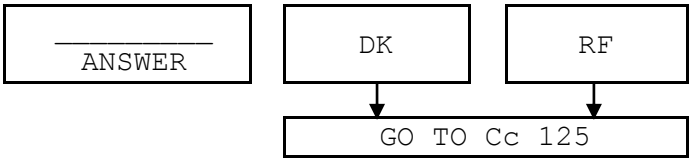

Cc 122

And 7 from that

[IWER: THIS IS THE THIRD SUBTRACTION]

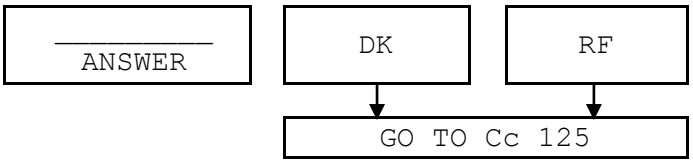

Cc 123

And 7 from that

[IWER: THIS IS THE FOURTH SUBTRACTION]

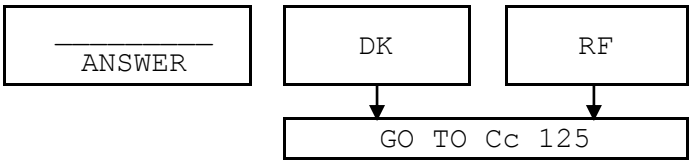

Cc 124

And 7 from that

[IWER: THIS IS THE FIFTH SUBTRACTION]

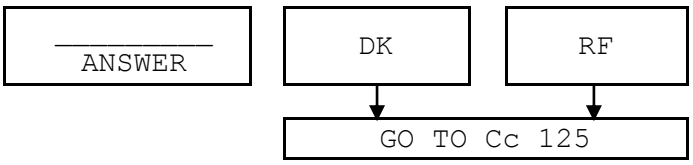

Cc 125

IWER: PLEASE INDICATE WHETHER THE R USED PAPER AND PEN/PENCIL OR ANY OTHER AIDS WHEN COMPLETING THE NUMBER SUBTRACTION.

[IWER: CHOOSE THE MOST APPROPRIATE ANSWER]

1.R DEFINITELY USED AID	2.SUSPECT THAT R USED AID, BUT NOT CERTAIN		
3.NO REASON TO THINK R USED AID	8 DK	9 RF	

Cc 127 BRANCHPOINT: IF R REFUSED WORD LISTS ({Cc003=9} *or* {Cc005=13}) *or* R DID NOT REMEMBER ANY WORDS (Cc 005=12), GO TO Cc130

Cc 127

A little while ago, I read you a list of words and you repeated the ones you could remember. Please tell me any of the words that you remember now.

[IWER: PERMIT AS MUCH TIME AS R WISHES – UP TO 2 MINUTES]

LIST 1	
1	HOTEL
2	RIVER
3	TABLE
4	SKIN
5	GOLD
6	MARKET
7	PAPER
8	CHILD
9	KING
10	FIRE

LIST 2	
1	SKY
2	DRUG
3	FLAG
4	RICE
5	WIFE
6	MACHINE
7	HOME
8	EARTH
9	COCONUT
10	TAMBON

LIST 3	
1	WOMAN
2	ROCK
3	BLOOD
4	DOCTOR
5	SHOES
6	LETTER
7	MONK
8	GARDEN
9	VALLEY
10	ENGINE

LIST 4	
1	WATER
2	TEMPLE
3	NURSE
4	PALACE
5	RAIN
6	FLOWER
7	SEA
8	VILLAGE
9	MALE
10	COUSIN

11.X – WRONG WORD	12.Y – NONE REMEMBERED	13.U – REFUSED	QUIT

GO TO Cc 130 BRANCHPOINT

NOTE: *THE IWER AGAIN SEES THE LIST PREVIOUSLY PRESENTED TO THE R, PLUS THE OPTIONS SHOWN BELOW IT. THE NUMERICAL CODES SHOWN HERE FOR THE ITEMS ABOVE ARE NOT SEEN ON THE SCREEN. EVERY TIME THE R SAYS A WORD NOT ON THE LIST, THE IWER SELECTS "X-WRONG WORD" WHICH APPEARS AS "11" IN DATA OUTPUT. IF THE R CANNOT REMEMBER ANY WORDS, THE IWER SELECTS "Y-NONE REMEMBERED" WHICH APPEARS AS "12" FOR THE DATA OUTPUT VARIABLE. THE IWER SELECTS "U-REFUSED" IF THE R AT THIS POINT WILL NOT TRY TO REMEMBER AND "13" APPEARS IN DATA OUTPUT. WHEN THE R FINISHES THE IWER MUST SELECT "QUIT" TO MOVE TO THE NEXT QUESTION. AT THE END OF THE ENTRIES A CALCULATION IS MADE OF THE NUMBER OF WORDS THAT WERE REMEMBERED CORRECTLY, THE NUMBER OF WRONG WORDS SAID, AND THE NUMBER FORGOTTEN.*

Cc 128

IWER: PLEASE INDICATE WHETHER THE R WROTE DOWN ANY OF THE WORDS OR USED SOME KIND OF AIDS TO RECALL THE WORDS IN THE LIST SINCE THE FIRST (IMMEDIATE RECALL) PORTION OF THE TEST.

[IWER: CHOOSE THE MOST APPROPRIATE ANSWER]

1.R DEFINITELY USED AID	2.SUSPECT THAT R USED AID, BUT NOT CERTAIN

3.NO REASON TO THINK R USED AID	8 DK	9 RF

Cc 130 BRANCHPOINT: IF R 's CURRENT AGE IS LESS THAN 60 YEARS OLD, GO TO Cc140 (Cc ASSIST)

Cc 130

We are interested in how memory actually works. We find that even people with very good memories seem to forget some things from time to time.
The next questions are a little different, but are often asked on studies about memory.

[IWER: DO NOT PROBE DK/RF]

1.CONTINUE	8.DK	9.RF

Cc 131

Please tell me today's date.

[IWER: PROBE DAY, MONTH, YEAR, DAY OF WEEK]

THE DATE IS: DAY/MONTH/YEAR
THE DAY IS: DAY OF WEEK

NOTE: *THE DATE AND DAY OF WEEK ARE DISPLAYED FOR THE IWER TO COMPARE WITH R's RESPONSES.*

Cc 131

DAY:	1.DAY OF MONTH OK	5.DAY OF MONTH NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 132

MONTH:	1. MONTH OK	5.MONTH NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 133

YEAR:	1.YEAR OK	5.YEAR NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 134

(What is the day of the week?)

DAY OF WEEK:	1.DAY OF WEEK OK	5.DAY OF WEEK NOT OK	8.DK	9.RF

Cc 140
Cc ASSIST

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION Cc COGNITIVE?]

1.NEVER	2.A FEW TIMES	3.MOST OR ALL OF THE TIME

- GO TO SECTION D -

HART Wave 2 -- ส่วน G ความคาดหวังและความพึงพอใจ/ความสุขในชีวิต

FINAL VERSION 25/11/2016

****

ต่อไปจะเป็นการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ต่างๆขึ้น ขอให้ท่านให้ความคิดเห็นโดยให้เป็นตัวเลขจาก 0 ถึง 100 ซึ่งตัวเลข “0” หมายความว่าท่านคิดว่า “ไม่มีความเป็นไปได้เลย” ที่จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น และตัวเลข “100” หมายถึง “มีความเป็นไปได้แน่นอน” ที่จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น ตัวอย่างเช่น ไม่มีใครแน่ใจว่าอากาศในวันพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร แต่ถ้าท่านคิดว่าฝนไม่น่าจะตกในวันพรุ่งนี้ ท่านอาจจะบอกว่า โอกาสที่ฝนจะตกมีเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ฝนจะตกในวันพรุ่งนี้ ท่านก็อาจจะบอกว่า โอกาสที่ฝนจะตกมีถึง 80 เปอร์เซ็นต์

ความคาดหวังเกี่ยวกับมรดก

G1. ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีมรดกที่เป็นทรัพย์สินและสิ่งมีค่าอื่นๆแก่ลูกหลาน เป็นมูลค่า 1 ล้านบาทหรือมากกว่านี้ มีมากน้อยเพียงใด

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF ATLEAST ONE OF R'S PARENTS IS ALIVE, GO TO G2
OTHERWISE, GO TO G3

G2.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะได้รับมรดกที่เป็นทรัพย์สินและสิ่งมีค่าอื่นๆเป็นมูลค่า1ล้านบาทหรือมากกว่านี้มีมากน้อยเพียงใด

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

ความคาดหวังเกี่ยวกับระยะเวลาทำงาน

BRANCHPOINT: IF R IS BETWEEN THE AGE OF 45 - 49 AND CURRENTLY WORKING, GO TO G3
OTHERWISE, GO TO G4

G3.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ60ปีมากน้อยเพียงใด

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF R IS BETWEEN THE AGE OF 50 - 54 AND CURRENTLY WORKING, GO TO G4

OTHERWISE, GO TO G5

G4.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะทำงานเต็มเวลาเมื่ออายุครบ65ปีมีมากน้อยเพียงใด

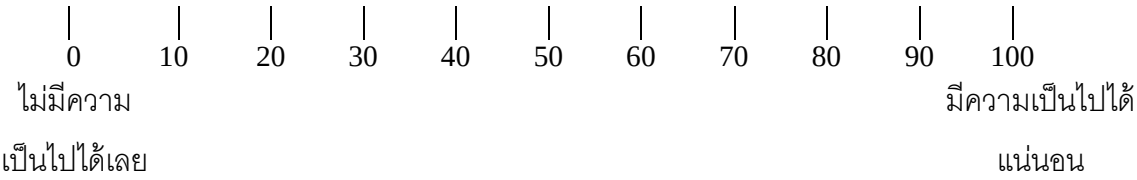

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF R IS > or = 55 YEARS OLD AND CURRENTLY WORKING, GO TO G5

OTHERWISE, GO TO G6

G5.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะทำงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันไปจนถึงอีก10ปีข้างหน้ามีมากน้อยเพียงใด

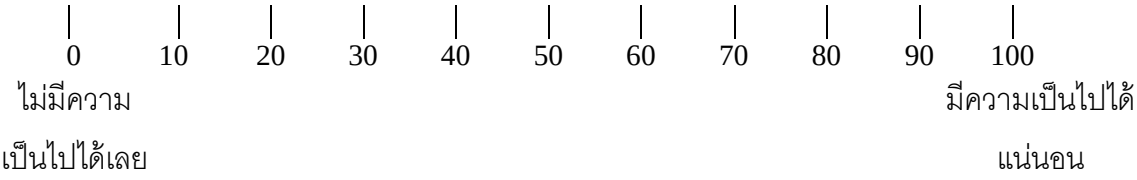

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF R IS NOT CURRENTLY WORKING, GO TO G6
OTHERWISE, GO TO G7

G6.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะทำงานหารายได้ ณ ช่วงเวลาหนึ่งในอนาคตมีมากน้อยเพียงใด

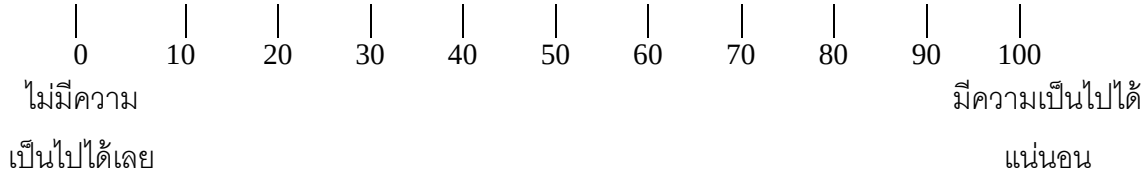

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

ความคาดหวังในชีวิต

BRANCHPOINT: DEPENDING ON R'S AGE, R WILL BE ASKED TO ANSWER ONE OF THE FOLLOWING LIFE EXPECTANCY QUESTIONS: G7 – G 14

IF R IS UNDER THE AGE 65, GO TO G7

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 65~69, GO TO G8

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 70~74, GO TO G9

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 75~79, GO TO G10

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 80~84, GO TO G11

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 85~90, GO TO G12

IF R IS OVER THE AGE 90, GO TO G13

G7.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ75ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R=< 65)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G8.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 80 ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R 65 - 69)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G9.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 85ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R 70 – 74)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G10.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 90 ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R 75 – 79)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G11.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 95 ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R 80 – 84)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G12.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 100 ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R 85 – 90)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G13.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ท่านจะมีชีวิตยืนยาวถึงอายุ 105 ปีหรือมากกว่านั้นมีมากน้อยเพียงใด(R > 90)

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G14.

ท่านคิดว่าโอกาสที่สถานะทางการเงินของท่านจะแย่ลงมีมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G15.

ท่านคิดว่าโอกาสที่ลูกหลานของท่านจะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่ายุคสมัยของท่านมีมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความเป็นไปได้เลย

มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

ความพึงพอใจในชีวิต

G16.

ท่านมีความพึงพอใจในสุขภาพทางกายของท่านมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G17.

ท่านมีความพึงพอใจกับสุขภาพทางจิตใจของท่านมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G18.

ท่านมีความพึงพอใจต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจของท่านมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF R SINGLE WITH ADOPTED CHILD/CHILDREN GO TO G20
IF R IS SINGLE WITHOUT ADOPTED CHILD/CHILDREN, GO TO G21

G19.

ท่านมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่มีต่อคู่สมรสของท่านมากน้อยเพียงใด

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF R HAS NO CHILD/CHILDREN , GO TO G21

G20.

ท่านมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่มีต่อบุตรของท่านมากน้อยเพียงใด

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

ไม่มีความเป็นไปได้เลย — มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G21.

โดยรวมแล้วท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของท่านมากน้อยเพียงใด(หรือท่านรู้สึกมีความสุขมากน้อยเพียงใด)

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
ไม่มีความเป็นไปได้เลย										มีความเป็นไปได้แน่นอน

ร้อยละ_____

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

G22.

การช่วยเหลือในการตอบส่วน G

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION G - EXPECTATIONS?]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้างบางครั้ง	3.ต้องช่วยเกือบตลอดเวลา	4.ผู้ช่วย/ตัวแทนเป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

G23. สถานที่สัมภาษณ์

IWER: หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ R ในทุกส่วนของชุดข้อคำถามที่เกี่ยวข้องแล้ว ขอให้ผู้สัมภาษณ์ระบุว่าการสัมภาษณ์ชุดนี้ได้ทำ ณ สถานที่ใด

1. บริเวณบ้านอยู่อาศัยของผู้ให้สัมภาษณ์	2. สถานที่ใกล้เคียงบ้านอยู่อาศัยของผู้ให้สัมภาษณ์	3. สถานที่ของชุมชนหรือผู้บริหารท้องถิ่นจัดให้	4. อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

- END OF EXPECTATIONS AND LIFE SATISFACTION SECTION -

HART Wave 2 -- SECTIONG: EXPECTATIONS AND LIFE SATISFACTION

FINAL VERSION25/11/2016

****

Next we would like to ask your opinion about how likely you think various events might be. When I ask a question I'd like for you to give me a number from 0 to 100, where "0" means that you think there is absolutely no chance, and"100" means that you think the event is absolutely sure to happen. For example, no one can ever be sure about tomorrow's weather, but if you think that rain is very unlikely tomorrow, you might say that there is a 10 percent chance of rain. If you think there is a very good chance that it will rain tomorrow, you might say that there is an 80 percent chance of rain.

EXPECTATION ON INHERITANCE

G1.

Including property and other valuables that you might own, what do you think are the chances that you will leave an inheritance totaling 1,000,000 Baht or more?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Absolutely No Chance										Absolutely Certain

Percent_____

DK

RF

BRANCHPOINT: IF ATLEAST ONE OF R'S PARENTS IS ALIVE, GO TO G2

OTHERWISE, GO TO G3

G2.

How about the chances that you will receive an inheritance including property and other valuables totaling 1,000,000 Baht or more?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Absolutely No Chance										Absolutely Certain

Percent_____

DK

RF

EXPECTED WORK PERIOD

BRANCHPOINT: IF R IS BETWEEN THE AGE OF 45 - 49 AND CURRENTLY WORKING, GO TO G3

OTHERWISE, GO TO G4

G3. What do you think are the chances that you will be working full-time after you reach age 60?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

BRANCHPOINT: IF R IS BETWEEN THE AGE OF 50 - 54 AND CURRENTLY WORKING, GO TO G4

OTHERWISE, GO TO G5

G4. What do you think are the chances that you will be working full-time after you reach age 65?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

BRANCHPOINT: IF R IS > or = 55 YEARS OLD AND CURRENTLY WORKING, GO TO G5

OTHERWISE, GO TO G6

G5.

What do you think are the chances that you will be working for the present job for the next 10 years?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

BRANCHPOINT: IF R IS NOT CURRENTLY WORKING, GO TO G6
OTHERWISE, GO TO G7

G6.

What do you think are the chances that you will be working for pay at some time in the future?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

EXPECTATIONS

BRANCHPOINT: DEPENDING ON R'S AGE, R WILL BE ASKED TO ANSWER ONE OF THE FOLLOWING LIFE EXPECTANCY QUESTIONS: G7 – G 14

IF R IS UNDER THE AGE 65, GO TO G7

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 65~69, GO TO G8

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 70~74, GO TO G9

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 75~79, GO TO G10

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 80~84, GO TO G11

IF R IS BETWEEN THE AGE OF 85~90, GO TO G12

IF R IS OVER THE AGE 90, GO TO G13

G7.

What is the percent chance that you will live to 75 or longer?(R = or < 65)

Percent_____
DK
RF

G8.

What is the percent chance that you will live to 80 or longer?
(R 65 – 69)

Percent_____
DK
RF

G9.

What is the percent chance that you will live to 85 or longer?
(R 70 – 74)

Percent_____
DK
RF

G10.

What is the percent chance that you will live to 90 or longer?
(R 75 – 79)

Percent_____
DK
RF

G11.

What is the percent chance that you will live to 95 or longer?
(R 80 – 84)

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G12.

What is the percent chance that you will live to 100 or longer?
(R 85 – 90)

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G13.

What is the percent chance that you will live to 105 or longer?
(R > 90)

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G14.

What do you think are the chances that your financial situation will be worse?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G15.

What do you think are the chances that your children or grandchildren's generation will live in a better economic/social situation than your generation does?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

LIFE SATISFACTION

G16.

How satisfied are you with your physical health?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G17.

How satisfied are you with your mental health?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G18.

How satisfied are you with your economic status?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

BRANCHPOINT: IF R SINGLE WITH ADOPTED CHILD/CHILDREN GO TO G20
IF R IS SINGLE WITHOUT ADOPTED CHILD/CHILDREN, GO TO G21

G19.

How satisfied are you with the relationship with your spouse?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

BRANCHPOINT: IF R HAS NO CHILD/CHILDREN , GO TO G21

G20.

How satisfied are you with the relationship with your children?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Absolutely No Chance — Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G21.

In overall, how satisfied are you with your quality of life (or how happy you feel)?

0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Absolutely No Chance										Absolutely Certain

Percent_____
DK
RF

G22.

G ASSIST
[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION G - EXPECTATIONS?]

1.NEVER	2.A FEWTIMES	3. MOST OR ALLOF THE TIME	4. THESECTION WAS DONEBY APROXY REPORTER

G23. Q_IW LOCATION

IWER: AFTER COMPLETING THE INTERVIEW WITH R IN ALL RELEVANT SECTIONS, WHERE WAS INTERVIEW TAKEN PLACE?

1. AT R'S RESIDENCE	2. AT A PLACE NEARBY R'S RESIDENCE	3. AT A PLACE PROVIDED BY COMMUNITY OR LOCAL ADMINISTRATOR	4. OTHER (SPECIFY) _____

- END OF EXPECTATIONS AND LIFE SATISFACTION SECTION -

HART Wave 2 –ส่วนDA: การมีงานทำ/ผู้รับจ้างทำงาน

FINAL VERSION 27/11/2016

****

NOTE ABOUT COLORS:

ALL QUESTION TEXT IN BLACK IS FOR THE CORE INTERVIEW.

ALL QUESTION TEXT IN FUCHSIA IS FOR THE EXIT INTERVIEW. ALSO IN FUCHSIA IS ALL OTHER TEXT THAT IS SPECIFIC TO THE EXIT INTERVIEW BUT NOT TO THE CORE.

OTHERWISE, BLACK TEXT FOR CODEFRAMES, INTERVIEWER INSTRUCTIONS, JUMPS AND BRANCHPOINTS, ETC. CAN APPLY TO BOTH THE CORE AND THE EXIT INTERVIEW UNLESS SPECIFIED OTHERWISE OR THERE IS AN EXIT ALTERNATIVE.

ON A BLACK-AND-WHITE HARD COPY OF THE DOCUMENT, THE FUCHSIA TEXT WILL APPEAR SOMEWHAT LIGHTER THAN THE ORIGINAL BLACK.

IWER BRANCHPOINT: IF R IN WAVE I IS DEAD, THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO DA3 BRANCHPOINT

*---------- Current Work Status----------

ความหมายของผู้รับจ้างทำงาน: บุคคลทำงานเพื่อรับค่าตอบแทนโดยทำงานให้กับนายจ้างในภาครัฐ (หน่วยงานราชการส่วนกลาง/จังหวัด, หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น, รัฐวิสาหกิจ, องค์กรอิสระ) และนายจ้างในภาคเอกชน (ประกอบการนอกภาคเกษตรและภาคเกษตร) รวมทั้งนายจ้างในการประกอบการแบบครอบครัว (ทั้งนอกภาคเกษตรและในภาคเกษตร)

DA1.

ต่อไปนี้จะขอสอบถามเกี่ยวกับ<u>สภาพการณ์การทำงานในปัจจุบัน</u> ของท่านในปัจจุบันท่านมีงานทำอยู่หรือกำลังตกงานและกำลังหางานทำหรือถูกออกจากงานชั่วคราวหรือพิการและทำงานไม่ได้หรือเกษียณงานแล้วหรืออยู่กับบ้านดูแลบ้านหรืออย่างไร?

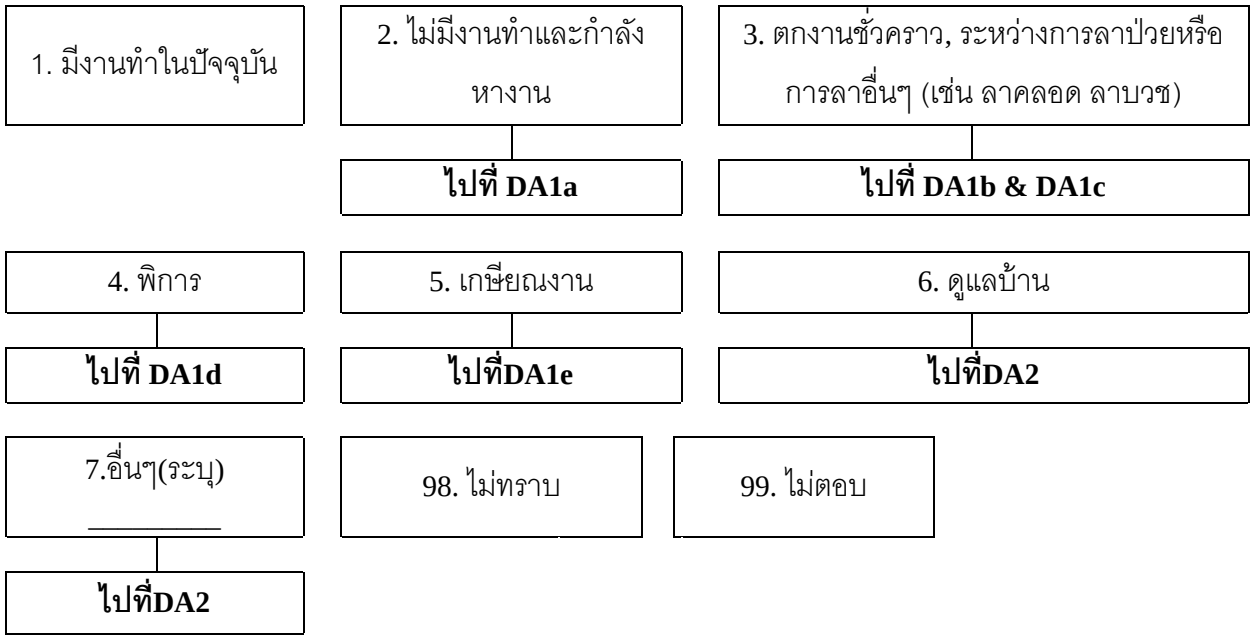

DA1a.

ท่านไม่มีงานทำหรือตกงานเมื่อเดือนและปีใด

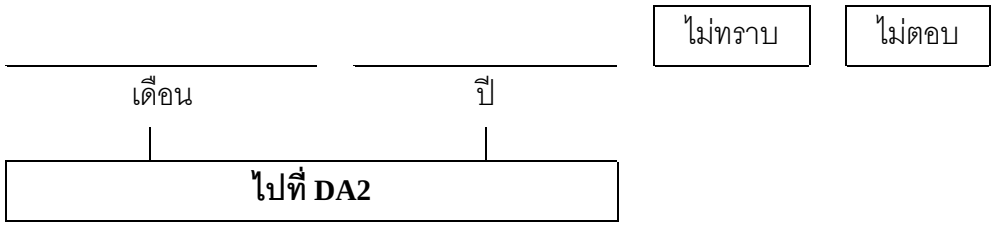

DA1b.

ท่านคาดว่าจะกลับไปทำงานที่เคยทำนี้ต่อไปใช่หรือไม่

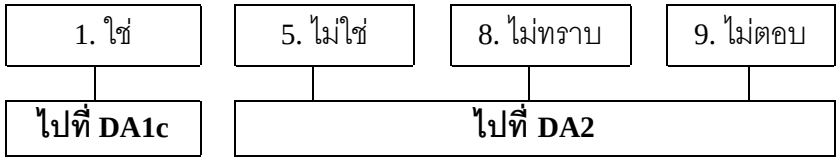

DA1c.

ในเดือนและปีใดที่ท่านทำงานนี้ก่อนที่จะไม่มีงานทำ

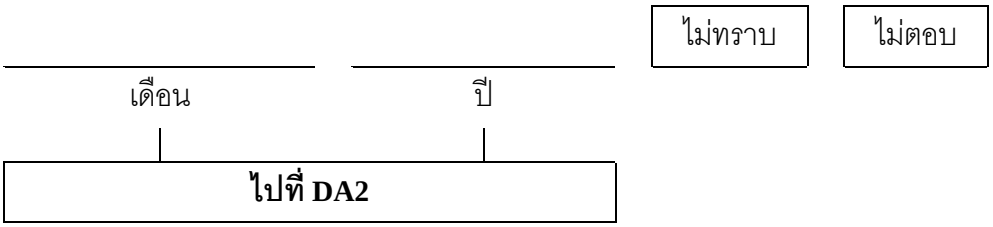

[IWER อ่าน: คำถามต่อไปจะเกี่ยวกับงานที่ท่านคาดว่าจะกลับไปทำ กา “ใช่” ที่ DA2 และไปที่ DA3]

DA1d.

ในเดือนและปีใดที่ท่านพิการ

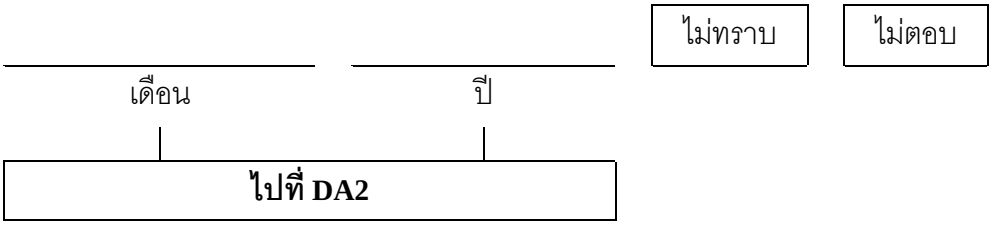

DA1e.

ท่านเกษียณในเดือนและปีใด

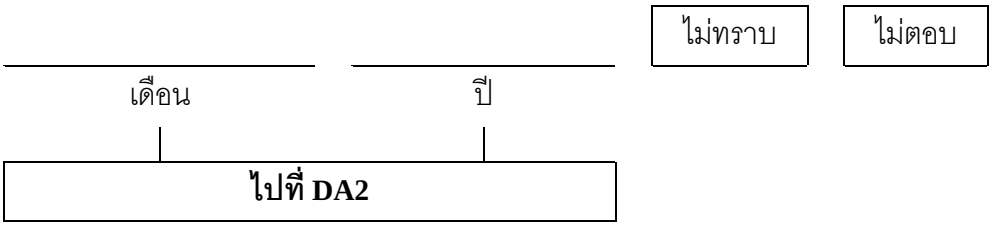

DA2.

ในปัจจุบันท่านทำงานเพื่อรับค่าตอบแทนใช่หรือไม่ (ค่าตอบแทนหมายรวมถึงทั้งที่เป็นตัวเงินเช่นค่าจ้างเงินเดือนและที่ไม่เป็นตัวเงินเช่นที่พักอาศัยอาหาร)

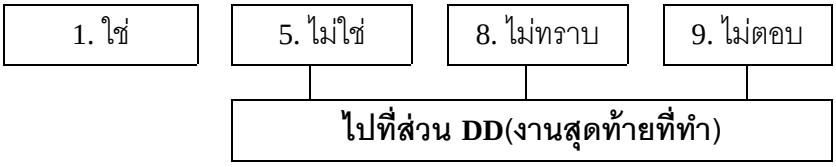

DA3_EXIT: ตอนนี้จะขอถามคำถามเกี่ยวกับการมีงานทำของ R ก่อนที่เขาจะเสียชีวิต

ในเดือนและปีใดที่เขาหยุดทำงานกับนายจ้างในตอนนั้น

_____ เดือน	_____ ปี	DK	RF

96. ทำงานจนวันที่เสียชีวิต

DA3_EXITa.

เขาได้รับรายได้ก่อนหักภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าใด เมื่อเขาออกจากงานที่ทำกับนายจ้างคนดังกล่าว เมื่อตอนที่เขาเสียชีวิต/ตาย

_____ บาท	ไม่ได้รับ	DK	RF

DA3_EXITb.

จำนวนเงินดังกล่าว เป็นจำนวนต่อ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ต่อเดือน หรือต่อปี ?

1.ชั่วโมง	2.สัปดาห์	3.เดือน	4.ปี
7.อื่นๆ (ระบุ) _____	8. DK	9.RF	

GO TO END OF THIS SECTION

DA3.

ต่อไปจะเป็นคำถามเกี่ยวกับ งานหลัก ที่ท่านกำลังทำอยู่ ในปัจจุบัน ท่านทำงานให้กับผู้อื่น หรือทำให้กับตนเองหรือทำงานให้กับครอบครัวหรืออย่างไร

1.ทำงานให้กับผู้อื่น	2. ทำงานของตนเอง	3. ทำงานกับครอบครัว	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

GO TO SECTION DB (SELF-EMPLOYED)

DA4.

ในปัจจุบันท่านทำงานให้กับใคร (ขอให้ระบุชื่อสถานประกอบการ บริษัท หรือหน่วยงาน)

_____

DA5.

หน่วยงานที่ท่านระบุว่าทำงานข้างต้นนั้นเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนหรือครอบครัว

1.หน่วยงานภาครัฐ	2.หน่วยงานเอกชนนอกภาคเกษตร	3.หน่วยงานเอกชนภาคเกษตร
4.หน่วยงานของครอบครัวนอกภาคเกษตร	5.หน่วยงานของครอบครัวภาคเกษตร	

DA6.

สถานที่ทำงานที่ท่านทำอยู่นี้ทำธุรกิจหรืออุตสาหกรรมประเภทใด(สถานประกอบการ บริษัทหรือหน่วยงานที่ทำงานอยู่ผลิตหรือให้บริการอะไร)

_____

DA7.

งานที่ท่านทำเป็นอย่างไร (ช่วยบอกรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ท่านทำ)

_____

DA8.

ท่านเริ่มทำงานที่กำลังทำอยู่นี้ในเดือนและปีใด

_____ เดือน _____ ปี ไม่ทราบ ไม่ตอบ

DA9.

ชั่วโมงทำงาน<u>ปกติ</u>ต่อสัปดาห์ของงานที่ท่านทำอยู่เป็นเท่าใด

_____ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

DA10.

ชั่วโมงทำงานที่ท่านระบุมานั้นเป็นจำนวนชั่วโมงทำงานที่เท่าๆกันในทุกสัปดาห์หรือจำนวนชั่วโมงทำงานในแต่ละสัปดาห์จะเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากัน

1. เท่ากันในแต่ละสัปดาห์	2. เปลี่ยนแปลงมากในแต่ละสัปดาห์	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
ไปที่ DA11	**ไปที่ DA10a& DA10b**	**ไปที่ DA11**	

ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอยู่การการทำงานตามฤดูกาล คำถามนี้จะถามถึงเวลาที่คุณกำลังทำงานนั้น (ซ้ำ DA10)

DA10a.

ในสัปดาห์ที่จำนวนชั่วโมงทำงานค่อนข้างยาวนานนั้น ท่านจะต้องทำงานกี่ชั่วโมง

_____ จำนวนชั่วโมง

ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

DA10b.

ในสัปดาห์ที่จำนวนชั่วโมงทำงานค่อนข้างน้อยนั้น ท่านจะต้องทำงานกี่ชั่วโมง

_____ จำนวนชั่วโมง

96.ศูนย์หรือไม่มีชั่วโมงทำงาน | 98. ไม่ทราบ | 99.ไม่ตอบ

DA11.

ในแต่ละปีท่านมีวันลาพักผ่อนโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนกี่วันหรือกี่สัปดาห์

_____ จำนวนวัน หรือ _____ จำนวนสัปดาห์

96. ไม่มี | 97. อื่นๆ (ระบุ) _____ | 98.ไม่ทราบ | 99.ไม่ตอบ

DA12.

ในการทำงานที่ทำอยู่นี้ โดยปกติ ถ้านับรวมวันลาพักผ่อนที่ได้รับค่าตอบแทนท่านทำงานกี่สัปดาห์ต่อปี

_____ จำนวนสัปดาห์ต่อปี

ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

DA13.

ท่านมีวันลาป่วยกี่วันในแต่ละปีโดยได้รับค่าตอบแทนที่ไม่มีการหักเงิน

_____ จำนวนวัน

995.ไม่มีการกำหนดจำนวนวันลาป่วย | 996.ไม่มีวันลาป่วย | 997. อื่นๆ (ระบุ) _____

998. ไม่ทราบ | 999. ไม่ตอบ

DA14.

ในรอบ12 เดือนที่ผ่านมาท่านเคยหยุดงานเนื่องจากปัญหาสุขภาพใช่หรือไม่

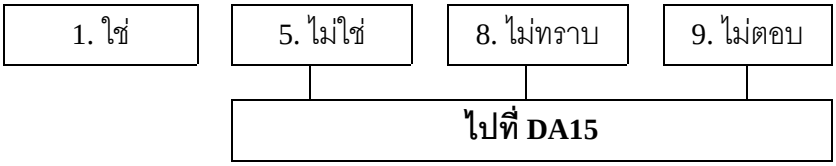

DA14a.

ท่านได้หยุดงานเนื่องจากปัญหาสุขภาพประมาณกี่วัน

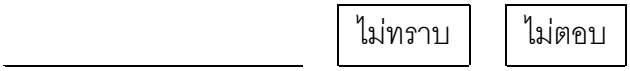

DA15.

ท่านได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานนี้เป็นเงินที่จ่ายให้รายเดือนหรือรายชั่วโมงหรือค่าตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน (เช่นที่พักอาหาร) หรืออย่างไร

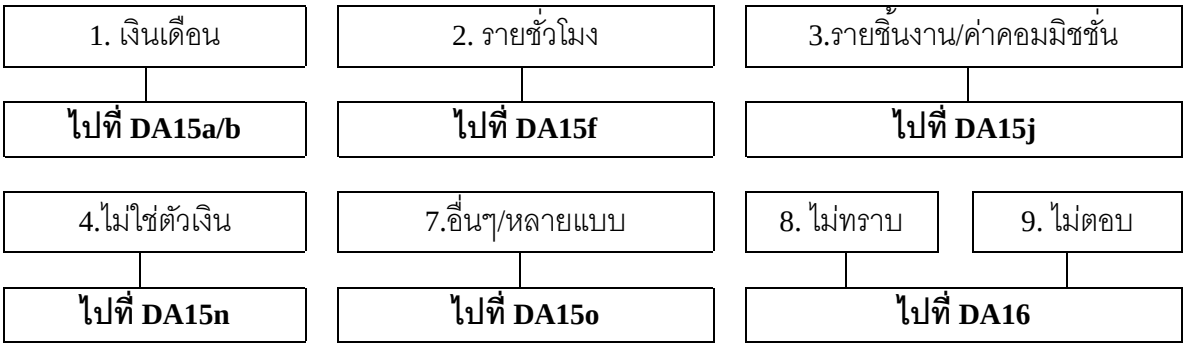

SALARIED/เงินเดือน

DA15a/b.

ท่านได้รับเงินเดือนก่อนหักภาษี ณ ที่จ่ายหรือหักค่าอื่นๆเป็นจำนวนเงินเท่าใด

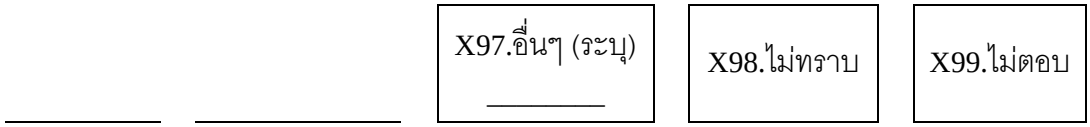

DA15c.

ถ้าหากท่านจะต้องทำงานจำนวนชั่วโมงมากกว่าที่ทำปกติในบางสัปดาห์ท่านจะได้รับเงินเพิ่มขึ้นสำหรับชั่วโมงทำงานที่นอกเหนือจากชั่วโมงปกติหรือได้รับการหยุดงานทดแทนหรือไม่มีค่าตอบแทนสำหรับชั่วโมงทำงานที่มากขึ้นหรืออย่างไร

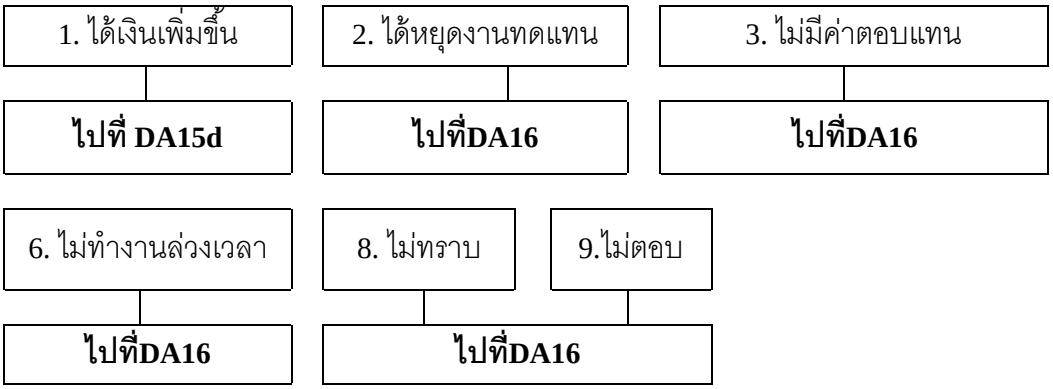

DA15d.

ท่านได้รับค่าล่วงเวลาต่อชั่วโมงทำงานที่เพิ่มขึ้นเท่าใด

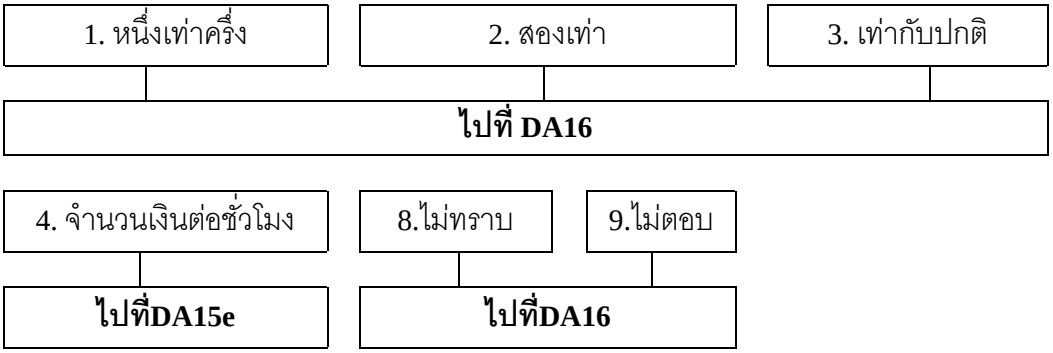

DA15e.

ท่านได้รับเงินต่อชั่วโมงทำงานที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นจำนวนเงินเท่าใด

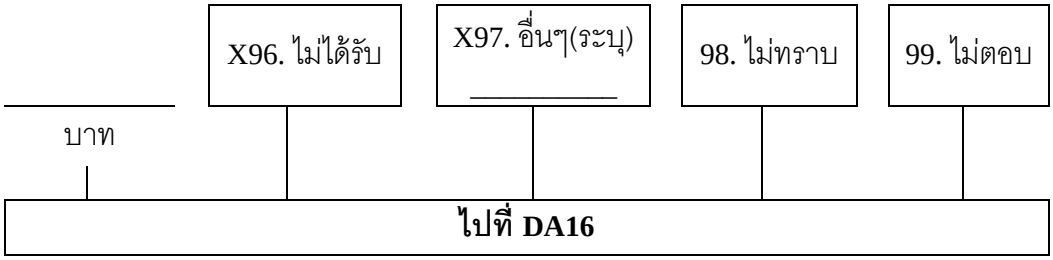

HOURLY/รายชั่วโมง

DA15f.

อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงที่ท่านได้รับในเวลาทำงานปกติเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ บาทต่อชั่วโมง

X96.ไม่มีอัตรากำหนด

X97.อื่นๆ(ระบุ) _____

X98.ไม่ทราบ

X99.ไม่ตอบ

DA15g.

อัตราค่าจ้างรายชั่วโมงที่ท่านทำงานล่วงเวลาเป็นเท่าใด

[IWER: ถ้ามีอัตราที่ต่างกัน 2 อัตรา (เช่นขึ้นอยู่กับวันของสัปดาห์) ให้ถามเกี่ยวกับอัตราที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด]

1.หนึ่งเท่าครึ่ง → **ไปที่ DA15i**

2.สองเท่า → **ไปที่ DA15i**

3.เท่ากับปกติ → **ไปที่ DA15i**

4.จำนวนเงินต่อชั่วโมง → **ไปที่DA15h**

5. การได้หยุดงานทดแทน → **ไปที่ DA15i**

6. ไม่ทำงานล่วงเวลา → **ไปที่ DA16**

8. ไม่ทราบ → **ไปที่ DA15i**

9. ไม่ตอบ → **ไปที่ DA15i**

DA15h.

จำนวนเงินที่ท่านได้รับต่อชั่วโมงทำงานล่วงเวลาเท่ากับเท่าใด

_____ บาทต่อชั่วโมง

X96. ไม่มีอัตรากำหนด

X97.อื่นๆ(ระบุ) _____

X98.ไม่ทราบ

X99.ไม่ตอบ

ไปที่ DA16

DA15i.

ในระหว่างปีที่แล้วท่านทำงานล่วงเวลากี่สัปดาห์

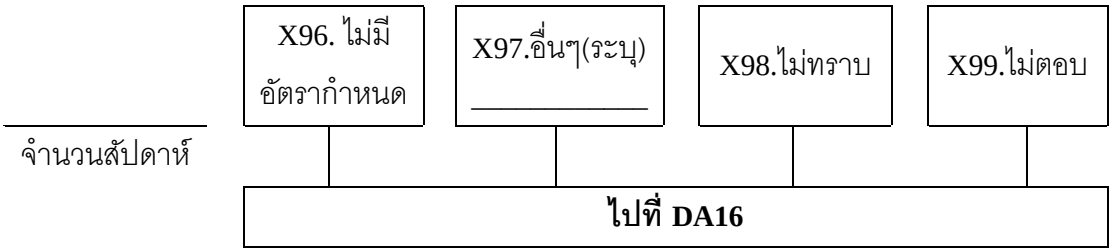

PIECEWORK/COMMISSION [**รายชิ้นงาน/ค่าคอมมิชชั่น**]

DA16j/k.

ท่านได้รับค่าจ้างเป็นรายชิ้นงานหรือค่าคอมมิชชั่นเป็นจำนวน เงินเท่าใดก่อนการหักภาษีหรือค่าอื่นๆในสัปดาห์หรือเดือนที่ทำงานโดยเฉลี่ย

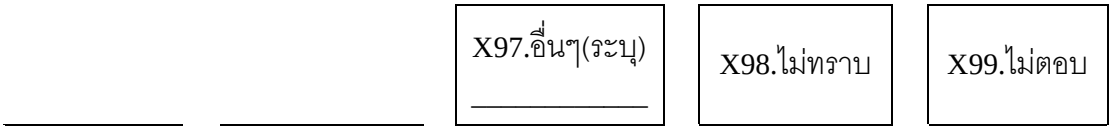

DA15l/m.

ถ้าเพิ่มชั่วโมงทำงานมากขึ้น ท่านจะได้เงินเป็นจำนวนเท่าใด

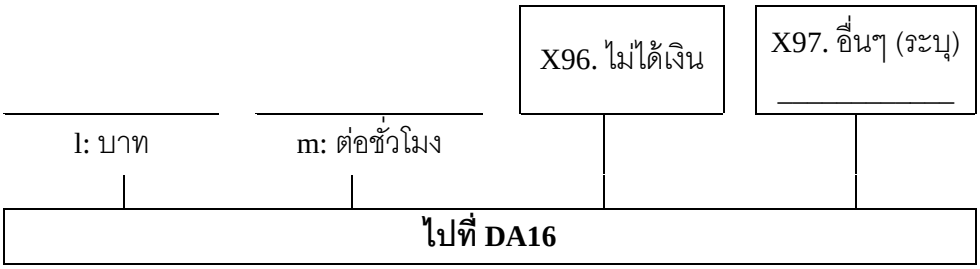

IN-KIND/ไม่ใช่ตัวเงิน

DA15n.

ท่านได้รับค่าตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินอย่างใด

ไปที่ DA16

OTHER/COMBINATION [อื่นๆ/ผสมผสาน]

DA15o.

ท่านได้รับค่าตอบแทนอื่นๆหรือผสมผสานระหว่างที่เป็นเงินและไม่เป็นตัวเงิน อย่างใด

_____

DA15p/q.

ท่านได้รับค่าตอบแทนดังกล่าวก่อนหักภาษีหรือค่าอื่นๆ คิดเป็นจำนวนเงินเท่าใด

		X96. ไม่ได้รับเงิน	X97. อื่นๆ(ระบุ) _____
_____	_____		
p: บาท	q: ต่อช่วงเวลา		

DA15r.

ถ้าท่านเพิ่มชั่วโมงทำงานท่านจะได้รับเงิน เป็นจำนวนต่อชั่วโมงเท่าใด

	X95. ได้หยุดงานแทน	X96.ไม่มีการจ่ายเพิ่มหรือได้หยุดงานแทน	X97. อื่นๆ(ระบุ) _____
_____			
บาทต่อชั่วโมง			

DA16.

(ถ้าDA15i = 1-52: ถ้าไม่นับรวมชั่วโมงทำงานล่วงเวลา) ท่านสามารถ ลดจำนวนชั่วโมงทำงานที่มีการจ่ายเงินตามกำหนดการทำงานปกติได้ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ DA17		

DA16a.

ท่านต้องการทำงานในแต่ละสัปดาห์ เหลือกี่ชั่วโมง

	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
_____		
จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์		

DA16b.

ท่านยังต้องการจะลดจำนวนชั่วโมงทำงานในแต่ละสัปดาห์ลงแม้ว่าเงินที่จะได้ลดลงตามไปด้วย ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ DA17		

DA17.

ท่านสามารถเพิ่มจำนวนชั่วโมงทำงานที่ได้รับค่าตอบแทนตามกำหนดการทำงานปกติได้ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ DA18		

DA17a.

ท่านต้องการเพิ่มจำนวนชั่วโมงทำงานเป็นเท่าใดในแต่ละสัปดาห์

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
จำนวนชั่วโมง	**ไปที่ DA18**	

DA17b.

ถ้าหากท่านสามารถได้รายรับเพิ่มมากขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากับจำนวนชั่วโมงทำงานเพิ่มขึ้นท่านต้องการเพิ่มชั่วโมงทำงานใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่DA18		

DA18.

บริษัทที่ท่านทำงานมีสถานที่ประกอบการแห่งเดียว ณ ที่ที่ท่านกำลังทำงานอยู่หรือมีหลายแห่ง

1. แห่งเดียว	2. หลายแห่ง
	ไปที่ DA19

DA18a.

ในสถานที่ที่<u>ท่านทำงาน</u>อยู่มีคนทำงานหรือพนักงานกี่คน

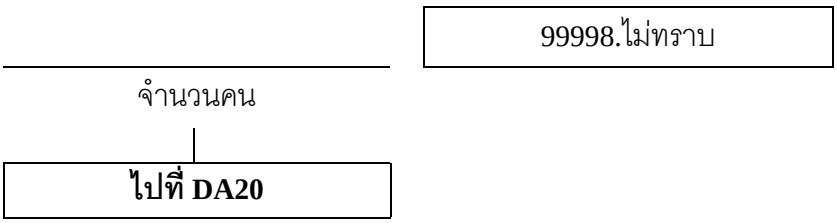

DA18b.

(กรณีไม่ทราบ) มีคนทำงานต่ำกว่า 5, 5 ถึง14, 15 ถึง 24, 25 ถึง 99, 100 ถึง 499, หรือมากกว่า 500 คน

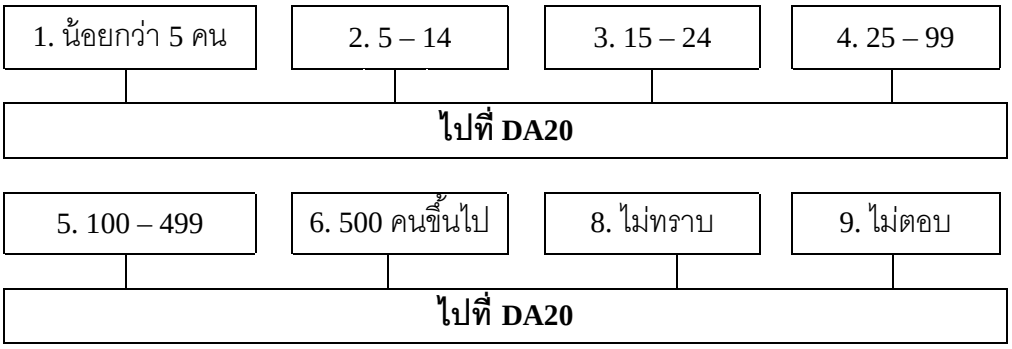

DA19.

<u>รวมสถานที่ทำงานทุกแห่ง</u> ของสถานประกอบการที่ท่านทำงาน แล้ว มีคนทำงานหรือพนักงานทั้งหมดกี่คน

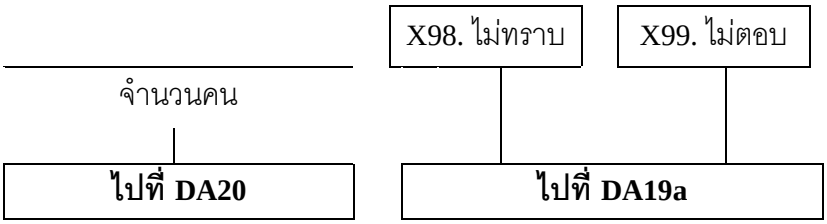

DA19a.

(กรณีไม่ทราบ) มีคนทำงานต่ำกว่า5, 5 ถึง14, 15 ถึง24, 25 ถึง99, 100 ถึง499, หรือมากกว่า500 คน

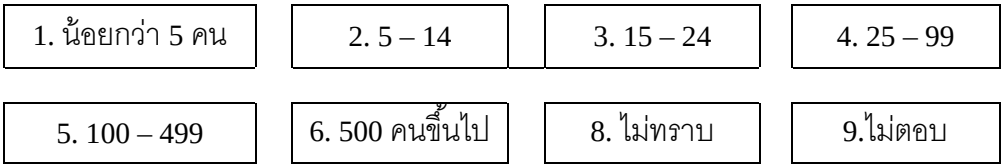

DA20.

ท่านทำงานกับนายจ้างคนนี้มากกว่าหนึ่งครั้งใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
ไปที่ DA20a & DA20b	**ไปที่ DA20b**

DA20a.

ในการจ้างงานครั้งแรกกับนายจ้างคนนี้ ท่านได้เริ่มทำงานในเดือนและปีใด

_____	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

DA20b.

ในการจ้างงานที่กำลังทำอยู่ตอนนี้ ท่านเริ่มทำงานกับนายจ้างคนนี้ในเดือนและปีใด

_____	_____	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ
เดือน	ปี	**ไปที่ DA21/21a**	

DA21/21a.

ค่าจ้างเริ่มต้นทำงานของท่านก่อนหักภาษีหรือค่าอื่นๆเท่ากับเท่าใด (เป็นอัตราต่อชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อเดือนหรือต่อปี)

	ต่อ		96. ไม่มี	97.อื่นๆ(ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ
_____		_____				
บาท		a: ช่วงเวลา				

DA22.

ท่านเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือสมาคมลูกจ้างใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
GO TO DA23	**GO TO DA22a**		

DA22a.

ทำไมท่านจึงไม่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือสมาคมลูกจ้าง

1. ไม่พอใจในกิจกรรมของสหภาพแรงงาน	2. ไม่เห็นความจำเป็นในการเข้าเป็นสมาชิก	3. ไม่มีสหภาพแรงงานในหน่วยงาน
7. อื่นๆ(ระบุ) _____	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

บำเหน็จบำนาญ

ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำเหน็จบำนาญของคนทำงานในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ระบบ I:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับ(Defined Benefits)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานสำหรับคนทำงานในหน่วยงานภาครัฐ (ข้าราชการ)ซึ่งไม่ต้องจ่าย/ออมเงินเพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับอายุ จำนวนปีที่ทำงาน และอัตราเงินเดือน ระบบนี้ได้แก่ บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ระบบ II:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับและเงินที่จ่าย/ออม (Defined Benefits-Defined Contribution)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในภาคเอกชน ที่จะต้องจ่ายเงิน/ออมเงิน เพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะถูกกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน และเงินเดือนระบบนี้ ได้แก่ บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา 33, 39 แผนการเกษียณนี้ จะเป็นแผนของคนทำงานที่มีนายจ้างร่วมจ่ายเงินสมทบ (ภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ) ในภาคเอกชน

ระบบ III:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดการจ่าย/ออมเงิน (Defined Contributions) เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง โดยเป็นระบบการออมแบบสมัครใจ (Voluntary saving) และเงินที่คนทำงานสมัครใจจ่าย/ออมจะอยู่ในบัญชีรายบุคคล โดยมีการบริหารจัดการเงินออมโดยคณะกรรมการกองทุน/สถาบันการเงินเอกชน ระบบนี้ ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund – RMF) การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ (Life Insurance for Retirement) และกองทุนการออมแห่งชาติดังนั้น แผนการเกษียณนี้ จึงเป็นแผนแบบสมัครใจของคนทำงานทั้งที่มี/ไม่มีนายจ้างในภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ/ไม่เป็นทางการ รวมทั้งผู้ที่ทำงานในธุรกิจของครอบครัว

DA23.

ในตอนนี้ขอถามท่านเกี่ยวกับแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณที่นายจ้างของท่าน (ได้แก่รัฐบาลนายจ้างในภาคเอกชนหรือครอบครัว) จัดตั้งขึ้น ว่าท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือผู้ประกันตนในแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณใช่หรือไม่

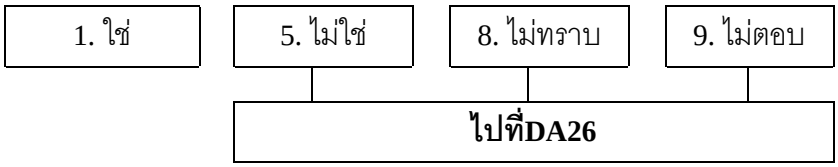

DA23a.

นายจ้างของท่านมีการจัดตั้งแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณใช่หรือไม่

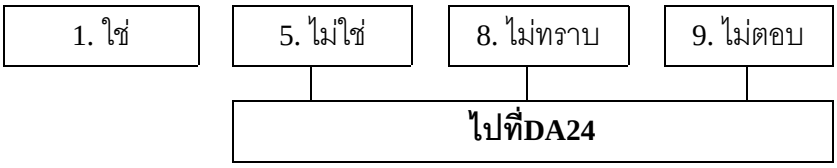

DA23b.

ท่านมีคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณที่มีการจัดตั้งขึ้นใช่หรือไม่

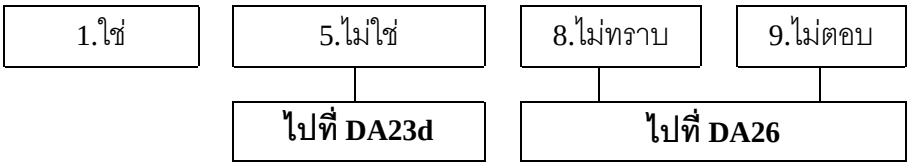

DA23c.

นายจ้างของท่านมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินตามแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณใช่หรือไม่

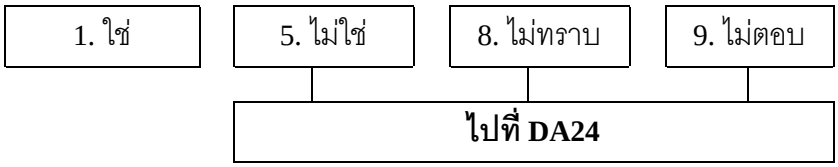

DA23d.

ท่านจะมีคุณสมบัติที่จะเข้าร่วมแผนหากท่านยังคงทำงานอย่างต่อเนื่องกับนายจ้างผู้นี้ต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งใช่หรือไม่

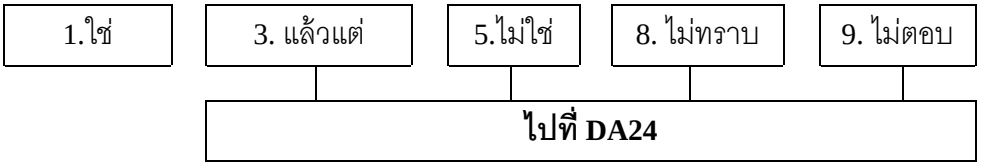

DA23e.

ท่านต้องทำงานอีกกี่ปีกับนายจ้างผู้นี้ก่อนที่จะมีคุณสมบัติเข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญได้

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

จำนวนปี

ไปที่ DA24

DA24.

ท่านเข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญต่างๆจำนวนกี่แผน(รวมทั้งแผนที่นายจ้างจัดตั้งขึ้น)

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

จำนวนแผน

DA25.

ระบุชื่อแผนบำเหน็จบำนาญที่ท่านเข้าร่วม[เลือกทุกแผนที่เกี่ยวข้อง]

[IWER: ถ้าR ทำงานในภาครัฐหรือDA3 = 1และ DA5 = 1ไม่เกี่ยวข้องกับแผน003, 004. 006, 007, และ010

ถ้าR ทำงานในภาคเอกชนหรือDA3 = 1 และ DA5 =2และ3ไม่เกี่ยวข้องกับแผน001, 002, 005, และ010

ถ้าR ทำงานในธุรกิจครอบครัวหรือDA3 = 3 และ DA5 = 4และ5ไม่เกี่ยวข้องกับแผน001 – 003. 005]

001.บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม	002.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	003.บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา33, 39	004. บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา40
005. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)	006.กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	007.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	008.กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ
009. การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ	010. กองทุนการออมแห่งชาติ	97. อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ
99.ไม่ตอบ			

DA26. BRANCHPOINT: FOR ALL Rs WHO ARE WORKING FOR PAY (FOR SOMEONE ELSE, FOR FAMILY BUSINESS, OR SELF-EMPLOYED), CONTINUE TO SECTION DC(COMMON QUESTIONS)

- CONTINUE TO SECTION DB -

HART Wave 2 – ส่วน DB: การทำงานในธุรกิจของตนเอง

FINAL VERSION27/11/2016

****

SECTION DB BRANCHPOINT: ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ออก (AN EXIT INTERVIEW) และR ไม่ได้ทำงานในรอบที่แล้ว ไปที การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ข้อคำถามในส่วน DB

ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ออก และ R ทำงานในธุรกิจของตนเองในรอบที่แล้ว (Wave 1) ไปที่ DB1_EXIT

DB1_EXIT: ตอนนี้จะถามเกี่ยวกับการมีงานทำในธุรกิจของตนเองของ R ก่อนที่เขาจะเสียชีวิตดังนี้

ในเดือนและปีใดที่ R (ผู้เสียชีวิต) หยุดทำงานในธุรกิจของตนเอง

[IWER: เดือน ปี ที่ใส่/ระบุ ต้องอยู่ระหว่าง เดือนและปีที่ R ได้ให้สัมภาษณ์ครั้งล่าสุด (ในปี 2558) กับเดือนและปีที่ R ได้เสียชีวิต]

_____ เดือน _____ ปี | 96.ทำงานจนวันที่เสียชีวิต | DK | RF

DB1_EXITa.

รายรับจากการทำงานของ R ผู้เสียชีวิต ก่อนหักค่าต่างๆ (เช่น ค่าภาษีรายได้) เท่ากับเท่าใด เมื่อตอนที่เสียชีวิต

_____ บาท | ไม่ได้รับ | DK | RF

DB1_EXITb.

จำนวนเงินดังกล่าว เป็นจำนวนต่อ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ต่อเดือน หรือต่อปี ?

1.ชั่วโมง	2.สัปดาห์	3.เดือน	4.ปี
7.อื่นๆ (ระบุ) _____	8. DK	9.RF	

ไปที่ สิ้นสุดข้อคำถามของส่วนนี้

[ความหมาย: การทำงานในธุรกิจของตนเองในภาคนอกเกษตรโดยไม่มีนายจ้าง (เช่น พ่อค้าแม่ค้าแผงลอย คนขับรถแท็กซี่ส่วนบุคคล ผู้ประกอบอาชีพอิสระ) หรือมีการจ้างลูกจ้างมาช่วยทำงาน (เช่น เจ้าของธุรกิจร้านอาหาร ผู้ค้าปลีกขายของชำ เจ้าของอู่รถแท็กซี่) หรือทำงานในภาคเกษตร โดยมีหรือไม่มีการจ้างลูกจ้างมาช่วยงาน]

DB1.

ในส่วนนี้จะเป็นคำถามเกี่ยวกับงานปัจจุบันที่ท่านทำอยู่ ท่านทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมใด กล่าวคือ สถานประกอบการของท่านทำอะไรหรือผลิตอะไร

_____

DB2.

งานที่ท่านทำเป็นงานอะไร [IWER: R ประกอบอาชีพอะไร เช่น ขับรถแท็กซี่/มอเตอร์ไซด์ ขายของชำ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำอู่ซ่อมรถ เป็นต้น]

_____

DB3.

โดยปกติแล้ว ท่านทำงานกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์

_____ จำนวนชั่วโมง

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

DB4.

ถ้านับรวมวันหยุดพักผ่อนที่ถือว่าเป็นสัปดาห์ทำงาน โดยปกติแล้ว ท่านทำงานจำนวนกี่สัปดาห์ต่อปี

_____ จำนวนสัปดาห์

ไม่ทราบ

ไม่ตอบ

DB4a.

ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้หยุดงานเนื่องจากปัญหาสุขภาพของท่าน ใช่หรือไม่

1. ใช่

5.ไม่ใช่

8.ไม่ทราบ

9.ไม่ตอบ

ไปที่ DB5

DB4b.

จำนวนกี่วันที่ท่านได้หยุดงาน

ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

_____
จำนวนวัน

DB5.

ท่านได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนประจำหรือรายได้ตามฤดูกาล ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DB6		

DB5a/b.

ท่านได้รับเป็นจำนวนเท่าใดก่อนหักภาษี ณ ที่จ่ายและค่าอื่นๆ

_____ ต่อ _____
a: บาท b: ช่วงเวลา

DB6.

ท่านได้รับส่วนแบ่งบางส่วนหรือทั้งหมดจากรายรับสุทธิหรือกำไรของธุรกิจที่ทำ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DB7		

DB6a/b.

(นอกจากเงินเดือนประจำ) รายรับสุทธิหรือกำไรที่ท่านมีสิทธิที่จะได้รับเป็นจำนวนเท่าใด

[ถ้า R มีปัญหาในการตอบเป็นตัวเลข ให้ถามว่า ท่านมีรายรับในปีที่แล้วจากการทำงานของท่านเท่าใด]

_____ ต่อ _____
a: บาท b: ช่วงเวลา

DB7.

ในธุรกิจที่ท่านทำอยู่มีคนทำงานด้วยกี่คน รวมทั้งตัวท่านด้วย

ไม่ทราบ

_____
จำนวนลูกจ้าง

BRANCHPOINT: IF NOT MARRIED, GO TO DB8

DB7a.

(สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิต) ของท่านร่วมทำงานในธุรกิจนี้ด้วย ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DB8		

DB7b.

(สามี/ภรรยา/หุ้นส่วน) ของท่าน โดยปกติแล้วทำงานกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์

DB7c.

เขาได้รับเงินเดือนประจำใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่

DB8.

ท่านเริ่มทำงานในธุรกิจนี้ในเดือนและปีอะไร

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

DB9.

รายรับที่ท่านได้เมื่อเริ่มทำงานในธุรกิจนี้ เป็นอย่างไร (เป็น รายรับต่อชั่วโมง ต่อวัน ต่อสัปดาห์ ต่อเดือน หรือ ต่อปี)

_____ ต่อ _____ X96.ไม่มี X97. อื่นๆ(ระบุ) _____

a: บาท b: ช่วงเวลา

บำเหน็จบำนาญ

ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำเหน็จบำนาญของคนทำงานในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ระบบ I: เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับ(Defined Benefits) เป็นระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานสำหรับคนทำงานในหน่วยงานภาครัฐ (ข้าราชการ)ซึ่งไม่ต้องจ่าย/ออมเงิน เพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับอายุ จำนวนปีที่ทำงาน และอัตราเงินเดือน ระบบนี้ได้แก่ บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ระบบ II: เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับและเงินที่จ่าย/ออม (Defined Benefits-Defined Contribution)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในภาคเอกชน ที่จะต้องจ่ายเงิน/ออมเงิน เพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะถูกกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน และเงินเดือนระบบนี้ ได้แก่ บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา 33, 39 แผนการเกษียณนี้ จะเป็นแผนของคนทำงานที่มีนายจ้างร่วมจ่ายเงินสมทบ (ภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ) ในภาคเอกชน

ระบบ III: เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดการจ่าย/ออมเงิน (Defined Contributions) เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง โดยเป็นระบบการออมแบบสมัครใจ (Voluntary saving) และเงินที่คนทำงานสมัครใจจ่าย/ออมจะอยู่ในบัญชีรายบุคคล โดยมีการบริหารจัดการเงินออมโดยคณะกรรมการกองทุน/สถาบันการเงินเอกชน ระบบนี้ ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund – RMF) การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ (Life Insurance for Retirement) และกองทุนการออมแห่งชาติดังนั้น แผนการเกษียณนี้ จึงเป็นแผนแบบสมัครใจของคนทำงานทั้งที่มี/ไม่มีนายจ้างในภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ/ไม่เป็นทางการ รวมทั้งผู้ที่ทำงานในธุรกิจของครอบครัว

[ถ้า R คือ ผู้ที่ทำงานในธุรกิจตัวเอง เขา / เธอจะมีสิทธิ์รับบำเหน็จบำนาญในระบบ III บางแผนการเกษียณเท่านั้นในปัจจุบัน]

DB10.

ต่อไปจะขอถามเกี่ยวกับแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณในการทำงานของท่าน ท่านได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญหรือแผนการออมเพื่อลดหย่อนภาษีในการทำงานใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DB13		

DB11.

ในการประกอบธุรกิจของตนเอง ท่านเข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญต่างๆกี่แผนในงานที่ทำอยู่นี้

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
จำนวนแผน		

DB12.

ระบุชื่อแผนบำเหน็จบำนาญที่ท่านเข้าร่วม[เลือกทุกแผนที่เกี่ยวข้อง]

[IWER: R ทำงานในธุรกิจของตนเองหรือDA3 = 2ไม่เกี่ยวข้องกับแผน001 ถึง แผน007]

001.บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม	002.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	003.บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา33, 39	004. บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา40

005. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)	006.กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	007.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	008.กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

009. การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ	010. กองทุนการออมแห่งชาติ	97. อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

DB18. BRANCHPOINT: FOR ALL Rs WHO ARE SELF-EMPLOYED AND WORKING FOR PAY. CONTINUE TO SECTION DC

- CONTINUE TO SECTION DC -

HART Wave 2 –ส่วน DC: การมีงานทำ คำถามร่วมระหว่างพนักงานและผู้ที่ทำงานในธุรกิจตัวเอง

FINAL VERSION20/7/2016

****

[IWER: สำหรับ Rs ทั้งหมดที่ทำงานมีค่าตอบแทน]

DC1.

ท่านคิดว่าคนที่จะมาทำงานที่ท่านทำอยู่นี้ได้ค่อนข้างดีมีคุณภาพจะต้องใช้เวลาเรียนในโรงเรียนนานกี่ปี (หากนับเวลาจบการศึกษาระดับเตรียมอุดมเท่ากับ 12 ปี) หรือต้องจบการศึกษาระดับใด[R สามารถตอบเป็นจำนวนปีหรือระดับการศึกษาที่สำเร็จ]

_____ จำนวนปีในการเรียน (1-20)	หรือ	_____ ระดับการศึกษาที่จบ	96. ไม่ต้องเรียน

DC2.

หากพิจารณาในอีกหลายปีข้างหน้า ท่านคาดหวังว่ารายรับของท่าน เมื่อปรับค่าเงินเฟ้อแล้ว จะ <u>สูงขึ้น</u> หรือ<u>เท่าเดิม</u> หรือ <u>ลดลง</u>

1.สูงขึ้น	2.เท่าเดิม	3.ลดลง	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

DC3.

บางครั้ง ถึงแม้คนเราจะมีงานทำอยู่ในปัจจุบัน แต่ก็มักจะมองหางานอื่นที่แตกต่างไป ในตอนนี้ท่านกำลังมองหางานอื่นอยู่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DC8		

DC4.

ท่านกำลังมองหางานเฉพาะในแถบนี้หรือพื้นที่นี้ หรือ ท่านกำลังมองหาในพื้นที่อื่นที่ท่านต้องย้ายไป

1.งานในพื้นที่นี้	2.งานที่ต้องย้ายพื้นที่	3.อย่างใดอย่างหนึ่ง

DC5.

ท่านกำลังมองหางานที่ไม่เต็มเวลาหรือเต็มเวลา

1.ไม่เต็มเวลา	2.เต็มเวลา	3.อย่างใดอย่างหนึ่ง

DC6.

ท่านกำลังมองหางานประเภทเดียวกับที่ทำอยู่ในตอนนี้ หรือ งานที่แตกต่างออกไป

1.อย่างเดียวกัน	2.อย่างใดอย่างหนึ่ง/ทั้งสอง	3.แตกต่าง	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
ไปที่ DC7			**ไปที่ DC7**	

DC6a.

แตกต่างอย่างไร

_____

DC7.

ในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านได้ทำอะไรในการหางานอื่นทำ [เลือกข้อที่เกี่ยวข้อง]

1.ติดต่อกับหน่วยจัดหางานภาครัฐ	2.ติดต่อกับหน่วยจัดหางานภาคเอกชน	3.เข้าไปพบกับนายจ้างโดยตรง	4.โทรศัพท์หรือเขียนจดหมายถึงนายจ้างโดยตรง
		ไปที่ DC7a	**ไปที่ DC7b**

5.สอบถามจากเพื่อนหรือญาติ	7.อ่านข่าวประชาสัมพันธ์/โฆษณา	8.เข้าเรียนในสถานศึกษา หรือเข้ารับการฝึกอบรม	9.ไม่ได้ทำอะไรเป็นการเฉพาะ	97. อื่นๆ(ระบุ) _____
			ไปที่ DC7c	

DC7a.

นายจ้างกี่คนที่ท่านได้เข้าพบ

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
จำนวนนายจ้าง		

DC7b.

นายจ้างกี่คนที่ท่านได้โทรศัพท์หรือเขียนถึง

_____ ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

จำนวนนายจ้าง

DC7c.

ด้วยเหตุผลหลักอะไรที่ท่านไม่แสวงหางานทำในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา

1.เชื่อว่าไม่น่าจะมีงานให้ทำ	2.ไม่เชื่อว่าจะสามารถหางานได้	3.ไม่มีทักษะ/ประสบการณ์ที่เป็นที่ต้องการ	4.เชื่อว่านายจ้างคิดว่าอายุมากเกินไป
5.เชื่อว่านายจ้างไม่ต้องการจ้างผู้หญิงสูงอายุ	6.สุขภาพไม่ดี พิการ	7.มีภาระรับผิดชอบครอบครัว/เด็ก	8.ปัญหาการเดินทาง
9.ผู้ตอบไม่ต้องการงาน	95.ไม่มีเหตุผลเฉพาะเจาะจง	97. อื่นๆ (ระบุ) _____	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

DC8.

ถ้าท่านพบว่ามีงานอื่นที่เหมือนกับงานที่ทำอยู่ในตอนนี้ ท่านจะสนใจงานนั้นหรือไม่

1.สนใจ	2.เป็นไปได้	3.อาจจะ	4.ไม่น่าเป็นไปได้ → **ไปที่ DC8a**
5.ไม่สนใจ	7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

ไปที่ DC8a

DC8a.

ท่านไม่สนใจ เนื่องจากท่านชอบงานที่กำลังทำอยู่ หรือท่านไม่คิดว่าจะได้งานที่ดีเท่ากับงานที่ทำอยู่ หรือ ท่านอาจจะเสียประโยชน์ทางด้านเงินบำเหน็จบำนาญหรือการประกันสุขภาพหากท่านเปลี่ยนงาน หรือ เพราะเหตุใด

01.ชอบงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	02.ไม่สามารถได้งานที่ดีเทียบเท่า	03.อาจจะ/จะเสียผลประโยชน์ด้านเงินบำเหน็จบำนาญ
04.อาจจะ/จะเสียผลประโยชน์ด้านประกันสุขภาพ	05.งานใหม่อาจจะไม่เหมาะ	06.เป็นธุรกิจส่วนตัว, ต้องการทำงานของตัวเอง
08.อายุ/ใกล้เกษียณ	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

DC9.

จากข้อความเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่ต่อไปนี้ บางคนคิดว่าเป็นสิ่งที่เป็นจริงบางคนคิดว่าไม่จริง ขอให้ท่านคิดถึงงานของท่านที่ท่านกำลังทำอยู่ และให้ความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่ต่อข้อความต่อไปนี้

ข้อความ	เป็นจริงตลอดเวลา (1)	เป็นจริงในเวลาส่วนใหญ่ (2)	เป็นจริงในบางเวลา (3)	ไม่จริงเกือบตลอดเวลา (4)	ไม่เกี่ยวข้องเลย (5)	ไม่ทราบ (8)	ไม่ตอบ (9)
DC9a. งานที่ทำต้องใช้กำลังแรงกายมาก							
DC9b. งานที่ทำต้องยกของหนัก							
DC9c. งานที่ทำต้องก้ม คุกเข่า หรือ หมอบ							
DC9d. งานที่ทำต้องใช้สายตาที่ดี							
DC9e. งานที่ทำต้องใช้สมาธิหรือความใส่ใจสูง							
DC9f. งานที่ทำต้องใช้ทักษะในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น							
DC9g. งานที่ทำต้องทำกับคอมพิวเตอร์							

DC10.

ข้อความ (เพิ่มเติม) ต่อไปนี้ เป็นจริงสำหรับงานที่บางคนทำอยู่ แต่อาจจะไม่จริงสำหรับคนอื่น ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร ท่านเห็นด้วยมากน้อยแค่ไหน

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย (3)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4)	ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ (5)	ไม่ทราบ (8)	ไม่ตอบ (9)
DC10a. งานที่ทำอยู่ทำให้ท่านต้องทำในสิ่งที่ยากกว่าที่เคยทำ							
DC10b. งานที่ทำอยู่ ทำให้เกิดความเครียดมาก							
DC10c. ในการตัดสินเรื่องการเลื่อนขั้น นายจ้างของท่านจะลำเอียงไปทางคนอายุน้อยมากกว่าคนอายุมาก							
DC10d. เพื่อนร่วมงานของท่านทำให้คนทำงานสูงอายุรู้สึกว่าควรจะต้องเกษียณก่อนอายุ 60 ปี							
DC10e. เมื่ออายุมากขึ้น ท่านต้องการจะค่อยๆลดชั่วโมงทำงานของงานที่ทำลง โดยขอให้ค่าจ้างต่อชั่วโมงคงเดิม							
DC10f. นายจ้างของท่านมักจะให้คนงานสูงอายุย้ายไปทำงานในงานที่ไม่หนักเกินไปโดยลดค่าจ้างหากพวกเขาต้องการ							
DD10g. ท่านมีความสุขจริงๆกับการไปทำงาน							
DC10h. อายุเกษียณควรขยายจาก 60 เป็น 65 ปี							

DC11.

ท่านยังมีงานอื่นที่กำลังทำเพื่อรับค่าจ้างในตอนนี้ โดยทำเป็นเป็นธุรกิจของตนเองหรืองานรองใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่DC15		

DC12.

โดยปกติแล้ว ท่านทำงานกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับงานอื่น/งานรอง

_____ จำนวนชั่วโมง

97. อื่นๆ (ระบุ) _____

DC13.

สำหรับงานรองที่ท่านทำอยู่ถ้านับวันพักผ่อนรวมในสัปดาห์ทำงาน ท่านจะทำงานตามปกติกี่สัปดาห์ต่อปี

_____ จำนวนสัปดาห์

97. อื่นๆ (ระบุ) _____

DC14.

ในการทำงานรองที่ท่านทำอยู่นี้ ท่านมีรายรับก่อนหักภาษีเป็นจำนวนเท่าใด และเป็นรายรับต่อเดือนหรือต่อปี หรืออย่างไร

_____ บาท ต่อ _____ ช่วงเวลา

DC15.

ต่อไปนี้จะเป็นการถามเกี่ยวกับการทำงานและการเกษียณ ในการทำงานหลักของท่าน โดยปกติแล้วอายุเกษียณจะเท่ากับเท่าใด สำหรับคนที่ทำงานในที่เดียวกับท่าน หรือ คนที่ทำงานเหมือนกับงานที่ท่านทำ

_____ อายุ หรือ _____ จำนวนปีที่ทำงาน

96. ไม่มีกรณี"ปกติ"(ไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเกษียณ)

DC16.

ในตอนนี้ จะขอถามเกี่ยวกับแผนการเกษียณของท่าน ท่านเคยคิดหรือมีการวางแผนที่จะหยุดทำงานเลย หรือ ลดชั่วโมงทำงานลง ณ ปีใดปีหนึ่ง หรือ ณ อายุใดอายุหนึ่ง หรือไม่

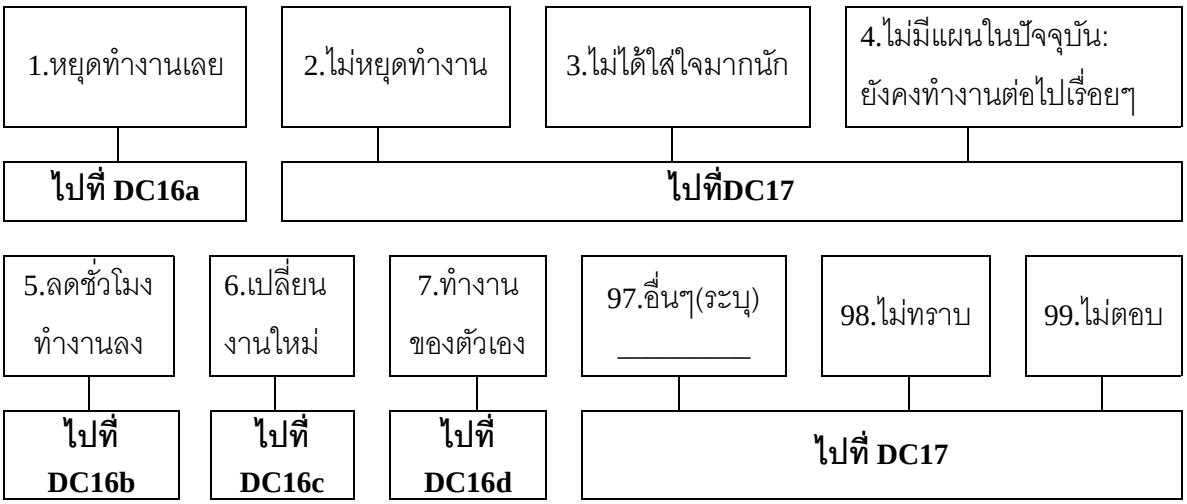

DC16a.

ณ อายุเท่าใดที่ท่านวางแผนจะหยุดทำงานเลย

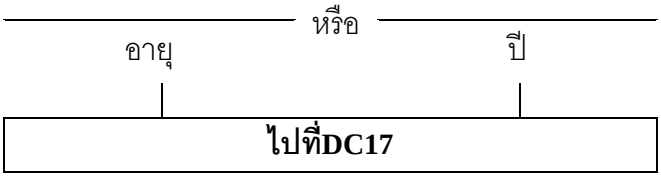

DC16b.

ณ อายุเท่าใดที่ท่านมีแผนจะลดชั่วโมงทำงานลง

DC16c.

อายุเท่าใดที่ท่านมีแผนจะเปลี่ยนงานที่ทำอยู่

DC16d.

อายุเท่าใดที่ท่านมีแผนจะเริ่มทำงานของตัวเอง

_____ อายุ	หรือ	_____ ปี	97. อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

DC17.

เรามีความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่คนคิดเกี่ยวกับการเกษียณว่า พวกเขาคิดว่าตัวเองเกษียณหรือยัง ในขณะนี้ ท่านคิดว่าตัวท่านได้กึ่งเกษียณ หรือเกษียณแล้ว หรือ ยังไม่เกษียณเลย

1.เกษียณแล้ว	3.กึ่งเกษียณ	5.ยังไม่เกษียณเลย	7. คำถามไม่เกี่ยวกับข้อง R; ไม่ได้ทำงานเพื่อรับค่าจ้าง หรือ เป็นผู้ดูแลบ้าน; ไม่ได้ทำงานมา 1 ปี หรือหลายปี
ไปที่ DC17a		**ไปที่DC21**	**ไปที่ส่วน DD**

DC17a.

ท่านเกษียณ/กึ่งเกษียณ เมื่อเดือนและปีใด

_____ เดือน	_____ ปี	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

DC18.

เมื่อคิดย้อนกลับไปเมื่อเวลาที่ท่านกึ่งเกษียณหรือเกษียณแล้ว นั่นเป็นสิ่งที่ท่านต้องการทำหรือเป็นสิ่งที่ท่านรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำ

1.ต้องการทำ	2.ถูกบังคับให้ทำ (อาจด้วยกฎระเบียบหรือแรงกดดัน)	3.ส่วนหนึ่งต้องการทำ, อีกส่วนหนึ่งถูกบังคับให้ทำ

DC19.

โดยรวมแล้ว ท่านคิดอย่างไรต่อการที่ท่านได้เกษียณแล้ว เป็นสิ่งที่น่า<u>พึงพอใจมาก</u> น่า<u>พึงพอใจพอสมควร</u> หรือ <u>ไม่น่าพึงพอใจเลย</u>

1.พึงพอใจมาก	2.พึงพอใจพอสมควร	3.ไม่น่าพึงพอใจเลย

DC20.

หากเปรียบเทียบช่วงเวลาที่ท่านเกษียณแล้วกับช่วงเวลาก่อนเกษียณ ท่านคิดว่าช่วงเวลาเกษียณนั้น ดีกว่า <u>เหมือนกัน</u> หรือ <u>ไม่ดีเท่า</u> กับช่วงเวลาก่อนเกษียณ

1.ดีกว่า	2.เหมือนกัน	3.ไม่ดีเท่า	4.เพิ่งเกษียณมาได้ไม่ถึง 1 ปี

DC21: (ถ้า “เกษียณแล้ว”) จะขออ่านเหตุผลให้ฟังว่าทำไมคนถึงเกษียณ ขอให้ท่านช่วยตอบว่า สำหรับท่านแล้ว เหตุผลเหล่านี้มีความสำคัญมาก สำคัญพอสมควร หรือ สำคัญบ้าง หรือไม่สำคัญเลย [เกี่ยวกับเหตุผลใน DC21: 1-4]

(ถ้า “เกษียณแล้ว”) จะขออ่านถึงสิ่งที่คนเห็นว่าการเกษียณสิ่งที่ดี ขอให้ท่านช่วยตอบว่า สำหรับท่านแล้ว สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมาก สำคัญพอสมควร หรือ สำคัญบ้าง หรือไม่สำคัญเลย [เกี่ยวกับเหตุผลใน DC21: 5-7]

(ถ้ายังไม่ “เกษียณแล้ว”) จะขออ่านสิ่งที่คนเห็นว่าการเกษียณสิ่งที่ดี ขอให้ท่านช่วยตอบว่า สำหรับท่านแล้ว สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมาก สำคัญพอสมควร หรือ สำคัญบ้าง หรือไม่สำคัญเลย [เกี่ยวกับเหตุผลใน DC21: 5-7]

เหตุผลที่เกษียณ	สำคัญมาก (4)	สำคัญพอสมควร (3)	สำคัญบ้าง (2)	ไม่สำคัญเลย (1)
DC21:1.สุขภาพไม่ดี				
DC21: 2. ต้องการทำอย่างอื่น				
DC21: 3.ไม่ชอบงานที่ทำ				
DC21: 4. ต้องการใช้เวลากับครอบครัวให้มากขึ้น				
DC21: 5.เป็นนายของตนเอง				
DC21: 6.สามารถทำตัวสบายๆ				
DC21: 7. มีโอกาสท่องเที่ยว				

DC22: (ถ้า “เกษียณแล้ว”) สำหรับสิ่งที่คนกล่าวว่าการเกษียณสิ่งที่ไม่ดี ขอให้ท่านช่วยตอบว่า ในระหว่างการเกษียณสิ่งเหล่านี้ ทำให้ท่านกังวลมาก กังวลบ้าง กังวลเล็กน้อย หรือ ไม่กังวลเลย

(ถ้ายังไม่ “เกษียณแล้ว”) สำหรับสิ่งที่คนกล่าวว่าการเกษียณสิ่งที่ไม่ดี ขอให้ท่านช่วยตอบว่า ในระหว่างการเกษียณสิ่งเหล่านี้ ทำให้ท่านกังวลมาก กังวลบ้าง กังวลเล็กน้อย หรือ ไม่กังวลเลย

สิ่งที่เกี่ยวกับการเกษียณ	กังวลมาก (1)	กังวลบ้าง (2)	กังวลเล็กน้อย (3)	ไม่กังวลเลย (4)
DC22: 1. ไม่ทำอะไรที่สร้างสรรค์หรือเป็นประโยชน์				
DC22: 2. โรคภัยไข้เจ็บหรือพิการ				
DC22: 3. ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่าย				

- CONTINUE TO SECTION DD -

HART Wave 2 –ส่วน DD: งานสุดท้าย- R ปัจจุบันไม่ทำงาน

FINAL VERSION20/7/2016

****

คำถามต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับงานสุดท้ายที่ท่านทำ (เรามีความสนใจในสภาพการทำงานในช่วงสุดท้ายก่อนที่ท่านจะออกจากงานนี้ว่าท่านมีหน้าที่ทำอะไรท่านทำงานให้กับผู้อื่นหรือทำให้กับครอบครัวหรือทำงานของตนเอง) สถานภาพการทำงานของท่านคืออะไร

DD1.

ท่านเคยทำงานโดยได้รับค่าตอบแทนมาก่อนเป็นเวลามากกว่า2-3เดือนใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ส่วน DE		

DD1a.

ท่านได้ทำงานเพื่อรับเงินค่าตอบแทนเป็นครั้งสุดท้ายในปีไหน

_____ หรือ _____

ปี ปีก่อน

พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบ: ถ้า DD1a. R ทำงานครั้งสุดท้ายมากกว่า 10 ปีที่แล้ว ไปที่ส่วน DE ประวัติการทำงาน นอกนั้นไปที่ DD2

DD2.

คำถามต่อมาเกี่ยวข้องกับงานสุดท้ายที่ท่านทำว่าท่านทำงานให้กับผู้อื่นหรือทำงานให้กับครอบครัวหรือทำงานของตัวเองหรืออย่างไร?

1.ทำงานให้กับผู้อื่น	2.ทำงานให้กับตนเอง	3.ทำงานให้กับครอบครัว
	ไปที่ DD5	

DD3.

ท่านทำงานให้กับใคร[ชื่อของบริษัทหรือองค์กรที่ทำงานด้วยคืออะไร]

_____

DD4.

หน่วยงานที่ท่านระบุว่าทำงานข้างต้นนั้นเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนหรือครอบครัว

1.หน่วยงานภาครัฐ	2. หน่วยงานเอกชนนอกภาคเกษตร	3.หน่วยงานเอกชนภาคเกษตร	
4.หน่วยงานของครอบครัวนอกภาคเกษตร	5.หน่วยงานของครอบครัวภาคเกษตร	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

DD5.

ท่านทำงานในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมใด– กล่าวคือท่านทำการผลิตอะไรในสถานที่ที่ท่านทำงาน

_____

DD6.

งานที่ท่านทำเป็นงานอย่างไร (บอกรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ทำ)

_____

DD7.

ท่านทำงานโดยปกติกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์สำหรับนายจ้างผู้นี้

_____ จำนวนชั่วโมง	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

DD8.

เมื่อไม่นับรวมกับชั่วโมงทำงานล่วงเวลา (โอที)ท่านสามารถลดชั่วโมงทำงานจากตารางการทำงานปกติได้หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DD9		

DD8a.

ท่านสามารถลดชั่วโมงทำงานลงได้อย่างมากเช่นลดลงครึ่งหนึ่งของชั่วโมงทำงานปกติโดยไม่ผลกระทบต่ออัตราค่าตอบแทนต่อชั่วโมงหรือผลประโยชน์ด้านสวัสดิการใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

DD9.

[อ่านช้าๆ] เมื่อนับการลาพักผ่อนโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นสัปดาห์ทำงานท่านทำงานโดยปกติกี่สัปดาห์ต่อปี

_____ จำนวนสัปดาห์

ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

DD10.

ท่านได้รับเงินรายได้เท่าใดก่อนหักค่าต่างๆเมื่อออกจากงานที่ทำกับนายจ้าง (เงินรายได้ที่ได้นั้นต่อชั่วโมงต่อเดือนหรือต่อปี)

_____ ต่อ _____

ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

บาท

DD11.

บริษัทที่ท่านทำงานมีสถานที่ประกอบการแห่งเดียว ณ ที่ที่ท่านกำลังทำงานอยู่หรือมีหลายแห่ง

1.แห่งเดียว	2.หลายแห่ง
	ไปที่ DD12

DD11a.

ในสถานที่ที่ท่านทำงานอยู่มีคนทำงานหรือพนักงานกี่คน(รวมทั้งตัวท่านด้วย)

_____ จำนวนพนักงาน

99998. ไม่ทราบ

ไปที่ DD13

DD11b.

(กรณีไม่ทราบ) มีคนทำงานต่ำกว่า5, 5 -14, 15 - 24, 25 - 99, 100 - 499, หรือมากกว่า500 คน

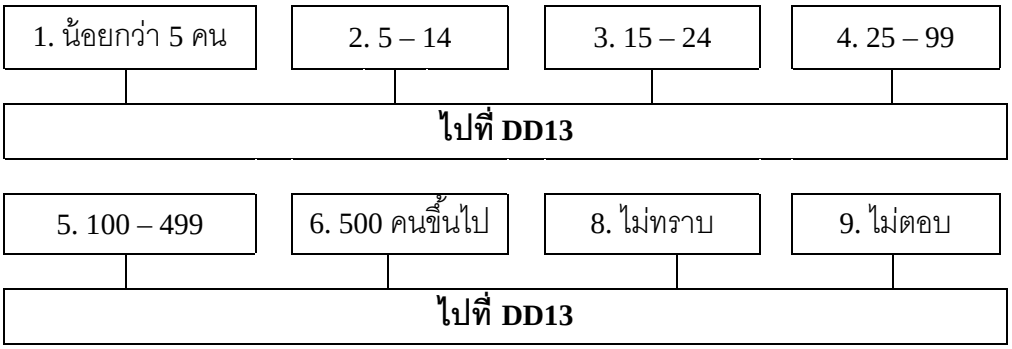

DD12.

<u>รวมทุกหน่วยงาน</u> (รวมสถานที่ทำงานทั้งหมด) มีคนทำงานหรือพนักงานทั้งหมดกี่คน (รวมทั้งตัวท่านด้วย)

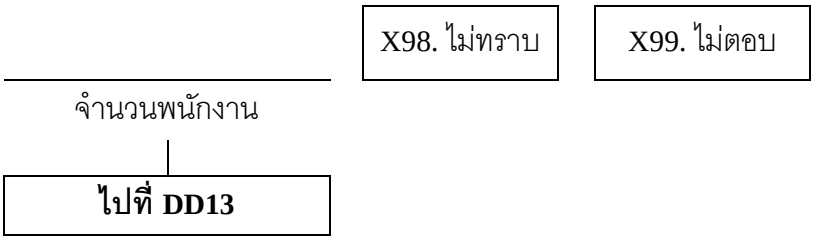

DD12a.

(กรณีไม่ทราบ) มีคนทำงานต่ำกว่า5, 5 - 14, 15 - 24, 25 - 99, 100 - 499, หรือมากกว่า 500 คน

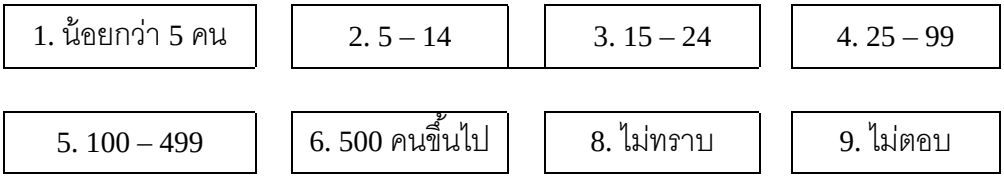

DD13.

ท่านเริ่มทำงานกับนายจ้างผู้นี้เมื่อใด

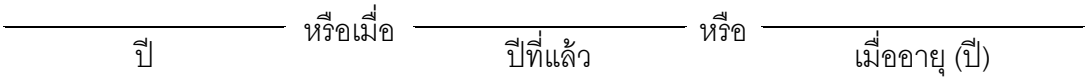

DD14.

เมื่อเริ่มทำงานกับนายจ้างผู้นี้ท่านมีเงินได้ก่อนหักภาษีหรือค่าอื่นๆเท่าใด (จำนวนต่อชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อเดือนหรือต่อปี)

_____ ต่อ _____ บาท

96. ไม่ได้รับเงิน	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

DD15.

ในงานที่ท่านทำอยู่นั้นท่านเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือสมาคมลูกจ้างใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่

DD16.

ทำไมท่านจึงออกจากงานที่ทำให้นายจ้างผู้นั้น (เพราะธุรกิจปิดกิจการถูกให้ออกจากงานหรือต้องดูแลสมาชิกในครอบครัวหรืออย่างไร)

1.ธุรกิจปิดกิจการ	2.ถูกให้ออกจากงาน	3.สุขภาพไม่ดี/พิการ	4.ดูแลครอบครัว	5.ได้งานที่ดีกว่า

6. ลาออก	7. เกษียณ	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

บำเหน็จบำนาญ

ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำเหน็จบำนาญของคนทำงานในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ระบบ I:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับ(Defined Benefits)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานสำหรับคนทำงานในหน่วยงานภาครัฐ (ข้าราชการ)ซึ่งไม่ต้องจ่าย/ออมเงินเพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับอายุ จำนวนปีที่ทำงาน และอัตราเงินเดือน ระบบนี้ได้แก่ บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ระบบ II:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับและเงินที่จ่าย/ออม (Defined Benefits-Defined Contribution)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในภาคเอกชน ที่จะต้องจ่ายเงิน/ออมเงิน เพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะถูกกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน และเงินเดือนระบบนี้ ได้แก่ บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา 33, 39 แผนการเกษียณนี้ จะเป็นแผนของคนทำงานที่มีนายจ้างร่วมจ่ายเงินสมทบ (ภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ) ในภาคเอกชน

ระบบ III:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดการจ่าย/ออมเงิน (Defined Contributions) เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง โดยเป็นระบบการออมแบบสมัครใจ (Voluntary saving) และเงินที่คนทำงานสมัครใจจ่าย/ออมจะอยู่ในบัญชีรายบุคคล โดยมีการบริหารจัดการเงินออมโดยคณะกรรมการกองทุน/สถาบันการเงินเอกชน ระบบนี้ ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund – RMF) การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ (Life Insurance for Retirement) และกองทุนการออมแห่งชาติดังนั้น แผนการเกษียณนี้ จึงเป็นแผนแบบสมัครใจของคนทำงานทั้งที่มี/ไม่มีนายจ้างในภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ/ไม่เป็นทางการ รวมทั้งผู้ที่ทำงานในธุรกิจของครอบครัว

DD17.

ท่านได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญหรือแผนเกษียณหรือแผนการออมเพื่อลดหย่อนภาษีเมื่อท่านทำงานให้กับ (นายจ้างครอบครัวหรือตนเอง)ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่DD19		

[IWER: ถ้าR ทำงานในภาครัฐหรือDD2 = 1และDD4 = 1ไม่เกี่ยวข้องกับแผน003, 004. 006, 007, และ010

ถ้าR ทำงานในภาคเอกชนหรือDD2 =1DD4 = 2 และ3ไม่เกี่ยวข้องกับแผน001, 002, 005, และ010

ถ้าR ทำงานในธุรกิจครอบครัวหรือDD2 = 2 และDD4 = 4และ5ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001 – 003, 005]

ถ้า R ทำงานในธุรกิจของตนเอง หรือ DD2 = 2 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน001 - 007

DD18.

ระบุชื่อแผนบำเหน็จบำนาญที่ท่านเข้าร่วม[เลือกทุกแผนที่เกี่ยวข้อง]

001.บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม	002.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	003.บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา33, 39	004. บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา40
005. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)	006.กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	007.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	008.กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ
009. การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ	010. กองทุนการออมแห่งชาติ	098.ไม่ทราบ	099.ไม่ตอบ

DD19.

ในช่วง10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ท่านเคยออกจากงานชั่วคราวหรือตกงานหรือต้องหางานทำใช่หรือไม่[รวมทั้งในช่วงปัจจุบันถ้าR กำลังหางานทำอยู่]

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ส่วน DE		

DD19a.

กี่ครั้งที่ท่านต้องออกจากงานชั่วคราวหรือหางานทำ

_____ จำนวนครั้ง	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

- CONTINUE TO SECTION DE -

HART Wave 2 –ส่วน DE: ประวัติการทำงาน

FINAL VERSION27/11/2016

****

DE1.

นอกเหนือจากงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน/งานที่บอกว่าได้ทำมาก่อน ท่านยังเคยทำงานกับ นายจ้างคนอื่นมานานอย่างน้อยที่สุด 5 ปีหรือมากกว่านั้น ใช่หรือไม่นับรวมทั้งการทำธุรกิจของตนเอง

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

ไปที่ DE27
(แรงจูงใจให้เกษียณก่อนกำหนด)

DE1a.

ท่านทำงานกับนายจ้างกี่คน

1.หนึ่ง	2.สอง	3.สาม	4. สี่
5.ห้าหรือมากกว่า		8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

DE2.

ท่านทำงานให้กับผู้อื่น (รวมถึงทำงานให้กับธุรกิจครอบครัว) หรือทำงานของตัวเอง หรืออย่างไร?

[พนักงานสัมภาษณ์: ถ้า R ตอบว่า ฉันประกอบการธุรกิจของตนเอง ให้เช็ค “ทำงานของตนเอง”]

1.ผู้อื่น	2.ทำงานของตนเอง	3.ทำงานกับครอบครัว

ไปที่ DE3

DE2a.

ท่านทำงานให้ใคร [ชื่อของบริษัทหรือองค์กรที่ท่านทำงานด้วยชื่ออะไร]

_____

DE2b.

หน่วยงานที่ท่านระบุว่าทำงานข้างต้นนั้น เป็น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนหรือครอบครัว

1.หน่วยงานภาครัฐ	2.หน่วยงานเอกชนนอกภาคเกษตร	3.หน่วยงานเอกชนภาคเกษตร
4.หน่วยงานของครอบครัวนอกภาคเกษตร	5.หน่วยงานของครอบครัวภาคเกษตร	

DE3.

ท่านเริ่มทำงานให้กับนายจ้างผู้นี้/ธุรกิจของตนเองเมื่อใด

_____ ปี หรือเมื่อ _____ ปีที่แล้ว หรือ _____ เมื่ออายุ (ปี)

DE4.

ท่านทำงานในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอะไร – ท่านผลิตอะไร ณ สถานที่ที่ท่านทำงาน

_____

DE5.

งานที่ท่านทำเป็นอย่างไร (อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ทำ)

_____

DE6.

ท่านออกจากงานที่ทำกับนายจ้าง/ธุรกิจของตนเอง เมื่อใด

_____ ปี หรือเมื่อ _____ ปีที่แล้ว หรือ _____ เมื่ออายุ (ปี)

DE7.

ในรอบปีสุดท้ายที่ทำงานเต็มปีนั้น ท่านทำงานกี่ชั่วโมงโดยปกติ

_____ จำนวนชั่วโมง/สัปดาห์ | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

DE8.

[อ่านช้าๆ] เมื่อนับวันหยุดพักผ่อน (ที่ได้รับค่าตอบแทน) เป็นสัปดาห์ทำงาน ท่านทำงานกี่สัปดาห์ต่อปีโดยปกติ

_____ จำนวนสัปดาห์

ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

DE9.

ท่านได้รับรายได้เป็นจำนวนเท่าใด ก่อนหักค่าต่างๆ เมื่อท่านออกจากงานที่ทำกับนายจ้าง (เป็นรายได้ต่อชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ต่อเดือน หรือ ต่อปี)

_____ บาท ต่อ _____

96. ไม่ได้รับเงิน	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

DE10.

ทำไมท่านถึงออกจากงาน (เป็นเพราะปิดกิจการ ถูกให้ออก ออกเพื่อดูแลสมาชิกในครอบครัว หรืออะไร)

01.ธุรกิจปิดกิจการ	02.ถูกให้ออกจากงาน	03.สุขภาพไม่ดี/พิการ	04.ดูแลครอบครัว	05.ได้งานที่ดีกว่า	06. ลาออก

07. เกษียณ	08. ธุรกิจต้องการเวลามากไป	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	98. ไม่ทราบ	99. ไม่ตอบ

บำเหน็จบำนาญ

ระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำเหน็จบำนาญของคนทำงานในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ระบบ I:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับ(Defined Benefits)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานสำหรับคนทำงานในหน่วยงานภาครัฐ (ข้าราชการ)ซึ่งไม่ต้องจ่าย/ออมเงินเพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับอายุ จำนวนปีที่ทำงาน และอัตราเงินเดือน ระบบนี้ได้แก่ บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ระบบ II:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดผลประโยชน์ที่ได้รับและเงินที่จ่าย/ออม (Defined Benefits-Defined Contribution)เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในภาคเอกชน ที่จะต้องจ่ายเงิน/ออมเงิน เพื่อผลประโยชน์ในการเกษียณอายุ โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะถูกกำหนดโดยการใช้สูตรที่เกี่ยวข้องกับ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน และเงินเดือนระบบนี้ ได้แก่ บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา 33, 39 แผนการเกษียณนี้ จะเป็นแผนของคนทำงานที่มีนายจ้างร่วมจ่ายเงินสมทบ (ภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ) ในภาคเอกชน

ระบบ III:เป็นแผนการเกษียณแบบกำหนดการจ่าย/ออมเงิน (Defined Contributions) เป็นระบบบำเหน็จบำนาญสำหรับคนทำงานในทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง โดยเป็นระบบการออมแบบสมัครใจ (Voluntary saving) และเงินที่คนทำงานสมัครใจจ่าย/ออมจะอยู่ในบัญชีรายบุคคล โดยมีการบริหารจัดการเงินออมโดยคณะกรรมการกองทุน/สถาบันการเงินเอกชน ระบบนี้ ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund – RMF) การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ (Life Insurance for Retirement) และกองทุนการออมแห่งชาติดังนั้น แผนการเกษียณนี้ จึงเป็นแผนแบบสมัครใจของคนทำงานทั้งที่มี/ไม่มีนายจ้างในภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการ/ไม่เป็นทางการ รวมทั้งผู้ที่ทำงานในธุรกิจของครอบครัว

DE17.

ท่านได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญหรือแผนเกษียณ หรือแผนการออมเพื่อลดหย่อนภาษี เมื่อท่านทำงานให้กับ (นายจ้าง/ครอบครัว/ตนเอง)ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DE20		

DE18.

ท่านได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญต่างๆจำนวนกี่แผน

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

จำนวนแผน

DE19.

ท่านเข้าร่วมในแผนใดบ้าง[เลือกทุกแผนที่เกี่ยวข้อง]

[IWER: ถ้า R ทำงานในภาครัฐ DE2 =1 และDE2b = 1 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 003, 004. 006, 007, และ010

ถ้า R ทำงานในภาคเอกชน DE2 = 1 และDE2b = 2 และ 3 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001, 002, 005, และ 010

ถ้า R ทำงานในธุรกิจครอบครัว DE2 = 3DE2b = 4 และ 5 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001 – 003. 005]

ถ้า R ทำงานของตนเอง DE2 = 2 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001 – 007]

001.บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม	002.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	003.บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา33, 39	004. บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา40

005. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)	006.กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	007.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	008.กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

009. การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ	010. กองทุนการออมแห่งชาติ	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	098.ไม่ทราบ	099.ไม่ตอบ

DE20 INTERVIEWER CHECKPOINT:

1. งานที่ทำมากกว่า 5 ปี เพียงงานเดียว ไปที่ DE27(Early retirement incentives)
2. งานที่ทำมากกว่า 5 ปี มีตั้งแต่ 2 งานขึ้นไป ไปที่ DE21
3. ถ้า R เป็นผู้ทำงานของตนเอง, DE2 = 2 ไปที่ สิ้นสุดข้อคำถามของส่วนนี้

DE21.

นอกจากงานที่ท่านได้บอกมาข้างต้น ท่านยังทำงานให้กับนายจ้างคนอื่นที่ท่านได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญหรือเกษียณ หรือแผนการออมที่ลดหย่อนภาษีได้ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	ไปที่ DE27 (Early retirement incentives)		

DE22.

ท่านได้ทำงานกับนายจ้างอีกกี่คน (นอกเหนือจากที่ท่านได้บอกมาข้างต้น)

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

จำนวนนายจ้างอื่นๆ ที่ R ได้เข้าร่วมแผนบำเหน็จบำนาญ

ประเด็น	**คนแรก**	**คนต่อมา**
DE23. ท่านได้เริ่มทำงานให้กับนายจ้าง (คนแรกและคนต่อมา) เมื่อใด	_____ ปี	_____ ปี
DE24. และท่านออกจากการทำงานเมื่อใด	_____ ปี	_____ ปี
DE25. ท่านมีรายได้เท่าใด เมื่อท่านออกจากงาน	_____ ต่อ _____ บาท	_____ ต่อ _____ บาท

DE26.

ท่านเข้าร่วมในแผนใดบ้าง[เลือกทุกแผนที่เกี่ยวข้อง]

[IWER: ถ้า R ทำงานในภาครัฐ DE2 = 1และ DE2b = 1 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 003, 004. 006, 007, และ010

ถ้า R ทำงานในภาคเอกชน DE2 = 1, DE2b = 2 และ 3 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001, 002, 005, และ 010

ถ้า R ทำงานในธุรกิจครอบครัว DE2 = 3 AND DE2b = 4 และ 5 ไม่เกี่ยวข้องกับแผน 001 – 003. 005]

001.บำเหน็จบำนาญข้าราชการเดิม	002.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	003.บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา33, 39	004. บำนาญชราภาพภายใต้กองทุนประกันสังคมมาตรา40

005. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)	006.กองทุนสงเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	007.กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	008.กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

009. การประกันชีวิตเพื่อการเกษียณ	010. กองทุนการออมแห่งชาติ	97.อื่นๆ (ระบุ) _____	098.ไม่ทราบ	099.ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF THERE WERE ONLY ONE "OTHER" EMPLOYER (DE1a =1) GO TO DE27
ALL OTHERS GO BACK TO DE23, "NEXT EMPLOYER"

DE27.

ในบางครั้งนายจ้างจะส่งเสริมให้ลูกจ้างสูงอายุออกจากงานในเฉพาะเวลาหนึ่งโดยเสนอให้แรงจูงใจพิเศษทางการเงิน เช่น โบนัสเงินสด หรือผลประโยชน์บำเหน็จบำนาญที่ดีกว่า สิ่งเหล่านี้ เรียกว่า "โครงการเกษียณก่อนอายุเกษียณ" ท่านเคยได้รับการเสนอโครงการเกษียณก่อนอายุเกษียณใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

สิ้นสุดส่วน D

DE28.

การเสนอโครงการเกษียณก่อนอายุเกษียณ เกิดขึ้นกี่ครั้ง

_____

จำนวนครั้ง

DE29.

แรงจูงใจพิเศษเป็นโบนัสเงินสด หรือผลประโยชน์ที่ดีขึ้น หรืออย่างไร

1. โบนัสเงินสด	2. ผลประโยชน์ที่ดีขึ้น	3. ได้เครดิตปีทำงานเพิ่มขึ้น
7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

DE30.

ท่านตอบรับแรงจูงใจและออกจากงานที่ทำกับนายจ้าง ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
	สิ้นสุดส่วน D		

DE31.

แรงจูงใจพิเศษนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจออกจากงานของท่าน หรือท่านคงจะออกจากงานในตอนนั้นอยู่แล้ว

1. สำคัญ	5. ออกจากงานอยู่แล้ว	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF THERE WAS ONE EARLY-OUT WINDOW, GO TO THE END OF THIS SECTION.

ALL OTHERS, GO BACK TO DE29 AND REPEAT QUESTION SEQUENCE FOR LAST EARLY-OUT WINDOW.

DE32.

การช่วยเหลือในการตอบส่วน D

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION D - **EMPLOYMENT**?]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง	3.ต้องช่วยเกือบ ตลอดเวลา	4.ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

- END OF EMPLOYMENT SECTION -

HART Wave 2 -- SECTIONDA: EMPLOYMENT/WAVE II EMPLOYEES

FINAL VERSION 27/11/2016

****

NOTE ABOUT COLORS:

ALL QUESTION TEXT IN BLACK IS FOR THE CORE INTERVIEW.

ALL QUESTION TEXT IN FUCHSIA IS FOR THE EXIT INTERVIEW. ALSO IN FUCHSIA IS ALL OTHER TEXT THAT IS SPECIFIC TO THE EXIT INTERVIEW BUT NOT TO THE CORE.

OTHERWISE, BLACK TEXT FOR CODEFRAMES, INTERVIEWER INSTRUCTIONS, JUMPS AND BRANCHPOINTS, ETC. CAN APPLY TO BOTH THE CORE AND THE EXIT INTERVIEW UNLESS SPECIFIED OTHERWISE OR THERE IS AN EXIT ALTERNATIVE.

ON A BLACK-AND-WHITE HARD COPY OF THE DOCUMENT, THE FUCHSIA TEXT WILL APPEAR SOMEWHAT LIGHTER THAN THE ORIGINAL BLACK.

IWER BRANCHPOINT: IF R IN WAVE I IS DEAD, THIS IS AN EXIT INTERVIEW, GO TO DA3 BRANCHPOINT

*---------- Current Work Status----------

DEFINITION OF EMPLOYEES: THE ONES WHO WORK FOR PAY AND WORK FOR EMPLOYERS IN PUBLIC SECTOR (GOVERNMENT ORGANIZATION IN CENTRAL ADMINISTRATION, PROVINCIAL ADMINISTRATION, LOCAL ADMINISTRATION, STATE ENTERPRISES, INDEPENDENT ENTITY), IN PRIVATE SECTOR (NONE AGRICULTURE AND AGRICULTURE), AND IN FAMILY BUSINESS (NONE AGRICULTURE AND AGRICULTURE).

DA1.

Now I'm going to ask you some questions about your current employment situation. Are you working now, unemployed and looking for work, temporarily laid off, disabled and unable to work, retired, a homemaker, or what?
[IWER: DO NOTPROBE BUT CHECK ALL THAT APPLY.]

1. WORKING NOW	2. UNEMPLOYED AND LOOKING FOR WORK	3. TEMPORARILY LAID OFF; ON SICK OR OTHER LEAVE (E.G. MATERNITY LEAVE OR MONKHOOD)
MARK "YES" AT DA2 BELOW	**GO TO DA1a**	**GO TO DA1b & DA1c**
4. DISABLED	5. RETIRED	6. HOMEMAKER
GO TO DA1d	**GO TO DA1e**	**GO TO DA2**
7.OTHER (SPECIFY) _____	98. DK	99. RF
GO TO DA2		

DA1a.

In what month and year did you become unemployed?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

GO TO DA2

DA1b.

Do you expect to go back to this job?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO DA1c	**GO TO DA2**		

DA1c.

In what month and year did you last work on this job?

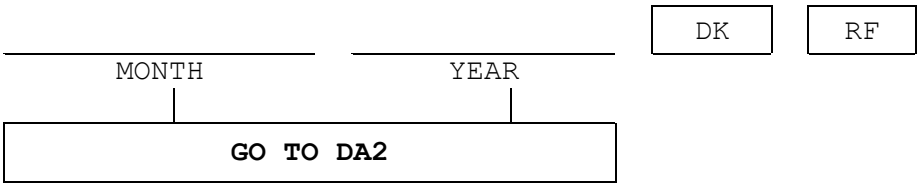

[IWER READ: The next questions are about the job you expect to go back to. MARK DA2 "YES" AND GO TO DA3]

DA1d.

In what month and year did you become disabled?

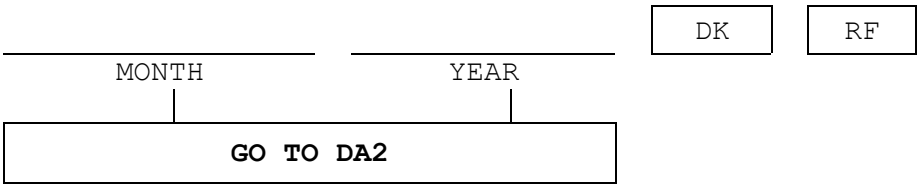

DA1e.

In what month and year did you retire?

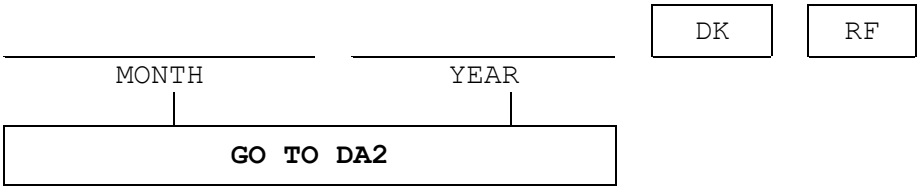

DA2.

Are you doing any work for pay at the present time? (Payments include cash, e.g. wage, salary; and in kind, e.g. accommodation, meals)

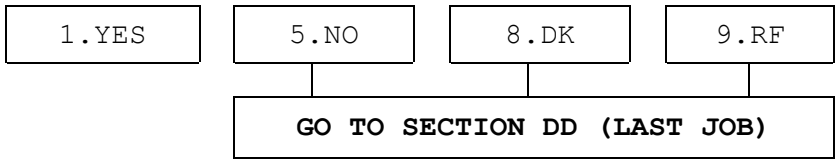

DA3 BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW AND R WAS NOT WORKING AT R'S LAST IW, GO TO THE END OF THE SECTION.

IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW and R WAS NOT SELF-EMPLOYED AT LAST IW, GO TO DA3_EXIT

DA3_EXIT. Now I have some questions about R's FIRST NAME's employment before [he/she] died?

In what month and year did [he/she] stop working for that employer? [IWER: MONTH ENTERED MUST BE BETWEEN R'S LAST IW MONTH (IN 2015), YEAR AND R'S DATE OF DEATH, MONTH,YEAR]

_____ MONTH _____ YEAR | DK | RF

96. WORKED THERE UNTIL DEATH

DA3_EXITa.

What was [he/she] earning before deductions, when [he/she] left that employer at the time of [his/her] death?

_____ Baht | None/zero | DK | RF

DA3_EXITb.

Was that per hour, week, month, or year?

1.HOUR	2.WEEK	3.MONTH	4.YEAR
7.OTHER(SPECIFY) _____	8. DK	9.RF	

GO TO END OF THIS SECTION

DA3.

Next are some questions about your current, main job. Do you work for someone else, are you self-employed, or do you work for family, or what?

1.SOMEONE ELSE	2. SELF-EMPLOYED	3. FAMILY WORKER	8.DK	9.RF

GO TO SECTION DB (SELF-EMPLOYED)

DA4.

For whom do you currently work? (What is the [company's / organization's] name?

_____

DA5.

Is the company or organization you specified above a government organization or a private enterprise or a family enterprise?

1.GOVERNMENT ENTERPRISE	2.PRIVATE ENTERPRISE IN NON-AGRICULTURE	3.PRIVATE ENTERPRISE IN AGRICUTLTURE
4.FAMILY ENTERPRISE IN NON-AGRICULTURE	5.FAMILY ENTERPRISE IN AGRICULTURE	

DA6.

What kind of business or industry do you work in? (What do they make or do at the place where you work?)

_____

DA7.

What sort of work do you do? (Tell me a little more about what you do.)

_____

DA8.

In what month and year did you start doing thiskind of work?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

DA9.

How many hours a week do you usually work on this job?

_____ HOURS PER WEEK DK RF

DA10.

Do you work this number of hours nearly every week, or do the hours you work vary a lot from week to week?

1. SAME EACH WEEK	2. VARY A LOT	8.DK	9.RF
GO TO DA11	**GO TO DA10a& DA10b**	**GO TO DA11**	

[IF VARIATION IS DUE TO SEASONAL WORK, READ: These questions are about times when you are working (REPEAT DA10)]

DA10a.
How many hours would you work in a week with relatively long hours?

_____ HOURS | DK | RF

DA10b.
How many hours in a relatively short week?

_____ HOURS | 96.ZERO OR NONE | 98. DK | 99.RF

DA11.
How many days/weeks of paid vacation do you get each year?

_____ DAYS or _____ WEEKS | 96.NONE | 97. OTHER (SPECIFY) _____ | 98.DK | 99.RF

DA12.
Counting paid vacations as weeks of work, how many weeks a year do you usually work on this job?

_____ WEEKS PER YEAR | DK | RF

DA13.
How many days of paid sick leave at full pay do you earn each year?

_____ DAYS | 995.NO SET NUMBER | 996.NONE | 997. OTHER (SPECIFY) _____ | 998.DK | 999.RF

DA14.
In the last 12 months, did you miss any days from work because of your health?

1.YES | 5.NO | 8.DK | 9.RF

5.NO, 8.DK, 9.RF → **GO TO DA15**

DA14a.
About how many days did you miss?

_____ DAYS

DK	RF

DA15.
Are you salaried on this job, paid by the hour, or paid in-kind (e.g. accommodation or food), or what?

1. SALARY	2. HOURLY	3.PIECEWORK/COMMISSION
GO TO DA15a/b	**GO TO DA15f**	**GO TO DA15j**

4.IN-KIND (E.G. ACCOMMODATION/ MEALS)	7.OTHER/COMBINATION	8.DK	9.RF
GO TO DA15n	**GO TO DA15o**	**GO TO DA16**	

SALARIED

DA15a/b.
How much is your salary, before taxes and other deductions?

_____ a: BAHT _____ b: PER TIME PERIOD

X97. OTHER (SPECIFY) _____	X98.DK	X99.RF

DA15c.
If you were to work more hours than usual during some week, would you get paid for those extra hours, get time off later, or get no compensation for the extra hours?

1. EXTRA PAY	2. TIME OFF	3. NO COMPENSATION
GO TO DA15d	**GO TO DA16**	**GO TO DA16**

6. DON'T WORK OVERTIME	8.DK	9.RF
GO TO DA16	**GO TO DA16**	

DA15d.

About how much would you make per hour for those extra hours?

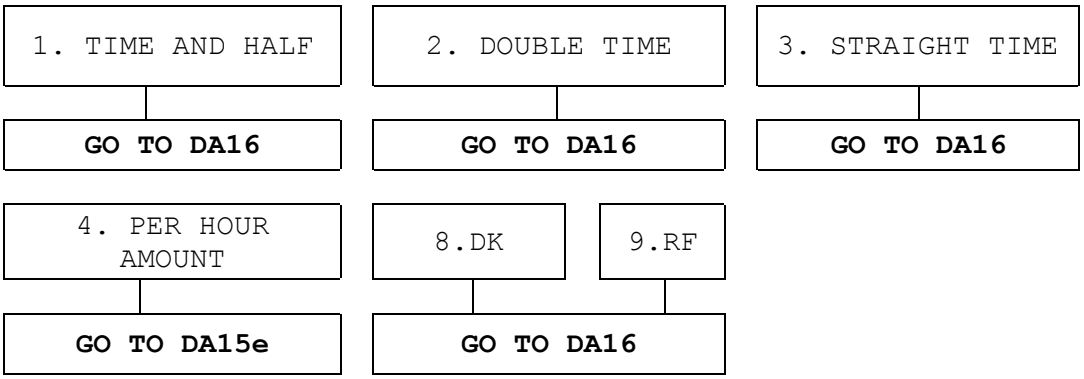

DA15e.

[PROB IF NECESSARY:] How much would you make per hour for each extra hour?

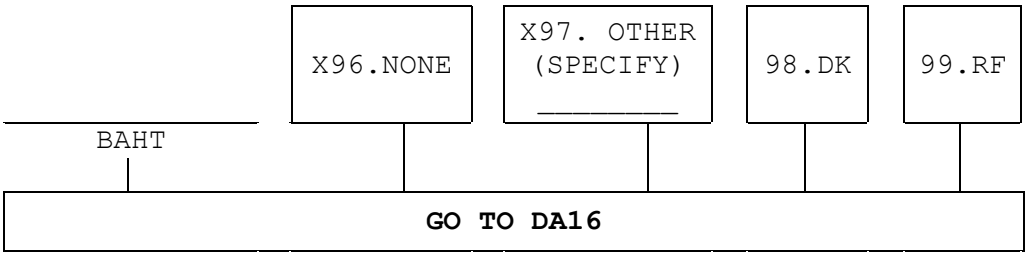

HOURLY

DA15f.

What is your hourly wage rate for regular work time?

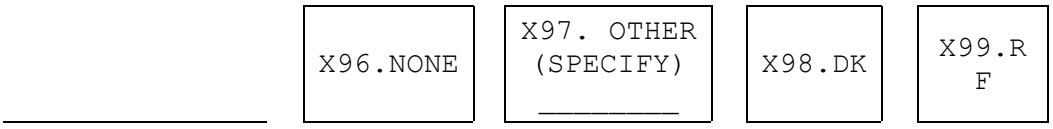

DA15g.

What is your hourly wage rate for overtime?

[IWER: IF TWO DIFFERENT RATES ARE GIVEN (E.G., DEPENDING ON DAY OF WEEK) PROBE FOR MOST FREQUENTLY USED RATE]

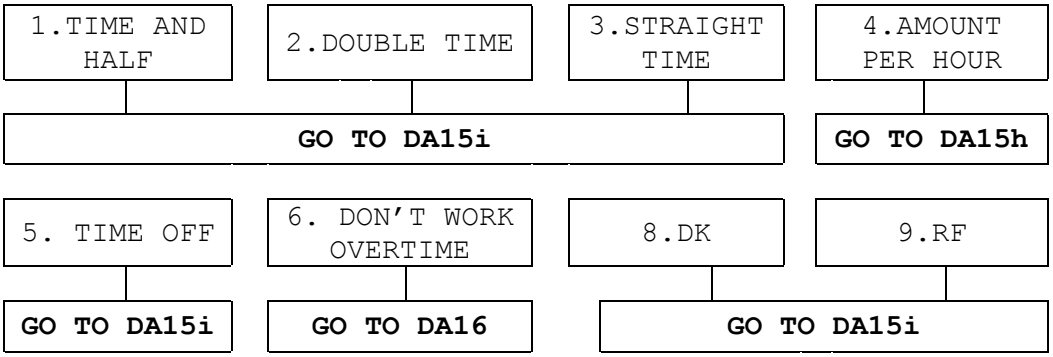

DA15h.

[PROB IF NECESSARY:] How much would you make per hour for each extra hour?

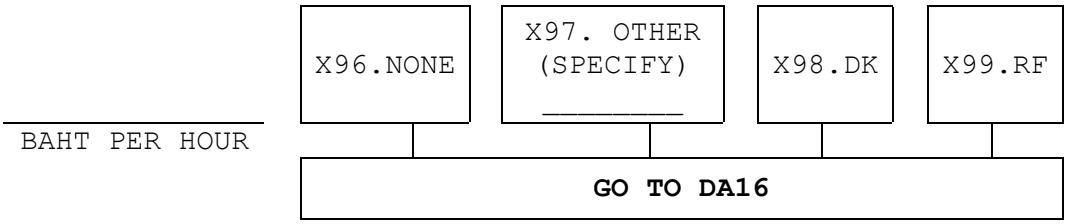

DA15i.

During the last year, how many weeks did you work some overtime?

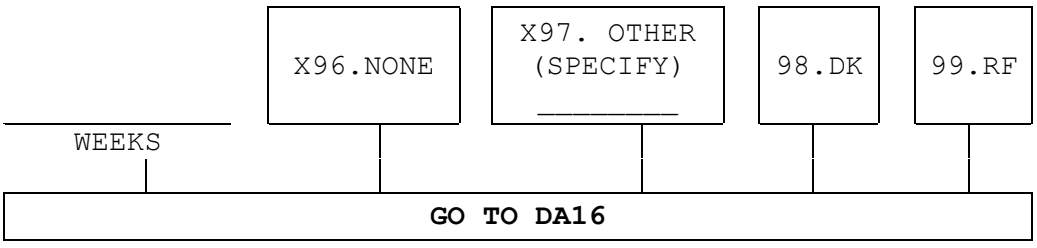

PIECEWORK/COMMISSION

DA15j/k.

What does that amount to, before taxes and other deductions, in an average week or month?

j: BAHT	k: PER TIME PERIOD	X96.NONE	X97.OTHER (SPECIFY) _____
_____	_____		

DA15l/m.

If you worked an extra hour, how much would you earn for that?

l: BAHT	m: PER HOUR	X96.NONE	X97.OTHER (SPECIFY) _____
_____	_____		

GO TO DA16

IN-KIND

DA15n.

How are you paid?

_____

GO TO DA16

OTHER/COMBINATION

DA15o.

How are you paid?

_____

DA15p/q.

How much you paid before taxes and other deductions?

p: BAHT	q: PER TIME PERIOD	X96. UNPAID	X97. OTHER (SPECIFY) _____
_____	_____		

DA15r.

If you worked an extra hour, how much would you earn for that hour?

_____ BAHT PER HOUR	X95. GET TIME OFF INSTEAD	X96.UNPAID	X97.OTHER (SPECIFY) _____

DA16.

[IF DA15i=1 – 52: Not counting overtime hours]. Could you <u>reduce</u> the number of <u>paid</u> hours in your regular work schedule?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DA17		

DA16a.

How many hours would you like to work each week?

_____ HOURS PER WEEK	DK	RF

DA16b.

Would you like to do so even if your earnings were reduced in the same proportion?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DA17		

DA17.

Could you <u>increase</u> the number of <u>paid</u> hours in your regular work schedule?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DA18		

DA17a.

How many hours would you like to work each week?

_____ HOURS	DK	RF
GO TO DA18		

DA17b.
Would you like to do so if your earnings were increased in the same proportion?

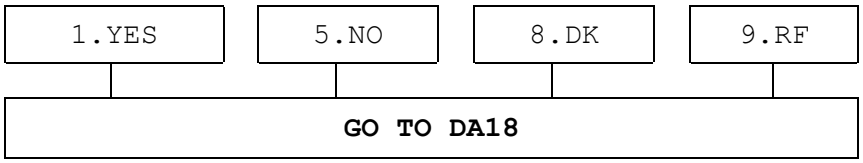

DA18.
Does your company have only one branch (one location) where you work or does it have many branches?

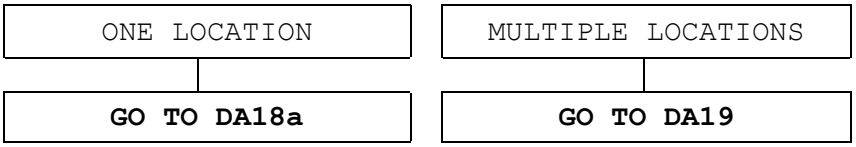

DA18a.
About how many employees work for this company or organization <u>at the location</u> where you work?

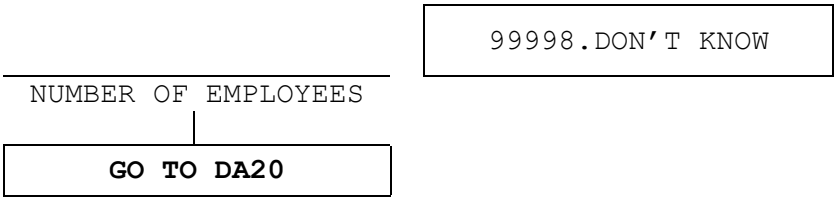

DA18b.
Is it fewer than 5, 5 to 14, 15 to 24, 25 to 99, 100 to 499, or 500 or more?

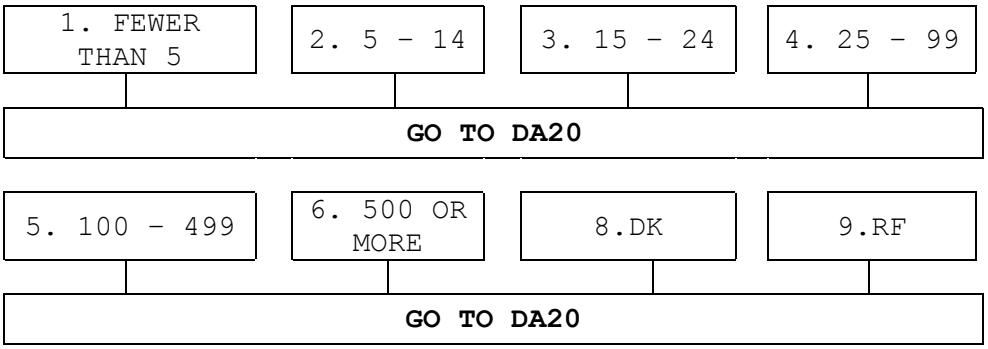

DA19.

About how many employees work for this company or organization at all location?

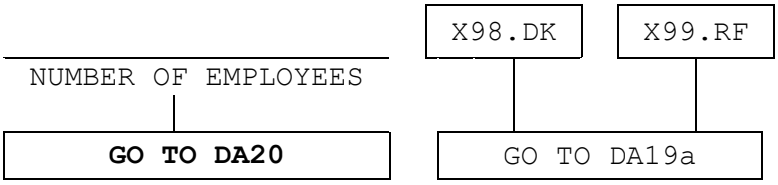

DA19a.

Is it fewer than 5, 5 to 14, 15 to 24, 25 to 99, 100 to 499, or 500 or more?

1. FEWER THAN 5	2. 5 – 14	3. 15 – 24	4. 25 – 99
5. 100 – 499	6. 500 OR MORE	8.DK	9.RF

DA20.

Is this the employer you work more than once?

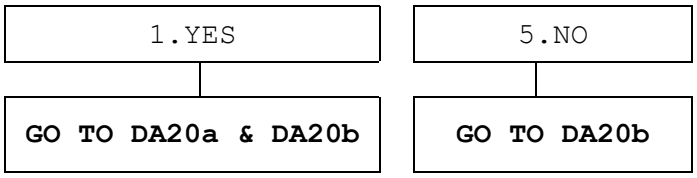

DA20a.

In what month and year were you first hired by this employer?

DA20b.

In what month and year did you start working for this employer for this hire?

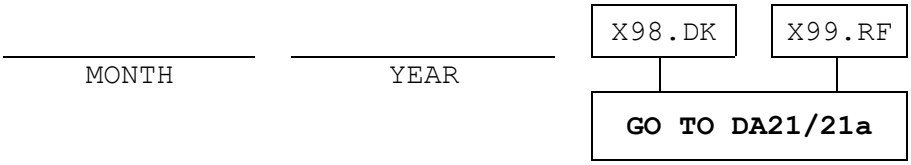

DA21/21a.

What was your starting pay, before taxes and other deductions? (Was that per hour, week, month, or year?)

_____ BAHT PER	_____ 21a: TIME PERIOD	96.NONE	97. OTHER (SPECIFY) _____	98.DK	99.RF

DA22.

Are you a member of labor union?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO DA23	**GO TO DA22a**		

DA22a.

Why do you not want to be a member of labor union or employee association?

1. DISSATISFY WITH ACTIVITIES	2. NO NEED TO BECOME A MEMBER	3. LABOR UNION IN THE COMPANY OR ORGANIZATION
7. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK	9.RF

PENSION

There are 3 types of retirement plans in Thailand:

Pillar I (Defined Benefits): Basic pension plans provided for employees in government sector. No payment or contribution required from employees for this plan. Benefits usually based on a formula involving age, years of service and salary. These are Old Civil Service Pension Scheme, and Local Government Civil Service Pension Scheme. Pillar I: For formal employees with employers in public sector.

Pillar II (Defined Benefits-Defined Contributions): Pension plans for formal sector employees in private sector. Under the plans, employees are require to pay or contribute for retirement benefits. Benefits are based on a formula involving age, years of service and salary. This is Old-age Pension Scheme for Formal Sector Employees under Social Security Fund. Pillar II: for formal employees with employers in private sector.

Pillar III (Defined Contributions): Pension plans that the employees in public and private sectoror the self-employed are voluntarily contribute for retirement. Contributed money is accumulated in the employee's account. These are Civil Servants Pension Fund, Private School Personal Pension Fund, Provident Fund, Old-age Pension Scheme for Informal Sector Employees under Social Security Fund, Retirement Mutual Fund – RMF, Life Insurance for Retirement, and National Saving Fund. Pillar III is related to voluntary plans by employees with/without employers in formal/informal sector. Employees in family business and the self-employed are included in Pillar III.

DA23.

Now I would like to ask about pension or retirement plans on your job sponsored by your employer(i.e., government, private enterprise, or family enterprise). Are you included in the pension or retirement plans?

1.YES	5.NO	8.DK
	GO TO DA26	

DA23a.

Does your employer offer any such plan?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DA24		

DA23b.
Are you eligible to be included in any of these plans?

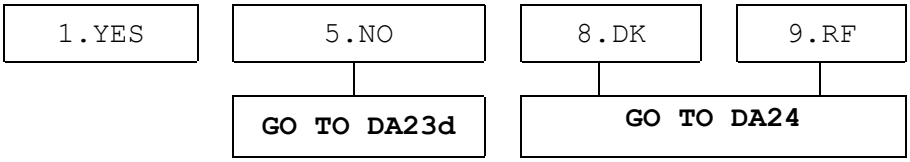

DA23c.
Does your employer make contributions to any such plans?

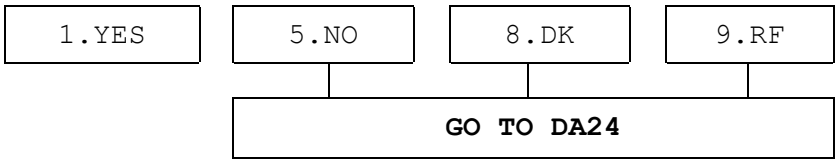

DA23d.
Will you eligible to participate in such plan if you continue to work for this employee for a certain period of time?

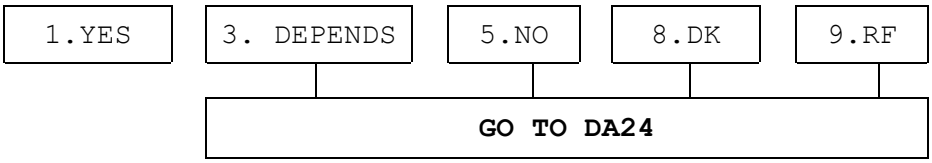

DA23e.
How many more years will you have to work for this employer before you will be included in a pension plan?

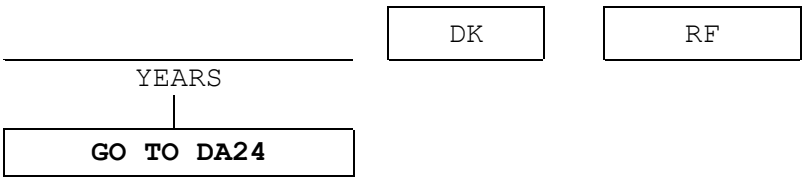

DA24.
In how many different plans are you included on this job(including the plans sponsored by your employer)?

DA25.

Specify the name of the plans you are included [CHECK ALL THAT APPLY]

[IWER: IF R WORKS IN GOVERNMENT ORGANIZATION, DA3 = 1 AND DA5 = 1, PLANS 003, 004, 006, AND 010 ARE IRRELEVANT.

IF R WORKS FOR PRIVATE ENTERPRISE, DA3 = 1 AND DA5 = 2 AND 3, PLANS 001, 002, 005 AND 010 ARE IRRELEVANT.

IF R WORKS FOR FAMILY ENTERPRISE, DA3 = 3 AND DA5 = 4 AND 5, PLANS 001 – 003 AND 005 ARE IRRELEVANT]

001.OLD CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	002.LOCAL GOVERNMENT CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	003.OLD-AGE PENSION SCHEME FOR FORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND	004. OLD-AGE PENSION SCHEME FOR INFORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND
005. CIVIL SERVANTS PENSION FUND	006.PRIVATE SCHOOL PERSONELPENSION FUND	007.PROVIDENTFUND	008.RETIREMENT MUTUAL FUND
009. LIFE INSURANCE FOR RETIREMENT	010. NATIONAL SAVING FUND	97. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK / 9.RF

DA26. BRANCHPOINT: FOR ALL Rs WHO ARE WORKING FOR PAY (FOR SOMEONE ELSE, FOR FAMILY BUSINESS, OR SELF-EMPLOYED), CONTINUE TO SECTION DC(COMMON QUESTIONS)

- CONTINUE TO SECTION DB -

HART Wave 2 -- SECTION DB: EMPLOYMENT/WAVE II SELF-EMPLOYED

FINAL VERSION27/11/2016

****

SECTION DB BRANCHPOINT: IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW AND R WAS NOT WORKING AT R'S LAST IW, GO TO THE END OF THE SECTION.

IF THIS IS AN EXIT INTERVIEW and R WAS SELF-EMPLOYED AT LAST IW, GO TO DB1_EXIT

DB1_EXIT: Now I have some questions about R's self-employment before [he/she] died?

In what month and year did [he/she] stop working for his/her self?

[IWER: MONTH ENTERED MUST BE BETWEEN R'S LAST IW MONTH (IN 2015), YEAR AND R'S DATE OF DEATH, MONTH, YEAR]

_____ MONTH _____ YEAR | 96. WORKED THERE UNTIL DEATH | DK | RF

DB1_EXITa.

What was [he/she] earning, before deductions, at the time of [his/her] death?

_____ Baht | None/Zero | DK | RF

DB1_EXITb.

Was that per hour, week, month, or year?

1.HOUR	2.WEEK	3.MONTH	4.YEAR
7.OTHER(SPECIFY) _____	8. DK	9.RF	

GO TO END OF THIS SECTION

[DEFINITION: SELF-EMPLOYED IN NON-AGRICULURE WITH NO EMPLOYEE (E.G., STREET VENDDORS, AN INDEPENDENT TAXI DRIVER, FREELANCE) OR WITH EMPLOYEE (E.G., BUSINESS OWNER, RETAILED OWNER), SELF-EMPLOYED IN AGRICULTURE WITH OR WITH NO EMPLOYEE.]

DB1. FOR R WHO IS SELF-EMPLOYED:
Now I have a few questions about your current business. What industry do you work in? That is, what does your company do or make?

_____

DB2.
What sort of work do you do? (Tell me a little more about what you do.)

_____

DB3.
How many hours a week, do you usually work in this business?

_____ HOURS

DK | RF

DB4.
READ SLOWLY:
Counting paid vacations as weeks of work, how many week a year do you usually work on this job?

_____ WEEKS

DK | RF

DB4a.
In the last 12 months, did you miss any days from work because of your health?

1.YES → **GO TO DB4b**

5.NO | 8.DK | 9.RF → **GO TO DB5**

DB4b.
About how many days did you miss?

_____ DAYS

DK

RF

DB5.
Are you paid a regular salary or wage or a seasonal revenue?

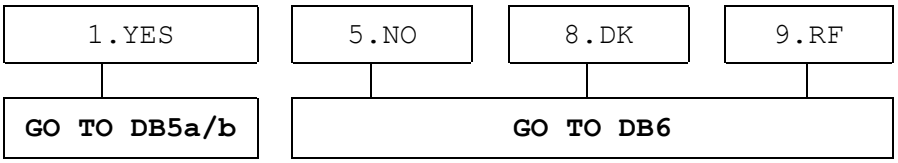

DB5a/b.
How much are you paid before taxes and other deductions?

_____ a: BAHT PER _____ b: TIME PERIOD

DB6.
Do you receive some or all of the net earnings or profits?

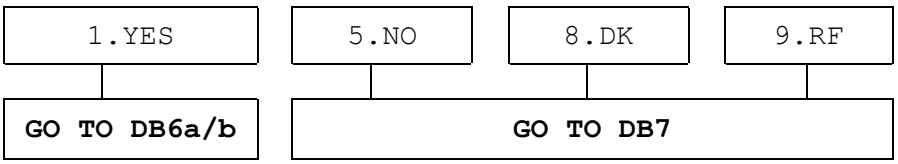

DB6a/b.
(In addition to regular salary,) how much of the net earnings or profits are you entitled to?

[IF R HAS TROUBLE GIVING A BAHT FIGURE, ASK: What did you earn the last year you worked?]

_____ a: BAHT PER _____ b: TIME PERIOD

DB7.
Including yourself, how many people work in this business?

_____ EMPLOYEES

BRANCHPOINT: IF NOT MARRIED, GO TO DB8

DB7a.
Does your (husband/wife/partner) do any work for the business?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO DB7b/c	**GO TO DB8**		

DB7b.
How many hours a week does (he/she) usually work for the business?

_____ HOURES PER WEEK

DK

RF

DB7c.
Is (he/she) paid a regular salary?

1.YES

5.NO

DB8.
In what month and year did you start working at this business?

_____ MONTH

_____ YEAR

DB9.
What were you earning when you started working at this business? (Was that per hour, day, week, month, or year?)

_____ a: BAHT PER _____ b: TIME PERIOD

X96. NONE

97. OTHER (SPECIFY) _____

PENSION

There are 3 types of retirement plans in Thailand:

Pillar I (Defined Benefits): Basic pension plans provided for employees in government sector. No payment or contribution required from employees for this plan. Benefits usually based on a formula involving age, years of service and salary. These are Old Civil Service Pension Scheme, and Local Government Civil Service Pension Scheme. Pillar I: For formal employees with employers in public sector.

PillarII(Defined Benefits-Defined Contributions): Pension plansfor formal sector employees in private sector. Under the plans, employees are require to pay or contribute for retirement benefits. Benefits are based on a formula involving age, years of service and salary. This is Old-age Pension Scheme for Formal Sector Employees under Social Security Fund. Pillar II: for formal employees with employers in private sector.

Pillar III (Defined Contributions):Pension plans that the employees in public and private sector or the self-employed are voluntarily contribute for retirement. Contributed money is accumulated in the employee's account. These are Civil Servants Pension Fund, Private School Personal Pension Fund, Provident Fund, Old-age Pension Scheme for Informal Sector Employees under Social Security Fund, Retirement Mutual Fund – RMF, Life Insurance for Retirement, and National Saving Fund. Pillar III is related to voluntary plans by employees with/without employers in formal/informal sector. Employees in family business and the self-employed are included in Pillar III.

[IF R IS SELF-EMPLOYED, HE/SHE IS ONLY ELIGLBLE FOR PENSION PLANS IN PILLAR III]

DB10.

Now I'd like to ask about pension or retirement plans on your job. Are you included in any pension plans or tax-deferred savings plans through your work?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO DB11	**GO TO DB13**		

DB11.

As self-employed in your own business, in how many different pension plans are you included on this job?

_____ NUMBER OF PLAN

DK

RF

DB12.

Specify the name of the plans you are included [CHECK ALL THAT APPLY]

[IWER: R WORKS AS SELF-EMPLOYED OR DA3 = 2, PLANS 001 - 007 ARE IRRELEVANT]

001.OLD CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	002.LOCAL GOVERNMENT CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	003.OLD-AGE PENSION SCHEME FOR FORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND	004. OLD-AGE PENSION SCHEME FOR INFORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND
005. CIVIL SERVANTS PENSION FUND	006.PRIVATE SCHOOL PERSONELPENSION FUND	007.PROVIDENTFUND	008.RETIREMENT MUTUAL FUND
009. LIFE INSURANCE FOR RETIREMENT	010. NATIONAL SAVING FUND	097. OTHER (SPECIFY) _____	098.DK	099.RF

DB18. BRANCHPOINT: FOR ALL Rs WHO ARE SELF-EMPLOYED AND WORKING FOR PAY. CONTINUE TO SECTION DC

- CONTINUE TO SECTION DC -

HART Wave 2 -- SECTION DC: EMPLOYMENT/WAVE II COMMON QUESTIONS FOR EMPLOYEE AND SELF-EMPLOYED

FINAL VERSION20/7/2016

****

[IWER: For all Rs who are working for pay.]

DC1.

About how many years of school or educational level would you say are needed to do your job reasonably well (counting high school graduation as 12 years)? [ANSWER CAN BE IN NUMBER OF YEARS IN SCHOOL OR EDUCATION LEVEL, E.G. DIPLOMA, BECHELOR DEGREE, MASTER DEGREE, OR DOCTOR DEGREE]

_____ YEARS OF SCHOOL (1-20)	OR	_____ EDUCATIONAL LEVEL	96. NONE

DC2.

Over the next several years, do you expect your earnings, adjusted for inflation, to go up, stay about the same, or go down?

1. GO UP	2. STAY ABOUT THE SAME	3. GO DOWN	8.DK	9.RF

DC3.

Sometimes people look for a different job even when they are currently working. Are you currently looking for another job?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF

GO TO DC8

DC4.

Are you looking for jobs only in this area, or are you considering jobs that would require you to move?

1. JOB IN THIS AREA	2. JOBS REQUIRING A MOVE	3. EITHER ONE

DC5.

Are you looking for part-time or full-time work?

1. PART-TIME	2. FULL-TIME	3. EITHER KIND

DC6.

Are you looking for the same kind of work you're doing now, or something different?

1. SAME	2.EITHER/BOTH	3.DIFFERENT	8.DK	9.RF
	GO TO DC7		**GO TO DC7**	

DC6a.

How would it be different?

_____

DC7.

During the past four weeks, what have you been doing to find another job? [CHECK ALL THAT APPLY]

1. CHECK WITH PUBLIC EMPLOYMENT AGENCY	2.CHECK WITH PRIVATE EMPLOYMENT AGENCY	3.VISITED EMPLOYERS DIRECTORY	4. PHONED OR WROTE EMPLOYERS DIRECTLY
		GO TO DC7a	**GO TO DC7b**

5. ASKED FRIENDS OR RELATIVES	7.READ ADS	8.ATTEND SCHOOL OR RECEIVED OTHER TRAINING	9.DIDN'T DO ANYTHING SPECIFIC	97. OTHER (SPECIFY) _____
			GO TO DC7c	

DC7a.

How many employers did you visit?

_____ DK RF

NUMBER OF EMPLOYERS

DC7b.

How many employers did you call or write?

_____ DK RF

NUMBER OF EMPLOYERS

DC7c.

What is the main reason you were not looking for work during the past 4 week?

[IWER: DO NOT READ CATEGORIES]

1.BELIEVES NOTHING AVAILABLE IN LINE OF WORK	2.DOESN'T BELIEVE CAN FIND WORK	3. DOESN'T HAVE NEEDED SKILLS/EXPERIENCE	4. BELIEVES EMPLOYERS THINK TOO OLD
5.BELIEVES EMPLOYERS WON'T HIRE OLDER WOMEN	6.POOR HEALTH, DISABILITY	7.FAMILY RESPONSIBILITIES /CHILD RESPONSIBILITIES	8. TRANSPORTATION PROBLEM
9.R DOESN'T WANT A JOB	95.NO PARTICULAR REASON	97. OTHER (SPECIFY) _____	98.DK / 99.RF

DC8.

If you found out about another job like the one you have now, would you look into it?

1. YES	2. PROBABLY	3. MAYBE	4. PROBABLY NOT → **GO TO DC8a**
5.NO	7. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK	9.RF

GO TO DC8a

DC8a.

Is that because you like your present job, because you don't think you could get an equally good job, because you might lose pension or health insurance benefits if you changed jobs, or what? [CHECK ALL THAT APPLY]

01.LIKE PRESENT JOB	02.CAN'T GET EQUAL JOB	03.MIGHT/ WOULD LOSE PENSION BENEFITS	04.LOSE HEALTH INSURANCE BENEFITS	05.JOB MIGHT NOT WORK OUT

06.OWNS BUSINESS, WANTS TO WORK FOR SELF	08.AGE OR PROXIMITY TO RETIREMENT	97.OTHER (SPECIFY) _____	98.DK	99.RF

DC9.

I'll read some statement that are true for some people's jobs but not for other people's jobs. Thinking of <u>your</u> job, please indicate how much you agree or disagree with each statement.

STATEMENTS	ALL ORALMOST ALLOF THE TIME (1)	MOSTOF THE TIME (2)	SOME OF THE TIME (3)	NONE OR ALMOST NONE OF THE TIME (4)	DOES NOT APPLY (5)	DK (8)	RF (9)
DC9a. My job requires lots of physical effort.							
DC9b. (My job requires) lifting heavy loads							
DC9c. (My job requires) stooping, kneeling, or crouching.							
DC9d. My job requires good eyesight							
DD9e. (My job requires) intense concentration or attention							
DC9f. (My job requires) skill in dealing with other people.							
DC9g. My job requires) me to work with computers.							

DC10.

Here are some (more) statements that are true for some people's jobs but not for others. (Again) Thinking of your job, (this time) please indicate how much you agree or disagree with each statement.

STATEMENTS	STRONGLY AGREE (1)	AGREE (2)	DISAGREE (3)	STRONGLY DISAGREE (4)	DOES NOT APPLY (5)	DK (8)	RF (9)
DC10a. My job requires me to do more difficult things than it used to.							
DC10b. My job involves a lot of stress							
DC10c. In decisions about promotion, my employer gives younger people preference over older people							
DC10d. My co-workers make older workers feel that they ought to retire before age 60.							
DC10e. As I get older, I would prefer to gradually reduce the hours I work on this job, keeping my pay per hour the same.							
DC10f. My employer would let older workers move to a less demanding job with less pay if they wanted to.							
DD10g. I really enjoy going to work							
DC10h. Retirement age should be extended from 60 to 65 years old							

DC11.
Are you doing any other work for pay as your own business or a second job now?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO DC11a	**GO TO DC15**		

DC11a.
Is this your own business, a second job, or what?

1. OWN BUSINESS	2. SECOND JOB	7. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK	9.RF

DC12.
How many hours a week do you usually work on (this other job/these other jobs)?

_____ HOURS

97. OTHER (SPECIFY) _____

DC13.
Counting paid vacation as weeks of work, how many weeks a year do you usually work on (this other job/these other jobs)?

_____ WEEKS

97. OTHER (SPECIFY) _____

DC14.
About how much do you earn before taxes from (this other job/these other jobs)? (Is that per hour, month, year, or what?)

_____ BAHT PER _____ TIME PERIOD

DC15.

Now I have a few questions about work and retirement. On your main job, what is the usual retirement age for people who work with you or have the same kind of job?

_____ AGE OR _____ YEARS OF SERVICE

96. NO "USUAL"

DC16.

Now I want to ask about your retirement plan. Do you plan to stop working altogether or work fewer hours at a particular date or age, have you not given it much thought, or what?

1. STOP WORK PERMANENTLY → **GO TO DC16a**
2. NEVER STOP WORK → **GO TO DC17**
3. NOT GIVEN MUCH THOUGHT → **GO TO DC17**
4. NO CURRENT PLANS:CONTINUE AS IS → **GO TO DC17**
5. WORK FEWER HOURS → **GO TO DC16b**
6. CHANGE KIND OF WORK → **GO TO DC16c**
7. WORK FOR MYSELF → **GO TO DC16d**
97. OTHER (SPECIFY) _____ → **GO TO DC17**
98. DK → **GO TO DC17**
99. RF → **GO TO DC17**

DC16a.

At what age do you plan to stop working permanently?

_____ AGE OR _____ YEARS

GO TO DC17

DC16b.

At what age do plan to start working fewer hours?

_____ AGE OR _____ YEARS

GO TO DC17

DC16c.
At what age do you plan to change the kind of work you do?

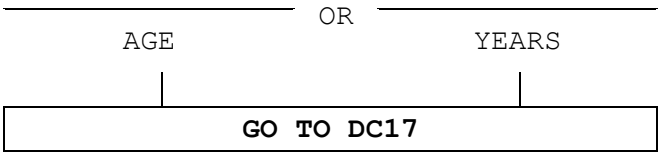

DC16d.
At what age do you plan to start working for yourself?

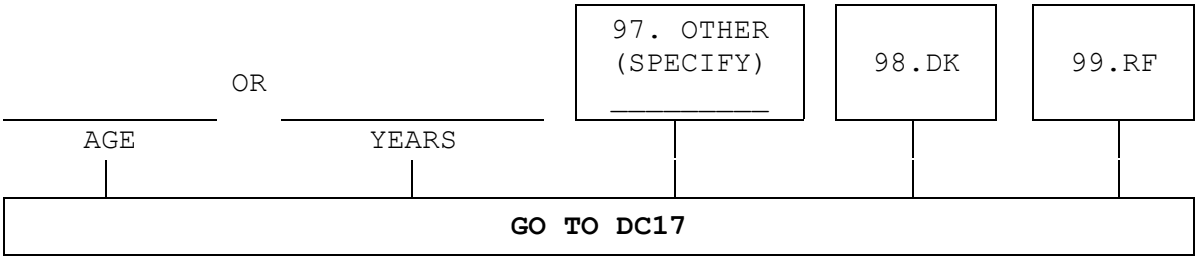

DC17.
We are interested in what people think about retirement, whether they themselves are retired or not. At this time do you consider yourself partly retired, completely retired, or not retired at all?

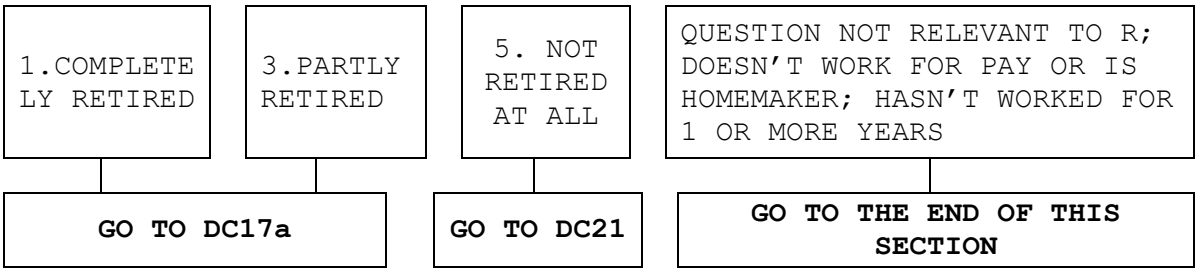

DC17a.
In what month and year did you (partly/completely) retire?

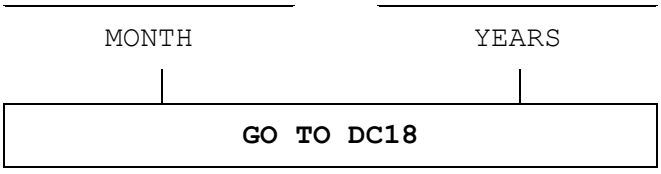

DC18.

Thinking back to the time you (partly/completely) retired, was that something you wanted to do or something you felt you were forced into?

1. WANTED TO DO	2. FORCED INTO (MANDATORY OR PRESSURE)	3. PART WANTED, PART FORCED

DC19.

All in all, would you say that your retirement has turned out to be very satisfying, moderately satisfying, or not at all satisfying?

1. VERY SATISFYING	2. MODERATELY SATISFYING	3. NOT AT ALL SATISFYING

DC20.

Thinking about your retirement years compared to the years just before you retired, would you say the retirement years have been better, about the same, or not as good?

1. BETTER	2. ABOUT THE SAME	3. NOT AS GOOD	4. RETIRED LESS THAN 1 YEAR AGO

DC21: (IF "COMPLETELY RETIRED") I'm going to read you a list of reasons why some people retire. Please tell me whether, for you, these were very important reasons for retirement, moderately important, somewhat important, or not important at all.
[REFERS TO DC21: 1-4, BELOW]

(IF "COMPLETEL RETIRED") Now I'm going to read you a list of things that some people say are good about retirement. For each one, please tell, was this very important, moderately important, somewhat important, or not important at all
[REFERS TO DC21: 5-7, BELOW]

(IF NOT "COMPLETELY RETIRED") Now I'm going to read you a list of things that some people say are good about retirement. For each one, please tell me if, for you, they are very important, moderately important, somewhat important, or not important at all.
[REFERS TO DC21: 5- 7, BELOW]

REASONS TO RETIRE	VERY IMPORTANT (4)	MODERATELY IMPORTANT (3)	SOMEWHAT IMPORTANT (2)	NOT IMPORTANT AT ALL (1)
DC21: 1.Poor health				
DC21: 2. Wanted to do other things				
DC21: 3.Didn't like the work				
DC21: 4. Wanted to spend more time with my family				
DC21: 5.Being your own boss				
DC21: 6.Being able to take it easy				
DC21: 7. Having the chance to travel				

DC22: (IF "COMPLETELY RETIRED") Now for things that some people say are bad about retirement. Please tell me if, during your retirement, they have bothered you a lot, somewhat, a little, or not at all.

(IF NOT "COMPLETELY RETIRED") Now for things that some people say are bad about retirement. Please tell me if they worry you a lot, somewhat, a little, or not at all.

THINGS ABOUT RETIREMENT	BOTHERED/ WORRIED A LOT (1)	BOTHERED/ WORRIED SOMEWHAT (2)	BOTHERED/ WORRIED A LITTLE (3)	BOTHERED/ WORRIED NOT AT ALL (4)
DC22: 1. Not doing anything productive or useful				
DC22: 2. Illness or disability				
DC22: 3. Not having enough income to get by				

- CONTINUE TO SECTION DD -

HART Wave 2 -- SECTION DD: LAST JOB--R NOT CURRENTLY WORKING

FINAL VERSION20/7/2016

****

The next questions are about the last job you had. (We're interested in your situation near the end of this job. What kind of appointment did you hold at that time? Were you an employee, self-employed, or family worker?) What was your working status?

DD1.
Have you ever worked for pay for more than a few months?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF

GO TO END OF SECTION

DD1a.
In what year did you last work for pay?

_____ OR _____
YEAR YEAR AGO

[INTERVIEWER CHECKPOINT: [IF DD1a R LAST WORKED BEFORE 2006 (MORE THAN 10 YEARS AGO, GO TO SECTION DE: JOB HISTORY

ALL OTHERS, GO TO DD2]

DD2.
The next questions are about the last job you had. We're interested in your situation near the end of this job. Did you work for someone else or for your family, were you self-employed, or what?

[IWER: IF R SAYS, "I RAN MY OWN BUSINESS" CHECK "SELF-EMPLOYED".]

1.SOMEONE ELSE	2.SELF-EMPLOYED	3.FAMILY WORKER

GO TO DD5

DD3.
For whom did you work? [What is the company's or organization's name?]

_____

DA4.

Is the company or organization you specified above a government organization or a private enterprise or a family enterprise?

1.Government organization	2. Private enterprise in non-agriculture	3.Private enterprise in agriculture
4.Family enterprise in non-agriculture	5.Family enterprise in agriculture	8.DK / 9.RF

DD5.

What kind of business or industry did you work in--that is, what did they make or do at the place where you worked?

_____

DD6.

What sort of work did you do? (Tell me a little more about what you did.)

_____

DD7.

How many hours a week did you usually work for this employer?

_____ HOURS | DK | RF

DD8.

Not counting any overtime hours, could you have reduced the number of hours in your regular work schedule?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DD9		

DD8a.

Could you have reduced your work hours by quite a lot, say to half what you usually worked, without affecting either your hourly pay rate or your fringe benefits?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF

DD9.

[READ SLOWLY:]
Counting paid vacations as weeks of work, how many weeks ayear did you usually work?

_____ WEEKS | DK | RF

DD10.

What were you earning, before deductions, when you left that employer? (Was that per hour, month, or year?)

_____ BAHT PER _____

DD11.

Does your company have only one branch (one location) where you work or does it have many branches?

1. One location

2. Multiple locations → **GO TO DD12**

DD11a.

About how many employees work for this company or organization <u>at the location</u> where you work (including yourself)?

_____ OF EMPLOYEES → **GO TO DD13**

99998.DON'T KNOW

DD11b.

Is it fewer than 5, 5 to 14, 15 to 24, 25 to 99, 100 to 499, or 500 or more?

1. FEWER THAN 5
2. 5 – 14
3. 15 – 24
4. 25 – 99

→ **THEN GO TO DD13**

5. 100 – 499
6. 500 OR MORE
8. DK
9. RF

→ **THEN GO TO DD13**

DD12.
About how many employees work for this company or organization at all locations (including yourself)?

_____ EMPLOYEES	X98.DK	X99.RF

GO TO DD13

DD12a.
Is it fewer than 5, 5 to 14, 15 to 24, 25 to 99, 100 to 499, or 500 or more?

1. FEWER THAN 5	2. 5 – 14	3. 15 – 24	4. 25 – 99

THEN GO TO DD13

5. 100 – 499	6. 500 OR MORE	8.DK	9.RF

THEN GO TO DD13

DD13.
When did you start working for that employer?

_____ YEAR OR _____ YEAR AGO OR _____ AT AGE

DD14.
What were you earning, before taxes or other deductions, when you started?(Was that per hour, week, month, or year?)

_____ BAHT PER _____	X97. OTHER (SPECIFY) _____	X98.DK	X99.RF

DD15.
Were you covered on that job by a union or employee-association contract?

1.YES	5.NO

DD16.

Why did you leave that employer? (Did the business close, were you laid off or let go, did you leave to take care of family members, or what?) [DO NOT PROBE BUT CHECK ALL THAT APPLY]

1.BUSINESS CLOSED	2. LAID OFF/LET GO	3. POOR HEALTH/ DISABLED	4.FAMIL Y CARE	5.BETTER JOB

6. QUIT	7. RETIRED	97.OTHER (SPECIFY) _____	98.DK	99.RF

PENSION

There are 3 types of retirement plans in Thailand:

Pillar I (Defined Benefits): Basic pension plans provided for employees in government sector. No payment or contribution required from employees for this plan. Benefits usually based on a formula involving age, years of service and salary. These are Old Civil Service Pension Scheme, and Local Government Civil Service Pension Scheme. Pillar I: For formal employees with employers in public sector.

Pillar II (Defined Benefits-Defined Contributions): Pension plans for formal sector employees in private sector. Under the plans, employees are require to pay or contribute for retirement benefits. Benefits are based on a formula involving age, years of service and salary. This is Old-age Pension Scheme for Formal Sector Employees under Social Security Fund. Pillar II: for formal employees with employers in private sector.

Pillar III (Defined Contributions): Pension plans that the employees in public and private sector or the self-employed are voluntarily contribute for retirement. Contributed money is accumulated in the employee's account. These are Civil Servants Pension Fund, Private School Personal Pension Fund, Provident Fund, Old-age Pension Scheme for Informal Sector Employees under Social Security Fund, Retirement Mutual Fund – RMF, Life Insurance for Retirement, and National Saving Fund. Pillar III is related to voluntary plans by employees with/without employers in formal/informal sector. Employees in family business and the self-employed are included in Pillar III.

DD17.

Were you included in a pension or retirement plan, or in any tax-deferred savings plan, when you worked for (that employer/family/yourself)?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DD19		

[IWER: IF R WORKS FOR GOVERNMENT ORGANIZATION, DD2 = 1 AND DD4 = 1, PLANS 003, 004, 006, 007, AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR PRIVATE ENTERPRISE, DD2 = 1 AND DD4 = 2 AND 3, PLANS 001, 002, 005 AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR FAMILY ENTERPRISE, DD2 = 3 AND DD4 = 4 AND 5, PLANS 001 – 003 AND 005 ARE NOT RELEVANT

IF R WORKS AS SELF-EMPLOYED, DD2 = 2, PLANS 001 – 007 ARE NOT RELEVANT]

DD18.

Specify the name of the plans you are included [CHECK ALL THAT APPLY]

001. CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	002. LOCAL GOVERNMENT CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	003.OLD-AGE PENSION SCHEME FOR FORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND	004. OLD-AGE PENSION SCHEME FOR INFORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND
005. CIVIL SERVANTS PENSION FUND	006.PRIVATE SCHOOL PERSONELPENSION FUND	007. PROVIDENT FUND	008. RETIREMENT MUTUAL FUND
009. LIFE INSURANCE FOR RETIREMENT	010. NATIONAL SAVING FUND	098.DK	099.RF

DD19.

Over the last 10 years, since 2006, have you ever been on temporary layoff, or unemployed and looking for work?
[INCLUDE CURRENT PERIOD IF R IS NOW LOOKING FOR WORK.]

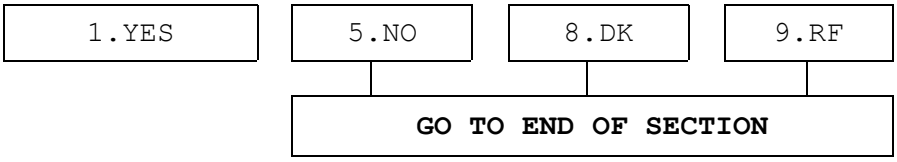

DD19a.

How many times have you been on temporary layoff or unemployed and looking for work?

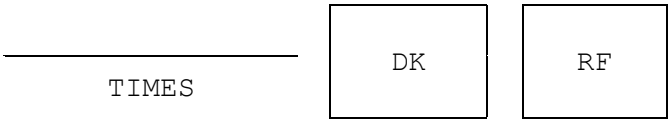

- CONTINUE TO SECTION DE –

HART Wave 2 -- SECTION DE: JOB HISTORY

FINAL VERSION27/11/2016

****

DE1.
Besides (your current job/the job you just told me about), have you ever worked for any other employer for at least 5 years or more, including self-employment?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF

GO TO DE27
(Early retirement incentive)

DE1a.
For how many such employers have you worked?

1.ONE	2. TWO	3. THREE	4. FOUR
5.FIVE OR MORE		8.DK	9.RF

DE2.
(I want to ask about the most recent such employer.)
Were you working for someone else (including for family business), were you self-employed, or what?

[IWER: IF R SAYS, "I RAN MY OWN BUSINESS" CHECK "SELF-EMPLOYED"]

1.SOMEONE ELSE	2.SELF-EMPLOYED	3.FAMILY WORKER

GO TO DE3

DE2a.
For whom did you work? [What is the company's or organization's name?]

_____

DE2b.

Was the company or organization you specified above a government organization or a private enterprise or a family enterprise?

1.Government organization	2. Private enterprise in non-agriculture	3.Private enterprise in agriculture
4.Family enterprise in non-agriculture	5.Family enterprise in agriculture	

DE3.

When did you start working for (that employer/yourself)?

_____ YEAR OR _____ YEAR AGO OR _____ AT AGE

DE4.

What kind of business or industry did you work in--that is, what did they make or do at the place where you worked?

_____

DE5.

What sort of work did you do? (Tell me a little more about what you did.)

_____

DE6.

When did you (leave that employer /stop working for yourself)?

_____ YEAR OR _____ YEAR AGO OR _____ AT AGE

DE7.

During your last full year at that job, how many hours a week did you usually work?

_____ HOURS/WEEK | DK | RF

DE8.

READ SLOWLY:
Counting paid vacations as weeks of work, how many weeks a year did you usually work?

_____ WEEKS

DK	RF

DE9.

What were you earning, before deductions, when you left that employer? (Was that per hour, week, month, or year?)

_____ BAHT PER _____

X96. NOTHING	X97.OTHER (SPECIFY) _____	X98.DK	X99.RF

DE10.

Why did you leave? (Did the business closed, were you laid off or let go, did you leave to take care of family members, or what?)

[DO NOT PROBE BUT CHECK ALL THAT APPLY]

01.BUSINESS CLOSED	02. LAID OFF/LET GO	03. POOR HEALTH/ DISABLED	04.FAMILY CARE	05.BETTER JOB

06. QUIT	07. RETIRED	08. BUSINESS REQUIRED TOO MUCH TIME	97.OTHER (SPECIFY) _____	98.DK	99.RF

PENSION

There are 3 types of retirement plans in Thailand:

Pillar I (Defined Benefits): Basic pension plans provided for employees in government sector. No payment or contribution required from employees for this plan. Benefits usually based on a formula involving age, years of service and salary. These are Old Civil Service Pension Scheme, and Local Government Civil Service Pension Scheme. Pillar I: For formal employees with employers in public sector.

Pillar II (Defined Benefits-Defined Contributions): Pension plans for formal sector employees in private sector. Under the plans, employees are require to pay or contribute for retirement benefits. Benefits are based on a formula involving age, years of service and salary. This is Old-age Pension Scheme for Formal Sector Employees under Social Security Fund. Pillar II: for formal employees with employers in private sector.

Pillar III (Defined Contributions): Pension plans that the employees in public and private sectors or the self-employed are voluntarily contribute for retirement. Contributed money is accumulated in the employee's account. These are Civil Servants Pension Fund, Private School Personnel Pension Fund, Provident Fund, Old-age Pension Scheme for Informal Sector Employees under Social Security Fund, Retirement Mutual Fund – RMF, Life Insurance for Retirement, and National Saving Fund. Pillar III is related to voluntary plans by employees with/without employers in formal/informal sector. Employees in family business and the self-employed are included in Pillar III.

DE17.

Were you included in a pension or retirement plan, or in any tax-deferred savings plan, when you worked for (that employer/family/ yourself)?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO DE20		

DE18.

In how many different plans were you included?

NUMBER OF PLAN	DK	RF
_____		

DE19.

I would like to know what type of plan this was.

[CHECK ALL THAT APPLY]

[IWER: IF R WORKS IN GOVERNMENT ORGANIZATION, DE2 = 1 AND DE2b = 1, PLANS 003, 004, 006, AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR PRIVATE ENTERPRISE, DE2 = 1 AND DE2b = 2 AND 3, PLANS 001, 002, 005 AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR FAMILY ENTERPRISE, DE2 = 3 AND DE2b = 4 AND 5, PLANS 001 – 003 AND 005 ARE NOT RELEVANT

IF R IS SELF-EMPLOYED, DE2 = 2, PLANS 001 – 007 ARE NOT RELEVANT]

001.OLD CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	002. LOCAL GOVERNMENT CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	003.OLD-AGE PENSION SCHEME FOR FORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND	004. OLD-AGE PENSION SCHEME FOR INFORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND
005. CIVIL SERVANTS PENSION FUND	006.PRIVATE SCHOOL PERSONELPENSION FUND	007. PROVIDENT FUND	008. RETIREMENT MUTUAL FUND
009. LIFE INSURANCE FOR RETIREMENT	010. NATIONAL SAVING FUND	97. OTHER (SPECIFY) _____	98.DK / 99.RF

DE20 INTERVIEWER CHECKPOINT:

1. ONE 5-YEAR-PLUS JOB GO TO DE27(Early retirement incentives)
2. TWO OR MORE 5-YEAR-PLUS JOBS GO TO DE21
3. IF R IS SELF-EMPLOYED, DE2 = 2 GO TO END OF SECTION

DE21.

Besides the jobs you have already told me about, have you worked for any <u>other</u> employer where you were included in a pension or retirement plan, or in a tax-deferred savings plan of some sort?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF

GO TO DE27 (Early retirement incentives)

DE22.

How many such employers have you worked for?
(Besides the ones you have already told me about.)

_____ DK RF

OF "OTHER" EMPLOYERS WHERE R WAS INCLUDED IN A PENSION OR RETIREMENT PLAN

	FIRST	NEXT
DE23. When did you start working for (that/the first such/the next such) employer?	_____ YEAR	_____ YEAR
DE24. And when did you leave?	_____ YEAR	_____ YEAR
DE25. How much were you earning when you left?	_____ PER _____ BAHT	_____ PER _____ BAHT

DE26.

I would like to know what type of plan this was.

[CHECK ALL THAT APPLY]

[IWER: IF R WORKS IN GOVERNMENT ORGANIZATION, DE2 = 1 AND DE2b = 1, PLANS 003, 004, 006, AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR PRIVATE ENTERPRISE, DE2 = 1 AND DE2b = 2 AND 3, PLANS 001, 002, 005 AND 010 ARE NOT RELEVANT.

IF R WORKS FOR FAMILY ENTERPRISE, DE2 = 3 AND DE2b = 4 AND 5, PLANS 001 – 003 AND 005 ARE NOT RELEVANT]

001.OLD CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	002.LOCAL GOVERNMENT CIVIL SERVICE PENSION SCHEME	003.OLD-AGE PENSION SCHEME FOR FORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND	004. OLD-AGE PENSION SCHEME FOR INFORMAL SECTOR EMPLOYEES UNDER SOCIAL SECURITY FUND
005. CIVIL SERVANTS PENSION FUND	006.PRIVATE SCHOOL PERSONELPENSION FUND	007.PROVIDENT FUND	008.RETIREMENT MUTUAL FUND
009. LIFE INSURANCE FOR RETIREMENT	010. NATIONAL SAVING FUND	97. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK / 9.RF

BRANCHPOINT: IF THERE WERE ONLY ONE "OTHER" EMPLOYER (DE1a =1) GO TO DE27
ALL OTHERS GO BACK TO DE23, "NEXT EMPLOYER"

DE27.

Employers sometimes encourage older workers to leave a firm<u>at a particular time</u> by offering a special financial incentive, like a cash bonus or improved pension benefits. These are often called an "early retirement <u>windows</u>". Have you ever <u>been offered</u> such an early retirement window on any job?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO END OF SECTION		

DE28. How many times has this happened?

_____

TIMES

DE29.
Was the special incentive a cash bonus, improved pension benefits, or what? [ENTER ALL THAT APPLY]

1. CASH BONUS	2. IMPROVED BENEFITS	3. ADDITIONAL YEARS OF SERVICE CREDITED
97. OTHER (SPECIFY) _____	98. DK	99. RF

DE30.
Did you accept the incentive and leave the employer?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO END OF THIS SECTION		

DE31.
Was the special incentive important in your decision, or would you probably have left at about that time anyway?

1. IMPORTANT	5. LEFT ANYWAY	8.DK	9.RF

BRANCHPOINT: IF THERE WAS ONE EARLY-OUT WINDOW, GO TO THE END OF THIS SECTION.

ALL OTHERS, GO BACK TO DE29 AND REPEAT QUESTION SEQUENCE FOR LAST EARLY-OUT WINDOW.

DE32.
D ASSIST
[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION D - **EMPLOYMENT**?]

1.NEVER	2.A FEWTIMES	3. MOST OR ALLOF THE TIME	4. THESECTION WAS DONEBY APROXY REPORTER

- END OF EMPLOYMENT SECTION -

HART Wave 2 –ส่วน E: รายได้

FINAL VERSION 26/11/2016

ส่วนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือนในรอบปีปฏิทินของปีที่แล้ว คือ ปี 2558

****

INTERVIEWER CHECKPOINT: 1. R มีสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิต ไปที่ E3

2. นอกนั้น ไปที่ E1

E1.

ต่อไปนี้ จะขอถามเกี่ยวกับรายรับและรายได้ที่ท่านได้รับในปี 2558

E1a.

ในปี 2558 ท่านได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนจากการทำงานใช่หรือไม่

1.ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E2a

E1b.

ในปี 2558 ท่านได้รับเงินโบนัส เงินล่วงเวลา เงินพิเศษ หรือ เงินค่านายหน้าใช่หรือไม่

1.ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E2b

E1c.

ในปี 2558 ท่านได้รับรายได้จากการปฏิบัติวิชาชีพ หรือ การค้าขายใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E2c

E1d.

ในปี 2558 ท่านได้รับรายได้อื่นจากการทำงาน เช่น งานรอง/งานเสริมใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E2d

E2a.

ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก่อนหักภาษีหรือค่าลดหย่อนต่างๆ ในปี 2558

_____ บาท ไม่ทราบ ไม่ตอบ

E2b.

ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก่อนหักภาษีหรือค่าลดหย่อนต่างๆ ในปี 2558

_____ บาท ไม่ทราบ ไม่ตอบ

E2c.

ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก่อนหักภาษีหรือค่าลดหย่อนต่างๆ ในปี 2558

_____ บาท ไม่ทราบ ไม่ตอบ

E2d.

ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก่อนหักภาษีหรือค่าลดหย่อนต่างๆ ในปี 2558

_____ บาท ไม่ทราบ ไม่ตอบ

ไปที่ E7 (การชดเชยการว่างงาน)

E3.

ในตอนนี้ จะขอถามเกี่ยวกับรายรับหรือรายได้ที่ท่านและคู่สมรสของท่านได้รับในปีปฏิทินที่แล้ว คือ ปี 2558 โดยจะถามเกี่ยวกับกรณีของท่านก่อน แล้วจึงถามเกี่ยวกับคู่สมรสของท่าน

ในปี 2558 ท่านได้รับ .... ใช่หรือไม่

E3a.

ค่าจ้างหรือเงินเดือนจากการทำงาน

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E4a

E3b.

เงินโบนัส เงินล่วงเวลา เงินพิเศษ หรือ เงินค่านายหน้า

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E4b

E3c.

รายได้จากการปฏิบัติวิชาชีพ หรือการค้าขาย

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E4c

E3d.

รายได้อื่นจากการทำงาน เช่น งานรอง/งานเสริม

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E4d

E4.

ในปี 2558 ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด ก่อนหักภาษีหรือค่าลดหย่อนต่างๆ

E4a.

ค่าจ้างหรือเงินเดือนจากการทำงาน

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4b.

เงินโบนัส เงินล่วงเวลา เงินพิเศษ หรือ เงินค่านายหน้า

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4c.

รายได้จากการปฏิบัติวิชาชีพ หรือการค้าขาย

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4d.

รายได้อื่นจากการทำงาน เช่น งานรอง/งานเสริม

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E5.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับ ...ใช่หรือไม่

E5a.

ค่าจ้างหรือเงินเดือนจากการทำงาน

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E6a

E5b.

เงินโบนัส เงินล่วงเวลา เงินพิเศษ หรือ เงินค่านายหน้า

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E6b

E5c.

รายได้จากการปฏิบัติวิชาชีพ หรือการค้าขาย

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E6c

E5d.

รายได้อื่นจากการทำงาน เช่น งานรอง/งานเสริม

1. ใช่	5. ไม่ใช่	X96. ไม่ได้รับเงิน	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

ไปที่ E6d

E6.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด

E6a.

ค่าจ้างหรือเงินเดือนจากการทำงาน

_____

AMOUNT IN 2015

E6b.

เงินโบนัส เงินล่วงเวลา เงินพิเศษ หรือ เงินค่านายหน้า

_____
AMOUNT IN 2015

E6c.

รายได้จากการปฏิบัติวิชาชีพ หรือการค้าขาย

_____
AMOUNT IN 2015

E6d.

รายได้อื่นจากการทำงาน เช่น งานรอง/งานเสริม

_____
AMOUNT IN 2015

E7.

ในปี 2558 ท่านและสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเงินค่าชดเชยการว่างงาน ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
	ไปที่E12

E7a.

[ถ้าสมรส/อยู่กับหุ้นส่วนชีวิต] ใครเป็นผู้ได้รับเงินค่าชดเชยการว่างงาน

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3.ทั้งคู่
ไปที่ส่วน A	**ไปที่ส่วนB**	**ไปที่ส่วนA**

ส่วน A: เงินชดเชยการว่างงานของ R ผู้เดียว

E8.

ในปี 2558 ท่าน (ตัวท่านเอง) ได้รับเป็นจำนวนเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E9.

ท่านเริ่มรับเงินชดเชยการว่างงานเมื่อใด

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E9a.

ในปัจจุบันท่านกำลังรับเงินค่าชดเชยการว่างงานใช่หรือไม่

1. ใช่ 5. ไม่ใช่

ไปที่ส่วน B หรือ E12

E9b.

ในเดือนใดที่ท่านได้รับเงินชดเชยการว่างงานครั้งหลังสุด

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

ส่วน B: เงินชดเชยการว่างงานของคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต

E10.

ในปี 2558 สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเงินค่าชดเชยการว่างงานเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E11.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านเริ่มกับเงินค่าชดเชยการว่างงานเมื่อใด

		ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
_____	_____		
เดือน	ปี		

E11a.

ในปัจจุบัน สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านกำลังรับเงินค่าชดเชยการว่างงานใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E12	

E11b.

ในเดือนใดที่สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเงินค่าชดเชยการว่างงานครั้งหลังสุด

		ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
_____	_____		
เดือน	ปี		

E12.

ในปี 2558 ท่าน หรือ คู่สมรสของท่านได้รับเงินทดแทน (จากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยจากการทำงาน) ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	ไปที่ E17

E12a.

[ถ้าแต่งงานมีคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ใครเป็นผู้รับเงินทดแทน

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3. ทั้งคู่
ไปที่ส่วน A	**ไปที่ส่วน B**	**ไปที่ส่วน A**

ส่วน A: เงินทดแทนของ R ผู้เดียว

E13.

ในปี 2558 ท่าน (ตัวท่านเอง) ได้รับเงินทดแทนเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

บาท

E14.

ท่านเริ่มรับเงินทดแทนเมื่อใด

_____ _____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E14a.

ปัจจุบัน ท่านกำลังรับเงินทดแทนอยู่ ใช่หรือไม่

☐ 1. ใช่ ☐ 5.ไม่ใช่

ไปที่ส่วน B หรือ E17

E14b.

ในเดือนไหนที่ท่านได้รับเงินทดแทนครั้งหลังสุด

_____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

บาท

PART B: เงินทดแทนของคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต

E15.

ในปี 2558 สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเงินทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด

_____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

บาท

E16.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านเริ่มรับเงินค่าทดแทนเมื่อใด

		ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

E16a.

ในปัจจุบัน สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านกำลังรับเงินทดแทนอยู่ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E17	

E16b.

ในเดือนใดที่สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านรับเงินทดแทนครั้งหลังสุด

		ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

E17.

ท่านหรือคู่สมรสของท่านได้รับรายได้ในปีที่แล้ว คือ ปี 2558 จากสวัสดิการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	ไปที่ E24

E17a.

[ถ้ามีคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ใครเป็นผู้ได้รับสวัสดิการสงเคราะห์

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3. ทั้งคู่
ไปที่ส่วน A	**ไปที่ส่วน B**	**ไปที่ส่วน A**

PART A: ผลประโยชน์ของการทหารผ่านศึกของ R ผู้เดียว

E18.

ท่านได้รับผลประโยชน์ของการเป็นทหารผ่านศึกประเภทใด

[ประเภทของผลประโยชน์ของทหารผ่านศึก:
1. ผลประโยชน์ในการเป็นทหาร:ค่าคลอดบุตรค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษา ค่าประสบภัยพิบัติเงินเชิดชูเกียรติ (เหรียญกล้าหาญ)
2. ผลประโยชน์จากการทุพพลภาพ/พิการ: เงินเลี้ยงชีพรายเดือน เงินค่าครองชีพพิเศษเงินผดุงเกียรติรายเดือน
3.ผลประโยชน์แก่ผู้เป็นหม้ายและทายาท: เงินแก่ครอบครัวทหารรายเดือนค่าจัดการศพ เงินช่วยเหลือทายาท]

1. การเป็นทหาร	2.การทุพพลภาพ	3.ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท	7. อื่นๆ (ระบุ) _____

E19.

ในปี 2558 ท่านได้รับรายได้จากผลประโยชน์นี้เป็นจำนวนเงินเท่าใด

E19a.

การเป็นทหาร

_____ บาท ต่อ _____ | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

ไปที่ E20a

E19b.

การทุพพลภาพ

_____ บาท ต่อ _____ | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

ไปที่ E20b

E19c.

ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท ต่อ

ไปที่ E20c

E19d.

อื่นๆ (ระบุ)_____

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท ต่อ

ไปที่ E20d

E20.

ท่านเริ่มต้นรับผลประโยชน์นี้เมื่อใด

E20a.

การเป็นทหาร

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E20b.

การทุพพลภาพ

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E20c.

ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E20d.

อื่นๆ (ระบุ)_____

_____	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

ส่วน B: ผลประโยชน์ของการทหารผ่านศึกของคู่สมรส/หุ้นส่วนของชีวิต

E21.

ผลประโยชน์ที่สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับ เป็นประเภทใด

1. การเป็นทหาร	2.การทุพพลภาพ	3.ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท	7. อื่นๆ (ระบุ) _____

E22.

ในปี 2558 สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับรายได้จากผลประโยชน์นี้เป็นจำนวนเงินเท่าใด

E22a.

การเป็นทหาร

_____	ต่อ	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
บาท				

ไปที่ E23a

E22b.

การทุพพลภาพ

_____	ต่อ	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
บาท				

ไปที่ E23b

E22c.

ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท ต่อ

ไปที่ E23c

E22d.

อื่นๆ (ระบุ)_____

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท ต่อ

ไปที่ E23d

E23.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านเริ่มต้นรับผลประโยชน์นี้เมื่อใด

E23a.

การเป็นทหาร

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E23b.

การทุพพลภาพ

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E23c.

ผู้เป็นหม้ายหรือทายาท

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E23d.

อื่นๆ (ระบุ)_____

		ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

INTERVIEWER CHECKPOINT: 1. R มีอายุต่ำกว่า 60 ปี ไปที่ E33

2. นอกนั้น ไปที่ E24

E24.

ท่าน [หรือสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่าน] ได้รับรายได้จากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีที่แล้ว (ปี 2558) ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	ไปที่ E30

E25.

[ถ้าแต่งงาน/อาศัยอยู่กับหุ้นส่วนชีวิต] ใครเป็นผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3. ทั้งคู่
ไปที่ส่วน A	**ไปที่ส่วน B**	**ไปที่ส่วน A**

ส่วน A: R ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุ

E26.

ในปี 2558 ท่าน (ตัวของท่าน) ได้รับเป็นจำนวนเงินเท่าใด

	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
บาท		

E27.

ท่านเริ่มรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเมื่อใด

_____	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

ส่วน B: คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตได้รับเบี้ยผู้สูงอายุ

E28.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นจำนวนเงินเท่าใดในปี 2558

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
บาท		

E29.

สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตเริ่มรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเมื่อใด

_____	_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
เดือน	ปี		

E30.

ท่านหรือสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตได้รับรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญจากการเกษียณงานใช่หรือไม่

[IWER: ถ้าได้รับเงินบำเหน็จบำนาญมากกว่า 1ประเภท ให้ใส่จำนวนเงินรวมทั้งหมด และเดือน/ปีที่ได้รับแรกสุด]

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	ไปที่ E33

E30a.

[ถ้าสมรสแล้ว] ใครเป็นผู้รับเงินบำเหน็จบำนาญ

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3. ทั้งคู่
ไปที่ส่วน A	**ไปที่ส่วน B**	**ไปที่ส่วน A**

ส่วน A: เงินบำเหน็จบำนาญของผู้ให้สัมภาษณ์

E31.

ในปี 2558 ท่านได้รับเงินบำเหน็จบำนาญเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ต่อ _____ [หรือรวมทั้งหมด] ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

บาท

E31a.

ท่านเริ่มรับเงินบำเหน็จบำนาญครั้งแรกเมื่อใด

_____ _____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

เดือน ปี

ส่วน B: เงินบำเหน็จบำนาญของคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต

E32.

ในปี 2558 สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตได้รับเงินบำเหน็จบำนาญเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ต่อ _____ [หรือรวมทั้งหมด] ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

บาท

E32a.

ในเดือนและปีใดที่สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตเริ่มรับเงินบำเหน็จบำนาญเป็นครั้งแรก

_____ _____ ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่ตอบ

เดือน ปี

E33.

ท่านหรือสามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเงินรายได้จากสวัสดิการอื่น ในปี 2558 ใช่หรือไม่

☐ 1. ใช่

☐ 5.ไม่ใช่

ไปที่ E35

E34.

ใครเป็นผู้ได้รับเงินจากสวัสดิการอื่น

1. Rผู้เดียว	2. คู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ผู้เดียว	3. ทั้งคู่
ไปที่ E33a	**ไปที่ E33b**	**ไปที่ E33c**

E34a.

ในปี 2558 ท่านได้รับเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E34b.

ในปี 2558 สามี/ภรรยา/หุ้นส่วนชีวิตของท่านได้รับเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E34c.

ในปี 2558 ท่านทั้งสองได้รับรวมกันเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E35.

นอกเหนือจากรายได้ที่ท่านเพิ่งได้บอกมาทั้งหมด ท่านได้รับรายได้จากแหล่งใด ต่อไปนี้ ใช่หรือไม่

E35a.

จากธุรกิจส่วนตัว การเกษตร การปฏิบัติทางวิชาชีพ หรือหุ้นส่วนของท่าน[และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต]

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E36a	

E35b.

ค่าเช่า

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E36b	

E35c.

เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย รวมทั้งเงินที่นำกลับไปลงทุนใหม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E36c	

E35d.

เงินช่วยเหลือเป็นประจำจากเพื่อน หรือญาติ ที่ไม่ได้อยู่อาศัยด้วยกันในครัวเรือน

1. ใช่	5.ไม่ใช่
ไปที่ E36d	

E36.

ในปี 2558 ท่านและคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตได้รับเงินเป็นจำนวนเท่าใด

E36a.

จากธุรกิจส่วนตัว การเกษตร การปฏิบัติทางวิชาชีพ หรือหุ้นส่วนทางธุรกิจของท่าน[และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต]

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

ทั้งหมดในปี 2558

E36b.

ค่าเช่า

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

ทั้งหมดในปี 2558

ไปที่ E37a

E36c.

เงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย รวมทั้งเงินที่นำกลับไปลงทุนใหม่

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

ทั้งหมดในปี 2558

ไปที่ E37b

E36d.

เงินช่วยเหลือเป็นประจำจากเพื่อน หรือญาติ ที่ไม่ได้อยู่อาศัยด้วยกันในครัวเรือน

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

ทั้งหมดในปี 2558

ไปที่ E37c

E37.

ข้อมูลอื่นๆ

E37a.

จำนวนเงินดังกล่าวเป็นเงินสุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว

1. ใช่	5. ไม่ใช่

E37b.

ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าใด

_____ บาท

ไม่ทราบ	ไม่ตอบ

E37c.

ใครเป็นผู้ให้เงินช่วยเหลือ

A. เพื่อน	B. ญาติ	E. อื่นๆ (ระบุ) _____

E38.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ได้รับเงินก้อนในปี 2558 จากแหล่งต่อไปนี้ ใช่หรือไม่

E38a.

บริษัทประกัน

1. ใช่	5.ไม่ใช่

ไปที่ E39a

E38b.

มรดก

1. ใช่	5.ไม่ใช่

ไปที่ E39b

E38c.

เพื่อนหรือญาติ เป็นเงินของขวัญหรือ เงินกู้

1. ใช่	5.ไม่ใช่

ไปที่ E39c

E39.

เป็นจำนวนรวมเท่าใด

E39a.

จากบริษัทประกัน

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E39b.

จากมรดก

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E39c.

จากเพื่อนหรือญาติ เป็นเงินของขวัญหรือ เงินกู้

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

E40.

เปรียบเทียบกับ 2 ปีที่แล้ว สถานะทางการเงินของท่าน (และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตของท่าน) ดีขึ้นกว่าเดิมมาก ดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง เหมือนเดิม แย่ลงกว่าเดิมบ้าง แย่กว่าเดิมมาก

1.ดีขึ้นกว่าเดิมมาก	2.ดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง	3.เหมือนเดิม

4.แย่กว่าเดิมบ้าง	5.แย่กว่าเดิมมาก

E41.

ถ้ามองไปในอีก 2 ปีข้างหน้า ท่าน [และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตของท่าน] คิดว่าสถานะการเงินของท่าน จะดีขึ้นกว่าเดิมมาก ดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง เหมือนเดิม แย่ลงกว่าเดิมบ้าง แย่กว่าเดิมมาก

1.ดีขึ้นกว่าเดิมมาก	2.ดีขึ้นกว่าเดิมบ้าง	3.เหมือนเดิม
4.แย่กว่าเดิมบ้าง	5.แย่กว่าเดิมมาก	

E42.

ในปี 2558 ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตของท่าน] ได้บริจาคเงินให้แก่องค์กรทางศาสนาหรือการกุศลใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	ไปที่ E43

E42a.

บริจาคเป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท ในปี 2558

E43.

สมมติว่าท่าน [และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิตของท่าน] มีปัญหาทางการเงินอย่างหนักในอนาคต ท่านจะมีญาติหรือเพื่อนที่ยินดีและสามารถช่วยท่านได้ในระยะยาว ใช่หรือไม่

1. ใช่	5.ไม่ใช่
	สิ้นสุดส่วน E

E43a.

ใครจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือท่านในยามที่ท่านมีปัญหาวิกฤตทางการเงิน

1. บิดามารดา	2.บุตร	3.พี่น้อง	7. อื่นๆ(ระบุ) _____

E44.

การช่วยเหลือในการตอบส่วน E

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION E - **INCOME**?]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง	3.ต้องช่วยเกือบ ตลอดเวลา	4.ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

-END OF INCOME SECTION-

HART Wave 2 -- SECTIONE: INCOME

FINAL VERSION26/11/2016

This section is the questions on family income in the last calendar year, 2015.

****

INTERVIEWER CHECKPOINT: 1. R HAS HUSBAND/WIFE/PARTNER, GO TO E3
2. ALL OTHERS, GO TO E1

E1.

Now I have some questions about the earnings and income you received last year, 2015.

E1a.

In 2015, did you receive wage or salary income from working on any job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E2a

E1b.

In 2015, did you receive bonuses, overtime, tips, or commissions?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E2b

E1c.

In 2015, did you receive income from a professional practice or trade?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E2c

E1d.

In 2015, did you receive any other income from work, such as a second job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E2d

E2a.

How much did you receive in 2015, before taxes and other deductions?

_____ DK RF

BAHT

E2b.

How much did you receive in 2015, before taxes and other deductions?

_____ DK RF

BAHT

E2c.

How much did you receive in 2015, before taxes and other deductions?

_____ DK RF

BAHT

E2d.

How much did you receive in 2015, before taxes and other deductions?

_____ DK RF

BAHT

GO TO E7 (UNEMPLOYMENT COMPENSATION)

E3.

Now I have some questions about the earnings and income you and your(husband/wife/ partner) received last year, 2015. I'll ask you first about whether you received a particular kind of income, and then whether your (husband/wife/Partner) received it.

In 2015, did you receive any...

E3a.

Wage or salary income from working on any job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E4a

E3b.

Bonuses, overtime, tips or commissions?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E4b

E3c.

Income from a professional practice or trade?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E4c

E3d.

Any other income from work, such as a second job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E4d

E4.

How much did you receive in 2015, before taxes and other deductions?

E4a.

Wage or salary income from working on any job.

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4b.

Bonuses, overtime, tips or commissions.

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4c.

Income from a professional practice or trade.

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E4d.

Any other income from work, such as a second job.

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E5.

Did your (husband/wife/partner) receive any …..

E5a.

Wage or salary income from working on any job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E6a

E5b.

Bonuses, overtime, tips or commissions?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E6b

E5c.

Income from a professional practice or trade?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E6c

E5d.

Any other income from work, such as a second job?

1.YES	5.NO	X96. NOTHING; ZERO	X98.DK	X99.RF

GO TO E6d

E6.

How much did (he/she) receive in 2015?

E6a.

Wage or salary income from working on any job

_____

R'S AMOUNT IN 2015

E6b.

Bonuses, overtime, tips or commissions;

_____

R'S AMOUNT IN 2015

E6c.

Income from a professional practice or trade

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E6d.

Any other income from work, such as a second job

_____
R'S AMOUNT IN 2015

E7.

Did you [or your (husband/wife/partner)] receive any income in 2015 from Unemployment Compensation?

1. YES	5.NO
	GO TO E12

E7a.

[IF MARRIED/LIVING WITHPARTNER:]Who received that?

1. ONLY R	2. ONLY SPOUSE/PARTNER	3.BOTH
GO TO PART A, E8	**GO TO PART B**	**GO TO PART A, E8a**

PART A: R'S UNEMPLOYMENT COMPENSATION

E8.

How much did you (yourself} receive in 2015?

_____ DK RF
BAHT

E9.

When did you start receiving unemployment compensation?

_____ _____ DK RF
MONTH YEAR

E9a.

Are you currently receiving unemployment compensation?

1. YES	5. NO

GO TO PART B OR E12

E9b.

In what month did you last receive unemployment compensation?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

PART B: SPOUSE/PARTNER'S UNEMPLOYMENT COMPENSATION

E10.

How much did your (husband/wife/partner) receive in 2015?

_____ BAHT DK RF

E11.

When did (he/she) start receiving unemployment compensation?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

E11a.

Is (he/she) currently receiving unemployment compensation?

1. YES	5. NO

GO TO E12

E11b.

In what month did (he/she) last receive unemployment compensation?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

E12.

Did you [or your(husband/wife/partner)] receive any income in 2015) from Workers' Compensation?

1. YES	5. NO
	GO TO E17

E12a.

[IF MARRIED/LIVING WITHPARTNER:]Who received that?

1. ONLY R	2. ONLY SPOUSE/PARTNER	3. BOTH
GO TO PART A	**GO TO PART B**	**GO TO PART A**

PART A: R'S WORKERS' COMPENSATION

E13.

How much did you (yourself) receive in 2015?

_____ BAHT DK RF

E14.

When did you start receiving workers' compensation?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

E14a.

Are you currently receiving workers' compensation?

1. YES	5. NO
GO TO PART B OR E17	

E14b.

In what month did you last receive workers' compensation?

_____ BAHT DK RF

PART B: SPOUSE/PARTNER'S WORKERS' COMPENSATION

E15.

How much did your (husband/wife/partner) receive in 2015?

_____ BAHT

DK

RF

E16.

When did (he/she) start receiving Workers' Compensation?

_____ MONTH _____ YEAR

DK

RF

E16a.

Is (he/she) currently receiving Workers' Compensation?

1. YES

5. NO

GO TO E17

E16b.

In what month did (he/she) last receive Workers' Compensation?

_____ MONTH _____ YEAR

DK

RF

E17.

Did you [or your (husband/wife/partner)] receive any income last year)from Veterans Benefits -- a military pension, a widow's or survivor's pension, a service disability?

1. YES

5. NO

GO TO E24

E17a.

[IF MARRIED/LIVING WITH PARTNER] Who received that?

1. ONLY R

GO TO PART A

2. ONLY SPOUSE/PARTNER

GO TO PART B

3. BOTH

GO TO PART A

PART A: R'S VETERANS BENEFITS

E18.

What kind was it (military service benefits, service disability benefits, or widow's or survivor's benefits)? [CHECK ALL THAT APPLY]

[VETERIANS BENEFITS: 1. BENEFITS FOR MILITARY SERVICES: CHILD BIRTH, HEALTH CARE, EDUCATION, NATURAL DISASTER, BRAVERY SERVICE;

2. BENEFITS FOR SERVICE DISABILITY: MONTHLY LIVING ALLOWANCE, ADDITIONAL LIVING ALLOWANCE; 3. BENEFITS FOR WIDOW OR SURVIVOR: FUNERAL EXPENSES AND CHELDREN ASSISTANCE ALLOWANCE, MONTHLY ALLOWANCE]

1. MILITARY SERVICE BENEFITS	2. SERVICE DISABILITY BENEFITS	3. WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFITS	7. OTHER (SPECIFY) _____

E19.

How much such income did you receive in 2015?

E19a.

MILITARY SERVICE BENEFITS

_____ BAHT PER _____ DK RF

GO TO E20a

E19b.

SERVIVED DISABILITY BENEFITS

_____ BAHT PER _____ DK RF

GO TO E20b

E19c.

WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFTIS

_____ BAHT PER _____ DK RF

GO TO E20c

E19d.

OTHER (SPECIFY)

_____ PER _____ DK RF

BAHT

GO TO E20d

E20.

In what month and year did you first begin to receive these benefits?

E20a.

MILITARY SERVICE BENEFITS

_____ _____ DK RF

MONTH YEAR

E20b.

SERVIVED DISABILITY BENEFITS

_____ _____ DK RF

MONTH YEAR

E20c.

WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFTIS

_____ _____ DK RF

MONTH YEAR

E20d.

OTHER (SPECIFY)

_____ _____ DK RF

MONTH YEAR

PART B: SPOUSE/PARTNER'S VETERANS BENEFITS

E21.

What kind was it (military service benefits, service disability benefits, or widow's or survivor's benefits)?[CHECK ALL THAT APPLY]

1. MILITARY SERVICE BENEFITS	2. SERVICE DISABILITY BENEFITS	3. WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFITS	7. OTHER (SPECIFY) _____

E22.

How much such income did (he/she) receive in 2015?

E22a.

MILITARY SERVICE BENEFITS

_____ PER _____ DK RF

BAHT

GO TO E23a

E22b.

SERVIVED DISABILITY BENEFITS

_____ PER _____ DK RF

BAHT

GO TO E23b

E22c.

WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFTIS

_____ PER _____ DK RF

BAHT

GO TO E23c

E22d.

OTHER (SPECIFY)

_____ PER _____ DK RF

BAHT

GO TO E23d

E23.

In what month and year did (he/she) first begin to receive these benefits?

E23a.

MILITARY SERVICE BENEFITS

_____ _____ DK RF

MONTH YEAR

E23b.

SERVIVED DISABILITY BENEFITS

_____ MONTH	_____ YEAR	DK	RF

E23c.

WIDOW'S OR SURVIVOR'S BENEFTIS

_____ MONTH	_____ YEAR	DK	RF

E23d.

OTHER (SPECIFY)

_____ MONTH	_____ YEAR	DK	RF

INTERVIEWER CHECKPOINT: 1. R and R's (husband/wife/partner) are<60 years old, GO TO E33

2. ALL OTHERS, GO TO E24

E24.

(Did you [or your (husband/wife/partner)] receive any income last year from Old age Living Allowance?

1. YES	5. NO
	GO TO E30

E25.

[IF MARRIED/LIVING WITH PARTNER:] Who received that?

1. ONLY R	2. ONLY SPOUSE/PARTNER	3. BOTH
GO TO PART A	**GO TO PART B**	**GO TO PART A**

PART A: OLD AGE LIVING ALLOWANCE

E26.

How much did you (yourself) receive in 2015?

_____ BAHT

DK | RF

E27.

When did you start receiving Old Age Living Allowances?

_____ MONTH _____ YEAR

DK | RF

PART B: SPOUSE/PARTNER'S OLD AGE LIVING ALLOWANCE

E28.

How much did you (spouse/partner) receive in 2015?

_____ BAHT

DK | RF

E29.

When did he/she start receiving Old Age Living Allowances?

_____ MONTH _____ YEAR

DK | RF

E30.

Did you [oryour (husband/wife/partner)] receive any income last year from retirement pensions?

[IWER: IF MORE THAN ONE PENSION, RECORD THE SUM ON THE AMOUNTLINE AND THE EARLIEST DATE IN THE MONTH AND YEAR.]

1. YES

5. NO → **GO TO E33**

E30a.

[IF MARRIED/LIVINGWITH PARTNER]: Who received that?

1. ONLY R → **GO TO PART A**

2. ONLY SPOUSE/PARTNER → **GO TO PART B**

3. BOTH → **GO TO PART A**

PART A: R'S PENSION

E31.

How much did you receive in 2015 from the retirement pension?

_____ BAHT PER _____ [OR SUM] DK RF

E31a.

In what month and year did you first begin to receive this pension?

_____ MONTH _____ YEAR [OR EARLIEST] DK RF

PART B: SPOUSE/PARTNER'S PENSION

E32.

How much did you (spouse/partner) receive in 2015 from the retirement pension?

_____ BAHT PER _____ [OR SUM] DK RF

E32a.

In what month and year did(he/she) first begin to receive this pension?

_____ MONTH _____ YEAR [OR EARLIEST] DK RF

E33.

Did you [or your (husband/wife/partner)] receive any other income from Welfare in 2015?

1. YES

5. NO → **GO TO E35**

E34.

Who received that?

1. ONLY R → **GO TO E33a**

2. ONLY SPOUSE/PARTNER → **GO TO E33b**

3. BOTH → **GO TO E33c**

E34a.

How much did you receive in 2015?

_____ BAHT

DK | RF

E34b.

How much did (he/she) receive in 2015?

_____ BAHT

DK | RF

E34c.

How much did both of you receive together in 2015?

_____ BAHT

DK | RF

E35.

Other than income you have already told me about, did (you/either of you) receive income from...

E35a.

Any privately held businesses, farms, professional practices, or partnerships owned or shared by you [and your(husband/wife/partner)]?

1. YES → **GO TO E36a**

5. NO

E35b.

Rent?

1. YES → **GO TO E36b**

5. NO

E35c.
Dividends or interest, including any automatic reinvestments?

1. YES	5. NO

GO TO E36c

E35d.
Any financial support provided on a regular basis by friends or relatives living outside your household?

1. YES	5. NO

GO TO E36d

E36.
How much did you [and your(husband/wife/partner)receive altogether in 2015?

E36a.
Any privately held businesses, farms, professional practices, or partnerships owned or shared by you [and your(husband/wife/partner)]?

_____ | DK | RF

BAHT
TOTAL AMOUNT IN 2015

E36b.
Rent?

_____ | DK | RF

BAHT
TOTAL AMOUNT IN 2015
GO TO E37a

E36c.
Dividends or interest, including any automatic reinvestments?

_____ | DK | RF

BAHT
TOTAL AMOUNT IN 2015
GO TO E37b

E36d.

Any financial support provided on a regular basis by friends or relatives living outside your household?

_____	DK	RF

BAHT
TOTAL AMOUNT IN 2015
GO TO E37c

E37.

Other information

E37a.

Is that amount net of all expenses?

1. YES	5. NO

E37b.

What were the expenses in 2015?

_____	DK	RF

BAHT

E37c.

Who gave you the help? [CHECK ALLTHAT APPLY]

A. FRIENDS	B. RELATIVES	E. OTHER (SPECIFY) _____

E38.

Did you [or your (husband/wife/partner)]receive a lump sum of money in 2015from ...

E38a.

An insurance company?

1. YES	5. NO
GO TO E39a	

E38b.

An inheritance?

1. YES	5. NO

GO TO E39b

E38c.

Any of your relatives or friends, either as a gift or a loan?

1. YES	5. NO

GO TO E39c

E39.

How much did it amount to?

E39a.

From an insurance company?

_____ DK RF

BAHT

E39b.

From an inheritance?

_____ DK RF

BAHT

E39c.

From any of your relatives or friends, either as a gift or a loan?

_____ DK RF

BAHT

E40.

Compared to two years ago, are you (and your(husband/wife/partner))financially much better off, somewhat better off, about the same, somewhat worse off, or much worse off?

1. MUCH BETTER OFF	2. SOMEWHAT BETTER OFF	3. ABOUT THE SAME
4. SOMEWHAT WORSE OFF	5. MUCH WORSE OFF	

E41.

Looking ahead to two years from now, do you think you [and your (husband/wife/partner)] will be financially much better off, somewhat better off, about the same, somewhat worse off, or much worse off?

1. MUCH BETTER OFF	2. SOMEWHAT BETTER OFF	3. ABOUT THE SAME
4. SOMEWHAT WORSE OFF	5. MUCH WORSE OFF	

E42.

In 2015, did you [or your (husband/wife/partner)] donate money to religious or other charitable organizations?

1. YES	5. NO
	GO TO E43

E42a.

How much money did that amount to?

_____ DK RF

BAHT IN 2015

E43.

Suppose you [and your (husband/wife/partner)) ran into severe financial problems in the future. Do you have relatives or friends who would be both willing and able to help you out over a long period of time?

1. YES	5. NO
	GO TO END OF SECTION

E43a.

Who would be able to help you out?

1. PARENTS	2.CHILDREN	3.SIBLINGS	7. OTHER (SPECIFY)

E44.

E ASSIST

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION E - **INCOME**?]

1.NEVER	2.A FEWTIMES	3. MOST OR ALLOF THE TIME	4. THESECTION WAS DONEBY APROXY REPORTER

-END OF INCOME SECTION-

HART Wave 2 –ส่วนF: ทรัพย์สินและหนี้สิน

FINAL VERSION26/11/2016

****

ส่วนคำถามนี้ เป็นการสร้างความเข้าใจว่าคนทั่วประเทศมีฐานะทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร โดยจะเริ่มจากสถานการณ์ที่เกี่ยวกับบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

F1.

ท่านอาศัยอยู่ในไร่/สวน/ฟาร์มใช่หรือไม่

1.ใช่	5.ไม่ใช่	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
ไปที่ F4			

F2.

ท่านอาศัยอยู่ในบ้านที่เป็นบ้านเดี่ยว ตึกแถว ทาวน์เฮาส์ หรืออะไร

1.บ้านเดี่ยว	2.ตึกแถว	3.ทาวน์เฮาส์	7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

F3.

ท่าน [และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] เป็นเจ้าของบ้าน (ที่อยู่ในปัจจุบัน) เป็นผู้เช่าบ้าน (ที่อยู่ในปัจจุบัน) หรืออย่างไร

1.เป็นเจ้าของ	2.เช่า	3.ไม่เป็นเจ้าของหรือเช่า	8.ไม่ทราบ	9.ไม่ตอบ
ไปที่ F8	**ไปที่F11**	**ไปที่F13**		

R อาศัยอยู่ในไร่/สวน/ฟาร์ม

F4.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] เป็นเจ้าของไร่/สวน/ฟาร์มแห่งนี้ เป็นเจ้าของส่วนหนึ่งของไร่/สวน/ฟาร์มแห่งนี้ เช่า หรืออย่างไร

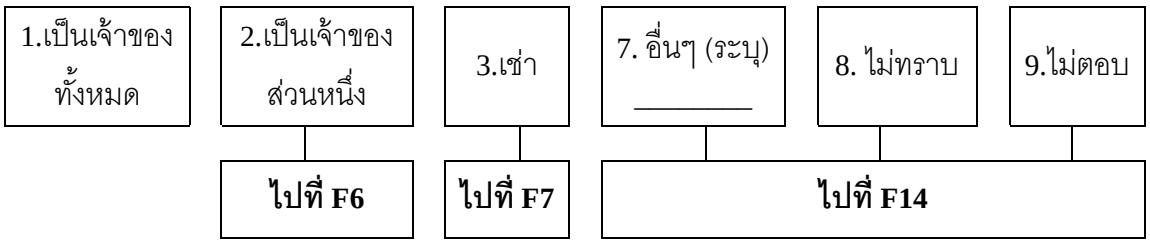

F5.

ไร่/สวน/ฟาร์มนี้มีมูลค่าปัจจุบันเป็นเท่าใด หมายถึง ไร่/สวน/ฟาร์ม แห่งนี้จะสามารถทำเงินได้เท่าใด ถ้าหากขายได้วันนี้ ไม่ต้องซักถามต่อในกรณีที่ตอบว่าไม่ทราบ

_____
บาท

F6.

ในตอนนี้จะขอถามเกี่ยวกับทรัพย์สินในส่วนที่ท่าน [และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต} เป็นเจ้าของ ทรัพย์สินนี้นับเป็นสัดส่วนร้อยละเท่าใดของทรัพย์สินทั้งหมด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ
ร้อยละ

F6a.

ท่าน [และคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] เป็นเจ้าของบ้านและที่ดินรอบๆบ้านนี้ใช่หรือไม่

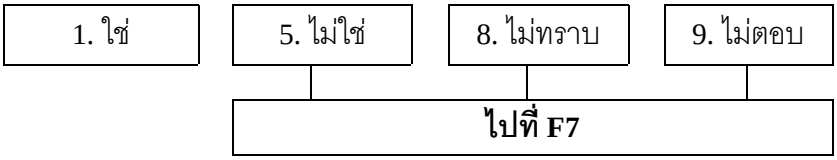

F6b.

ท่านช่วยบอกว่าราคาปัจจุบันของบ้านและที่ดินรอบๆบ้านนี้เป็นเท่าใด หมายความว่าหากท่านขายบ้านและที่ดินรอบๆดังกล่าวในวันนี้จะได้เงินเป็นจำนวนเท่าใด

_____

บาท

F7.

ท่านจ่ายค่าเช่าบ้านหลังนี้และที่ดินรอบๆบ้านนี้ ใช่หรือไม่

1. ใช่ จ่ายค่าเช่า	5.ไม่ใช่
	ไปที่ F14

F7a.

ท่านจ่ายค่าเช่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด [ค่าเช่ารวมที่จ่ายโดยครอบครัว ถ้า R อยู่อาศัยร่วมกับสมาชิกครอบครัว]

_____ บาท ต่อ _____ ระยะเวลา

X97.อื่นๆ (ระบุ) _____	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ
ไปที่ F15		

ไปที่ F14

บ้านอยู่อาศัยของ R

F8.

บ้านหลังนี้ท่านซื้อหรือได้รับมา

1.ซื้อ	2.ได้รับเป็นของขวัญ/มรดก
	ไปที่ F8b

F8a.

บ้านหลังนี้ราคาเท่าใดเมื่อตอนที่ซื้อมา

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

F8b.

บ้านหลังนี้มีราคาเท่าใดเมื่อตอนที่ท่านได้รับมา

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

F9.

ในเดือนและปีใดที่ท่านซื้อ/ได้รับบ้านหลังนี้

_____ _____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

เดือน ปี

F10.

มูลค่าปัจจุบันของบ้านหลังนี้เป็นเท่าใด หมายถึง หากท่านขายบ้านหลังนี้ในตอนนี้ท่านจะได้เงินเท่าใด

_____ ไม่ทราบ ไม่ตอบ

บาท

R จ่ายค่าเช่า

F11.

ท่านจ่ายค่าเช่าบ้านหลังนี้เป็นจำนวนเงินเท่าใด

_____ ต่อ _____

บาท ระยะเวลา

F12.

ค่าไฟและค่าน้ำได้จ่ายรวมอยู่ในค่าเช่าด้วย ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
ไปที่ F15	

F12a.

ท่านจ่ายค่าไฟและค่าน้ำรวมทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าใดในปี 2558

_____	ไม่ทราบ	ไม่ตอบ
บาท		

R ไม่ได้เป็นเจ้าของหรือเช่าบ้าน

F13.

[ถามถ้าไม่ชัดเจน:] บ้าน/ฟาร์มนี้ ญาติของท่านเป็นเจ้าของ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
	ไปที่ F14

F13a.

บุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับท่านอย่างไร

01.บุตรชาย	02.บุตรบุญธรรม	03.บุตรเขย	04.หลานชาย (ปู่ย่า/ตายาย)	05.บุตรสาว
06.บุตรบุญธรรมหญิง	07.ลูกสะใภ้	08.หลานสาว (ปู่ยา/ตายาย)	09.ญาติอื่นๆ	
10.คนอื่น	11.มารดา	12.บิดา	98.ไม่ทราบ	99.ไม่ตอบ

F14.

ท่านจ่ายค่าไฟและค่าน้ำเอง ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
	GO TO F15

F14a.

ท่านต้องจ่ายค่าไฟและค่าน้ำเป็นจำนวนเงินเท่าใดในปี 2558

_____ บาท ไม่ทราบ ไม่ตอบ

การออมและการลงทุนเป็นส่วนสำคัญทางการเงินอีกส่วนหนึ่งของครอบครัว คำถามต่อไปนี้ จะถามแยกตามประเภทการออมและการลงทุนที่ท่านได้ออมหรือลงทุน

F15.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] มีอสังหาริมทรัพย์ (นอกเหนือจากบ้านหลักของท่าน) เช่น ที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ให้เช่า หุ้นส่วนธุรกิจ หรือเงินให้กู้โดยมีที่ดินค้ำประกันหรือมีการจำนอง ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ F16		

F15a.

ถ้าหากท่านขายอสังหาริมทรัพย์ทั้งหมด และจ่ายหนี้สินที่เกิดจากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ท่านจะได้รับเงินเป็นจำนวนเท่าใด

_____ บาท X96.ไม่ได้เงินเลย X98. ไม่ทราบ X99.ไม่ตอบ

F16.

ท่าน[หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] เป็นเจ้าของยานยนตร์เพื่อการขนส่ง เช่น รถยนต์ รถบรรทุก มอเตอร์ไซด์ หรือเรือ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่
	ไปที่ F17

F16a.

คิดเป็นมูลค่าเท่าใดสำหรับยานยนตร์ที่ท่าน [หรือคู่สมรส] เป็นเจ้าของ – คิดรวมเป็นเงินทั้งหมดเท่าใด เมื่อหักหนี้สิ้นแล้ว [ไม่ต้องซักถามต่อในกรณีที่ตอบว่าไม่ทราบ]

_____ บาท	X96.ไม่มีมูลค่า “ไม่ได้เป็นเจ้าของสิ่งใด	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

F17.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] มีการลงทุนซื้อหุ้นในบริษัทมหาชน หรือ การลงทุนในตลาดทุน (เช่น ลงทุนในตราสารหนี้)ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ F18		

F17a.

ถ้าท่านขายหุ้นหรือกองทุนทั้งหมดและจ่ายหนี้ที่มี ท่านจะมีเงินอยู่เท่าใด

_____ บาท	X98.ไม่ทราบ	X99.ไม่ตอบ

F18.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] มีเงินฝากออมทรัพย์/กระแส หรือกองทุนในตลาดเงิน (ผ่านธนาคาร ซึ่งมีทั้งกองทุนเปิดและกองทุนปิด ที่มีการลงทุนในเงินฝาก พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น) ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F19

F18a.

ถ้าท่านรวมทุกบัญชีออมทรัพย์/กระแส และกองทุน [ของท่านและคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ท่านจะมีเงินจำนวนเท่าใด

_____ | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

บาท

F19.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] มีเงินฝากประจำ หรือพันธบัตรรัฐบาล ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F20

F19a.

ถ้ารวมบัญชีทั้งหมดเข้าด้วยกัน [ทั้งของท่านและคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ท่านจะมีเงินจำนวนเท่าใดในตอนนี้

_____ | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

บาท

F20.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ยังมีการออมหรือทรัพย์สินอื่นๆ เช่น เครื่องประดับ เงินที่คนอื่นเป็นหนี้ท่าน วัตถุโบราณ หรือเงินออมบำนาญที่ท่านยังไม่ได้บอก ใช่หรือไม่ [ยกเว้น เงินจากการประกันชีวิตที่มี]

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F21

F20a.

ถ้าท่านขายทรัพย์สินอื่นๆเหล่านี้ทั้งหมดและจ่ายหนี้ที่มี ท่านจะมีเงินจำนวนเท่าใด

_____ | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

บาท

F21.

และท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] มีหนี้สินอื่นที่ยังไม่ได้บอก เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้ค่ารักษาพยาบาล เงินกู้จากญาติ และอื่นๆ ใช่หรือไม่

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F22

F21a.

คิดเป็นจำนวนเงินเท่าใด?

_____ | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

บาท

F22.

ในบางครั้ง เราจะได้ทรัพย์สินหรือเงินก้อนจากข้อสัญญาบำเหน็จบำนาญ จากข้อสัญญาการประกัน หรือจากมรดก ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ได้รับเงินก้อนหรือทรัพย์สินดังกล่าวใช่หรือไม่ ทั้งนี้ไม่รวมเงินกู้หรือของขวัญ

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F25

F22a.

ท่านได้รับเงินก้อนใหญ่ที่สุดมาจากไหน – จากข้อสัญญาการประกันหรือบำเหน็จบำนาญ จากการรับมรดก หรือจากอะไร

1.ข้อสัญญาการประกัน	2.ข้อสัญญาบำเหน็จบำนาญ	3.มรดก	7. อื่นๆ (ระบุ) _____

8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

F22b.

ในเดือนและปีใดที่ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน]

_____ เดือน _____ ปี | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

F22c.

ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน] เป็นจำนวนเท่าใด [ไม่ต้องซักถามถ้าตอบว่าไม่ทราบ]

_____ บาท | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF "INHERITANCE" NOT SELECTED IN F22a GO TO F23

F22d.

ท่านได้รับเงินมรดกจากใคร

1.บิดามารดาของ R	2. บิดามารดาของคู่สมรส	3.ปู่ย่า/ตายาย	4.ลุง/ป้า น้า/อา

7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF ONLY ONE LARGE LUMP SUM PAYMENT IS RECEIVED, GO TO F25
OTHERWISE, GO TO F23

F23.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ได้รับเงินก้อนอื่นอีก ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ใช่หรือไม่ ไม่นับรวมเงินกู้หรือของขวัญ

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

ไปที่ F25

F23a.

เงินก้อนใหญ่ลำดับต่อมา มาจากข้อสัญญาการประกัน หรือบำเหน็จบำนาญ หรือมรดก หรืออะไร

1.ข้อสัญญาการประกัน	2.ข้อสัญญาบำเหน็จบำนาญ	3.มรดก	7. อื่นๆ (ระบุ) _____

8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

F23b.

ในเดือนและปีใดที่ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน]

_____ เดือน _____ ปี | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

F23c.

ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน] เป็นจำนวนเท่าใด [ไม่ต้องซักถามถ้าตอบว่าไม่ทราบ]

_____ บาท | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

BRANCHPOINT: IF "INHERITANCE" NOT SELECTED IN F23a GO TO F24

F23d.

ท่านได้รับเงินมรดกจากใคร

1.บิดามารดาของ R	2. บิดามารดาของคู่สมรส	3.ปู่ย่า/ตายาย	4.ลุง/ป้า น้า/อา
7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ	

BRANCHPOINT: IF THERE IS THE THIRD LUMP SUM PAYMENT, GO TO F24
OTHERWISE, GO TO F25

F24.

ท่าน [หรือคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต] ได้รับเงินก้อนอื่นอีก ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ใช่หรือไม่ ไม่นับรวมเงินกู้หรือของขวัญ

1. ใช่	5. ไม่ใช่	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ
	ไปที่ F25		

F24a.

เงินก้อนใหญ่ลำดับต่อมา มาจากข้อสัญญาการประกัน หรือบำเหน็จบำนาญ หรือมรดก หรืออะไร

1.ข้อสัญญาการประกัน	2.ข้อสัญญาบำเหน็จบำนาญ	3.มรดก	7. อื่นๆ (ระบุ) _____

8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

F24b.

ในเดือนและปีใดที่ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน]

_____ เดือน _____ ปี | ไม่ทราบ | ไม่ตอบ

F24c.

ท่านได้รับเงินก้อนจาก [CAPI แสดงประเภทเงินก้อน] เป็นจำนวนเท่าใด [ไม่ต้องซักถามถ้าตอบว่าไม่ทราบ]

_____ บาท | X98.ไม่ทราบ | X99.ไม่ตอบ

F24d.

ท่านได้รับเงินมรดกจากใคร

1.บิดามารดาของ R	2. บิดามารดาของคู่สมรส	3.ปู่ย่า/ตายาย	4.ลุง/ป้า น้า/อา

7. อื่นๆ (ระบุ) _____	8. ไม่ทราบ	9. ไม่ตอบ

F25.

การช่วยเหลือในการตอบส่วน F

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION F - **ASSETS AND DEBTS**?]

1.ไม่ต้องช่วยเลย	2.ต้องช่วยบ้าง บางครั้ง	3.ต้องช่วยเกือบ ตลอดเวลา	4.ผู้ช่วย/ตัวแทน เป็นผู้ตอบส่วนนี้ทั้งหมด

- END OF ASSETS AND DEBTS SECTION -

F26_EXIT: [IW: สำหรับ R ที่เสียชีวิตแล้ว]

R มีมรดก หรือมีการทำพินัยกรรมใช่หรือไม่

1.ใช่	5.ไม่ใช่
	GO TO F29_EXIT

F27_EXIT:

R ได้แสดงเจตจำนงหรือระบุไว้ในพินัยกรรม ที่จะมอบมรดกแกสมาชิกในครัวเรือนนอกเหนือจากคู่สมรส/หุ้นส่วนชีวิต ใช่หรือไม่

1.ใช่	5.ไม่ใช่
	GO TO F29_EXIT

F28_EXIT BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE CHILDREN OR STEP-CHILDREN, GO TO F29_EXIT

F28_EXIT

รวมไปถึงบุตร/บุตรบุญธรรมด้วย ใช่หรือไม่

1.ใช่	5.ไม่ใช่
	GO TO F30_EXIT

F29_EXIT

R มีหนี้สิน เช่น เงินจ่ายจากบัตรเครดิต ค่ารักษาพยาบาล เงินกู้ยืมจากญาติ หรืออื่นๆ เมื่อเขาเสียชีวิตไปแล้วใช่หรือไม่

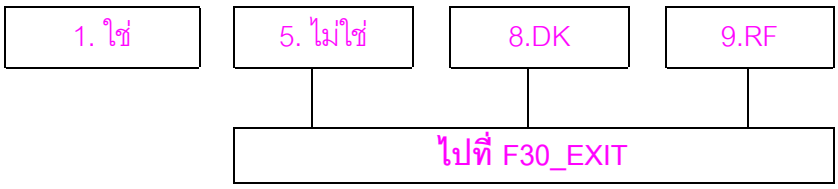

F29_EXITa. คิดเป็นจำนวนเงินเท่าใด

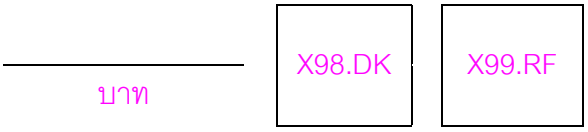

F30_EXIT

R มีประกันชีวิตส่วนบุคคลหรือประกันชีวิตแบบกลุ่ม หรือไม่

[IWER: ไม่รวมประกันฌาปนกิจ]

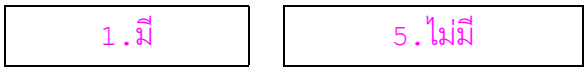

- END OF THE EXIT SECTION -

HART Wave 2 -- SECTIONF: ASSETS AND DEBTS

FINAL VERSION26/11/2016

****

We want to understand how people all over the country are getting along financially in terms of assets and debts. Now I'm going to ask about your current housing situation.

F1.

Do you live on a farm or ranch?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
GO TO F4			

F2.

Do you live in a house, a shophouse, townhouse, or what?

1. A HOUSE	2.A SHOPHOUSE	3.TOWNHOUSE	7. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK	9.RF

F3.

Do you [and your (husband/wife/partner)] own your (current) home, rent it, or what?

1. OWN	2.RENT	3.NEITHER OWN NOR RENT	8.DK	9.RF
GO TO F8	**GO TO F11**	**GO TO F13**		

R LIVES ON FARM

F4.

Do you [or your (husband/wife/partner)] own this (farm/ranch), do you own part of it, do you rent it, or what?

1. OWNSALL	2. OWNS PART	3. RENTS	7. OTHER (SPECIFY) _____	8.DK	9.RF
	GO TO F6	**GO TO F7**	**GO TO F14**		

F5.

What is its present value? I mean, about what would it (farm/ranch) bring if it were sold today? DO NOT PROBE DK

_____
BAHT

F6.

Now I'd like to ask about the part of the property that you [and your (husband/wife/partner) personally own. About what percent of the total property is that?

_____ DK RF
PERCENT

F6a.

Do you [and your (husband/wife/partner)] own the house and the immediately surrounding land?

1.YES | 5.NO | 8.DK | 9.RF

5.NO, 8.DK, 9.RF → **GO TO F7**

F6b.

Could you tell me the present value of this house and the immediately surrounding land? I mean, about what would it bring if it were sold today?

_____
BAHT

F7.

Do you pay any rent on this house and the immediately surrounding land, or what?

1.YES, PAY RENT | 5.NO, OTHER

5.NO, OTHER → **GO TO F14**

F7a.

About how much rent do you pay? [TOTAL RENT PAID BY FAMILY IF R LIVES WITHFAMILY MEMBERS.]

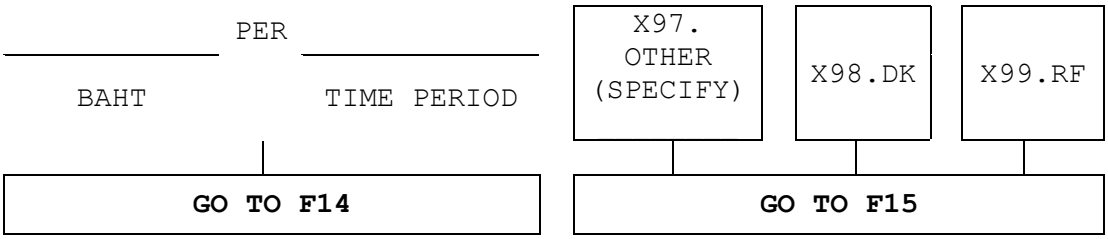

R'S HOME

F8.

Is this the house you purchased or received?

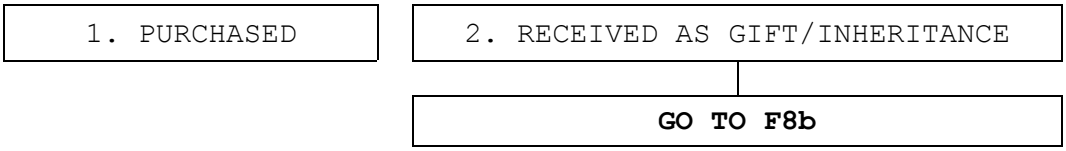

F8a.

How much did it cost when it was purchased?

_____ BAHT DK RF

F8b.

How much did it value when you received this house?

_____ BAHT DK RF

F9.

In what month and year was it (purchased/ received)?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

F10.

What is the present value of this home? I mean, about what would it bring if it were sold today?

_____ BAHT

DK

RF

R PAYS RENT

F11.

How much rent do you pay for this house?

_____ BAHT PER _____ TIME PERIOD

F12.

Are electricity and water supply included in your rent?

1.YES

5.NO

GO TO F15

F12a.

How much in total did you pay for electricity and water supply in 2015?

_____ BAHT

DK

RF

NEITHER OWNS NOR RENTS

F13.

[ASK IF NOT CLEAR:] If this (house/farm) owned by a relative?

1.YES

5.NO

GO TO F14

F13a.

What is that person's relationship to you?

01.SON	02.STEP-SON	03.SON IN LAW	04. GRANDSON	05. DAUGHTER
06.STEP-DAUGHTER	07.DAUGHTER-IN-LAW	08.GRANDDAUGHTER	09.OTHER RELATIVE	
10.SOMEONE ELSE	11.MOTHER	12.FATHER	98.DK	99.RF

F14.

Do you pay for electricity and water supply yourself?

1.YES	5.NO
	GO TO F15

F14a.

How much did they cost you altogether in 2015?

_____ BAHT

DK

RF

Savings and investments are another important part of family finances. In these next questions, we are going to be asking separately about a number of different kinds of savings or investments you may have.

F15.

Do you [or your (husband/wife/partner)] have any real estate other than your main home, such as land, rental real estate, a partnership, or money owed to you on a land contract or mortgage?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO F16		

F15a.

If you sold all that and paid off any debts on it, how much would you get?

_____ BAHT | X96.NOTHING | X98.DK | X99.RF

F16.

Do you [or your (husband/wife/partner)]own for transportation, like cars, trucks, a motorcycle, or a boat?

1.YES | 5.NO → **GO TO F17**

F16a.

What about the value of what you [or your (husband/wife/partner)] own for transportation, like cars, trucks, a motorcycle, or a boat --what are they worth altogether, minus anything you still owe on them?[DO NOT PROBE DK.]

_____ BAHT | X96. NO VALUE, "DON'T OWN ANY" | X98.DK | X99.RF

F17.

Do you [or your (husband/wife/partner)] have any shares ofstock in publicly held corporations orcapital market funds?

1.YES | 5.NO | 8.DK | 9.RF → **GO TO F18**

F17a.

If you sold all that and paid off anything you owed on it, how much would you have?

_____ BAHT | X98.DK | X99.RF

F18.

Do you [or your (husband/wife/partner)] have any money in checking or savings accounts, or money market funds?

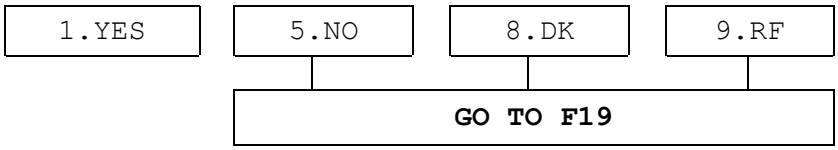

F18a.

If you added up all such accounts [for you and your (husband/wife/partner)],about how much would they amount to right now?

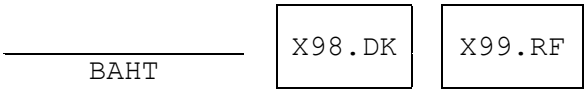

F19.

Do you [or your (husband/wife/partner)] have any money in certificates of deposit or government savings bonds?

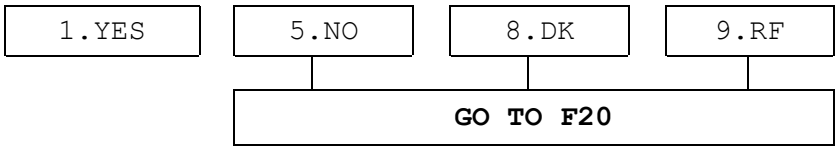

F19a.

If you added up all such accounts [for you and your (husband/wife/partner)],about how much would they amount to right now?

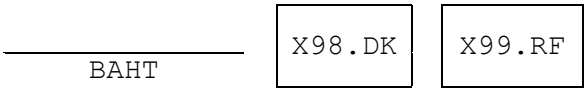

F20.

Do you [or your (husband/wife/partner)] have any other savings or assets, such as jewelry, money owed to you by others, a collection for investment purposes,or an annuity that you haven't already told me about? [EXCLUDE THE CASH VALUEOF ANY LIFE INSURANCE POLICIES]

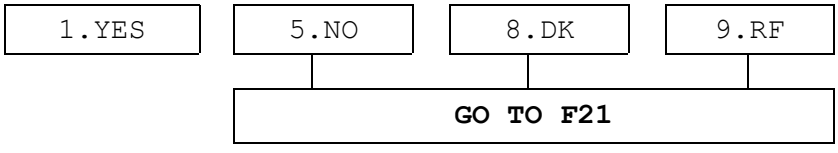

F20a.

If you sold all that and paid off any debts on it, how much would you have?

_____ BAHT

X98.DK	X99.RF

F21.

And do you [or your (husband/wife/partner)] have any debts that we haven't asked about, such as credit card balances, medical debts, loans from relatives, and so forth?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO F22		

F21a.

About how much would that amount to?

_____ BAHT

X98.DK	X99.RF

F22.

People sometimes receive property or lump sum payments of money from such things as pension settlements, insurance settlements, or inheritances. In the past two years did you [or your (husband/wife/partner)] receive a lump sum of money or property? Do not include loans or gifts.

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO F25		

F22a.

What was the largest lump sum -- was it from an insurance or pension settlement, an inheritance, or something else?

1.INSURANCE SETTLEMENT	2. PENSION SETTLEMENT	3.INHERITANCE	7. OTHER (SPECIFY) _____

8. DK	9. RF

F22b.

In what month and year did you receive that [CAPI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]?

_____ MONTH _____ YEAR DK RF

F22c.

About how much did you receive from the [CAPI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]? [DO NOT PROBE DK]

_____ BAHT X98.DK X99.RF

BRANCHPOINT: IF "INHERITANCE" NOT SELECTED IN F22a GO TO F23

F22d.

From whom was that inheritance received?

1. R'S PARENTS
2. SPOUSE'S PARENTS
3. GRANDPARENTS
4. AUNT OR UNCLE
7. OTHER (SPECIFY) _____
8. DK
9. RF

BRANCHPOINT: IF ONLY ONE LARGE LUMP SUM PAYMENT IS RECEIVED, GO TO F25
OTHERWISE, GO TO F23

F23.

Did you (or your husband/wife/partner) receive any other large lump sum payments in the last two years? Do not include loans or gifts.

1.YES
5.NO
8.DK
9.RF

GO TO F25

F23a.

What was the next largest lump sum from--was it from an insurance or pension settlement, an inheritance or something else?

1.INSURANCE SETTLEMENT	2. PENSION SETTLEMENT	3.INHERITANCE	7. OTHER (SPECIFY) _____

8. DK	9. RF

F23b.

In what month and year did you receive that [CAPI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]?

_____ MONTH _____ YEAR | DK | RF

F23c.

About how much was that from the [CAPI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]?[DO NOT PROBE DK]

_____ BAHT | X98.DK | X99.RF

BRANCHPOINT: IF "INHERITANCE" NOT SELECTED IN F23a GO TO F24

F23d.

From whom was that inheritance received?

1. R'S PARENTS	2. SPOUSE'S PARENTS	3. GRANDPARENTS	4. AUNT OR UNCLE

7. OTHER (SPECIFY) _____	8. DK	9. RF

BRANCHPOINT: IF THERE IS THE THIRD LUMP SUM PAYMENT, GO TO F24
OTHERWISE, GO TO F25

F24.

Did you (or your husband/wife/partner) receive any other large lump sum payments in the last two years? Do not include loans or gifts.

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO F25		

F24a.

What was the next largest lump sum from--was it from an insurance or pension settlement, an annuity, an inheritance or something else?

1.INSURANCE SETTLEMENT	2. PENSION SETTLEMENT	3.INHERITANCE	7. OTHER (SPECIFY) _____
8. DK	9. RF		

F24b.

In what month and year did you receive that [CAPI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]?

_____ MONTH	_____ YEAR	DK	RF

F24c.

About how much was that from the [CATI INSERTS TYPE OF LUMP SUM]?[DO NOT PROBE DK]

_____ BAHT	X98.DK	X99.RF

F24d.

From whom was that inheritance received?

1. R'S PARENTS	2. SPOUSE'S PARENTS	3. GRANDPARENTS	4. AUNT OR UNCLE
7. OTHER (SPECIFY) _____	8. DK	9. RF	

F25.

F ASSIST

[IWER: HOW OFTEN DID R RECEIVE ASSISTANCE WITH ANSWERS IN SECTION F - **ASSETS AND DEBTS**?]

1.NEVER	2.A FEWTIMES	3. MOST OR ALLOF THE TIME	4. THESECTION WAS DONEBY APROXY REPORTER

- END OF ASSETS AND DEBTS SECTION -

F26_EXIT [FOR R WHO DIED]

Does R have left inheritance or a will that is written and witnessed?

1.YES	5.NO
	GO TO F29_EXIT

F27_EXIT:

Has R made his/her intention or provisions in his/her will for any family members other than his/her [husband/wife/partner]?

1.YES	5.NO
	GO TO F29_EXIT

F28_EXIT BRANCHPOINT: IF R DOES NOT HAVE CHILDREN OR STEP-CHILDREN, GO TO F29_EXIT

F28_EXIT

Does that include any of his/her children or step-children?

1.YES	5.NO
	GO TO F30_EXIT

F29_EXIT

Does he/she have any debts, such as credit card balances, medical debts, loans from relatives, and so forth, when he/she died?

1.YES	5.NO	8.DK	9.RF
	GO TO F30_EXIT		

F29_EXITa.

About how much would that amount to?

_____ BAHT

X98.DK	X99.RF

F30_EXIT:

Does he/she have any life insurance including individual or group policies {IWER: DO NOT INCLUDE BURIAL INSURANCE]

1.YES	5.NO

- END OF THE EXIT SECTION -

ภาคผนวก ข

รายละเอียดงานสนามและกำหนดการทำงานต่างๆ

คำแนะนำการเก็บข้อมูล

โครงการ Health, Aging, and Retirement in Thailand (HART) : Wave II

1. การทำงานสนาม

1.1 เครื่องมือในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการ HART Wave II นี้ เป็นการดำเนินการด้วย CAPI (Computer Aided Personal Interview) โดยโครงการได้จัดเตรียม Computer Notebook ซึ่งบรรจุโปรแกรมแบบสอบถามไว้ให้สำหรับพนักงานสัมภาษณ์ใช้ในการลงงานสนาม การสัมภาษณ์ทุกครั้งต้องทำบนคอมพิวเตอร์ที่จัดให้เท่านั้น

1.2 หน้าที่ของผู้ควบคุมงานสนาม (Supervisors)

1. เข้ารับการอบรมการใช้โปรแกรมในการเก็บข้อมูล ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประมาณวันที่ 20 – 24 พฤศจิกายน 2559 (กำหนดวันและรายละเอียดแน่นอนจะรีบแจ้งให้ทราบ)
2. เซ็นรับ Computer Notebooks ประมาณ 10 เครื่อง (หรือตามจำนวนของผู้ใช้ในการสำรวจ) ดูแลรักษาและนำส่งคืนโครงการ HART เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว
3. จัดหาพนักงานสัมภาษณ์ (Interviewers) จำนวน 5 – 8 คน และช่วยในการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือ CAPI แก่พนักงานสัมภาษณ์ในทีมงาน
4. บริหารจัดการด้านการเงินให้เรียบร้อยและเป็นไปตามงบประมาณ (ค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทน) ที่ได้รับมอบหมาย
5. บริหารจัดการการทำงานสนาม โดยจัดให้มีหัวหน้าทีมงาน (Team leaders) มาช่วยดูแลการทำงานสนามของพนักงานสัมภาษณ์ เพื่อให้งานสำเร็จสมบูรณ์และได้คุณภาพ ดังนี้
   (1) วางแผนและควบคุมการดำเนินการติดต่อหน่วยตัวอย่างล่วงหน้า ตามรายชื่อที่โครงการ HART จัดให้
   (2) วางแผนการเดินทางและการเก็บข้อมูล
   (3) ดูแลควบคุมการทำงานสนามให้มีความปลอดภัยและได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ
   (4) ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานสัมภาษณ์ของพนักงานสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ครบถ้วน
6. แก้ปัญหาเบื้องต้นให้แก่พนักงานสัมภาษณ์ และ/หรือติดต่อโครงการ HART เพื่อขอคำปรึกษา แนะนำ
7. ทำรายงานสรุป
   (1) จำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บรวบรวมได้ครบถ้วน สมบูรณ์
   (2) จำนวนแบบสอบถามของหน่วยตัวอย่างที่เสียชีวิตแล้ว
   (3) จำนวนหน่วยตัวอย่างที่หาที่อยู่ไม่พบ หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์
   (4) รายละเอียดเหตุผลและการดำเนินการสำหรับหน่วยตัวอย่างที่หาที่อยู่ไม่พบ หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์
   (5) ข้อมูลที่ได้รับรายงานว่ามีการเปลี่ยนแปลง เช่น เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ และอื่น ๆ
   (6) ภาพถ่ายการทำงาน สถานที่
   (7) ปัญหาการทำงานสนามและการแก้ไข ข้อสังเกต หรือข้อเสนอแนะในการทำงานสนามที่พบ
   (8) อื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการติดตามครัวเรือน/บุคคลตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์สำหรับการสำรวจในรอบต่อไป

1.3 หน้าที่ของพนักงานสัมภาษณ์

1. เข้ารับการอบรมการใช้โปรแกรมในการเก็บข้อมูล ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือสถานที่ทำงานของผู้คุมงานสนาม ประมาณวันที่ 20 – 24 หรือ วันที่ 26 – 28 พฤศจิกายน 2559 (โครงการจะรีบแจ้งกำหนดการแน่นอนในภายหลัง)
2. เซ็นรับ Computer Notebook ดูแล รักษาและนำส่งคืนผู้คุมงานสนาม และรับผิดชอบหากเกิดความเสียหาย
3. ในการทำงานสนาม พนักงานสัมภาษณ์ต้องดำเนินการ หลังจากได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมงานสนาม ดังนี้
   (1) ติดต่อนัดหมายหน่วยตัวอย่างล่วงหน้า เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์
   (2) สัมภาษณ์เฉพาะหน่วยตัวอย่างที่มีชื่อในรายชื่อที่โครงการ HART จัดให้**เท่านั้น**
   (3) ในกรณีที่หน่วยตัวอย่างเสียชีวิตแล้ว ต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านทางตัวแทน (Proxy) ของหน่วยตัวอย่างนั้น
   (4) ในการสัมภาษณ์ต้องใช้เครื่องมือ Computer Notebook ที่โครงการ HART จัดให้ และดำเนินการทุกขั้นตอนตามที่ได้รับการอบรม
   (5) หากมีปัญหาต้องแจ้งหัวหน้าทีมและ/หรือผู้คุมงานสนามทันที
   (6) เมื่อสัมภาษณ์เสร็จ ควรตรวจสอบคำตอบให้แน่ใจ ก่อนออกจากบ้านของหน่วยตัวอย่าง
   (7) เขียนรายงานสรุปให้ผู้ควบคุมงานสนาม ดังนี้
      (7.1) จำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บรวบรวมได้ครบถ้วน สมบูรณ์
      (7.2) จำนวนแบบสอบถามของหน่วยตัวอย่างที่เสียชีวิตแล้ว
      (7.3) จำนวนหน่วยตัวอย่างที่หาที่อยู่ไม่พบ หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์
      (7.4) รายละเอียดเหตุผลและการดำเนินการสำหรับหน่วยตัวอย่างที่หาที่อยู่ไม่พบ หรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ (หลังจากได้พยายามหลายอย่างและหลายรอบแล้ว)
      (7.5) ข้อมูลที่พบว่ามีการเปลี่ยนแปลง เช่น เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ และอื่น ๆ
      (7.6) ภาพถ่ายการทำงาน สถานที่
      (7.7) ปัญหา หรือข้อสังเกตในการทำงานสนาม
      (7.7) อื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการติดตามครัวเรือน/บุคคลตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์สำหรับการสำรวจในรอบต่อไป

1.4 กำหนดการทำงานงานสนาม

ประมาณวันทำกิจกรรม	กิจกรรม	หมายเหตุ
17 – 23 ตุลาคม 2559	Supervisors: จัดส่งรายชื่อพนักงานสัมภาษณ์ให้แก่โครงการ	โครงการต้องบันทึกรายชื่อทีมงานสัมภาษณ์ในระบบคอมพิวเตอร์
24 ตุลามคม – 4 พฤศจิกายน 2559	Supervisors: ติดต่อหน่วยตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์	โครงการจะจัดส่งรายชื่อหน่วยตัวอย่างให้ภายในวันที่ 21 ตุลาคม 2559
20 – 28 พฤศจิกายน 2559	การฝึกอบรมงานสนามแก่ทีมงานสนาม สำหรับ 1. ผู้ควบคุมงานสนาม (Supervisors & Team leaders) 2. พนักงานสัมภาษณ์	กำลังประสานงานเพื่อกำหนดวัน และสถานที่ที่แน่นอน ข้อจำกัดในการจัดการฝึกอบรม: 1. ความสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญจาก Survey Research Center, Institute for Social Research, University of Michigan ที่จะมาเป็นผู้ดำเนินการหลักในการฝึกอบรม 2. การจัดทีมงานสนาม
29 พฤศจิกายน 2559	การเริ่มงานเก็บข้อมูล	
สิ้นเดือนมีนาคม 2560	วันสิ้นสุดการเก็บข้อมูล	

กำหนดการตามตารางข้างต้นเป็นการเตรียมการคร่าวๆ เพื่อให้ Supervisors และ ทีมงานสำรวจได้เตรียมงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้ระบุไว้

2. พื้นที่ทำงานสนามและขนาดตัวอย่าง

จังหวัด (Province)	เขต/อำเภอ (District)	ขนาดตัวอย่าง (Sample size)	ผู้ควบคุมงานสนาม (Field Supervisor)	e-mail	โทรศัพท์ (Cell Phone)
กรุงเทพฯ (Bangkok)	ดุสิต (Dusit)	109	ผศ. ดร. ธิฏิรัตน์ เมฆบัณฑิตกุล (Titirut Mekbunditkul)	Titirut.thi@dpu.ac.th	097-936-1946
	บางกอกน้อย (Bangkoknoi)	83			
	บางเขน (Bangken)	111			
	ตลิ่งชัน (Talingchan)	110			
นนทบุรี (Nontaburi)	เมืองนนทบุรี (Nontaburi)	110			
	ไทรน้อย (Sainoi)	97			
ปทุมธานี (Pathumtani)	เมืองปทุมธานี (Pathumtani)	98			
	ธัญบุรี (Thanyaburi)	100			
กรุงเทพฯ (Bangkok)	หนองจอก (Nongchok)	75	พักตร์สินีย์ สุดเสงี่ยม (Paksinee Sudsangiam)	Paksinee1984@gmail.com	089-828-9642
	ลาดกระบัง (Ladkrabang)	110			
สิงห์บุรี (Singhburi)	เมืองสิงห์บุรี (Singhburi)	197			
	อินทร์บุรี (Inburi)	200			
สมุทรปราการ (Samut Prakan)	เมืองสมุทรปราการ (Samut Prakan)	100			
	บางบ่อ (Bang Bo)	98			
เพชรบูรณ์ (Petchboon)	หล่มสัก (Lomsak)	301			
	หล่มเก่า (Lomkao)	345	นางสาวสุชาดา นาคฤทธิ์ (Suchada Nakrit)	Nakrit_suc@hotmail.com	087-072-1514
	ท่าใหม่ (Ta Mai)	193			
สุรินทร์ (Surin)	เมืองสุรินทร์ (Surin)	198			
	ศีขรภูมิ (Srikorapoom)	195			

จังหวัด (Province)	เขต/อำเภอ (District)	ขนาดตัวอย่าง (Sample size)	ผู้ควบคุมงานสนาม (Field Supervisor)	e-mail	โทรศัพท์ (Cell Phone)
เชียงใหม่ (Chiangmai)	เมืองเชียงใหม่ (Chiangmai) ดอยสะเก็ด (Doi Saket)	299 274	ผศ.ดร. มานัดถุ์ คำกอง (ManadKhamkong) ดร. บัณฑิตา พลับอินทร์ (BandhitaPlubin)	manad_k@hotmail.com Bandhita2459@gmail.com	089-571-5485 061-493-5162 095-154-6659
อุตรดิตถ์ (Utaradit)	เมืองอุตรดิตถ์ (Utaradit) ลับแล (Lab Lae)	200 203	มนตรี เกิดมีมูล (Montree Koedmeemul) วรัญญา โฆสิตวิวัฒน์ (Waranya Kositviwat)	mon_teta@hotmail.com Waranya.k33@gmail.com	089-024-2429 099-050-2639
ขอนแก่น (Khonkan)	เมืองขอนแก่น (Khonkan) อุบลรัตน์ (Ubonrat)	301 322	ดร.วรรณพร จันโทภาส (Dr. Wannaporn Junthopas)	wannju@kku.ac.th	091-715-9595
สงขลา (Songkla)	หาดใหญ่ (Had Yai) รัตภูมิ (Ratpoom)	283 290	รศ.ดร. อุดมศักดิ์		
กระบี่ (Krabi)	เมืองกระบี่ (Krabi) คลองท่อม (Klongtom)	206 202			

3. ค่าตอบแทนการทำงานสนาม

ค่าตอบแทนการทำงานสนามหน่วยละ 650 บาท โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

(1) ค่าติดต่อหน่วยตัวอย่างก่อนการทำงานสนามจริง หน่วยตัวอย่างละ 50 บาท

(2) ค่าตอบแทนหน่วยตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ หน่วยตัวอย่างละ 100 บาท

(3) ค่าตอบแทนเหมาจ่ายสำหรับการเก็บข้อมูล หน่วยตัวอย่างละ 500 บาท

กำหนดวันและขั้นตอนการ QC งานสนาม HART Wave 2

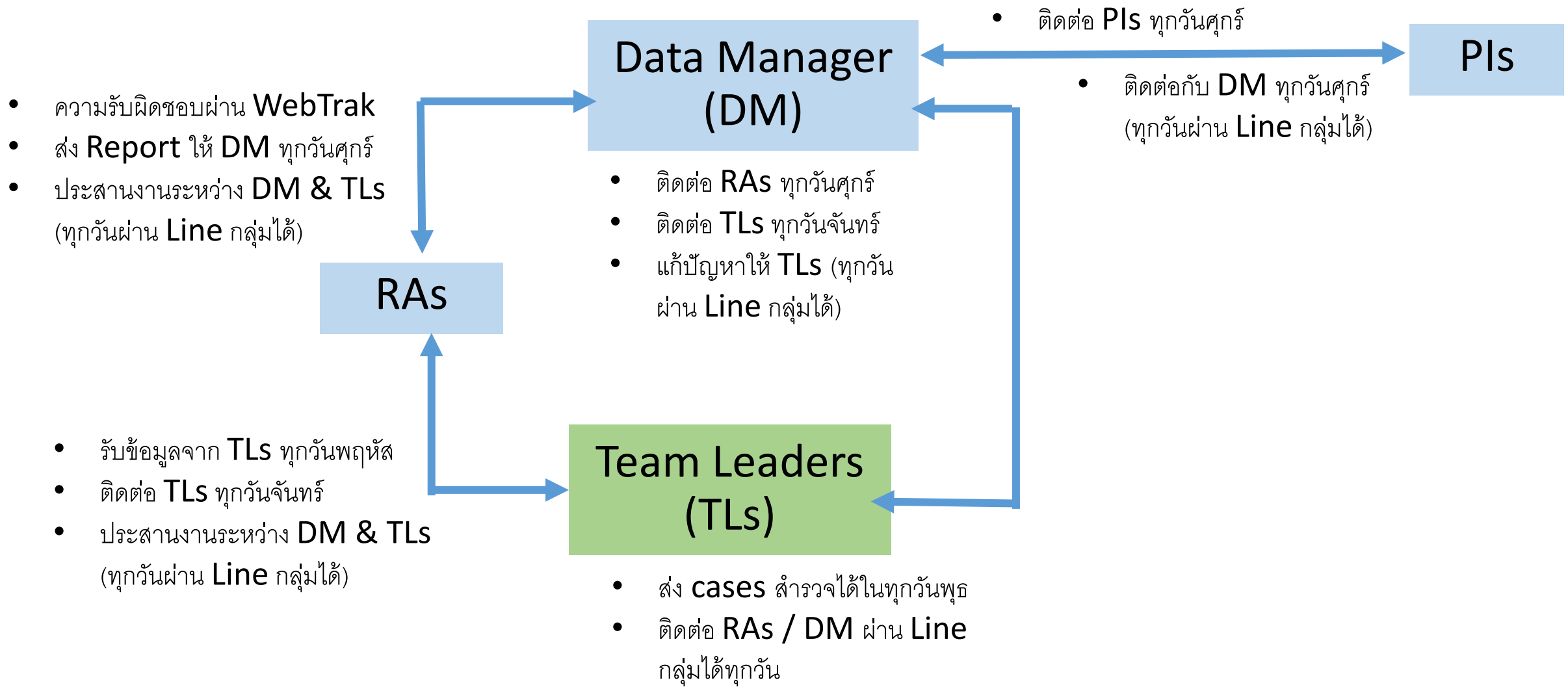

ความรับผิดชอบและขั้นตอนการ QC งานสนาม HART Wave 2

RAs ⟷ Data Manager (DM) ⟷ PIs

<u>ผู้รับผิดชอบทีมงานสำรวจ:</u>

วิภู: Teams 'เป็ด' และ 'เมย์' (จันทบุรี สุรินทร์; กทม (2 เขต) สมุทรปราการ สิงห์บุรี และเพชรบูรณ์)

ดิว: Teams เชียงใหม่ ขอนแก่น อุตรดิตถ์

ณัฐ: Teams สงขลา กระบี่

พี: Team DPU (กทม (4 เขต) นนทบุรี และปทุมธานี)

1. รับข้อมูลจาก TLs
2. นับจำนวน cases – complete/not complete
3. ส่งข้อมูลจาก (2) ไปให้ DM
4. ติดตามและถามปัญหางานสนามกับ TLs
5. แจ้ง DM ผลการติดตามและปัญหางานสนาม

1. รับข้อมูลจาก RAs
2. ร่วมวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับ PIs
3. แจ้งจำนวน Case completed แก่ PI (การเงิน)

Team Leaders (TLs)

1. แจ้งผลการสำรวจภาคสนามทุกอาทิตย์
2. แก้ปัญหางานสนามเพื่อให้งานสำรวจเสร็จตามกำหนด

1. ตรวจความผิดปกติของข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของการสัมภาษณ์
3. อนุมัติ Case completed
4. อนุมัติการจ่ายเงิน

<u>ผู้รับผิดชอบหลัก</u>

ตรวจความถูกต้อง – **อ. อานนท์**

อนุมัติจ่ายเงิน – **อ. พาชิต และกิ่ง**

<u>ผู้ร่วมรับผิดชอบ</u>

ตรวจความถูกต้อง ครบถ้วน – **อ. อุดมศักดิ์ อ.ทัศนีย์ อ. รติพร**

พ.ศ.2558													
รายการ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ผลการดำเนินงาน
เก็บข้อมูลภาคสนามปี 57	←	—	—	—	→								ตามแผน
ทำโพลสำรวจเกี่ยวกับผู้สูงอายุปี 58			↔										ตามแผน
คีย์ข้อมูลปี 57				←	—	→							คีย์เพิ่ม 69 เล่ม (ธ.ค.58)
clean ข้อมูลปี 57 เพื่อเตรียมใช้วิเคราะห์ข้อมูล						↔	↔						กำลังดำเนินการส่วนที่เหลือ
วิเคราะห์ข้อมูลปี 57 และเขียนโครงร่างรายงาน							↔	↔					ตามแผน (ใช้ข้อมูลบางส่วน)
เขียนรายงานปี 57 ฉบับสมบูรณ์								↔	↔				อยู่ระหว่างปรับแก้ตาม คำแนะนำจาก reader
จัดทำรูปเล่มรายงานปี 57 ฉบับสมบูรณ์								◇					
จัดพิมพ์เล่มรายงานปี 57 ฉบับสมบูรณ์ (ภายในศุกร์ที่ 11 ก.ย. 58)									↔				
ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและ Data Dict National HART 59 (wave2)										←	—	→	กำลังดำเนินการ
เริ่มเผยแพร่ผลโพลปี 58 ทางสื่อต่างๆ				●									ตามแผน
สัมภาษณ์รายการทาง NIDA TV เนื่องในวันผู้สูงอายุ ปี 58				●									ตามแผน
นักวิจัยจาก HRS ดูงานและลงพื้นที่จันทบุรี						●							ตามแผน

พ.ศ.2559													
รายการ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ผลการดำเนินงาน
ปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบันทึกข้อมูลปี 59	←	—	—	—	—	—	→						อยู่ระหว่างพิจารณาใช้ blaise หรือพัฒนาโปรแกรมเอง
ทดสอบโปรแกรมบันทึกข้อมูลปี 59								←	—	→			
clean ข้อมูลปี 57	←	—	→										ต่อเนื่องจากปี 58
ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและ Data Dict National HART 59 (wave2)	←	—	→										ต่อเนื่องจากปี 58
ทำโพลสำรวจเกี่ยวกับผู้สูงอายุปี 59			←	—	→								
จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์แผนงานและโครงการ			←	—	→								
เตรียมเอกสารเกี่ยวกับการลงพื้นที่ปี 59 ทั้งหมด					←	—	—	→					
จัดส่งเอกสารขอลงพื้นที่ปี 59 ไปยังพื้นที่ภาคสนาม						←	—	→					
จัดพิมพ์เล่มแบบสอบถามปี 59						←	→						
เตรียมของชำร่วยและอุปกรณ์อื่นๆที่จำเป็นปี 59							←	→					
ฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์ปี 59								←	—	→			
ส่งแบบสอบถาม ของชำร่วย และอุปกรณ์ที่จำเป็นในงานสนามลงพื้นที่ปี 59								←	—	→			
เก็บข้อมูลภาคสนามปี 59										←	—	→	
QC งานสนาม(เมื่อเก็บข้อมูลได้ประมาณ 50% หรือตามความเหมาะสม)											←	→	
เริ่มเผยแพร่ผลโพลปี 59 ทางสื่อต่างๆ				●									
สัมภาษณ์รายการทาง NIDA TV เนื่องในวันผู้สูงอายุ ปี 59				●									
ศึกษาดูงานที่ HRS					●								อยู่ระหว่างหาข้อสรุป

พ.ศ.2560 - 2561													
รายการ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ผลการดำเนินงาน
คีย์ข้อมูลปี 59	←	→											
ทำโพลสำรวจเกี่ยวกับผู้สูงอายุปี 60			↔										
clean ข้อมูลปี 59 เพื่อเตรียมใช้วิเคราะห์ข้อมูล			←	—	—	—	—	—	—	—	→		
วิเคราะห์ข้อมูลปี 59 และเขียนโครงร่างรายงาน												↔	
เขียนรายงานปี 59 ฉบับสมบูรณ์												↔	
จัดทำรูปเล่มรายงานปี 59 ฉบับสมบูรณ์												↔	
จัดพิมพ์เล่มรายงานปี 59 ฉบับสมบูรณ์												↔	
เริ่มเผยแพร่ผลโพลปี 60 ทางสื่อต่างๆ				●									
สัมภาษณ์รายการทาง NIDA TV เนื่องในวันผู้สูงอายุ ปี 60				●									

สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
118 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 02 727 3298 โทรสาร 02 374 2759
http://rc.nida.ac.th E-mail : rc@nida.ac.th